

Bekir Karadeniz

Kömür Gözlüm

Türküler

ET Hisarlı AHMET Hasan AKALIN Muhlis AKARSU Şahin AKAY Mehmet AKÇA Emel AKÇAY Hayrettin
N Vasfi AKYOL Mehmet ALAN Aşık Adil ALİ Sivaslı Aşık ALİ Yozgatlı Aşık ALİ Aşık Behlül ALİ Çekiç
net ALTUNER Hüseyin ANDAÇ Bayram ARACI Halit ARAPOĞLU Mucip ARCIMAN Mustafa Sami ARI
k Musa ASLAN Rıza ASLANDOĞAN Nail ASLANBAY Selahattin ATABAY Sadi Yaver ATAMAN Hasan
DIR Mihrican BAHAR Nurettin BALCI Nimet BALKAN Vedat BARAN Emin BARIN Burcu BAŞAK İsmail
K Kazancı BEDİİ Remzi BEKAR Aşık Osman BEKTAŞ Emin BEKTÖRE Refia BERKANT Aşık BEYHANİ
ĞLU Zekeriya BOZDAĞ Salih BOZKURT Nafi BUDAK Aşık BULALİ O. Hayri BULDUR Ziya BULUT Aşık
ylüt CANAYDIN Cemil CANKAT Fırat CANKAT Aşık Ali CEMALİ Derviş CEMALİ Cemile CEVHER Aşık
Remzi COŞKUN Talibi COŞKUN Gülseren CEVAHİR Bedir ÇAĞLAYAN Süleyman ÇAKAL Musa ÇEKEN
Ş Ekrem ÇELEBİ Murat ÇELEBİOĞLU Ahmet ÇELİK Atakan ÇELİK Aziz ÇELİK Fahrettin ÇELİK Hüseyin
MEN Mazlum ÇİMEN Nesimi ÇİMEN Hüseyin ÇİMREN Aşık Murat ÇOBANOĞLU Mustafa ÇOBANOĞLU
DEDE Ali DELİCE Emin DEMİRAYAK Aşık DERTLİ Aşık DERYAMİ Hasan DEV Hayri DEV Aşık DEVALI
AN Paşa DUMAN Ali DURAK Hasan DURAK Osman DURAN Feryadi Hakkı EFENDİ Aşık EFKARİ Kul
Ali ERCAN BİLAL ERCAN Mahmut ERDAL İbrahim ERDEM Cavit ERDEM Kenan EREL Arif EREN Ferda
ER SOY Sefil ERSUN Muharrem ERTAŞ Neşet ERTAŞ İlhan ERTEN Rakım ERTÜRK Erdal ERZİNCAN
N GENÇ Aşık GERÇEĞİ Gevheri Halim GİRESUNLUOĞLU Vahdet GİZLİ Osman GONALGA Hıdır GÜÇ
N Şerif GÜNAY Zafer GÜNDOĞDU İhsan GÜNEŞ Hudaverdi GÜNER Hüsamettin GÜNEY Cuma GÜRBÜZ
L Fadik HANIM Fadime HANIM Aşık HAŞİMİ Şah HATAYİ Aşık HIFZİ Aşık HİLMİ Kul HİMMET Mustafa
İBRETTİ Aşık İHSANİ Aşık İLHAMİ İsmail İLKUNUR Selahattin İNAL Faik İNCE İsmail İPEK Mehmet İPEK
ALELİ Emir KALKAN Osman KALYONCU Ruhi KANAT Veli KANGAL Kemal KAPLAN Hasan KAPLANİ
MAS Mustafa KARAER Aşık Hacı KARAKILÇIK Abdurrahim KARAKOÇ Sabahat KARAKULAK Fahri
M. Ali KAYABAŞ Mevlide KAYHAN Aşık KAYNARI Derviş KEMAL Yaşar KEMAL Sefil KEMTER Ozan
KIRMIZI Hüseyin KIRMIZIGÜL Fatih KISAPARMAK Abdurrahman KIZILAY Deniz KIZILGÜN Ali KIZILTUĞ
Mustafa KUL Murtaza KURT Aşık KUSURİ Mustafa KÜÇÜK Aşık KÜLHANİ Mistan KÜRKCÜ Abdülvahit
YET Necmettin MELEK Aşık MELULİ Aşık MESLEKİ Aşık Mümin MEYRANİ Halil İbrahim MISIRLI Aşık
NOKSANİ Aşık NURŞANİ Zeki OĞUZ Cemil ORHUN Faik OKUTEN Bedri ORCAN Genâ OSMAN Aşık
ÖZBENLİ Soner ÖZBİLEN Ahmet ÖZDEMİR Asım ÖZDEMİR Mehmet ÖZDEMİR İsmail ÖZDEN Muzaffer
k Haydar ÖZTÜRK Necmettin PALA Cuma PAMUK Abdullah PAPUR Erol PARLAK Osman PEHLİVAN
POYRAZOĞLU Mustafa RAMİZ Sarı RECEP Özan REHBERİ Aşık REYHANİ Aşık RUFAİ Aşık RUHSATİ
SARISÖZEN Muzaffer SARISÖZEN Sırrı SARISÖZEN Bayram SATILMIŞ Hüseyin SAY Muzaffer SAYAN
Aşık SEYHANİ Aşık SEYRANİ Yusuf SEYRANİ Yozgatlı SEYRİ Sefil SEYAHİ Yozgatlı SEYYAHİ İrfan
n SUBAŞI Nazire SUBAŞI Seyfettin SUCU Davut SULARİ Ali SULTAN Aşık SÜLEYMAN Aşık SÜMMANİ
HİN İbrahim ŞAKIRKUŞ Aşık ŞAMİLİ Osman ŞAN Muzaffer ŞEN Aşık ŞENLİK Nurettin ŞANOL Hamza
HİR Aşık Ali TAMBURACI Münire TARABUŞ Ali TARAN Hacı TAŞAN Şeref TAŞLIOVA Ziya TAŞOVA
AN Mehmet TEPECİK Neyzen TEVFIK Ümit TOKCAN Yavuz TOP Şefik TORUNGİL Aşık Nusret TORUNİ
ÜRKÖZÜ İsmail TÜRÜT Ali UFKİ Süleyman UĞUR Fehime ULUER Aşık UMMANİ Salih URHAN İlhami
ER Nursal ÜNSAL Şinasi ÜNYELİ Mehmet ÜSTÜN Kadir ÜSTÜNDAĞ Nuri ÜSTÜNSE
Ş Zühre YAPRAK Zekeriya YAYGIN Aşık YILMAZ Musa YILMAZ Ahmet YILMAZTAŞ
LDİZ Yusuf YILDIZ Yüksel YILDIZ İsmail YÜKSELEN Bakır YURTSEVER Kul YUSUF Aşık ZEVRAKİ Ali Rıza ZORLU Aşık ZÜLALİ

Bekir Karadeniz
Kömür Gözlüm
Türküler

Özgür Yayınları Kurucusu: Refik Ulu

© Özgür Yayınları

Özgür Yayın: 129 • Birinci Basım: Aralık 1999 • Yazı: Garamond • Dizgi: yeniajans İstanbul • Basım: Avcı Ofset • Cilt: Evren Mücellit • Dizi Editörü: Mustafa Akay • Kapak Tasarım: Tolga Aykutlu • Fotoğraflar: Bircan Özdem

- Tüm hakları saklıdır • Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında çoğaltmak ya da benzer amaçla kullanmak yayınevinin yazılı iznini gerektirir.

ISBN 975-447-109-6

Printed in Turkey

Özgür Yayın Dağıtım

Ankara Caddesi 31/2 • Cağaloğlu-İstanbul

Telefon: (0212) 526 25 13 • (0212) 528 13 30 • (0212) 526 35 01

Faks: (0212) 527 57 78

Bekir Karadeniz
Kömür Gözlüm
Türküler

ÖZGÜR
ÖZGÜR

*Kendilerini yalnızca türkülerıyla tanıyıp
türkülerıyla sevdiğim insanların yanında,
hocalarım, sanatçı arkadaşlarım,
tüm sayfaları tek tek gözden geçiren eşim,
türkülerin toparlanması gibi zor işlerde
özveriyle bana yardım eden
dayım Nihat Muratoğlu,
Sâcide ve Sadı,
kapağı hazırlayan Tolga Aykutlu,
fotoğrafçı arkadaşım Bircan Özdem
katkılarıyla güzelleştirdiler bu kitabı.*

Yaşama, sevgi ve hoşgörüyle bağlanarlara...

İçindekiler

Giriş	9
Türküler	37
Son Notlar	529
Türkü Adları Dizini	575
İlk Dize Dizini	597
Adlar Dizini	617
Sözlük	657
Kaynakça	675
Yazara İlişkin	683

Giriş

Yılların birikimini bir kitaba sığdırmak olanaksızdı. Bu kitapla da sınırlı olmayacak. *Ela Gözlüm* ile başlayan aktarma ve paylaşma çoğaldıkça kafamdaki yoğunluk açık bir bilgiye dönüşecek. Sonsuz bir açıklık olmayacak kuşkusuz. Ancak ne olursa olsun insan beyninin yeni şeyler toplayabilmesi için -kendini arıtma anlamında olmasa da- öncekilerden bir ölçüde kurtulması gerekir.

Türkülerin seçimi konusunda o anki duygularımın etken olduğunu yazmıştım önceki kitapta. Kuşkusuz bu, görece olmakla birlikte «güzel» bulduğum türkülere öncelik verdiğim anlamında yorumlanabilirdi. Bu kitabı hazırlarken de öncekine benzer duyguları yinelemek olası. *Ela Gözlüm* adlı araştırmamda 873 türkü vardı. Bu kitapta ise 904 türkü var. Bunların içinden güzeli seçmek gerçekten zor. En basitinden kafamda bulunan, araştırmalar sırasında ya da herhangi bir yerde bir türkü mırıldanırken çağrışım yoluyla anımsadığım birçok türküyü birinci kitaba almadığımı gördüm ikinciye hazırlarken. Sanırım aynı şey üçüncü ya da sonrakiler için de geçerli olacak. Bu da türkülerin sonsuzluğu ve güzelliğine hoş bir örnek olsa gerek. Ayrıca bütün bu varolanların yanında, hergün yenileri eklenmekte.

Her insanın duygusu başka boyutta ve biçimde yoğunlaşır. Bu yoğunlaşma ise her zaman başka ifade edilebileceği gibi başka biçimde de algılanabilir. En basitinden bu düşünceden hareketle, türkünün güzeli, güzel olmayanı gibi bir tanımlama yapmanın pek kolay olmadığı söylenebilir.

Musa Eroğlu buna benzer bir soru üzerine, *duygu ve içtenlikle yorumlandığında her türkünün güzel olacağı* gibi hoş bir yanıt vermişti bir söyleşi sırasında.

Her ne kadar yöresel özelliklere karşı gibi görünse de dil ve duygu anlaşılabilirliği, oldukça önemli bir konu. Yirminci yüzyılın başlarından itibaren yayılan iletişim araçları vs. aracılığıyla farklı geçmişleri olan topluluklar önce başkalarının varlığından haberdar olmaya, sonra da (konumuz açısından) *müzik* ve *kültür* olarak birbirini anlamaya ve sevmeye başladı.

İlerde değineceğim gibi, başka müzikleri sevmek başka insan ve toplumları sevmekten daha kolaydır. Bu da sanırım tüm

toplumların sorunu olan içsel korkuyu yenmekte önemli bir *ilk adım* olabilir.

Tarihteki toplu ayaklanmalar ve iktidar değişiklikleri bireyi aynı hızla değiştiremiyor. Olumlu ya da olumsuzluğu her insana göre farklı yorumlansa da bir gerçeklikten söz etmek olası: İktidarların çok hızlı bir biçimde değişmesine karşın en uzun süreli yönetimler bile bireyin alışkanlığını pek kolay değiştirememekte. İster din, ister geleneksel başka özellikler olsun en baskıcı dönemlerde bile alışkanlıklar önemli, doğrudan ya da dolaylı başkaldırıları yoluyla varlığını sürdürebilmiştir bugüne dek. Görünüşe göre bundan böyle de, çok köklü ve akşamdan sabaha gelişebilecek sıçramalar olamayacak. İktidarların akşamdan sabaha değişmesi bireyin değişmesi açısından pratik bir öneme sahip değil. Öyle olsaydı, tümü değilse bile tarihteki birçok devlet varlığını koruyabilirdi.

Bireyin değişmesi her zaman çok daha yavaş ve zor olmakta. Kimbilir belki de en zor bu olduğundan, tercih edilen yöntem, hep *gücü ele geçirme* olmuştur.

Düşünceyi biryana atmak değil ama duyguları etkilemek, duygularda yakınlaşmayı aramak ya da sağlamak, geleceğe yönelik yürekli bir iş olurdu gibi geliyor bana. Bunun bir yolu da duyguların en dolaysız anlatımı olan müziği anlamak ve paylaşmak biçiminde gerçekleşebilir. Türküler böyle bir işlevi en dolaysız ve gönüllü üstlenen öncü olabilir ya da zaten öyledir.

Türkülerin (ya da halk şarkılarının) insana ilişkin herşeyi anlattığı, aktardığı bilinir. Bu genellemeden çok türkülerin bireye özgü en önemli ve *pasif başkaldırı aracı* olduğunu öneçikarmak istiyorum.

Türküyü ezgisiz düşünmek olası değil. Ancak insanlar öylesine duygu dolu ki, aynı sözleri birbirinden çok değişik form ve ezgilerde söylemişler yüzyıllar boyu. Aynı sözler bir *kırık havanın* hızlı ritimlerinde neredeyse bir *oyun havası* hızına ulaşabildiği gibi, bir *bozlak* ya da başka bir *uzun hava* biçiminde de söylenebilmektedir. Karşılaşılan örneklerin, ezgileri açısından yadırganmaması her biçiminin ayrı boyutlarda da nedenli güzel olabileceğini göstermektedir.

Benzerlikler birbirine yakın coğrafi bölgelerde daha fazla olmakla birlikte, çok uzak yerlerde bile önemli benzerlikler izlemek olası.

Herşeye karşın benzerliklerin kesiştiği bazı ortak noktalar bu-

lunmaktadır. Coğrafi yakınlık, tarihsel bağlar, ortak ya da benzer geçmiş vs. Ama sanırım tüm bunları ve başka benzerlikleri çok *sınırlayıp* anlatmaya çalışsaydık, bunu *Anadolu* sözcüğüyle somutlayabilirdik.

İşte bundan hareketle Anadolu merkezli¹ müziğin önemi üzerine türkülerini yerleştirip, öncekilerden aldığımız güzel yanları bir türkü boyutunda yarına aktarmayı sürdürmeye çalışmaktan öte birşey değil bu araştırma.

Hem çok önce hem de tüm bir Osmanlı dönemi süresince büyük bir alana yayılmış değişik kültür ve toplulukların birbirlerine etkileri ve bugüne varan sentezi en dolaysız olarak türkülerle anlam bulmakta. Değişen birçok devlete karşın insanlar hemen her zaman yalnızca kendi duygularını iktidarlardan (görece de olsa) bağımsız aktarabildiler. Belki bundan dolayı Anadolu merkezli müziği, önemli bir pasif başkaldırı ögesi olarak ele almak gerektiğini düşünüyorum.

Tarihte (ve günümüzde) olumsuz birçok örnek bulunmasına karşın çeşitli toplulukların birarada yaşamalarına iyi bir örnek sayılabilir Anadolu. Toplu öldürmelere varan savaşlara karşın birçok açıdan önemli benzeşmeleri bağrında taşıyarak bugüne ulaştırması bakımından değerlendirmekte yarar var.

Hangi biçimde tanımlanırsa tanımlansın başkasının türküsünü söylemek yürekli bir iştir; ortaklaşalığa ilk adımdır.

¹ Anadolu merkezli müzik kavramını özellikle kullandım. Çünkü binlerce yıldır birçok kültürün kaynağı, birçoğu için önemli bir köprü olan bu alanı yalnızca *Türkçe* ya da başka bir dille açıklamaya çalışmak doğru gelmedi bana. Zaman zaman değişik yerlerde vurguladığım ve burada da yineleyeceğim gibi, ister Avrupa içlerinden Afganistan'a, Afrika'dan Kırım'a dek çok geniş bir alana yayılan Osmanlı İmparatorluğu döneminde olsun, ister Anadolu'nun coğrafi yapısından dolayı tarihi köprü özelliğinden olsun her boyutta birçok farklılıkla ya doğru-
dan ya da dolaylı etkileşimde bulunan bu toprakların müziğini de, yalnızca bugünden dolayı, Türk müziğine daraltmamak gerektiğini düşünüyorum. Çünkü (Türkçenin, bu tarihin gayri resmi ortak dili olma özelliğine karşın) müzik, bir biçimde dile bağlı olsa da birçok biçimde dil(ler)in üstünde bir işleve sahip.

Ancak yine de herşeye karşın ağırlıklı ortak dillerden biri olması nedeniyle *Türkçenin* önemini vurgulamakta yarar var. Özellikle *Arapça*, *Farsça* gibi yaygın ve köklü dilleri atlama haksızlığına vardırılmamak gerektiğini bilmeme karşın yine de Osmanlı egemenliği dışındaki birçok alanda da ortak dil olan Türkçe ve bundan dolayı türkü çevresinde bir anlatım olacak.

Ortak Yanları Aramak-Ayrılıklarla Yaşamak

İnsanların özellikle (ya da belki özellikle zorlayarak) dini ya da başka inançlarına, nereden geldiklerine bakılmadığında, dahası günlük yaşamları, beklentileri vs. itibarıyla düşünüldüğünde, sanıldığından çok fazla ortak yan bulunduğunu kavramak zor olmasa gerek². Herkes birbirinin aynısıdır gibi bir benzerlik değil kuşkusuz bu. Ancak insanları birarada tutan gerekçe ve nedenler, onları birbirinden ayıran gerekçe ve nedenlerden çok değil. Toplumların, benzerlikler değil, başkalarından farklılıklarının çokluğu temelinde birarada bulunmaları, bu düşünce (ya da düşüncesizlik ya da korku) üzerine kurulu bir alışkanlıkla örgütlenmeleri gerçeği, başkalarının, *ne denli başka oldukları* üzerine akıl almaz «yeteneklerle» teori üretmelerini sağlıyor. «Değişik» olarak da birarada yaşanabileceği düşüncesinin insana ilişkin bir doğallık olduğunu (bilinçli ya da bilinçsiz) kabul etmemenin, insanlığın bugününü, yeterince açıkladığını söylemek yerinde olur sanırım. Kaldı ki bu çeşitliliği birçok tekdüzeliğin ötesinde bir *tat* anlamında almak için hiçbir neden yok.

Herhangi bir toplumu oluşturan bireyler zaten hiçbir biçimde aynı değiller.³ Anlaşılmaz (ya da anlaşılır) bir içgüdüyle birarada olurlar. Değişik olana karşı olma temelindeki örgütlenme, aslında kendi içinde çok daha önemli sorunlarla içiçedir. *Düşman* sözcüğünün anlattığı *başka* ile, çoğu zaman, bir insan ömründe karşılaşılmaz. Öte yandan birey, en büyük ve sürekli sorunları, tüm yaşamında birlikte olduğu, genellikle yakınındaki öteki bireylerle yaşar. Mahkemeler, düşmanı yargılamak, cezalandırmak üzere kurulmaz; tersine yalnızca içinde bulunulan toplumun bireylerine karşıdır. Eldeki verilere göre, hemen tüm ülkelerde toplumların en az üçte biri birbiriyle davalıdır. Bireyin önünü kesen, dolandıran, gece parkta dolaşan kadına tecavüz eden ya da akla gelecek her türlü olumsuzluğu yapan *düşman*, başka yerlerde ve hiçbir zaman karşılaşılmayan *düşman değildir*. Komşu, hemşehri ya da «biz» toplumunun herhangi bir üyesidir.

Günümüzde başka ülkeleri işgal biçiminde savaşlar yok artık. Klasik savaşların yerini, uzun süreli içsavaşlar vs. almış durumda. Eski Yugoslavya'daki içsavaşın dehşetinde, dünyanın

² Gerçi ayrı bir tartışma konusu ama dinlerin de inanılmaz derecede birbirine benzediği ve birbirinin çeşitlemesi olduğu yadsınmamakta.

³ Canlıların kopyalanması aşamasına gelinen bu dönemde bile asıl ile kopyanın, o anlamda aynı düşünebileceği kuşkulu gelmekte bana.

herhangi bir yerinden gelen başkalarının değil, kapı komşularının birbirine ettiklerinin payı az değil.

Birbiriyle bu denli «davalı» olmasına karşın birlikte yaşamasını «beceren» insanların, bugüne dek hiç kötülük görmediği başka insanlarla birlikte yaşamaları daha mı zor olurdu acaba?

Bu soruyu sormaya ve üzerinde düşünmeye başladığımız nokta, gelecek açısından yeni ve bir başlangıç noktası olabilir.

Türküler (ya da Halk Şarkıları)

«Türkü» Arapça kökenli bir sözcük. Araplara, yani Şarka özgü olanı şarkî, Türklere özgü olanı türkî diye tanımlamış Araplar yüzyıllar önce. Daha sonra türkî sözcüğü giderek türkü, şarkî sözcüğüyse şarkı biçimine dönüşmüş. Böylelikle de Türkçe ses uyumuna uyarlanmış. Bu bir yorum kuşkusuz. Ancak anlatmak istediğim, kavram olarak en genel tanımıyla halk şarkısı. Hareket noktası Anadolu olduğundan kolaylığı ve alışlagelmişliğinden dolayı *türkü* sözcüğü, anlatımı kolaylaştırmakta.

Türküler, ağızdan ağza, dilden dile dolaşır. Dolaşırken değişir. Kimi birşeyler eklenir, kimi çıkarılır birşeyler. Hem söz hem ezgi değişir. Değişme oranıysa hep aynı olmaz söz ve ezgide. Bazı söz, bazı ezgi daha çok değişir. Yazılı olarak (söz, nota) saptanamayan dönemlerin türküleri sahipsizleşir. Bir kişinin türküsü olmaktan çıkar. Duyguda bireysel olarak paylaşılmasına karşın kime ait olduğu belirsizleşir giderek. Bu belirsizleşme süreci en güzel sentezi de yaratmış olur.⁴

Son iki yüzyılda gelişen iletişim ağı, doğallıkla ekonomik, politik ilişki biçimine de uygun olarak yarattığı, oluşturduğu kurallarla herşeyi birilerinin üzerine kaydetme/kaydettirme sonucunu doğurdu. Bundan dolayı özellikle Batı toplumlarından başlayarak yasalarla saptanan bir(er) sahip buldu türküler. Söz, müzik, derleme, düzenleme ölçülerinde birilerine «resmi» olarak maledildi.

⁴ Ancak son yıllarda sahibi belli türküler yaratılmakta. Ya varolan söz üstüne kurulu bir beste yapılmakta ya da sözülle müziğiyle bir kişinin yaktığı türkü(ler) ortaya çıkmakta. Sahipsizleşme süreci yaşamadan da kaydedilmektedir. Biçimi üzerine birşey söylemekten öte bu gerçeğin varlığını yadsımadan, böyle-i türkülerini de aktarmanın gerekli olduğunu vurgulamak istiyorum.

Belki böyle bir sürecin başlaması, türkülerdeki değişmeyi engelledi. Ancak engellenirken süzülüp arılaşmasını önledi. Türkiye’de bu dönem 1930’ların sonundan itibaren başladı. Yeni kurulan devlet, olanaklar ölçüsünde/oranında her boyutta kurumlaşmaya yöneldi.⁵

Toplum-devlet ilişkilerinden öteki toplumsal ilişkilerin yeni-
den belirlenmesine dek herşeyi içeren, karmaşık ve zor bir süreç başladı.⁶

İletişim ağının hemen hiç olmadığı, ilişkinin daha çok bir önceki toplumsal işleyiş düzeyi ve denetiminde sürmesi, yeni kurulmuş olan devletin genele yayılmasını (merkezi örgütlenmesini) engelleyici bir durum oluştuyordu.⁷

Altyapı anlamında öne çıkarılanların yanında, yeni oluşumu bilinç düzeyinde de topluma aktarmak gerekiyordu.⁸ Bunun en yapılabilir biçimlerinden biriye, dönemin koşullarına göre radyo yayınlarıydı.⁹

Her boyutta bölgesel/yöresel örgütlenme temelinde gelişmiş birçok farklılığı barındıran, ancak sınırları şimdi başka boyut ve anlayışla çizilmiş bir «ülke» kendi insanları arasında bir bütünlük sağlama durumundaydı.¹⁰ Belki bir zorlamayla ve yeni

⁵ Radyonun devreye girmesiyle yoğun derleme çalışmalarına başlanmasının bu anlamda ikili bir etkisinden söz etmek olası. İlki, arşivlenip kaynak olarak sunulması gibi bir dolu yararı, ikincisi ise değişmeyi ve arılaşmayı engellediğinden dolayı (biraz öznel bir yaklaşımla) olumsuz yanı.

⁶ Bugün de sürmekte olan bu ilişkiler bütünü, her dönemde yeni/başka bir biçime bürünerek genişliyor. Bazı politik düzeyde şiddete dönüşerek, bazı başka biçimlerde dalgalanıp gidiyor.

⁷ Bu durum yalnızca Türkiye’ye özgü değil; yeni devlet örgütlenmelerinin belki en temel sorunlarından biridir.

⁸ Bu aktarma yöntemleri ister baskı, ister baskı dışı yollarla olsun genelde yeni ilişkilerin belirlenmesinin yöntemleridir. Amacın ne olduğundan çok, araç olarak hangi biçimlere dönüşebildiği ve hesap dışı yönle kaydığı düşüncesi konu açısından önemli.

⁹ Hem İslamiyetin aydınlanmaya ilişkin tutumu, hem Osmanlının politikasından dolayı toplumun okuma yazma oranının çok düşük olması ve ulaşım zorlukları gibi nedenlerle yazı kaynaklı iletişim kurmak olanaklı değildi. 1920’lerin ortaları itibariyle okur yazar oranı yüzde on civarındaydı. Bugünse bu oran yüzde doksan beşe ulaşmış durumda.

¹⁰ Yöresellikten ulusallığa geçme çabaları. Buna bağlı olarak «tek ulus» düşüncesiyle örgütlenmeye çalışma, önemli sorunlara yolaçıyordu.

devletin kuruluş ilkelerinden dolayı ulusal kültür oluşturma sorunu gündeme geldi.¹¹

Tarih yeniden yazıldı. Öteki şeylerin yanında edebiyat ve kültür de yeni işleyişe göre şekillenmeye başladı. Bu süreçte toplumun ortak zevklerinin ifadelerinden biri olan müzik de Batı ölçülerinde ele alınmaya başlandı. Ancak yüzyıllardır temelde iki ayrı çizgide varlığını sürdürmüş olan müzik, hesaplandığı düzeyde Batı ölçülerine dönüştürülemedi.

Dilinden müziğine kendine «özgü» bir ayrıcalık hedefleyen Osmanlı düşünce yapısı 600 yıllık dönemde büyük ölçüde başanlı oldu.¹² Bunun yanında özellikle Anadolu merkez olmak koşuluyla Kafkasya'dan Balkanlara uzanan ve en yaygın/ortak dil olan Türkçe, her türlü dışlanmaya karşın varlığını sürdürdü, dahası gelişti.¹³

İşte böylesi bir çeşitlilikten doğan ancak başlangıç itibariyle bu ikisinin de dışında bir yöne aktarılmaya çalışılan müzik,

¹¹ Osmanlının son on yıllarında iyice belirginleşen azınlıklar sorunu, dönemin Osmanlı aydınlarını (devlet yöneticilerinin dışında) Türklük temelinde örgütlenmeye götürdü.

Dağılan, parçalanmış ve özellikle bu sürecin ulusal savaşlar ve azınlıklar sorunu olarak gündeme gelmesi ve böylelikle Osmanlı topraklarının daralması giderek Anadolu'ya sıkışması, Osmanlı aydınlarında «devleti koruma» paniğine dönüştü. Osmanlı ideolojisinde hiç bir anlamı olmayan *Türklük*, Osmanlı aydınlarında Osmanlı devletini kurtarma ideolojisi biçiminde ortaya çıktı. Tüm Osmanlı tarihi boyunca sarayla ilişkileri her zaman iyi olan ve Osmanlı düşünce biçimiyle yetişmiş Osmanlı aydınları saray kadar değilse bile, büyük ölçüde halktan kopuktu. Sarayla anlaşmazlık dönemlerinde bile birçoğu ya doğrudan ya da dolaylı olarak saraydan maaş aldı. Osmanlının son yüz yılında bu anlamda epey örnek bulunmaktadır.

Bunun yanında garip bir paradoks olarak süregelen Osmanlı aydınının düşünce biçimi, yeni Türkiye Cumhuriyeti temellerini oluşturdu. Belki bundan dolayı, yeni toplum, geçmişle ciddi bir hesaplaşma yaşamadığından, gerekli kopmayı da gerçekleştiremedi.

Bir yandan yeni «Batı» standartlarında bir yapılanma yoluna gidilirken, öte yandan güç odaklarının birçoğunun bundan uzak olması süreçte önemli çalkalanmalara yol açtı. Günümüzde de bu sorun çözülmüş değil. Geçmişle hesaplaşmayı başaramadığı ölçüde de demokratik bir çözüme ulaşacak gibi görünmüyor.

¹² İlginç yanıysa, tümüyle yapay bir dil olan Osmanlıcanın (Farsça, Arapça ve Türkçe vs.) yine de belli bir çevrede resmi dilin yanı sıra konuşma ve sanat dili olabildiğidir.

¹³ Osmanlılarda Türkçenin doğru dürüst bir dil olarak görülmemesi Türklere bakışla ilgiliydi. Aynen Batılı birçok kişi gibi Türkleri aşağılama yaygın bir düşünceydi.

hem toplumsal kökeninden kopukluğu hem de gerekli eleman yoksunluğundan dolayı düşünülen biçimde gelişemedi.¹⁴

Batılı anlamda bir devlet yapısı oluşturmakla, yöresel, bölgesel ve de temel kültürlerden kopuk/bağımsız bir müzik oluşturulmaya çalışıldı yıllarca. Köy enstitülerinden konservatuaraya dek, öğretilen tek müzik Batı müziği idi. Köy enstitülerinde bir dönem halk müziğine yönelme olup, sözelimi *bağlama* öğretimi de yan bir ders olarak ve yöresel özellikleri ağır basan otantik ozanlar tarafından verildi.¹⁵ Yani halk müziği bir bilim olarak incelenmedi uzun yıllar. Köy enstitülerinin devamı olan öğretmen okullarında bile temel çalgı *mandolin* oldu. Genelde köy ilkokullarında göreve başlayacak olanlara, tüm Türkiye’de özellikle kırsal kesimde bilinmeyen ve yapı itibarıyla Doğu müziğinin yorumlanmasına yetmeyen¹⁶ birçok Batı çalgısından biri olan mandolinin zoraki öğretilmesi pek rastlantı sayılmaz.

Öte yandan devlet konservatuarında öğretilen Batı müziği, yukarıda sıralanan temellerden yoksun olduğundan toplumun gereksinmelerini karşılayamadı. Bazı halk ezgilerini, türkülerini Batı kalıplarında ve özellikle Batı çalgılarıyla çokseslendirme denemeleri olduysa da tutmadı. Sanırım en önemli noktalardan biri, bu ezgilerin çokseslendirilmesi değil, geleneksel çalgıların kullanılmamasıydı. Binlerce yıldır biriken, bugüne ulaşan bir çalgıyı (sesiyle, çalma biçimiyle) atlamak, yok saymak, olanaksızlığı bir yana anlaşılmaz bir dayatmaydı.¹⁷ Böylesi dayatmalar toplumsal bir ayaklanmaya dönüşmez belki, ancak ikili bir karakterle, toplum kendi bil-

Martin Luther’den *Marx*’a dek birçok kişi Türkleri vahşi, uygarlıkdışı sürüler olarak gördüler, tanımladılar. Aynı düşünce ve tanımlama Osmanlılarda da vardı. En kestirme bir özetlemeyle Osmanlı’nın Türk tanımlaması -Etrak-ı bi-idrak-, (Türkler algılamasıdır) biçimindeydi. Osmanlı devlet yönetimi ve sarayın, gerçekten sınırlı bazı istisnalar dışında Türklerle açık olmaması önemli bir örnek sayılabilir.

¹⁴ Burada sözü edilen, bunun gerekip gerekmediği değil, olabilirliğidir.

¹⁵ *Aşık Ali İzzet Özkan* ve *Aşık Veysel* bunlardan en bilinenleriydi.

¹⁶ Çalma sistemi, bazı seslerin bulunmayışı, örneğin Doğu müziklerinde yaygın olarak kullanılan çeyrek seslerin çalınamayışı gibi nedenler sayılabilir.

¹⁷ Halkın çoksesli müzik kültürü olmadığından dolayı bu müziğe ilgi duymadığı, anlayamadığı gibi açıklamalar işin bir yanıyla doğru. Ancak bütünü ve gerçekliği açıklamıyor. Biraz tersten bir yaklaşımla konuyu açmaya çalışalım. Kiminde az kiminde çok olmak üzere toplumların hareket noktası ve dünyanın merkezi kendi

diği ve önemsediyini yaşatır.¹⁸ Aynı durum Osmanlının 600 yıllık egemenliğinde de geçerliydi. Arada karşılıklı etkilenmeler olduysa da herkes kendi müziğinin izleyicisi oldu her zaman.

Saray ve çevresinde *Arap* ve *Fars* çalgıları kullanıldı. Osmanlı müziğinde¹⁹ ölçü, biçim ve çalgılar, -bazı benzeryanları olsa da- halk müziğinden birçok bakımdan ayrıydı. Gerçi *Yeniçeri* kurumu, türkü söyleyip bağlama çalan büyük şairler/aşıklar yetiştirmiş ya da içinde barındırmıştır. Ancak Osmanlı yönetimi bunlara doğrudan karşı çıkmasa da, saraya girebilen aşık sayısı yok denecek kadar azdır.

Osmanlının, Türkçe ve Türklere tavrı devletin çıkarları gere-

ülkeleridir. Bu öylesi tuhaf yaklaşımdır ki, çok farklı uçlarda yorumlara ve sonuçlara yolaçabilir. Yani herşeyi kendisiyle açıklamak olabileceği gibi, herşeyi başka normlara göre açıklama biçiminde görülebilir. Osmanlıda olduğu gibi yeni Türkiye Cumhuriyeti politikasında da benzer bir durumdan söz edilebilir.

Osmanlılar yüzyıllar boyunca herşeyin merkezi olarak kendilerini gördüler. *Padişah* deyimi bile alışlagelmiş kral kavramlarının üzerindeydi. *Şah* kavramı Batıdaki *mutlak egemenlik* anlamındadır. *Padişah* ise *şahların şahı*, yani kralların kralıdır. Bir bakıma imparator kavramıyla eşleştirilse de genel anlayış olarak daha farklı ele alındı Osmanlılarca. Osmanlının çöküş dönemindeki son bir ikisi dışında hiç bir padişah başka bir ülkeyi ziyaret etmedi. Bu, 600 yıllık bir rastlantı değil kuşkusuz. Düşünce ve güç olarak dünyanın merkezinde bulunan bir padişah kimseyi ziyaret etmezdi doğallıkla(!) Ayrıca ziyaret etmek aşağı ve güçsüz olanlara özgüydü Osmanlılarca. Ve gerçekten de hemen tüm imparatorluk döneminde böyle oldu. Özellikle Osmanlının gerileme dönemlerinden başlayarak Batıya belirli tavizler (kapitülasyonlar, zamanla yabancıların dokunulmazlığına ulaşan özel statüler vs.) verilmesiyle başlayan politik konum giderek Osmanlı ordusunun bile Batılı uzmanların denetiminde eğitilmesine varan bir dışa bağımlılığa dönüştü. Hatta devletlerin en önemli örgütlerinden biri olan istihbarat örgütleri bile yabancıların denetiminde kurulup uzun bir dönem yönetildi. Özellikle Osmanlının son 50 yılında, Batı ülkelerinden birinin konsolosu başlıbaşına bir gücü Osmanlı topraklarında. Ulusal savaşlarla çökmeye başlayan Osmanlı devleti denetiminde yaşayan -gayri müslimler- bir konsolos aracılığıyla başka bir ülke yurttaşı oluyor, böylelikle hem vergi vermiyor, hem askerlik yapmıyor, hem de dokunulmazlık elde ediyordu.

¹⁸ Bu alışkanlığı olumlu ya da olumsuz bir yan olarak saptamak yerine bir gerçeklik olarak vurgulamak istiyorum.

¹⁹ *Osmanlı Müziği* deyimini özellikle kullandım. Eski biçimine *Klasik Türk Musikîsi*, yenisine ise *Türk Sanat Müziği* kavramları uygun bulunur genellikle. Gerçi anlatmak istenen açısından kastedilenin ne olduğu belli. Ancak yine de değinmekte yarar var.

ği hep acımasız oldu. Özellikle Türkmenlerin, önce başka Türkmen beylikleriyle savaşlar, bu toplulukların Osmanlı egemenliğine girmelerinden sonra da, göçebe yaşamlarından dolayı denetlenemez, vergilendirilemez vs. durumları tüm Osmanlı tarihi boyunca (bazı kısa süreli barışlıklar dışında) sorun olmuştur. 18. yüzyılda oldukça belirginleşen çelişki zaman zaman büyük çatışmalara ve toplu öldürmelere yolaçmıştır. *Kozanoğlu* ve *Dadaloğlu* türkülerinde simgeleşen bu dönem örnek sayılabilir.

Daha önceki dönemlere bakıldığında başka boyutta bir çelişkiden söz etmek olası. 16. yüzyılın başında İran'da kurulan *Safevi Devleti*'nin, Türkmenlerin de içinde yer aldığı *Anadolu Alevileri* üzerindeki etkisi ve giderek *Yavuz Selim*'le *Şah İsmail* arasındaki savaş ve sonrasında yüz binlerce *Alevi*'nin öldürülmesiyle doruğuna ulaşan gelişmenin önemini vurgulamakta yarar var. Kuşkusuz, sonuçları itibarıyla politik bir olay. Ancak bu gelişme yalnızca politik alanda kalmadı. Hem İslamın yorumlanamazlığı, hem de Osmanlı'nın kendi içindeki acımasızlığı nedeniyle yüzyıllardır süren bu tavır bugün, belki başka biçimlerin de eklenmesiyle sürüyor.

Yine de *Alevilere* ilişkin *Osmanlı* tutumu, özellikle dini temellere oturtulmayan yeni devlette, en azından «resmi» düzeyde oldukça yumuşadı. Ancak kültürel anlamda, konumuz açısından da müzik boyutunda gerekli rahatlama sağlanamadı. *Alevi türküleri* radyolarda uzun bir süre asıl biçimleriyle söylenmedi çoğu. Bazı sözcükler geçmedi türkülerde.²⁰

Politik düzeyde birçok değişim olmasına karşın yeni Batı ölçülerinde kurulması amaçlanan *Türkiye Cumhuriyeti*, Osmanlı'dan kalma öğreti ve alışkanlıkla halk müziğini gerektiği boyutta öneme almadı ya da alamadı. Hangi boyutta bilinçli bir savsaklama olduğuna ilişkin kesin bir açıklık getirmek zor. Ancak Osmanlı geleneğiyle yetişmiş birçok kişi, eski alışkanlık ve düşünce biçimini (bilinçli ya da bilinçsiz) sürdürdü. Tarihin her döneminde örneklerine rastladığımız gibi burada da benzer karşıtlıklar aksaklıklar var oldu.

Türkiye'nin ilk konservatuarı niteliğindeki *Darül Elhan* bünyesinde verilen Klasik Türk Müziği ve kısmen halk müziği eğitimi, 1926 tekkelerin kapatılmasına koşut olarak kesildi. Bir

²⁰ Bu tavır yalnızca *Alevi* türkülerinde kendini göstermedi kuşkusuz. Genel olarak halk müziğine ilişkin aynı (bilinçli ya da bilinçsiz) kayıtsızlıktan söz etmek olası. Burada değinilen, bütün bunların yanısıra, bir de *Alevi* türkülerine yönelik uygulamadır.

yıl sonra *İstanbul Belediye Konservatuvarı* olarak yeniden açılan kurumda yalnızca Batı müziği eğitimi sürdürüldü. Uzun bir süre sonra dönemin konservatuvar müdürü *Hüseyin Saadettin Arel* döneminde (1943-48) Türk müziği bölümü yeniden açıldı. Halk müziği ise bir dal olarak ele alınmadı resmi düzeyde. 1976 yılında kurulan *Devlet Türk Musikîsi Konservatuvarı* ile ilk olarak halk müziği de bu anlamda resmîyet kazanmış oldu. Gerçi önce 1926-29 yılları arasında, daha sonra da 1937 yılında yeniden oluşturulan ekiple 1952 yılına dek yoğun olarak yapılan derleme çalışmalarıyla yaklaşım on bin ezgi toparlanıp arşivlendi ve bunlardan yararlanıldı. Ancak konservatuvar(lar)da bir dal olarak varolmadı. Halk müziği ve folklor araştırmaları bir yanıyla yalnızca resmi olmayan ve birbirinden bağımsız, özel, çoğu da bölgesel araştırmacıların çabalarıyla sınırlı kaldı.

Konservatuvarla radyo aynı devlet politikasının kurumları değilmişçesine daha çok birbirinden bağımsız varoldu uzun yıllar. Konservatuvarda yalnızca Batı müziği eğitimi verilirken radyoda sanat müziği yayınlanıyordu. Konservatuvarda sanat müziği eğitimi yapılırken radyoda bağımsız halk müziği programları başlamıştı.

Hem Araplar, hem Osmanlılarca aşağılanmış, "Türk" imajını temel alarak örgütlenmiş bir devletin, tersi bir yaklaşımla, o toplumun müziğine, kültürüne bu denli kayıtsız kalması, üzerinde durmaya değer bir durum. Böylesi tartışmaların doğallaşması bu sorunu büyük ölçüde çözecektir sanırım.

Aslında her zaman benzer çelişkiler yaşanmış ve yaşanmaktadır dünyada. İster politik, ister kültürel düzeyde olsun akla yatkın açıklamalar yapılamıyor çoğu. Bir dönem en ağır biçimde cezalandırılan birşey başka bir dönem her anlamda doğal sayılabiliyor. Tarih böylesi örneklerle dolu.

Osmanlı Müziğine İlişkin

Osmanlı müziğinin *Fars* ve *Arap* müziğinin etkisinde olduğundan sözedilmişti. Çalgı, ses düzeni vs. olarak bu iki büyük kültür ile *Yunan* kültürünün bir sentezi gibidir. *Osmanlı* müziği üzerinde Osmanlıların ilk yerleşim bölgesi ve uzun yıllar hem çeşitli Anadolu uygarlıklarının mirasçıları hem de *Bizans* ile neredeyse içiçe yaşamış olmalarının doğal sonucu her anlamda karşılıklı etkileşime neden oldu. Kuşkusuz her kültür, düzeyi ve yoğunluğu derecesinde öteki kültürleri de ha çok etkiledi.

Devlet yönetiminden uzak tutulan azınlıkların, özellikle İstanbul ve çevresinde müzik açısından önemli katkıları oldu.

1400'lerin sonunda İspanya'dan ayrılmak zorunda kalan yüz binlerce *Yahudinin* büyük bir bölümü Osmanlılara sığındı. Yine tarihi ve *Ortodoks Hristiyanların* dini merkezi olması gibi nedenlerden dolayı *Ermenilerin* ve *Rumların* yoğun olarak yaşadığı bir yerdi İstanbul.

Ermeniler 1800'lerin sonuna, Rumlar 1930'lara dek önemli bir sorun olmaksızın yaşadı İstanbul'da. Günlük yaşamda ortak alanları paylaşan bu topluluklar deyim yerindeyse ortak bir sentez biçiminde Osmanlı müziğini bugüne ulaştırdı. Hem Osmanlı hem yeni Türkiye döneminde birçok ünlü Ermeni, Yahudi, Rum müzisyen yaşadı. Bugün de önemli isimler saymak olası. Bu çeşitlilik, önce de sözünü ettiğimiz sentezi oluşturmakta. Ancak bu karışım Osmanlı egemenliğinde, daha doğrusu saray çevresi ve denetimi altında geliştiğinden çokyönlülük açısından eksiklikler barındırıyordu. Geleneksel halk müziğindeki çeşitlilik, doğallık olmadı bu müzikte. Aşk, güzellik ve çeşitlemeleri dışında başka konu işlenmedi.²¹

Herşeye karşın saray ve çevresi birçok önemli besteci, şair çıkarmıştır. Bu sanatçıların dışında birçok padişah müzik, edebiyat vs. ile içiçe olmuştur. Hem güzel şiir yazmış hem de beste yapmışlardır. Örneğin *Sultan II. Mehmet*'in savaşçı yanı, sanatçı yanını gözardı ettirmiştir. Ya da *III. Selim*'in sanatçı kişiliği ve yeniliğe açıklığı, birçok düşünce tarafından olumsuz değerlendirilmiştir.

Osmanlı müziğinin en belirgin özelliklerinden biri de dildeki ayrımdır. Belirli bir çevrenin gereksinimlerine yönelik olduğundan *Osmanlıcanın* sınırlılığıyla kaldı doğallıkla. Sarayca desteklenen, onurlandırılan müzikçilerin, saray dışındaki insanların konuştuğu dili kullanmaları nasılsa gerekli görülmedi.

Ancak yüzyıllar süren bu ilişki biçimi yine kendi içinde çözülmeye, yeni ilişkiler yaratmaya başladı. Avrupa'nın aydınlanma sürecine girmesiyle yaşanan yenilikler, yerine göre 150-200 yıllık bir gecikmeyle de olsa giderek kendini hissettirmeye başladı Osmanlılar üzerinde. Batıyla gelişen çeşitli ilişkilerin yanında dönemin ünlü müzisyenleri de Osmanlı saraylarına çağrılmaya başlandı. Bazılarıysa *paşa* rütbesiyle ödüllendiril-

²¹ Günlük yaşama ilişkin sorunu olmak halka, sıradan insanlara özgü olduğundan mı yoksa başka nedenden mi bilemiyorum, belli ölçüde dini konular ve aşk dışında herşey yok sayıldı müzik ve sanat açısından.

di.²² Kuşkusuz Batılı müzisyenlere ilişkin öne çıkan bu onurlandırma ve ödüllendirmeler o döneme dek herşeylerini saraya göre biçimlendirmiş Osmanlı müzisyenlerinin devre dışı kalmaları demektir. Elllerinden başka bir iş gelmeyen bu insanlar, deyim yerindeyse büyük bir düş kırıklığı ve yoksullukla karşı karşıya kaldılar. Çünkü yaptıkları müziği saray dışında anlayan, dahası *satınalan* kimse yoktu. İşte bu durum saray müzikçilerini süreç içinde hem *dil* hem de *müzik* olarak «sıradan insanların» anlayabileceği bir biçime dönüştürmeye yöneltti. *Osmanlı Musikîsinin Türk Sanat Müziğine* dönüşmesi böyle başladı denebilir. Sanırım bu müziğin Türkleşmesi de aynı döneme rastlar: Sarayca aşağılanan, yok sayılan ancak çoğunluğun konuştuğu dil Türkçe olduğundan, «dil» giderek (eskisine oranla) arılaşmak zorunda kaldı.

Arabeskin Sınırı

Arabeskin geçmişiyile öteki müzik türleri arasındaki benzerlik ya da ayrılıklar üzerine içinden çıkılmaz bir tartışma yıllardır sürüyor.

Arabesk,²³ birçok insanın tanımladığı biçimiyle, yani, «1960'lı yılların sonunda belirginleşen ve sonraki yıllarda iyice gelişen, çeşitlenen ve en çok da 1950'li yıllarda başlayan köyden kente göçün müziğidir» düşüncesi yeterli gelmiyor bana.

Tek partili dönemden çok partili döneme geçilmesi ve 1950'de *DP*'nin iktidara gelmesiyle yoğunluk kazanan yeni *ekonomik-politik* yapılanma, köyden kente göçü hızlandırdı. Kalabalık gruplar halinde kentlere, daha doğrusu özellikle gecekondu biçiminde kentlerin yakınlarına yerleşen kır kökenli insanlar günlük iş vs. ilişkilerinin bir bölümünde doğal olarak kent içinde bulunuyorlardı. Kent kökenlilerle çeşitli boyutlarda ve biçimlerde çokyönlü etkileşim söz konusuydu. Hem ekonomik belirsizlik hem de yeni yerleşim yerlerindeki toplumsal, güncel ilişkiler bazı tepkisellik, bazı boyun eğme boyutunda ortaya çıkabiliyordu bu insanlarda. Giyim kuşamdan müzik zevklerine dek bir farklılaşma oluştu, belirginleşti. Dahası gelişmenin hızından dolayı göze batır oldu.

²² Gerileme ve yıkılma sürecine girmesinde Batı egemenliğinin doğrudan Osmanlıyı etkisi altına alır duruma gelmesi, Batının siyasi ağırlığı yanında kültürel ağırlığını da yoğunlaştırdı. Batı bağımlılığı arttıkça «hayranlığı» da artmaya başladı.

²³ İçeriğine ilişkin ayrıntıya girmekten öte genel olarak bugün anlaşıldığı biçimini kastediyorum.

Kırdan gelen/getirilen geleneksel müzik, kentteki teknik olanak ve Osmanlı müziği ve (sınırlı da olsa) Batı müziği sesleriyle karışmaya başladı. Bu karışım, özellikle hızlı gelişimden dolayı ne Osmanlı, ne de geleneksel müzikteki uzun yılların oturmuşluğunun estetiğine ulaştı. Kentlerdeki Osmanlı kültürünün egemenliğiyle geleneksel halk müziğinden uzaklık, *Arap*, *Fars* ve *Batı* çalgılarıyla yorumlanan müzik, genel anlamda kır kökenli insanlara uzaktı zaten.²⁴ Ancak dönemin teknolojik olanakları aracılığıyla, geleneksel bağlamanın sesi yükseltip daha elektronikleştirilerek yaşanan yere "uygun" hale getirildi. Çalgılarda olduğu gibi seslerde de bir karışım/değişim oluştu. Özellikle yöresel radyoların²⁵ ve 45'lik plakların yaygınlaştığı bu süreçte kendine özgü sanatçılar çıktı. *Nuri Sesigüzel* gibi kır kökenli ancak biçim ve estetik boyutta geleneksel müzikten epey farklı olan sanatçılardan sözedilebilir.

Sonraki yıllarda özellikle *Orhan Gencebay* adıyla özdeşleşen müzik "Arabesk" olarak adlandırıldı. Daha sonra ortaya çıkan birçok sanatçı kendi çeşitliliklerini kattı bu müziğe.

Olumlu ya da olumsuz belirlemeden öte, *Arabesk* müzik ne *Orhan Gencebay* ne de tek başına başka birine maledilmeli. Çünkü bunların hiçbiri "havadan" üretmedi şarkılarını. Öyle olsa bile bunca insanın sevmesi, kendine yakın bulması ancak ortak birtakım kesişmelerle olabilir.

Toplamları tarihsel gelişimlerinden ayrı yorumlama olanağı olmadığı gibi, müziği de geçmişinden ve toplumun kültürel birikiminden soyutlamak olanaksızdır. Binlerce yılın birikimi ve gidiş gelişlerde yalnızca bilgi alışverişi, kültürel etkileşim değil, çok çeşitli nedenlerle yaşanan yoğun göçler, yerleşimler, yeniden yerleşimler, değişik kültürlerdeki toplulukların da çoğu zaman içiçe yaşamalarını olanaklı kılmıştır. İster din, ister kabile, ister başka bir nedenden olsun farklı kültürlerde insanların, ayrılıklar kadar birlikte olma çabalarıyla doludur halk hi-

²⁴ Arap-Fars çalgılarıyla, geleneksel halk çalgıları özellikle Elazığ-Urfa yöreleri başta olmak üzere birarada kullanılıyordu. Ancak kentlerde oluşan bu karışım daha değişik görünüyor.

²⁵ 1970'li yılların ilk yarısına dek özellikle kısa dalga üzerinden yayın yapan onlarca küçük radyo istasyonu vardı. Günün belirli saatlerinde yayın yapan olanakları sınırlı, amatör radyolardı bunlar. Ancak hem yayın süresi hem de olanaklar anlamında tüm ötekilerin dışında *Ankara Polis Radyosu* belki bu süreci en iyi özetlemesi açısından ayrı bir önemdedir.

kayeleri. *Kerem ile Aslı*²⁶ hikayesinde din, *Ferhat ile Şirin*, *Leyla ile Mecnun* hikayelerinde varlıklı-yoksul olarak ortaya çıkabilmekte bu durum. Burada değinmek istediğim, farklılıkların her zaman varolduğu ve olacağıdır. Ve hangi biçimde olursa olsun etkileşim kaçınılmazdır. Anadolu'dan Azerbaycan'a birçok çeşitlemeyle *Köroğlu* hikayeleri var.

Özellikle aşıklık geleneğinin yaygın olduğu çok geniş bir coğrafi alandır *Anadolu*, *Ortadoğu*, *Kafkaslar* ve *İran*. Herhangi bir aşığı bir Bağdat'ta, bir Halep'te görmek olanaksız değil çoğu. «Aşığa Bağdat sorulmaz» özdeyişi belki daha iyi özetliyor herşeyi. Eski zamanların aşıkları, ulusal devletlerin oluşup sınırların çizilmesinden önce doğrudan her yöreye ulaşıyor ve onların dilinde ya da ortak bir dilde²⁷ çalıp söylüyordu. Bu ayrıntı biryana, yoğun bir etkileşim olabileceği kuşkusuz.

Başta İslamiyetin egemenliği olmak üzere yüzyıllarca Araplar ve *Arap kültürü*yle içiçe olmuş bunca topluluğun, bundan etkilenmemiş olması düşünülecek gibi değil. Ya da başka benzer herhangi bir örnek aynı düzeyde doğru olur. İşte bu içiçlikle bugüne gelen bir müziğin birdenbire *Orhan Gencebay*'la «Arabesk» olması anlaşılır gelmiyor bana. Belki çok önemli sayılmayabilir ama *Orhan Gencebay* halk müziğinden gelen biridir ve bestelerini bağlama ile yapar. Ayrıca bir *sitar* ustası olmasına karşın Hint müziğinden etkilendiği yorumları söz konusu olmaz pek. Kaldı ki 1960'lı yılların sonundan itibaren yaygın olarak gösterilen Hint filmleri, değme «Arabesk» filmle- re taş çıkartacak düzeydeydi.

Bütün bu etkileşimin yanında cumhuriyet dönemine ilişkin bazı örneklemeler yapmakta yarar var.

Türkiye Cumhuriyeti, büyük bir coğrafi alanda yoksul insan topluluklarını da devraldı Osmanlıdan. Ne altyapı, ne de başka bir sektör bulunmaktaydı. Bulunmayan sektörlerden biri de sinemaydı. Kültürel ve tarihsel bağlarından dolayı özellikle Arap filmleri²⁸ ithal edilip gösterildi yıllarca. Bu filmler Türk-

²⁶ *Kerem ile Aslı*: 16-17. yüzyılda ortaya çıktığı sanılan bir halk hikayesi. Dinleri ayrı olduğundan dolayı bir türlü biraraya gelemeyen iki gencin öyküsü. Öykü, Balkan ülkelerinden Orta Asya'ya dek çok geniş bir alanda ve değişik dillerde anlatılır.

²⁷ Ortak dil olarak, daha önce de değindiğim gibi en belirgin olanı *Türkçedir*. *Şah İsmail* den *Bosnalı bir aşığa* dek birçok insan bağlama çalıp *Türkçe* türkü söyledi.

²⁸ Aslında «Arap filmleri» geniş ve belki biraz da belirsiz bir kavram. Dönemin *İslam/Arap* ülkelerinde sinemanın gelişmiş olduğu tek ülke Mısır'dı. Kaldı ki günümüzde bile, *Cezayir* dışında *Mısır* ağırlıklı sürmekte Arap sineması.

çe seslendirildi. Ancak konumuz açısından ilginç yanıysa bu filmlerdeki şarkıların sözleri de Türkçeye çevrilerek söyleniyordu. Bu işi ise ağırlıklı dönemin ünlü şarkıcılarından *Sadettin Kaynak* (1895-1961) ile *Münir Nurettin Selçuk* (1900-1981) yapıyordu. Bugün Türk müziğinin ustalarından sayılan ve kır kökenli olmayan bu iki sanatçı, bir bakıma, cumhuriyet döneminin ilk Arabeskçileridir.

Özellikle *Sadettin Kaynak*, uzun süre radyodan uzak tutuldu. Bestelerinin, biçim vs. açısından Türk müziği kalıplarına uymadığı gerekçesi 1940'ların ikinci yarısından sonra geçerliliğini yitirdi. O günün koşullarına göre müziğin sınırlarını zorlayan *Sadettin Kaynak* özellikle *Harput* etkisinde halk müziğine yakın besteler de yaptı.

Bunlardan önce birçok Osmanlı müzikçisi ve özellikle *Zekai Dede* de (1829-1897) Arap müziği etkisi görülür. *Zekai Dede*, *Mısır* gezisinden sonra çok etkilendiği Arap müziğine yakın, ağırlıklı «peşrev» dalında birçok eser verdi. Nereden bakılırsa bakılsın Arabeskin yüz yıldan çok daha uzun bir geçmişi bulunmaktadır.

Her ne kadar birkaç isimle örneklesek bile tarihsel bağları itibariyle böylesi bir etkileşim oldukça doğal. Hem böylesi etkileşim, hem her yeniliğe karşı, eskinin/eskilerin (her zaman olmasa da genellikle) tutuculuğu söz konusudur.

Etkileşim ve tutuculuğa ilişkin bir örnek: Bugün *Klasik Türk Müziği*nin en önemli örneklerinden biri sayılan «Yine Bir Gül-nihal» adlı şarkı dönemin padişahının isteği üzerine Osmanlıları simgelemek üzere bestelendi. Yalnız padişah bu şarkıyı «Batı taklitçisi» gerekçesiyle beğenmedi.

Batının büyük bestecilere de Doğu müziğinden etkilendi. *Mozart*'ın «Doğu Marşı» ya da Osmanlı saraylarını ya da Doğuyu anlatan birçok *opera* bu etkileşimin öteki yüzüne bir örnek olabilir.

Osmanlı Müziği Üzerine Biraz Daha

Türkiye'de «Arabesk» üzerine yapılan tartışmaların çok küçük bir bölümü bile Osmanlı müziğinden «Türk Sanat Müziği»ne geçişe ilişkin yapılmadı. Resmi ideolojiye yakın olanın dokunulmazlığından mı, yoksa başka bir nedenden dolayı mı anlamak zor. Ancak bir «tabu» konu gibi eleştireliliğe kapalı kaldı. Hangi düzeyde bilinçli yapıp yapılmadığına ilişkin çok kesin şeyler söylemek olanaklı değil. Biraz da bu düşünce biçimine tepki olarak bazı yaklaşımlarda bulunup soru sormakta yarar var sanırım.

Öncelikle »Türk Sanat Müziği« kavramına ilişkin temel birkaç nokta üzerinde durmak yerinde olur.

1. Osmanlılar, *Oğuz Türkleri* ve Anadolu'ya yerleşmiş Kayı boyundan gelen bir kolun birleşiminden oluşur. İlk dönemlerde bölgede bulunan öteki Türk beyliklerinin bazılarını da arkalarına alarak *İstanbul Boğazı* ve *Marmara Denizi*nin güneyindeki *Bizans* topraklarına yönelik saldırılar düzenleyerek gelişmeye çalıştılar. Bunun iki anlamda yararı oldu. İlki, *İslamiyeti* kabul etmiş öteki *Türkmen* topluluklarını arkasına alması ve ikincisi, »darü'l harbe«e karşı savaşmanın avantajlarıydı. Eğer önce Anadolu'daki *Müslüman* topluluklara yönelseler tümüyle yalnız kalacaklardı. Bu yolla güçlenen *Osmanlılar 1400*'lerin ilk yıllarından itibaren doğudaki Anadolu Türk beyliklerine yönelmeye başladılar. Bu dönem, Osmanlıların Türk kökenlerinden ve geçmişlerini yadsımalarının belki başlangıçtaki en belirgin dönemi idi.

2. Giderek Türk beylikleriyle köklü düşmanlıklara dönüşen ilişkiler, Batıya yönelirken oralarda da bazı ilişkileri geliştirdi. Hem kültür, hem yaşam biçimi olarak Anadolu'daki öteki Türkmenlerden başkalaştılar. Osmanlıcanın yerleşmesi ve buna bağlı olarak müziklerindeki farklılaşma vs. somutlaştı.

Özellikle 1. *Bayezid*'in (*Yıldırım*) Anadolu'ya yönelmesi ve Türkmen beyliklerini ortadan kaldırması, *Orta Asya*, *İran*, *Afganistan* ve *Mezopotamya*'da güçlü bir imparatorluk kuran *Timur*'un *Hindistan*'dan vazgeçip batıya yönelmesine neden oldu. *Klasik Asyalı* karakterleriyle Osmanlıdan çok *Timur*'un devlet örgütlenmesine yakınlığı ve Osmanlı'nın başlangıçta, Müslümanlara saldırmama avantajının ortadan kalkması gibi nedenlerle *Bayezid*'in yandaşı olan bazı *Anadolu Türkmenleri Timur*'un yanına geçti. Bilindiği üzere de 1402'deki *Ankara Savaşı*nda esir düşen *Bayezid* bir yıl sonra da öldü. Bu aynı zamanda Osmanlı devletinin sonu oldu. Sonraki 80 yılda yeniden kurulan Osmanlı devleti Anadolu'daki Türkmen beyliklerini tekrar ele geçirdi. Kuşkusuz bu savaşlar yalnızca politik değil, kültürel düzeyde de büyük uçurumlar yarattı.

3. Türklükle pratik, tarihsel bağlarını koparan Osmanlılar, kendilerini hep başka biçimde görmelerine karşın, hem Avrupalılar hem de bugünün Türkiye tarihçileri tarafından »Türk« olarak tanımlandı. Ancak herşeye karşın Osmanlı müziğinin Türk müziği olma olasılığı biraz zor gibi görünüyor.

4. Osmanlı müziği ilk kez *Şafieddin* tarafından Yunan teorisi-ne göre sistemleştirilmiştir. Daha sonra *II. Bayezid*'in oğlu *Şehzade Korkud*'dan (1470-1513) Ermeni kilise müzisyeni

Hamparsum Limonciyan'a (1768-1839), Rauf Yekta'dan (1878-1935) Ekrem Karadeniz'e (1904-1981) dek birçok kişi tarafından değişik biçimlerde yeniden kalıplara oturtulmuştur.

5. Osmanlı müziğini «Klasik Türk Musikîsi» olarak adlandırmanın bugünkü «Türk Sanat Müziği» açısından da benzer oldukları gibi sonuçlara neden olabileceğini düşünmek olası. Eğer *Türk Sanat Müziği* adı verilen müzik Osmanlı müziğinin devamıysa Türklükle ilgisi tartışılabilir. Yok eğer, Osmanlı müziğinin doğrudan devamı değil, son bir iki yüzyılın bir sentezidir yorumu getirilirse daha akla yakın olabilir.

Osmanlı müziğinin *Fars* ve *Arap* müziği etkisinde olduğundan sözedilir. Genelde doğruluk payı olmasına karşın, yalnızca bu iki müzik ya da kültürle sınırlamak yerine, *Arap, Fars, Yunan* müziğinin bir sentezidir biçimdeki tanımlama daha akla yakın.²⁹ Bunlara *Bizans, Türk* ve süreç içinde *Batı* müziği etkileri de katılabilir. Ama asıl temel, önceki üçü üzerine kurulmuş ya da genişlemiştir. Geçmiş, İslamiyetle bağları nedeniyle *Arap* ve *Fars* kültürlerinden olduğu kadar Batıdan da etkilendi Osmanlılar. Çünkü imparatorluk ilk dönemlerde daha çok Batıya yöneldi ve o yönde genişledi. Osmanlıların ilk yerleşim bölgesi ve uzun yıllar hem çeşitli Anadolu uygarlıklarının geleneklerini, alışkanlıklarını bir ölçüde devralmaları, hem de Bizansla oldukça yakın yaşamış olmalarından dolayı önemli etkileşimler oldu. Ve daha önce de değindiğim gibi her kültür, düzeyi ve yoğunluğu derecesinde öteki kültürleri etkiledi.

Devlet yönetimine uzak tutulmalarına karşın İstanbul çevresinde yaşayan azınlıkların müziğe yaptıkları katkılara değinmiştim. Hem İspanya'dan gelen *Musevîlerin* hem de tarihi ve *Ortodoks Hristiyanlığının* dini merkezi olması gibi nedenlerden dolayı *Ermenilerin*, İstanbul'un *Osmanlı* yönetimine geçmesinden sonra özerklik verilmesinin sağladığı kolaylıkla kentte

²⁹ Arap ve Fars etkisinden söz etmek, Rum etkisinden sözetmekten daha çekinmeksizin olanaklı. Sınırlı geleneksel Yunan/Yunanistan politikasının buna önemli katkısı var. Osmanlıdan kalma bir alışkanlıkla, düşman olanın herşeyi kötüdür mantığıyla, Rumlara ilişkin herşey yok sayıldı. Deyim yerindeyse -ki bu yalnızca Rumlara ilişkin değil- birçok şey akşamdan sabaha «Türkleşti». 1970'li yılların ortalarında birden moda olan *Eurovision* müzik yarışmalarının naklen yayınları sırasında Yunanistan'a ya da Kıbrıs Rum kesmine sıra geldiği zaman ekranda manzara resimleri belirirdi.

Öte yandan Yunan politikacılarının da daha akıllı ve dürüst davrandıklarını söylemek olanaksız. Garip bir kindir sürüyor karşılıklı.

kalan *Bizanslıların* Osmanlı müziğini etkilemediğini düşünmek olanaklı değil.

Çok uzun bir süre çeşitli azınlıklar birlikte yaşadı Osmanlı egemenliğindeki topraklarda. Kuşkusuz öteki şeylerde olduğu gibi kültürlerinin bir parçası olan müzik konusunda da karşılıklı etkileşim oldu. Bu etkileşimin, Osmanlı müziğini bugüne ulaştıran sentezdeki payını görmemek olası değil. Şöyle bir düşününce, bu anlamda herkesin aklına birkaç «gayri müslim» gelir sanırım. Olumlu ya da olumsuz yorum yapmanın ötesinde, çokkültürlü bir karışım demek yerinde olabilir Osmanlı müziğine.

Osmanlı Musikîsinden Türk Sanat Müziğine

Özellikle 1950'li yıllarda belirginleşen ve yoğun olarak köyden kente göçten söz etmiştim. Bu göçün birçok öteki sosyolojik ve kültürel oluşumlardaki önemi konumuz açısından gözardı etmek olanaksız. Kendi yaşam biçimine uyan uymayan biryana geleneksel müziğin dışında başka özellikleri de içine alan bir gelişim sürecine girdi Türkiye'de müzik.

Burada değinmek istediğim konu *Arabesk* değil. Daha doğrusu *tek başına Arabesk değil*; Osmanlı müziğinin uzun bir süreçten geçerek, bugünkü ya da bugünküne yakın olan *Türk Sanat Müziğine* dönüşmesi aşamasındaki hızlanmadır. Arabeskin daha öncelere daha öncelere dayanan geçmişine ilişkin konulara değinmek yerine, öteki müziklerle etkileşimi bağlamında, yaklaşık olarak son 50 yıldaki geçirdiği evreye kısaca göz atmak yerinde olur.

İç göç, gecekondu dışı/yanında kent standartlarını hedefleyen çok katlı ev, apartman yapımını da aynı oranda hızlandırdı. Büyük şirketlere dönüşemeyen, genellikle aile/akraba kuruluşu olarak kalan ancak bir bütün olarak ele alındığında önemi yadsınamayacak sayısız «müteahhit» ortaya çıktı. Yalnızca bu iş alanı bu türden iş insanı yaratmadı kuşkusuz. Birçok başka benzer iş alanları da benzer insanlar yarattı. Bu yeni varlıklılar yaşam biçimlerini olduğu gibi, geleneksel eğlence biçimlerini de günün koşullarına göre kente taşıdı. Artık ne kırdakine benzeyen ne de kent eğlence yaşamına uyan ayrı bir biçim gelişmeye başladı. Buna bağlı olarak da özellikle Orta Anadolu'da yaygınlığıyla bilinen ancak her yörede kendine özgü biçimiyle varolan «Oturak alemleri» büyüdü ve kentleş-

ti.³⁰ Bugün genel anlamıyla »gazino kültürü« bunun en belirgin örneği sayılabilir. Bu gelişmelerle »assolist edebiyatı« yaygınlaştı. Şarkıcıya çiçek yerine çelenk gönderme taşralılığı sanırım Türkiye'ye özgü yarı-kentli davranışlardan biri. Cumhuriyetin ilk on yıllarındaki hanımefendi, beyefendi şarkıcıları, yerlerini giderek hediye paketi kılıklı bir takım insanlara bıraktı. Kuşkusuz bir rastlantı değil bu. Yeni varlıklıların zevklerine uygun olan buydu.³¹

Birçok *Türk Sanat Müziği* sanatçısının, değişik zaman ve yerlerde, »Aslında ilk önceleri başka bir repertuar hazırlamış olmama karşın, pek ilgi bulmadığını gördüğümünden daha hafif parçalara yöneldim« gibi açıklamalarını sıkça duymuşuzdur.

1970'li yıllarda günün gereksinmeleriyle de birleşen bu »hafiflik« resmiyete dönüştü. Bazı sanatçıların yeni düzenlemeleri ve bazı Batı çalgılarının ilk kez kullanılmasıyla »Hafif Türk Sanat Müziği« Türkiye müzik literatüründeki yerini aldı.

Müzik ve Din

Dinin müzik üzerindeki etkisi başlı başına bir konu. Ancak yine de kısaca değinmekte yarar var.

Müzik, bilinçli ya da bilinçsiz çok amaçlı bir araç olarak kullanıldı çoğu zaman. İnsanları, belli düşünce, inanç çerçevesinde tutmanın aracı olabildi yerine göre. Bunun en eski ve belirgin örneği *dini müzik* tir. Bireyin Tanrıya yalvarmasından, toplu ayinlere dek çeşitli biçimlerde müzik varoldu. Kimi zaman yalnızca egemen çevrelerin çıkarları doğrultusunda müzik yapıldı, kimi zaman yasaklandı vs. Ancak hep varoldu müzik. Annenin bebeğini uyuturken mırıldandığı birkaç notalık bir ezgiyi denetleme olanağı olmadığı gibi, müzik de ortadan kaldırılamadı. Şili'de *Victor Jara*, İran'da *Şeceryan* ya da Türkiye'de *Mahzuni* olarak hep yaşadı müzik.

Anadolu merkezli müzikte din önemli bir yer tutar. Bağlı olarak da Arap müziğinin etkisini vurgulamak gerekir. Kuran sureleri

³⁰ Buna biraz ironik bir vurgulamayla, aynı oranda kentler de kirlaştı denebilir. Türkiye'nin en büyük köyünün İstanbul olduğu yolundaki yarı alay, yarı hüznülü tanım oldukça iyi özetliyor bu gelişmeyi sanırım.

³¹ Bununla anlatılmak istenen genel durumdur. Yoksa tüm sanatçıların aynı kefeye konması olanaksız. Kaldı ki bu benzetme yalnızca bu tür müzik yapanlara değil her türden ancak bu mantıkla hareket eden tüm ötekilerini de içermekte.

ya da ilahilerinin belli bir (genellikle kişinin yorumuna bağlı) ezgiyle okunması ile gazel arasında doğrudan bir ilişki söz konusudur. Yalnızca okunma olarak değil *cemaat* ya da *dinleyici* nin tepkisi bile aynı olur genellikle. Bu etkileşim halk müziği üzerinde de kendini gösterir. Uzun havaların bir bölümünü, en azından söyleyiş olarak gazelden ya da ilahiden ayırmak zordur çoğu. Belki sözler bu konuda daha belirgin ipuçları verebilir.

Alevi-Bektaşî müziğinde din etkisi alışlagelmiş boyutta olmasa da yoğun olarak görülür. Bir sevda türküsünü din ağırlıklı bir deyişten ayırmak zor olabilir çoğu. Özetle, her tür müzikte din etkisi görmek olası.

Pasif Başkaldırı ve Çeşitli Yanlarıyla Türküler Üzerine

Türküler sahipsizdir genellikle. Bazı, bir türkü bir masaldır. Bir olaya dayanır çıkışı. Olayın, konunun önemine göre sevilir, giderek sahipsizleşir, geniş toplulukların ortak duygusu olur. Türküler olabileceği gibi bazı aşıklar da aynı biçimde sahipsizleşir. Başka bir deyişle herkese mal olur. Bir süre sonra değişik yer ve zamanlarda aynı aşığın birçok mezarı bulunur. Birkaç *Karac'oglan*, bir o kadar *Pir Sultan*, *Yunus Emre* ya da başka bir aşığın «yaşamış olması» yadırganmaz.

Türküler yayıldığı alanlarda, toplumların ruh durumundan felsefi görüşlerine dek çokyanlı bir özeti sayılabilir. Doğruluğu yanlışlığı ya da günün değerleriyle çelişip çelişmediği bir yana birçok konuda önemli ipuçları verebilir türküler. Doğal bir afet, savaş, bir aşk öyküsü, «zamansız» bir ölüm gibi herhangi bir konuda söylenen türküler en dolaysız ve açık yüreklilikle anlatır olayı. Bir sevda türküsünde en köklü «gelenek» eleştirisi görülebilir. Bazı başlık sorunu, bazı *zengin-yoksul çelişkisi*, bazı *inanç farklılığı* ya da akla gelebilecek birçok başka şeyi içerebilir.

Türkülerin çeşitliliği, çokyönlülüğünün yanında gözden kaçan bir yanını ele almak istiyorum. Toplumların tarihine bakınca, alışlagelmiş, kural olmuş şeylere doğrudan karşı çıkmak söz konusu olmuyor çoğu. İster geleneksel ailede olsun, ister tüm toplum örgütlenmesinde, doğrudan karşı çıkılmaz çoğu şeye. Geçici, pratik çözümler üretme konusunda oldukça yetenekli olan «sıradan insan», olayı, kökten ele almak gerektiğinde yeteneklerinin tümünü yitirir. İşte bu noktada türküler yardımına yetişir bireyin. Doğrudan savunmak, üstlenmek yerine anonim bir tepkiyle dile getirilir sorun. Yani çoğu zaman, deyim yerindeyse ortaya söylenir; herkes payına düşeni alır ya da almaz. Duygu benzeşimi oranındaysa etkili olabilir. Sanırım

özellikle *Şarka* özgü bir ruh durumuyla, birşeyin karşısına doğrudan çıkıp eleştirmek yerine, dolaylı ve başka sözcüklerle dile getirilir. Özellikle *Orta Doğuda* bir sanata dönüşmüştür bu durum. *Gül* ile sevgili, *diken* ile kötünün anlatılması gibi. Böylesi bir geleneğe dönüşmüş dolaylı tavrı alma, tepki gösterme belki çok köklü bir «pasif direniş» biçimi olmuştur. Önce de değinilen bu «pasif direniş» iktidarları değiştirmez, gücü elinde tutanlara doğrudan zarar vermez. Bundan dolayı çoğunluğu etkileyen bir acıya dönüşmez. Ancak birçok şeyin içten içe değişmesini sağlayabilir. Kimbilir belki alışılmış iktidar savaşlarından çok daha köklü değişimlere neden olabilir.

Başkaldırının en yürekli ve en hüznülsü, bireyin bir başına göze alabildiğidir. Acı ve çaresiz, yenilmesi olanaksız bir güce karşı ve yenilgiyi baştan kabullenerek yapılandır. Yaman, insafsız bir çelişkidir bu. Hep yeniden, kimi benzer, kimi benzer biçimlerde yinelenir durur.

Eşkıyalık, varolana başkaldırmanın en ilklerinden biri. Bireyin yerleşik olan şeye, düzene, kurala vs. ve bunların gereklerine uymamasıdır. Dahası tüm bunları yadsımanın üst aşamasıdır. İster bu boyuta gelsin, ister gelmesin, geleneksel toplum yapısına karşı çıkışlar sürekli olmuştur. Özellikle (bilinçli ya da bilinçsiz) iktidar üzerine hesap yapmaksızın, biraz insani içgüdü, biraz başka nedenlerden dolayı varolana karşı çıkma, bireyin başkaldırısı olarak nitelendirilebilir. Toplu, iktidara yönelik başkaldırıyla bireyin başkaldırısını aynı yüreklilik açıklamaya bağlamak istemiyorum. Başkası ya da başkalarıyla birlikte aynı ya da yaklaşık amaca yönelik birlikte olmak hem gücü artırdığı, hem savunmayı kolaylaştırdığından bireysel başkaldırıdan epey farklı geliyor bana. Tek başına karşı durmak, çoklu karşı durmaktan zor olduğundan daha ayrıcalıklı diye düşünüyorum. Doğru ya da yanlış gibi bir yargıdan uzak yalnızca belirleme olarak söylüyorum bunu.

Asilik başkaldırının bir biçimi; zor bir biçimi. Sonsuz biçimlerinden en göze batanı belki. Ancak bundan çok, başka bir boyutu öne çıkarmak istiyorum.

Sanırım bireye özgü ilk ve en eski başkaldırılardan biri halk şarkıları/türküleridir. Belki de bundan dolayı en yürekli ve asi olanıdır. «Biz» toplumlarındaki geleneğe karşı çıkış türküsüyle başlar. «Biz» değil «ben»dir seven, acı çeken, mutlu ya da mutsuz olan.

Sıkışık toplum ilişkilerinde boğulan birey, herşeye karşın açığa karşı çıkmak yerine dolaylı bir yol bulur, kullanır. Sevincini, tasesini dolaylı dile getirir. Bu dolaylılık çeşitli unsurlar barındırır içinde. *Mizah*, *müzik* vs. bunlardan birkaçı. Öyle ya çat-

lasın mı? Özellikle açıkça belirt(e)mediğini türküyeye döker. Hem korkar, çekinir, hem de karşı koymadan edemez. »Kerkük Divanı« adlı türküde şöyle ifade edilir bu ikilem: *Öpsem öldürürler, öpmesem ölürüm, bu nasıl zulüm işti.*

İlginç bir karşıtlık yaşanır çoğu. İtaat ve isyan içiçedir. Başlangıcı, sonu belirsiz bir sınırdır aradaki.

Her insan başka boyutta ve biçimde algılar türküyü. Birkaç dürtlükten oluşan bir türküyü bütününüyle aynı yorumlayan kaç insan çıkar bilemiyorum. Olanaksız gibi geliyor bana. İnsan beyninin karmaşıklığı ve çeşitliliği olanak vermez herhalde.

Her ne kadar geçmişi *Alevi/Bektaşî* geleneğiyle ortaklıklar taşısa da sonraki geldiği yer olarak bireye özgürlükten en uzak türküler, *marşlardır*. Mehter marşlarından, başka toplumların aynı amaçlı marşlarına dek tümü, türkülerin en »ruhsuz« olanlarıdır. »Ben« yerine »biz« temeldir. Bunlarda bile amaç aynı/benzer olsa da her bireye ilişkin duygu boyutu değişik olur.

Müzik ve Evrensellik

Toplum örgütlenmeleri başkalarından ayrı olma üzerine kurulur. »Biz« kavramıyla özetlenen mantık, dışlama temelinde birlikler yaratır. Alışılmış en kolay birarada olma biçimidir bu. Hem birey hem de grup, aynı yöntemle, kendinin nasıl olduğunu anlatma yerine, başkalarının ne denli başka olduğunu tanımlayarak birarada olur. Uç bir tanımlamayla, birliktelikler değil, başkalıklarıyla ayrılıklar üzerine kurulur ilişki. Bu anlamda »düşman«, bireylerin grup halinde birlikte olmaları için olmazsa olmaz bir koşuldur. Bunu gerekçelendirmek için olmadık teoriler yaratılır, yasalar çıkarılır. Neden böyle yapıldığına ilişkin örnek aramaya gerek yok. Örgütlü ilişkilerin³² herşeyi buna örnektir.

Bunun tersi olarak, daha önce de değindiğim iki biçimi yeniden öne çıkarmak istiyorum:

1. Benzerlikler başkalıklardan daha az olmayabilir.
2. Başkalık, düşmanlık değildir.

³² Örgütlü ilişkiler deyimini daha çoklu bir anlam taşıdığı için kullandım. En üst biçimi olan devlet örgütlenmesiyle, en küçük biçimi aile arasındaki sonsuz örgütlenme biçimi sıralanabilir. Ailedeki, »Biz komşu X gibi değiliz« tavrıyla, devletin, »Biz Y ulusu olarak hepsinden başkayız« tavrı mantık olarak birbirinden farklı değil.

İnsanlık tarihi sürekli hareketlilikle doludur. İlk insanın yiyeceğini sağlamak üzere yakın çevresini terketmesiyle başlayan göç, süreç içinde çokboyutlu bir biçime dönüşerek genişliyor. Açlık, daha iyi yaşama isteği, savaşlar, şiddet temelindeki örgütlenmelerin yer yer dayanılmaz duruma ulaşması gibi birçok nedenden dolayı insanlar tek tek ya da kitleler halinde bulundukları yeri terketti tarihler boyunca. Başka bölge ya da ülkelere, topraklara gitti kalabalık insan toplulukları. Bazı günler, bazı on yıllar süren göçlere dönüştü. *Orta Asya'dan İskandinavya'ya* varan göç, binlerce yıl öncesinin ulaşım ve yaşam koşullarıyla çok uzun sürdü. İlkel kabilelerin birbirinden kaçması, işgaller, din savaşları vs. çok büyük kitlelerin sürekli yer değiştirmesine neden oldu, olmakta. 1995 yılında Afrika'da *bir milyon insan* yalnızca bir savaştan dolayı *topraklarını terketti*. Son yıllarda yüz binlerce insan eski Yugoslavya'dan değişik ülkelere gitmek zorunda kaldı. Eski Doğu ülkelerindeki yönetim değişiklikleri ve yeni dünya yapısı birçok insanın Batıya geçmesine yolaçtı. 1997 yılının ilk aylarında on binlerce insan Arnavutluk'tan karşı kıyıya geçmeye çalıştı. Yine 1997 güzünde *Amnesty International* tarafından yapılan bir açıklamaya göre yalnızca Avrupa'da 5 milyon insan ülkelerini terketmiş ve sığınacak yer aramakta ya da bu nedenle başka ülkelere sığınmış durumdaydı. Daha eskilerden bir örnek verirse; *Sovyetler Birliği*, özellikle *Stalin* dönemindemilyonlarca insan, toplu olarak topraklarından alınıp başka yerlere yerleştirildi.³³ *Hitler* döneminde aynı yöntemle topraklarından koparılan insan sayısı daha az değil. Öldürülen milyonlarca Yahudi dışında, gerektiğinde bir ülke oluşturabilecek çoklukta insan uzak yerlere göçtü. Tarihin her döneminde sayısız örnek vermek olası bu konuda.

Bir de günümüz olanaklarıyla birleştirelim bu durumu. Yoksul ülke insanları daha varlıklı ülkelere doğru sürekli hareket halinde. En basitinden Avrupa'da iki milyona varan Türkiye kökenli insanın göç süresi yalnızca 30 yıl. Öte yandan varlıklı ülke insanları başka yerleri gezmekte, tanımakta.³⁴ Belli bir coğ-

³³ İlginç ve beni doğrudan etkileyen bir örnek vermek istiyorum. *Sovyetler Birliği* dağıldıktan sonra *Sibirya'da Mesgit Türkleriyle* yapılan bir radyo röportajını dinlemiştim birkaç yıl önce. Konuşan insanlar, şiveleri vs. itibariyle benim büyüdüğüm yerlerin insanlarıyla aynıydı.

Mesgit Türklerinin asıl toprakları eski Sovyetler Birliği ile Türkiye'nin kuzeydoğu sınırı bölgesiydi. Çeşitli kaygılarla *Stalin* tarafından göçettirilen toplulukların yalnızca biri bunlar.

³⁴ Turizmin sağladığı olanaklar vs.

rafi bölgede olsa bile sınırların kalkması, dolaşımın denetime bağlı olmaması insanlara önemli açılımlar sağlayabilmektedir.

İletişim araçlarının yaygınlaşması, Kanada'daki bir memurun yaşamından Avustralya'da henüz motorlu bir taşıt görmemiş bir kabileden görüntüleri evlere taşıyabilmektedir.

Hangi boyutta olursa olsun, insanlar birbirinden etkileniyor. Süreç içinde önemli ortaklıklar oluşabiliyor. Hiç kimse ömrünün sonuna dek aynı yemeği yemiyor, aynı biçimde giyinmiyor. Her insan yeterince örnekleyebilir bunu.

Etkileşimin en dolaysız olanı müziktir demek abartı sayılmaz. Her ne kadar sözü müzikten ayırmak zor olsa da, asıl yakınlaşmayı sağlayan müziktir. En basit ses ya da ritim, binlerce kilometre ötede birilerini etkileyebilir.

Düşmanlıkların nedeni genelde öznedir. Düşmanlığın tanımlanmasına herşey sokuldu günümüze dek. Kafatasının biçimi, renk, düşünce ayrılığı, çeşitli çıkarlar vs. Ancak müziği başka olduğu için kimse kimseye düşman olmadı (şimdilik).

İnsanların benzer yanlarını, yakınlıklarını öne çıkaran en etkili, en yalın araç müzik olabilir. Binlerce yıl birarada yaşamış toplulukların tarihleriyle birlikte müzikleri de öylesine iç içe geçmiştir ki, çoğu zaman neyin kime ait olduğunu ayırtetme olanağı yoktur.³⁵ Aynı ezgiyi binlerce kilometre uzaklıktaki iki ayrı ülkede dinlemek olası. Örneğin aynı ezgiyle hem *Ermenice* hem *Kürtçe* hem de *Türkçe* söylenen bir halk şarkısının kime ait olduğunu saptamak çoğu zaman olanaklı değil. Zaten duygu olarak geniş insan topluluklarına malolmuş bir ezgiyi gerçek «sahibi» bulunsa bile o insanların yüreğinden sökmek olası değil. Binlerce yıl aynı toprakları paylaşmış *Türk, İran* ya da *Arap* müziklerinin birbirini etkilemiş, birbirine karışmış olması doğal. Ters bir durum şaşırtıcı olurdu.

Çalgıların evrimine baktıldığında benzer etkileşim görülür. Birçok çalgı, çıkış yerinden uzaklarda ve oldukça doğal bir uyumla kullanılmaktadır. Örneğin *gitar, ney, darbuka* Arap kökenli çalgılardır. *Zurna*, Ortadoğu kökenli olmasına karşın, Hindistan üzerinden Çin'e dek ulaşmıştır. Ortadoğu'nun yaygın çalgısı *tambur*, kimine göre Süryani, kimine göre *kopuz* ile akraba ve Türk kökenlidir. Yine çok geniş bir alanda kullanılan *kanun* Rus-Türk kökenli bir çalgıdır. *Kemençe* ise Anadolu-Yunan kökenli bir çalgı. Tüm bunlara ilişkin çok kesin bilgiler bulunmamakla birlikte köklerine bakıldığında bugün-

³⁵ Özel olarak ayırma gerekliliği değil vurgulanmak istenen.

kü kullanımlarında oldukça uzun bir süreçten geçtikleri anlaşıyor. Birbiriyle kimi çok sınırlı, kimi hiç ilişkisi olmamış toplumların, İtalya'dan Doğu Karadeniz'e, İskoçya'dan Arap ülkelerine dek yayılmış aynı çalgıyı (*tulum*) kullanmaları nasıl açıklanmalı? Kimden ve nasıl etkilenmiş olursa olsun *bağlamayı* (*buzuki değil*) aynen Türkiye'deki biçimiyle ve tadiyla çalan bir Yunan sanatçısını nereye yerleştirmek gerekir?

Etkilenmenin ve etkilemenin hangi boyutta olduğu her zaman özel değerlendirmelerle daha da somutlaştırılabilir. Osmanlılar denetim altına aldıkları kültürlerden etkilendiler. Bunların içinde *Yunan-Grek* kültürü önemli bir yer tutar. Ama temel kültürlerden biri sayılan Yunan-Grek kültürü Şark üzerindeki egemenliği döneminde, örneğin *İran-Pers* kültürüne verdiğinden çok fazlasını onlardan almıştır.

Özellikle *Batı* egemen düşünce biçiminden dolayı da eleştirel olmaktan çok olduğu gibi kabullenme yoluna gidilmiştir. Bu düşünce, hemen herşeyi Doğudan (ya da dünyanın başka bir kültüründen) soyutlayarak Avrupa merkezci bir yapıya dönüştürüp buna uygun tanımlamıştır. Bu düşünce biçimi çoğu zaman Batılı olmayanlarca da abartılmıştır.

Karşılıklı etkileşimin olumluluğu ve anlamı üzerine durmak, birey ya da toplumların dünyayı ve geleceği yorumlamalarında bir kolaylık sağlayabilir.

Yüzlerce yıl Avrupa'dan Çin'e uzanan *İpek Yolu* yalnızca bir takım eşyaların alınıp satılmasıyla sınırlı kalmadı doğallıkla.

İnsanlar birbirinin dilinde türküler/şarkılar söylediğinde yakınlaşır. Başka olandan korkmamayı öğrenir. Başkalıklarla yaşamının insanın hayal gücünü artıracağını güzellikler katabileceğini düşünmek savaşırsız bir dünyanın ilk adımı olabilir ütopyasına inanmaktan başka çare var mı?

Neden Kömür Gözlüm?

Göz, algılama ve duyguyla doğrudan ilişkili bir kavram olduğundan çok çeşitli ve ayrıntılı olarak geçer *halk edebiyatı* ve buna bağlı olarak *halk müziği*nde. Belki duygunun oluşum ve duyumsanma aşamasını en doğrudan aktarmasından dolayı göz kavramı, yaşama özgü birçok şeyi birarada anlatabilmektedir.

•Kömür Gözlüm• adını seçmemin nedeni •Ela Gözlüm• gibi halk şiirindeki çok kullanılan kavram ya da imgelerden biri ol-

masındandır. Ancak *kömür gözlüm*, öteki göze batan kavramlar gibi genellikle türkü başlarında geçmeyip türkünün/şiiirinin içine gizlenmiş gibidir çoğunlukla.

Akla gelebilen öteki kavramlardan çok daha fazla geçmektedir *kömür gözlüm*. Kara/siyah yerine kömür sözcüğünü kullanmak daha gizemli havaya dönüştürür gibidir sanki halk şiiirini.

Son Olarak

«Ela Gözlüm» adlı araştırmamda olduğu gibi aşıklık geleneğindeki türkülerle ağırlık vermeye özen gösterdim.

Ayrıca doğrudan bana ulaştırılan birçok türküyü ve yıllardır biriktirdiğim arşivimden ve derlemelerimden seçtiğim çeşitli örneklerle yer verdim. Bu türküler *ilk kez yayımlanıyor* dipnotları ile belirttim. Bu dipnotlar sonraki baskılarda yayımlandığında ilk olma özelliğini taşımayacak kuşkusuz. Ancak ilk kez burada yer aldıklarını belirtme anlamında da düşünölmeli bu dipnotlar.

Yine son notlar, türkü adlarına, ilk dizelerine ve kişilere göre düzenlenen çoklu bir dizin yer almakta kitabın sonunda. Bu yöntem üzerinde «Ela Gözlüm» adlı araştırmamı hazırlarken epey uğraştım. Türkiye'de ilk kez olma özelliğini taşıyan bu biçim, araştırmanın, bir elkitabı kolaylığında kullanılmasını sağlamaktadır.

Bulabildiğim ölçüde türkülerin kaynak kişisini aktarmaya özen gösterdim. Birkaç tanesi dışında da asıl kaynak (ya da kaynakları) verdim. Bunun anlamını bir kez daha vurgulamak istiyorum. Türkü yakmak çok yoğun bir duygu olayıdır. Bu duyguyu hangi boyut ve biçimde olursa olsun, sözkonusu olan insanın ötesinde paylaşmak bu duygunun azaldığı anlamına geliyor. Bu gerçeği düşünerek derleyenden çok, olanaklıysa ilk kaynağı aktarmanın önemli olduğunu yansıtmaya çaba gösterdim. Ne denli başarılı olduğumu zaman gösterecek. Ancak şu ya da bu biçimde gözümünden kaçan yanlış ya da eksikliklerin düzeltilip bana bildirilmesi durumunda sonraki baskılar yoluyla okuyucuya daha doğru ulaşacağı kesin. Bilgilerin, olasıysa kaynak gösterilerek aktarılmasının bana çok yardımcı olacağını özellikle belirtmeliyim.

Türküler

Kömür Gözlüm*

*Karac'oğlan*¹

Niçin böyle melil melil gezersin
Şad ü hürrem olup gül kömür gözlüm
Arzu eder gönlüm gurbet elleri
İşte gidiyorum kal kömür gözlüm

Ben seni severim can u gönülden
Kalktı kısmetimiz ne gelir elden
Yanağın çevresi tomurcuk gülden
Bezemiş gerdanın hal kömür gözlüm

Vazgelemem sen ahdında durursan
Yüz verme engeli mahfi görürsen
Varıp bir kötüye meyil verirsen
Dilerim mevladan bul kömür gözlüm

Karac'oğlan söyle sözü utanma
Varıp yad ellerin narına yanma
Gitti gurbet ele yar gelir sanma
Ahd-ı aman edip gel kömür gözlüm

• • •

Kömür Gözlüm**

*Erzurumlu Emrah*²

Kömür gözlüm ateşine düşeli
Didemden yaş döker dilim dad eyler
Diyar-ı gurbette sevdi sergerdan
Bana senden başka kim imdad eyler

Yine rengin aldı dağın lalesi
Yıkılmış yapılmaz gönül kalesi
Emrah'ın çektiği aşkın belası
Ne alır canımı ne azad eyler

* *Karac'oğlan*'ın «kömür gözlüm» deyimi üzerine birçok türküsü vardır. Örnek olması açısından yalnızca birkaç tanesini aldım.

** *Erzurumlu Emrah*'ın sonraki sayfalarda aktardığım benzer bir türküsü daha bulunmaktadır.

Eller Şem'a Yakar

*Aşık Şamili*³

Eller şem'a yakar uruşan için
Bu benim ateşim yakıntılıdır
Elin sitem sözü feleğin kahrı
Yapılmaz bu gönlüm yıkıntılıdır

Bir peridir benim kaddımı büken
Yalvardım yakardım geçmedi imkan
Sefil Mecnun gibi olduk la mekan
Aşk ucundan canım sıkıntılıdır

Ne müşkül hal imiş sevdanın işi
Odlanmış yanıyor bağrımın başı
Der *Şamili* durmaz gözümün yaşı
Ab-ı Fırat gibi akıntılıdır

* * *

Duldalanma Yar Mevlayı Seversen

Yöresi:
Kars

Kaynak:
*Aşık Nihani*⁴

Duldalanma yar mevlayı seversen
Yandırır cihanı Şam'ı gözlerin
Ahiri mevtime sebep olursun
Tek bana gösterme gamı gözlerin

Sarar belik ak gerdana yaslanır
Deli görse mahı cemalin uslanır
Samsun Diyarbekir Van'dan seslenir
Belli her tarafta ünlü gözlerin

Gamzelerin öldürmeye yay tutar
Didem yaşı umman olmuş çay tutar
Beni görür gözün yumar huy tutar
Beladır başıma peri gözlerin

Bilemedim *Sümmani*'nin⁵ suçunu
Üç güzele taratmıştır saçını
Sarayıdım al beşiğin içini
Sallasan üyusam nenni gözlerin

Arzuhalım Sana (UH)

Aşık Haydar Öztürk

Arzuhalım sana ey kaşı keman
Dara düştüm Kerem eyle al beni
Odl düştü sineme aman ha aman
Aşkın ateşine etme kül beni
Neredeysen kömür gözlüm bul beni

Harami de deli gönül harami
O dost açtı şu sineme yaremi
Lokman bile bulamadı çaremi
Bir yar için esir aldı çöl beni
Neredeysen kömür gözlüm bul beni

Çok bekledim baştabibim gelmedi
Canda cana canan derman olmadı
Aşık Haydar şad olup da gülmedi
Dost köyüne uğratmadı yol beni
Neredeysen kömür gözlüm bul beni

* * *

Hani Yaylam

Yöresi: Kaynak:
Erzurum Raci Alkır

Hani yaylam hani senin ezelin
Güz gelende döker bağlar gazelin
Yaylam senin hiç gelmez mi güzelin
Hani yaylam hani senin ezelin

Yaz olanda yayla yayla otlanır
Arap atlar topuğundan etlenir
O yaylada koyun kuzu beslenir
Hani yaylam hani senin ezelin

Doya doya Erzurum'u gezmeli
Kalem alıp kaşın gözün yazmalı
Ne hoş olur o yaylanın güzeli
Hani yaylam hani senin ezelin

Ayıplarım Gönül Seni (*Rodos Semahı*)

Pir Dede

Ayıplarım gönül seni
Hal bilmeze hal sorarsın
Yanında bülbül dururken
Kargalardan gül sorarsın

Nerden düştüm gizli derde
Aşkın gözümüzde perde
Nalbant olmayan şehirde
Aşk atına nal sorarsın

Hak nazar eylemiş göze
Odur yol gösteren bize
Kulağı sağır dilsiz
İklim iklim yol sorarsın

Pir Dede'yi beğenmezsin
Ne söylüyor dinlemezsin
Kendi kusurun görmezsin
Elin eksik ararsın

• • •

Gelmedi

*Aşık Efkarî*⁶

Güzeller toplandı geldi bahçeye
Benim sevdiceğim yine gelmedi
İsmi değişmem yüz bir akçeye
Ateş aldı tatlı cana gelmedi

Erenler bezminde bir cam doldurdu
Beni aşkın deryasına saldırdı
Ne ağlattı ne gönlümü güldürdü
Beni koydu yana yana gelmedi

Aşık Efkarî'yem tanırım yarı
Güzeller içinde yoktur ayarı
Benim için hayatımdır değeri
Bade verdi kana kana gelmedi

Ben de Şu Dünyaya

Yöresi:
Keskin

Kaynak:
Hacı Taşan⁷

Ben de şu dünyaya geldim geleli
Felek beni çarktan çarka çalıyor
Ecel gömleğini giydim eynime
Zalım düşman uğrun uğrun gülüyor

Zalım düşman uğrun uğrun gülersin
Bize ölüm size sağlık dilersin
Birgün olur saçlarını yolarsın
Yiğit ölüp nazlı yarı kalıyor

Hüseyin'im der ki oynadım üttüm
Ahret hazırını dünyada tuttum
Nöbetim geldi unumu öğüttüm
Benden hakkın aldı size varıyor

* * *

Ne Güzel Yakışmış

Yöresi:
Keskin

Kaynak:
Hacı Taşan

Ne güzel yakışmış allar Ayşe'ye
Boyların benziyor mor menemşeye ,
 Hele nenni mor menemşeye
 Gülüm şaşıyorum ben bu işe
Lavanta doldurmuş billur şişeye
Alırım ahtımı koymam sevdiğim
 Hele nenni mor menemşeye
 Gülüm şaşıyorum ben bu işe

Menemşe biter de bahar yaz gelir
Bizim ele ördek ile kaz gelir
 Hele nenni mor menemşeye
 Gülüm şaşıyorum ben bu işe
Karışmış gelinler ilen kız gelir
Ahtımı alırım koymam sevdiğim
 Hele nenni mor menemşeye
 Gülüm şaşıyorum ben bu işe

Yaz Gelince

Yöresi:
Sivas

Kaynak:
Sırrı Sarısözen

Yaz gelince irençberler hergeder
Güz gelince işi gücü terkeder
Analar sunalar gel gel aman

Yaz gelince coşkun ırmak yolalır
Kız oğlana nergis verir gül alır
Analar sunalar gel gel aman

Yaz gelince yazı yaban yurt olur
Ak sürüye kara koyun kurt olur
Analar sunalar gel gel aman

Yaz gelince gemilerim yağlarım
Güz gelince tersaneye bağlarım
Analar sunalar gel gel aman

• • •

Beni Beni*

Yöresi:
Artvin

Kaynak:
Bekir Karadeniz⁸

Dinle beni dinle behey zalım yar
Öldürecek bu aşk yar beni beni
Benden başkasına meyil verirsen
O zaman Allahım öldürsün beni

Çardakta oturmuş çamaşır yıkar
Dönüp de çardaktan geriye bakar
Senin bu hallerin ciğerim yakar
Öldürecek bu aşk yar beni beni

Karşıda görünen dumanlı dağlar
Yüreğim efkarlı gözlerim ağlar
Senin bu hasretin kolumu bağlar
Öldürecek bu aşk yar beni beni

* İlk kez yayımlanıyor.

Kara Bahtıma Küstüm

Yöresi:
Urfa

Kaynak:
Cemil Cankat

Kara bahtıma küstüm
Bu dünya yalan yalan
Gülmedi yüzüm gülmedi
Hangi derdime yananı
 Aman aman aman aman
 Bu dünyada herşey yalan

Ağla gözlerim ağla
Gönül boş yere yanar
Ben bu deritten ölür isem
Kimler halime yanar
 Aman aman aman aman
 Bu dünyada herşey yalan

* * *

Bilir

Aşık Şerrafi⁹

Rüzgar gibi yeryüzüne süzüldüm
Rüzgar bilir beni bir de yel bilir
Yağmur gibi peşpeşine düzüldüm
Yağmur bilir beni bir de sel bilir

Ferhat gibi dağdan suyum aşırdım
Kamber gibi kazanımı taşırdım
Kerem gibi çok yolumu şaşırdım
Ateş bilir beni bir de kül bilir

Garip gibi gurbet gurbet gezdirdi
Derimi Nesimi gibi yüzdürdü
Mecnun gibi beni candan bezdirdi
Sahra bilir beni bir de çöl bilir

Şerrafi der daldım derin göllere
Destan etti beni düştüm dillere
Mızrap gibi vurdum ince tellere
Sazım bilir beni bir de tel bilir

Eğin Dedikleri

Yöresi:
Eğin

Kaynak:
Muzaffer Özden

Eğin dedikleri küçük bir şehir
Ana ben cahilem çekemem kahir
Yediğim içtiğim ağıyla zehir
 Ya ben ağlamayım kimler ağlasın
 Bu garip gönlümü kimler eğlesin

Fırat kenarında kayık değilem
Senden ayrılalı ayık değilem
Bir çift selamına layık değilem
 Engel yavrum engel Eğinli misin
 Sılaya gelmeye yeminli misin

Eğin viran olmuş baykuşlar öter
Diken olan yerde güller mi biter
Benim bu derdime derman mı yeter
 Ya ben ağlamayım kimler ağlasın
 Bu garip gönlümü kimler eğlesin

Her sabah her sabah okunur ezan
Takatım gelmiyor gurbeti gezem
Okumuş değilem bir name yazan
 Engel yavrum engel Eğinli misin
 Sılaya gelmeye yeminli misin

Bir su ver de içem altın tas ile
Ben yarimi aldım ne heves ile
Geçti cahil ömrüm kara yas ile
 Ya ben ağlamayım kimler ağlasın
 Bu garip gönlümü kimler eğlesin

Tan Yıldızı

*Nesimi Çimen*¹⁰

Her seherde tan yıldızı doğarken
Ararım nazlı yar hep seni seni
Seherde bülbüller figan eylerken
Görürüm nazlı yar hep seni seni

Mecnun gibi sahralarda çöllerde
Yola giden yolcularda yollarda
Aşk derdine düşen Mecnun kullarda
Sorarım nazlı yar hep seni seni

Dağlara taşlara ovaya baksam
Canlıya cansıza sahraya baksam
Nesimi'yem hangi diyara baksam
Görürüm nazlı yar hep seni seni

• • •

Okum Attım (UH)

Yöresi:

Kars

Kaynak:

Aşık Veli Yayıcı

Okum attım yayım nerden asayım
Kaderim böyleymiş kime küseyim
Kerbela'da yatan İmam Hüseyin
İlahi gözüme derman edersin

Kar daşı
Çık dağlardan kar daşı
Yitirdim yanar yürek
Nerde bulam kardaşı

Deryanın yüzünde döner üç gemi
Yiyelim içelim sürelim demi
Deryalar bekçisi ol Hızır Nebi
İlahi gözüme nazar eylesin

Güvengez
Topla dağda güvengez
Ne varlığa bel bağla
Ne devlete güven gez

Ömrümün

*Muhlis Akarsu*¹¹

Sevdiğimden ayrı kaldım kalalı
Ne tadı var ne tuzu var ömrümün
Zalım felek hatırımı kıralı
Ne tadı var ne tuzu var ömrümün

Geçmiyor günlerim bana yıl oldu
Bağrımda ateşim yandı kül oldu
Ağlayı ağlayı yaşım sel oldu
Ne tadı var ne tuzu var ömrümün

Nasıl olsa şu dünyadan giderim
Hayatımı bir canımla öderim
Akarsu'yum bu mu benim kaderim
Ne tadı var ne tuzu var ömrümün

* * *

Tarif Etme*

*Aşık Devranı Baba*¹²

Gönül bahçesinin gonca gülünü
Dermemişsen gülü tarif etme dost
Gam kalesindeki merali gölünü
Girmemişsen gölü tarif etme dost

Arı çiçek çiçek toplar balını
Sırdır hiç kimseye demez halını
Coşkun akan suda yar cemalini
Görmemişsen seli tarif etme dost

Hakikat şehrinde uzak dolanma
Sil gönül aynanı toza bulanma
Sen kendi kendini ara bul amma
Ermemişsen kulu tarif etme dost

Devranı Baba fark eyledi dostunu
Gözü görmez gül ağacı bastonu
Hacı Bektaş gibi haca postunu
Sermemişsen yolu tarif etme dost

* İlk kez yayımlanıyor.

Gelmemiş Dünyaya

Yöresi:
Keskin

Kaynak:
Hacı Taşan

Gelmemiş dünyaya sen gibi nazik
Kollarda bilezik parmakta yüzük
Varma kötüye de ömrüne yazık
Billur piyaleli gülüm burya mı geldin
Aslın Keskinli mi kardaş sen sefa geldin

Gelmemiş dünyaya sen gibi taze
Canlar dayanır mı ettiğin naza
Bir elinde kadeh gerdanı meze
Billur piyaleli gülüm burya mı geldin
Aslın Keskinli mi kardaş sen sefa geldin

* * *

Ağaç Başı (Celal Türküsü)

Yöresi:
Malatya

Kaynak:
Selahattin Alpay¹³

Ağaç başı kuş burnu
Oldum yarin düşküni
Yalın ayak baş açık
Yola düştüm kış günü
Celalim aman aman
Celalim can kurban

Dereler buz bağlamış
Dibi yarpuz bağlamış
Beni bir gelin vurdu
Yaramı kız bağlamış
Celalim aman aman
Celalim can kurban

Dere geliyor dere
Kumunu sere sere
Al götür beni dere
Yarin olduğu yere
Celalim aman aman
Celalim can kurban

Başımda Altın Tacım

Yöresi:
Kırşehir

Kaynak:
Mubarrem Ertaş¹⁴

Başımda altın tacım
Hem susuzum hem acım
Yarimi bana verin
Gerisi anam bacım

Gidiyom elinizden
Kurtulam dilinizden
Yeşil baş ördek olsam
Su içmem gölünüzden

• • •

Yumma Gözün

Aşık Veysel¹⁵

Kambur felek sanki beni kayırdı
Eşten dosttan nazlı yardan ayırdı
Gizli sırrım memlekete duyurdu
Sanki benim bir ettiğim var gibi

Kimine at vermiş eştirir gezer
Kimine aşk vermiş coşturur gezer
Kimine mal vermez coşturur gezer
Sanki bunu zengin etmek zor gibi

Bir kısmına yayla vermiş köy vermiş
Bir kısmına büyük büyük pay vermiş
Sevdiğine güzellikle boy vermiş
Al yanaklar şule verir nur gibi

Birinin aklı yok deli divane
Bir kısmı muhtaçtır acı soğana
Bir kısmını zengin etmiş yan yana
Şimdi kendi saklanıyor sır gibi

Kimine saz vermiş çalar eğlenir
Kimi zevk içinde güler eğlenir
Veysel gözyaşların siler eğlenir
Yeter gayrı yumma gözün kör gibi

Hak Beni Yarattı

Yöresi:
Erzincan

Kaynak:
Ali Yıldırım

Hak beni yarattı adem
Nur verdi kendi nurundan
Cihan bana etti sitem
 Nenni benim güzel yavrum
 Nenni benim küçücüğüm

Can verdi canım almaya
Bir gül verdi koklamaya
Melekler geldi sormaya
 Nenni benim güzel yavrum
 Nenni benim küçücüğüm

* * *

Ne Demek

*Davut Sulari*¹⁶

Hergün böyle adet etmiş
Ağlar gülmez asi güzel
Bütün yollar burda bitmiş
Kadir bilmez asi güzel

(Bağlantı)
Ne demek ne demek ne demek aşka inanmak
Ne güzel ne asi ne gaddar aşka inanmak

Yar dedin bağlandım kaldım
Her yükün üstüme aldım
Kışta kıyamette kaldım
İmdat kılmaz asi güzel

(Bağlantı)

Davut Sulari de birdi
Geldi hayatıma girdi
Beni prangaya vurdu
Akla gelmez asi güzel

(Bağlantı)

Ararlar Beni

*Aşık Mabzuni*¹⁷

Güvenme dünyada malım var diye
Acep insan mıyım sorarlar beni
Halimden anlamaz cahiller niye
Her biri bir yandan yorarlar beni

Hoşlar meclisine girdim hoşlandım
Aşkın ateşine düştüm haşlandım
Dallarımda meyva döktüm taşlandım
Ya niçin gövdemden kırarlar beni

Döndü gitti hak yolunu övenler
Pişman olup dizlerini dövenler
Bir lokmaya nice bana sövenler
Ah *Mabzuni* diye ararlar beni

• • •

Beni Taşlama

*Aşık Mefuni*¹⁸

Akılsız diyerek beni taşlama
Sana senden aciz bakmadım ki ben
Kesek tarlasında saban işleme
Fikir ağacını yıkmadım ki ben

Kamil kişi cahillere uyar mı
Kulların hakkını kullar soyar mı,
Çıkar için insan cana kıyar mı
Şu yüce gençleri yakmadım ki ben

Madem ki insanlar Adem'den oldu
İkilik belası sonradan geldi
Nice Pir Sultanlar halk için öldü
Yeşermiş filizi sökmedim ki ben

Damlalar birikir birgün sel olur
Batıl fikir gerçeklere kel olur
Cahil taşı *Mefuni*'ye gül olur
Gerçek uğraşımdan bıkmadım ki ben

Aramadı Sormadılar

Aşık Mahzuni

(Bağlantı)

Aramadı sormadılar beni
Kendime vermediler beni
Aha geldim gidiyorum ben
Dünyada görmediler beni

Bu diyar bizim diyar
Diyarda sevdiğim var
Toprak ana yandım yandım
Dağlarda yok mudur kar
*Tırnağımla kapu yaptım
Kapular beni boğar*

(Bağlantı)

Gözümden Ceyhan aktı
Özümden alev baktı
Eski dostlar nerde nerde
Gül gibi diken çıktı
*Aklım bana dargın oldu
Deli diye bıraktı*

(Bağlantı)

Gel *Mahzuni* dağlarım
Neşesi yok bağlarım
Yaprak dökmüş kalbi kalbi
Benim eski bağlarım
*Bir sabah rüzgarı gibi
Akıp giden çağlarım*

(Bağlantı)

Ezim Ezim Eziliyor

Yöresi:
Zara

Kaynak:
Zaralı Hatil¹⁹

Ezim ezim eziliyor yüreğim
Çok yalvardım kabul olmaz dileğim
 Ben ağlarım doktor ağlar dert ağlar
 Haram oldu yari gördüğüm çağlar
 Laleli sümbüllü ne güzel bağlar

Telgrafın direkleri dört olur
Sen ağlama yüreğime dert olur
 Ben ağlarım doktor ağlar dert ağlar
 Haram oldu yari gördüğüm çağlar
 Laleli sümbüllü ne güzel bağlar

Bir tel vurdum Diyarbekir valiye
Haber gelir çarşambaya salıya
 Ben ağlarım doktor ağlar dert ağlar
 Haram oldu yari gördüğüm çağlar
 Laleli sümbüllü ne güzel bağlar

• • •

Köğengin Ellerinde

Yöresi:
Elazığ

Kaynak:
Vasfi Akıyol

Köğengin ellerinde
Çimeydim göllerinde
İlik düğme olaydım
O yarin kollarında

Köğengin yazıları
Otluyor kuzuları
Ben buraya gelmezdim
Alnımın yazıları

Köğenk yolu bu mudur
Testi dolu su mudur
Gittin ki tez gelesin
Tez geldiğin bu mudur

Şu Dağlar Ulu Dağlar

Yöresi:
Kırşehir

Kaynak:
Muharrem Ertaş

Şu dağlar ulu dağlar
Gölgesi sulu bağlar
Derdimi ben söylesem
Gökteki bulut ağlar
 Leyla Leyla Leyla yar
 Hergün akşam böyle yar
 Küstün ise söyle yar

Şu dağlar olmasaydı
Çiçeği solmasaydı
Ölüm Allahın emri
Ayrılık olmasaydı
 Leyla Leyla Leyla yar
 Hergün akşam böyle yar
 Küstün ise söyle yar

* * *

Ay İran'da İran'da*

Yöresi:
Artvin

Kaynak:
Bekir Karadeniz

Ay İran'da İran'da
Ay buluta girende
İki gece bir olsa
Yar koynuma girende

Ay gidiyor gidiyor
Gözüm ayı buduyor
Kurşun bilekli yarım
Atı tımar ediyor

Gel yamaçtan yamaçtan
Leçeğim düştü baştan
Ander kalasın leçek
Ayırdın beni eşten

* İlk kez yayımlanıyor.

Düştü

*Aşık Cevlani*²⁰

Neyleyeyim bu dünyayı
Nasibime çile düştü
Büyüttüm bir gül fidanı
Goncaları ele düştü

Bahtım benim arkadaşım
Yar omzuna değdi başım
Göğsüne aktı gözyaşıım
Çiğ tanesi güle düştü

Bilinmedi hiç maksadım
Düşman güldü ben ağladım
Nice yıllar benim adım
Masal gibi dile düştü

Aştım sevdâ yamacını
Yedim hasret kırbacını
Rüzgar okşadı saçımı
Şimdi fırsat yele düştü

Cevlani sarardı soldu
Firkat oduyla kül oldu
Aşk ne yaman işmiş bildi
Cünun erdi çöle düştü

* * *

Aşâğıdan Gelen

Yöresi:
Boğazlıyan

Kaynak:
Mevlide Kayhan

Aşâğıdan gelen üzüm kağnısı
İçinde de güzellerin benlisi
Bilmiyom ki benim yarım hangisi
Orta boylu kara yağız kendisi

Çeşmenin başında yâren kavuştum
Yar aşâğı ben yukarı savuştum
Çoktan beri ben yar ile küsüdüm
Bir gül verdim ben yar ile barıştım

Yarim Uyanmaz

*Abdullah Papur*²¹

Gaflet uykusuna dalmış gidiyor
Seslerim saz ile yarim uyanmaz
Perihan gözlerin güle benziyor
Seslerim saz ile yarim uyanmaz

Uzundu usuldu endamı boyu
Yuvarlak gözleri yanaklar sarı
Konuşur dillerim cennet misali
Seslerim saz ile yarim uyanmaz

Tatlı tatlı uyku girmiş gözüme
Kaşlarını çatmış bakmaz yüzüme
Yalvarırım sana küsme sözüme
Seslerim saz ile yarim uyanmaz

Şu mahzun *Papur*'u kedere salma
Nazlısın yarimsin uykudan kalma
Hayaller geçirip dünyaya dalma
Seslerim saz ile yarim uyanmaz

* * *

Niceler Dünyaya

Abdullah Papur

Niceler dünyaya gelir de gider
Üç beş gün dünyada kiralanmalı
Birden bir insanı alır da gider
Derde derman bulup çarelenmeli

Küçükler boy alır büyükten kapar
İnancı ne ise hep ona tapar
Bir kere affetsen bir daha yapar
Suçlu suçu ile karalanmalı

Papur sazı ile beraber gezer
Gurbet hasretliği bağrımı ezer
Duygusuz yaşamak gaybete benzer
Ayış yazmak için yaralanmalı

Ne Güzel Yaratmış

Neşet Ertaş²²

Ne güzel yaratmış seni yaradan
İstemem esmesin yeller incidir
Güzelsin sevdiğim gülden goncadan
Uzanmasın sana eller incidir

Kipriklerin oktur kaşın yay gibi
Gözlerin aklımı etti zay gibi
Cemalin güneşe benzer yüzün ay gibi
Değmesin zülüfler teller incidir

Bir *Garip*'im düştüm gurbet illere
Aşığım ben sinendeki güllere
Korkarım adını demem ellere
Düşersin dillere diller incidir

* * *

Dost Nazarı

Yöresi:
Kars

Kaynak:
Aşık Mürsel Sinan

Etiler dost nazarında
Esir göze kaşa beni
Sorgusuz can pazarında
Yazdılar en başa beni

Efkarım zor gelir dile
Sözüm sohbetim mert ile
Nice onulmaz dert ile
Koydunuz başbaşa beni

Başım yüce arşa deyin
Gücünüz yeterse eğin
Meyil vermiş bellemeyin
Acı pişmiş aşa beni

Ateş vursa çam dalına
Demir döner at nalına
Kızgın kömür mangalına
Yapmayınız maşa beni

Anam Ağlar

*Çekiç Ali*²³

Anam ağlar başucumda oturur
Derdim elli iken yüze yetirir
Bu dert beni yiye yiye bitirir
*El çek tabip el çek benim yaramdan
Ölürüm kurtulmam ben bu yaradan*

Anama babama sözüm kalmadı
Bir su ver demeye gücüm kalmadı
Doktora tabibe lüzum kalmadı
*El çek tabip el çek benim yaramdan
Ölürüm kurtulmam ben bu yaradan*

• • •

Kalktım Geldim (*Silifke Koşması*)

Yöresi: *Kaynak:*
Silifke *Cavit Erden*

Kalktım geldim İncekum'dan durmadan
Ela gözler gel gel eder durmadan
Benim yarım yeni gelmiş yayladan
Hoşgeldine varamadım ağlarım
*Haydi haydi atamaz oldum
Silifke'nin poyrazından yatamaz oldum*

Akşamınan ikindinin arası
Yaktı beni kaşlarının karası
Bilmem hançer bilmem gönül yarası
Bir dost yaraladı yaram var benim
*Haydi haydi atlı geliyor
Şu kızın gamzeleri tatlı geliyor*

Bahçenize ak gül ekdim biterse
Benim vadem senden evvel yeterse
Eviniz önünden salım geçerse
Ativer yazmanı salım üstüne
*Haydi haydi anam desinler
Kaşınla gözüne baygın desinler*

Bir Niyazım Var

Aşık Şamili

Ulu haktan yara bir niyazım var
Bir dahi sarılsam beline yarin
Rakipler koymazlar bizi yakına
Şahin olsam konsam koluna yarin

Bir olmaz sevdaya olmuşum defkar
Gönül o perinin arzusun çeker
Söyleyince lisanından rumuzkar
Müptelayım şirin diline yarin

Der *Şamili* şahım zulüm etmese
Arada rakibin sözün tutmasa
Eğer uğruna bu malım yetmese
Can talep eylerim yoluna yarin

* * *

Hüdayda (*Fidayda*)

Yöresi:
Ankara

Kaynak:
Bayram Aracı & Sadık Ergun

Bulguru kaynatırlar
Serine yaylatırlar
Bizde adet böyledir
Güzeli ağlatırlar

Hüdayda da Ankaralım hüdayda
Beş yüz altın yedirdim bir ayda
Gitti de gelmedi ne fayda
Başını da yesin bu sevda

Dama çıkma başa çık
Arpalar kara kılçık
Eğer gönlün var ise
Al bohçanı yola çık

Hüdayda da Ankaralım hüdayda
Beş yüz altın yedirdim bir ayda
Gitti de gelmedi ne fayda
Başını da yesin bu sevda

Atım Araptır Benim

Yöresi:
Ankara

Kaynak:
Mucip Arcıman

Atım Araptır benim
Yüküm şaraptır benim
Bu yıl böyle giderse
Halim haraptır benim

Emişim de gümüşüm bir hoşum aman
Çokça da içtim sarhoşum aman

Atım kara ben kara
Kalk gidelim Ilgar'a
Ilgar bizi neylesin
Sarılalım kızlara

Emişim de gümüşüm bir hoşum aman
Çokça da içtim sarhoşum aman

• • •

Bugün Seyre Çıkılmış

Aşık Kerem²⁴

Bugün seyre çıkmış gördüm bir civan
Yanağına takmış gül gül üstüne
Menevşe sümbüllü bahçeye girmiş
Laleyi kondurmuş sümbül üstüne

Bir kere görünce oldum divane
Ol hilal kaşları benzer kemana
Taramış kakülün dökmüş yer yana
Dağılmış gerdana tel tel üstüne

Zatı bir melektir değildir erden
Ol beyaz gerdanı seçilmez benden
Uğruna geçmişim can ile serden
Gözyaşım döküldü sel sel üstüne

Kerem eder sözüm eyledim beyan
Hun ile gözyaşım eyledi revan
Bazı meclislerde ederler devran
Aşıklar söyleşsin gül gül üstüne

Nasıl Anlatayım

Aşık Aybani

Nasıl anlatayım zamanı dostlar
Ölümlü fanide sıradayız dost
Ne yokluğum belli ne de bir varım
Kafes nefes yarım küredeyiz dost

El kiri canavar kan emmiş azmış
Dost yoluna hain tuzaklar dizmiş
Bilimin yolunu yobazlık kesmiş
Zamandan bir hayli gerideyiz dost

Aybani serlerden gitmez kuraklık
Hayal pilavıyla olmuyor tokluk
Bir yanımız ölüm diğer yan yokluk
İki arada bir deredeyiz dost

• • •

Kara Gözüm

Yöresi:
Azerbaycan

Kaynak:
Huşeng Azeroğlu

Kara gözüm ay balam
Bana gelsin ah kadan
Dedim insaf eyle
Senden bana yar olmaz

O dedi yok yok yok
O dedi yok yok yok
Dedi güle güle

(Bağlantı)

Düz dolan düz otur ay kişi
Yaş özün diyesin yetmişi
Ağzında yoktur bir dişi
Bir utan kızına aşık olur mu adam

Sana kurban ay hacı
Hacı yar muhtacı
Dedim ay kız dayan
Senden bana yar olmaz

O dedi yok yok yok
O dedi yok yok yok
Dedi olsun heyan

(Bağlantı)

Sarı Çiçek

*Aşık Haydar Aslan*²⁵

Karlar eriyince bahar gelince
Evvela açılmış bir sarı çiçek
Benek benek nakış nakış dünyayı
Nasıl da süslemiş gör sarı çiçek

Dağlar rüzgar ile yapar cengini
Dallar meyva ile bulur dengini
Hasan Dağı sizden m'almiş rengini
Kırmızı ak pembe mor sarı çiçek

Baharın ispatı nişansın tamam
Arılar aşkından diler el aman
Muhammet dünyaya geldiği zaman
Sana da 'mı doğdu nur sarı çiçek

Sizi Lokman Hekim görmedi miydi
Gönül yarasına sürmedi miydi
Sizdeki sırlara ermedi miydi
Sizde nice sırlar var sarı çiçek

Haydar Aslan çiçeklere otursam
Halin bilsem derdin dile getirsem
Sılaya giderken yolsam götürsem
Yadigar istemiş yar sarı çiçek

* * *

Malatya Malatya

Yöresi:
Malatya

Kaynak:
Yöre Ekibi

Malatya Malatya bulunmaz eşin
Gönülleri coşturur ayla güneşin
Aman aman aman Kermehli misin
Kermeh'e gelmeye yeminli misin

Malatya'yı baştan başa çiçek bürümüş
Malatya'nın gençleri almış yürümüş
Aman aman aman Kermehli misin
Kermeh'e gelmeye yeminli misin

Yandı Bağrım

Neşet Ertaş

Yandı bağrım yandı aşkın elinden
Bir de sen yakıp da gönderme beni
Ben Mecnun olmuşum sevda çölünde
Yeniden Mecnun'a çevirme beni

İnsan olan insan sever insanı
Bizden evvel gelip gidenler hani
Düşürüp aşkına Mecnun misali
Bir kuru hayale yeldirme beni

Sevda çöllerinde ben Mecnun oldum
Şu *Garip* gönlümün yarasın bildim
Bir başka seversen işte ben öldüm
Ne olur ölmeden öldürme beni

• • •

Bize de Banaz'da

Yöresi:
Sivas

Kaynak:
Rûhi Sı²⁶

Bize de Sivas'ta Pir Sultan derler
Bizi de kem kişi bellemesinler
Paşa İademinde tembih eylesin
Kolum çekip elim bağlamasınlar

Hüseyin Gazi Sultan binsin atına
Can dayanmaz çark-ı felek zatına
Benden selam söylen ev külfetine
Çıkıp ele karşı ağlamasınlar

Şerim işlemeden kaddim büküldü
Beyaz vücudumun bendi söküldü
Önüm sıra kırklar pirler çekildi
Daha beyler bizi dillemesinler

*Pir Sultan Abdal*ım²⁷ coşkun akarım
Akar akar dost yoluna bakarım
Pirim aldım seyranlığa çıkarım
Daha Yıldız Dağın yaylamasınlar

Karanfilim Serende

Yöresi:
Manisa

Kaynak:
Selim Önder & Haydar Baycın

Karanfilim serende
İnsaf senin nerende
Kabahat sende değil
Sana meyil verende

Karanfilim taştadır
Taşta değil baştadır
Meyil vermen geline
Kız kokusu başkadır

Karanfilim sarkıyor
Açılmıyor kalkıyor
Elin oğlu değil mi
Evlenmeye korkuyor

* * *

Geldi Geçti*

Yöresi:
Artvin

Kaynak:
İlyas Şirin

Geldi geçti yaz ayları yürümez
Yüce dağlar imiş kar eğlencesi
Sevda çeken asla karar kılamaz
Elbette olmazsa bir eğlencesi

Tıfıl şebhezerler ala sevinir
Dünyada zenginler mala sevinir
Bülbül gonca iken güle sevinir
Biçare aşığın yar eğlencesi

Aşk ateşi sakın oldu bu serde
Sen beni uğrattın kavgaya derde
*Said*²⁸ nice durur Hod gibi yerde
Elbette gönlünün var eğlencesi

* Türkü, *Mehmet Koç* tarafından *Kayseri*'de derlenmiştir.

Yar Sevmesi Sevaptır

Davut Sulari

Yar sevmesi sevaptır
Özüm sana turaptır
Bir busecik ver dedim
Dudakları şaraptır

Sarıldım ince bele
Düşürdün beni dile
Sorun bülbülü güle
Kuş dilinden hitaptır

Sence bu aşk hiç midir
Yüzün görmek güç müdür
Seni sevmek suç mudur
Siyah zülfü nikaptır

Davut Sulari sana
Daha ne kadar yana
Dön yüzünü bu yana
Özüm sana turaptır

• • •

Bugünler

Mublis Akarsu

Vay gözünü sevdiğimin dünyası
Dokunsalar ağlar oldum bugünler
Yüreğimde bir zalımın yarası
Yaralarım bağlar oldum bugünler

Derdim yüzler aştı yarım bir iken
Yüreğimde yar ateşi var iken
Garip garip bir köşede dururken
Dertli dertli söyler oldum bugünler

Böyle miydi benim sana dileğim
Sen gel de ki ardın sıra geleyim
Akarsu'yum ben her zaman böyleyim
Yare doğru çağlar oldum bugünler

Kahve Koydum Fincana (*Mican Türküsü*)

Yöresi:

Giresun

Kaynak:

Halim Giresunluoğlu

Kahve koydum fincana

Hele bakın Mican'a

Körolası Kel Seyit

Nasıl kıydın bu cana

Oy benim canım Micanım

Dünyalarda bir canım

Martinimin pulları

Gece geçtim yolları

Aslan Mican geliyor

Saymaz karakolları

Oy benim canım Micanım

Dünyalarda bir canım

Mican sen öleceksin

Kabire gireceksin

Dokuz tahta altında

Ne cevap vereceksin

Oy benim canım Micanım

Dünyalarda bir canım

Karanfilim saksıda

Bir yar sevdim Aksu'da

Allah bizi kavuştur

Akşam ile yatsıda

Oy benim canım Micanım

Dünyalarda bir canım

Gönül Dağı

Neşet Ertaş

Gönül dağı yağmur boran olunca
Akar can özümde sel gizli gizli
Bir tenhada can cananı bulunca
Sinemi yaralar dil gizli gizli

Dost elinden gel olmazsa varılmaz
Rızasız bahçenin gülü derilmez
Kalpten kalbe bir yol vardır görülmez
Gönülden gönüle yol gizli gizli

Seher vakti *Garip* bülbül öterken
Kırpiklerin oku cana batarken
Cümle alem uykusunda yatarken
Kimseler görmeden gel gizli gizli

* * *

Gelen Yok Giden Yok

Aşık Veysel

Gelen yok giden yok uzadı ara
İlgaz Dağı yol vermiyor geçilmez
Havalansam yoldaş olsam kuşlara
Kollarım yok kanadım yok uçulmaz

Bahar gelsin turnalara eş olam
Yağmur olam gözden akan yaş olam
Ala gözlü bir sunaya eş olam
O zamanlar bana kıymet biçilmez

Bu sene de Gölköy bana yurt oldu
İlgaz Dağı aramızda perd'oldu
Senden ayrıldığım bana dert oldu
Derdim senden başkasına açılmaz

Dert bir yana çeker sevda bir yana
Yanmak için dolaşıyor pervana
Her baktıkça seni gördüm her yana
Veysel yardım yar Veysel'den seçilmez

Oy Bir Sigara

Yöresi:
Ordu

Kaynak:
Ümit Tokcan

Oy bir sigara ver bana
Bak dumana dumana
Düşmanlar gelcli imana
Küçüğüm gelmez imana
Oy gel eyleme sevdiceğim ben yine gelirim
Abret hakkın helal eyle belki de ölürüm

Kayalardan kayarım
Yoktur benim ayarım
Ben bu dertten ölürsem
Kaderime sayarım
Oy gel eyleme sevdiceğim ben yine gelirim
Abret hakkın helal eyle belki de ölürüm

* * *

Canımı Yoluna Koyduğum

Hasan Kaplani²⁹

Canımı yoluna koyduğum güzel
Benden köşe bucak kaçma ne olur
Avcı değilim ki kurşun atayım
Kanatlanıp göğe uçma ne olur

Ağlayıp alıştı gözlerim yaşa
Sen olmadan dünya gider mi hoş
Merhem olmaz isen uğraşma boşa
El vurup yaremi açma ne olur

Kul ettim kendimi seni hak bilip
Yıkma bu gönlümü acı söyleyip
Aşkını ömrüme tırpan eyleyip
Yeşil ekin gibi biçme ne olur

Kalmadı işimin düzeni tadı
Kulağında kalsın *Kaplani* adı
Beni terkedip de yabancı yadı
Yar diye kendine seçme ne olur

Sakal

*Aşık İhsani*³⁰

Sakal seni güzel için taşıyım
Ben seni kesemem kara sakalım
Nerde güzel görsem hafif kaşıyım
Ben seni kesemem kara sakalım

Şıhlar gibi üç beş karı almadan
Softa gibi boşa namaz kılmadan
Muska yazıp üfürükçü olmadan
Ben seni kesemem kara sakalım

İhsani'yim sakal iki gözüksün
Elimde sermayem büyük kozumsun
Halkı kandırmaya bana lazımsın
Ben seni kesemem kara sakalım

* * *

Ararım

Aşık İhsani

İçimde yanıyor aşkın ateşi
Vuruldu ararım Aslı Hanımı
Ne Hint'i bıraktım ne de Habeş'i
Yoruldu ararım Aslı Hanımı

Türkistan Pakistan ara ha ara
Mısır çöllerinde eylendim yara
Tükenmez bilinmez tozlu yollara
Sürüldüm ararım Aslı Hanımı

Cezayir bir yanda Yemen bir yanda
Acem beylerinin elleri kanda
Kimi gün Halep'te kimi gün Van'da
Görüldüm ararım Aslı Hanımı

Erzurum'da bakmadılar yüzüme
Kayseri'de perde indi gözüme
Adana'da garip dertli sazıma
Sarıldım ararım Aslı Hanımı

Gine Kısmet Çekti

Yöresi:

Antep

Kaynak:

Hüseyin Kırmızıgül

Gine kısmet çekti gurbet ellere
Acep nerden aşar yolumuz bizim
Yiyecek içecek sular çekiyor
Toplayıp devşirmek karımız bizim

Dağlar dumanlandı hava bozuldu
Anlımıza kara yazı yazıldı
Mezarımız gurbet ele kazıldı
Acep nerde kalır ölümüz bizim

Yağmur yağar boran serper kar ile
Günümüz geçiyor ah u zar ile
Kavuşmazsak gözü yaşlı yar ile
Çok perişan olur halimiz bizim

* * *

Hüsey'n'e Doğru

*İhsan Güvercin*³¹

Dinle gönül figanımı zarımı
Haydi kalk gidelim Hüsey'n'e doğru
Ya bil bir bağrımın yanan narını
Ya da kalk gidelim Hüsey'n'e doğru

Yüreğime ince sızı takılır
İlim ilim gözüm yaşı dökülür
Su içtikçe boğazıma çakılır
Gönül kalk gidelim Hüsey'n'e doğru

Bağımızda güller açılmaz oldu
Muhabbette bade içilmez oldu
Gündüzüm gecemden seçilmez oldu
Gönül kalk gidelim Hüsey'n'e doğru

Derdimi danışma derdim oldu bin
Zalımın zulmüne nasıl gütmem kin
Sen garip bülbül ol ben bir *Güvercin*
Uçup gidek gönül Hüsey'n'e doğru

Mecnun Gibi Dolaşırım*

Aşık Veysel

Mecnun gibi dolaşırım çöllerde
Hayal beni savuruyor yel gibi
Ah çeker ağlarım gurbet ellerde
Durmaz akar gözüm yaşı sel gibi

Hesapsız günlerim gelip geçiyor
Varıp sırrın yad ellere açıyor
Evvel benim idi şimdi kaçıyor
Beni görüp saklanıyor el gibi

Aşkın beni deryalara daldırır
Bir dem ağlatır da bir dem güldürür
İster azat eder ister güldürür
Aşık Veysel kapısında kul gibi

* * *

Kaldır Nikabını**

Karac'oğlan

Kaldır nikabını görem yüzünü
Aç başını yaradanı seversen
Siyah zülfün mah yüzünün üstüne
Tel tel eyle yaradanı seversen

Şeker baldır damağında dişinde
Lam elif yazılı siyah kaşında
Gerdanın olayım sakla döşünde
As koynuna yaradanı seversen

Karac'oğlan der ki girme kanıma
Kipriklerin ok atıyor canıma
Bensiz varma sen ellerin yanına
N'olur dilber yaradanı seversen

* *Adem Arslandoğan* tarafından bestelendi.

** *İlhan Erten* tarafından bestelendi.

Eşimden Ayrıldım

Yöresi:
Sivas

Kaynak:
Nuri Üstünses³²

Eşimden ayrıldım yoktur kararım
Uçan kuştan haberini sorarım
Gece gündüz hasretine yanarım

(Bağlantı)
Beni öldürmeli dövmele değil
Karadır gözleri sürmeli değil
Beni öldürmeli dövmele değil

Yedi yıldır haberini almadım
Geçti ömrüm bir murada ermedim
Fırsat elde iken demler sürmedim

(Bağlantı)

Elimden aldırıldım gözü elayı
Onun için terkeyledim sılayı
Başıma almışım türlü belayı

(Bağlantı)

• • •

Alaydım Elin Elime

Yöresi:
Urfa

Kaynak:
Mahmut Güzelgöz³³

Alaydım elin elime
Varaydım baban evine
Kurbanam dudu diline
Kurbanın olam yar senin
Hayranın olam yar senin

Başına örtmüş valalar
Yüreğim başı paralar
Korkarım seni alalar
Kurbanın olam yar senin
Hayranın olam yar senin

Aşığım (UH)

Yöresi:

Doğu Anadolu

Kaynak:

Aşık Murat Ozanoğlu

Canım anam nasıl diyem derdimi
Gözlerinden akan sele aşığım
Fikr-i Mecnun oldum hayal-i Kerem
Bir bülbülem ben o güle aşığım

Yığılmış berhanen gider göçlerin
Ana bilemedim neydi suçların
Bir örükten bir örüğe saçların
Gerdanında sarı tele aşığım

Hıfzı'nın³⁴ gönlünde inceden sızı
Olmadı gönlümün baharı yazı
Beni Mecnun eden o emmim kızı
İşte böyle bir güzele aşığım

* * *

Deli Gönül

Aşık Emîni³⁵

İşte dünya malı dünyada kalır
Şu dünyanın sonu boş deli gönül
Kesildi takatın gücüm kalmadı
Oldu kara bağrım taş deli gönül

Felek pençesini sineme taktı
Zehirli okunu beynime çaktı
Gizli gizli kanım içime aktı
Aktı gözlerimden yaş deli gönül

Bazen aşka gelip aşktan doğardın
Bazen bulut olur göğe ağardın
Bazen yağmur olup yere yağardın
İster çağla ister coş deli gönül

Emîni'yim siyah saçım kalmadı
Şekiller değişti biçim kalmadı
Artık dayanacak gücüm kalmadı
Yenildin hayata tuş deli gönül

Havar Havar

Yöresi:
Malatya

Kaynak:
Kemal Keskin

Havar havar canım havar
Zülüfler ak gerdanı döver
Bir can bir canı severse
Altı aylık yolda ne var

Pınarına taş olaydım
Yüzüğüne kaş olaydım
Vefasız nazlı yarime
Bir gecelik eş olaydım

Pınarının taşı yeşil
İçinde pullar kaynaşır
Topla güzel zülüflerin
Gece boynuma dolaşır

• • •

Kız Belin İncedir

Yöresi:
Artvin

Kaynak:
Murat Coşkun

Kız belin incedir ince
Zatikan incedir ince

Kız saçın kumraldır kumral
Anadan kumraldır kumral

Kız gözün eladır ela
Babadan eladır ela

Kız dişin incidir inci
Ezelden incidir inci

Kız adın Fatma mı Fatma
Yok hayır Ayşe'dir Ayşe

Kız beni seven mi seven
Tabi ki severim sever

Belli Değil

Aşık Veysel

Dünya geniş idi şimdi daraldı
Çıkıp gideceğim yer belli değil
Yetmiş altı yıldır alır satarım
Bakmadım deftere kar belli değil

Seyrettim alemi dünya dar dedim
Ay dünya arası sanki bir adım
Denizi karayı ölçtüm aradım
Adalar içinde var belli değil

Avrupa Asiya ayrı bir kıta
Bir yıllık yol idi deveye ata
Uçaklar sığdırdı beş on saate
Daha neler çıkar dur belli değil

Hırsızlar çalardı at ile para
Şimdi çalışıyorlar uçak tayyare
Bekar kalsam dünür olsam dullara
İstenecek başlık ver belli değil

Evlattan uşaktan fayda bekleme
Binde bir bulunur o da tekleme
Cahil insan gül ise de koklama
Ayvası turuncu nar belli değil

Ne oğluna güven ne de kızına
Doğru söylen kulak vermez sözüne
Yalvar yakar getiremen izine
İçimde bir ateş kor belli değil

Bu kahpe dünyanın sonu vefasız
Beş günlük ömrünü geçir kavgasız
Diyorlar *Veysel*'e sersem kafasız
Başımda duman var kar belli değil

Uyanıktır

*Aşık Mahcûbî*³⁶

Uyan bir kere kıl idrak
Gani süphan uyanıktır
Ezelden kuhni zatından
Veli her an uyanıktır

Sıva endişesin atan
Marifet kenzine batan
Hakikat rahını tutan
Kamu irfan uyanıktır

Huda haffından ol dağlar
Ruz-i şeb daim ağlar
Gözünde yaşları çağlar
İdar giryan uyanıktır

Semada cümle melekler
Dahi deryada semekler
Dolanır bunca felekler
İder devran uyanıktır

Seherde açılır güller
İdemez vafını diller
Anın meftunu bülbüller
Kılar efgan uyanıktır

Eleste bezm-i ayetine
Bakın nur-i sıfatına
Hudanın şem-i zatına
Olan pervan uyanıktır

Elemi aşkıla meczup
Ki iğndellah ola merğup
Utan ki yattın ey *Mahcup*
Nice hayvan uyanıktır

Denize Dalmayınca

Yöresi:
Ankara

Kaynak:
Ü. Yılmaz Arslan & Necmettin Pala

Denize dalmayınca
Bir balık almayınca
Biz burdan kalkmayınca
Gök kandil olmayınca

*Aman aman Ali'm neredesin
Aman kaldır camın perdesin
Aman benim gibi dertli misin*

Denize dalayım mı
Bir balık alayım mı
Ay battı güneş doğdu
Daha yalvarayım mı

*Aman aman Ali'm neredesin
Aman kaldır camın perdesin
Aman benim gibi dertli misin*

Söğüt altı serindir
Dibi pek de derindir
Ben sevdim eller aldı
Bunun sonu ölümdür

*Aman aman Ali'm neredesin
Aman kaldır camın perdesin
Aman benim gibi dertli misin*

* * *

İslamoğlu*

Yöresi:
Sivaslı

Kaynak:
Zekeriya Yaygan

İslamoğlu derler benim adıma
Üç yüz atlı gelemiyor yanıma

İslamoğlu inip gelir inişten
Her yanları görünmüyor gümüşten

* Yılmaz İpek tarafından derlenen bu türkünün dışında, Afyon yöresinden derlenen aynı adlı başka bir türküyü "Ela Gözlüm" adlı araştırmamda aktardım.

Bıraktı Beni

Yavuz Top³⁷

Geleceğim diye gitti
Kaldı diyar-ı gurbette
Benim derdim yetmez gibi
Bıraktı beni hasrette

Vefasızmış gitti gelmez
Akan gözyaşlarım silmez
Allahtan kuldan utanmaz
Bıraktı beni hasrette

* * *

Suda Balık Oynuyor

*Yöresi:
Kırşehir*

*Kaynak:
Neşet Ertaş*

Suda balık oynuyor
Canım sana kaynıyor
Düştüm merhametsize
Hiç halimden bilmiyor

(Bağlantı)
Leyli leyli Türkmen kızı
Sen allar giy ben kırmızı
Yine doğdu tan yıldızı
Olmaz olsun tan yıldızı

Suda balık olmadan
Gül sineler solmadan
Gel beraber olalım
Kıyamete kalmadan

(Bağlantı)

Suda balık yan gider
Açma yaram kan gider
Açma güzel sineni
Cahilim aklım gider

(Bağlantı)

Girdim Yarın Bahçesine

Yöresi:
Azerbaycan

Kaynak:

Girdim yarin bahçesine çiçekler açmış
O kız benimde yüreğime yaralar saçmış
Gel güzelim gel bir görüm seni
Eğer kısmetim olursa alırım seni

Yar yolunda dağlar geçtim sulardan içtim
Bin bir güzel gördüm ay kız tek seni seçtim
Gel güzelim gel bir görüm seni
Eğer kısmetim olursa alırım seni

Girdim yarin bahçesine gemim dolmadı
Küçük yaşta bir yar sevdim benim olmadı
Gel güzelim gel bir görüm seni
Eğer kısmetim olursa alırım seni

* * *

Bin Cefalar Etsen

Yöresi:
Sivas

Kaynak:
Ali Sultan

Bin cefalar etsen almam üstüme
Gayet şirin geldi dillerin dostum
Varır yad ellere meyil verişen
Kış ola bağlana yolların dostum
Dostum dostum dostum gelsene canım

İlahi onmaya yardan ayıran
Bahçede bülbüller ötüyor uyan
Kula gölge ise Allaha ayan
Senden ayrılalı gülmedim dostum
Dostum dostum dostum gelsene canım

Pir Sultan Abdal'ım gülüm dermişler
Bu şirin canıma nasıl kıymışlar
İster isen dünya malın vermişler
Sensiz dünya malın neylerim dostum
Dostum dostum dostum gelsene canım

Bir Ay Doğar

Yöresi:
Arguvan

Kaynak:
Hasan Durak

Bir ay doğar ilk akşamdan gecedен
Şavkı vurmuş pencereden bacadan
 Dağlar kışımış yolcum üşümüş nasıl edem ben.
Uykusuz mu kaldın dünkü gecedен
Uyan uyan yar sinene sar beni
 Dağlar haramı açma yarımı nasıl edem ben

Yüce dağbaşından aşırdın beni
Tükenmez dertlere düşürdün beni
 Dağlar kışımış yolcum üşümüş nasıl edem ben
Madem soysuz bende göynün yoğudu
Niye doğru yoldan şaşırdın beni
 Dağlar haramı açma yarımı nasıl edem ben

• • •

Bana Kaldı*

*Aşık Noksanı*³⁸

Kahpe felek ile kavle tutuştum
Sıhhat kendisinde dert bana kaldı
Ne kadar isterdim dostlarla gezmek
Seyyah kendisinde yat bana kaldı

Bir değil beş değil yediğim darbe
Geldi benim ile bulaştı harbe
Kanunsuz destursuz çok fazla zorba
Her yanı zaptetti yurt bana kaldı

Yalvarmakla hiç insafa gelmiyor
Pençesine düşen asla gülmüyor
Kurban kessen bildiğinden kalmıyor
Aleme güler yüz sert bana kaldı

Gözden dökme *Noksan* kanlı yaşları
Feleğin hesaba gelmez işleri
Tevhit şahadettir işin başları
Herkes bir hayalde virt bana kaldı

* İlk kez yayımlanıyor.

Bir Sen İç

Yöresi:

Doğu Anadolu

Kaynak:

Rubi Su

Güzel şahtan bana bir dolu geldi
Bir sen içi sevdiğim bir de bana ver
Kavlim sultan Kızıl Veli'den geldi
Bir sen iç sevdiğim bir de bana ver

Payım gelir erenlerin payından
On İki İmam nesli Ali soyundan
Selman'ın içtiği üzüm suyundan
Bir sen iç sevdiğim bir de bana ver

Beline kuşanmış nurdan bir kemer
Aşkın dolusunu içenler kanar
Herkes sevdiğine bir dolu sunar
Bir sen iç sevdiğim bir de bana ver

Pir Sultan'ım hamı hası seçerim
Hak okurum aşk kitabın açarım
Yar elinden ağı gelse içerim
Bir sen iç sevdiğim bir de bana ver

* * *

Kara Gözlüm

Aştık Mahzuni

Kara gözlüm karlar yağdı başıma
Gözlerimden akan yaşlar sel oldu
Yüzlerimde şubat ayı esiyor
Gülmeyeli nice nice yıl oldu

Banadır feleğin mihneti kasti
Ömür bülbül imiş öttü de sustu
Yıllar sonra gördüm zalım bir dostu
Ezelden el idi gene el oldu

Diyarbakır hayalimden gitmiyor
Eski günlerime elim yetmiyor
Hiçbir sözüm bir sözümü tutmuyor
Gözün aydın dost *Mahzuni* del'oldu

Yetiş Hacı Bektaş

*Aşık Daimi*³⁹

Bir niyazım vardır pirlir pirine
Yetiş Hacı Bektaş sen imdat eyle
Gerçek erenlerin hüsn ü nuruna
Yetiş Hacı Bektaş sen imdat eyle

Horasan elinden Uruma gelen
Cümle düşmüşlerin eynini alan
Cümle evliyaya hem rehber olan
Yetiş Hacı Bektaş sen imdat eyle

Şimdiki insanlar yoldan azarlar
Haktan korkmayıp da ahkam bozarlar
Adem düşürmeye kuyu kazarlar
Yetiş Hacı Bektaş sen imdat eyle

Geldi gaflet çöktü bu zaman kula
Hiç giren kalmadı erkana yola
İmanı satarlar akçeye pula
Yetiş Hacı Bektaş sen imdat eyle

Softalar ters anlar mana hecesiz
Nideyim dünyada varı yücesiz
Daimi bir güldür gezer goncasız
Yetiş Hacı Bektaş sen imdat eyle

• • •

Açtım Perdeyi (UH)

Yöresi:

Keskin

Kaynak:

Hacı Taşan

Açtım perdeyi de durnamı gördüm
Dost yüzünden artar efkarım derdim
Yarenler aşkına da bir selam verdim
Durnam ben mahzunum avcı değilim

Eğer durnamı varırsan bizim ellere
Selam söyle de orda açan güllere
Söyleyin geldi mi de esen yellere
Durnam ben mahzunum avcı değilim

Güzelsiz Yayla (UH)

Yöresi:
Adana

Kaynak:
Aşık Hacı Karakılçık⁴⁰

Güzelsiz yaylaya konup göçülmez
Kelle kesmeyince kanlar saçılmaz
Gelirim geçerim gözük açılmaz
Bir derdin var bilemedim kız senin

Bir gider de beş arkana bakarsın
Gözlerinden kanlı yaşlar dökersin
Bilmem küskün müsün yas mı çekersin
Bir derdin var bilemedim kız senin

Derdim ağır dere tepe gezdirir
Kazma ile kabrim eller kazdırır
Gelir gider kız yüzünü azdırır
Bir derdin var bilemedim kız senin

Yiğidin bindiği arabasıdır
Şahinin yediği turna etidir
Yoksa güzel nişanlın mı kötüdür
Bir derdin var bilemedim kız senin

Karac'oğlan der ki ermediler mi
Tomurcuk güllerin dermediler mi
Yoksa sevdiğine vermediler mi
Bir derdin var bilemedim kız senin

* * *

Derdinden Del'Oldum

Yöresi:
Zile

Kaynak:
Mustafa Küçük

Derdinden del'oldum inan vallahi
Ne yaman mestane bakar gözlerin
Derdi veren dermanını vermez mi
Abu revan olmuş akar gözlerin

Bazı güler bazı bu gönlüm gamda
Sen güler oynarsın sevdan var bende
Zühre yıldızının nişanı sende
Korkarım cihanı yakar gözlerin

Vezirene Sen Vezirene

Yöresi:
Kerkük

Kaynak:
Tahsin Kerkükoğlu

(Bağlantı)
Vezirene sen vezirene
Gah o yana gah bu yana
Men seni çok sevirem
Hiç bakmisen bu yana

Bülbüle bak bülbüle
Konuptur gonca güle
Hepsi senin aşkından
Dağ taş gelipti dile

(Bağlantı)

Narınca bak narınca
Koklaram sararınca
Gönlüm tahammül etmez
Yar yanıma varınca

(Bağlantı)

Güzele bak güzele
Gelir bizden söz ala
Benim bir esmerim var
Değişmem yüz güzele

(Bağlantı)

• • •

Yeşil Dayler

Yöresi:
Kırklareli

Kaynak:
Sacide Varsak

Yeşil dayler yeşil dayler
Al üstünde yeşil bayler
Bu sevdayı çeken ağlar
 Aman yarım yaktın beni
 Ateşlere soktun beni

Adem Kardaş

Yöresi:
Muğla

Kaynak:
Nursal Ünsal

Adem kardaş dedim geldim yanına
Nasıl kıydın benim tatlı canıma
Hısımlar komaz bunu da yanına
Uyamadım sana nazlı Garibem

*Annem annem annem beni vurana de
Doyamadım sana nazlı Garibem*

Annem yoktur benim suyumu da verecek
Babam yoktur benim salıma da girecek
Kardaşlarım yoktur ahtımı alacak
Adem yaptıkların yanına mı kalacak

*Annem annem annem beni vurana de
Doyamadım sana nazlı Garibem*

* * *

Sel Gibi*

*Aşık Emekçi*⁴¹

Onulmaz yareler açtın neyleyim
Savurursun sürüklersin yel gibi
Eylen biraz ahvalimi söyleyim
Gelip geçme bir solukluk yel gibi

Herkes sevdiğini almış geziyor
Yokluğun ruhumdan ömür süzüyor
Gözlerimde balinalar yüzüyor
Dünya bana bir damlasız çöl gibi

Çağır beni haberini alırım
İki elim kanda olsa gelirim
Deliririm çıldırırım ölürüm
Uzaklardan bakar isen el gibi

Emekçi'yi sever idin ezeli
İki vücut bir olduğun sezeli
Güzeller içinde sensin güzeli
Diken tarlasında açan gül gibi

* İlk kez yayımlanıyor.

Yücelerden Seyreyledim

Ali Atıcı

Yücelerden seyreyledim
Dostun elini elini
Sabreyledim kesemedim
Elin dilini dilini

Ah çektim sinem sağolmaz
Ahım tutar yerde kalmaz
Zaman geçer kimse dermez
Gonca gülünü gülünü

Atıcı'm dermez gülleri
Yıkar gider hayalleri
Eser eser sam yelleri
Kırar dalını dalını

* * *

Bakar*

Aşık Kusuri

Buluta girmeyle güneş kaybolmaz
Yarılıp çıkması bir yele bakar
Çerçöp gelip su yolunu tutamaz
Silip süpürmesi bir sele bakar

Şahini durdurmaz karga avazı
Aslanı yenemez bir uyuz tazı
Sessiz bellediğin düzensiz sazı
Öttürür ustası bir tele bakar

İş başında belli olur yiğitlik
Uçan kuşa karşı dayanmaz çıtlık
Sona kadar sürüp gitmez bu kıtlık
Geliri verimli bir yıla bakar

Kusuri toplumlar yaratır neler
Birlik de her kötülüğü örseler
Dağları devirir kayalar deler
Çelik gibi güçlü bir ele bakar

* *Ihsan Güvercin* tarafından bestelendi.

Ben Bir Garip (UH)

Yöresi:
Giresun

Kaynak:
Mehmet Üstün

Ben bir garip bülbül idim sarpa tünedim
Çırpınıp uçmaya yoktur kanadım
Ben bu kara bahtı çok yerlere sınadım
Kara taş bassam izim bellidir

Yüce dağbaşında bir top kar idim
Yel vurdukça ılgıt ılgıt eridim
Evvel yarin sevdiği de ben idim
Şimdi gurbet elde gezen ben oldum

* * *

Deniz Dalgasız Olmaz

Yöresi:
Kırşehir

Kaynak:
Mubarrem Ertaş

Deniz dalgasız olmaz
Güzel sevdasız olmaz
Yiğit olan yiğidin
Başı sevdasız olmaz

(Bağlantı)

Sen nerdesin nerdesin
Kaldır camın perdesin
Alacağım ben seni
Kalabalık yerdesin

Deli deli deli deli deli
Kalabalık yerdesin

Denize dalayım mı
Bir balık alayım mı
Ay doğdu şafak attı
Daha yalvarayım mı

(Bağlantı)

Beni Candan Usandırdı*

*Fuzulî*⁴²

Beni candan usandırdı
Cefadan yar usanmaz mı *
Felekler yandı ahımdan
Muradım şemi yanmaz mı

Şebi bimarına canan
Devayı dert eder ihsan
Niçin kılmaz başa derman
Beni bimarı sanmaz mı

Gül-i ruhsarına karşı
Gözümünden kanlı akar su
Habibim faslı güldür bu
Akar sular bulanmaz mı

Gamım pünhan tutardım ben
Dediler yare kıl rüşen
Desen ol bi-vefa bilmem
Seni gör geç utanmaz mı

Şeb-i hicran yanar canım
Döker kan çeşm-i bir yanımla
Uyarır halkı efkanım
Kara bahtım uyanmaz mı

Değilim ben sana mail
Sen ettin aklımı zail
Bizi tan eyleyen cahil
Hudasından utanmaz mı

Fuzulî rindi şeydadır
Hemişe halka rüsvadır
Sorun ki bu ne sevdadır
Bu sevdadan usanmaz mı

* Bu türkü/nefes çeşitli ezgilerde söylenmektedir. *Abdülbaki Gölpınarlı*'nın «Ale-vi-Bektaşî Nefesleri» adlı araştırmasında *karcıbar* ve *rast* olmak üzere iki ayrı makamda bestesi verilmektedir.

Ayrıca *Yavuz Top*'un *Mehmet Dede*'den derlediği biçimde ise yalnızca birinci, beşinci ve son dördlükler söylenmektedir. Beşinci dördlük *Gölpınarlı*'nın araştırmasında bulunmamaktadır.

Garip Bir Kuştu Gönlüm

Yöresi:

Urfa

Kaynak:

Bakır Yurtsever

Garip bir kuştu gönlüm

Elimden uçtu gönlüm

Saçının tellerine

Takıldı düştü gönlüm

Aman aman aman

Halım yaman vay

Beklerim erken seni

Güller açarken seni

Gel gidelim bahçeye

Sen gül kokla ben seni

Aman aman aman

Halım yaman vay

Suya düştü gülümüz

Ötmüyor bülbülümüz

Bir kuru sevda yüzünden

Zaya gitti ömrümüz

Aman aman aman

Halım yaman vay

Evleri tetirbeli

Derdinden oldum deli

Sağ geldim mahlenize

Nasıl gidem yaralı

Aman aman aman

Halım yaman vay

Yalvardım sana yeter

Gel katıl cana yeter

Ben geçtim sağlığımdan

Sen sağ ol bana yeter

Aman aman aman

Halım yaman vay

Alçacık Duvar Üstü

Yöresi:
Sivas

Kaynak:
Kemal Sarısözen

Alçacık duvar üstü
Mendilim suya düştü
Mendilimi alırken
Yarim aklıma düştü

(Bağlantı)
Sallan gel boyuna da bakayım aman
Ak gerdana beşibirlik takayım aman
Gel gel aman gül gül aman

Duvar üstü kum tutar
İki gelin mum tutar
Güzelleri sevdikçe
Çirkinleri huy tutar

(Bağlantı)

* * *

Şu Kanlı Zalım*

Pir Sultan Abdal

Şu kanlı zalımın ettiği işler
Garip bülbül gibi zareler beni
Yağmur gibi yağar başıma taşlar
Dostun bir tek gülü yaralar beni

Dar günümde dost düşmanım bell'oldu
On derdim var ise şimdi ell'oldu
Ecel fermanı boynuma takıldı
Gerek asa gerek vuralar beni

*Pir Sultan Abdal*ım can göğe ağmaz
Haktan emr olmazsa irahmet yağmaz
Şu ellerin taşı hiç bana değmez
İlle dostun gülü yaralar beni

* Uzun hava ve kırık hava formunda değişik ezgilerde söyleniyor.

İşte Geldim Gidiyorum

Yöresi:

Pınarbaşı

Kaynak:

Asiye Karapınar

Tuz torbasın tuzsuz koyan
Anasını kızsız koyan
Büyük evi ıssız koyan
İşte geldim gidiyorum

Kardaş ekmeğin arttı mı
Baban ekini bitti mi
El kızı keyfin yetti mi
İşte geldim gidiyorum

Atladım geçtim eşiği
Sofrada buldum kaşığı
Büyük evin yakışığı
İşte geldim gidiyorum

Çatması çatal üleşli
Üç ocağı dokuz taşlı
Yed'emmim var emir başlı
Vermen beni develiye

• • •

Gel Gönül

*İsmail İpek*⁴³

Gel gönül cahilin yanına varma
O bilmez halinden şaşırır seni •
Türlü türlü hülya içinde durma
Hayal deryasından taşırır seni

Bakma uzaklara gel gör yakını
Avcı isen boşa atma okunu
Namert metahından tutma yükünü
Anlamaz tuzağa düşürür seni

Dost *İpek* söylerim bitmez ah u zar
Kendini bilmezden hep gelir zarar
Yalvarırsan bari kamile yalvar
Ondan zarar gelmez pişirir seni

Faydası Ne

*Aşık Şenlik*⁴⁴

Manasız mantıksız sözü bilmenin faydası ne
Az anlayıp çok söyleyip gülmenin faydası ne
İtibar dediğin elde bir muhalif şişedi
Kaldırıp beyhude taşa çalmanın faydası ne

Dipte tekbir kabul olmaz niyaz-ı marifete
Kalpte testik eylemektir sıtk ile itikata
Ab-ı umman kenarında baş eğip ibadete
Turabtan teyemmüm alıp kılmanın faydası ne

Biçare pervane bilmez kastı sitem olanı
Garaz-ı gazzap şamına başı candan dolanı
İste seni isteyen tanı kadir bileni
Hürmetsiz teklifsiz yere gelmenin faydası ne

İlacı na mümkün olur başa gelen kaderin
Haşre dek acısı gitmek ihtiyacı kederin
El içinde şöhret bulan şerafetli pederin
Mülkünde ne halef evlat kalmanın faydası ne

Sefil Şenlik aşk ucundan düşüp gaflet habına
Derununda mülhezayı derc eyler hesabına
Reyisi nadan sefine düşer gam girdabına
Dalgası şaşkın deryaya dalmanın faydası ne

* * *

Siyah Çorap Giysene

Yöresi:
Acıpayam

Kaynak:
*Talip Özkan*⁴⁵

Siyah çorap giysene
Yar bizim eve gelsene
Yar ben seni seviyom
Gözlerimden bilsene

Siyah çorap ayakta
Ne gezersin hayatta
Ne gezeyim hayatta
Sevdiğim var konakta

Düşürdü

Yöresi:
Artvin

Kaynak:
Mehmet Koç⁴⁶

Kime şekva edem kime yalvaram
Beni bir vefasız yara düşürdü
Muhabbet eylemez selamı kesti
Yaktı dil hanemi nara düşürdü

Ben de o güzeli sadıktır sandım
Tatlı sözlerine aldanıp kandım
Ellere meyletti yandıkça yandım
Dertten kasavetten zara düşürdü

Bana reva gördü derdi efkarı
Tartılmaz bu aşkın zararı karı
Rufai⁴⁷ gezemez gurbet diyarı
Felek beni böyle zora düşürdü

• • •

Yağmur Yağar Yerlere

Yöresi:
Eskişehir

Kaynak:
Emin Bektöre

Yağmur yağar yerlere
Su birikir göllere
Nasıl kurban olayım
Ağzındaki dillere

(Bağlantı)
Oy gülüm
Gülüm gülüm sümbülüm
Oy gülüm vay gülüm
Gülüm gülüm sümbülüm

Giderken bize uğra
Kebabı köze doğra
Benden başka seversen
Dermansız derde uğra

(Bağlantı)

Çam Dibinde

Yöresi:
Erzurum

Kaynak:
Hayrettin Akçay

Çam dibinde çıra yaktım almadı
Bekledim bekledim yarım gelmedi

Yolun kenarında sıra güzeller
Toplamış fistanı bulgur ezerler

Geliyor güzeller yayla yolundan
Bülbül sada verir ayva dalından

* * *

Sarı Tamburam*

Pir Sultan Abdal

Ey benim sarı tamburam
Sen niçin böyle ağlarsın
Derdim büyük içim oyuk
Ben şahım deyi ağlarım

Göğsüme tahta döşerler
Çaldıkça bağrım deşerler
Durmayıp beni okşarlar
Ben şahım deyi ağlarım

Koluma taktılar perde
Uğrattılar beni derde
Kim konar kim göçer yurda
Ben şahım deyi ağlarım

Koluma taktılar teli
Söyletiler bin bir dili
Oldum ayn-ı cem bülbülü
Ben şahım deyi ağlarım

Bağlamadır benim adım
Arşa dayanır feryadım
Pir Sultan'dır üstadım
Ben şahım deyi ağlarım

* *Kazım Birlik*⁴⁸ tarafından bestelendi.

Al Elmayı Daldan Al

Yöresi:

Elazığ

Kaynak:

Vasfi Akyol

Al elmayı daldan al
Daldan alma benden al
Duydum gelin olisin
Dur ben ölüm ondan ol

Uy Henno Henno Henno

Eller kımalı Henno

Gözler sürmeli Henno

Al elma dört olaydı
Yiyene dert olaydı
Al elmayı veren yar
Sözüne mert olaydı

Uy Henno Henno Henno

Eller kımalı Henno

Gözler sürmeli Henno

Elma versem almazsın
Sen almadan kanmazsın
Hangi bağın gülüsen
Karlara yağsa solmazsın

Uy Henno Henno Henno

Eller kımalı Henno

Gözler sürmeli Henno

Elma atışan kurban
Atıp tutuşan kurban
Alem de yol gidiyor
Senin yatışan kurban

Uy Henno Henno Henno

Eller kımalı Henno

Gözler sürmeli Henno

Al elmanın dördünü
Sev yiğidin merdini
Seversen bir güzel sev
Çekme çirkin kahrını

Uy Henno Henno Henno

Eller kımalı Henno

Gözler sürmeli Henno

Adaletin Bu mu Dünya

Ali Ercan

Güvenemem servetime malıma
Ümidim yok bugün ile yarına
Toprak beni de basacak bağrına

(Bağlantı)

Adaletin bu mu dünya
Ne yar verdin ne mal dünya
Kötülerinsin sen dünya
İyileri öldüren dünya

Ne insanlar gelip geçti kapından
Memnun gelip giden var mı yolundan
Kimi fakir kim ayrılmış yarından

(Bağlantı)

Kimi Mecnun gibi dağda dolaşır
Kimisi de ölüm yok gibi çalışır
Kimi meteliksiz kimi milyona karışır

(Bağlantı)

• • •

Fincanı Taştan Oyarlar*

Yöresi:

İskenderun

Kaynak:

Nimet Nergiz

Fincanı taştan oyarlar
İçine bade koyarlar
Sen bize gelme duyarlar
 Sen kimin canısın canı
 Sen yine doldur fincanı

Fincanı rafa dizerler
İçine bade süzerler
Sen bize gelme sezerler
 Sen kimin canısın canı
 Sen yine doldur fincanı

* *Eskişehir, Sivas ve Trabzon'da da türkünün çeşitlemeleri bulunmaktadır.*

Ah Öleydim

Yöresi:
Elazığ

Kaynak:
Fatih Kısaparmak⁴⁹

Yarimin izindeyim
Dönmedim sözümdeyim
Maden arkada kaldı
Mehramaz düzündeyim

(Bağlantı)
Ah öleydim öleydim
Seni nerden bulaydım
Senin yanı başında
Can vereydim kalaydım

Bakır Maden'e vardım
Köprü başında durdum
Çıktım Arpa meydana
Yar yar diye bağırdım

(Bağlantı)

• • •

Erciyes'ten Duman Kalktı

Yöresi:
Orta Anadolu

Kaynak:
Hacı Taşan

Erciyes'ten duman kalktı
Herkes harmanına koptu
Yalınızım kurban olurum
Evimi başıma yıktı

Dön yüzüne bir kuş öter
Ona kervan kıran derler
Yalınızım kurban olum
Buna yalan derler

Aziziye yardım sabah
Ballar gelir tabak tabak
Hep kırılır Avşar elleri
Mehmet gitti başım alam

Ben Yemenimi (*Bursa Sekmesi*)

Yöresi:

Bursa

Kaynak:

Halil Bedii Yönetken

Ben yemenimi al isterim

Ortasında dâl isterim

Bir güzelce yar isterim

Al gel aman a canım da mor çiçeği

Bul gel aman a canım da mor çiçeği

Ben yemenimi çaldım taş

Taş yarıldı baştan başa

Yazılanlar gelir başa

Al gel aman a canım da mor çiçeği

Bul gel aman a canım da mor çiçeği

* * *

Kobak Köyünden Geçtim

Yöresi:

Yusufoğlu

Kaynak:

Bekir Karadeniz

Kobak köyünden geçtim

Soğuk suyundan içtim

Güzel güzel kızlara

Selam vermeden geçtim

Oy milli milli milli

Yaşasın hanım güllü

Duman dere yukarı

Girdi taşın altına

Kız yastığın yok ise

Kolum başın altına

Oy milli milli milli

Yaşasın hanım güllü

Duman dere yukarı

Bir yayılması vardır

Kız oğlanı gören de

Bir bayılması vardır

Oy milli milli milli

Yaşasın hanım güllü

Sultanım (UH)

Aşık Hacı Karakılçık

Eşinden ayrılmış keklik misali
Ötmek bize reva mıydı sultanım
Beni boynu bükük koyup ellere
Gitmek bize reva mıydı sultanım

Kulaklarım seste gözlerim yolda
Baksam da görünmez dağlar var burda
Ben ayrı yastıkta sen başka kolda
Yatmak bize reva mıydı sultanım

Garip Hacı bitmez hasretlik kahrı
Yandı harap oldu bu vücut şehri
Mutluluk aşına ayrılık zehri
Katmak bize reva mıydı sultanım

* * *

Atladı Çıktı Eşiği

Yöresi:
Beyşehir

Kaynak:
İbrahim Çöğür

Atladı çıktı eşiği
Sofrada kaldı kaşığı
Mahallenin yakışığı
Gel ayrılıp gitmeyelim

Tepsiye koyarlar tuzu
Üstüne örterler bezi
Hay ananın bir tek kızı
Gel ayrılıp gitmeyelim

Biner atın iyisine
Gider yolun koyusuna
Haber verin dayısına
Gel ayrılıp gitmeyelim

Helebiye helebiye
Keten gömlek güveyiye
Ağama gelin getirdik
Çok şükür işi bitirdik

Şu Köyceğiz Yolları

Yöresi:
Köyceğiz

Kaynak:
Zebra & Ahmet Bayatoğlu

Şu Köyceğiz yolları
Kaldır Ayşem kolları
Bizim için yapılmış
Şu Muğla'nın damları

(Bağlantı)
Oldu mu Ayşem oldu mu
Benim ile kara yerler doldu mu
Bir kerecik öpmeyen
Gül benizin soldu mu

Su gelir akmak ister
Top zülûf yaşamak ister
Şu benim deli gönlüm
Yare kavuşmak ister

(Bağlantı)

Ay akşamdır varamam
Dillere destan olamam
Ay buluta girince de
Bağlasalar duramam

(Bağlantı)

• • •

Haydi Güzelim

Yöresi:
Dinar

Kaynak:
Yöre Ekibi

Haydi güzelim kundurana tek tek bas
Ben seninim ister öldür ister as

Haydi güzelim kundurama kum doldu
Bu şişeler senin için dün doldu

Haydi güzelim kunduramın tabanı
Ben olayım sürünüzün çobanı

Arkam Sensin Kalam Sensin

*Köroğlu*⁵⁰

Hemen mevla ile sana güvendim
Arkam sensin kalam sensin dağlar hey
Yoktur senden gayrı kolum kanadım
Arkam sensin kalam sensin dağlar hey

Sana derim sana ey ulu yaylam
Meğer başım alam ilinden gidem
Okum senden yayım sendedir cidam
Arkam sensin kalam sensin dağlar hey

Yüce yüce tepesinden yol aşan
Gitmez oldu gönlümüzden endişen
Mürüvetsiz beyden yeğdir dört köşen
Arkam sensin kalam sensin dağlar hey

Hep sınıdım Osmanlının alını
Bulamadım bir kez gönlüm alanı
Anacağız sevdiğimin halını
Arkam sensin kalam sensin dağlar hey

Köroğlu der tepelerden bakarım
Gözlerimden kanlı yaşlar dökerim
Bunca yıldır hasretini çekerim
Arkam sensin kalam sensin dağlar hey

• • •

Aşkın Ne Derin (UH)

Yöresi:
Urfa

Kaynak:
Hamza Şenses

Aşkın ne derin yaralar açtı ciğerimde
Bir makbere döndü koca dünya nazarımda
Yaş kalmadı şahittir huda didelerimde
Gelen ağlar geçen ağlar bu zavallı halime

Topraklara seni gömmek varmış şu zavallı kaderimde
Bir sönmeyen hicran ateşi vardır içerimde
Sen gülünen oyna ben bu zavallı halime
Yanar ağlar gezerim oy oy

Ekin Ekilen Yere

Yöresi:
Yozgat

Kaynak:
Aşık Ali

Ekin ekilen yere
Sapı bükülen yere
Can kurban canım kurban da
Kekil dökülen yere

Aman deyin bir gelin
Suyun yolları serin
Gördüm ayağı yalın da
Tombul bilekli gelin

Süpürgesi yoncadan
Gayet beli inceden
Ben seni sakınırım da
Yerdeki karıncadan

Ak gelin topak gelin
Yaslanayım dizine
Yaslanayım dizine de
Bakam ela gözüne

• • •

Derdim Gizli

Mublis Akarsu

Derdim gizli kimselere diyemem
Bir derdi sevdaya saldı yar beni
Ben kendi halımla yanar dururken
Bir derdi sevdaya saldı yar beni

Yara doğru aktı gönül deresi
Sargı tutmaz imiş aşkın yarası
Böyle imiş bu dünyanın töresi
Bir derdi sevdaya saldı yar beni

Akarsu derdimi çekeyim dara
Neyimi söyleyim kör oğlu köre
Dünya düşman olsa sevdim bir kere
Bir derdi sevdaya saldı yar beni

Boztepe'nin Başında (*Gürcü Horonu*)

Yöresi:
Ordu

Kaynak:
Muhsin Tercan

Boztepe'nin başında
Kara koyun yayılır
Kız seni gören gözler
Sarhoş olur bayılır

(Bağlantı)
Aman aman külahlı
Yarin eli silahlı
Yaktı beni billahi

Boztepe'nin başında
Kara koyun gezeler
Rakı için yapılsın
Yanağında mezeler

(Bağlantı)

Boztepe'nin başında
Esiyor serin yeller
Karşıdan el ediyor
İnce belli güzeller

(Bağlantı)

* * *

Elmayı Top Top Yapalım

Yöresi:
İzmit

Kaynak:
Ziya Bulut

Elmayı top top yapalım
Kızlara bahşış atalım
Kadife ceketini dar yapalım
Ne güzel yakışır ince bele

Eğlenelim taze ilen
Altında yelpaze ilen
Ölçelim o güzelin ince belin
Bir gümüş endaze ilen

Bir Melek

Yöresi:
Erzurum

Kaynak:
Hulusi Seven

Bir melek simadır aklımı alan
Aşkın ateşini serime salan
Bizi kınamayın ehl-i dil olan
Harabat ehliyiz bizde ar olmaz

Humar gözlüm bakışından doyamam
Halların çok birer birer sayamam
Yar küçüktür ben o yara kıyamam
Kıyar isem şivan olur kan olur

* * *

Bitlis'in Önünde Bağlar

Yöresi:
Bitlis

Kaynak:
Selabattin Alpay

Bitlis'in önünde bağlar *Hanımey le le*
O yar oturmuş gül bağlar *Belalım le le*
Bu dertlere dayanamaz *Hanımey le le*
Ne hastalar ne de sağlar *Belalım le le*

Vay hanım hanım hanım hanımey le le
Sensin benim yar dermanım belalım le le

Bitlis'in başında bora *Hanımey le le*
Cahil idim düştüm tora *Belalım le le*
Beni tora düşürenler *Hanımey le le*
Dilerim yansınlar nara *Belalım le le*

Vay hanım hanım hanım hanımey le le
Sensin benim yar dermanım belalım le le

Göge de yıldız serpseler *Hanımey le le*
Beni de toya salsalar *Belalım le le*
Canım kurban ederem *Hanımey le le*
Yari bana verseler *Belalım le le*

Vay hanım hanım hanım hanımey le le
Sensin benim yar dermanım belalım le le

Amaney

*İzzet Altınmeşe*⁵¹

(Bağlantı)

Aman aman amaney
Halım yamaney
Seni gelin götürem
Arpa buğday zamaney

Kar yağar beyazlanır
Geceler ayazlanır
Ben yarimi görmezsem
Bu gönlüm marazlanır

(Bağlantı)

Bu dağlıyam dağlıyam
Yar yitirdim ağlıyam
Yarimi eller almış
Yürekten yaralıyam

(Bağlantı)

• • •

Bir Semaver Aldım

Yöresi:

Doğu Anadolu

Kaynak:

Fethi Perilioğlu

Bir semaver aldım silenim yoktur
Bir derde de düştüm bilenim yoktur

(Bağlantı)

Sulara demen akmasın
Her yanımlı yıkmasın
Kör olsun oğlan gözün
Beri de dönüp dökmezsın

Yıldız saydım tam on iki
Yola düştüm yar hani ki

(Bağlantı)

Bahar Geldi Gül Açtı

Yöresi:
Mardin

Kaynak:
Bedri Orcan

Bahar geldi gül açtı
Bülbül yerinden uçtu
Şu benim deli gönlüm
Başıma bir dert açtı

Yüreğim oldu pare
Aşka bulunmaz çare
Ah yalnız yaşayamam
Gideceğim o yare

Seherin vakti geçti
Sinemi yaktı geçti
Hazırlanmış gitmeye
Güzelim baktı geçti

• • •

İstemem*

*Aşık Gerçeği*⁵²

Devlet çarkı dönsün döndükten sonra
Böyle devir böyle devran istemem
Yaş da kuruyunan yandıktan sonra
Böyle hayat böyle kervan istemem

Desinlere oruç tutmasam da olur
Beş vakit yerlere yatmasam da olur
Ticarete hacca gitmesem de olur
Böyle arife böyle bayram istemem

Gerçeği'm doğruyu görenler de var
İnsanlık yoluna ölenler de var
Halkı koldan kola bölenler de var
Böyle yalan böyle plan istemem

* İlk kez yayımlanıyor.

Bu türküyü «Ela Gözlüm» adlı araştırmama almayı düşünmüştüm. Ancak bilemediğim bir nedenden dolayı baskıya girmedii.

Hasretin Beni Yakıyor

Yöresi:
Tunceli

Kaynak:
Hozatlı Ahmet Dede

Hasretin beni yakıyor
Boynuma zincir takıyor
Pirim kaldı Erzincan'da
Söğütler yola bakıyor

(Bağlantı)
Seyidim ağlattın bizi
Viran ettin evimizi
Kimse bilmez halimizi
Issız koydun hanemizi
Seyidim sen nasıl ettin
Bizi bırakıp da gittin
Yaralarım göz göz ettin
Bizi dosta hasret ettin

Seyit Kasım Dedemize
Daha gelmez hanemize
Kahpe felek bırakmadı
Hasret kaldık pirimize

(Bağlantı)

Seyit Kasım miri kelam
Giden yok ki haber alam
Kış bastı Munzur Dağını
Derdimi ben kime yanam

(Bağlantı)

Karşıdan Geliyor (UH)

Yöresi:

Antep

Kaynak:

Halit Arapoğlu

Karşıdan geliyor bir çift araba
Yıkıldı hanemiz gine kaldık haraba
Anan seni vermiş bir dil bilmez Arapa
Anan seni vermiş bir dil bilmez Arapa
 Gelemez miydin gelemez miydin
 Ben de seni sevdim diyemez miydin

Karşı dağlar da ceviz ile kilise
Yolumuz uğradı yıkılası Kilis'e
Kadir mevlam seni bana verirse
Kurbanlar keserim geldiğin gece
 Gelemez miydin gelemez miydin
 Ben de seni sevdim diyemez miydin

* * *

Değil

*Yunus Emre*⁵³

Kara taş su koyarsan
Elli yıl ıslatır isen
O taş yine kaskatıdır
Hünerli taş olur değil

Taştan çıkar türlü sular
Ayağında neler pişer
Cahil gönül taştan beter
Yola gelmez gelir değil

Boz yapalak devlengece
Ekmek verme gündüz gece
Onun işi köstebektir
Salıp ördek alır değil

Şah balaban şahin doğan
Doğru övmüş onu öven
Doğan zayıf olsa bile
Doğanlıktan kalır değil

Nesin

*Aşık Ali İzzet*⁵⁴

Gözlerin Eflatun ellerin Lokman
Hastalara derman mısın ya nesin
Kaşların Zülfikar aman el aman
Katlimize ferman mısın ya nesin

Cihan güzel olsa sana dost idim
Paşalık istemem seni istedim
Altına has demem sana has dedim
Elmas mısın mercan mısın ya nesin

Yüzün gören gece gündüz sayılır
Yeşil benler harman döşte yayılır
Sesin duyan cenazeler ayılır
Ab-ı hayat umman mısın ya nesin

Al 'İzzet sen' ister servet istemez
Göster cemalini cennet istemez
Kulluğundan başka devlet istemez
Allah mısın insan mısın ya nesin

* * *

Ver Ateşi

*Yöresi:
Rumeli*

*Kaynak:
Hudaverdi Güner*

Ver ateşi yalan dünya ko yansın
Nazlı yarım uykulardan uyansın
Uyansın da gül yastığa dayansın
Yine birgün ahım ver sende dayler
 A dayler dost beyler aman aman
 Okunur fermanlar kara gözlüm kan ağlar

Beşlik düke düke geldim kapına
Mail oldum dal fino fesli yapına
Kerem eyle bir lahzacık yanıma
Yine birgün ahım var sende dayler
 A dayler dost beyler aman aman
 Okunur fermanlar kara gözlüm kan ağlar

Çıktım Çamın Dorusuna

Yöresi:
Acıpayam

Kaynak:
Talip Özkan

Çıktım çamın dorusuna
Balta vurdum kurusuna
Aşşa köyün hörüsüne
Ben vurgunum börgüsüne

Bahça bahça gezerin de
İnci boncuk dizerin de
Varcesen de var bene de
Ben billenden güzeline

* * *

Karakuşu Vurdular*

Yöresi:
Artvin

Kaynak:
Bekir Karadeniz

Kız ana ana Karakuşu vurdular
Kız ana ana Kanadını kırdılar
Kız ana ana Daha ben ne idim ki
Kız ana ana Anamdan ayırdılar

Kız ana ana Samanlıkta serçeler
Kız ana ana Ayağında nalçalar
Kız ana ana Gece gelme gündüz gel
Kız ana ana Fino seni parçalar

Kız ana ana Ben babamın evinde
Kız ana ana Gezer idim kibari
Kız ana ana Gittim elin evine
Kız ana ana Oldum duvar hibari

Kız ana ana Karakuş yuva yapmış
Kız ana ana Cevizin kovuğunda
Kız ana ana Bekarlar yari ister
Kız ana ana Zemheri soğuğunda

* İlk kez yayımlanıyor.

Olmadı Dediğimiz

Yöresi:
Trabzon

Kaynak:
Volkan Konak

Olmadı dediğimiz
Oldu demediğimiz
Haramdır bize yarım
Bu bizim yediğimiz

(Bağlantı)
Tavuklar guli guli
On tanesi guguli
İlişmeyin yarime
O da Allahın kulu

Çiçek açtı kemtirler
İşlesin Fadimeler
Bilge dursun söylesin
Konuştuğumuz yerler

(Bağlantı)

Al ipi orağını
Yar gidelim işine
Canlarım kurban olsun
Canlarının içine

(Bağlantı)

* * *

Bir Tepeden Bir Tepeye

Yöresi:
Milas

Kaynak:
Süleyman Ilgın & Arif Perçin

Bir tepeden bir tepeye ün olur
Herkes sevdiğine yanar kül olur

Bir tepeden bir tepeye atıldım
Atıldım da alaylara katıldım

Koca kavak sallanıyor yerinden
Ben fakirim kimse bilmez halimden

Karanfil Oylum Oylum

Yöresi:
Konya

Kaynak:
Ali Çalışkan

Karanfil oylum oylum
Geliyor selvi boylum
Selvi boylum gelirse
Şen olur benim göynüm

Karanfil olacaksın
Sarıp solacaksın
Ben hakime danıştım
Sen benim olacaksın

Karanfil oymak oymak
Olur mu yare doymak
Yare doydum diyenin
Caizdir boynun vurmak

* * *

Açıl Mor Menekşe

Yöresi:
Divriği

Kaynak:
Nuri Üstünses

Açıl mor menekşe bahar erişti
Lale sümbül nergis reyhan yetişti
Benim kismetime ak zambak düştü
Menekşem oy birtanem hey
Haydi de haydi

Çadır almış nerelerden gelirsin
Benim seni sevdiğimi bilirsin
Çok da sürmez benim gibi olursun
Menekşem oy birtanem hey
Haydi de haydi

Açılmış menekşem ne güzel olmuş
Lalesi sümbülü hep bize kalmış
Seni seven gözler uykuya dalmış
Menekşem oy birtanem hey
Haydi de haydi

Bu Dünyayı

Aşık Veysel

Bu dünyayı kuran mimar
Ne hoş sağlam temel atmış
İnsanlığa ibret için
Kısım kısım kul yaratmış

Kimi yaya kimi atlı
Kimi uçar çift kanatlı
Dünya şirin baldan tatlı
Eyvah balı tuza katmış

Kazması yok küreği yok
Ustası var çırağı yok
Gök kulbenin direği yok
Muallakta bina çatmış

Bu çark böyle döner durmaz
Ehli aşklar yanar durmaz
Aşk meyinden kanar durmaz
Sevgi muhabbet yaratmış

Hep biliriz dünya fani
Oyalıyor seni beni
Adem atadan bu yana
Nice insan gelmiş gitmiş

Bu dünyaya gelen gülmez
Bir yol var ki giden gelmez
Bu hikmeti kimse bilmez
Ona sır demiş kapatmış

Bu nizamı böyle kurmuş
Kendi çekilmiş oturmuş
*Veyse*le türlü dert vermiş
Durmadan derman aratmış

Ayağına Giymiş

Yöresi:
Ürgüp

Kaynak:
Fadime Hanım & Fadik Hanım

Ayağına giymiş üç güllü çorap
Ben senin uğruna olurum turap
İçmedim elinden bir yudum şarap
 Yandım ateşine doyunmam gayrı
 Giyindim karayı soyunmam gayrı

İstanbul yolunda bir küfe üzüm
Aklıma geldikçe kan ağlar gözüm
Benim yare diyecek çoğaldı sözüm
 Zalım düşmanlarım çekinmediler
 Derdimi yarime anlatmadılar

* * *

Madem Dilber Meylin*

Yöresi:
Ankara

Kaynak:
Mucip Arcıman & Zekeriya Bozdağ

Madem dilber meylin yoğudu bende
Ezelinden ikrar vermeye idin
Muhabbettir güzelliğin nişanı
Uğrun uğrun bakıp gülmeye idin

Siyah zülüflerin eyleme perde
Beni de uğrattın bin türlü derde
Ben kendi halimde gezdiğim yerde
Çağırıp bergüzar vermeye idin

Hani senin ile yiyip içtiğim
Ulu sahralarda konup göçtüğüm
Şimdi kar eylemez benden kaçtığın
Soyunup koynuma girmeye idin

Karac'oğlan der ki ey mah-ı mestim
Kaşın gözün eğme cana mı kastın
Severler güzeli incinme dostum
Harcın ise güzel olmaya idin

* *Karac'oğlan*'ın benzer söz ve içerikli bir türküsü daha bulunmaktadır. Ayrıca TRTarşivinde 3. dörtlük bulunmamaktadır.

Gidin Bulutlar Gidin

Yöresi:
Kütahya

Kaynak:
Hisarlı Abmer⁵⁵

Gidin bulutlar gidin
Yarime selam edin
 Gel gel gel aman
Yarim uykuda ise
Uykusun haram edin
 Ay le birtanem ay le

Gider isen uğurlar olsun
Dağlar taşlar yolun olsun
 Gel gel gel aman
Benden başka yar seversen
İlahi gözün kör olsun
 Ay le birtanem ay le

Gidiyorum elveda
Bu can yoluna feda
 Gel gel gel aman
Kavuşmadık yar olmaz
Kavuştur bari huda
 Ay le birtanem ay le

• • •

Acıpayam Yolları

Yöresi:
Acıpayam

Kaynak:
Hüseyin Kök

Gine de yeşillendi Acıpayam yolları
Her tarafa yol ediyor Celalimin şanları
Bize de mesken ol'cek haydın aman damları
 Ağlama güzelim ağlama ben gine gelirim
 Oğlan oynar gibi güzelim parlar gelirim

Milas ovasında bir dönüm darı
Darının yaprakları ayvadan sarı
Bize de çok mu gördünüz al kınalı yarı
 Ağlama güzelim ağlama ben gine gelirim
 Oğlan oynar gibi güzelim parlar gelirim

Yazarlar Beni

*Aşık Reyhanî*⁵⁶

Ben gerçeğim yanlış fikir olamam
Onun çün kenara yazarlar beni
Ben beni kendimde arar bulamam
Bulursa soysuzlar ezerler beni

Ben kolu bağlıyam kolum çözmeyin
Ben hasta olursam ilaç ezmeyin
Beni kalbe yazın taş yazmayın
Çünkü o bir taştır kazarlar beni

Ben bana çok dersem elbet yok benem
Ben beni yok gördümse çok benem
Ben beni bildimse enelhak benem
Nesimi demeyin yüzerler beni

Ben aşığım ağzı sözlü kalayım
Ben ozanım eli sazlı kalayım
Dokunmayın bana gizli kalayım
Reyhanî'yim birgün çözerler beni

• • •

Neden Sonra

*Aşık Haşimi*⁵⁷

Nazlı yarım aklın başa
Gelir ama neden sonra
Arı gibi çiçeğini
Bulur ama neden sonra

Yürüdüm yolun katını
Anlatayım sıfatı
Dost dostunun kıymetini
Bilir ama neden sonra

Haşimi'yim şu sazımdan
Uzak durma yar gözümde
Cahil yarım bu sözümde
Alır ama neden sonra

Deli Gönül

Seyfi Doğanay

Bir değil beş değil senden çektiğim
Gece sarhoş gündüz sarhoşsun gönül
Bilmiyon mu sevdasını çektiğim
Vay senin haline vay deli gönül

Kırkındasın hala sevda peşine
Aklım ermez oldu gittin işine
Gece gündüz beni aşk ateşine
Yaktın da ne buldun budala gönül

Kimi görsen ona aşık olursun
Bir anlık sevdada ne tat bulursun
Doğanay'ım hakkı sevsen bulursun
Senin adam olman zor deli gönül

* * *

Ela Gözlü Pirim Geldi

Yöresi:

Erzincan

Kaynak:

Aşık Daimi

Ela gözlü pirim geldi
Duyan gelsin işte meydan
Dört kapıyı kırk makamı
Bilen gelsin işte meydan
Hudey hudey canlar hudey

Ben pirimi hak bilirim
Yoluna kurban olurum
Dün doğdum bugün ölürüm
Ölen gelsin işte meydan
Hudey hudey canlar hudey

*Şah Hatay*⁵⁸ der sırrını
Meydana koymuş serini
Nesimi gibi derisini
Yüzen gelsin işte meydan
Hudey hudey canlar hudey

Karşıda Görünen

Yöresi:
Sivas

Kaynak:
Feyzullah Çınar⁵⁹

Karşıda görünen ne güzel yayla
Bir dem süremedim giderim böyle
Ela gözlü pirim sen himmet eyle
Ben de bu yayladan dosta giderim

Eğer göverip de dosttan olursam
Şu halkın diline destan olursam
Kara toprak senden üstün olursam
Ben de bu yayladan dosta giderim

*Pir Sultan Abdal*ım dünya durulmaz
Gittiğinden öbür geri dönülmez
Gözlerim de dost yolundan ayrılmaz
Ben de bu yayladan dosta giderim

* * *

Ne Dedim*

Karac'oğlan

Ne dedim ki benden küstün sevdiğim
Sana bir tenhada sözüm var benim
Kumaş yüküm dost köyünde çözül­dü
Bir zülfü siyaha nazım var benim

Ağ ellere al kınalar yakılır
Ala göze siyah sürme çekilir
Dost olanlar dost yoluna bakılır
Dosta giden yolda izim var benim

Karac'oğlan der ki konanlar göçmez
Bu ayrılık bizim aramız açmaz
Bir deli gönlüm var güzelden geçmez
Ne güzele doymaz gözüm var benim

* *Musa Eroğlu* tarafından bestelendi.

Koyun Seni Güde Güde Getirdim

Yöresi:
Sivas

Kaynak:
Muzaffer Sarısözen⁶⁰

Koyun seni güde güde getirdim
Getirdim de ağ kuzuna yetirdim
Mor menevşe sarı çiğdem bitirdim
Yayamadım yüreğime dert oldu

Koyun seni salamadım çayıra
Ayakların değmez oldu bayıra
Meğer Allah beni senden ayıra
Sağamadım yüreğime dert oldu

Dağların başını bir duman aldı
Bu dağlar başımı dertlere saldı
Kara koyunlarım ellere kaldı
Yayamadım yüreğime dert oldu

* * *

Zeytin Yapağı Yeşil

Yöresi:
Kilis

Kaynak:
Nevin Akol

Zeytin yapağı yeşil
Altında kahve pişir
Beni sana vermezler
Aklın başına devşir

*Aman bir yar elinden
Yandım bir yar elinden
Aman bir yar elinden
Yandım bir yar elinden*

(Bağlantı)

Aman bir yar elinden
Oy seni sallamayım
Zülûfünün telinden oy
Aman bir yar elinden

*Yar eli yar elinden
Aman bir yar elinden
Nerelere gidem elinden
Yar eli yar elinden*

Yar bahçeye girdin mi
Sevdiğini gördün mü
Sevdiğini görünce
Saçlarını ördün mü

*Aman bir yar elinden
Yandım bir yar elinden
Aman bir yar elinden
Yandım bir yar elinden*

(Bağlantı)

Sallandım Girdim Bağa (*Bayburt Barı*)

Yöresi:

Bayburt

Kaynak:

Yöre Ekibi

Sallandım girdim bağa
Başım değdi yaprağa
Dedim bir murat alım
Tez koydular toprağa

* * *

Neyleyim*

Pir Sultan Abdal

Bana gül diyorlar neme güleyim
Ağlamak şanıma geldi neyleyim
Ellerin çiçeği allı yeşilli
Şu benim çiçeğim soldu neyleyim

Bir haber gelmedi Kenan ilinden
Uçtu m'ola gövel turnam gölünden
Havfım ayrılıktır korkum ölümünden
İkisi de birden geldi neyleyim

Kara yazılmıştır yazılarımız
Arş-alaya çıktı sızılarımız
İrili ufaklı kuzularımız
Firkati bağrımı deldi neyleyim

Ulu sular gibi sözüm çağlayan
Mahrum kalmaz özün hakka bağlayan
Yar yitirmiş yana yana ağlayan
Akıbet başıma geldi neyleyim

Pir Sultan Abdal'ım kırklar yediler
Yediler de bir keşiğe kodular
Onlar verdiğini almaz dediler
Şu bana verdiğin aldı neyleyim

* Rıza Aslandoğan tarafından uzun hava, Kazım Birlik ve Ferda Ereren tarafından kırık hava olarak bestelendi.

Al Yeşil Giyinmiş

Yöresi:
Malatya

Kaynak:
Ramazan Şenses

Al yeşil giyinmiş geline bakın
Sallanıp gidiyor boyuna bakın
Ak gerdan altına gülleri takın
Ben sarmadım saran kollar murat almasın

Al yeşil giyinmiş nere gidersin
Has bahçe içinde seyran edersin
Bu güzellik sende malı neylersin
Ben sarmadım saran kollar murat almasın

* * *

Halimiz

Halil Soyuer⁶¹

Seni beklemekten bıkan hasretim
Yaşlı gözlerimi yola bıraktı
Gelirsen boynuna sarılsın diye
Gönlüm tercihini kola bıraktı

Bu zalim ayrılık sürüyor niye
Gidenler gelmez mi yoksa geriye
Saçından kokular getirsin diye
Sabrım bu görevi yele bıraktı

Gel de gör her yanıma yara beredir
Artık bilmiyorum yerim neredir
İki göz üstümde iki deredir
Onlar da son sözü sele bıraktı

Fırtınan var her telinde saçımın
Af yolunu bulamadım suçumun
Bilir misin acısını içimin
Gözyaşlarım kaç mendile bıraktı

Doğuştan sevgidir gönlümün dini
Bu yüzden hep kutsal bildim ismini
Kader yüreğime çizdi resmini
Seni anlatmayı dile bıraktı

Şeytan Bunun Neresinde

*Aşık Dertli*⁶²

Telli sazdır bunu adı
Ne ayet dinler ne kadı
Bunu çalan anlar kendi
Şeytan bunun neresinde

Venedik'ten gelir teli
Ardıç ağacından kolu
Be Allahın sersem kulu
Şeytan bunun neresinde

Abdest alsan aldın demez
Namaz kılsan kıldın demez
Kadı gibi haram yemez
Şeytan bunun neresinde

İçinde mi dışında mı
Burgusunun başında mı
Göğsünün nakışında mı
Şeytan bunun neresinde

Dut ağacından teknesi
Kirişten bağlı perdesi
Be hey insanın teresi
Şeytan bunun neresinde

Dertli gibi sarıksızdır
Ayağı da çarıksızdır
Boynuzu yok kuyruksuzdur
Şeytan bunun neresinde

Ölmeden Sevdiğim

Kemal Can

Ölmeden sevdiğim kabrimi kazma
Belki bu derdime çare bulunur
Felek bana vurmuş bir de sen vurma
Belki bu derdime çare bulunur

Açtın yüreğimde derin yarayı
Çıkardım alları giydim karayı
Gece gündüz çağırım mevlayı
Belki bu derdime çare bulunur

* * *

Al Mendili*

*Yöresi:
Antakya*

Kaynak:

Karanfil katar oldu
Hasretlik yeter oldu
Nazlı yarin kokusu
Burnumda tüter oldu

*Al mendili mendili
Kız sever karanfili*

Mendil bağladım yandan
Seni severim candan
İki yerde yar olmaz
Ya benden geç ya ondan
*Al mendili mendili
Kız sever karanfili*

Mendilim turalıdır
Sevdiğim buralıdır
Geçme güzel karşıma
Yüreğim yaralıdır
*Al mendili mendili
Kız sever karanfili*

* Kaynağa ilişkin herhangi bir bilgi edinemedim. Hem TRTArşivi hem de *Cahit Özielli*'nin «Evlerinin Önü» araştırmasında yalnızca *Muzaffer Sarısözen* tarafından derlendiği kayıtlı.

Duru Cevher

Abdullah Papur

Duru cevher satıyorum
Parasızdır al sevdiğim
Mektup ile selam olmaz
Az beriye gel sevdiğim

Selimiz aşkın seli mi
Gönlümüz sevda yolu mu
Kadehimiz mey dolu mu
Biraz bana sal sevdiğim

Dökülecek siyah saçın
Yaslı yaslı gider göçün
Yalan dünya benim için
Bir kuruşluk pul sevdiğim

Aşık maşuksuz dinlenmez
Arısız kovan ballanmaz
Dertli *Papur* hiç sallanmaz
Meyva yüklü dal sevdiğim

• • •

Doru Kuşudum (*Gurbet Havası*)

Yöresi:
Acıpayam

Kaynak:
Şinasi Uslu

Doru da kuş idim doğru inmezdim
Dengimi bulmayınca dallara konmazdım.

Gabiristanın alt yanında bir kapısı
Açıverin gelsin cennet kokusu

Benim korkacağım Sırat Köprüsü
Geçmeyip de kalışıma yanarım

Çeşmeler başında altın tas mısın
Güzeller içinde gayet has mısın

Irak da gidiyon a sevdiğim kūs müsün
Yakın da gel barışalım bayramlar geldi

Bir Arzuhal Yazdım

*Aşık Ruhsatı*⁶³

Bir arzuhal yazdım şahlar şahına
Sabır köşesine otursun demiş
Nefsin arzusuna etmesin heves
Ekmeğini suya batırsın demiş

Hakkı hakikate bağlasın özün
Erenler cümleye eyler mi yazın
Namert kapısına değmesin gözün
Kötülüğü kalpten götürsün demiş

Ey *Ruhsatı* nefsin ne yaman azdın
Yalınız sen değil zamane azgın
Ölmeyince kesmem kulumun rızkın
Emrimi yerine getirsin demiş

* * *

Ne Minnet

*Aşık Pervanı*⁶⁴

Erişti gönlüme baharın yeli
Mart ayından gelen yaza ne minnet
Harf içinden fehm ederiz kelamı
Ağızdan söylenen söze ne minnet

Aşk bahrine gark eyledim cismimi
Akıbet divana koydum ismimi
Derun u kalbimden açtım çeşmimi
Şu kafadan bakan göze ne minnet

Kaynar derunumda aşkın kazanı
Hakikat babında buldum nizamı
Mürşid-i kamilden aldık düzeni
Telimiz dildedir saza ne minnet

Fakir Pervanı'yim geçtim canımdan
Hem canından hem de dünya malından
Bu sevdiğim kılavuzdur yanımdan
Kör yollara giden ize ne minnet

Meşeden Gel

Yöresi:

Kütabya

Kaynak:

Hisarlı Ahmet

Meşeden gel a sürmelim meşeden
Haydi suna boylum
Meşeden haydi eşim amman
Dolan da gel dam ardını köşeden
Kız ben seni saramadım neşeden
Haydi suna boylum
Neşeden haydi eşim amman

Oynaşır balıkları Karadeniz dalgalı
Bu yıl güzellerin başı sevdalı

Harman olsam düz ovada savrulsam
Haydi suna boylum
Savrulsam haydi eşim amman
Kahve olsam tavalarda kavrulsam
Kemer olsam yar beline sarılsam
Haydi suna boylum
Sarılsam haydi eşim amman

Oynaşır balıkları Karadeniz dalgalı
Bu yıl güzellerin başı sevdalı

* * *

Dumanı Vardır (Bozdoğan Zeybeği)

Yöresi:

Aydın

Kaynak:

Halil Can

Dumanı da vardır şu dağların başında
Gönlüm kaldı toprağında taşında
Bir ben değil cümle alem başında
İmanım dağlar Bozdoğan'ın söğüdü
Çok verdiler ben tutmadım öğüdü

Gökyüzünde dağınık duğunuk bulutlar
Kimi ardımdan kimi de yüzüme öğütler
Evveliydi de özü sözü doğru yiğitler
İmanım dağlar yarım gitti gelmedi
Kudurası çaylar bir yudum su vermedi

Haydar'ı Gördüm

Aşk Daimi

Kandilden içeri bir nihan iken
İşte ben o zaman Haydar'ı gördüm
Cihan derya iken gök derya iken
İşte ben o zaman Haydar'ı gördüm

Yetmiş yıl havada döndüğü zaman
Tutuşup kanadı yandığı zaman
Cebrail kubbeye konduğu zaman
İşte ben o zaman Haydar'ı gördüm

Selman'ın carına yettiği demde
Süleyman'ın elin tuttuğu demde
İfriti ummana attığı demde
İşte ben o zaman Haydar'ı gördüm

Daimi'yim demden deme göçünce
Aşıklara nurdan libas biçince
Kırkların ceminde engür içince
İşte ben o zaman Haydar'ı gördüm

• • •

Penceresi Cam Cama (*Muallim*)

<i>Yöresi:</i>	<i>Kaynak:</i>
<i>Erzurum</i>	<i>Seyfettin Sığmaz</i>

Penceresi cam cama	<i>Muallim</i>
Selam saldım amcama	<i>Muallim</i>
Amcam kızını vermezse	<i>Muallim</i>
Turşu kursun fincana	<i>Muallim</i>

Penceresi perdeli	<i>Muallim</i>
Çiçek açmış zerdali	<i>Muallim</i>
Yenile bir yar sevdim	<i>Muallim</i>
O da benden sevdalı	<i>Muallim</i>

Penceresi cam değil mi	<i>Muallim</i>
Boyları ham değil mi	<i>Muallim</i>
Ellerinen gezersin	<i>Muallim</i>
Benimki can değil mi	<i>Muallim</i>

Sallanı Sallanı

Yöresi:

Şavşat

Kaynak:

Teoman Genç

Sallanı sallanı Suna can gelir geçersin
Yar bana nispeten Suna can göğsün açarsın
Ne candan seversin Suna can ne vazgeçersin
*Bir yana balların vay canım bir yana beni
Yuhun da gelirse güzelim de nenni nenni*

Maral sen güzelsin Suna can alı neylersin
İnce bel üstüne Suna can salı neylersin
Al dudak üstüne Suna can balı neylersin
*Bir yana balların vay canım bir yana beni
Yuhun da gelirse güzelim de nenni nenni*

* * *

Dağlar Yeşil Boyandı (UH)

Yöresi:

Kerkük

Kaynak:

Abdülvahit Küzecioğlu⁶⁵

Baba bugün dağlar yeşil boyandı
Kim yattı kim uyandı
Kalbime ateş düştü
İçinde yar da yandı
Su serptim ateş sönsün
Serptiğim su da yandı

(Bağlantı)

Aman aman aman aman aman
Aman aman aman elinden
Digel otur o güzel boyuna
Ben de ölüm

Baba bugün dağlar başı dolu kar
Benzim sarı hulkum dar
Her gelen benzim sorar
Bilmez kalbimde ne var

(Bağlantı)

İndim Yarın Bahçesine

Yöresi:

Elazığ

Kaynak:

Faik Buz & Mevlüt Canaydın

İndim yarın bahçesine gül açılmış gül güle
Yanakların al al olmuş haber verin bülbüle
Ben seni sevdim seveli düşmüşüm dilden dile

*Hangi bir derdime yanam
Başımı sevdaya salan
Dağlar derdim varı benim
Bir ağa beyim varı benim*

İndim yarın bahçesine gülleri mercan gibi
İrisin derdim döşürdüm ufağın fincan gibi
Yar seninle gel gezelim ikimiz bin can gibi

*Hangi bir derdime yanam
Başımı sevdaya salan
Dağlar derdim varı benim
Bir paşa beyim varı benim*

* * *

Ayrılık Badesi*

*Aşık Zülali Baba*⁶⁶

Ayrılık badesi kar etti cana
Serseri gezdirir peymane bizi
Esti kısmet yeli attı bir yana
Düşürdü feryada figana bizi

Elbet takdir sana ederim mihnet
Nedir bu ayrılık nedir bu hasret
Almış diyar diyar gezdirir gurbet
Her gören zanneder divane bizi

Terkettim cananı her muhabbeti
Ağlarım gezerim ben bu gurbeti
Bir yandan ayrılık vatan hasreti
Der *Zülali* ettin mestane bizi

* *İlhan Erten* tarafından bestelendi.

Yatma Yeşil Çimene

Yöresi:
Çanakkale

Kaynak:
Kamil Nizam Bigalı

Yatma yeşil çimene
Uyur uyanamazsın
Yarım benim sevgime
Niçin inanamazsın
Yol verin dumanlı dağlar
Söyle canım ayrılık mı var

Çeşmelerin taşına
Çıkma öyle karşıma
Seni sevdim seveli
Neler geldi başıma
Yol verin dumanlı dağlar
Söyle canım ayrılık mı var

Yeşil giyme yeşerir
Yeşil yere döşenir
Senin gibi güzeli
Sevmeye kim üşenir
Yol verin dumanlı dağlar
Söyle canım ayrılık mı var

• • •

Fatsa'nın Yolları

Yöresi:
Ünye

Kaynak:
İsmail Soysal

Ne uzundur şu Fatsa'nın yolları
Arşın olmuş Mustafa'nın kolları
Acep ne söyledi şirin dilleri
Mustafam Mustafam garip Mustafam
Düşman ellerine giden Mustafam

Ne uzundur şu Fatsa'nın gezisi
Böyle imiş alnımızın yazısı
Mustafa annesinin bir tek kuzusu
Mustafam Mustafam garip Mustafam
Düşman ellerine giden Mustafam

Kahpe Zaman (UH)

Aşık Reyhani

Şu kahpe zamanın yersiz akışı
Sürüsüz çobana çevirdi beni
Tersine gözlerin aksi bakışı
Dost iken düşmana çevirdi beni

Seher yeli aksi haber bildirdi
Ağladığım düşmanımı güldürdü
Poyraz yeli küme küme kaldırdı
Buğdaysız samana çevirdi beni

Gerçeği bilerek sakla dediler
Misal-i Mecnunlar örneği çöller
Köküme göz dikti kara cahiller
Budaksız ormana çevirdi beni

İnkarın küreği küfrün kazması
Haksızın darbesi gücün ezmesi
Limansız denizin ani azması
Yelkensiz kaptana çevirdi beni

Gönül düşman derken bakış dost derken
Bulut nara atıp rüzgar es derken
Biri konuş derken biri sus derken
Akıllı hayvana çevirdi beni

Reyhani der kahpe zaman sert döndü
Namert dönse gam yemezdin mert döndü
Rakip ağır geldi hakem sırt döndü
Yenik pehlivana çevirdi beni

Gül Demeyen Yar (UH)

*Şekip Şahadoğru*⁶⁷

Bir saatlik yolum bin yıllık oldu
Gönül mektubuyla gel demeyen yar
Bu garip gönlümü de dertlere saldı
Yeter ağladığın gül demeyen yar

Uzak yakın demez yolun boylarım
Bilmen ki güldüğümde kara bağlarım
Hasretinden gece gündüz ağlarım
Gözümün yaşını sil demeyen yar

Verdiğim ikrardan geçmek istemem
Başka elden dolu içmek istemem
Şekip'im o yarsız göçmek istemem
Ya murat al ya da öl demeyen yar

* * *

Bir Zaman

*Aşık Ömer*⁶⁸

Ey şahin bakışlı yükseğe bakma
İndirirler seni kola bir zaman
Aşık sadıkları odlara yakma
Hiç lütfun olur mu kula bir zaman

Aşığa ettiğin başka fen gibi
Hiç görmedim kalbi ahen sen gibi
Seni aşk oduna yaka ben gibi
Açılan güllerin sola bir zaman

Bir ahu gözlüye gönül veresin
Bakmaya payine yüzler süresin
Ettiğin işlere pişman olasın
Herkes ettiğini bula bir zaman

Aşık Ömer eydür ey peri resmim
Eğrilmiş hilale döndürdün cismim
Şimdi ar edersin anmaya ismim
Hatırından çıkmaz ola bir zaman

Bahar Geldi Yar Gelmedi

Hasan Kaplani

Karakış terketti yurdu
Bahar geldi yar gelmedi
Bitmez yüreğimin derdi
Bahar geldi yar gelmedi

Türkmen yaylaya göçecek
Arı bal için uçacak
Dallar salkım salkım çiçek
Bahar geldi yar gelmedi

Kar yüce dağa çekildi
Taze fidanlar dikildi
Arpa buğdaylar ekildi
Bahar geldi yar gelmedi

Eser serin serin yeller
Derelerde çağlar seller
Yarsız gelir geçer yıllar
Bahar geldi yar gelmedi

Bu sitemim dosta mıdır
Neşe demi yasta mıdır
Benim gibi hasta mıdır
Bahar geldi yar gelmedi

Kaplani yarı özlerim
Gelse canımda gizlerim
Yollarda kaldı gözlerim
Bahar geldi yar gelmedi

Nice Bu Hasret-i Dildar (UH)

Yöresi:
Urfa

Kaynak:
Kazancı Bedî⁶⁹

Nice bu hasret-i dildar ile giryan olayım
Yanayım ateş-i aşkın ile büryan olayım
Görmedim gönül yüzünü ah u figan etmedeyim

Kapladı bu nar-ı firkat hüsn ü gam al u demi
Korkarım hacre kadar böylece suzan olayım

Sevdiğim rahmet yeter incitme artık kalbimi
Ger dilersem Yusuf u asa bendi zindan olayım

Lütfi'yim bülbül gibi gülşende feryat eylerim
Vuslat-ı yar ile ancak şad-ı handan olayım

* * *

Yusuf Paşam Geliyor (UH)

Yöresi:
Keskin

Kaynak:
Muharrem Ertaş & Hacı Taşan

Aşağıdan Yusuf Paşam geliyor
Düşmanına göğüs geren mert olur
Şahin kocasa da vermez avını
Aslı kurt yavrusu yine kurt olur

Arap atlar yağma oldu arada
Fitiller işliyor azgın yarada
Bana derler ne gezersin burada
Ölene dek-yüreğime dert olur

Küheylanım yedim yedim yedeler
Olanca malımı talan edeler
Heves güneş yaptırdığım odalar
Korkarım ki düşman konar yurt olur

Dadaloğlu'm⁷⁰ der ki göründü dağlar
Aşiret kavgasın görenler ağlar
Öldüğüme acımıyom oy beyler
Zalım düşman üstümüze mert olur

Ey Gül Dalı

Yöresi:
Bayburt

Kaynak:
Zakir Peksert

Ey gül dalı gül dalı
Oldum sana sevdalı
Gördüğüm günden beri
Sinem aşkınla dağlı

(Bağlantı)
Saçları senden
Saç bağı benden
Var git güzel var git
Küsmüşem senden

Güzel ağlatma beni
Yabana atma beni
Ben senin aşıkınam
Bir pula satma beni

(Bağlantı)

Pancar pezik değil mi
Ciğer ezik değil mi
Ben sevdim eller aldı
Bana yazık değil mi

(Bağlantı)

* * *

Bir Boyuna Baktım (*Eski Sille*)

Yöresi:
Silişke

Kaynak:
Hüseyin Say

Bir boyuna baktım bir de yüzüne
Sürmeler mi çektin ela gözüne

Neylerim neylerim dünya malını
Güzeller içinde ismin söylenir

Kaldırma başını dursun dizinde
Ah u zarım kaldı ela gözünde

Yaralandım

Muzaffer Şahin

Yaralandım gurbet elde
Şu halimi görmeye gel
Yalınızım bir odada
N'olur bir su vermeye gel

Gurbet acı ben yaralı
Dert üstüne dert sıralı
Zalım gurbette duralı
Bir yudum su verenim yok

* * *

Bilene Danış*

Pir Sultan Abdal

Bilirim bilirim dersin bilene danış
Danışan dağları aşar mı aşar
Danışmadan yola çıksa bir kişi
Yorulup yollarda şaşar mı şaşar

Bir altın bir pulla olur mu kail
Kamille oturan elbette kamil
Cahille konuşma olursun cahil
Kişi ayarından düşer mi düşer

Uzak ol cahilden kamile yakın
Sözümde mana yok darılma sakın
Hasmın karıncaysa merdane takın
Ummadığın taş başa düşer mi düşer

Abdal Pir Sultan'ım böyle mi olur
Herkes ettiğini elbette bulur
Yırtıcı kuşların ömrü az olur
Zarasız akbaba yaşar mı yaşar

* *Rubi Su* tarafından bestelendi.

•Ela Gözlüm• adlı araştırmamda *İrfani* ve *Pir Sultan Abdal* mahlaslarıyla söylenen birbirine oldukça yakın iki deyiş aktarmıştım. *Rubi Su*'nun bestelediği bu deyiş ise bazı sözcüklerin dışında *Pir Sultan Abdal* mahlaslı olanın aynısı.

İnce Giyerim İnce

Yöresi:

Tekirdağ

Kaynak:

Saadettin Karaca

İnce giyerim ince
Pembe yakışır gence
İnsan bir hoş oluyor
Sevdiğini görünce

(Bağlantı)

Sen yana ben cama
İkimizin resmini
Çıkarsınlar yanyana

Derelerin çakılı
Nerden aldın akılı
Döne döne oynuyor
Ağabeyimin çakırı

(Bağlantı)

Dereler çakıltaşlı
Ördekler yeşil başlı
Benim sevdiğim dilber
Al yanak kalem kaşlı

(Bağlantı)

• • •

Vurma Oğlan

Yöresi:

Sorgun

Kaynak:

Süleyman Yanık

Vurma oğlan vurma ben de vuruldum
Ağ ellerim çarpa çarpa yoruldum
İmdat için direklere sarıldım
Vurma dinsiz oğlan ben sana n'ettim

Ağır mallarını ele mi sattım
Yoksa namusuna hile mi kattım
Vurma dinsiz oğlan gelini vurma
Kanlıdır ellerin sözüne uyma

Gider Oldum

Karac'oğlan

Gider oldum kömür gözlüm elveda
Nazlım bize bu illerden göç oldu
Senin ile zevk u safa sürdüğüm
Geldi geçti cümle işler hiç oldu

Ağ yar melul melul bakma yüzüme
Bir od düştü yanar tatlı özüme
Dünya zindan görünüyor gözüme
Nazlım senden ayrılması güç oldu

Zalım felek devre çalmış kalemi
Ah u zarım tuttu bütün alemi
Gurbet elde eksik etme selamı
Geçti serden yar başımda taç oldu

Karac'oğlan mevla yazmış fermanım
Göklere sed çekti ah u figanım
Lütfedip ağlatma nazlı gülşanım
Bize de ayrılık haktan iş oldu

• • •

Yar Deyi Deyi

*Aştık Gül Ahmet*⁷¹

Sevdiğimden ayrı gurbet ellerde
Ağlıyorum dünya dar deyi deyi
Ahım kaldı o tomurcuk güllerde
Ötüyorum ah u zar deyi deyi

Hasretinden durmaz içim kanıyor
Herkes beni Mecnun olmuş sanıyor
Kerem oldum her tarafım yanıyor
Yetiş imdadıma kar deyi deyi

Kaderim ne zaman bana gülecek
Akan gözyaşımı kimler silecek
Gül Ahmet'im bu genç yaşta ölecek
Gece gündüz ağlar yar deyi deyi

Gülizar

Aşık Gül Ahmet

Karşı dağın yamacı
Yoktur aşkın ilacı
Seni bana verene
Ben olurum duacı

*Oy Gülizar Gülizar
Vay Gülizar Gülizar
Oy Gülizar Gülizar
Vay Gülizar Gülizar*

Gel beriye beriye
Kele gitme geriye
Nasıl gönül vermeyim
Senin gibi huriye

*Oy Gülizar Gülizar
Vay Gülizar Gülizar
Oy Gülizar Gülizar
Vay Gülizar Gülizar*

Aşkını döktüm tele
Ne konarsın sen güle
Kıymetimi bilersen
Gül Ahmet sana köle

*Oy Gülizar Gülizar
Vay Gülizar Gülizar
Oy Gülizar Gülizar
Vay Gülizar Gülizar*

* * *

Vazgeçtim

Aşık İbrahim Saltan

Dikeni batınca bende kan aktı
Koklayamam gayrı gülden vazgeçtim
Arıya güvendim canımı yaktı
Dilimi vurunca baldan vazgeçtim

İnsan mutlu olmaz yolun şaşınca
Darbe alır her engeli aşınca
Keklik gibi tuzaklara düşünce
Ellerim bağlandı koldan vazgeçtim

Gençken aklar düştü çileli başa
Ömür gelip geçer benziyor düşe
Susuz kaldı bağım emeğim boşa
Damarlar kurudu daldan vazgeçtim

Dünya alemini *Saltan* bilmedi
Kırk üç yıldır eyvah yüzüm gülmedi
Gurbet acı tahammülüm kalmadı
Bıktım gezemiyom yoldan vazgeçtim

Adil Efendi (UH)

Yöresi:
Diyarbakır

Kaynak:
Celal Güzelses⁷²

Dedim Adil Efendi gel kıyma bana
Dedi insaf ettim geldim imana
Dedim bir busecik Kerem et bana
Dedi kamaştırır gözlerin yavaş

Dedim adülere niçin uyarsın
Dedi bu haberleri kimden duyarsın
Zalım didelerin kana boyarsın
Dedi aşık olan döker kanlı yaş

Karlı dağlar kalmayınca aradan
Haber aldım o kaşları karadan
Ver muradım yeri göğü yaradan
Koyma beni bu hasrete öleyim

Gah sefa buldu gönlüm ahinesi gahi keder
Ali alem böyledir böyle gelir böyle gider

• • •

Eyvah Oy (UH)

Yöresi:
Erciş

Kaynak:
Atakan Çelik

Aman felek aman senin elinden
Dönüştü bağımız taşa eyvah oy
Dünyanın kahrından elin dilinden
Düştük bir belalı işe eyvah oy

Çöktü sırtımıza hayatın kahrı
Üstünde vuruldu çözülmöz mührü
Kar yağdı buz tuttu gönlümüz nehri
Çevrildi baharlar kışa eyvah oy

Poyrazoğlu⁷³ kader bizi sındı
Dostumuz olmadı düşman kınadı
Umut fidanına baykuş tünedi
Gitti emeğimiz boşa eyvah oy

Suda Balık Yan Gider

Yöresi:
Hınıs

Kaynak:
Hayriye Temizkalp

Suda balık yan gider
 Yandım aman aman aman
Açma yaram kan gider
 Yaralıyam değme baygınam gel gel
Buna tabip neylesin
 Yandım aman aman aman
Ecel gelmiş bahane
 Yaralıyam değme baygınam gel gel

Su başı duman oldu
 Yandım aman aman aman
Hallerim yaman oldu
 Yaralıyam değme baygınam gel gel
Bana dert açan güzel
 Yandım aman aman aman
Ellere derman oldu
 Yaralıyam değme baygınam gel gel

• • •

Efendiler Bağı

Davut Sulari

Efendiler bağı beş gül ağacı
Çiğdem bahçasında diktik erenler
Pirimin cemalin gören der hacı
Hal bilmez elinden çektik erenler
 Çektik yarenler benim cenanım

Aşığım diyen çok kayıt olmadan
Cem evine girsem zahit olmadan
Cebrail ademe şahit olmadan
Kubbeyi rahmanda tektik erenler
 Tektik yarenler benim cenanım

Davut Sulari de bir pire tabi
Mesti elest etti aşkın şarabı
Çeşmeyi hikmette doldurdum kabı
Kaynaya kaynaya aktık erenler
 Aktık yarenler benim cenanım

Ceviz Arasında

Yöresi:
Silifke-Mut

Kaynak:
Musa Eroğlu⁷⁴

Ceviz arasında vardır evimiz
Yar seninle böyle miydi kavlimiz

Mezar arasında harman olur mu
Kama yarasına derman olur mu

* * *

Uykudan Uyanmış

Yöresi:
Erzurum

Kaynak:
Aşık Cevlani

Uykudan uyanmış gözleri bir hoş
Dedim sarhoş mısın söyledi yok yok
Ağ elleri boğum boğum kınalı
Dedim yar bayram mı söyledi yok yok

Dedim kalem nedir dedi kaşımdır
Dedim inci nedir dedi dişimdir
Dedim on beş nedir dedi yaşımdır
Dedim artık var mı söyledi yok yok

Dedim ölüm vardır dedi aynımda
Dedim zulüm vardır dedi boynumda
Dedim ak memeler dedi koyunmda
Dedim ver ağzıma dedi ki yok yok*

Dedim Erzurum nen dedi ilimdir
Dedim gider misin dedi yolumdur
Dedim *Emrah* nendir dedi kulumdur
Dedim satar mısın söyledi yok yok

* Bu dörtlük *Orhan Ural*'ın "Erzurumlu Emrah" adlı araştırmasında bulunmaktadır. Ayrıca ilk dörtlük aşağıdaki gibi verilmekte:

Sabahtan uğradım ben bir fidana
Dedim mahmur musun dedi ki yok yok
Ak elleri boğum boğum kınalı
Dedim bayram mıdır dedi ki yok yok

Bir Nazan-ı Canan

Aşık Rufai

Bir nazan-ı canan bir ela gözlüm
Yüreğime neşe salmadı gitti
Lavanta kokulum o tatlı sözlüm
Akan gözyaşımı silmedi gitti

Daim yoldaş oldu gam ile elem
Bana böyle yazmış ol levh-i kalem
Dedim bir şad olam dedim bir gülem
Kör talihim bana gülmedi gitti

Rufai ser verir senin yoluna
Coşmuşum benzerim bahar seline
Naz etme himmet et sen ben kuluna
Bu benim halimi bilmedi gitti

* * *

Azrail Serime

Yöresi:
Sivas

Kaynak:
Yüksel Yıldız

Azrail serime çöktüğü zaman
Kırılır kanadım kol yavaş yavaş
Mevlam nasip etsin din ile iman
Akar gözlerimden sel yavaş yavaş

Yüksek uçar gönül yorulur birgün
Nizam terazisi kurulur birgün
Herkesin ettiği sorulur birgün
Döner mi yarabbi dil yavaş yavaş

Mezarım üstüne dikerler taşı
Kimi gölgesinde saklarsın başı
Baba oğlu görmez kardaş kardaşı
Gider geri dönmez yol yavaş yavaş

Isıca ılıman suyum koyarlar
İyi kötü elbisemi soyarlar
Mesleki'yem öldüğümü duyarlar
Girer salacama el yavaş yavaş

Felek

*Neyzen Tevfik*⁷⁵

Yamansın her zaman aldattın beni
Gah düşürdün gahi kaldırdın felek
Mecnun'sun diyerek Leyla peşinde
İssız vadilere saldırdın felek

Rehbersin dedin sen ben ise kördüm
Elimle başıma çok çorap ördüm
Kendimi bıraktım alemi gördüm
Hesapsız günahlar aldırdın felek

Şifadır dedin de zehir tattırdın
Gençliğin okunu boşa attırdın
Körlerin yurdunda ayna sattırdın
Çıkmaz sokaklara daldırdın felek

Barışmadı gönlüm mert ile zenle
Ne bir iş bilenle ne boş gezenle
Hicran köşesinde bozuk düzenle
Neyzen'e her telden çaldırdın felek

• • •

Vur Sineme Öldür Beni

Aşık Beyhani

Kirpiklerini ok eyle
Vur sineme öldür beni
Bıktım dünyanın kahrından
Vur sineme öldür beni

Yoktur alem'e mihnetim
İndinde var mı kıymetim
Eğer satmaksa niyetin
Vur sineme öldür beni

Bülbül'den öğrenmiş gülü
Garibim beklerim yolu
İncitme *Beyhani* kulu
Vur sineme öldür beni

Yayla Zamanı

Abdullah Papur

Yine bahar geldi yayla zamanı
Yürüdü de bizim yurtlar yürüdü
Üçlerin başını kaplamış duman
Varıdı da lale sümbül varıdı

O yar bugün göçmüş farkedemedim
Bu sevdayı başta garkedemedim
Boş kalmış bahçemi herkedemedim
Kuru da bizim bahçe kurudu

Gurbetin yanına çektim göçümü
Dert ağarttı başımdaki saçımı
Yara sarmış ciğerimin içini
Eridi de benim ömrüm eridi

Papur zalimlere eyledik kulluk
Dünya kime yok kimine bolluk
Ayrılık sevda yar bir de yoksulluk
Çürüttü de bizi nazlım çürüttü

• • •

Geçiyor

Halil Soyuer

Kader bizim için yüce dağları
Aramıza sıraladı geçiyor
O dağlar gözümde birşey değil de
Bu güzel hayatın tadı geçiyor

Yollar bana biraz teselli verin
Suçu yok içimde kanayan yerin
Namluda çift kurşun gibi gözleğin
Bakış bakış yaraladı geçiyor

Sen varsın baştaki kader sisinde
Kulağım takılı kaldı sesinde
Sevgi yasasının ilk maddesinde
Yalnız ikimizin adı geçiyor

Erzurum Ovaları

Yöresi:

Tercan

Kaynak:

Hasan Korkut

Erzurum ovaları

Eğil oy dağlar

Yıkıl oy taşlar yar gelsin

Yayılr develeri

Yarım ordadır gözü yoldadır

Bu cumartesi tez gelsin

Oturmuş koyun sağar

Eğil oy dağlar

Yıkıl oy taşlar yar gelsin

Terlemiş sineleri

Yarım ordadır gözü yoldadır

Bu cumartesi tez gelsin

Erzurum kıştan ağlar

Eğil oy dağlar

Yıkıl oy taşlar yar gelsin

Kebabı şişte ağar

Yarım ordadır gözü yoldadır

Bu cumartesi tez gelsin

Kemer sıkılmış belini

Eğil oy dağlar

Yıkıl oy taşlar yar gelsin

Al yanak saçtan ağlar

Yarım ordadır gözü yoldadır

Bu cumartesi tez gelsin

Erzurum kar borandı

Eğil oy dağlar

Yıkıl oy taşlar yar gelsin

Yolu dolan dolandı

Yarım ordadır gözü yoldadır

Bu cumartesi tez gelsin

Gitti yarım görmedim

Eğil oy dağlar

Yıkıl oy taşlar yar gelsin

Yaş gözüme dolandı

Yarım ordadır gözü yoldadır

Bu cumartesi tez gelsin

Vardır

*Geredeli Figanı*⁷⁶

Neyleyip ağlarsın ey deli gönül
Elbet ağlamanın gülmesi vardır
Adüvve intikam kalır mı sandın
Kişi ettiğini bulması vardır

Bu bir ince sözdür söylenir ezel
Dilber akça ister söylenmez gazel
Zengince aşığı bulunca güzel
Züğürdü dağlara salması vardır

Bu bir ince sözdür inceden ince
Bülbül feryat eder gülü görünce
Bir güzelin kendi gönlü olunca
Eşini arayıp bulması vardır

Ey *Figanı* kendini yorma sakın
Her dem adüvlerin ölmesi yakın
Her yüze gülmeni dost sanma sakın
Herkesin bir yüze gülmesi vardır

• • •

Bu Ne Biçim Sevda

*Mahmut Erdal*⁷⁷

Bu ne biçim sevda imiş
Sinem kül oldu kül oldu
Yar sevmesi bela imiş
Zihn-i bal oldu bal oldu

Dosttan gelen acı taşlar
Değer yüreğime işler
Gözlerimden kanlı yaşlar
Aktı sel oldu sel oldu

Başımdaki garip haller
Kurudu elimde dallar
Önümdeki düzgün yollar
Şimdi bel oldu bel oldu

Yol Ver Ulu Dağlar

Yöresi:
Erzurum

Kaynak:
Aşık Nusret Torunî⁷⁸

Yol ver ulu dağlar aşam belinden
Şimdi bekler kömür gözlü yar beni
Ne çekerim ayrılığın derdinden
Korkarım öldürür ah u zar beni

Dünyada bulmadım gönüle mekan
Nerde bir gül bitse etrafı diken
Yar o baht bende bu ah var iken
Hasret mahpus eder kara yer beni

Vay desinler ateşim yok közüm yok
Dahi yare yalvaracak yüzüm yok
Yokladım kendimi bir kem sözüm yok
Yara şekva etmiş ruz-i gar beni

Sümmanî'yim kendi kendim ohladım
Şadırvan suyunda yattım yuhladım
Yarın küçük defterini yokladım
Yazmış defterine ihtiyar beni

• • •

Allı Yazma Başında

Yöresi:
Adapazarı

Kaynak:
Hüseyin Çelik

Allı yazma başında
Kalem oynar kaşında
Benim sevdiğim güzel
On üç on dört yaşında
 Vay vay vay vay aman
 Ayrı düştüm ben duramam

Allı yazma bürünür
Saçı yerde sürünür
Benim sevdiğim dilber
Nerelerde görünür
 Vay vay vay vay aman
 Ayrı düştüm ben duramam

Iğdır'ın Al Alması

Yöresi:
Iğdır

Kaynak:
Kamil Çiftçi & Nevruz Ergin

Iğdır'ın al alması
Yemeye bal alması
Yar gelenden sonra
Yaramın sağılması

(Bağlantı)
Ölürem ölürem yar
Yetimem yetimem yar
Ay bal almayı sevirim
Yar sevirim yar

Iğdır'dan alma aldım
Yarimi yola saldım
Yar gelenden sonra
Ayva gibi sarardım

(Bağlantı)

Deryada deryalıklar
Suda oynar balıklar
Ne bu sevda olaydı
Ne de bu ayrılıklar

(Bağlantı)

• • •

Derdi Derunum

*İsmail Özden*⁷⁹

Derdi derunuma değme hey Lokman
Bu sevda serimden aralanmasın
Yürekteki derde olur mu derman
El vurma bu bağrım paralanmasın

Tecellimiz böyle düştü gaziler
Bozulur mu taktirdeki yazılar
Gece gündüz durmaz yaram sızılar
Kimseler ciğerden yaralanmasın

Kara Kaş Altına (Sürmeli)

Yöresi:

Şereflikoçhisar

Kaynak:

Hüseyin Audaç

Kara kaş altına çekmiş sürmeler
Ak göğsün üstünde gümüş düğmeler
 Vay aman aman sürmelim gel
İnadından dar geliyor düğmeler
Düğmelerin sedeftendir sevdiğim
 Vay aman aman sürmelim gel

Sürmelimin kaşlarına mailem
Ayda bir selamı gelse kailem
 Vay aman aman sürmelim gel
Ben senden ümidi keser değilim
Derdime derman olur musun acep
 Vay aman aman sürmelim gel

Bahçenize biber ektim biterse
Garip bülbül gül dalında öterse
 Vay aman aman sürmelim gel
Benim vadem yardan evvel biterse
Derdime derman olur musun acep
 Vay aman aman sürmelim gel

• • •

Ana Beni Bir Çocuğa Verdiler

Yöresi:

Urfa

Kaynak:

Mahmut Güzelgöz

El eyvana yatak serdim yumuşak
Emmim oğlu koynuma girdi bir uşak
Öpmesi yok sevmesi yok konuşak
 Ana beni bir çocuğa verdiler
 Verdiler de vebalime girdiler

El eyvana yatak serdim buz gibi
Emmim oğlu koynuma girdi kız gibi
Öpmesi yok sevmesi yok buz gibi
 Ana beni bir çocuğa verdiler
 Verdiler de vebalime girdiler

Bade-i Lebinden*

İbrahim Hakkı

Bade-i lebinden nuş eden aşık
Ne gezer mescitte meyhaneler var
Onun için kimseyle etmez ilişik
Nasibini almış divaneler var

Aşık olan aşk oduna alıştır
Sadık olan erenlere karıştır
Meyhaneden çıkar gelir ulaşır
Hakka vasil olan mestaneler var

Hakkı gel sırrını eyleme zahir
Öyle bir yol tut ki olasın mahir
Harabat ehline hor bakma şakir
Defineye malik viraneler var

• • •

Gurbet Elden Kurtulmuyor**

*Sefil Seyyahı*⁸⁰

Bağdat'ı Musul'u dolaştım geldim
Hep hasret türküsü söyler dilimiz
Sefa arar iken çok cefa buldum
Gurbet elden kurtulmuyor yolumuz

Gayret ettik tez dönelim sılaya
Çaktırmadan hep düşürdü belaya
N'ettik sana hep alırsın alaya
Engel olma felek kötü halımız

Kumlu sular başımızın belası
Ne hamamı vardır ne da helası
Her günümün ayrı olur çilesi
Çok darlandı yarab *Seyyah* kulunuz

* *Yavuz Top* tarafından bestelendi.

** İlk kez yayımlanıyor

Gel Hünkarım

*Aşık Nurşani*⁸¹

Özü hakka bağladım ben
Gel hünkarım şahidim ol
Kusuruma sevabıma
Gel hünkarım şahidim ol

Dost selamın vermez oldu
Tabip saram sarmaz oldu
Birşey gözüm görmez oldu
Gel hünkarım şahidim ol

Nurşani'yem bu cihanda
Ne olduysa oldu gamda
Saldırdılar dört bir yanda
Gel hünkarım şahidim ol

• • •

Erenlerin Yeri*

*Aşık Perişan*⁸²

Ben bilirim erenlerin yerini
Çoktandır sırrını buldum perişan
Gençliğimde sevmiş idim birini
Eller aldı ben de oldum perişan

Ben kendi aklımda karar eyledim
Yaptığım her işte zarar eyledim
Kendi öz köyümden firar eyledim
Yaban ellerinde kaldım perişan

Daha genç yaşımda kendimi gördüm
Mümkünü olmayan hayaller kurdum
Gurbet ellerinde ağladım durdum
Tutacak dalım yok soldum perişan

Perişan kendini saldı gidiyor
Bozuk düzen beni aldı gidiyor
O yar saçlarını yoldu gidiyor
Ben de saçlarımı yoldum perişan

* İlk kez yayımlanıyor.

Al Kanlar İçinde (*Yaralı Mahmut*)

Yöresi:

Erzurum

Kaynak:

Ağa Keskin

Al kanlar içinde kaldın meleğim
Hak yanında kabul olmaz dileğim
Hak yanında kabul olmaz dileğim
Kırılsın kollarını kopsun bileğim
Ölene dek Mahmut deyim yar deyim
Ölene dek yarım deyim ne deyim

* * *

Yedi İklim Dört Köşeyi*

Dadaloğlu

Yedi iklim dört köşeyi dolandım
Meğer dünya her tarafta bir imiş
Ben dünyayı Al'Osman'ın sanırdım
Meğer dünya dört sultanlık yerimiş

İrili ufaklı insan piç oldu
Onlar doğdu geçinmesi güç oldu
Altı Arap atlı bahbaz nic'oldu
Mamur sandım yalan dünya çürümüş

Okuttuğun tutmaz oldu alimler
Kalktı da kitaplar arttı zulümler
Terlemeden mal kazanan zalimler
Can verirken soluması zor imiş

Kulak verdim dört köşeyi dinledim
Meğer gıybetimi eden çok imiş
Çok yaşayıp mihnet ile ölmeden
Az yaşayıp dem sürmesi yeğ imiş

Dadaloğlu'm der ki sözüm vasiyet
Benim sözüm dinleyene nasihat
Besmelesiz kazanılmış piç evlat
O da dünyasına ziyankar imiş

* *Karac'oğlu'nun* benzer bir türküsünü «Ela Gözlüm» adlı araştırmamda aktardım.

Şu Derenin Uzunlu

Yöresi:
Isparta

Kaynak:
İkbal Ünal

Şu derenin uzunlu
Kıramadım bızunu
Anasının şerrinden
Alamadım kızını

Yeşil ipek bükeyim
Derdimi kimlere dökeyim
O güzele o güzele ben yandım

Ey sokaklar sokaklar
Yarım şeker ufaklar
Ben o yari alırsam
Sevinecek ahablar

Boyun bağı boynunda
Altın saat koynunda
O güzele o güzele ben yandım

• • •

Yar Delisiyim*

*Aşık Sıdkı Baba*⁸³

İçtim aşk meyini oldum divane
Düştüm sevdalara yar delisiyim
Yandı gönül yandı aşkın narına
Sönmez yüreğimde nar delisiyim

Düştüm Sahralara ağlamak karım
Bir Mecnun misali yari ararım
Kalmadı tah'mülüm yoktur kararım
Başladım efkara zar delisiyim

Sıdkı der eyledim bu yolda ikrar*
Her can bilmez nedir bendeki esrar
Gönül vaz mı geçer etseler berdar
Şimdi Mansur gibi dar delisiyim

* *Ismail Özden* tarafından bestelendi.

Gümbürlenir

Yöresi:

Kars

Kaynak:

Aşık Cevlani

Mert dayanır namert kaçır
Meydan gümbür gümbürlenir
Şahlar şahı divan açır
Divan gümbür gümbürlenir

Yiğit kendini övende
Oklar menzili dövende
Şeşper kalkana cleğende
Kalkan gümbür gümbürlenir

Ok atılır kal'asından
Hak saklasın belasından
Köroğlu'nun narasından
Her yan gümbür gümbürlenir

• • •

Aşık Olmaz

*Kul Elfazî*⁸⁴

Geriden laf atmak aşık olmaz
Pehlivan misali sarılmayınca
Ne laf atsan yine vazifem değil
Matahın meydanda bulunmayınca

Sitemli sözlerin kar etmez bana
Er odur matahın sata meydanda
Çoktur arzedecek matahın sana
Semenem mahalde kurulmayınca

Aşıklığa hizmet eylesen biraz
Niçin sen fikrinde saklarsın gazez
Ah bu kader kendin ettin serfiraz
Fasıktır matahın sürülmeyince

Elfazî'yem cümlelizden gedayım
Pire hizmet edip almışım payım
Muhabbetim hoştur sözüm mülayım
Nic'edem bu sevdam durulmayınca

Kiremitte Buz musun

Yöresi:
Uşak

Kaynak:
Selçuk Erim

Kiremitte buz musun
Gelin misin kız mısın
Yarım size varacam
Evde yalınız mısın
Yan Osmanım yan

Deniz üstünde biber
Kayıklar gelir gider
Ne mektup var ne haber
Yüreğim yanar gider
Yan Osmanım yan

* * *

Kalede Kavun Yerler

Yöresi:
Elazığ

Kaynak:
Vasfi Akyol

Kalede kavun yerler
Yar sarı kavun dilimi
Oğlan tutma elimi
Sen bükersin belimi
Gönder gele sevdiğimi gülümü
Ben de gitsem ne derler
Yar sarı kavun dilimi
Oğlan tutma elimi
Sen bükersin belimi
Gönder gele sevdiğimi gülümü
Otursam bile yesem
Yar sarı kavun dilimi
Oğlan tutma elimi
Sen bükersin belimi
Gönder gele sevdiğimi gülümü
Şu şunu sevdi derler
Yar sarı kavun dilimi
Oğlan tutma elimi
Sen bükersin belimi
Gönder gele sevdiğimi gülümü

Gel Sevdiğim

Deniz Kızılgün

Gel sevdiğim artık bir karar eyle
Kesme muhabbeti aralanmasın
Şu sadık dostuna merhamet eyle
Aramızda dağlar sıralanmasın

Siyah saçlarını ör kement eyle
İstersen vur beni ister kul eyle
Bir ben deyim bir de sen söyle
Kesme muhabbeti aralanmasın

* * *

Ekin Ektim Çöllere

*Yöresi:
Akdağmadeni*

*Kaynak:
Mehmet Özdiş*

Ekin ekim çöllere
Yoldurmadım ellere
On beşinde yar sevdim
Ondan düştüm dillere

(Bağlantı)
Çıt çıt çedene
Sar bedeni bedene
Dünya dolu yar olsa
Alacağım bir tane

Ekin ekim gül bitti
Dalında bülbül öttü
Ötmeyeydin a bülbül
Yarım elimden gitti

(Bağlantı)

Ekin ekim bitecek
Sevdan bana yetecek
İkimizin sevdası
Ölene dek gidecek

(Bağlantı)

Padişah Fermanı

İpek Bayrak

şu garip gönlümü şen tutamadım
Dünya geniş ama dar olup gitti
Bezirgan yükünü yüklemiş gider
Benim yüklenecek yüküm kalmadı

Ben beni yarattın benden yücesi
Akıl almaz oldu gönöl hocası
Okuturlar birgün bunun hecesi
Benim okuyacak hecem kalmadı

İpek Bacı yazar oldu bugünü
Gönlüme sultanı kıldı bugünü
Padişah fermanı bozdu bugünü
Beni astıracak ferman kalmadı

* * *

Bu Gece Rüya Gördüm

Yöresi:

Rize

Kaynak:

Hasan Sözeri

Bu gece rüya gördüm
Olmadı bana ayan
Kemençemin sesine
Uyan sevdiğim uyan

Ben bu gece rüyamda
Gördüm sen ölmüş idin
Ben de gördüm rüyamda
Sen benim olmuş idin

Gene gördüm rüyamda
Güya sarıldın bana
Ben de gördüm ananı
Olmuş bana kaynana

Soralım bu rüyayı
Acep nedir manası
Böyle olur oy kızlar
Asilerin rüyası

Gine Bahar Oldu

Aşık Cevlani

Gine bahar oldu bezendi bağlar
Hasretlik kar etti gel Leylam Leylam
Yar senin ateşin sinemi dağlar
Gönülde mihmanım ol Leylam Leylam

Aşkın beni vurdu derbeder etti
Eyüp'ten çok çektim cana kar etti
Yıktı bu gönlümü virane etti
Yana yana oldum kül Leylam Leylam

Ta ezelden tecellim kurmuş temeli
Leyla'yı severim Mecnun misali
Koy bana desinler Yusuf sevdalı
Olaydım kapında kul Leylam Leylam

Leyla Leyla dedim dağlar başında
Ot yayıldım çimen bitti döşümde
Bütün kuşlar yuva yaptı başımda
Gel buna bir çare bul Leylam Leylam

Cevlani bu halde kamandım kaldım
Yar senin derdinden sarardım soldum
Ben de Mecnun gibi mevlamı buldum
Kendine bir çare bul Leylam Leylam

• • •

Karşıda Fırat Gördüm (UH)

Yöresi:
Diyarbakır

Kaynak:
İzzet Altınmeşe

Karşıda Fırat gördüm
Ölümü murat gördüm
Gönülde dert çekmeyen
Demesin ki dert gördüm

Yara benden yara benden
Ok senden yara benden
Yolcu yoluna kurban
Selam söyle yara benden

Oğlan Kalk Gidelim

Yöresi:
İstanbul

Kaynak:
Samiye Güler

Oğlan oğlan kalk gidelim
Sigarayı feneri yak gidelim
Ne güzel oğlan yanasın oğlan

Oğlanın elinde lüver belinde
Oğlan çıkmış pencereye fesi elinde
Ne güzel oğlan yanasın oğlan

Oğlan oğlan boynuma dolan
Kolum sana yastık saçlarım yorgan
Ne güzel oğlan yanasın oğlan

• • •

Ecele Doğru*

*Abdurrahim Karakoç*⁸⁵

Hayat kapısından tek tek
Her giriş ecele doğru
Toprakta sürünür bebek
Her karış ecele doğru

İster yürü ister bekle
İster çıkar ister ekle
Geç kaldım diye gam çekme
Her varış ecele doğru

Ayakların yere değer
Anadır yavrusun sever
Kalpten damara kan yağar
Her vuruş ecele doğru

Bir el yapar bin el bozar
Gün açılır gölge uzar
Önü kundak sonu mezar
Her yarış ecele doğru

* *Musa Eroğlu* tarafından bestelendi.

Merdivenin Altından

Yöresi:

Ürgüp

Kaynak:

Refik Başaran⁸⁶

Merdivenin altından

Birtanem yar yar yar yar aman

Gel odama odama

Essahtan bir yar gibi

Ağam yar birtanem yar yandım yandım yandım

Naz edersin adama

(Bağlantı)

Hadi gülüm birtanem

Bir de ben iki tanem

Dünya dolu yar olsun

Seviyorum birtanem

Karanfil aldım handan

Birtanem yar yar yar yar aman

Ne tez usandın benden

Usandığın bileydin

Ağam yar birtanem yar yandım yandım yandım

Arzum alırdım senden

(Bağlantı)

Hana vardım han değil

Birtanem yar yar yar yar aman

Penceresi cam değil

Bugün ben yari gördüm

Ağam yar birtanem yar yandım yandım yandım

Ölürsem de gam değil

(Bağlantı)

Şu Milas'ın İçinde

Yöresi:
Milas

Kaynak:

Şu Milas'ın içinde ben bir tek güldüm
Goncalarım açmadan solcun döküldüm
Gençliğime doymadan yar için öldüm
Hazan yaprağı gibi birden döküldüm

Gönül verdiğim kızın adı Yüksel'di
Can verirken feryadı da arşa yükseldi
Kabahat ne ondaydı ne de bendeydi
Alnımıza yazılmış bu bir eceldi

* * *

Mihrican

İzzet Altınmeşe

Saçların sarı yarım
Örölmüş yarım yarım
Gör aşkın yarasını
Ne kadar derin yarım

(Bağlantı)
Digel digel Mihrican
Gözlerin sanki mercan
Kadan belan ben alam
He he adan kurban

Bugün hava bulanık
Ciğerim başı yanık
Bu ne çetin sevdadır
El yatar ben uyanık

(Bağlantı)

Bugün üç gündür güzel
Halım müşküldür güzel
Başımdan çıkan duman
Senin aşkındır güzel

(Bağlantı)

Kırda Erik Ağacı (*Dillala*)*

Yöresi:
Sinop

Kaynak:
Münire Tarabuş

Kırda erik ağacı
Etrafında alıcı
Oğluna gönül verdim
Darılma hanım bacı

(Bağlantı)
Dillala dillala
Paralar verdim dellala
Dellal gözün körolsun
Beni verdin ellere

Kırda şeker kamışı
Elvan olmuş güneşi
Öyle sevdim o yarı
Dünyada yoktur eşi

(Bağlantı)

Elma dalda biter mi
Gökte yıldız yiter mi
Bana yardan geç derler
Seven yardan geçer mi

(Bağlantı)

* *Mehmet Özbek*'in "Folklor ve Türkülerimiz" adlı araştırmasında bu türkü son dörtlüğü eksik ve *Çorum* yöresine ait olarak veriliyor.

Eğdim Kiraz Dalını

Yöresi:
Konya

Kaynak:
Veli Civelek & Ali Konukay

Eğdim kiraz dalını

Edalım yürü dalgalım yürü sürmelim yürü

Sevdim beyaz gelini

Aman aman amanın sevdim beyaz gelini

Gelin ömrün çoğolsun

Edalım yürü dalgalım yürü sürmelim yürü

Bildin bekar halimi

Aman aman amanın sevdim beyaz gelini

Kavakta bel olmaz

Edalım yürü dalgalım yürü sürmelim yürü

Her evde güzel olmaz

Aman aman amanın sevdim beyaz gelini

Her evde güzel olsa

Edalım yürü dalgalım yürü sürmelim yürü

Derdime ilaç olmaz

Aman aman amanın sevdim beyaz gelini

* * *

Bu Zamanda*

Sefil Seyyahi

Bu zamanda nerde kopar bilinmez

Yeminli noterli dostluk bağları

Beş yıl on yıl misal diye alınmaz

Gelip geçer o güzelim çağları

Güvenirsin kendin kadar pek yüce

Konuşurken eksik dersin bir hece

Bakarsın ki apansızın bir gece

Hafif serin rüzgar yıkar dağları

Muhtaç olur isen hergün birine

Ayağın yorgana hafif sürüne

Sefil Seyyah gam yüküne bürüne

Ta içten eriyor yürek yağları

* İlk kez yayımlanıyor.

Yüce Dağbaşında

Yöresi:

Yozgat

Kaynak:

Feyyaz Akgüler

Yüce dağbaşında biter ot olur
Sevdaya yelenin akli kıt olur
Bir güzel de sevdiğinden ayrılrsa
Ölene dek yüreğine dert olur

Var git hakikatsiz bende nen kaldı
Devşirttin çiçeği dalda nen kaldı
Yar sevmesen kesmez idim umudu
Evlenmişsin daha bende nen kaldı

Karşıdan geçiyor ceylanın ucu
Melek mi kesildin canımın içi
Koynumda saklarım verdiğin saç
Belki cenazemde ilazım olur

* * *

Bülbülün Kanadı Sarı

Yöresi:

Yozgat

Kaynak:

Nida Tüfekçi⁸⁷

Bülbülün kanadı sarı
Ben çekerim ah u zarı
Geceler gündüzden yarı
Sarı bülbül saç süm-bül
Güle bülbül bülbül bülbül

Bülbülün kanadı yeşil
Kırmızı güle dolaşır
Sarhoşum dilim dolaşır
Sarı bülbül saç süm-bül
Güle bülbül bülbül bülbül

Bülbülün kanadı kara
Yüreğime açtı yara
Yok mu tabip yarem sara
Sarı bülbül saç süm-bül
Güle bülbül bülbül bülbül

Ne Zaman Doğacak (UH)

*Ozan Kemter*⁸⁸

Ne zaman doğacak üstüme güneş
Gölgeler mi düştü payıma benim
Karlı dağlar ilen tutardım güreş
Zehir mi karıştı suyuma benim

Bilmem ki nedendir yolum dolaşık
Bir kaşı karaya yüreğim aşık
Beklerim sabahı doğmuyor ılık
Bulut mu sarıldı ayıma benim

Kemter ölüden kalmadı farkım
Yıktilar bendimi bozuldu arkım
Çok emek verdim de dönmüyor çarkım
Felek mi el attı yayıma benim

* * *

Değilim

Aşık Katibi

Kerem eyle yürü ceran kuzusu
Kaçma benden ben yad avcı değilim
Seni sevmek imiş alnım yazısı
Kaçma benden ben yad avcı değilim

Mecnun gibi dolanacak dağım yok
Bülbül gibi şakıyacak bağım yok
Tuzağıma ok kurul'cak ağım yok
Kaçma benden ben yad avcı değilim

Mecliste sevdiğim sine açarsın
Ağyarın elinden bade içersin
Şirin gözlüm benden niçin kaçarsın
Kaçma benden ben yad avcı değilim

Katibi kulunum yazı yazarım
Altın kalem ilen tarih yazarım
Kakülün teline inci dizerim
Kaçma benden ben yad avcı değilim

Damda Puşı İşlerem

Yöresi:

Maden

Kaynak:

İzzet Altınmeşe

Damda puşı işlerem

Nazlı yarı düşlerem

Ben o yarı alırsam

Saç bağıın gümüşlerem

Loy gel oy oy oy esmerim

Görmemişem eskerim

Kına yaktım elime

Düştüm alem diline

Nerden gönül bağladım

Ben zalimin birine

Loy gel oy oy oy esmerim

Görmemişem eskerim

Yarım giyinmiş şalvar

Yandan kuşağın bağlar

Halay başı çeken de

Yüreğimi kan ağlar

Loy gel oy oy oy esmerim

Görmemişem eskerim

• • •

Feracemi Al İsterim

Yöresi:

Burdur

Kaynak:

Hasan Büyükçoban

Feracemi al isterim

Yeylerini dar isterim

Sevilmedik yar isterim

Al yemeni mor yemeni

Faydasız güzeli neylemeli

Feracenin yeyi yünlü

Benim yarım gümüş tenli

Sevdiğimin yüzü benli

Al yemeni mor yemeni

Faydasız güzeli neylemeli

Oy Mendil

Yöresi:
Orta Anadolu

Kaynak:
Abmet Gazi Ayhan⁸⁹

Oy mendil oyalı mendil
Kaldır kolların indir
Hep sözlerin yalandır
Gel de beni inandır

(Bağlantı)
Mendilim allanıyor
Allanıp dallanıyor
Yenile bir yar sevdim
Sevdikçe ballanıyor

Mendili serdim taşa
Vurgunum kara kaşa
Bugün ben yarı gördüm
Sevdiğim sen çok yaşa

(Bağlantı)

Mendilim iki yoldur
Biri sağ biri soldur
İki kaşın arası
Yare gidecek yoldur

(Bağlantı)

• • •

Dağdan Keserler Meşeyi

Yöresi:
Eskişehir

Kaynak:
Yöre Ekibi

Dağdan keserler meşeyi
Aha gelinin döşeği

Nenni nenni
Nenni nenni

Dağdan keserler fıstığı
Aha gelinin yastığı

Nenni nenni
Nenni nenni

Dağdan keserler gürgeni
Aha gelinin yorganı

Nenni nenni
Nenni nenni

Tamburam Rebab Oldu

Yöresi:
Urfa

Kaynak:
Bakır Yurtsever

Tamburam rebab oldu
Ciğerim kebab oldu
İstedim vermediler
Bir zalim sebep oldu
Aman aman aman
Ben sana hayran

Ördek suya dal da gel
Yardan haber al da gel
Eğer yarım gelmezse
Tut kolundan al da gel
Aman aman aman
Ben sana hayran

* * *

Demirciler Demir Döver*

Yöresi:
Rumeli

Kaynak:
Osman Pehlivan

Demirciler demir döver tunç olur
Sevip sevip ayrılması güç olur
Sen gidersen benim halim nic'olur
Neredesin nerede on yedi benlim nerede
Yaktın yandırdın beni sen düşürdün bu derde

Şu dağların çiçekleri solmasın
Kavuşmamız kıyamete kalmasın
Beni senden ayıranlar onmasın
Neredesin nerede on yedi benlim nerede
Yaktın yandırdın beni sen düşürdün bu derde

Evlerinin önü mermer döşeli
Deliler oldum yar sevdana düşeli
Bugün yarı gördüm gönlüm neşeli
Neredesin nerede on yedi benlim nerede
Yaktın yandırdın beni sen düşürdün bu derde

* Bu türkü *Bodrum* yöresinde de söylenmektedir.

Hama'nın

Karac' oğlan

Çıktım Kırklar Dağın seyran eyledim
Salınarak gider yolu Hama'nın
Yel vurdukça dertli dolap iniler
Burcu burcu kokar gülü Hama'nın

Heves kaldım pınarının başına
Altın yağmış toprağına taşına
Ulu caminin kandil başına
Altından şamdanı yanar Hama'nın

Kudretinden yapılmıştır yapısı
Kalem kaşlı güzelinin hepsi
Aldı beni çarşısının kokusu
Çarşısında gülü kokar Hama'nın

Karac' oğlan der ki kal benim yurdum
Terkettim sılayı burada buldum
Güzeli çok diye eğlendim kaldım
Kalem kaşlı güzelleri Hama'nın

* * *

İlim Bilmektir*

Yunus Emre

İlim ilim bilmektir
İlim kendin bilmektir
Sen kendini bilmezsen
Ya nice okumaktır

Dört kitabın manası
Bellidir bir elifte
Sen elifi bilmezsin
Bu nice okumaktır

Yunus Emre der hoca
Gerekse var bin hacca
Hepisinden iyice
Bir gönüle girmektir

* *Yavuz Top* tarafından bestelendi.

Elif Dedim Be Dedim

Yöresi:
Kütahya

Kaynak:
Hisarlı Ahmet

Elif dedim be dedim
Kız ben sana ne dedim
Kuş kanadı kalem olsa
Yazılmaz benim derdim

Elifim noktalandı
Az derdim çokçalandı
Yetiş anam yetiş
Mezarım tahtalandı

• • •

Ağlarım

*Aşık Müdamı*⁹⁰

Yedi yaştan bu ana dek
Bir ham hülyaya ağlarım
Dayanır mı buna yürek
Düşmüşem paya ağlarım

Çarhı gördüm bana netti
Ahım asumana yetti
Çalıştım beyhude gitti
Emeğim zaya ağlarım

Felek vurdu sitem taşı
Delindi bağrımın başı
Ah ettikçe didem yaşı
Döner bir çaya ağlarım

Sevda canda bıraktı iz
Oynar bize Ali Cengiz
Yüzü gül halları nergis
Saçı Leyla'ya ağlarım

Sabit Müdam sevda zordur
İçimde sönmeyen kordur
Hakkın bir ismi Gafur'dur
Dönüp mevlaya ağlarım

Yozgat Seni (Sürmeli)

Yöresi:

Yozgat

Kaynak:

Feyyaz Akgüler

Yozgat seni delik delik delerim
Kalbur alır toprağını elerim
Yoklarım postayı cevap çıkmazsa
Koyun olur ardın sıra melerim
Vay vay vay sürmelim vay

Benden selam söylen gamlı dostlara
Gam zamanı geldi gam bölüşelim
Eksik fazla diye cevap ederse
Okka okka var tam bölüşelim
Vay vay vay sürmelim vay

* * *

Ağ Deveyi Düzde Gördüm

Yöresi:

Erzurum

Kaynak:

Şefik Torungil

Ağ deveyi düzde gördüm
Sürmeyi gözde gördüm
On iki gelin sevdim
Cilveyi kızda gördüm
Ah Ali'm gadan belanı alam
Yar olam kölelerin olam

Ağ devam düzde kaldı
Yüküm Tercan'da kaldı
Oğlanı kan bürümüş
Meylim o kızda kaldı
Ah Ali'm gadan belanı alam
Yar olam kölelerin olam

Al ata sarı kolan
Leyli kurbanın olam
Nasıl askere gider
Taze nişanlı olan
Ah Ali'm gadan belanı alam
Yar olam kölelerin olam

Ben Giderim Batum'a

Yöresi:
Sinop

Kaynak:
Münire Tarabuş

Ben giderim Batum'a
Batum'un batağına
Pencereden içeri
Al beni otağına

(Bağlantı)
Nazlı yarım geldim sana
Fistanını toplasana
Kemençeler çalınıyor
Bize horon oynasana

Köşke serdim yatağı
Gel derdimin ortağı
Yataklar diken oldu
Senden ayrı yatalı

(Bağlantı)

Bıldırcının uçuyor
Kanadını açıyor
Bıldırki sevdiceğim
Bu yıl benden kaçıyor

(Bağlantı)

* * *

Yar Sabah Olsun

Yöresi:
Üsküp

Kaynak:
Mustafa Ramiz

Yar sabah olsun ben bu yerden gideyim
Ömrüm aman gel aman
Garip bülbül gibi feryat efendim edeyim

Yar sen gidersen ya ben kime kalayım
Ömrüm aman gel aman
Uyan ey gözleri mestan efendim sen uyan

İndim Gülün Bağına

Yöresi:

Urfa

Kaynak:

İbrahim Tatlıses

İndim gülün bağına

Kız ben garibem

Takıldım gül dalına

Seni de sevmişem

İstedim vermediler

Kız ben garibem

Kıyarım ben canıma

Seni de sevmişem

Sinemde aşk ateşi

Kız ben garibem

Akıtıram gözyaşı

Seni de sevmişem

Seni sevdim seveli

Kız ben garibem

Oldum dertler yoldaşı

Seni de sevmişem

* * *

Samanlıkta Su Durur

Yöresi:

Akdağmadeni

Kaynak:

Osman Duran

Samanlıkta su durur

Oğlan mendil yudurur

Oğlan bekar kız bekar

Elbet bir yar bulunur

Kemer ince bel ince

Dudak ince dil ince

Kemer ince bel ince

Dudak ince dil ince

Şu derenin söğüdü

Ben giderken göğüdü

Oğlanın ne suçu var

Kıza verin öğüdü

Kemer ince bel ince

Dudak ince dil ince

Kemer ince bel ince

Dudak ince dil ince

Samanlık dolu saman

Sarılalım bir zaman

Dünyalar benim olur

Yarım geldiği zaman

Kemer ince bel ince

Dudak ince dil ince

Kemer ince bel ince

Dudak ince dil ince

Elin mi Oldun (UH)

Yöresi:
Çorum

Kaynak:
Aşık Hâşimi

Öpüp koklamaya kıyamaz iken
Şimdi başkasının elin mi oldun
Sohbete niyaza doyulmaz iken
Davullu zurnalı gelin mi oldun

Kahrı çekilir mi yadların elin
Değişmem dünyaya senin bir telin
Eğer sarar isen de kırılısın elin
Başkası sevilmez deli mi oldun

N'olacak da deli gönül n'olacak
Acep aradığını nerde bulacak
Korkuyorum aman rengin solacak
Alaca karganın gülü mü oldun

• • •

Sevdiğim (UH)

Ali Kızıltuğ⁹¹

Yıllardır şu hasretinle yanarım
Ağlayacak göz mü koydun sevdiğim
Eller gibi vedalaştın ayrıldın
Söyleyecek söz mü koydun sevdiğim

Sen gittin gideli boş kaldı yuvam
Burda boşa gitti emeğim çabam
Nelere gidem de nerede bulam
Arayacak iz mi koydun sevdiğim

Bozdun bağlarımı düze döndürdün
Gayrı gazabını bize döndürdün
Yaktın ciğerimi köze döndürdün
Birgün gelip buz mu koydun sevdiğim

Kızıltuğ dünyada gülmedi zaten
Bir dost bulamadı elinden tutan
Bu derdin sahibi yaşamaz zaten
Öz canıma göz mü koydun sevdiğim

Yürü Güzel Yürü

Yöresi:
Sivrihisar

Kaynak:
Abmet Yamacı

Yürü güzel yürü saçın saz gibi
Yürüyüşün gelin değil kız gibi
Suna boylarına kurban olduğum
Aldadışın eda ile naz gibi

(Bağlantı)

Armut dalda kız bahçede sallanır
Şeker olur yere düşer ballanır
Sevdiğim de fidan gibi sallanır
Sallanan boyuna kurban olayım
Camdan bakışın
Kaş göz atışın
Dünya malı değer
Çalım satışın

Yürü dilber yürü tutam elinden
Tenhalarda saram ince belinden
Eğer seni alırlarsa elimden
Dönem gidem kara bağrım taş ile

(Bağlantı)

• • •

Kara Kış

Mustafa Kuş²

Kara kış gelmeden bir kar başladı
Sılada nazlı yar beni boşladı
Bu dert benim yüreğime işledi
Yar kapandı yolarım gelemem gayrı
Örtüldü mezarım gelemem gayrı

Gözlerimin yaşı oldu bir ırmak
Bana haram oldu bu elde durmak
Ne müşkülümüş nazlı yardan ayrılmak
Yar kapandı yolarım gelemem gayrı
Örtüldü mezarım gelemem gayrı

Ezel Bahar

Yöresi:
Artvin

Kaynak:
Mehmet Muratoğlu⁹³

Ezel bahar yaz ayları gelende
Kızıl gülün yaprağını sel alır
Lale sümbül mor menemşe zamanı
Oğlan kıza çiçek verir gül alır

Derya kenarında kaldı keleşim
Hak yanında kabul olsa dileğim
Çok sallanma orta boylu meleşim
Eloğludur gezişinden fel alır

Karac'oğlan der ki dağı aşalı
Yedi yıldır yar peşine düşeli
Çıkarma perçemin festen dışarı
Bad-ı sabah zülûfünden tel alır

* * *

Ana Ana

Ozan Kemteri

Aradım da bulamadım
Senin gibi yar ana
Ağladım da gülemedim
Al bağrına sar ana

Ana ana can ana
Yarama ilaç ana

Bizi dağlardan aşırdın
Düz ovada yol şaşırdın
Bizim için sen düşürdün
Saçlarına kar ana

Ana ana can ana
Yarama ilaç ana

Kemteri'yim bir bağ mıyım
Ova mıyım bir dağ mıyım
Ölü müyüm bir sağ mıyım
Sensiz dünya dar ana

Ana ana can ana
Yarama ilaç ana

Gönül Arzediyor

Yöresi:
Doğu Anadolu

Kaynak:
Hıdır Güç

Gönül arzediyor dosta gitmeyi
Aman Allah yolun pareler beni
Ölem de kurtulam elin dilinden
Yuyalar kefen e saralar beni

Bu dünyada hiçbir eyi kalmamış
Yaralısın ama cerrah gelmemiş
Elif sevdiğine malum olmamış
Yakma yar oy diyor yareler beni

Ben Allahtan gelen gazadan kaçmam
Sürahi dibinden badeler içmem
Alem bir yan olsa ben yardan geçmem
Meğer ahdedeler vuralar beni

Hü hü hü hü hü hü hü hü
Semah dönenler dost haslar hasıdır
Semah dönmeyenler neyin nesidir
Hü hü hü hü hü hü hü hü

Evleri var Gürcüm damda tevekke
Yar gele derdime merhemler kata
Mezarım üstünde bu otlar bite
Meğer çift koşalar süreler beni

*Pir Sultan Abdal*ım can göğ e ağmaz
Haktan emrolmazsa ırahmet yağmaz
Bu ellerin sözü hiç bana değmez
İlle dostun gülü yareler beni

Hü hü hü hü hü hü hü hü
Semah dönenler dost haslar hasıdır
Semah dönmeyenler neyin nesidir
Hü hü hü hü hü hü hü hü

Güzeller Güzeli*

Aşık Devranı Baba

Seni övmek için söz bulamadım
Güzeller güzeli bir tanesin sen
Seni seyretmekten saz çalamadım
Güzeller güzeli nur tanesin sen

Yanağından rengin almış elmalar
Dudağından buse alsam kan damlar
Sana kurban olsun bütün adamlar
Güzeller güzeli nar tanesin sen

Devranı Baba senin aşkınla dolmuş
Benzi küller gibi sararmış solmuş
Sütler sana bakmış bembeyaz olmuş
Güzeller güzeli kar tanesin sen

* * *

Nazlı Yarım**

Yöresi:

Erzincan

Kaynak:

Mustafa Kul

Sevdasına yandığım ey nazlı yarım
Yanıp tutuşmak nedir bilir misin sen
Senin de gönlünde var mıdır yerim
Ölürsem üstüme gelir misin sen

(Bağlantı)

Aman nazlım aman
Alın yazgım aman
Derdim azgın aman

Deli gönül sevda senin neyine
Umudun yok ise deli misin sen
Ne dedi de seni ağlattı yine .
Akan gözyaşımın seli misin sen

(Bağlantı)

* İlk kez yayımlanıyor.

** İlk kez yayımlanıyor.

Kader Sapanı (UH)

Aşık Haydar Aslan

Kader sapanına koyup atıyor
Kara baht durmadan gez garip garip
Sıla burcu burcu eğnime tütüyor
Elimde bağlama saz garip garip
 Vatanı vatanı eller vatanı
 Aramazlar gurbet elde yiteni

Döktü yaprağını didem bağlarım
Ne' oldu sılada kalan sağlarım
Aklıma geldikçe durmaz ağlarım
Dökülür daneler göz garip garip
 Görünmedik karlı dağlar ardından
 Kimse bilmez kardaş benim derdimden

Bu *Haydar*'a ilham gelir coşurur
Diyar diyar gurbet ele düşürür
Kebap eder yüreğini pişirir
İstiyor ciğerim buz garip garip
 Vatanı vatanı eller vatanı
 Aramazlar gurbet elde yiteni

• • •

Hoş Gelir

Aşık Hacı Karakılçık

Nerde sana benzer birini görsem
İçim yanar gözlerimden yaş gelir
İşte böyle karşılıksız seversem
Seven yanar sevilene hoş gelir

Yiğitler güzeller düşmez eşine
Ah dedikçe dert dizilir peşine
Belki sonra gelir aklın başına
Çağın geçer genç ömrüne kış gelir

Garip Hacı'm ömür geldi akşama
Bürünsem ne çıkar efkara gama
Ben öldükten sonra ağlarsın ama
Dolu giden tabut geri boş gelir

Çayırdı Buldum Seni

Yöresi:
İnebolu

Kaynak:
Yöre Ekibi

Pınar başı burma burma
 Yar yar yar yar yar yar aman
Yaz gelince öter turna
 Leylim leylim leylim aman

(Bağlantı)
Çayırdı buldum seni
Ellere vermem seni
Kendime aldım seni
Sineme sarsam seni

Çıktım pınarın başına
 Yar yar yar yar yar yar aman
El ettim dudu kuşuna
 Leylim leylim leylim aman

(Bağlantı)

Pınar başı ben olayım
 Yar yar yar yar yar yar aman
Bulanırsam bulanayım
 Leylim leylim leylim aman

(Bağlantı)

• • •

İndim Dere Beklerim

Yöresi:
İnebolu

Kaynak:
Sarı Recep

İndim dere beklerim
Vay benim emeklerim
Eller yarım dedikçe
Sızlıyor kemiklerim

İndim derede durdum
Bir çift güvercin vurdum
Güvercini ararken
Bir güzele vuruldum

Asla Konmam

Aşık Daimi

Asla konmanı muhannetin yurduna
Muhannetin yeli eser kış gibi
Ben de düştüm bir cananın derdine
Dolaştım bir zaman başıboş gibi
 Öyledir öyledir canlar öyledir
 Aşkın beni bülbül gibi söyler
 Ta ezelden tecellimiz böyledir

Bağban isen gonca gülün yoldurma
Aşık isen sırrın ele bildirme
Üç günlük dünyaya meyil aldırma
Gelir geçer hayal gibi düş gibi
 Öyledir öyledir canlar öyledir
 Aşkın beni bülbül gibi söyler
 Ta ezelden tecellimiz böyledir

Çeke çeke bu dert beni öldürür
Aşık maşukuna halin bildirir
Kahpe felek güler eli güldürür
Neden bana kalbi katı taş gibi
 Öyledir öyledir canlar öyledir
 Aşkın beni bülbül gibi söyler
 Ta ezelden tecellimiz böyledir

Gel dertli *Daimi* eyleme eftar
Herşeye üzölmek ömüre zarar
Herkesin bir dostu bir yareni var
Biz kalmışız perakende kuş gibi
 Öyledir öyledir canlar öyledir
 Aşkın beni bülbül gibi söyler
 Ta ezelden tecellimiz böyledir

Aşağıdan Gelen

Yöresi:
Bilecik

Kaynak:
Rıdvan Cor

Aşağıdan gelen hanım oynasın
Keklik kebabını yiyen doymasın
Beni yardım ayıranlar onmasın
 Beri gel yarım beri gel ben adam yemem
 Ellerini yarına ben yarım ol demem

Yoğurdum var yeşil meşil çanakta
Benleri var ak gerdanda yanakta
Benim yarım şu karşığı konakta
 Beri gel yarım beri gel ben adam yemem
 Ellerin yarına ben yarım ol demem

* * *

Bülbülüm Altın Kafeste

Yöresi:
Rumeli

Kaynak:
Ali Şevket Öndesev

Bülbülüm altın kafeste
Öter aheste aheste
Ötme bülbül yarım hasta
Ah neyleyim şu gönlüme
Hasret kaldım şu gönlüme

(Bağlantı)

Ben sana dayanamam yarım
Ben sana aldanamam
Ben sana aldanamam yarım
Ben sana güvenemem

Bülbülleri har ağlatır
Aşıkları yar ağlatır
Ben feleğe neylemişem
Beni her seher ağlatır
Beni her seher ağlatır

(Bağlantı)

Demedim mi*

Yöresi:
Erzincan

Kaynak:
Aşık Daimi

Güzel aşık cevrimizi
Çekemezsin demedim mi
Bu bir rıza lokmasıdır
Yiyemezsin demedim mi

Yemeyenler kalır naçar
Gözlerinden kanlar saçar
Bu bir demdir gelir geçer
Duyamazsın demedim mi

Girelim Ali sırrına
Çıkalım meydan yerine
Canı baştan hak yoluna
Koyamazsın demedim mi

Dervişlik ulu dernektir
Görene büyük örnektir
Yensiz yakasız gömlektir
Giyemezsin demedim mi

Bak şu aşığın haline
Ne gelse söyler diline
Küfrü imanın yoluna
Sayamazsın demedim mi

Pir-Sultan Ali şahımız
Hakka ulaşır rahımız
On iki İmam katarımız
Uyamazsın demedim mi

* Değişik yöre ve değişik ezgilerde söylenmektedir. Ayrıca sonraki sayfalarda aktardığım türkünün, *Ege* yöresinde yaygın, bazı dörtlükleri benzer ve yine *Pir Sultan* mahlaslı bir çeşitlemesi bulunmaktadır.

Derdimi Söylesem

Yöresi:

Kaynak:

Cabit Öztelli⁹⁴

Derdimi söylesem ben kara taş
Neler geldi geçti bu garip baş
Mektuplar yolladım sevdiğim eş
Bendeki yaralar türlü türlüdür

Gitme güzel gitme nar tanesiyim

Anamın babamın bir tanesiyim

Atma bu taşları ben yaralıyam
Elalem al geymiş ben karalıyam
Ayda bir selamın gelse razıyam
Bendeki yaralar türlü türlüdür

Gitme güzel gitme nar tanesiyim

Anamın babamın bir tanesiyim

Yüce dağbaşında otlar kuzular
Anayı babayı gönül arzular
Açma tabip açma yarem sızılar
Bendeki yaralar türlü türlüdür

Gitme güzel gitme nar tanesiyim

Anamın babamın bir tanesiyim

* * *

Dağdan Yuvarlandı

Yöresi:

Kaynak:

Bünyan

Adnan Türközü

Dağdan yuvarlandı kayalarımız
Gam ile yoğruldu mayalarımız
N'ola taş doğuraydı analarımız

Mektupların dizime de kaküllerin yüzüme

Ne dedim de darıldın hiç bakmıyon yüzüme

Çarşıdan aldım da allı yaşmağım
Gelin olduğuma ben de pişmanım
Kayseri'nin bir yarısı düşmanım

Mektupların dizime de kaküllerin yüzüme

Ne dedim de darıldın hiç bakmıyon yüzüme

Çek Gemici

Yöresi:

Antalya

Kaynak:

Zeki Yantaş

Çek gemici gemileri
Deniz dalgalı dalgalı
Benim bir sevdiğim vardır
O da benden sevdalı

Hop ninnayı ninnayı

Gel oynayı oynayı

Geminin başındayım
On sekiz yaşındayım
On sekiz yaştan beri
Şu kızın peşindeyim

Hop ninnayı ninnayı

Gel oynayı oynayı

Gemi gelir yanaşır
İçi dolu çamaşır
Yar kapıdan girince
Bakan gözler kamaşır

Hop ninnayı ninnayı

Gel oynayı oynayı

• • •

Bir Ok Attım

Yöresi:

Mucur

Kaynak:

Hüsamettin Güney

Bir ok attım vızıladı
Yaralarım sızıladı
Gökte ceylan kuzuladı
Gelindi gelindi
Dertli sinem delindi

Bir ok attım herge düştü
Yaralarım kavuştu
Benim gönlüm sana düştü
Gelindi gelindi
Dertli sinem delindi

Salın da Gel

Yöresi:
Kayseri

Kaynak:
Abmet Gazi Ayhan

Salın da gel meydan kız görsün
Serpil de gel düşmanlar ölsün

(Bağlantı)
Hopla cla gel gel yanıma
Vallah kıyarım canıma
Serpil de gel gel yanıma
Vallah kıyarım canıma

Kınalı parmaklar ne güzel eller
Sarmaya yakışır o nazik beller

(Bağlantı)

• • •

Kamil Postu*

Ozan Kemteri

Bataklığa serme kamil postunu
Gönül kuşu ağlar zara düşünce
Gördün düşmanını gördün dostunu
Garip başın biraz dara düşünce

Yüreğine sam yelleri esiyor
Kara taşı ak sineye basıyor
Yaşamaktan umudunu kesiyor
Vücuduna azgın yara düşünce

Yanan yüreklerin dumanı tüter
Sağlam yeri kalmaz kül olur gider
Sevdiğin de seni bin pişman eder
Yolun bir vefasız yare düşünce

Kemteri kamili erleri arar
Yürek yarasını erenler sarar
Dünya senin olsa ne işe yarar
İnsanın özüne kara düşünce

* İlk kez yayımlanıyor.

Ne Çemen

Yöresi:
Urfa

Kaynak:
Nafi Budak

Ne çemen ne saye-i gül
Ne bahar ne buy-i sümbül
Bana vasfın etme hülbül
Men esiri kakül yara
Can kurban o şivekara

Gel benim kakülü kemendim
Boyu boyuma menendim
Sen benim aḡam efendim
Men esiri kakül yara
Can kurban o şivekara

• • •

Gönül Senden Ayrılır mı

Yöresi:

Kaynak:
Cabit Öztelli

Ne aḡlarsın kömür gözlüm
Gönül senden ayrılır mı
Bu güzellik sende varken
Gönül senden ayrılır mı

Güzeller gelse bu hana
Güzelde olmaz bahane
Padişah olsan cihana
Gönül senden ayrılır mı

Hep güzeller bura gelse
Aşıḡın halinden bilse
Cümle alem dilber olsa
Gönül senden ayrılır mı

Nazlı civanım gelince
Gonca güllerin derince
Ya sen ya ben ölmeyince
Gönül senden ayrılır mı

Yine Gönlüm Hoş Değil

Mublis Akarsu

Duydum dost yarelenmiş
Yine gönlüm hoş değil
Her yanı parelenmiş
Yine gönlüm hoş değil

Dost hasreti zor imiş
Her dem ah u zar imiş
Dert insanı yer imiş
Yine gönlüm hoş değil

Akarsu gün görsem de
Çok sefalar sürsem de
Bazı bazı gülsem de
Yine gönlüm hoş değil

• • •

Saray Yolu

*Yöresi:
Elazığ*

*Kaynak:
Hasan Çelikel*

Saray yolu incedir
Aman ne karanlık gecedir *Yavrum ne karalık gecedir*
Yastık kurbanın olam
Aman yar yatışı nicedir *Yavrum yar yatışı nicedir*

Saray yolu düz gider
Aman bir kınalı kız gider *Yavrum bir kınalı kız gider*
O kız yolu şaşırmış
Aman inşallah bize gider *Yavrum inşallah bize gider*

Saray yolunda çırpız
Aman sevdiğim gökte yıldız *Yavrum sevdiğim gökte yıldız*
Geçti güzel kervanı
Aman azı gelin çoğu kız *Yavrum azı gelin çoğu kız*

Saray yolu bu mudur
Aman testi dolu su mudur *Yavrum testi dolu su mudur*
Gittin ki tez gelesin
Aman tez geldiğin bu mudur *Yavrum tez geldiğin bu mudur*

Güvercin Uçuverdi (*Misget*)

Yöresi:
Ankara

Kaynak:
Mustafa Hulusi Koçer

Güvercin uçuverdi
Kanadın açiverdi
Elin oğlu değil mi
Sevdi de kaçiverdi

A benim aslan yarım
Duvara yaslan yarım
Duvar cefa götürmez
Sineme yaslan yarım

Güvercinim uyur mu
Çağırsam uyanır mı
Yar orada ben burda
Buna can dayanır mı

A benim hacı yarım
Başımın tacı yarım
Eller bana acımaz
Sen bari acı yarım

Caminin müezzini yok
İçinin düzeni yok
Çok memleketler gezdim
Misget'ten güzeli yok

Daracık daracık sokaklar
Misget şeker topaklar
Pul pul olsun dökülsün
Seni öpen dudaklar

Caminin ezan vakti
İçinin düzen vakti
Ben Misget'i yitirdim
Sonbahar gazel vakti

Gökte yıldız sayılmaz
Çiğ yumurta soyulmaz
Üçer avrat almayan
Hiç erkekten sayılmaz

Yabandan Gel

Yöresi:

Niğde

Kaynak:

Rıfat Çavuş

Yabandan gel kömür gözlüm yabandan *Aslanım hay hay*
Aldım haberini fakir çobandan *Aslanım hay hay*
Ufacıksın dayanamam
Sözlerine inanamam

Yaban ellerinin gülü ben olsam *Aslanım hay hay*
Şu giden yosmanın yarı ben olsam *Aslanım hay hay*
Ufacıksın dayanamam
Sözlerine inanamam

Kız pınar başında yatmış uyumuş *Aslanım hay hay*
Ela gözlerini uyku bürümüş *Aslanım hay hay*
Ufacıksın dayanamam
Sözlerine inanamam

* * *

Gözlerin

Aşık Ruhsatı

Nasıl vasfedeyim güzelim seni
Rumeli Bosna'yı değer gözlerin
Dünyaya gelmemiş eşin akranın
İzmir'i Konya'yı değer gözlerin

Kimsede görmedim sendeki nazı
Tunus Trablus'u Mısır Hicaz'ı
Kars'ı Kağızman'ı Acem Şiraz'ı
Girit'i Hanya'yı değer gözlerin

Yüzünde görünür Yusuf nişanı
Yüzünü görenler çeker efganı
Büsbütün Gürcistan Erzurum Van'ı
Belh'i Buhara'yı değer gözlerin

Ruhsat'ım eyledim senin de methin
Al yanaktan bir buse ver himmetin
Yüz bin sarraf gelse bilmez kıymetin
Ahiri dünyayı değer gözlerin

Ben Bir Yakup İdim

Yöresi:

Urfa

Kaynak:

Kazancı Bedî

Ben bir Yakup idim kendi halimde

Mevlanın kelâmı vardır dilimde

Kaybettim Yusuf'u Kenan elinde

Ağla Yakupum ağla Yusufum diye

Gitti de gelmedi vah yavrum diye

Bir bezirgan geldi üç aylık yoldan

Çıkardı Yusuf'u sevinçten kuy'dan

Kerem kani kıldı Mısır'a sultan

Ağla Yakupum ağla Yusufum diye

Gitti de gelmedi vah yavrum diye

* * *

Güzeller Sultanı*

*Aşık Hüdai*⁹⁵

Kız niçin bakıp bakıp gülersin

Yanağında güller açılınca

Gülüp gülüp ne aklımı çelersin

Güzeller sultanı seçilesice

Bilir misin bana ne iş eyledin

Aklımı fikrimi bir hoş eyledin

İçkisiz mezesiz sarhoş eyledin

Elinden badeler içilesice

Koymayasın beni eller yerine

Sana hizmet edem kullar yerine

Gel bir koklayayım güller yerine

Gül gibi kokusu saçılınca

Hüdai aşıktır ey ahu gözlü

Yüreğimi yaktın ciğerim közlü

İçimde yıllardır hasretin gizli

Gel uğruna candan geçilesice

* *Ihsan Güneş* tarafından bestelendi.

Gine Dertli Dertli (*Turna Semahı*)

Yöresi:
Divriği

Kaynak:
Mahmut Erdal

Gine dertli dertli iniliyorsun
Sarı turnam sinen yaralandı mı
Hiç el değmeden de iniliyorsun
Sarı turnam sinen parelendi mi
Yoksa ciğerlerin parelendi mi

Yoksa sana ya düzen mi düzdüler
Perdelerin tel tel edip üzdüler
Tellerini sırmadan mı süzdüler
Allı da turnam sinen de yarelendi mi
Yoksa ciğerlerin parelendi mi

Havayı ey deli gönül havayı
Ay doğmadan şavkı tutmuş ovayı
Türkmen kızı katar etmiş mayayı
Çekip gider bir gözleri sürmeli
Çekip gider bir gözleri sürmeli

Kuru kütük yanmayınca tüter mi
Ak gerdanda çifte benler biter mi
Vakti gelmeyince bülbül öter mi
Ötüp gider bir gözleri sürmeli
Ötüp gider bir gözleri sürmeli

Dere kenarında yerler hurmayı
Kılavuz ederler telli turnayı
Ak göğsün üstünde ilik düğmeyi
Çözüp gider bir gözleri sürmeli
Çözüp gider bir gözleri sürmeli

Karac'oğlu der ki geçti ne fayda
Bir vefa kalmadı ok ile yayda

Garip Ağlar (*Barak*)

Yöresi:

Antep

Kaynak:

Mehmet Seske

Evinin önüne oturmuş garip garip ağlar
Ayrıldım nazlı yarım den iki gözüm kan ağlar
Beni her gören kurban olum delidir sanar
Yanarım Barak kızı yine senin derdine yanarım
Yanarım da ben de yine seni ölene dek ararım

Aht ettin de yine Barak kızı getirdin beni yola
O sıva beyaz kollarını da yine boynuma dola
Benden başka yine yar seversen iki gözün kör ola
Yanarım Barak kızı yine senin derdine yanarım
Yanarım da ben de yine sana ölene dek yanarım

• • •

Niye Demediniz*

Ozan Kemteri

Gün olur da sabrın senin
Taşar niye demediniz
Beden gitse bile ismin
Yaşar niye demediniz

Dost dostun olur uğuru
Tez geçer bahar yağmuru
Aşıklar yarına doğru
Koşar niye demediniz

Pir elinden dolu içen
İçip de serinden geçen
Ateşten gömleği biçen
Coşar niye demediniz

Kemteri yaşar çağları
Pas tutmuş gönül bağları
Sevgi denizi dağları
Aşar niye demediniz

* İlk kez yayımlanıyor.

Hey On Beşli

Yöresi:
Tokat

Kaynak:
Hamdi Tüfekçi

Hey on beşli on beşli
Tokat yolları taşlı
On beşliler gidiyor
Kızların gözü yaşlı

(Bağlantı)

Aslan yarım kız senin adın Hediye
Ben dolandım sen de dolan gel beriye
Fistan aldım endazesini on yediye

Giderim ilinizden
Kurtulanı dilinizden
Yeşil baş ördek olsam
Su içmem gölünüzden

Gidiyom gidemiyom
Sevdim terkedemiyom
Sevdiğim pek gönüllü
Gönlünü edemiyom

(Bağlantı)

• • •

Yine Bir Hal Oldu (UH)

Yöresi:
Kırşehir

Kaynak:
Neşet Ertaş

Yine bir hal oldu garip gönlüme
Bu dünya başıma dar oldu gitti
Attı kısmet bizi gurbet ellere
Hergünüm her anım zar oldu gitti

Yüreğime ateş düştü yanarım
Mecnun gibi Leyla diye ağlarım
İlkbaharda viran oldu bağlarım
Goncanın etrafı har oldu gitti

Kömür Gözlüm

Yöresi:
Çankırı

Kaynak:
Abmet Altınier

Kömür gözlüm geçti günüm zar ilen
Haçan yarı görsem engellerinen
Engelin gördüğü yarı neyleyim
Ölüyom gel yanıyom gel aman aman

Katipler yazıdan gayriye bakmaz
Kişi sevdiğini dilden bırakmaz
Seni iki dinli Allahtan korkmaz
Ölüyom gel yanıyom gel aman aman

* * *

Aradım

Şekip Şahadoğru

Durmadan dolandım dost bulmak için
Baharda yazıda kışta aradım
Yaktı bu sinemi yar ah u zarı
Gündüzü gecesi düşte aradım

Yıllardır ismini okudum yazdım
Dört kitap içinde sırrını çözdüm
Eritti bağrımı sinemi ezdim
Bir zaman gözümde yaşta aradım

Elim onu dedi saz onu dedi
Gönlüm onu dedi göz onu dedi
Yazım onu dedi güz onu dedi
Seherde bülbülde kuşta aradım

Bağlanıp ikrarda kalmak istedim
Bahri ummanına dalmak istedim
Hakkı merhacında bulmak istedim
Nice Arabistan Hacda aradım

Elifine yol gösteren be imiş
Başlangıcı elif sonu ye imiş
Şekip'e Şekip'ten yakın o imiş
Anladım yıllardır boşta aradım

Kavak Kavağa Yaslanır

Yöresi:
Edirne

Kaynak:
İhsan Köycü

Kavak kavağa yaslanır
Dibinde bülbül beslenir
Yar küçücükten uslanır
 Sen salcı ben yolcu germe kolların
 Gel dola boynuma ellerin

Kavak kavaktan uzundur
Dalında bir top üzümdür
Yar benim iki gözümdür
 Sen salcı ben yolcu germe kolların
 Gel dola boynuma ellerin

• • •

Deli Gönlüm*

Sefil Seyyahi

Çok dolaştım bu dünyada
Çok danıştım dosta yada
Olmaz ki bundan ziyade
Yetmiyor mu deli gönlüm

Sıhhat gibi devletin var
Evlat gibi servetin var
Cemiyette bir katın var
Yetmiyor mu deli gönlüm

Gezmek görmek nasip oldu
Yaş kırk üçe vasil oldu
Her isteğin hasıl oldu
Yetmiyor mu deli gönlüm

Sefil Seyyab çok çalışır
Döner sılayı dolaşır
Birgün menzile ulaşır
Yetmiyor mu deli gönlüm

* İlk kez yayımlanıyor.

Ay Akşamdan ışıktır (*Yaylalar*)

Yöresi:
Aşkale

Kaynak:
Ali Atıcı

Ay akşamdan ışıktır
Yüküm şimşir kaşıktır
Komşu kızını zapteyle
Bizim oğlan aşiktir

Yaylalar yaylalar
Dilo dilo yaylalar
Yaylalar yaylalar
Dilo dilo yaylalar

Ay akşamdan aş da gel
Cılga yola düş de gel
Eğer anan koymazsa
Vicdanan danış da gel

Yaylalar yaylalar
Dilo dilo yaylalar
Yaylalar yaylalar
Dilo dilo yaylalar

Ayın önünde yıldız
Nerden gelirsin baldız
Sen git de ablan gelsin
Duramıyom yalınız

Yaylalar yaylalar
Dilo dilo yaylalar
Yaylalar yaylalar
Dilo dilo yaylalar

* * *

Servetim Sermayem

Aşık İbrahim Saltan

Servetim sermayem malım kalmadı
Zengin yoksul düşse hor olur imiş
Beddua mı aldım yüzüm gülmedi
Eyvah çile çekmek zor olur imiş

Tarla sürüp satıp elimden oldum
Arılarım geçti balımdan oldum
Ellerim bağlandı kolumdan oldum
Her söze inanan tor olur imiş

Ben yağmur değilim yağıp çağlamam
Yardan ayrı kaldığıma ağlamam
Haktan başkasına gönül bağlamam
Yiğidin sevdiği bir olur imiş

Aşık Saltan boşa kendini üzmez
Hakka hizmet eden canından bezmez
Gerçek insan elin emrinde gezmez
Hakka inananlar hür olur imiş

Senin Olsun

Tekin Kireççi

Çok düş gördüm gerçek hani
Bundan sonra senin olsun
Kime kandırdın yabani
Bundan sonra senin olsun

Çiğdi gönlüm şimdi pişti
Neylesin sarayı köşkü
Zaten artık vakti geçti
Bundan sonra senin olsun

Bulduğun yar yar olsa da
Kararların kar olsa da
Yoklar artık var olsa da
Bundan sonra senin olsun

Özlediğin mutluluklar
Bitmeyen kula kulluklar
Zor gelen bu ayrılıklar
Bundan sonra senin olsun

Dünyada bir haz kalmadı
Geçti bahar yaz kalmadı
Çalınacak saz kalmadı
Bundan sonra senin olsun

*Cabili'*dir benim adım
Kalmadı hiç tuzum tadım
Alacağım her muradım
Bundan sonra senin olsun

Bahçeye İndim ki

Yöresi:
Elazığ

Kaynak:
Vasfi Akyol

Bahçeye indim ki gülleri derem
Gül değil meramım yarimi görem
Yar orda ben burda ben nere gidem

(Bağlantı)
Ah yürü yürü yürü boynan dolanam
Sen uyu ben uykulardan uyanam
Senin hasretine nasıl dayanam

Bahçeye indim ki sıradır taşlar
Al yeşil giyinmiş selvi ağaçlar
İnsan sevdiğine canlar bağışlar

(Bağlantı)

Bahçeye indim ki taş bulamadım
Bir yüzük yaptırdım kaş bulamadım
Kendime münasip eş bulamadım

(Bağlantı)

• • •

Sevdiğim Gurbette

Erzurumlu Emrah

Sevdiğim gurbette yeter yad oldum
Gözlerim kan ağlar dilim dad eyler
Küçücükken gözüm açıp gördüğüm
Bana senden gayrı kim imdad eyler

Ben de bilmem ne diyardan olduğum
Hasretinden sararıp da solduğum
El bağlayıp divanına durduğum
Ne öldürür beni ne azad eyler

Açılmadı şu dağların lalesin
Yıktın viran ettin ömrüm kalesin
Emrah eder çok çekmişim belasın
Beni koymuş yad elleri şad eyler

Merhametsiz Padişahlar (Yemen Türküsi)

Yöresi:
Çukurova

Kaynak:
Yaşar Kemal⁹⁶

Merhametsiz padişahlar askeri
On senedir eğliyorlar Hicaz'da
Genç iken kocadım yitirdim yarı
Soyka Yemen yiğit koymadı bizde
 Ne olur karlı dağlar ne olur
 Asker yarım gelse yaralarım ey'olur

Padişaha söylen yarı göndersin
Bu kanunu bu zakkumu döndersin
On seneyi bir seneye indirsin
Hiç mi merhamet yok Sultan Aziz'de
 Ne olur karlı dağlar ne olur
 Asker yarım gelse yaralarım ey'olur

• • •

Şaha Doğru Giden Kervan

Yöresi:
Tercan

Kaynak:
Hıdır Ersoy

Şaha doğru giden kervan
Çok ağlattın güldür beni
Düşmüşem elden ayakta
Tut elimden kaldır beni

Tut elimden ferman eyle
Gel bu derde derman eyle
Götür yare kurban eyle
Öldür derse öldür beni

Arıydım baldan ayrıldım
Ne şirin dilden ayrıldım
Bülbüldüm gülden ayrıldım
Gülistana kondur beni

Tut elimden düşmeyelim
Doğru yoldan şaşmayalım
Derdim çoktur deşmeyelim
Böyle yare bildir beni

Ela Gözlü Nazlı Yarı*

*Aşık Ferrabî*⁹⁷

Ela gözlü nazlı yarı
Görem dedim göremedim
Boş kalmıştır kavil yeri
Varam dedim varamadım

Gönlümün gülü nerede
Engeller durmaz arada
Emine'yle ben murada
Erem dedim eremedim

Şeker kaymak tatlı dili
Kınalamış nazik eli
Koynundaki gonca gülü
Derem dedim deremedim

Şahinim yok çıkam ava
Ne yaptımsa aldım hava
Kuşlar gibi ben bir yuva
Kuram dedim kuramadım

Derdin nedir bana anlat
Ben kimlere edem minnet
Dediler ki bağın cennet
Girem dedim giremedim

Mehmet Ali esas adım
Ferrabî'yi pirle kodum
Gurbet elden gelmem dedim
Duram dedim duramadım

* *Aşık Ferrabî*'nin bu türküsü aslında on ayrı dördlükten oluşmaktadır. *TRT* arşivindeki altı dördlüğün dışındakiler şöyle:

*Arzu da yakıtı Kamber'i
N'olur biraz gelsin beri
Feleğin çelik çemberi
Kıram dedim kıramadım*

*Nazlı yarı getirip de
Yanı yana oturup da
Kollarıma yatıp da
Saram dedim saramadım*

*Uzak bir menzile vardım
Hem ağladım hemi durdum
Karışık bir rüya gördüm
Yoram dedim yoramadım*

*Yükün aldı yine kervan
Gönül sen de boşa kıvrın
Emine'yle dem-i devran
Sürem dedim süremedim*

Şemsiyemin Ucu Kare

Yöresi:
Trakya

Kaynak:
Süleyman Çakal

Şemsiyemin ucu kare
Yok mu şu derdime çare
O yar güzel ben biçare
 Çaresiz dertlere düştüm
 Bir vefasız ele düştüm

Şemsiyemin ucu baston
Söyle canım kimdir dostun
Öldürmeye var mı kastın
 Çaresiz dertlere düştüm
 Bir vefasız ele düştüm

Ocak ocak kum eşerim
Sensin benim yar şekerim
Bilmez misin ne çekerim
 Çaresiz dertlere düştüm
 Bir vefasız ele düştüm

* * *

İsmi Sevdığım

Yöresi:
Erzincan

Kaynak:
Ali Ekber Çiçek⁹⁸

İsmi sevdiğim saadetli yarım
Özüm senin ile bir değil midir
Bu aşkın elinden yandım kül oldum
Beni Mecnun eden yar değil midir

Her andıkça aşkın beni coşurur
Dalgaların gelir baştan aşırır
Tuzak kurmuş aşığını düşünür
Siyah ebrulerin var değil midir

Velî'm der ki hayran oldum bakmadan
Kaşların hükmeder canım yakmadan
Böyle dostun hasretini çekmeden
Ölüm de bir yandan kar değil midir

Merhamet Kıl

Yöresi:
Sivas

Kaynak:
Yüksel Yıldız

Merhamet kıl kaşı keman
Ehl-i imana benzersin
Sallanıp gezdiğin zaman
Selvi revana benzersin

Mah yüzünden nur saçılır
Gerdanda zemzem içilir
Türlü çiçekler açılır
Baharistana benzersin

*Gevheri*⁹⁹ metheder seni
Yaş yerine döker kanı
Gel mahzun gönderme beni
Ulu divana benzersin

• • •

Enginlerden Giden

*Kıl Fakır*¹⁰⁰

Enginlerden giden yokuş bitmedi
Ali'yi sevende hilaf olmadı
Muhabbete serin veren kalmadı
Şimdiki ülfetler zenginlerinin

Zengin derler sim ü zeri olana
Bakmazlar ki başındaki borana
Hak mihmandır kanaatte kalana
Sinek bir olamaz zambullarınan

Zambul olup bal yapmaya başlarsan
Hakka sevilirsin emrin işlersen
Bir ağaca kırk meyveyı aşılsan
Yemişi çekilir zembillerinen

*Kıl Fakır*ım ezelinden zem bilmez
Mümin olan gazezinden kem bilmez
Sen seni bilersen seni kim bilmez
Muhabbet eyleyek duygularınan

Ahmet Ahmet Diye (*Sarı Ahmet Türkü*sü)

Yöresi:

Kaynak:

Afyon

Süleyman Boyacıoğlu

Ahmet Ahmet diye geldin yanıma

Nasıl kıydın benim tatlı canıma

Kardeşlerim kor mu senin yanına

Aman Allah kabir bana dar geldi

Genç yaşımda ölüm bana zor geldi

Sarı Ahmet'i getirdiler yumaya

Elim varmaz tenesire koymaya

Dilim varmaz Ahmet ölmüş demeye

Aman Allah kabir bana dar geldi

Genç yaşımda ölüm bana zor geldi

• • •

Nedendir Suna Boylum (*UH*)*

Karac'oğlu

Nedendir suna boylum nedendir

Şu geceki benim uyumadığım

Çetin derler ayrılığın derdine

Ayrılık derdine doyamadığım

Dostun bahçesine yad eller dolmuş

Gülünü toplarken fidanın kırmış

Şunda bir kötünün koynuna girmiş

Şu benim sevmeye kıyamadığım

Kömür gözlüm seni sevdim sakındım

İndim has bahçeye güller sokundum

Bilmiyorum nerelere dokundum

Belli bir haberin alamadığım

Karac'oğlu der ki yandım ben öldüm

Her deliliği ben kendimde buldum

Dolanıp da kavil yerine geldim

Kavil yerlerinde bulamadığım

* *Musa Eroğlu* tarafından bestelendi.

Böyle mi Yanar (UH)

Yöresi:
Malatya

Kaynak:
Selahattin Alpay

Böyle mi yanar adam adama
Birgün gelem konam senin odana
Çifte çoban gelmiş konmuş odana
Beni kondurmaya yerin kalmamış
*Digel di leylim di leylim yosmam di leylim
Gülmedi bu garip gönlüm di leylim oy oy*

Evlerinin önü kibar bir yokuş
Kız kurbanın olam o nasıl bakış
Halının üstüne koyduğun nakış
İplik tutan ak eline kurban olayım
*Digel di leylim di leylim yosmam di leylim
Gülmedi bu garip gönlüm di leylim oy oy*

* * *

İzzetli Hürmetli Bilirim

Yöresi:
Zile

Kaynak:
Sadık Doğanay

İzzetli hürmetli bilirim seni
Erin ere yolu güç gelir böyle
Kişi sevdiğini gönlünde bilse
Dostun dosta huyu hoş gelir böyle

Zengiyi zengiye vuru besince
Lokmalar hallolur çiğler pişince
Kadehler pas tutar sazlar coşunca
Gerçek ariflere coş gelir böyle

Kişi vardan yoka düştüğü zaman
Geniş dünya olur yoksula zindan
Herkes zevk içinde kalsa da bir an
Hayal-i dünyadır ona boş gelir böyle

Sefil Kemter hayal beni gezdirir
Er olanlar çifte kantar kaldırır
Ulu dergah bulup kabın doldurur
Arifler elinden iş gelir böyle

Mahkeme Meclisi

*Aşık Seyranî*¹⁰¹

Mahkeme meclisi icat olduğı
Çeşme-i rüşvetin akmaklığından
Kaza bela ile alem dolduğı
Kazların kadiya uçmaklığından

Selefin rüşvetle hüccet yazması
Halefin anlayıp hükmün bozması
Yıkılan binanın birden tozması
Asıl sermayenin topraklığından

Asıl sermayeyi niyabetleri
Emval-i eytamdır ticaretleri
Davet-i rüşvete icabetleri
Sıdk ile gönlünün alçaklığından

Bülbülün aşkıdır dalda öttüğü
Çobanın sütedir koyun güttüğü
Toprağın Habil'i kabul ettiği
Şüphesiz yüzünün yumşaklığından

Dünyadan ahrete gidip gelmemek
Olması iktiza eder ölmemek
Balık baştan kokar bunu bilmemek
Seyranî gafilin ahmaklığından

* * *

Kamberim (*UH*)

Yöresi:
Keskin

Kaynak:
Hacı Taşan

Sabah oldu da tan yerleri atıyor
Destur vermiş bütün kuşlar ötüyor
Herkes sevdiğin de almış yatıyor
Uyan hey derdine yandığım uyan

Sabah oldu da tan yerleri ısımış
Şavkı düşmüş gül benizi üşümüş
Güvenmeyin fani dünya boşumuş
Uyan hey derdine yandığım uyan

Bin Derdim Var İdi

Yöresi:
Maraş

Kaynak:
Müslim Aydoğdu

Bin derdim var idi bin daha oldu
Derdimin dermanı aman ha aman
Gülistan bezminin gülleri soldu
Goncayı handanı aman ha aman

Halimde kalmadı aram u karar
Gün be gün erişir ömrüme zarar
Medet ey efendim sen verme melal
Gönlümün fermanı aman ha aman

Yaktı derunumu bir peri peyker
Nar-ı hasret odu bu cana eser
Derd-i hasretinle ölürsem eğer
Canımın cananı aman ha aman

Bana cevredersin ey kaşı kare
Yüreğimde açtın sağolmaz yare
Yüz bin tabip olsa bulunmaz çare
Yaramın Lokmanı aman ha aman

Gamze-i zülfünün çeşmim yaş eyler
Cismim bir işaret eyler kaş eyler
Cahil sır saklamaz seni faş eyler
Kaşları kemanı aman ha aman

Fevzi çeşmim yaşı duretti yetiş
Gamlıyım felekten yedim hazan nuş
Bir daha göreyim durma gel yetiş
Çıkma bu canı aman ha aman

Dağlar

Aşık Ceyhani

Bitmez oldu şu gurbetin cefası
Sinem kebab oldu sızladı dağlar
Dokuz yıldır ben bu yolun kervanı
Dost ilini gönül özledi dağlar

Kamber kalçlı deryaların coşunda
Aşkın pazarında yar telaşında
Akan çeşmelerde pınar başında
Mecnun'la Leyla'yı gözledi dağlar

Geçti civan ömrüm buldu kemali
Yitirdim ararım hüsn ü cemali
Gezer dolaşırım avcı misali
Kerem de Aslı'yı izledi dağlar

Yorulma *Ceyhani* yoktur imkanı
Toroslarda kaldı Baba Ümmani
Ya neredeler Hicrani'yle Sümmani
Toprağın bağrında gizledi dağlar

• • •

Ak Bilekte Sarı Akik

Yöresi:
Adana

Kaynak:
Aşık Hacı Karakılçık

Ak bilekte sarı akik
Zülfün de gerdana dökük
Gözün melul kaşın yıkık
Dostum neler duydun bugün

Yüce dağdan bakınırdın
Lale sümbül takınırdın
Seni benden sakınırdım
Sen ellere uydun bugün

Kani *Karac'oğlu* kani
Veren alır tatlı canı
Ummadığım kara donu
Yar karşımda giydin bugün

Harman Yeri

Yöresi:
Afyon

Kaynak:
Osman Atilla

Harman yeri yaş yeri
Yavaş yürü hoş yürü
Ak gerdanın altında
Otuz iki diş yeri

*Ay Ayşem meneuşem
Böyle olalım her akşam*

Harman yeri yarıldı
Anam bana darıldı
Ne darıldın hey anam
Eloğludur sarıldı

*Ay Ayşem meneuşem
Böyle olalım her akşam*

Harmana kuyu kazdım
Hem okudum hem de yazdım
Ak göbeğin altına
Düştüm bayıla yazdım

*Ay Ayşem meneuşem
Böyle olalım her akşam*

Harman yeri süpürdüm
Bağdaş kurdum oturdum
Ne darıldın hey ana
Sarhoş keyfi yetirdim

*Ay Ayşem meneuşem
Böyle olalım her akşam*

İnce Çayır Biçilmez

Yöresi:
Amasya

Kaynak:
Hüseyin Kılıç

İnce çayır biçilmez
Su bulanık içilmez
Bana yardım geç derler
Yar tatlıdır geçilmez

Elif üstünde mimler
Bülbül kafeste inler
Benim kalbimde sensin
Senin kalbinde kimler

Suya giden yorulmaz
Su yolunda durulmaz
Gel beraber gezelim
Annen baban darılmaz

• • •

Selvi Boylum

Ozan Kemteri

Şu dünyanın sefasını sürmedim
Kalk ayağa selvi boylum kalk hele
Şu koca ömürde birgün görmedim
Kalk ayağa selvi boylum kalk hele

Şu güzel dağlara poyraz mı değdi
Eriyip gitmenin sebebi neydi
Sevdiğim de gene boynun mu eğdi
Kalk ayağa selvi boylum kalk hele

Çalıştım geceyi gündüze kattım
Bin bir çile ile bir yuva yaptım
Nice zehirleri bal dedim yuttum
Kalk ayağa selvi boylum kalk hele

Kemteri yüreğin gamda kedere
Demek ki bunlar da varmış kaderde
Kim saldı seni dost bu zalım derde
Kalk ayağa selvi boylum kalk hele

Gıcılar Kavak Gıcılar

Yöresi:
Hacıbektaş

Kaynak:
Nusret Karadağ

Gıcılar kavak gıcılar
Kavak değil oduncular
İşte geldi kınacılar
 Kız anam kınan kutl'olsun
 Sağdığın inek sütl'olsun

Elimi soktum astara
Elimi kesti testere
Yarım gidi gurbetlere
 Kız anam kınan kutl'olsun
 Sağdığın inek sütl'olsun

Bizim yaylalar oluklu
İçinde türlü balıklı
Yanındaki mor belikli
 Kız anam kınan kutl'olsun
 Sağdığın inek sütl'olsun

• • •

Kara Kaş Altında

*Sefil Selimi*¹⁰²

Kara kaş altında kara gözlerin
Ne malmış sevdiğim sileyim mi ben
Örtüp gizlediğin güzel yüzlerin
Görmeyi görmeyi öleyim mi ben

Gezerim peşinden gördüğün yoktur
Perişan halimi sorduğun yoktur
Açtığın yareyi sardığın yoktur
Yareli yareli dağlayım mı ben

Gönlümüm koparıp aldın elimden
Daha ne istersin *Sefil Selim*'den
İsminde çürüyor aciz dilimden
Susuz güller gibi solayım mı ben

Gel Sevelim

Neşet Ertaş

Gel sevelim sevileni seveni
Sevgisiz suratlar gülmüyor canım
Nice gördüm dizlerini döveni
Giden ömür geri gelmiyor canım

Özü gülmeyenin yüzü güler mi
Sevgisiz muhabbet hakka değer mi
Seven insan kaşlarını eğer mi
Zorunan güzellik olmuyor canım

Sevgi haktır seven alır bu hakkı
İçi güler dıştan görünür farkı
Sevmeyene akamaz sevginin arkı
Boş lafla oluklar dolmuyor canım

Bir zaman aşıkken sen de sevmiştin
O anda dünyayı nasıl görmüştün
Sanki cennetin bağına girmiştin
Çokları bu hakkı bilmiyor canım

Aşkın ateşine yandım alıştım
Bu ateş içinde aşkla tanıştım
Doğru mu yanlış mı deyip danıştım
Sevgisiz hak kabul olmuyor canım

Sevenin gönlünde yanar ışıklar
Kaybolur karanlık tüm dolaşıklar
Garip'im sevenler bunca aşıklar
Boş hayale boşa yelmiyor canım

Seher Yeli

Aşık Gülabi

Seher yeli dost köyüne varırsan
Sana diyeceğim var seher yeli
Gözlerimden akan kanlı yaşlara
Hele şu halime bak seher yeli

Sakın deli esme zülfün teline
Benden selam söyle o zalim yare
Yazdığım nameyi onun eline
Çağır bir tenhada ver seher yeli

Gülabi'yem daha sabrım kalmadı
Deli gönül Leylasını bulmadı
Bu dünyaya öyle güzel gelmedi
Bulunmaz emsali yok seher yeli

• • •

Bir Elinde Kantar (*Name Gelin*)

Yöresi:
Elmadağ

Kaynak:
Bayram Aracı & Mucip Arcıman

Bir elinde kantar
Neler de alır tartar
Aşka gelmiş Namem
Entarisin yırtar

(Bağlantı)
Dirim Name dirim
Satın da alır yerim
Birgün olur Namem
Ben sana neler derim

Suda oynar balık
Ne yaman da yanık
Arzedeyim gelin Namem
Benzim neden soluk

(Bağlantı)

Beyaz Fesli

Yöresi:

Aksaray

Kaynak:

Bayram Çalışkan

Beyaz fesli esmer

Aman aman

Beyaz fesli esmer

Aman aman

Sensin benim bidanem

Aklım alanı yar

Kekillerin nişte

Aman aman

Kekillerin nişte

Aman aman

Aklım alan biclanem

Sensin bu işte

* * *

Gel Ey Dostum

Pir Sultan Abdal

Aç artık dost kollarını

Gel ey dostum yavaş yavaş

Yol karlık gözüm görmez

Gel ey dostum yavaş yavaş

(Bağlantı)

Haydar-ı şah senin adın

Bilirim sende muradım

Çok peygambere uğradım

Gel ey dostum yavaş yavaş

Bir su içtim derin gölden

Hiç ayrılmam ben bu yoldan

Arif olan anlar halden

Cahillerden bilen yoktur

(Bağlantı)

Pir Sultan'ım konar göçer

Halini bilene açar

Misafirler gelir geçer

Eğlenip de kalan yoktur

(Bağlantı)

* *Beyhan Aksoy* tarafından bestelendi.

Tabibim Yok

Aşık İhsani

Tabibim yok yaralıyım
El güler ben karalıyım

Oy baba dinmiyor acım
Kerem'dir benim ilacım

Bana bir tabut getirin
Beni Kerem'e götürün

* * *

Keklik*

Yöresi:
Erzincan

Kaynak:
Mustafa Kul

Kekliğin izi kanlı
Topuğu dizi kanlı
Yaktılar bizi burda
Ettiler sizi kanlı

(Bağlantı)
Kekliğim kecliğim kecliğim gel gel
Nedir elinden çektiğim gel gel
Al kınalı parmakların enik enik enik enik
Batır kanıma kecliğim batır canıma kecliğim

Kekliğim taş başında
Kınalı fes başında
Öyle bir yar sevmişem
Çok avcı var peşinde

(Bağlantı)

Keklik taştan el eder
Eşine gel gel eder
Eğer eşi gelmezse
Dağı taşı yol eder

(Bağlantı)

* İlk kez yayımlanıyor.

Bana mı Verdin

Yöresi:
Artvin

Kaynak:
Mehmet Koç

Ezeli ezelden taksimde mevla
Bu noksan kısmeti bana mı verdin
Ellere sefalar eyledin ihsan
Dert ile mihneti bana mı verdin

İçirdin feleğin gam-ı zehrini
Dalgası yakıyor gönül şehrini
Çekiyorum bir dilberin kahrını
Firkatı hasreti bana mı verdin

Hıfzı'yım kalmışım daim cefada
İtibar kalmadı gayrı vefada
Yaren yoldaş vatanında sefada
Diyar-ı gurbeti bana mı verdin

* * *

Çıkarım Bozok Dağına

Dadaloğlu

Çıkarım Bozok dağına
Avşar ili görünür mü
Allah bir de işi iki
Gitti ama gelinir mi

Yücelerde olur geyik
Yol bekliyor gözü büyük
Benim yarım allar giyik
Nazlı nazlı salınır mı

Sehil kuşu Rum'a uçtu
Eğlenmenin vakti geçti
Yaylalar aklıma düştü
Coştı gönül durulur mu

*Dada*ım der ki zatımız
Artar ün ve firkatımız
Yaylaya dönse atımız
Hasret olan yorulur mu

Kanlı Melek (UH)

Yöresi:
Malatya

Kaynak:
Malatyalı Fabri¹⁰³

Aşağıdan gelir bir kanlı melek
Yolumu yolsuza düşürdü felek
Seni sevdim diye ölmem mi gerek
 Kıyma zalım kıyma canıma kıyma
 Aldanıp meleğin sözüne uyma

Orucu tuttum da bayram etmedim
Emrinizden ayrı bir iş tutmadım
Doğrudan ayrılıp eğri gitmedim
 Kıyma zalım kıyma canıma kıyma
 Aldanıp meleğin sözüne uyma

• • •

Gönül Çalamazsın*

Aşık Hüdai

Gönül çalamazsın aşkın sazını
Ne perdeye dokun ne teli incit
Eğer çekemezsen gülün nazını
Ne dikene dokun ne gülü incit

Bülbülü dinle ki gelesin coşa
Karganın namesi gider mi hoş
Meyvasız ağacı sallama boşa
Ne yaprağını dök ne dalı incit

Bekle dost kapısın sadık dost isen
Gönüller tamir et ehli dil isen
Sevda Sahrasında Mecnun değilsen
Ne Leyla'yı çağır ne çölü incit

Gel haktan ayrılma hakkı seversen
Nefsini ıslah et er oğlu ersen
Hüdai incinir inciden versen
Ne kimseden incin ne eli incit

* *Aşık Haydar Öztürk* tarafından bestelendi.

Dudu Dillim

Yöresi:
Bitlis

Kaynak:
Kenan Erel

Dudu'nun bağında laleler biter
Lalenin kokusu Duduma yeter
Bu ayrılık bize ölümden beter

Kerem eyle dudu dillim ayranı
Anamdan izinsiz vermem gerdanı
Babamdan izinsiz vermem ayranı

Akşam olur güneş gider ay gelir
Herkes sevdiğini alır yan gelir
Sen ağlama gözlerinden kan gelir

Kerem eyle dudu dillim ayranı
Anamdan izinsiz vermem gerdanı
Babamdan izinsiz vermem ayranı

Yağmur yağar yere yere yüzüme
Çamur çıkar kırıdımın dizine
Benden selam söylen kötü kızına
Tarasın zülfünü döksün yüzüne

Sabahtan kalktım
Ayranı yaydım
Kalaylı kazanda
Yoğurdu çaldım
Askere gideni
Ölür mü sandın

Kerem eyle dudu dillim ayranı
Anamdan izinsiz vermem gerdanı
Babamdan izinsiz vermem ayranı

Unutma Sevdiğim

Musa Eroğlu

Ak gerdanda nokta nokta ben olam
Sen kovan ol ben petekte bal olam
Beyaz saçlarında siyah tel olam
Tararken kopartma beni sevdiğim

Kumaş olam ellerinle biç beni
İçkin olam yudum yudum iç beni
Mektup olam beyaz zarftan aç beni
Okumadan yırtma beni sevdiğim

Tülbendinde oya olam pul olam
Kabul eyle ben kapında kul olam
Dosta giden uzun ince yol olam
Yorulup terketme beni sevdiğim

* * *

Esmerim

*Yöresi:
Diyarbakır*

*Kaynak:
Celal Güzelses*

Esmer bugün ağlamış
Ciğerimi dağlamış
Kara kaşın üstüne
Siyah puşi bağlamış
Hele loy loy loy kibar yarım esmerim

Esmerin ağı gerek
Alnında bağı gerek
Yarı esmer olanın
Zencirden bağı gerek
Hele loy loy loy kibar yarım esmerim

Esmer bugün toydadır
Kesimi ne boydadır
Ne kadar esmer varsa
Hepsi bizim soydadır
Hele loy loy loy kibar yarım esmerim

Germencik'nen Baltacık'ın Arası

Yöresi:
Aydın

Kaynak:
Yöre Ekibi

Germencik'nen Baltacık'ın arası
Yaktı beni domdom kurşun yarası
Aman doktor nedir bunun çaresi
 Gitti yarım gitti elden ne çare
 Kader kısmet böyle yazmış ne çare

Meyhaneye vardım ama içmedim
Arkadaşım düşman imiş bilmedim
Yedi yerden kurşun yedim ölmedim
 Gitti yarım gitti elden ne çare
 Kader kısmet böyle yazmış ne çare

• • •

Derede Değirmenim (Düz Horon)*

Yöresi:
Artvin

Kaynak:
Bekir Karadeniz

Yaylanın çimeninde
Ben böyle değil idim
Ben biridim biridim
Sevdalıktan eridim

Arı konar güllere
Kına koymuş ellere
Sevdalıktan yanarım
Düştüm dilden dillere

Kayalardan kayarım
Yoktur benim ayarım
Ben bu dertten ölürsem
Kaderime sayarım

* Türkü TRT arşivinde başka sözlerle veriliyor. İlk dörtlüğün dışındaki iki dörtlük yine Artvin yöresinin başka bir oyun havasına (*Cilveloy*) ait olmakla birlikte, özellikle mani biçimdeki dörtlüklerden oluşan oyun türkülerinin sözleri hece sayısı uyduğunda başka ezgilerde de söylenebildiğinden böylesi bir karışıklık ortaya çıkmış olabilir.

Benim Kurbanlarım

Davut Sulari

Elde düğün bayram benim neyime
Benim kurbanlarım çok evvel oldu
Sorayım fakire bir de beyime
Dem-i clevranlarım çok evvel oldu

Eller güler oynar içim kan ağlar
Alem al yeşilde can kara bağlar
Değiştı asırlar silindı çağlar
Merdan-ı meydanım çok evvel oldu

Davut Sulari'yem çağladım aktım
Riyakar kullardan nefretten bıktım
Şöhret kalasını kökünden yıktım
O aht-ı peymanım çok evvel oldu

• • •

Yüz Ay Var

Yöresi:

Kerkük

Kaynak:

*Abdurrahman Kızılay*¹⁰⁴

Dede gene yüz ay var
Yüz yıldız var yüz ay var
Hergün gördüğüm yarı
 Yok umudum
Görmemişem yüz ay var

Dede gene yüz aydır
Kaşlar keman yüz aydır
Öyle bir güne kalmışam
 Yok umudum
Her dakkası yüz aydır

Dede gene yüzde bir
Hasa verem yüzde bir
Her yar vefalı olmaz
 Yok umudum
Olursa da yüzde bir

Bu Gece Bu Handayım

Yöresi:

Maden

Kaynak:

İzzet Altınmeşe

Bu gece bu handayım

Oy oy oy oy oy oy oy

Ben halimem ben yetimem ben seyidem

Bu handa külhandayım

Oy oy oy oy oy oy oy oy oy malım

Oy malım belalım belalım belalım

Hancı kurbanın olanı

Oy oy oy oy oy oy oy

Ben halimem ben yetimem ben seyidem

Çok zamandır yoldayım

Oy oy oy oy oy oy oy oy oy malım

Bu gece uyumamışam

Oy oy oy oy oy oy oy

Ben halimem ben yetimem ben seyidem

Uykuma doymamışam

Oy oy oy oy oy oy oy oy oy malım

Oy malım belalım belalım belalım

Keserem seni kiprik

Oy oy oy oy oy oy oy

Ben halimem ben yetimem ben seyidem

Yar gelmiş görmemişem

Oy oy oy oy oy oy oy oy oy malım

• • •

Tez Gel (UH)

Yöresi:

Sivas

Kaynak:

Feyzullah Çınar

Az mı rah eyledim gurbet ellere

Efendim cananım eylenme tez gel

Bunca sevenlerin yolunu gözler

Allı taban mah-i güneşim tez gel

Dolaşma gurbeti ey şah-i cihan

Yakıyor bağrımı dert ile figan

Aldı yüreğimi gam ile hicran

Derdimin dermanı Lokmanı tez gel

Cihan Var Olmadan*

Şiri

Cihan var olmadan ketm-i ademde
Hak ile birlikte yektaş idim ben
Yarattı bu mülkü çünkü o demde
Yaptım tasvirini nakkaş idim ben

Ademin sulbundan Şit olup geldim
Nuh-i Nebi olduğum da tufana daldım
Bir zaman bu mülke İbrahim oldum
Yaptım Beytullah'ı taş taşıdım ben

Zekeriya ile beni biçtiler
Yahya ile kanım yere saçtılar
Davut geldim çok peşime düştüler
Mühr ü Süleyman'ı çok taşıdım ben

Bu fena mülküne çok gelip gittim
Yağmur olup yağdım ot olup bittim
Urum diyarını ben irşad ettim
Horasan'dan gelen Bektaş idim ben

Gahi Nebi gahi Veli göründüm
Gahi uslu gahi deli göründüm
Gahi Ahmet gahi Ali göründüm
Kimse bilmez sırrım kallaş idim ben

Hamdülillah şimdi Şiri dediler
Geldim gittim zatım hiç bilmediler
Kimseler bu sırrı fehmetmediler
Hep mahluk kuluna kardaş idim ben**

* *Yavuz Top* tarafından bestelendi.

** 1761'de ölen, İstanbul'un *Bektaşî* tekke şeyhlerinden *Şiri*'nin 16 dörtlükten oluşan şiirin tümü yerine *Yavuz Top*'un söylediği dörtlükleri aktarmak uygun geldi.

Üç Duygu

*Aşık Hüseyin Çırakman*¹⁰⁵

Üç duyguyu canım gibi severim
Biri sevgi biri saygı biri aşk
Sazım ile sözüm ile överim
Biri sevgi biri saygı bir aşk

Gelip madde ile ruha karışan
Tabiatla güzellikle yarışan
Yetmiş iki millet ile barışan
Biri sevgi biri saygı biri aşk

Bunlarla yaşamak bunlarla gülmek
Bunlarla mümkündür gerçeği bilmem
Sen sana dönersin mümkün mü ölmek
Biri sevgi biri saygı biri aşk

Çırakman bunlarla iniler sazım
Bunlarla güzeldir baharım yazım
Şu dünyada her insana lazım
Biri sevgi biri saygı biri aşk

* * *

Gökte Yıldız

Aşık Mahzuni

Gökte yıldız yerde ışık görünmez
Güneş doğup gündüz olduğu zaman
İnsanoğlu ara yerde sürünmez
Baş koyacak yastık bulduğu zaman

Çalışmadan yetim hakkını yeme
O kül kafan ile bilirim deme
Dağılır ordular kalkar mahkeme
İnsanlık kavgasız kaldığı zaman

Bak ne hale koydun ğarip başımı
Zehir ettin ekmek ile aşımı
Boşa süslemeyin mezar taşımı
*Mahzuni Şerif*im öldüğü zaman

Sarı Kız

Yöresi:
Kayseri

Kaynak:
Osman Gonalga

Yılan aktı kamaşa
Su neylesin yanmışa
Mevlam sabırlar verir
Yarinden ayrılmışa

(Bağlantı)
Aman aman sarı kız
Nasıl yatıyon bensiz
Seni dinsiz imansız

Sarı saçın yaş durur
Yel eser dolaştırır
Şu benim mektubumu
Yare kim ulaştırır

(Bağlantı)

Sarısın seçemedim
Güzelsin geçemedim
Sen benden geçtin ama
Ben senden geçemedim

(Bağlantı)

* * *

Eser Sabah Yeli

Yöresi:
Korkuteli

Kaynak:
Fabrettin Çelik

Eser eser sabah yeli kesilmez
Güzellerin kem sözüne kūsülmez
Güzel sevmeyinen yiğit asılmaz
Severim güzeli korkmam ölümden

Ne bakarsın Urum kızı kuleden
At kendini kurtar beni beladan
Seni güzel beni çirkin yaradan
O Tanrının kulu ben değil miyim

Yorulдум Yollar Uzak

Yöresi:
Osmaniye

Kaynak:
Yaşar Kemal

Yorulduğum da yollar uzak
Yüzünde sakalı tozak
Emmileri çadır kurmuş
Böğrü pınar altı sazак

Hele deliye deliye
Kahve yok vurur tülüye
Musa emmim Maraş'tan gelir
Salta kestirir Ali'ye

Celil emmim iyi iyisi
Musa emmim gölge kuyusu
Ahmet'i sebep diyorlar
Ölenler bunun dayısı

Almalı gelin almalı
Osman ağasına vermeli
Bizim oğlanın gelini
Yüce baş altın çalmalı

Veli'nin yağlığı ağı
Söyle gelin dili bağı
Kara çadır büyük evli
Kıvılamış babam uşağı

Gene yandım özümnden
Kanlı yaş döktüm gözümnden
Eğer alırsan sözümnden
Teberiğın indi bize

Gene yandım ha örd gibi
Gözüm dönüyor dört gibi
Sızlattın teberiği
Eniği kalmış kurt gibi

Bir Su Gibi

Yöresi:
Tunceli

Kaynak:
Zühre Yaprak

Bir su gibi ak güzel
Gül menekşe tak güzel
Ben yolundan geçerken
Pencereden bak güzel
Yar yar yar aman
Pencereden bak güzel

Bu gözler bağı gözler
Avcılar dağı gözler
Yar bizi yaraladı
Varmış bir sağ gözler
Yar yar yar aman
Pencereden bak güzel

Yareli vay yareli
Olmayınca yar eli
Eller beyaz giyinmiş
Ben giymişem kareli
Yar yar yar aman
Pencereden bak güzel

* * *

Karanfilim Budam Budam

Yöresi:
Erzurum

Kaynak:
Faruk Kaleli

Karanfilim budam budam budama
Yeminliyim sensiz girmem odama
Selam verdim yanındaki adama
Ballandır balam ballandır
Dolandır bade dolandır

Karanfilim biberim balam biberim
Ben yarimden dilberim balam dilberim
Ekşitme yüzün gözün misafirim giderim
Ballandır balam ballandır
Dolandır bade dolandır

Yürü Yalan Dünya

Aşık Nurşani

Yürü yalan dünya bunca gamın ne
Yaşamdan umudu keser olmuşum
Güzel idim çirkin gözle görüldüm
Aynada yüzüme küser olmuşum

Aşılmaz engelden aşırdın beni
Diyardan diyara koşturdun beni
En son sevdalattın coşturdun beni
Deli poyraz gibi eser olmuşum

Nurşani'yem bir kenara attılar
Pahalıyken ucuz gibi sattılar
Sonunda hışmedip taşa tuttular
Kalmadı mecalim susar olmuşum

• • •

Uğrun Uğrun

Karac'oğlan

Kömür gözlüm ben bu elden gidersem
Var bana nisbetle tez uğrun uğrun
Rakip değilim ki aranı bozam
Yadlara düğmeni çöz uğrun uğrun

Düğün olup al bayrağın açınca
Usul boya yeşil kemha biçince
Yar salınıp kız karşına geçince
O zaman bildim ki söz uğrun uğrun

Düğün olur Arap atı erişir
Bayram olur kanlı kinli barışır
Sevdiceğim yadlar ile konuşur
Konuş yadlar ile gez uğrun uğrun

Karac'oğlan der ki yalandır yalan
Aldatıp yarimi elimden alan
Gözyaşın mürekkep kirpiğin kalem
Ayrılık namesin yaz uğrun uğrun

Dedim Dilber Didelerin İslanmış

Yöresi:
Sivas

Kaynak:
Aşık Veysel

Dedim dilber didelerin ıslanmış
Dedi çok ağladım sel yarasıdır
Dedim dilber yanakların ıslanmış
Dedi zülûf değdi tel yarasıdır

Dedim dilber yanakların al olmuş
Dedi bugün bana başka hal olmuş
Dedim dilber yanakların gül olmuş
Dedi çiçek soktum gül yarasıdır

Dedim *Emrah* aklım başımdan aldın
Dedi bu cihanda beni mi buldun
Dedim dilber niçin sarardın soldun
Dedi çektiçeğim dil yarasıdır

* * *

Aşağı Yoldan Çıktı

Yöresi:
Yeşilova

Kaynak:
Salih Urban

Aşağı yoldan çıktı bayrağın ucu
Belinde sallanır çevrenin ucu
Sen benimsin ben seninim en gücü
Doğan aylar doğuşundan bell'olur
Güzel olan yürüyüşünden bell'olur

Gide gide gitmez oldu dizlerim
Ağlamaktan görmez oldu gözlerim
El kızına geçmez oldu sözlerim
Poyraz esmeyince kar savrulur mu
Gönül olmayınca yar sevilir mi

Gide gide şu İzmir'i yol sandım
Ayağıma diken battı gül sandım
El kızını ben kendime yar sandım
Doğan aylar doğuşundan bell'olur
Güzel olan yürüyüşünden bell'olur

Silmedin Gözyaşını

Yöresi:
Diyarbakır

Kaynak:
Celal Güzelses

Silmedin gözyaşını aşkın ile ağlayanın.
Vay ahvaline zalim sana el bağlayanın

Öyle zahm açtı nigahın kılıcı sineme ki
Parelendi ciğeri yarelerim bağlayanın

Şem'a pervaneyi yaktığı için yanmadadır
Ciğeri dağlanır elbette ciğer dağlayanın

* * *

Yalan Dünya*

Pir Sultan Abdal

Yürü bre yalan dünya
Yalan dünya değil misin
Hasan ile Hüseyin'i
Alan dünya değil misin

Ali'm bindi düldül ata
Can dayanmaz bu firkata
Bozkurt ile kıyamete
Kalan dünya değil misin

Tanrının aslanın alan
Düldülü dağlara salan
Yedi kere ıssız kalan
Kalan dünya değil misin

Bak şu kaşa bak şu göze
Ciğer kebab oldu köze
Muhammet'i bir top beze
Saran dünya değil misin

Pir Sultan'ım ne yanarsın
Kurmuş çarkını dönersin
Ne konarsın ne göçersin
Kalan dünya değil misin

* *Kazım Birlik* tarafından bestelendi.

Yeşil İpek Bükene

Yöresi:
Safranbolu

Kaynak:
*Sadi Yaver Ataman*¹⁰⁶

Yeşil ipek bükene
Yare dizlik dikene
Mevlam sabırlar versin
Gizli sevda çekene

(Bağlantı)
Elinde şamdan
Bakıyor camdan
Geçiyor yoldan
Zarife de hanım

Gidiyom elinizden
Kurtulam dilinizden
Yeşil baş ördek olsam
Su içmem gölünüzden

(Bağlantı)

• • •

Akşamın Vakti Geçti

Yöresi:
Urfa

Kaynak:
Nafi Budak

Akşamın vakti geçti
Bir güzel baktı geçti
Zülfünü kement etmiş
Boynuma taktı geçti

Arpa biçtim gök iken
İçinde çakır diken
Ben seni gizli sevdim
Sen kız ben oğlan iken

Kaleden indim bağa
Gül sarılmış yaprağa
Nazlısından ayrılan
Nasıl girer toprağa

İncili Sedef

Yöresi:
Kerkük

Kaynak:
Abdülvahit Küzecioğlu

(Bağlantı)
İncili sedef kol bağın
Altın kemer bel bağın
Kimlerden konyak içtin
Gelirsen darmadağın

Kız adın Fatma Handır
Leblerin dolu baldır
Her gelen seni sever
Bu can sende ne candır

(Bağlantı)

Kız senin adın Dursun
Ay dolansın gün dursun
Zülfüne tembih eyle
Al yanaktan yan dursun

(Bağlantı)

Kız senin adın Gülçin
Bülbül ağlar gül için
Herkes bana düşmandır
Seni sevdiğim için

(Bağlantı)

* * *

Ayva Dibi

Yöresi:
Çankırı

Kaynak:
Selabattin İnal

Ayva dibi serin olur yatmaya
Kızlar gelir seyrimize bakmaya

Altın ister ak gerdana takmaya
Ağlama kömür gözlüm yol ayrı düştü

Erzincan'dan Kemah'tan

Yöresi:
Erzincan

Kaynak:
Orhan Dağlı

Erzincan'dan Kemah'tan
Yar gelir oynamaktan
Kolumda can kalmadı
Tef çalıp oynamaktan

(Bağlantı)
Oy dağlar oy dağlar
Sılda yarım ağlar
Ağlarsa anam ağlar
Kalanı yalan ağlar
Ağlama anam ağlama
Boşuna ciğer dağlama
Ben gidersem gelirim
Nafile kara bağlama

Erzincan'ın deresi
Hayli de çeker arası
Mehmedimi vurdular
Yedi yerden yarası

(Bağlantı)

* * *

Kağızman'a İsmarladım

Yöresi:
Erzurum

Kaynak:
Muharrem Akkuş

Kağızman'a ısmarladım nar gele
Gümüş kemer ince bele dar gele
Dar gele dar gele vay dar gele dar gele

Baharda yayılır kuzu yan yana
Benim yarım inci takar gerdana
Gerdana gerdana vay gerdana gerdana

Benim yarım güzellerden bir tane
İçlerinde sarı saçlı gül tane
Gül tane gül tane vay gül tane gül tane

Benziyor

Yozgathı Seyri

Bugün ben bir civan gördüm ey aziz
Canevimde mihmanıma benziyor
Dudak ağız burun sima da leziz
Dişleri dürr ü mercanıma benziyor

Ayaklar alışı yosma gelişi
Naz ile gülüşü canlar yakışı
Sarhoş salınışı mahmur bakışı
O gözleri mestanıma benziyor

Leninin ırmağı gonca yanağı
O kalem parmağı gerdan kaymağı
O sedef tırnağı sükker dudağı
O kamet-i fidanıma benziyor

Bir naz ile *Seyri* vechinin nuru
Kamet-i ar'arı leb-i sükkeri
Cilveli bir peri hasıl her yeri
O Yusuf-i Kenanıma benziyor

• • •

Yetiş

Aşık Haşimi

Devrildim ansızın selvi dal gibi
Yerinden sökülmüş bir fidan gibi
Günün karşısında yağan kar gibi
Eriyip su olmadan bitmeden yetiş

Ses versin Nesimi versin sesime
Sevenlerim gelsin gelsin yasıma
Yerim darağacı Mansurcasına
Urganım boynuma geçmeden yetiş

Issız ve karanlık sessiz geceler
Haşimî'yim neler çektim ben neler
Saatim ay oldu günüm seneler
Ecel şerbetini içmeden yetiş

Karanfil Ocak Ocak

Yöresi:
Orta Anadolu

Kaynak:
Necati Coşkun

Karanfil ocak ocak
Gülüm var kucak kucak
Ellerin gülü açmış
Benim gülüm tomurcak

(Bağlantı)
Aman hop ninnayı ninnayı
Yavrum gel oynayı oynayı
Aman güzel kız başın için
Yavrum terkederim dünyayı

Karanfil eker misin
Balınan şeker misin
Yar bana ettiğini
Ahrette çeker misin

(Bağlantı)

• • •

Kendi Noksanı Bil

Aşık İlhami

Kendi noksanını bilip arif ol
Kimsenin ay'bını gözetme gönül
Yetmiş üç millete bir nazarla bak
Hak sevmiş yaratmış söz etme gönül

Sakın cahil olup lakırdı düzme
Kimsenin alemde gönlünü üzme
Düzemiş bir işi varıp da bozma
Isınmış dilleri buz etme gönül

İlhami halini bir düşün şöyle
Dünyaya gelmekte fırsat ne böyle
Hakkın verdiği ne bin şükür eyle
İhmale düşüp de az etme gönül

Uzun İnce Bir Yoldayım

Aşk Veysel

Uzun ince bir yoldayım
Gidiyorum gündüz gece
Bilmiyorum ne haldeyim
Gidiyorum gündüz gece

Dünyaya geldiğim anda
Yürüdüm aynı zamanda
İki kapılı bir handa
Gidiyorum gündüz gece

Uykuda dahi yürüyom
Kalmaya sebep arıyom
Gidenleri hep görüyom
Gidiyorum gündüz gece

Kırk dokuz yıl bu yollarda
Ovada dağda çöllerde
Düşmüşem gurbet ellerde
Gidiyorum gündüz gece

Düşünülürse derince
Irak görünür görünce
Yol bir dakika miktarınca
Gidiyorum gündüz gece

Şaşar *Veyssel* hep bu hale
Gah ağlaya gahi güle
Yetişmek için menzile
Gidiyorum gündüz gece

Dostlar Beni Hatırlasın

Aşık Veysel

Ben giderim adım kalır
Dostlar beni hatırlasın
Düğün olur bayram olur
Dostlar beni hatırlasın

Can kafeste durmaz uçar
Dünya bir han konan göçer
Ay dolanır yıllar geçer
Dostlar beni hatırlasın

Can bedenden ayrılacak
Tütmez baca yanmaz ocak
Selam olsun kucak kucak
Dostlar beni hatırlasın

Ne gelsemdi ne giderdim
Günden güne arttı derdim
Garip kalır yerim yurdum
Dostlar beni hatırlasın

Açar solar türlü çiçek
Kimler gülmüş kim gülecek
Murat yalan ölüm gerçek
Dostlar beni hatırlasın

Gün ikindi akşam olur
Gör ki başa neler gelir
Veysel gider adı kalır
Dostlar beni hatırlasın

Şahin İdim

Yöresi:
Diyarbakır

Kaynak:
İzzet Altınmeşe

Şahin idim dağbaşında oturdum
Mecnun gibi ben Leylamı yitirdim
Lokman Hekim gibi tabip getirdim
Oy anam vay anam
Oy anam aman aman
Yine bulamadım derdime çare
Oy anam vay gel anam
Dertliyim garip anam

İki dağın arasında dağ olmaz
Ah çekenin yüreğinde yağ olmaz
Yazan katip yanlış yazmış yazımı
Oy anam vay anam
Oy anam aman aman
Benim yazım karalıdır ağ olmaz
Oy anam vay gel anam
Dertliyim garip anam

* * *

Eyvah Ey

Yöresi:
Artvin

Kaynak:
Adil Özder

Gün be gün başımı saldı dumana
Çıkamadım selamete eyvah ey
Bir of çeksem kafir gelir imana
Sunam gelmez merhamete eyvah ey

Feleğin ettiği bana çok oldu
Kem sözleri yüreğime ok oldu
Gece gündüz işim ağlamak oldu
Gönül düştü bu firkata eyvah ey

Şamil'in cismini nara düşürdü
Aşk ateşi her işimi şaşırdı
Kavuşmadan felek ayrı düşürdü
Hasret kaldı kıyamete eyvah ey

Halaylım (Leyla Türküsü)

Yöresi:
Malatya

Kaynak:
İbrahim Şakirkuş

Halaylım Leylamı Kırma taşın kenarı
Ab lele kurbanım Dibinde yedik narı
Halaylım Leylamı Küstürdük yola vurduk
Ab lele kurbanım Usul boylu da yarı

Halaylım Leylamı Taşa serdim üzümü
Ab lele kurbanım Taş sıyırdı dizimi
Halaylım Leylamı Seni zalımın kızı
Ab lele kurbanım Hiç tutmadı sözümü

Halaylım Leylamı Tarlaya attım kürek
Ab lele kurbanım Yine ah çekti yürek
Halaylım Leylamı Bilmezdim tanımazdım
Ab lele kurbanım Alnıma yazdı felek

• • •

Gülistanda Gülüm Var

Yöresi:
Erzurum

Kaynak:
Feryadi Hakkı Efendi

Gülistanda bir gülüm var
Mor menevşe sümbülüm var
Taze gonca bir gülüm var

(Bağlantı)
Baka baka gözden oldum ey
Diye diye sözden oldum ey
Yana yana özden oldum ey
Döve döve dizden oldum ey
Gözden oldum ey özden oldum ey
Sözden oldum ey ey

Gülistanı ben beklerim
Boşa gider emeklerim
Gülü sümbüle eklerim

(Bağlantı)

Güzeller Şahını Gördüm

Aşık İlyas Güldibi

Bugün ben güzeller şahını gördüm
Beli ince kaşları kemane benzer
Alemdе bulunmaz böyle bir güzel
Sürmeli gözleri ceylana benzer

Kaddi kameti de bir hal içinde
Şekerlenmiş kaymağı bal içinde
Aşık oldum o yare hayal içinde
Mestetti ol beni mestane benzer

Lütfunla sevdiğim eyle bir kamet
Cemalin görenler istemez cennet
Biçare *İlyas* da kapında hizmet
Reddetme sevdiğim meftuna benzer

* * *

Kiremide Su Düştü

Yöresi:

Rize

Kaynak:

Hasan Sözeri

Kiremide su düştü
Emine evden uçtu
Zavallı annesinin
Etekleri tutuştu

Ya gidin bakın ona
Belki çöllere düştü
Hep kızlar pay pay oldu
Bana Emine düştü

Emine de kuş muydu
Astı boynunu düştü
Bu fena sevdalıktan
Yandı yürek tutuştu

Bir sene gördüm seni
Sen benden ayrı düştün
Bir daha görsem seni
Yaşamak bana düştü

Ceylan Gözlüm

*Aşık Emrah*¹⁰⁷

Mecnun Leyla gibi seni sevecek
Gözü yaşlı sana türkü yakacak
Gönlüm sende kaldı senle gülecek
Bekletme aşığı gel ceylan gözlüm

Kerem Aslı gibi yanarım sana
Yokluğun ıstırap çektirir bana
Ya sev ya da bırak kıyma bu cana
Yakma aşığını gel ceylan gözlüm

Zöhre yıldızının nişanı sende
Sevdan yakar beni köz oldu bende
Seni seviyorum dediğim günde
Güldür *Emrah*'ını gel ceylan gözlüm

* * *

İçinde

Aşık Devai

Ben bir yetim idim bir şehre vardım
Durup da dinlendim bir han içinde
Çok şükür ki yarin cemalin gördüm
Dünya cevher kendi mercan içinde

Uçurdum dalımdan bir yeşil başlı
Sırma sırma uzun yar siyah saçlı
Neden hüznölüsün gözlerin yaşlı
Bir sen mi dertlisin cihan içinde

Ben seni tanırım sen de bilirsin
Güzelliğin kamerden mi alırsın
İki kaşın mihrabında gelirsın
Yine de tanırılar bin can içinde

Amanı da deli gönül amanı
Dağlar bırakmıyor sisi dumanı
Devai'yim yolculuğun zamanı
Yol görünür oldu kervan içinde

Kayadan İndirdiler

Yöresi:

Bartın

Kaynak:

Vahdet Gizli & Şinasi Ünyeli

Kayadan indirdiler

Kırata bindirdiler

Alt'aylık mahpusluğu

Üç aya indirdiler

Mis pamuğum

Nerelerde kaldın göz yaşığım

Bartın yolu düzdedir

Top zülüfler yüzdeder

Delikanlı gözleri

İnce ince kızdadır

Mis pamuğum

Nerelerde kaldın göz yaşığım

* * *

Nasıl Yar Diyeyim

Yöresi:

Erzincan

Kaynak:

Ali Ekber Çiçek

Nasıl yar diyeyim ben böyle yare

Mecnun edip çöle saldıktan sonra

Alemin bağına bülbüller konmuş

Nidem benim gülüm solduktan sonra

Karadır kaşların keman istemem

Şu gönlümden özge mihman istemem

Ölsem de derdime derman istemem

Ok vurup sinemi deldikten sonra

Coşkun çaylar gibi çağlamayan yar

Gönlünü gönlüme bağlamayan yar

Benim şu halime ağlamayan yar

Daha ağlamasın öldükten sonra

*Pir Sultan Abdal*ım sürem bu yolu

İnsan-ı kamilin olmuşum kulu

İster yağmur yağsın isterse dolu

Nidem ben ummana daldıktan sonra

Gönül

İhsan Güvercin

Güzellikleri arzula
Kötüleri anma gönül
Dosta düzensiz saz ile
Deli dolu çalma gönül

Senden uzak dursun hile
Kötü kelam alma dile
Birgün mecbur kalsan bile
Namerde yol sorma gönü'

Eğer ediyorsan merak
İkiliği elden bırak
Var bir ustaya ol çırak
Öyle naçar kalma gönül

Turap ol enginlerde kal
Benlik tahtını yere çal
Başına gelirse bir hâl
Ele mana bulma gönül

Şu gönül dediğin sensin
Sen kendini bilmelisin
Enginlerde yüzmelisin
Derinlere dalma gönül

Dedim gitti fikrimi
Söyleyim son satırımı
Saymasan da hatırım
Güvercin'i kırma gönül

Yüksek Yüksek Tepelere

Yöresi:
Edirne

Kaynak:
Yöre Ekibi

Yüksek yüksek tepelere ev kurmasınlar
Aşrı aşrı memlekete kız vermesinler
Annesinin birtanesini hor görmesinler
Uçan da kuşlara malum olsun ben annemi özledim
Hem annemi hem babamı ben köyümü özledim

Babamın bir atı olsa binse de gelse
Annemin yelkeni olsa açsa da gelse
Kardeşlerim yolları bilse de gelse
Uçan da kuşlara malum olsun ben annemi özledim
Hem annemi hem babamı ben köyümü özledim

* * *

Uydurmuş*

Yöresi:
Artvin

Kaynak:
Mehmet Muratoğlu

Lavantalar kokuşturmuş
Ne de güzel yakıştırmış
Bugün biraz çekiştirmiş
Huri mensuba uydurmuş

Kısa kesmiş saçlarını
Hak ey etsin suçlarını
Zülûfünün uçlarını
Ah u kemana uydurmuş

Nazları var samur yelek
Dize kadar ipek çorap
Bu ne haldir aman yarab
Ay-ı figana uydurmuş

* İlk kez yayımlanıyor.

Karac'oğlan'ın da içerik olarak benzer bir şiir bulunmasına karşın hece sayısı vs. bakımından aynı değil. *Cabir Öztelli*'nin *'Karac'oğlan'* adlı araştırmasında yer alan *'Bugün bir dilberi ettim tamaşa'* dizesiyle başlayan şiirin ölçüsü $6 + 5 = 11$ biçimdedir. Görüleceği üzere yukarda verdiğim şiir ise $4 + 4 = 8$ ölçüsündedir.

Oy Bahçenize

Yöresi:
Giresun

Kaynak:
Hüseyin Dizdar

Oy bahçenize ben giremedim gazelden
Oy başım alıp gidemedim güzelden

(Bağlantı)
Hele hele yürü
Fistanını sürü
Anasının nazlı gülü
Nanay da nay nanay ola nay

Oy bahçenize giremedim sazlardan
Oy başım alıp gidemedim kızlardan

(Bağlantı)

Oy bahçenize ben giremedim biberden
Oy başım alıp gidemedim dilberden

(Bağlantı)

• • •

Şu Dirmil'in Çalgısı

Yöresi:
Burdur

Kaynak:
Emin Demirayak & M. Ali Kayabaş

Şu Dirmil'in çalgısı
Dağlara vurdu yangısı
Şu gelenler içinde a canım
Benim yarım hangisi

Altın yüzüğüm var benim
Parmağıma da dar benim
Şu gidenler içinde a canım
Orta da boylu yar benim

Çekirgenin uçtuğunu
Gelinlerin coştüğünü
Coşkun olan gelinler a canım
Kendisi sallar da peşkirini

Can Bula Cananını (*Bayram O Bayram Ola*)

Yöresi:
Erzurum

Kaynak:
Raci Alkır

Can bula cananını
Bayram o bayram ola
Kul bula sultanını
Bayram o bayram ola

Hüsn ü keder def ola
Dilde hicap def ola
Cümle günah efola
Bayram o bayram ola

Lütfi ya lütfü kerim
Erişe rahm ü rehim
Bermurade de fehim
Bayram o bayram ola

* * *

Ah Tren Kara Tren

Yöresi:
Lüleburgaz

Kaynak:
Mustafa Sami Arı

Ah tren kara tren
Odur yarı götüren
Gitti yarım gelmedi
Budur beni bitiren

(Bağlantı)
Kumralım güzelim aman
Yandım billah
Seversen mektup yolla

Ay doğar ayan beyan
Yoluna girdim yayan
Gül yüzlüm yeşil gözlüm
Yanına geldim uyan

(Bağlantı)

Bana mı Yanam

Ali Kızıltuğ

Değirmenim terse döndü bu sene
Bulgura mı yanam kendime mi yanam
Yar orada kanser olmuş ben burda verem
Ben bana mı yanam sana mı yanam

Öyle güzel bulamam ki kusursuz
Seven neşeliymiş kendisi mutsuz
Kendi muratsızsa ben de huzursuz
Ben bana mı yanam sana mı yanam

Sadık yarım deyip beni ağlattı
Gözlerimden kanlı yaşlar çağlattı
Kendi yattı bana tohum arattı
Ben bana mı yanam sana mı yanam

* * *

Al Beni Götür Beni

Hilmi Şabbalı

Gurbetin tadı kaçtı
Al beni götür beni
Sinemde yara açtı
Al beni götür beni
Al beni al beni al beni götür götür beni
Al beni götür beni sılama yetir beni

Ben nerde köyüm nerde
Sağlamdım düştüm derde
Ölürsem koyma burda
Al beni götür beni
Al beni al beni al beni götür götür beni
Al beni götür beni sılama yetir beni

Şabbalı derde yanam
Ah çeker Kezibanım
Yol bekler garip anam
Al beni götür beni
Al beni al beni al beni götür götür beni
Al beni götür beni sılama yetir beni

Madımak

Yöresi:
Sivas

Kaynak:
Fabri Karaoğlu

Madımak oylum oylum
Geliyor fidan boylum
Fidan boylum gelirse
Şen olur benim gönlüm

(Bağlantı)
Oy madımak teke tüke sakalı
Oy madımak evelik yemlik
Oy madımak kuşkuş yemlik
Oy madımak

Madımak pişer oldu
Tencerem taşar oldu
Günde yediğim şamarlar
Bir iken beşer oldu

(Bağlantı)

Madımak biçim biçim
Ölüyom senin için
Madımak toplar iken
Başımdan düştü çitim

(Bağlantı)

* * *

Ne Bakarsın Kömür Gözlüm

Yöresi:
Eskişehir

Kaynak:
Cemal Karaelmas

Ne bakarsın kömür gözlüm kapıdan
Sensin beni doğru da yoldan sapıdan *Hey suna boylum hey*

Ah yeğin at yoruldu gönül yorulmaz
El kızı bulunur da kardeş bulunmaz *Hey suna boylum hey*

Ah yeğin atın iyisine binerler
Binerler de subaşında inerler *Hey suna boylum hey*

Sevdiceğim Gelmedi

Yusuf Yıldız

Hasta canım yatak üste inerken
Gel eyledim sevdiceğim gelmedi
Dertli bülbül bile beni anlarken
El eyledim sevdiceğim gelmedi

Aşığa reva mı yari el sara
Aşkım içerimde yüreğim yara
Gözüm yaşı aktı gitti ne çare
Sel eyledim sevdiceğim gelmedi

Aşık Yusuf bindim aşkın atına
Paha biçemedim yar kıymetine
Gururumu ayakların altına
Yol eyledim sevdiceğim gelmedi

* * *

Yıllarca

*Aşık Feryadi*¹⁰⁸

Akılsız baş yordu ayaklarımı
Ben kendime zulüm ettim yıllarca
Dost gönlü hoş olsun diye düşündüm
Hatır için hasta yattım yıllarca

Saygı duydum dışı parlak olana
Kucağımı açtım kapım çalana
Bel bağladım her yüzüme gülene
Bataktan batağa battım yıllarca

Yemekte soframa kurulanlara
Dostluktan dem vurup gerilenlere
İnsanlık kürküne bürünenlere
Kapı açıp palto tuttum yıllarca

Seçmişim dikenin en berbadını
Feryadi'yim gül koymuşum adını
İnan önce farketmedim tadını
Bal sanarak zehir yuttum yıllarca

Tanımaz Beni

Abdurrahim Karakoç

Aklımdan geçeni anlayan güzel
Şimdi görse bile tanımaz beni
Eski simalara seneler engel
Selam verse bile tanımaz beni

Uzak bir şehirde karşıma çıkıp
Tutsa ellerimden kenara çekip
Arada sırada yüzüme bakıp
Adres sorsa bile tanımaz beni

Getirip öteyi önüne sersem
Bir takım imalı ipucu versem
Tanıdın mı diye açıktan sorsam
Akıl yorsa bile tanımaz beni

* * *

Sakınırım*

Gevheri

Ela gözlü nazlı dilber
Seni kandan sakınırım
Kandan değil hey efendim
Seni candan sakınırım

O yana bu yana bakma
Beni ateşlere yakma
Elini koynuna sokma
Seni senden sakınırım

Gevheri der ben bir merdim
Yüreğimden çıkmaz derdim
Sen bir kuzu ben bir kurdum
Seni benden sakınırım

* Sonraki sayfalarda aktardığım *Aşık Ömer* mahlaslı bir şiir daha bulunmaktadır.

Beşparmak Dağı Sıra

Yöresi:
Kıbrıs

Kaynak:
Ekrem Yeşilada

Beşparmak dağı sıra
Ot sarılmış mısıra
Ben gurbete düşeli
Ayşemi kimler sara

(Bağlantı)
Gülemedim ben nidem a yarım
Sevilmedim ben niye a cicim
Güzel Ayşemi eller almış
Kime varıp ne diyem a canım

Yol boyu servi dolu
Çaya gider bir kolu
Dün bir güzeli gördüm
Yare benzerdi boyu

(Bağlantı)

Gönyeli'de çınar yok
Yaz kış akan pınar yok
Bin türlü derde düştüm
Halimi hiç soran yok

(Bağlantı)

* * *

Bir Çift Kavlak Koşarım

Yöresi:
Ardahan

Kaynak:
Paşa Duman

Bir çift kavlak koşarım
Dağdan dağa aşarım

Leylani Leylani
Leylani Leylani

Pınarın başı kara
Dibinin taşı kara

Leylani Leylani
Leylani Leylani

Ben bir güzel yar sevdim
Gözü gök kaşı kara

Leylani Leylani
Leylani Leylani

Nazike

Yöresi:
Malatya

Kaynak:
Selabattin Alpay

Aha dama çıkamı mı
Nişanlıma bakam mı
Nişanlım evde yoksa
Dam başına yıkan mı

Nazike Nazike
Le vay le vay Nazike
Nazike Nazike
Le vay le vay Nazike

Makaslıkta asılı
Evrikolar kesili
İkimiz bir mahleli
Nasıl durah küsülü

Nazike Nazike
Le vay le vay Nazike
Nazike Nazike
Le vay le vay Nazike

Kermek'in pınar başı
Yavrumun kalem kaşı
Düğün harmana geldi
Durmaz gözümün yaşı

Nazike Nazike
Le vay le vay Nazike
Nazike Nazike
Le vay le vay Nazike

* * *

Kahpe Felek

Yöresi:
Divriği

Kaynak:
Nuri Üstünses

Kahpe felek şaşırttırdı yolumu
Tren kesti ayağımı elimi
Kimseler görmedi böyle zulümü
Parça parça oldu ona yanarım
Hanem haraboldu buna yanarım

Üç gün evvel tren girdi düşüme
Düşümü söyledim kendi eşime
En sonunda bu iş geldi başıma
Parça parça oldu ona yanarım
Hanem haraboldu buna yanarım

Komşularım yavrum size emanet
Süremez çiftimi küçüktür gayet
Bir can için kime edeyim minnet
Parça parça oldu ona yanarım
Hanem haraboldu buna yanarım

Şakı Bülbül

Yöresi:
İstanbul

Kaynak:
Ali Ufki

Her sabah çıkar yolunu beklerim
Şakı bülbül var uyandır yarimi
Hasretini can içinde saklarım
Şakı bülbül var uyandır yarimi

Çıkabilsem sarayına köşküne
Can boyanır amberine miskine
Seni beni yaradanın aşkına
Şakı bülbül var uyandır yarimi

Bir nesnem yok hazır yare yadigar
Muradını versin ol perverdigar
Bak yorganı üstünden atmış rüzgar
Şakı bülbül var uyandır yarimi

Yare doğru döndürmüşüm yönümü
Yare kurban verdim hoşça canımı
Satın m'aldın şol oyukun kanını
Şakı bülbül var uyandır yarimi

Hiçbir haber gönderemem dostuma
Gayet mail oldum çeşm-i mestine
Gün doğmadan sevdiğimin üstüne
Şakı bülbül var uyandır yarimi

• • •

Gazel Gazel Olmuş

İsmail Özden

Gazel gazel olmuş ömür bağlarım
Eser sam yelleri bir viran olur
Dertten kat kat olmuş söyler ağlarım
Yaralı sineme yar derman olur

İsmail'im der ki dert aldı beni
Gönül arzular ki görem o yarı
Tükenmek bilmiyor gurbetin kahrı
Eylenmez yarama yar merhem olur

Gidelim Gidelim

Yöresi:
Dirmil

Kaynak:
Emin Demirayak

Gidelim gidelim aman nere gidelim
Dirmil yaylasına da yare gidelim

Narımdan aldım çarı
Hayma'dan aldım narı
Yüzüme güle güle
Elimden aldın yarı

Yılana bak yılana
Kıvrım kıvrım dolana
Ben yarımı kaybettim
Bir muştum var bulana

Tarlanın keseklisi
Mendilin ipeklisi
On beş kıza bedeldir
Gelinin cilvelisi

Meşesi meşesi yayla meşesi
Orta mahallenin benli Ayşesi

Şu tarla uzun tarla
Parla sevdiğim parla
Yakına gelemezsen
Uzaktan mendil salla

Derenin derincesi
Akarsuyun incesi
Gine nerden geliyor
Göynümün eğlencesi

Yorulдум

Hilmi Şabbalı

Senden mi benden mi
Bu hallere düşmemiz
Kader mi talih mi
Karlı dağlar aşmamız
Yorulдум yorulдум

(Bağlantı)
Tutacak bir dalım yok
Yolcuyum ya yolum yok
Ha gayret dersin ama
Direnmeye halim yok

Sen garip ben yoksul
Gel bana usul usul
Altın yere düşse de
Değişmez derler asıl
Yorulдум yorulдум

(Bağlantı)

Şabbalı uykuda
Görürüm tatlı rüya
Uyanınca koşarım
Gurbet atlı ben yaya
Yorulдум yorulдум

(Bağlantı)

* * *

Kahvenin Önünden

Yöresi:
Rumeli

Kaynak:
Osman Pehlivan

Kahvenin önünden gelir geçersin
Salına yar salına sigara da içersin
Ne candan seversin ne vazgeçersin

Yar orada ben burada hoş şimd'en geru
Buz gibi mastıkayı iç şimd'en geru

Kırkpınar'da Kestiler (*Molla Ahmet Türküsü*)

Yöresi:

Afyon

Kaynak:

Kazım İşnas

Anne beni Kırkpınar'da kestiler

Cepkenimi saz dalına astılar

Anam babam benden umut kestiler

Dalgın uykulardan uyanı Ahmedim

Yağlı kamalara dayanı Ahmedim

Yakupoglu kamaları yağlıyor

Neslihan kız siyim siyim ağlıyor

Katil Macar kollarını bağlıyor

Kuş gibi meydanda dönen Ahmedim

Neslihan yoluna ölen Ahmedim

Bir incecik yol gidiyor Bazlar'a

Ifgıt ılgıt kanım aktı sazlara

Selam söylen anamınan kızlara

Dalgın uykulardan uyanamadım

Yağlı kamalara dayanamadım

Biçildi mi Seydiköy'ün çayırı

Kadir Mevlam canı candan ayırı

Hiç kalmamış Neslihan'ın hayırı

Koç gibi meydanda dönen Ahmedim

Dostlar düşman imiş ben bilemedim

* * *

Boş Dünya (UH)

Yöresi:

Keskin

Kaynak:

Hacı Taşan

Ömrüm tamam olup vadem yetince

Hallacı Mansur şu dağları çekince

İnsanoğlu mantar gibi bitince

Yeryüzüne dizilince gözlerim

İhtiyar oldum işlediler tabura

Kalmadı tahmülüm asla sabıra

Ağam kardaş indirince kabire

Kerpiç ile dizilince gözlerim

Neden Garip Garip (UH)

Yöresi:
Kırşehir

Kaynak:
Muharrem Ertaş

Neden garip garip ötersin bülbül
Yoksa sen de bahtı kareli misin
Bilmem feryat edip coşarsın bülbül
Sen de benim gibi yareli misin

Bu derdin elinden oldum biçare
Aradım derdime bulmadım çare
Yüreğimde vardır bilinmez yare
Sen de yüreğinden yareli misin

* * *

Maraş'tan Bir Haber Geldi (Meyrik Türküsi)

Yöresi:
Maraş

Kaynak:
Dilber Bağış

Maraş'tan bir haber geldi
Dediler ki Meyrik öldü
Keşke Meyrik ölmesiydi
Kesileydi elim kolum

(Bağlantı)

Oy Meyrik Meyrik Meyrik
Ben kurbanım sana Meyrik
Ben hayranım sana Meyrik

Doktor yarayı kesiyor
Gene Meyrik kan kusuyor
Dediler ki Meyrik öldü
Anası bana küsüyor

(Bağlantı)

Şu Meyrik'in acısına
Çarşaf serin gecesine
Dediler ki Meyrik öldü
Sabır onun kocasına

(Bağlantı)

Dinle Sözümlü

Nesimi Çimen

Aç kulaklarını dinle sözümlü
Yalan söz gerçeğe bir tuzak değil
Ehli irfan olan hakkın mekanı
İşte böylesinden hak uzak değil

İrfan meclisine girmeyen kişi
Pişmemiştir özüsünün ateşi
Yenilmez ekmeği zehirdir aş
Lanet böylesine hiç yazık değil

İnsan haklarını hak bilen kişi
Özünde nur doğar yalan ateşi
Kamili taşlamak cahilin işi
Cahilden kötülük hiç uzak değil

Sakın ol *Nesimi* sen senden sakın
Meclis-i erkandır edep er hakkın
Özünü bilene hak olur yakın
Hak odağı demden hiç uzak değil

* * *

Deli Gönül

Aşık Daimi

Deli gönül sana bir çift sözüm var
Göç eder kervanın göçersin birgün
Kimse bu mekanda edemez karar
Ecel şerbetini içersin birgün

Deli gönül dalga vurur coş gibi
Geçer gider ömrün hayal düş gibi
Can dediğin bu kafeste kuş gibi
Sen de bu kafesten uçarsın birgün

Ey dertli *Daimi* sen de gidersin
Şu yalan dünyayı ya sen nidersin
Helal haram demez alıp yutarsın
Emel defterini açarsın birgün

Eşkom

Yöresi:
Malatya

Kaynak:
Selabattin Alpay

Eşkom dama çıkmış bulgur seçiyi
Köyün güzelleri bir bir geçiyi
Seni görenler nanikom aklın şaşıyi
Ne olur güzel seni bana verseler

Kızlar gidek de nanikom dağa yukarı
Ağalar geliyi de yar mavi çuhalı
Benim istediğim nanikom oyma yakalı
Ne olur güzel seni bana verseler

* * *

Bağa Girdim Üzüme

Yöresi:
Antep

Kaynak:
Cuma Pamuk

Bağa girdim üzüme	<i>Oy oy</i>
Çubuk değdi gözüme	<i>Oy Sanem oy oy</i>
Uyma dedim uydun	<i>Oy oy</i>
Sen ellerin sözüne	<i>Oy Sanem oy oy</i>

(Bağlantı)
Alacağım oy Sanem oy oy
Hele canım oy Sanem oy oy
Dünyada güzelim oy Sanem oy oy

Kara üzüm salkımı	<i>Oy oy</i>
Yar sen aldın aklımı	<i>Oy Sanem oy oy</i>
Bu dünyada olmazsa	<i>Oy oy</i>
Ahrette alırım hakkımı	<i>Oy Sanem oy oy</i>

(Bağlantı)

Bağda üzüm olacak	<i>Oy oy</i>
Sevdan benim olacak	<i>Oy Sanem oy oy</i>
İkimizin sevdası	<i>Oy oy</i>
Mahşere mi kalacak	<i>Oy Sanem oy oy</i>

(Bağlantı)

Gün Akşam Olmaz*

*İskender Karadeniz*¹⁰⁹

Giderim giderim gelmez mi sonu
Beklerim yolları gün akşam olmaz
Verdiğin sözlerin ne oldu hani
Beklerim yolları gün akşam olmaz

Yükledin başıma kara sevdayı
Akan gözyaşlarım buldu deryayı
Çok gezdim görmedim sen gibi yarı
Beklerim yolları gün akşam olmaz

İhtiyar değilim henüz genç yaşımda
Bırakmaz mı kahpe felek hiç peşim
Döküldü genç yaşta ağzımdan dişim
Beklerim yolları gün akşam olmaz

Başımızda olanları hep yazak
Görmek istiyorum yollar çok uzak
Avladılar beni kurdular tuzak
Beklerim yolları gün akşam olmaz

Dökemem derdimi ne kadar yazsam
Vermez misin selam peşine gezsem
Yazmıyor kalemim beyitim dizsem
Beklerim yolları gün akşam olmaz

Söyleme *İskender* bitir sözünü
Gezerim peşine görmem yüzünü
Bir kelam söyle de tutam sözünü
Beklerim yolları gün akşam olmaz

* İlk kez yayımlanıyor.

Sarı Olur Üst Yakanın Geveni

Yöresi:
Karaburun

Kaynak:
Serpil Eroğlu

Sarı olur üst yakanın geveni
Ben bilmedim peşim sıra geleni
Şehit derler yar yoluna öleni
 Aman da beyler yoldan geldim yorgunum
 Yorgun da değil aman gözlerine vurgunum

Gide gide gitmez oldu dizlerim
Ağlamaktan görmez oldu gözlerim
Çok söyledim dinlenmedi sözlerim
 Aman da beyler yoldan geldim yorgunum
 Yorgun da değil aman gözlerine vurgunum

Çıkabilsem şu yokuştan saraya
Davacılar sıralanmış sıraya
Kimsem yok ki gelsin girsin araya
 Aman da beyler yoldan geldim yorgunum
 Yorgun da değil aman gözlerine vurgunum

* * *

Kıratım

Yöresi:
Diyarbakır

Kaynak:
İzzet Altınmeşe

Atım atım kıratım
 Diloy loy diloy loy diloy malım
Geliyor adım adım
 Kara gözlere kurban
Çıt kaşın arasında
Kaldı benim muradım
 Kara gözlere kurban

Atımın boynu kara
 Diloy loy diloy loy diloy malım
Binem gidem sefere
Ya gelem ya gelmerem
 Kara gözlere kurban
Kalırsan bahtı kare
 Kara gözlere kurban

Kaldı

Ozan Kemteri

Ne hayaller kurup dünyaya geldim
Umudum avcumda sıkılı kaldı
O kanlı felekten bir hançer yedim
Saplandı sinemde çakılı kaldı

Kaderden kurtulup savuşamadım
Kara yazım ile uyuşamadım
Çok sevmiştim dostu kavuşamadım
Ateşi yürekte yakılı kaldı

Ey *Kemteri* gemin bir yana yattı
Deryayı dolandı ummanda battı
Esti poyraz yeli yad ele attı
Sıla burnumuzda kokulu kaldı

* * *

Şükür

Geredeli Figani

Ömrüm ahir oldu gurbette mevla
Ruhuma verdiğin himmete şükür
Kuşe-i hanlarda bi-kesim amma
Tecelli babında hikmete şükür

Bir hayır amel yok pür günahkarım
Gufran-ı Gafur'dur gani settarım
Adem halkeylemiş perverdigarım
Bizlere verdiğin nimete şükür

Kudretinden bizi bina eylemiş
Aklı fikri hayır ata eylemiş
Kuran aziminde sena eylemiş
Vel kadd-i keremna ayete şükür

Figani ismiyle bab-ı gaflette
Gahi sefahatte gahi mihnette
Hemi elemelerde dam-ı gurbette
Basr-ı kanaatle vahdete şükür

Bir Mendil Aldım

Yöresi:
Kıbrıs

Kaynak:
Ekrem Yeşilada

Bir mendil aldım dereden
Yolum geçmez yar buradan
Bin bir derdim var yaradan
 Güzel seni çok özlerim
 Üç ay oldu yol gözlerim
 Hakikattir bu sözlerim

Bahar çiçek açar dalda
Ömür geçer hep bu yolda
Benim gönlüm değil maldá
 Güzel seni çok özlerim
 Üç ay oldu yol gözlerim
 Hakikattir bu sözlerim

Selam gelir mektup ile
Mektup değil bu bir sille
Severisen beni dinle
 Güzel seni çok özlerim
 Üç ay oldu yol gözlerim
 Hakikattir bu sözlerim

* * *

Cemilemin Gezdiği Yollar

Yöresi:
Acıpayam

Kaynak:
Talip Özkan

Cemilemin gezdiği dağlar meşeli
Üç gün oldu ben bu derde düşeli
 Gaydırı gubbah Cemilem
 Nasıl nasıl edelim biz bu işi
 Nikahımızı kıysın ünden gelin Hoca Memiş'e

Cemile kız ne gezersin hayakta
Basma fistan parlak potin ayakta
 Gaydırı gubbah Cemilem
 Nasıl nasıl edelim biz bu işi
 Nikahımızı kıysın ünden gelin Hoca Memiş'e

Havada Bulut Yok (*Yemen Türküsü*)

Yöresi:

Muş

Kaynak:

Düriye Keskin

Havada bulut yok bu ne dumandır,
Mahlede ölü yok bu ne figandır
Şu Yemen elleri ne de yamandır

(Bağlantı)

Ah o Yemendir

Gülü çimendir

Giden gelmiyor

Acep nedendir

Burası Huş'tur*

Yolu yokuştur

Giden gelmiyor

Acep ne iştir

Kışlanın önünde redif sesi var
Bakın çantasına acep nesi var
Bir çift kundurayla bir de fesi var

(Bağlantı)

* Türkü, yöresinden dolayı yanlış anlaşıldığından -Huş- sözcüğü zamanla -Muş- olarak algılanmıştır. Osmanlının, son dönemlerinde giderek gücünü yitirmesi ve egemenliğindeki toplulukların bağımsızlığa yönelmeleriyle başlayan ve dönemindeki en büyük insan kaybı niteliğiyle anılan savaşlardan biri de Yemen'de oldu. Türküye (ağıta) konu olan *Huş*, Osmanlının son savunma noktalarından biri ve aynı adı taşıyan kalesinin uzun süreli bir kuşatmadan sonra Yemenlilerin ele geçmesi ve burada yitirilen çok sayıda genç insanın öyküsüdür. Kaldı ki düz bir ova ya kurulu Muş'ta adı geçen ya da benzer bir yokuş bulunmamaktadır.

Ela Gözlü Nazlı Dilber

Yöresi:
İstanbul

Kaynak:
Ali Ufki

Ela gözlü nazlı dilber
Sen d'olasın benim gibi
Zülfü dökük boynu bükük
Sen d'olasın benim gibi

Bahçende güller bitmesin
Dalında bülbül ötmesin
Kapından cerrah gitmesin
Sen d'olasın benim gibi

Gül yerine diken bitsin
Kuş yerine baykuş ötsün
Gözün yaşı sele gitsin
Sen d'olasın benim gibi

Karac'oğlan der mert gibi
Yanar yüreğim od gibi
Bir ok yemiş bozkurt gibi
Sen d'olasın benim gibi

* * *

Keklik Olsam (*Keklik Mengisi*)

Yöresi:
Silifke

Kaynak:
Abmet Duman & Ali Rıza Aslan

Keklik olsam yuva yapsam
Ben de bağlara bağlara
Ben yarimi alsam kaçsam
Yüce dağlara dağlara

Yüce dağbaşının karı ben olsam
Yarım çiçek olsa arı ben olsam
Yüce dağbaşında kar bucak bucak
Yarimin belinde tabanca bıçak

* *Cabit Öztelli*'nin «Evlerinin Önü» adlı araştırmasında kaynak kişi olarak *Cavit Erden* veriliyor.

Arap Atlar

Yöresi:
Malatya

Kaynak:
Hasan Durak

Arap atlar ışıkm olur
Akan sular coşkun olur
 Aman diley diley
 Gülüm diley diley
 Güley yaralıyam
 Babtı karalıyam

Bir yiğit yarin yitirse
Ölmez ama şaşkın olur
 Aman diley diley
 Gülüm diley diley
 Güley yaralıyam
 Babtı karalıyam

Arap attan iniyorum
Dön deseler dönüyorum
 Aman diley diley
 Gülüm diley diley
 Güley yaralıyam
 Babtı karalıyam

Kız aşkından köze döndüm
Üfleseler yanıyorum
 Aman diley diley
 Gülüm diley diley
 Güley yaralıyam
 Babtı karalıyam

Haktan Gelen Şerbeti*

Yunus Emre

Haktan gelen şerbeti
İçtik elhamdülillah
Şol kudret denizini
Geçtik elhamdülillah

Kuru idik yaş olduk
Ayak idik baş olduk
Havalandık kuş olduk
Uçtuk elhamdülillah

Vardığımız illere
Şol sefa gönüllere
Halka Taptuk manisini
Saçtık elhamdülillah

Balım Sultan ilinden
Şeker damlar dilinden
Dost bağının yolundan
Geçtik elhamdülillah

Beri gel barışalım
Yad isen bilişelim
Atımız eyerlendi
Eştik elhamdülillah

İndik Rum'u kışladık
Çok hayrı şer işledik
Üç bahar geldi geçti
Göçtük elhamdülillah

Dirildik pınar olduk
İrkildik ırmak olduk
Aktık denize dolduk
Aktık elhamdülillah

Taptuk'un tapusunda
Kul olduk kapısında
Yunus miskin çiğ idik
Piştik elhamdülillah

* *Ihsan Güvercin* tarafından bestelendi.

Aşırma

Aşık Haydar Öztürk

Çiğ sarı çiğdem sarı
Çiğdeme vurmuş arı
Yitirdim nazlı yarı
Ağlarım zari zari

*Kız buna derler aşırma
Doğru da yürü şaşırma
Kız buna derler aşırma
Doğru da yürü şaşırma*

Menekşe biter olmuş
Boynunu бүker olmuş
O yar gitti gurbete
Hasreti yeter olmuş

*Kız buna derler aşırma
Doğru da yürü şaşırma
Kız buna derler aşırma
Doğru da yürü şaşırma*

Sendə sevdə var gibi
Tükenmeyen zar gibi
Seven sana güvenir
Bir vefalı yar gibi

*Kız buna derler aşırma
Doğru da yürü şaşırma
Kız buna derler aşırma
Doğru da yürü şaşırma*

* * *

Sana Öğreteyim (Topal Koşma)

*Yöresi:
Kastamonu*

*Kaynak:
Aşık Mümin Meyrani*

Sana öğreteyim de dağdan aşmayı
Bir sen söyle bir ben topal koşmayı

Dağdan dağa aşmayınan yol olmaz
Altın yere düşmeyinen pul olmaz

Bir yiğit de bir dilberi severse
Bir gecelik olmayınan dul olmaz

Yiğidin başına gelmedik olmaz
İş başa gelince çekilir böyle

Ben de bildim bahtım olmadığını
Dahi çilelerim dolmadığını

Ellerin beğenip almadığını
Getirdin başına dert ettin felek

Kaderim

*Talibi Coşkun*¹¹⁰

Sana güvenilmez bir ters ocaksın
Göze görünmeyen keskin bıçaksın
Yüceyim zannetme daim alçaksın
Bir temiz işin yok miskin kaderim

İnsanı yanılttın yoldan çevirdin
Bir kahpelik yapan vurdun devirdin
Zerrece insafı olur gavurun
Kati gavurlardan azgın kaderim

Kalplere düzdüğün bütün hileyi
Başlara getirdin türlü belayı
Kimine zor verdin kime kolayı
Cazı kadınlardan kızgın kaderim

Ellerin kaderi çok iş görüyor
Tecelli uyarsa talih yürüyor
Şansım beni hıyar gibi doğruyor
Cellat bıçağından keskin kaderim

Ölmez de eksilmez uzun yaşı var
Dünyayı eziyor ağzı dişi var
Akıl almaz çok aynasız işi var
Felekten bir parça düzgün kaderim

Talibi der dağ değilim oturanı
Bağ değilim türlü meyva yetirem
Lokman değilim ki derman getirem
Vücudum ölümden ezgin kaderim

Hata Benim (UH)

Neşet Ertaş

Bilemedim kıymetini kadrini
Hata benim günah benim suç benim
Elim ile içtim derdin zehrini
Hata benim günah benim suç benim

Birgünden birgüne sormadım seni
Körümüş gözlerim görmedim seni
Boşa Mecnun eylemişim ben beni
Hata benim günah benim suç benim

Bilirim suçluyum kendi özümnden
Gel desen gelirdim senin izinden
Her ne çekti isen benim yüzümnden
Hata benim günah benim suç benim

Sana karşı benim bir sözüm yoktur
Haklısın sevdiğim kararın haktır
Garip'in derdinin dermanı yoktur
Hata benim günah benim suç benim

* * *

Kalenin Bedenleri

Yöresi:

Erciş

Kaynak:

Hüsamettin Subaşı

Kalenin bedenleri
Çevirin gidenleri
Kaldır peçen göreyim
Yüzündeki benleri

*Beden eski beden
Senin derdin neden
Beden eski beden
Senin derdin neden*

Kaleden indim bugün
Elinde altın güğüm
Ben öleydim sevdiğim
Ne dün gördüm ne bugün

*Beden eski beden
Senin derdin neden
Beden eski beden
Senin derdin neden*

Teşte esvap yıkarsın
Altan alttan bakarsın
O kaş o göz sendedir
Çok canları yakarsın

*Beden eski beden
Senin derdin neden
Beden eski beden
Senin derdin neden*

Yeşil İpek Bükeyim

Yöresi:
Kayseri

Kaynak:
Mehmet İşbilen

Yeşil ipek bükeyim
Derdim kime dökeyim
Sen orada ben burda
Ben kahrını çekeyim
Ağlattın beni

Yeşil ipek dokudum
Yaylanızda yokudum
Gönderdiğin mektubu
Gözyaşımla okudum
Ağlattın beni

Yeşil ipek olmadan
Aç kapıyı kırmadan
Usul usul bak da gel
Annen baban duymadan
Ağlattın beni

• • •

Bu Yerlerden Geçen Dilber

Yöresi:
Artvin

Kaynak:
Mehmet Koç

Bu yerlerden geçen dilber
Hasret alam yollarından
Ölü insan cana gelir
Onun ruh-i hallarından

Emsem dilin yoktur ruhsat
Yaradan eylesin kısmet
Ölürsem kalırım hasret
Deremedim güllerinden

Der *Rufai* bilmem n'oldum
Aşkından sararıp soldum
Aklım gitti hayran oldum
Nazik parmak ellerinden

Dinek Dağı (UH)

Yöresi:
Kırşehir

Kaynak:
Muharrem Ertaş

Dinek Dağı yeni geldim gurbetten
Başım eksik olmaz kadadan dertten
Adama kemlik mi gelir merdoğlu mertten
Kötülerin dalı gölgesi olmaz olmaz

Yiğit olan ata biner atlanır
Yiğit olan her cefaya katlanır
Yiğit gölgesinde yiğit saklanır
Kötülerin dalı gölgesi olmaz olmaz

* * *

Dolanır

Aşık Müdamî

Hiç de kabul etmez nasihat gönül
Bilmez efkarını nerde dolanır
Bir dem seyyah olur gezer alemi
Bir dem uçar semalarda dolanır

Bir dem siyinerek döner ayaza
Bir dem her hesabın çeker beyaza
Bir dem sofı olur başlar namaza
Bir dem gözü daim şerde dolanır

Bir dem molla olur üstün esreye
Bir dem şair olur başlar mısraya
Bir dem tacir olur Bağdat Basra'ya
Bir dem gider Kandahar'da dolanır

Bir dem kar'şık olur keşmekeş gibi
Bir dem tembel olur yerli taş gibi
Bir dem hava bozuk karlı kış gibi
Bir dem de boranda karda dolanır

Bir dem günü geçer ah ile zarla
Hiçbir demde vuslat bulmadı yarla
Bir *Müdamî* n'etsin bunca efkarla
Bir yar sevdasıdır serde dolanır

Ama Geldim Bu Cihana (*Divan*)

Yöresi:
Artvin

Kaynak:
Mehmet Koç

Ama geldim bu cihana etmedim firkat-ı ah
Evrağımı böyle yazmış büyük ilahım benim
Beni yakıp ihrak eden dilber-i cemal-i mah
Ey peri insaf eyle ki tutacak ahım benim

Böyle gelmiş böyle gider sevenler oda yanar
Gül dalına bülbül değil sakar kargalar konar
Bir ateş saldın özüme yandıkça içim kanar
Neden bana çektirirsin afet-i şahım benim

Ulu hakkın kelimasını görmeden hıfz eyledim
Erenlerin meclisinde aşk deryasın boyladım
Kimseye avuç açmadım şerre hiç meyletmedim
Der *Rufai* o cananı yakar günahım benim

* * *

Kara Erik Çağala

Yöresi:
Elazığ

Kaynak:
Abdullah Tunç

Kara erik çağala
Ye ki yaran sağala
Hangi kitap yazıyor
Ben sevem eller ala

(Bağlantı)
Oy nedem nedem nedem
Oy nedem nedem nedem
Yar seni alam gidem
Evi barkı terkedem

Yarin kolunda şeve
Kim odur yarım seve
Acep o gün olur mu
Alam götürem eve

(Bağlantı)

Şık Şık Bilezik

Yöresi:

Erciş

Kaynak:

Mehmet Bülbül & Mustafa Dokumacı

*Şık şık bilezik kolunda
Sallanır hamam yolunda*

Su gele ark uzana
Gazel tutmuş yüzüne
Ölmeyeydim göreydim
Nazlı yarin yüzünü

*Şık şık bilezik kolunda
Sallanır hamam yolunda
Şık şık bilezik kolunda
Sallanır hamam yolunda*

*Şık şık bilezik kolunda
Sallanır hamam yolunda*

Su gelir ince arkdan
Dolanır geçer çarktan
Seni sevdim seveli
Ayrıldım evden barktan

*Şık şık bilezik kolunda
Sallanır hamam yolunda
Şık şık bilezik kolunda
Sallanır hamam yolunda*

*Şık şık bilezik kolunda
Sallanır hamam yolunda*

Erciş'in altı ova
Süremedim bir sefa
Felek gözün kör olsun
Kuramadım bir yuva

*Şık şık bilezik kolunda
Sallanır hamam yolunda
Şık şık bilezik kolunda
Sallanır hamam yolunda*

*Şık şık bilezik kolunda
Sallanır hamam yolunda*

Çıktım Seyreyledim

Aşık Haşimi

Çıktım seyreyledim bizim elleri
Eski günler hayalimde ah şimdi
Yeni açmış bahçelerin gülleri
Dertlerimi tazeledim vah şimdi

O yarınan yaylalara giderdim
Yar koyun sağardı ben de güderdim
Eşinen dostunan sohbet ederdim
Dört ayağı kara kuzum yok şimdi

Bir zamanlar emmim dayım sağ idi
O zamlar hiçbir derdim yok idi
Ayrı düştüm sevenlerim soğudu
Dön *Haşimi* etrafına bak şimdi

* * *

Cehalet Rüzgarı

*Dertli Divanı*¹¹¹

Esti cehalet rüzgarı
Çaldı taştan taş bizi
Ermeden ömrün baharı
Uğrattılar kışa bizi

Ezelden enelhak dedik
Zalıma karşı direndik
Darağacında gerildik
Astı Hınzır Paşa bizi

Nemrut Halil'e neyledi
Kim kime neyi söyledi
Adüler muhtaç eyledi
Kuru yavan aş bizi

Der *Divanı* bu hileler
Yüzyıllardır devam eyler
Yem etti koltuklu beyler
Azgın kurda kuşa bizi

Kar mı Yağdı

Yöresi:

Kütahya

Kaynak:

Abmet Akıncı

Kar mı yağdı Kütahya'nın dağına
Ateş düştü ciğerimin bağına
Gül donatmış şalvarının ağına
 Kayıрма sevdiğim gün böyle kalmaz
 Yanar yüreğimin ateşi sönmez

Çubuğum yok yol üstüne uzatsam
Dermanım yok yar yolunu gözetsem
Menendin yok seni kime benzetsem
 A dağlar ey dağlar laleli dağlar
 Elleri koynunda bir gelin ağlar

Melek misin yeşil donlar giyersin
Cellat mısın tatlı cana kıyarsın
Çocuk musun el sözüne uyarsın
 Açıldı çiçekler gelmedi yazlar
 Elleri koynunda bir gelin ağlar

• • •

Gönül*

Aşık Zülali Baba

Çıkıp seyreyleme gülşen bağına
Varır bir virane göl olur gönül
Gider düze gam mihnetin dağını
Tükenmez yolların çöl olur gönül

Şehr-i tanır ela rameşan olur
Cahil derviş gezer perişan olur
Bakarsın Süleyman gahi ban olur
Gahi bir namerde kul olur gönül

Zülali der gönül gezer yorulmaz
Bazı nehir olur akar durulmaz
Bazı elmas olur kıymet vurulmaz
Bazı altın gümüş pul olur gönül

* İlhan Erten tarafından bestelendi.

Yüz Dirhemdir

Yöresi:

Akşehir

Kaynak:

Yöre Ekibi

Yüz dirhemdir kuşağımın şeridi
Yüreğimde yağ kalmadı eridi

Telli tavşan seker gelir ovidan
Nerden gelir sevdiğim kömeden

* * *

Bak Sevdiğim*

Aşık Devran Baba

Kanlı yaşlar aka aka gözümde
Nasır çıktı gel de bir bak sevdiğim
Ben kendimi sordum kendi özümde
Kusur çıktı gel de bir bak sevdiğim

Yollarımı Toroslardan aşırđım
Yüreğimi kebab ettim pişirdim
Saniyemi hesap ettim şaşırdım
Asır çıktı gel de bir bak sevdiğim

Gelmedik ne kaldı garip başıma
Aklıma yaramıyordu boşuna
Kilomu vurdum ben meheng taşına
Sıfır çıktı gel de bir bak sevdiğim

Ömrüm geçti gitti bitti zamanım
Ters tersine döndü gayrı devranım
Dostun dost üstünde dostluk nişanım
Zifir çıktı gel de bir bak sevdiğim

Devran Baba nasıl gönül eyleyim
Ruh bedene küsmüş daha neyleyim
Biri milyarlara böldüm söyleyim
Kusur çıktı gel de bir bak sevdiğim

* İlk kez yayımlanıyor.

Kalk Gidelim Şih Bağına

Yöresi:
Kerkük

Kaynak:
Abdülvahit Küzecioğlu

Kalk gidelim şih bağına gazele
Ben çitalım sen fistanın tazele
Gözüm düştü eyvandaki güzele
 Güzellerin meskeni bu çaydadır
 İçmişem bade bilmirem sevdam bardadır

Mavi yazma yar bağlamış başına
Saçakları düşmüş hilal kaşına
Yeni girmiş on üç on dört yaşına
 Güzellerin meskeni bu çaydadır
 İçmişem bade bilmirem sevdam bardadır

Sırma saçlar gabağına erişi
Ben olmuşam güzellerin dervişi
Evvel küsü sonra dönüp barışı
 Güzellerin meskeni bu çaydadır
 İçmişem bade bilmirem sevdam bardadır

* * *

Öte Yakaya Geçelim

Yöresi:
Eskişehir

Kaynak:
Osman Özdenkçi & Cemal Karaelmas

Öte yakaya geçelim
Atlara yonca biçelim
 A leylim aman aman
 Biz bu yerden vazgeçelim
 Oğlum nennü nennü
 Eşrefim nennü

Öte yakanın bulutu
Beri yakayı bürüdü
 A leylim aman aman
 Biz bu yerden vazgeçelim
 Oğlum nennü nennü
 Eşrefim nennü

Dal Boylum

Erol Parlak¹¹²

Dağların ardındayım	Oy oy
Garipler yurdundayım	<i>Sana yandım dal boylum</i>
El gününü gün eder	Oy oy
Ben senin derdindeyim	<i>Sana yandım dal boylum</i>

Bu dağın yazı güzel	Oy oy
Gün vurmuş yüzü güzel	<i>Sana yandım dal boylum</i>
Varsın güzel olmasın	Oy oy
Yarimin özü güzel	<i>Sana yandım dal boylum</i>

Dağları yol eyledim	Oy oy
Dikenî gül eyledim	<i>Sana yandım dal boylum</i>
Yarim senin uğruna	Oy oy
Gönlümü kul eyledim	<i>Sana yandım dal boylum</i>

* * *

Derdim Dağlardan Yücedir

Aşık Hacı Karakılçık

Eğer sevdiğime kavuşamazsam
Derdim şu dağlardan daha yüc'olur
Oturup dertleşip konuşamazsam
Ağalar o zaman halım nic'olur

Ayrılan gönüller çeker ıstırap
Baykuşun sarayı bülbüle harap
Seveni sevenden ayırma ya rab
Sevip sevip ayrılması güç olur

Gönül gülü solmaz imiş sevdiğim
Seven kalpler ölmez imiş sevdiğim
Aşkın yaşı olmaz imiş sevdiğim
Bazen erken başlar bazen geç olur

Garip Hacı'm der ki o yari bulsam
Bir gece yanında misafir kalsam
Dilim türkü dese elle saz çalsam
Sevgi harmanında sohbet güş olur

Hayatları Değirmi (*Eşref Türküsü*)

Yöresi:
Urfa

Kaynak:
Mahmut Güzelgöz*

Hayatları değirmi
Bu gelen yar değil mi
Sakıplardan üç güzel
Biri Eşref değil mi

*Aman Eşref canım Eşref
Uykudan uyattın beni
Kana boyattın beni*

Hayatlarında durdum
Aradım yarı buldum
Çuha şalvar al mintan
Eşrefime vuruldum

*Aman Eşref canım Eşref
Uykudan uyattın beni
Kana boyattın beni*

Gele mi yar gele mi
O yar bize gele mi
Seni sevdim seveli
Oldum gönül veremi

*Aman Eşref canım Eşref
Uykudan uyattın beni
Kana boyattın beni*

* TRT arşivinde kaynak olarak Ahmet Yılmaztaş ve Bedirhan Kırmızı gösteriliyor.

Sıladan Bir Haber

Aşık Nusret Torunî

Sıladan bir haber aldım gel diye
Göndermiş pusula yar sabahınan
Gözyaşıyla sitem etmiş bil diye
Yazıyı okudum zor sabahınan

Yüzü gülmez gurbet kahrını çeken
Yastığı taş olur döşeği diken
Yatarken uykudan uyanır erken
Yağmaya başlamış kar sabahınan

Ayrılık ölümden acıdır acı
Başvurdum tabibe yokmuş ilacı
Sana ricam budur canım postacı
Götür mektubumu ver sabahınan

Kime sorsam gurbet elden dert yanar
Oturup ağlasam el deli sanar
Gökte uçan kuşlar sahile iner
Söyleşir bülbüller gör sabahınan

Nusret Torunî'yim der benden bile
Her ne yana gitsem çekerim çile
Dökülen yağmura savrulan yele
Yaralı gönlümü sor sabahınan

* * *

Yastığı Kuş Tüyünden

Yöresi:
Siirt

Kaynak:
Yöre Ekibi

Yastığı kuş tüyünden
Bir kız sevdim köyünden
Gül yüzünü göreyim
Ölüyorum derdinden

Siirt'in etrafı tepe
Kar yağar serpe serpe
Yenile bir yar sevdim
Hemi güzel hem körpe

Su Gelir Ark Uyanır

Yöresi:
Erzurum

Kaynak:
Faruk Kaleli

Su gelir ark uyanır
Dağlar yeşil boyanır
Sen orada ben burda
Buna can mı dayanır

Su gelir güldür müldür
Marhamam dolu güldür
Havada uçan kuşlar
Ahvalim yare bildir

Su gelir taşa değer
Kirpikler kaşa değer
Yardan bir name gelmiş
Aziz bir başa değer

* * *

Ali Efe

Yöresi:
Balıkesir

Kaynak:
S. Yenigün & A. Özbay & M. Özdemir

Al'efenin evleri konağa yakın
Yağla martinini de koluna takın
Kamalı geliyor kendini sakın
Al atı var kır atı var yol mu dayanır
Kama yarasına da can mı dayanır

Kuyuların altından eğildim geçtim
Sağ yanımdan vuruldum sol yana düştüm
Ben bu eşkıyalıktan aman vazgeçtim
Al atı var kır atı var yol mu dayanır
Kama yarasına da can mı dayanır

Kuyuların altında inden evim var
Alıverin martinimi benim kimim var
Soma kazasında benim yarım var
Al atı var kır atı var yol mu dayanır
Kama yarasına da can mı dayanır

Yaz Geldi Sevdığım

Yöresi:

Adıyaman

Kaynak:

Aziz Çelik

Yaz geldi sevdiğim yine yaz geldi
Aç göğsünün düğmesini yaz geldi
 Aç göğsünün düğmesini
 Sürmeli gözüne kurban
Ey sevdiğim ben canımı verirdim
Bir öpücük verdin bana az geldi
 Bir öpücük verdin bana
 Yar kaşı gözüne kurban

Dış kapının sürmesini sürdürdün mü
Gelin oldun olalı gün gördün mü
 Gelin oldun yaktın beni
 Sürmeli gözüne kurban
Dünyayı kalbura koysan elesen
Böyle bahtı karalıyı gördün mü
 Ben bir bahtı karalıyam
 Yar kaşı gözüne kurban

• • •

Kınayı Getir

Yöresi:

Bitlis

Kaynak:

İzzet Altınmeşe

Kınayı getir aney
Parmağın batır aney
Bu gece misafirem
Koynunda yatır aney

Kalada var çeperler
Çepere su seperler
Irak yoldan geleni
Terli terli öperler

Sivik uci kuş burni
Oldum yarin düşküni
Baş açık yalın ayak
Yola düştüm kış günü

Görünüşte Azım

Aşık Efkarî

Görünüşte azım tartıda ağır
Dışardan sıkletim artıramadım
Hep bana rastladı kulaktan sağır
Sözüm duyan ile oturamadım

Nerye gitsem rastlarım bir yetime
Gören hayrettedir bu adetime
Sofu bir yük yüklemişti sırtıma
Attım yarı yolda götüremedim

Efkarî'ye aşk-ı niyaz verdiler
Bir cam bir canan bir saz verdiler
Aşkın iğnesiyle bir bez verdiler
Diktim otuz yıldır bitiremedim

• • •

Ne Nihan Edersin

Gevherî

Ne nihan edersin benden yüzünü
Hasretinle halim yaman oldu gel
Hak aşkına olsun göster yüzünü
Görmedim cemalin zaman oldu gel

Bülbülüm hara uğrattın gülümü
Neye sunsam eriştirmem elimi
El kahrından doğrultamam belimi
Büküldü bu kaddim keman oldu gel

Gözlerimin yaşı deryaya akar
Hicran ateşleri bağrımı yakar
Ah ettikçe arşa tütünüm çıkar
Seyret dağlarbaşı duman oldu gel

Aşık olanların korkmaz ölümünden
Gecemi hiç farkedemem günümünden
Gevherî çıkıyor canım tenimden
Bizim kavuşmamız güman oldu gel

Dedim Dilber

Gevheri

Dedim dilber cemalin eyle ayan
Dedi aşık mısın ya ne sorarsın
Dedim kaküllerin olmuş perişan
Dedi olmuş ise sen mi tararsın

Dedim cana yeter çektim hicranın
Dedi hiç göğsünde yok mu imanın
Dedim eller sarar ince miyanın
Dedi elem çekme sen de sararsın

Dedim lebin sükker midir bal mıdır
Dedi bana edeceğin al mıdır
Dedim benden gayrı soran var mıdır
Dedi var mı yok mu sonra duyarsın

Dedim aşk ile yandı bu can ü ten
Dedi seni vâslımla ederim şen
Dedim *Gevheri*'ye hercayisin sen
Dedi bencileyin sen çok ararsın

* * *

Bellidir (UH)

Yöresi:

Erzurum

Kaynak:

Aşık Nusret Torunî

Sorma bir insanın aslı neslini
Ta ezelden irfan olan bellidir
Kamile eyleme arif vasfını
Sıtk-ı sadık pünhan olan bellidir

Hakikat bağına gel bağla kendin
Azrail eline verme kemendin
Alemden üst görme öz kendi kendin
El ariftir insan olan bellidir

Sümmani gedanın Maksud-i Settar
Deman-i Mahbub'tur arzusu hünkar
Her aşık olamaz yara fedakar
Canan için kurban olan bellidir

Susadım Sular İsterim

Yöresi:

Muğla

Kaynak:

Ali Rıza Zorlu

Ben susadım sular isterim

Su deresi nerye gelir gösterin

Ben ellerin kahrını çekemedim

Ben ille kendi yarimi isterim

Amanın aman da yalaların ormanı

Bulunur mu yangınlara dermanı

Şu dağların kekliğini av ettim

Bir yosmayı ben kendime kul ettim

A sevdiğim nerelere gideyim

Günlerimi ben başıma yıl ettim

Amanın aman da yalaların ormanı

Bulunur mu yangınlara dermanı

• • •

Eyleyemez

Aşık Miskini

Rıza pazarında dükkan açmayan

Satar cevherini kar eyleyemez

Kişinin merdiyle konup göçmeyen

Edepten noksandır ar eyleyemez

Kalbi bozuk insan fitnelik düzer

Bir olan alemi ayırır bozar

Yetmiş üç millete kılmaz tek nazar

Kurt ile koyunu bir eyleyemez

Yuhlar olsun yalancıya yalana

Erin ak yüzüne kara çalana

Sırrı söyle sır kadrini bilene

Sır kadri bilmeyen sır eyleyemez

Sadık Miskini der yanmayan aşık

Yad edip dostunu anmayan aşık

Aşkın şerbetine kanmayan aşık

Aşıklar ceminde yer eyleyemez

Mecnun'um Leylamı Gördüm

Yöresi:
Sivas

Kaynak:
Aşık Veysel

Mecnun'um Leylamı gördüm
Bir kerecik baktı geçti
Ne sordum ne de söyledi
Kaşlarını yıktı geçti

Soramadım bir çift sözü
Ay mıydı gün müydü yüzü
Sandım ki Zühre yıldızı
Şavkı beni yaktı geçti

Ateşinden duramadım
Ben bir sırra eremedim
Seher vakti göremedim
Yıldız gibi aktı geçti

Bilmem hangi burç yıldızı
Bu dertler yaralar bizi
Gamz'okunu bazı bazı
Yar sineme çaktı geçti

Velî'm eydür ne hikmet iş
Uyumadım ki diyem düş
Zülfünü kement eylemiş
Yar boynuma taktı geçti

• • •

Bir Yanım Tutmuyor (UH)

Aşık Nurşani

Bir yanım felçlidir bir yanım tutmaz
Şu kocaman ömrüm yel gibi geçti
Yalvardım Allaha bir fayda etmez
Tepeledi beni el gibi geçti aman

Kıraç tarlalarda ekin ekildi
Dün dikilen fidan bugün söküldü
Eşim dostum benden geri çekildi
Nurşani alemde kör gibi geçti

Geldim işte

*Lütfü Gültekin*¹³

Hey erenler bezminize
Gel dediniz geldim işte
Tatlı canını sen bize
Ver dediniz verdim işte

Dinle öten bülbülleri
Kokla lale sümbülleri
Bahçemizdeki gülleri
Der dediniz derdim işte

Kaldım bir aba bir hırka
Onu da soyundum hakka
Ten vücudunu çarımıha
Ger dediniz gerdim işte

* * *

Karanfilin Moruna

Yöresi:
Çanakkale

Kaynak:
Refia Berkant

Karanfilin moruna
Ölüyorum yoluna
Çifte kurban adadım
Sevdiğimin yoluna

Karanfilim süt beyaz
Ayrı düştük biz bu yaz
Hediyeni istemem
Mektubunu sıkça yaz*

Karanfilsin tarçınsın
Neden böyle hırçınsın
Ne küçüksün ne büyük
Tamam benim harcımsın

* TRT arşivinde ikinci dördlük eksik olarak verilmesine karşın *Cabii Öztelli*'nin *Evlerinin Önü* adlı araştırmasında bu dördlük de aktarılmış.

Dert Olur

Yöresi:
Develi

Kaynak:
Cuma Gürbüz

Ağ pınar da güzelinen görgülü
Siyah saçlar sırmayınan örgülü
O kız bana küçücükten vergili
Saramazsam yüreğime dert olur

Karşıda görünen güzelin köyü
Koyudur gölgesi soğuktur suyu
O köyde sevdiğim güzelin soyu
Saramazsam yüreğime dert olur

Tıkır tıkır merdivenden eniş
Cıgışıyor altıninan gümüşü
İlkin sözverip de sonra dönüşü
Saramazsam yüreğime dert olur

Sabahınan vardım hamur keşiyor
Mor belikler efir efir esiyor
O güzel de bana niye küsüyor
Saramazsam yüreğime dert olur

* * *

Fırat Kenarında

Yöresi:
Malatya

Kaynak:
Hasan Durak

Fırat kenarında esvap yumuşlar
Yuyup yuyup gül dalına koymuşlar
Sevmediğim yerde sevdi demişler
Sevem de kurtulam elin dilinden

Aşağıdan gelir eli boş değil
Söyledim söyledi gönül hoş değil
Bir güzeli bir çirkine vermişler
Sevdiği de kendisine eş değil

Dolap yüksek atamadım darımı
Yollar uzak kayıp ettim yolumu
Eğer o dolaptan düşer ölürsem
O vefasız yardan alın kanımı

Eyvana Gel Eyvana

Yöresi:

Urfa

Kaynak:

Bedirhan Kırmızı

Eyvana gel eyvana

Le aman

Etme beni divane

Esmer aman şirin aman güzel aman

Kapına kul olayım

Le aman

Etme beni divane

Esmer aman şirin aman güzel aman

Eyvana serdim kilim

Le aman

Gel otur benim gülüm

Esmer aman şirin aman güzel aman

Ne dedim niye küstün . *Le aman*

Lal olsun benim dilim

Esmer aman şirin aman güzel aman

• • •

Geldik Bu Hana*

Büryani Baba

Gel beri güftümü güş eyle gafil

Bilmez misin niye geldin cihana

Elest ü bezmini hele bir düşün

İspatı imtihan geldik bu hana

Şu fani dünyanın sefası yoktur

İkrar bend olana cefası çoktur

Dört kapı kırk makam cümlesi haktır

Var ilet özünü şah-ı hübanâ

Vefasız bu yola basamaz kadem

Fehmyle bu sözü adem ol adem

Zikreyle Muhammet Ali'yi her dem

Der *Büryani* vuslat olduk canana

* Arif Sağ¹¹⁴ tarafından bestelendi.

Ali Göründü Gözüme

Yöresi:
Maraş

Kaynak:
Müslim Aydoğdu

Aynaya baktım yüzüme
Ali göründü gözüme
Nazar eyledim özüme
Ali göründü gözüme

Adem Baba Havva ile
Hem Allemel Eşma ile
Çark-ı felek sema ile
Ali göründü gözüme

Hazreti Nuh Neciyullah
Hem İbrahim Halilullah
Sina'daki Kelimullah
Ali göründü gözüme

İsa-i Ruhullah oldur
İki alemde şah oldur
Cümlemizde penah odur
Ali göründü gözüme

Ali evvel Ali ahir
Ali batın Ali zahir
Ali tayyip Ali tahir
Ali göründü gözüme

Ali candır Ali canan
Ali dindir Ali iman
Ali rahim Ali rahman
Ali göründü gözüme

Hilmi gedayi bir kemter
Görür gözüm dilim söyler
Her nereye kılsam nazar
Ali göründü gözüme

İster Benden

*Aşık Murat Çobanoğlu*¹¹⁵

Sevdiğim yar bana göndermiş name
Rüzgar dokunmamış dal ister benden
Bir lezzet olmasın onun tadında
Hiç arı görmemiş bal ister benden

Ne bir çiçeğim var ne de bir bağım
Ne bir sedirim var ne de konağım
Ne bir yuvam vardır ne de otağım
Al kuşam içinde şal ister benden

Kaşları kemandır kipriği oktur
Feleğe karşılık oyunum yoktur
Bir kuzu bulamam koyunum yoktur
Yine de bir sürü mal ister benden

Ben bu gidiş ilen nereye varam
Derman bulabilmem yaramı saram
Ne bir çölüm vardır ne bir sahram
Yine yüce dağdan yol ister benden

Bu fani dünyada çoktur zararım
Ne bir kazancım var ne de bir karım
Ne bir ağacım var ne de yaprağım
Yazın kışın solmaz gül ister benden

Çobanoğlu'yum ben iz bulabilmem
Kışın çok ararım yaz bulabilmem
İnsanlarda doğru söz bulabilmem
Yalan söylemeyen dil ister benden

Suya Giden Sürmeli Kız

Yöresi:
Şauşat

Kaynak:
Cevri Altıntaş¹¹⁶

Suya giden sürmeli, kız kimindir
Göğsü beyaz düğmeli kız kimindir
Ya senindir ya benimdir kimindir
Ya senindir ya benimdir kimindir

Karşıda elmalıklar
Suda oynar balıklar
Ne böyle sevda gördüm
Ne de bu ayrılıklar

Karşıda gördüm seni
Gül iken derdim seni
Kadan belan ben aldım
Ellere verdim seni

Karşıda hergederler
Herge birgün giderler
Sizin adet bu mudur
Sever de terkederler

* * *

Taşa Basma İz Olur

Yöresi:
Kayseri

Kaynak:
Abmet Gazi Ayhan

Taşa basma iz olur
Kız kunduran toz olur
Gel buradan gidelim
Eller duyar söz olur

A benim kınalı kekliğim
Yollarını nereelerde bekleyim

Taşa basma tanırlar
Seni yolcu sanırlar
Gel buradan gidelim
Seni benden alırlar

A benim kınalı kekliğim
Yollarını nereelerde bekleyim

Kalenin Bayır Düzü

Yöresi:
Sivas

Kaynak:
Zehra Bilir¹⁷

Kalenin bayır düzü
Mevlam ayırdı bizi
Babanın aklı olsa
Evlendirirdi bizi

*Kıyidan kenardan
Kapıdan bacadan düş de gel
Nişanlıma küs de gel*

Kereviz özü ile
Kim görmüş gözü ile
Adam yare küser mi
Ellerin sözü ile

*Kıyidan kenardan
Kapıdan bacadan düş de gel
Nişanlıma küs de gel*

* * *

Beter İmiş Aşkın Narı*

Aşık Nurşani

Beter imiş aşkın narı
Yandım yanacağım kadar
Her güzelin cilvesine
Kandım kanacağım kadar

Oy oy

Hemi yaktı hem üşüttü
Onca yükünü taşıttı
Temmuzda beter kış etti
Dondum donacağım kadar

Oy oy

Nurşani'yim taşladılar
Kemirmeye başladılar
Etrafımı haşladılar
Yandım yanacağım kadar

Oy oy

* İlk kez yayımlanıyor.

Ekin Ektim öllere

Yöresi:
Niğde

Kaynak:
Abmet Hulusi

Ekin ektim çöllere
Yoldurmadım ellere
On beşinde yar sevdim
Ondan düştüm dillere

Damdan dama sekmeli
Karabiber ekmeli
Bacın inek sağarken
Çekip çekip öpmeli

Ekin ektim gül bitti
Dalında bülbül öttü
Ötme garip bülbülüm
Yarım elimden gitti

Damdan dama aşalım
Çifte camış koşalım
Yarım askere gitti
Kiminle konuşalım

Dağda davar güderim
Eve haber ederim
Emmim kızı vermezse
Başım alır giderim

Ekin ektim bir kucak
Derdin beni alacak
İkimizin sevdası
Kıyamete kalacak

Bir Daha

Aşık Beyhani

Eğer gider isen bizim ellerden
Sakın bu diyara varma bir daha
Beni bu derdimle yakıp kül ettin
Dermansız kalmışım sorma bir daha

Şu deli gönlümü azad eyledin
Ne sordumsa aksi cevap eyledin
Yıktın taht-ı payı harap eyledin
Sinemde mekanı kurma bir daha

Beyhani'yi böyle eden sen oldun
Gariban bırakıp giden sen oldun
Gönlümde sarılmaz yara sen oldun
İstemem elini sürme bir daha

* * *

Şu Karşıkı Karlı Dağlar

Yöresi:

Şarkışla

Kaynak:

Aşık Veysel

Şu karşıkı karlı dağlar
Başı dumanlı dumanlı
İkilikte yar sevenin
Göynü gümanlı gümanlı

Ben seni severdim çoktan
Kaşlar yaydan kirpik oktan
Bir bezirgan gelir şahtan
Aslı Yemenli Yemenli

İşte geldi bahar yazlar
Ötüşüyor turna kazlar
Hatıra değmen şahbazlar
Sizler amanlı amanlı

Gül dererler deste deste
Armağan sunarlar dostu
Gülü bağbancından iste
Bahçe dumanlı dumanlı

Maçın Dağı

Yöresi:
Rumeli

Kaynak:
Kemal Altınkaya

Maçın Dağı Maçın Dağı hiç sormazsın nazlı yarı
Gurbet ele düşmüş gördüm silen yok gözüm yaşı

Maçın Dağı Maçın Dağı niçin yüzün kara yaslı
Gurbet ellerde rastladım karalar bağlamış yarı

Maçın Dağı Maçın Dağı niçin susmuş yarin sazi
Yuvasından ayrı düşmüş ağlar gördüm nazlı yarı

• • •

Silifke'nin Yoğurdu

Yöresi:
Silifke

Kaynak:
Cavit Erden

Silifke'nin yoğurdu
Seni kimler doğurdu
Seni doğuran ana
Balınan mı yoğurdu

(Bağlantı)
Beşiği çamdan
Yuvarlandı damdan
Keşke sevmez olaydım
Usandırdı bu candan

Bağa girdim üzüme
Çubuk battı gözüme
Çubuk seni keserim
Yar göründü gözüme

(Bağlantı)

Kale kaleye bakar
Kaleden kanlar akar
Delikanlı dururken
İhtiyara kim bakar

(Bağlantı)

Atımın Yelesi

Yöresi:
Edirne

Kaynak:
Rakım Ertürk

Atımın yelesi beyaz
Geceler gündüzden ayaz
Benim yarım kardan beyaz
 Kaçalım zülfü siyahım
 Gerdanda benli siyahım

Atım koştı ben yoruldum
Atın boynuna sarıldım
O güzele ben vuruldum
 Kaçalım zülfü siyahım
 Gerdanda benli siyahım

* * *

Toprak Olup Gittiler*

Müslüm Dalkılıç

Nice arif canlar nice kamiller
En sonunda toprak olup gittiler
İnsanlığa yol gösteren alimler
En sonunda toprak olup gittiler

Nice evliyalara nice Veliler
Nice akıllılar nice deliler
Evrensel hakların piri Aliler
En sonunda toprak olup gittiler

Dört kitabı insanlıkta bulanlar
İlim deryasında kaptan olanlar
Nice hükümdarlar nice sultanlar
En sonunda toprak olup gittiler

Şah Müslüm'den önce gelen ozanlar
Uygarlığı yıllar önce sezenler
İlimce konuşup ilim yazanlar
En sonunda toprak olup gittiler

* *Musa Eroğlu* tarafından bestelendi.

Beyrek Dağı

Yöresi:
Çorum

Kaynak:
Cafer Kaya

Beyrek Dağı dumanın var karın var
Kız koynunda turuncun var narın var
Gel sarılalım kıyamete kalmasın
Dünya yalan ayrılık var ölüm var

Bahçenizde mor menevşe gülüm var
Yarimden ayrıldım ah u zarım var
Sana derim nazlı yarım gel bana
Dünya yalan ayrılık var ölüm var

* * *

Eyvanına Vardım

Yöresi:
Adıyaman

Kaynak:
Aziz Çelik*

Eyvanına vardım eyvanı çamur
Odasına vardım elleri hamur
Uykudan uyanmış gözleri mahmur
Ömrümde görmedim böyle gelini
Gelinin gelini Türkmen gelini
Saramadım aney gel gör halimi

İpek köynek giymiş ayna dizinden
Kınalı elleri o malı yüzünden
Sevem dedim vazgeçmiyor nazından
Ömrümde görmedim böyle gelini
Gelinin gelini Türkmen gelini
Saramadım aney gel gör halimi

Eyvanında renk renk güller açıyor
Aşk ateşi şu bağrımı yakıyor
Kara sevdâ şu gönlümden gitmiyor
Ömrümde görmedim böyle gelini
Gelinin gelini Türkmen gelini
Saramadım aney gel gör halimi

* TRT arşivinde kaynak olarak Mehmet Seske veriliyor. Ancak Mehmet Seske, derlediği bu türküye Aziz Çelik'i kaynak gösteriyor.

Şehr-i Kabristan

Gürkan Peker

Şehr-i kabristanı seyreyle gönül
Tuttuğu dünyayı atanlara bak
Elvan nakışları giyip gezenler
Çürümüş toprakta yatanlara bak

Bu nasıl şehirdir yanmaz çıralar
Yoktur penceresi düşmez ışıklar
Divane dervişler deli aşıklar
Şeyda bülbül gibi ötenlere bak

Ne ihsan eylemiş ne yemiş içmiş
Helalı ayırıp haramı seçmiş
Üç arşın bez giymiş kalandan geçmiş
Altını gümüşe katanlara bak

Nice Şah-ı Merdan nice kahraman
Nice padişahlar sahibi ferman
Tahtından göç etmiş nice Süleyman
Şu dünyayı alıp satanlara bak

Ömrüm tamam oldu vadem yetiştii
Yüreğimi ateş aldı tutuştu
Cümle yaranımdan ayrılık düştü
Hasret kıyamete kalanlara bak

Arifim misafir bu can bedene
Yel vurur savurur beni yabana
Karıştı kervanlar giden gidene
Bu dünyayı baki sananlara bak

Gitme Turnam Gitme

Muzaffer Şahin

Gitme turnam gitme yollar ıraktır
Şu halıma şu gönlüme bak benim
Şu yabancı eller bana duraktır
O yar vurdu bu sineme ok benim

Turnam gökyüzünde bölüktür bölük
Ayrılık elinden yürektir yanık
Önü muhabbettir sonu ayrılık
Tazeleme eski yaram çok benim

Geldim gurbet ele geri dönülmez
Kim öldüğü kim kaldığı bilinmez
Ölsem gurbet elde gözüm yumulmaz
Anam bacım bir ağlarım yok benim

* * *

Atem Tutem Ben Seni

Yöresi:

Bitlis

Kaynak:

Nazire Subaşı

(Bağlantı)

Atem tutem ben seni
Şekere katem ben seni
Akşam baban gelende
Öğüne atem ben seni

..

Hop hopun olsun oğlum
Gül topun olsun oğlum
Sıralı kavak dibinde
Toyluğun olsun oğlum

(Bağlantı)

Ev süpüre toz eder
Hamama gider naz eder
El ayağı kir içinde
Yıkamam diye naz eder

(Bağlantı)

Kara Tren

Yöresi:

Elazığ

Kaynak:

Yılmaz Kaya

Kara tren gelmez m'ola
Düdüğünü çalmaz m'ola
Gurbet ele yar yolladım
Mektubumu almaz m'ola

(Bağlantı)

Allı gelin al olaydı
Selvilere dal olaydı
Gelen giden yolculardan
Nazlı yar beni soraydı

Aldım çantamı elime
Düştüm gurbetin yoluna
Bileydim ayrılık varmış
Düşer miydim yar yoluna

(Bağlantı)

Şu dağların oylumuna
Kuşlar konar yaylımına
Gel hakkını helal eyle
Geldik yolun ayrımına

(Bağlantı)

* * *

Dağlar

Burcu Başak

Bugün yine duman sardı başımı
Gönlümün gamını almadı dağlar
Eler oldum toprağını taşıyı
Tükendi dermanım kalmadı dağlar

Taşlar üzerime toprak tenime
Yol vermedi dağlar gidem yarime
Yürek mi dayanır ah u zarıma
Var gücünle vurdun sineme dağlar

Aşığın Yaylası

Yöresi:
Konya

Kaynak:
Bahattin Özsoy

Aşığın yaylası derler otağı
Al yeşil pervane geymiş o dağlar

Söylemem yavruya bugün vurgundur
Yar yanından gelmiş bugün yorgundur

* * *

Evlerinin Önü Kuyu*

Karac'oğlan

Yamacımdan gelen dilber
Eğri bağlar başlarını
Küstünse gel barışalım
Sil gözünün yaşlarını

(Bağlantı)
Evlerinin önü kuyu
Kuyudan çekerler suyu
Küçücüksün biraz büyü
Hesap ettim yaşlarını

Kara çalıda gül bitmez
Dalında bülbüller ötmez
Gündüz hayalımdan gitmez
Gece böler düşlerimi

(Bağlantı)

Karac'oğlan işlerinin
Bağışladım suçlarının
Yar gelecek yollarının
Ayıklarım taşlarını

(Bağlantı)

* *Musa Eroğlu* tarafından bestelendi.

Deloy Deloy (UH)

Yöresi:
Arguvan

Kaynak:
Ali Seydi Adıgüzel

Akşam oldu da gün dağından aşmıyor
Deli gönül de bildiğinden şaşmıyor
Aşağıdan da acın acın esmedim de
Tövbe olsun da ben o yare küsmedim

Gide gide de ben bu yari bulurum
Boynum eğer de yamacında dururum
Eğer o yar benden de canım isterse
Keser bu tatlı canımı kurban veririm

* * *

Silememiştir

Mahmut Erdal

Nefsine kul olmuş kibirli kişi
Özünden benliği silememiştir
İçi fitne fesat melektir dışı
O kendi kendini bilememiştir

Ben bilirim diye atıp tutsa da
Riya olur el etekler öpse de
Üç yüz altmış beş gün kusur etse de
Birgün bile özür dilememiştir

Dokunur mideye çiğ yeme pişir
Bedeni beynine yük eder taşır
Beyhude yorulur döner dolaşır
İstenen noktaya gelememiştir

Her aşık çalamaz aşkın sazını
Kendi söyler kendi dinler sözünü
Turap olup yol etmeyen özünü
Bir mürşitten ilham alamamıştır

Mahmut Erdal der ki kıramam kaşı
Bile bile yemem muhannet aşı
Sevgi harmanında taneyle taşı
Hakkın kalburunda elememiştir

Dosttan Gelen Sitem

Yöresi:
Sivas

Kaynak:
Feyzullah Çınar

Sermaye-i aşkı sorarsan Zahid
Aşığın çektiği yar cefasıdır
Bade içtiğimi sorarsan Zahid
Harabat ehlinin dem gıdasıdır

Ne çare çekmeli aşkı serencam
Dosttan gelen sitem ikramdır ikram
Coşkun seda ile çalıp çağırmam
Meyl-i dünya değil aşk dalgasıdır

Hakikat bahrine dalgın Cemali
Hakikat şehrine dalgın Cemali
Uslandı zannetme *Derviş Cemali*
Üç nokta beş harfin bu davasıdır

* * *

Değirmen Üstü Çiçek

Yöresi:
Erzurum

Kaynak:
Ali Güler

Değirmen üstü çiçek
 Oy kızlar naz eyleme
Orak getirin biçek
 Ölürem kızlar naz eyleme
 Ölürem kızlar göz eyleme

Değirmenin bendine
 Oy kızlar naz eyleme
Döner kendi kendine
 Ölürem kızlar naz eyleme
 Ölürem kızlar göz eyleme

Değirmen üç dolanır
 Oy kızlar naz eyleme
Suyu sarhoş dolanır
 Ölürem kızlar naz eyleme
 Ölürem kızlar göz eyleme

Ne Mahzun Durursun

Yöresi:
Kumanova

Kaynak:
Sabri Gencer

Ne mahzun durursun karanfil beyaz
Doldur telli bardağı ver bana biraz

Kalkandere kızları mallan alınmaz
Üsküp'ün kızları da bana yar olmaz

Kumanova kızları iki peçeli
Kıratova kızları dünya güzeli

* * *

Sen Nerdesin (UH)*

Aşık Devran Baba

Çok özledim görem gül cemalini
Beni darda koydun sen nerdesin sen
Kimsede görmedim şems-i şemalini
Beni zorda koydun sen nerdesin sen

Ruhum yaralandı gönlüm inliyor
Sızısı bir dakika olsun dinmiyor
Bülbüller hep suskun beni dinliyor
Beni zarda koydun sen nerdesin sen

Bütün sırlarımı meydana serdin
İfşa ettin beni murada erdin
Ölürüm de senden ayrılmam derdin
Beni burda koydun sen nerdesin sen

Ruhum taşımaya nefes yetmiyor
Üzerimden kara bulut gitmiyor
İçim yandı kar buz fayda etmiyor
Beni narda koydun sen nerdesin sen

Bu son olsun gel gör *Devran Baba'yı*
Sana nasıl yakmış bak gör abayı
Şaşırdım dakkayı günü haftayı
Beni sırda koydun sen nerdesin sen

* İlk kez yayımlanıyor.

Medet Sevdiğim

Mublis Akarsu

Deli gönül feryat etme boşuna
Hal bilmez kişiye yar olamazsın
Bir mürşide bağlamazsan özünü
Hakkın huzurunda var olamazsın

Vefasız güzelden olur mu çare
Yoruldum derdimle öldüm bin kere
Düşme bir zalime göz göre göre
Sen insanoğlusun kör olamazsın

Akarsu bülbüller ötmez bağında
Yılanlar eylene gönül dağımda
Aşk ateşi yanar oldu bağrımda
Yanmış yüreğime kar olamazsın

• • •

Aziziye

Yörest:

Aksaray

Kaynak:

Ahmet Gürses

Aziziye Aziziye
Duman çökmüş boz yazıya *Ben yandım aman*
Kurban olayım Mehemedim
Terkindeki mor kuzuya

Çektim hançeri çıkmadı
Kırık kollarım kalkmadı *Ben yandım aman*
Verin benim mavzerimi
Kardeş kardeşe bakmadı

Ocakta kahve kavrulur
Dumanı göğsü savrulur *Ben yandım aman*
Kuşlar yuvadan çıkmadan
Anası kızdan ayrılır

Aziziye uşakları
Tırabulus kuşakları *Ben yandım aman*
Dizilmiş avdan geliyor
Aziziye uşakları

Yola Gel Sevdiğim (UH)

Yöresi:
Zara

Kaynak:
Zaralı Halil

Yola gel sevdiğim yola gel yola
O pamuk ellerin boynuma dola
Dileğim Allah'tan gül benzin sola

(Bağlantı)
Uy beni beni
Kar yağdı başıma
Uy beni beni
Doğurmaz olaydın
Anam sen beni

Yanarım yanarım tütünüm tütmez
Virane bahçede bülbüller ötmez
Yaram yürek'tedir melhem kar etmez

(Bağlantı)

• • •

Çekin Halay Yürüsün

Yöresi:
Çubuk

Kaynak:
Burhan Gökalt

Çekin de halay yürüsün
Dağı da duman bürüsün
Verin de benim yarımı
Cihanda ömrüm çürüsün

Çekin de halay başını
Çalkan da göbek taşını
Ayrılan kavuşmasın
Sil gözünür yaşını

Gidiyom izlerinden
Döndün mü sözlerinden
Döndüğünü bileydin
Öperdim gözlerinden

Bülbülün Kanadı Sarı

Yöresi:
Diyarbakır

Kaynak:
Celal Güzelses

Bülbülün kanadı sarı
Ben ağlarım zari zari
Elimden aldılar yari
Garip garip ötme bülbül
 Benim derdim bana yeter
 Bir dahi sen katma bülbül

Bülbülün kanadı beyaz
Gece bulut gündüz ayaz
Al kalemi derdimi yaz
Garip garip ötme bülbül
 Benim derdim bana yeter
 Bir dahi sen katma bülbül

* * *

Uca Dağlar Başında

Yöresi:
Kars

Kaynak:
M. Yılmaz & M. Şen & K. Babadır

Uca dağlar başında nar şirin olar
 Nar şirin olar balam nar şirin olar
Anadan babadan yar şirin olar
 Yar şirin olar balam yar şirin olar
 Ay güle güle kız güle güle
 Ben aşık oldum balam bir şirin dile

Uca dağlar başında sona keklikler
 Sona keklikler balam sona keklikler
Boyamış ellerin kına keklikler
 Kına keklikler balam kına keklikler
 Açılsın güller süsem sümbüller
 Bahar olanda balam öter bülbüller

Uca dağlar başında ceyran yol eyler
 Ceyran yol eyler balam yol eyler
Şu duran yerlerde ördek göl eyler
 Ördek göl eyler balam ördek göl eyler
 Bahar olmasın güller solmasın
 Allaha yalvar balam seher olmasın

Mavi Yeleğin Oğlan

Yöresi:
Erbaa

Kaynak:
İbrahim Karataş

Mavi yeleğin oğlan
Nedir dileğin oğlan
Ben sevdim sen sevmedin
Yansın yüreğin oğlan

Mavilim diyemedim
Al yeşil giyemedim
Eller almış o yari
Benimsin diyemedim

Attan iniyom attan
Bürüğü yedi kattan
Seni alıp kaçarım
Korkuyom hükümetten

* * *

Var mıdır

*Aşık Melulî*¹¹⁸

Güzelim bu dünya sana da kalmaz
Solar güller gülistana da kalmaz
Cihana hükmeden cana da kalmaz
Her gelen gidiyor kalan var mıdır

Ne Leyla'ya kalmış ne de Mecnun'a
Ne Ferhat'a kalmış ne de Şirin'e
Kaçırma fırsatı koyma yarına
Ne gün öleceğin bilen var mıdır

Aç kuş gibi tanesine atılma
Gafil durup tuzağına tutulma
Çok oyunlar oyna ama utulma
Hani baştan başa gülen var mıdır

Doyulmaz dünyanın hoş nazlarından
Gurur perdesini at gözlerinden
Fakir *Melulî*'nin bu sözlerinden
Söyle Allah için yalan var mıdır

Tatlı Dile Güler Yüze

Neşet Ertaş

Tatlı dile güler yüze
Doyulur mu doyulur mu
Aşk ile bakışan göze
Doyulur mu doyulur mu

(Bağlantı)
Doyulur mu doyulur mu
Canana kıyılır mı
Canana kıyanlar
Hakkın kulu sayılır mı

Hem bahara hemi yaza
Yarin ettikleri naza
Yar aşkına çalan saza
Doyulur mu doyulur mu

(Bağlantı)

Garip'im geldik gitmeye
Muhabbetimiz bitmeye
Yar ile sohbet etmeye
Doyulur mu doyulur mu

(Bağlantı)

* * *

Hasan Dağı

Yöresi:
Adana

Kaynak:
O. Hayri Buldur & Abdül Yeşil

Hasan Dağı Hasan Dağı
Senden yüce dağ olmaz mı
Sende yaylayan güzelin
Al yanağı bal olmaz mı

Hani canlar hani hanlar
Kafeste beslenen canlar
Sevip sevip ayrılanlar
Yana yana kül olmaz mı

Getirin Hako'yu

Yöresi:
Urfa

Kaynak:
Bedir Çağlayan

Getirin Hako'yu giydirin sakoyu
Mübarek olsun a kirve yengi de güveyi
Mübarek olsun a kirve yengi de güveyi

Getirin eleği giydirin yeleği
Mübarek olsun a kirve gelinle güveyi
Mübarek olsun a kirve gelinle güveyi

* * *

Şu Dünyada*

Aşık Nurşanı

Şu dünyada yalnız kaldım
Mezara koymayın beni
Hep soydular senelerce
Yıkarken soymayın beni

(Bağlantı)
Ne çok bildim ne unuttum
Ne kaybettim ne de üttüm
Her bîr sırrı gizli tuttüm
Kötüye yormayın beni

Böyle geldim gidiyorum
Hakka borcum ödüyorum
Küfür isyan ediyorum
Uzaktan duymayın beni

(Bağlantı)

Nurşanı'yem coşarım ben
Kaç dünya var şaşarım ben
Ölü bin yıl yaşarım ben
Ölenden saymayın beni

(Bağlantı)

* İlk kez yayımlanıyor.

Kalenin Bedenleri

Yöresi:
Niksar

Kaynak:
Hüseyin Arsal

Kalenin bedenleri	<i>Yar yar yar yandım</i>
Çevirin gidenleri	<i>Şinanay yavrum şinanay nay</i>
İpek bürüm bürümüş	<i>Yar yar yar yandım</i>
Niksar'ın fidanları	<i>Şinanay yavrum şinanay nay</i>

Hoppa şına şinanay şinanay nay
Şinanay yavrum şinanay nay

Kaleden iniyorum	<i>Yar yar yar yandım</i>
Çağır-san dönüyorum	<i>Şinanay yavrum şinanay nay</i>
Kurudum kibrit oldum	<i>Yar yar yar yandım</i>
Üflesen yanıyorum	<i>Şinanay yavrum şinanay nay</i>

Hoppa şına şinanay şinanay nay
Şinanay yavrum şinanay nay

• • •

Bu Sıra*

Yusuf Polatoğlu

Rüzgara kapıldı dalım budağım
Sandal da su tutar oldu bu sıra
Sudan tat almıyor dilim dudağım
Sabır taşı yutar oldum bu sıra

Ölçüye vurmak zor emeği teri
Her sözü demek zor gelse de yeri
Diken batardı ya eskiden beri
Güller bile batar oldu bu sıra

Polatoğlu bir devrandır dönüyor
Sevmeyenler sevenleri kınıyor
Gönül vefa diye diye yanıyor
Çok alıngan beter oldu bu sıra

* *Abdullah Işılak* tarafından bestelendi.

Dünyanın Ortasında

Yöresi:
Mut

Kaynak:
Mehmet Civanoglu

Dünyanın ortasında kurulu direk
Şah demeyince de sızlar mı yürek
Bu erkanı kim kurmuş biz nerden bilek
Söyle Ali'm söyle dinlesin canlar

Ocağa koymuşlar köşe taşını
Hak onarsın cümlemizin işini
Birgün olur alır kullar başını
Söyle Ali'm söyle dinlesin canlar

Adem ata yörede eker ekini
Ekin saklar yeraltında kökünü
Ali'dir de Muhammet'in vekili
Söyle Ali'm söyle dinlesin canlar

Cennetin kapısında huri kızları
Almış da eline çalar sazları
Kudretten sürmeli alev gözleri
Söyle Ali'm söyle dinlesin canlar

Şah Hatayi'm eder farz ile sünnet
Bu yola gelmeyen etmeli mihnet
Ali'nin durağı daima cennet
Söyle Ali'm söyle dinlesin canlar

• • •

El Yanmasın

Yöresi:
Erzincan

Kaynak:
Ali Ekber Çiçek

Bir güzel methedem bari cihan yanmasın
Pervaneler gibi bari halim yanmasın
Hüsnüne mağrurlanma Yusuf u Kenan mısın
Mah yüzüne bir nikap çek ben yandım el yanmasın

Ey Fuzuli yeter eyledin bunca cefa
Serimi yoluna koydum senin gelmedin safa
Güzellerin padişahı ya Muhammet Mustafa
Mah yüzüne bir nikap çek ben yandım el yanmasın

Bugün Gökyüzünde

Yöresi:
Yıldızeli

Kaynak:
Aşık Osman Bektaş

Bugün gökyüzünde turna sesi var
Turnam böyle niyetiniz neredir
Eşinden ayrılmış yas havası var
Turnam böyle niyetiniz neredir

Sökün ettik Horasan'ın elinden
Aştık geldik Acem dağı belinden
Biz de bildik dertlilerin halinden
Niyetimiz hazreti piredir

Turnam sen de Horasan'a vardın mı
Muradına maksuduna erdin mi
Kerbela'da Hüseyin'i gördün nü
Turnam böyle niyetiniz neredir

Biz sinemiz aşk oduna bağlandık
Elesteden bir ikrara bağlandık
Bir ay kadar Kerbela'da eylendik
Niyetimiz hazreti piredir

Biz sinemiz aşk oduna çok yaktık
Yaktık yıktık dost eline bıraktık
Sorarsan dün gece Sivas'tan kalktık
Niyetimiz hazreti piredir

Biz de biliyoruz üç ile beşi
Hüseyin aşkına dökeriz yaşı
Gönül arzu eder Hacı Bektaş'ı
Niyetimiz ol hazreti piredir

Ummanî yem ere idim kemale
Efendim uğratma başka amele
Bizden niyaz eylen Sultan Cemal'e
Niyetimiz kabul olsun turnalar

Söyle Dilber*

Aşık Meluli

Söyle dilber suçum nedir
Sana boyun eğdiğim mi
Seni Allah gibi bilip
Seni candan sevdiğim mi

Aşık oldum malı yüzüne
Mailim ela gözüne
Söylenen her bir sözüne
Kanıp da inandığım mı

Bu sevda gele başına
Kanlar karışa yaşına
Gece gündüz ateşine
Hiç durmayıp yandığım mı

Vadına vefa var gibi
Safi lekesiz nur gibi
Allaha güvenir gibi
Ben sana güvendiğim mi

Meluli'yim bahtım kara
Ben düştüm garip diyara
Sen gibi gonca nigara
Bu kadar bağlandığım mı

* *Mazlum Çimen* ve *Yavuz Top* tarafından değişik ezgilerde bestelendi.

Uca Dağların Başına

Yöresi:
Kağızman

Kaynak:
İsmail Başaran

Uca dağların başına
Yarım gelir güle güle
Bir elinde güllü desmal
Yar terini sile sile

Uca dağların başında
Gezdireyim ay kız seni
Sümbülleri dermemişsen
Neyleyeyim ay kız seni

* * *

Çok Göresim Geldi

Aşık Meluli

Çok göresim geldi nazlı nigarım
Niçin söylemiyor bilmem dillerin
Bülbül gibi arttı ah u figanım
Niçin açılmıyor bilmem güllerin

Talihim bozuktur ne deyim sana
Tazeleme derdim yazıktır bana
Yolun mu uğradı yoksa yabana
Niçin tebdil olmuş bilmem hallerin

Muhabbet neşesi gitmiş yüzünden
Doyulmazken şive ile nazından
Aşk pınarı sel olurken gözünden
Niçin akmaz olmuş bilmem sellerin

Aldanma bu güzel fani cihana
Ecel camın içirirler her cana
Sarılırken beyaz kollar gerdana
Niçin kalkmaz olmuş bilmem kolların

Bu fakir *Meluli* sana duacı
Hayır görmem bundan ey başım tacı
O güleç yüzlerin ne kadar acı
Niçin zehir olmuş bilmem balların

Çok Şükür Açıldı

Aşık Melulî

Çok şükür açıldı bize bugün meydan-ı Gerbela
Biz imamlar varisiyiz mirasımızdır bu bela
Anın için başımıza yezitler açtı bin bela
Acısını halimize o güzel mazlumlar şabı
Çıktı göklere dayandı yetim mazlumların abı

Şekmetti işte felek göründü bize akıbet
Çevirdi her yanımız tükenmez derd-i mihnet
Yaralandı ciğerimiz kalmadı sabır ve takat
Acısını halimize o güzel mazlumlar şabı
Çıktı göklere dayandı yetim mazlumların abı

Bu ah u figanımıza yatan şehitler uyandı
Ağladı gökte melekler ye's-i matem bağladı
Bir biz değil bunu duyan tüm insanlar ağladı
Acısını halimize o güzel mazlumlar şabı
Çıktı göklere dayandı yetim mazlumların abı

Melulî'yim bu ateşin dumanını gören yoktur
Allahın rızası için bir teselli veren yoktur
Acınıp halimize yetimleri soran yoktur
Acısını halimize o güzel mazlumlar şabı
Çıktı göklere dayandı yetim mazlumların abı

• • •

Yörük Yaylasında

Yöresi: *Kaynak:*
Rumeli *Osman Pehlivan*

Yörük yaylasında yaylayamadım
Divane gönlümü eyleyemedim
Diyecek sözümü söyleyemedim
Yaylamam yaylanda kar olmayınca
Eylemem gönlümü yar olmayınca

Yörük yaylasında süt bakır bakır
Sevdiğin güzelin gözleri çakır
Güle bülbül konmuş ne güzel şakır
Yaylamam yaylanda kar olmayınca
Eylemem gönlümü yar olmayınca

Dama Çıkma İz Olur (*Emmoğlu*)

Yöresi:
Gaziantep

Kaynak:
Zülküf Aktan & İrfan Sezgin

Dama çıkma iz olur
Çuha şalvar toz olur
Gündüz gelme gece gel
Eller duyar söz olur

Emmoğlu emmoğlu emmoğlu
Emmoğlu emmoğlu emmoğlu
Emmoğlu emmoğlu emmoğlu
Emmoğlu emmoğlu emmoğlu

Kalenin ardı bostan
Yıkılsın bu gülistan
Benim sevdiğim yarım
Giyinir gezer fistan

Emmoğlu emmoğlu emmoğlu
Emmoğlu emmoğlu emmoğlu
Emmoğlu emmoğlu emmoğlu
Emmoğlu emmoğlu emmoğlu

* * *

Havalanma Gönül Kuşum*

*Sefil Ersun*¹¹⁹

Havalanma gönül kuşum
Viran bağda gül bulunmaz
Zal kartallar eder hışım
Kayalarda yol bulunmaz

Gitme avcı gezer dağda
Seni pişirirler yağda
Baykuşun öttüğü bağda
Çiçek açmış dal bulunmaz

Firak firak ötme boşa
Sesin gider dağa taş
Suriye çöl baştan başa
Dalacağın göl bulunmaz

Ersun yerler dalağını
Kan ederler yeleğini
Şahin yolan teleğini
Yaran saran el bulunmaz

* İlk kez yayımlanıyor.

Geldim

Aşık Melulî

Ey efendim benim halim bilsene
Dertliyim kapında dermana geldim
Affolunmaz suçum çoktur günahım
Asiyim katlime fermana geldim

Kerem edip yazar isen fermanım
Lokmanım ol eyle benim dermanım
Akıbet eşiğine helaldir kanım
Hıbb-i ekberine kurbana geldim

Devlet kuşu başındadır uçurma
Lütfedip fırsatı elden kaçırma
Vebalim çok sen boynuma geçirme
Canım vermek için canana geldim

Yaram efendimin gayrı yaram yok
Başka türlü bir ilaçtan çarem yok
Gözlerin hükümdar kirpiklerin ok
Hedef et sinemi nişana geldim

Melulî'yim sana malum her halim
Ne sabrım var ne takat ü mecalim
Ateşinle yandı bu perr ü bal'ım
Çok şükür şem'ine pervane geldim

• • •

Sarı Yaylam (UH)

Yöresi:
Silifke-Mut

Kaynak:
Musa Eroğlu

Sarı yaylam da seni yaylayamadım kar iken
Yavru palazını da avlayamadım tor iken
Sende bu güzellik bende bu gençlik var iken
Alırım ahtımı da koymam yar sende

Göçer Yörüklerde boz boyaklar yurt olur
Nazlım göçmüş de yüreğime dert olur
Bu ayrılık da senin ile dört olur
Alırım ahtımı da koymam yar sende

Nazilli'nin Hanları

Yöresi:
Dinar

Kaynak:
Saffet Uysal¹²⁰

Nazilli'nin hanları
Parıldıyor camları
Bizim için yapılmış
Isparta'nın damları

*Nadastan gel kömür gözlüm nadastan
Gül sinemin her yanları bedesten*

Bağ ayrı bostan ayrı
Ayrıldım yardan gayrı
Benim sende neyim var
Bir şişe misten gayrı

*Hanın arasından hoplayıp gelir
Allı şalvarını toplayıp gelir*

Yenice'nin başında
Kalem oynar kaşında
Benim sevdiğim güzel
On üç on dört yaşında

*Ördekler göllere konmadınız mı
Bir selam yolladım almadınız mı*

* * *

Nazlı Yare Küskünüm

Yöresi:
Sivas

Kaynak:
Haydar Acar

Bundan böyle nazlı yara küskünüm
Verse de dünyayı konuşmam gayrı
Yüz bin tabip gelse yine ey olmam
Derindir bu yaram kurtulmam gayrı

Dünya döndü alem güldü halime
Kader kısmet beni verdi zalime
Bin bir engel çıktı geldi yoluma
Yıkık gönül bendi gelemem gayrı

Yavaş Yavaş*

Aşık Melulî

Güldürmedim nazlım birgün ben seni
Bundan sonra yürü gül yavaş yavaş
Ya görürsün ya görmezsün sen beni
Artık defterinden sil yavaş yavaş

Yaprağım döküldü çiçeğim soldu
Seninle ikbalim yüzüme güldü
Kurtuldun kışından baharın geldi
Açılsın bahçende gül yavaş yavaş

Çoktan sönmüş idi sevgin aşıkâr
Bunu bilmez mi sandın ey hoş nigar
Beni böyle süründüren bir ikrar
Bilmek istiyorsan bil yavaş yavaş

Yaptığım binayı yıkıp devirdin
Başkalara uydun işi çevirdin
Destan ettin elden ele duyurdun
Sevinip duruyor el yavaş yavaş

Zehirle yôğrulmuş vurduğun hançer
Bundan kurtulmaya ne çarem mi var
Çekerim bu derdi ölene kadar
Bilmek istiyorsan gel yavaş yavaş

Melulî kapında bendedir bende
Gönlüm yanındadır ayrılmaz sende
Meğer ki bu ruh da çıkar bedende
O zaman ayrılır yol yavaş yavaş

* *Nesîmî Çimen* tarafından bestelendi.

Olsun

Aşık Melulî

Aman gönül aman ben sana kurban
Muhabbetin şirin bal gibi olsun
Pirini mestetsin o güzel reyhan
Ebedi solmayan gül gibi olsun

Aşkın ateşiyle yanıp kebab ol
Yık varlık evini hane harap ol
Mağrur olma kibir olma turap ol
Çiğnesin yüzlerin yol gibi olsun

Pirin zevkeyleyip sefa eylese
Hiç durmadan sana cefa eylese
Bakmasa yüzüne acı söylese
Söylemesin dilin lal gibi olsun

Her meydana atın sürücü olma
Dinleyici ol sen bilici olma
Ferahlanıp serbest gülücü olma
Aksın gözyaşların sel gibi olsun

Latîfe'm sen öğren güzel marifet
Marifetle tamam olur hakikat
Hakikatin ruhu pirine hizmet
Özün kapısında kul gibi olsun

• • •

Yoğurt Koydum Dolaba

Yöresi:
Kilis

Kaynak:
Nail Aslanpay

Yoğurt koydum dolaba
Bugün başım kalaba
O yar küsmüş gidiyor
Yıkılası Halep'e

Kalaylı tas yoğurdu
Seni kimler doğurdu
Seni doğuran ana
Balınan mı yoğurdu

Şu Yalan Dünyaya

Aşık Ayhanı

Şu yalan dünyaya geldim gelesi
Bir kez olsun deli gönül gülmedi
Zalımın birine meyil vereli
Bir kez olsun deli gönül gülmedi

Coşkun seller gibi dolam boşalam
Yar ben senin yollarına taş olam
Bilmem kızgın güneş bilmem kış olam
Bir kez olsun deli gönül gülmedi

Ayhanı'yım behey gönlüm kendine gel
Bırak yola devam etsin coşkun sel
Halimden anlayan bir tek sarı tel
Bir kez olsun deli gönül gülmedi

. * * *

Beklerim Selamın

Mahmut Erdal

Beklerim selamın seher zamanı
İlgıt ılgıt esen yel ile gönder
Engel olur ise dağlar dumanı
Mektupla geç olur tel ile gönder

Aşk ateşi gül sinende coşarsa
Fırsat gelir ela gözler yaşarsa
Irmak kenarına yolun düşerse
Bırak boz bulanık sel ile gönder

Selviye benzersin dallar içinde
Herkes seni söyler diller içinde
Eğer dolaşırsan güller içinde
Kopar yaprağını dal ile gönder

Ateşlere yakma *Mahmut Erdal*'ı
Tükendi takati kalmadı hali
Kulağım haberde gözletme yolu
Ağızdan ağıza dil ile gönder

Akşam Yeli

Yöresi:
Rumeli

Kaynak:
Halil İbrahim Mısırlı

Akşam yeli akşam yeli
Eser eser akşam yeli
Nazlı yardan al haberi
Hiç bozulmaz zülfün teli

Akşam yeli usandırır
Dağı taşı dolandırır
Tutar ahım dilendirir
Eser eser akşam yeli

• • •

Kızılırmak Can İncitme

Yöresi:
Kaman

Kaynak:
*Neşet Ertaş**

Kızılırmak can incitme sen bugün
Mübarek günlerdir sel bayram eder
Kitabın kavlince dağlar al giymiş
Karışmış nergisi çöl bayram eder

Bülbülünen saka ötüşen kuşlar
Geçen üç aylarda hivana başlar
Eser yel eğilir dallar ağaçlar
Eğilmiş secdeye dal bayram eder

Yavru şahin bir keklği soraklar
Dövünce çıkası göksü'yelekler
Cennette huriler gökte melekler
Mahlukat sevinir kul bayram eder

Günüm gitti artık görünmez yolum
Mevlanın aşkına kıbledir yönüm
Daim ağlamaktır şu benim karım
Said ağlamakta el bayram eder

* Mehmet Özbek'in «Folklor ve Türkülerimiz» adlı araştırmasında kaynak olarak Bayram Satılmış veriliyor.

Dede Dede Can Dede

Yöresi:
Kerkük

Kaynak:
Fabrettin Ergeç

(Bağlantı)
Dede dede can dede
Tespahi mercan dede
Yerim sal yastığım koy
Olı geldim men dede

Yetimin sesi gelmez
Yığlar nefesi gelmez
Baş yastıkta göz yolda
Bekler kimsesi gelmez

(Bağlantı)

Yetimler yavaş olur
Koynu dolu taş olur
Değme yetim gevlene
Düşer hurd u haş olur

(Bağlantı)

Neneden olmasaydım
Dünyaya gelmeseydim
Yaşım beş haddim on beş
Bugüne kalmasaydım

(Bağlantı)

* * *

Ah Hamamcı

Yöresi:
Kütahya

Kaynak:
Hisarlı Ahmet

Ah hamamcı bu hamama güzellerden kim gelir
Ah ne bileyim ay efendim günde yüz bin can gelir
Ardında cariyesiyle aman önünde sultan gelir

Yağma yağmur esme rüzgar yolcum var benim
Serimi sevdaya salan yar ile cengim var benim

Biter Kırşehir'in Gülleri*

Yöresi:
Kırşehir

Kaynak:
Muharrem Ertaş

Biter Kırşehir'in gülleri biter *Efendim*
Şakıyıp dalında bülbüller öter
Gülüm aman aman sebep aman aman aman birtanem aman
Gülüm aman aman sebep aman aman aman efendim aman

*Aynam düştü yerlere
Karıştı gazellere
Tabiyatım kurusun
Düşkünüm güzellere*

Güzelleri çoktur hep yeni yeter *Efendim*
Kaşının üstünde keman görünür
Gülüm aman aman sebep aman aman aman birtanem aman
Gülüm aman aman sebep aman aman aman efendim aman

*Beylik martin duvarda
Bir yar sevdim hovarda
Allah bizi kavuştur
Su yolunda pınarda*

Gün be gün eylerim ah ile zarı *Efendim*
Elimden aldırıldım gül yüzlü yarı
Gülüm aman aman sebep aman aman aman birtanem aman
Gülüm aman aman sebep aman aman aman efendim aman

*Aynam düştü yerlere
Karıştı gazellere
Tabiyatım kurusun
Düşkünüm güzellere*

Arzum sende kaldı koca Kırşehir *Efendim*
Kervansarayların duman görünür
Gülüm aman aman sebep aman aman aman birtanem aman
Gülüm aman aman sebep aman aman aman efendim aman

*Beylik martin duvarda
Bir yar sevdim hovarda
Allah bizi kavuştur
Su yolunda pınarda*

* TRT arşivinde kaynak olarak Şemsi Yastıman veriliyor.

Çifte Kuburları

Yöresi:
Edirne

Kaynak:
İhsan Köycü

Çifte kuburları çaktım almadı
Dört yanıma baktım kimse kalmadı
En küçük kardeşten imdat olmadı
 Aman Veziroğlu yazık yazık şanıma
 Şu gençlikte nasıl kıydın tatlı canıma

Kapının önünde be bir binek taşı
Durmuyor akıyor gözümün yaşı
O yarin uğruna be keserim başı
 Aman Veziroğlu yazık yazık şanıma
 Şu gençlikte nasıl kıydın tatlı canıma

• • •

Felek Senin Elinden*

Karac'oğlan

Be felek senin elinden
Hem yanarım hem ağlarım
Gece gündüz ağlar gözüm
Başımı döver ağlarım

Çağırırım gani deyi
Gel ağlatma beni deyi
Kimi görsem seni deyi
Yüzüne bakar ağlarım

Lütfeyle beyim urandır
Gözümün yaşı barandır
Kaygılı gönlüm virandır
Hicrini çeker ağlarım

Karac'oğlan düştü derde
Gece gündüz yanar narda
Hak kadı olduğu yerde
Kabrimden çıkar ağlarım

* Erdal Erzincan¹²¹ tarafından bestelendi.

Şu Yaylanın Oylumuna (UH)

Yöresi:
Sivas

Kaynak:
Abdullah Papır

Şu yaylanın oylumuna
Kuşlar konar yaylımına
Gel hakkını helal eyle
Geldik yolun ayrımına

Penceresi kara boya
Kurban olum sizin köye
Sizin köyde bir güzel var
Saramadım doya doya

Keklik uçtu dağa düştü
Şavkı bizim bağa düştü
Senden başka yar sevmedim
Benim gönlüm sana düştü

• • •

Ben Olsam

Abdullah Papır

Bahar ayı geldi karlar eridi
Derelerin coşan seli ben olsam
Ağaçlar yeşermiş çiçekler açmış
Yeşeren yaprağın dalı ben olsam

Yayladan erimiş kar ile buzlar
Göllerden uçmuş yar turnalar kazlar
Dizilmiş gidiyor gelinlik kızlar
Yaylanın o güzel yolu ben olsam

Çiçeğe bürünmüş hep kara yerler
Yaylalar o dağlar ovalar çöller
Bahçede açılmış tomurcuk güller
Açılan güllerin harı ben olsam

Papır der ki sakın hele ne olmuş
Nazlı yarin yurdu çiğdem gül olmuş
Bütün cümle alem şad olup gülmüş
Şad olup gülenin biri ben olsam

Kapının Önünde (UH)

Yöresi:
Sivas

Kaynak:
Aşık Emrah

Kapının önünde durur araba
Bugün derdim dünkünden haraba
Gam-ı kederimi koyup daraya
Açın bakın kimin derdi çoğumuş

Karşiki tarlanın buğdayı seyrek
Elele verip de bu elden gidek
Mezarım kazıldı beraber ölek
Göresin ki kimin derdi çoğumuş

• • •

Hakir Görme

Yöresi:
Sivas

Kaynak:
Abdullah Papur

Sen ademi hakir görme
Adem hürdür nurdur hoca
Bu dünyaya gelen herkes
Hak yanında birdir hoca

Kimde ne var kimse bilmez
Evvel ölen sonra ölmez
Aşıkâr etmeye gelmez
Bu konumuz sırdır hoca

Şu adamda neler saklı
Cahillerin ermez aklı
Sen mi haklı ben mi haklı
Elbet bilen vardır hoca

Senin aklın buna ermez
Gözün bakar ta ki görmez
Sözüm kulağına girmez
Çünkü kafan dardır hoca

Derviş Kemal der inanma
Adem bilme her adamı
Müslümanlık kolay amma
İnsan olmak zordur hoca

Söğüt'ün Erenleri (Söğüt Zeybeği)

Yöresi:

Söğüt

Kaynak:

Mustafa Şimşek

Söğüt'ün erenleri

Çevirin gidenleri

Ne güzel baş bağıyor

Söğüt'ün güzelleri

Aldırdın beni

Gül iken soldurdun beni

Söğüt'ün çarşısında

Gün doğar karşısında

İnsan hile yapar mı

Bir kapı komşusuna

Aldırdın beni

Gül iken soldurdun beni

• • •

Şen Kayadan At Beni*

Yöresi:

Artvin

Kaynak:

Bekir Karadeniz

Şen kayadan at beni

İn aşağı tut beni

Al göğsün arasına

Salla da uyut beni

Kaya dibi düz gibi

Bir su içtim buz gibi

Git kocandan boşan gel

Kabul edem kız gibi

Kaya dibi kışlamış

Kar yağmaya başlamış

Sevip de terkedenler

Yalvarmaya başlamış

* İlk kez yayımlanıyor.

Dağlar (UH)

Abdullah Papur

Boranın kışına kalmayan dağlar
Başından eksilmez dumanın senin
Eser ürüzgarın suların çağlar
Birgün kurur elbet sellerin senin

Viran olur yaylaların yurtların
Bozkır olur yamaçların sırtların
Bölük bölük gezer o aç kurtların
Başında kalmazlar elbette senin

Kış gelince yükseklerin ak olur
Ötmez bülbüllerin uçar yok olur
Şimdi seni sevenlerin çok olur
Zemheride artık görürüm seni

Papur bu dağlarda sefa sürülmez
Ölen ölür daha geri dirilmez
Güz gelen de ayazından durulmaz
Başındaki karlar bölüğün senin

* * *

Gel Bana

*Hüseyin Kaçıran*¹²²

Benim bir günahım var mı sevdiğim
Sen salladın pencereden el bana bana
Aşkınla eriyom durmuyor dilim
Sen dedin ki her akşam gel bana bana

Bu gençliğin çağı birgün geçecek
Sen dedin ki muradını al bana bana
Gönül kuşu kafesinden birgün uçacak
Sen dedin ki gir koynuma kal bana bana

Garip *Kaçıran*'ım vay benim halim
Sen dedin ki üzülme gül bana bana
Aşkınla yanıyom durmuyor dilim
Sen dedin ki al sazını çal bana bana

Sorun Beni

Muhlis Akarsu

Dolusu yok günlerimin
Boşlarından sorun beni
Bu dünyanın cefa dolu
İşlerinden sorun beni

Gecedeyim yok seherim
Belli olmaz oldu yerim
Dört mevsimde yok baharım
Kışlarımdan sorun beni

Gidiyorum yoktur izim
Kime bağlasaydım özüm
Dert ortağım oldu sazım
Tellerinden sorun beni

• • •

Sultan Seccadesi

*Yöresi:
Eskişehir*

*Kaynak:
Mustafa Hoşsu & Alaattin Seçgel*

Sultan seccadesi yaymış köşeye
 Amanın beyler köşeye amanın beyler köşeye
Bir çift selam olsun nazlı Ayşe'ye
 Amanın beyler Ayşe'ye amanın beyler Ayşe'ye

Olsun olsun yar güzel olsun
Kalem kaşlı olsun olsun
Vurun da sazlara düğünler olsun

Evlerinin önü de yüksek kaldırım
 Amanın beyler kaldırım amanın beyler kaldırım
Kaldırımdan düştüm beni kaldırın
 Amanın beyler kaldırın amanın beyler kaldırın

Olsun olsun yar güzel olsun
Kalem kaşlı olsun olsun
Vurun da sazlara düğünler olsun

Ali Dost

Yöresi:
Sivas

Kaynak:
Rıza Aslandoğan

Çektiğim cevri-cefalar
Sevdiğim senden ötürü
İkrar iman dostu sevdim
Sen de sev benden ötürü

(Bağlantı)
Ali'm dost Velim dost
Hak erenler giymiş post
İstemeyiz atlas libas
Bize yeter hırka post

Ben pirimi hak bilirim
Gah ağlarım gah gülerim
Yarsız dünyayı neylerim
Bir şirin dilden ötürü

(Bağlantı)

* * *

Ömür Dediğin

Zülfü Livaneli¹²³

Bir insân ömrünü neye vermeli
Harcanıp gidiyor ömür dediğin
Yolda kalan da bir yürüyen de bir
Harcanıp gidiyor ömür dediğin

Yüreğin ürperir kapı çalınsa
Esmeyen yelinden hile sezerler
Künyeler kazınır demir sandıkta
Savrulup gidiyor ömür dediğin

Dışı eli yakar içi de seni
Sona eklenmeli sözün öncesi
Ayrılık gününün kör dereleri
Bölünüp gidiyor nehir dediğin

Elmanın Bir Yanı Pembe

Yöresi:
Söğüt

Kaynak:
Mustafa Şimşek

Elmanın bir yanı pembe
Hak nazarım kaldı sende
Arayıp bulduğum yerde
 Al elmayı beş elmayı
 Bas dalına al elmayı

Elmam dalında beş midir
Biri birine eş midir
Güzel sevmesi iş midir
 Al elmayı beş elmayı
 Bas dalına al elmayı

Elmanın bir yanı sarı
Ben çekerim ah u zarı
Arayıp bulsam ben yarı
 Al elmayı beş elmayı
 Bas dalına al elmayı

• • •

Kısmet Olsa

Yöresi:
Artvin

Kaynak:
Mehmet Koç

Kısmet olsa varsam yarın yanına
Hem taş ile toprağından bus etsem
Varsam yedi yerde kılıp temenna
Sekizinci ayağından bus etsem

Sevdiğim ahdında vereydi vefa
Gireydim koynuna süreydim sefa
Bu hasta gönlüme kılardı şifa
Dilin emip dudağından bus etsem

Korku geçmez aşıkların aynına
Kısmet olsa gire idim koynuna
Der *Şamili* kol aşırıp boynuna
Beyaz gerdan buhağından bus etsem

Anacan Bağrımı Gam

Yöresi:
Kars

Kaynak:
Muazzez Türing

Anacan bağrımı gam eylemişem ben
Gözlerimi giryan eylemişem ben
Bir ala gözlü yarin eski yolunda
Öz canımı kurban eylemişem ben
 Anacan ağrın alım
 Anacan başına dönüm
 Ben ben ben ben
 Benim öz sevgilime
 Hayran olum
 Ben ben ben ben

Gülü handan gibidir yarin lebleri
Ceylana benzeyiptir ela gözleri
İki kel'me danışıp ayrıldı benden
Aşkımı şör eyledi şirin sözleri
 Anacan ağrın alım
 Anacan başına dönüm
 Ben ben ben ben
 Benim öz sevgilime
 Hayran olum
 Ben ben ben ben

Anacan aşk oduna yanmamışam ben
Hele de bir tecrübe almamışam ben
Ne yaman olur yardan ayrı düşenler
Hele de yahşi yaman kalmamışam ben
 Anacan ağrın alım
 Anacan başına dönüm
 Ben ben ben ben
 Benim öz sevgilime
 Hayran olum
 Ben ben ben ben

Sıra Sıralı Konaklar

İzzet Altınmeşe

Sıra sıralı konaklar
İçinde yarım konaklar
 Di gel canım
Bana reva görmediler
Gönlümde baykuş konaklar

(Bağlantı)
Di gel di gel di gel canım
Sensiz yaman oldu halım
Di gel di gel di gel canım
Kara gözlere kurbanım

Yıkıldı gönül kalası
Söndü ocağı çırası
 Di gel canım
Ayıran bi-murat olsun
Dağılsın yurdu yuvası

(Bağlantı)

* * *

Hey Arkadaş

İsmail İpek

Hey arkadaş kimliğimi sorarsan
Ömür çilesini çekeniyim ben
Gidip başka yerde beni ararsan
Kalbinden kibiri sökeniyim ben

Giremedim gönüllerin köşküne
Canım kurban olsun özü pişkine
Gece gündüz gerçeklerin aşkına
Ağlayıp gözyaşı dökeniyim ben

Kamil olan belli olur sözünden
Leke olmaz yürüdüğü izinden
Aradım *İpek*'i buldum özünden
Hakikat şehrinin dükkanıyım ben

Gönül Yarası

İsmail Türüt

Dertliyim dermanım yok
Aşığım fermanım yok
Kaldım yollar üstüne
Belli bir mekanım yok

(Bağlantı)
O benim sevdiğimin
Ne hain anası var
Bende eskiden kalma
Bir gönül yarası var

Ben ayrıldım o yardan
Yıllar geçti aradan
Bir daha karşılaşmak
Nasip etme yaradan

(Bağlantı)

Gittim dönmedim geri
Hergün tükenmekteyim
Derdime bin dert daha
Sensiz eklemekteyim

(Bağlantı)
Allahım ne edeyim
Günüm dünümden beter
Görüşmesek de olur
Selamın gelsin yeter

(Bağlantı)

Ağlayarak geçeyi
Gecelerim günlerim
Kime ne söyleyeyim
Budur benim kaderim

(Bağlantı)

Aldılar Elimden

Kemal Can

Aldılar elimden kaşı karamı
O dost yok ki sara benim yaramı
Verseler istemem Bağdat haramı
*Benim meylim yine nazlı yardadır
Çağırın o dostu başım dardadır*

Meylimi vermişim yüce mevlaya
Ararım derdime çare bulmaya
Azrail gelse de canım almaya
*Benim meylim yine nazlı yardadır
Çağırın o dostu başım dardadır*

• • •

Yaş Nane Kuru Nane

Yöresi: *Kaynak:*
Kastamonu *Avni Özbenli*

Yaş nane kuru nane
Kül oldum yane yane
Ne ben öldüm kurtuldum
Ne sen geldin imane
*Odalara küçük hanım odalara vay
Şimdi de rağbet modalara vay*

Çayır çıktı dizime
Dolaş da gel izime
Diz dize otururken
Hasret kaldım yüzüne
*Odalara küçük hanım odalara vay
Şimdi de rağbet modalara vay*

Eğme güzel kaşını
Kim bağladı başını
Ayrılan kavuşmaz mı
Sil gözünün yaşını
*Odalara küçük hanım odalara vay
Şimdi de rağbet modalara vay*

Divana Kalsın*

Pir Sultan Abdal

Ben de şu dünyaya geldim giderim
Kalsın benim davam divana kalsın
Muhammet Ali'dir benim vekilim
Kalsın benim davam divana kalsın

Yorulan yorulsun ben yorulmazam
Derviş makamından ben ayrılmazam
Dünya kadısından ben sorulmazam
Kalsın benim davam divana kalsın

Ben de vekil ettim bar-i hudamı
O da kulu gibi zulüm ede mi
Orda söyletirler bir bir adamı
Kalsın benim davam divana kalsın

Dolanıp çevrilip birgün gelirsin
Ettiğin işlere pişman olursun
Orda da mı Hızır Paşa olursun
Kalsın benim davam divana kalsın

Mümin müslim döşürür de cem olur
Anda sınık yaralara em olur
Kara taş erir de safi mum olur
Kalsın benim davam divana kalsın

*Pir Sultan Abdal*ım dünya fanidir
Giden adil beyler gelen ihvandır
Kırkların divanı ulu divandır
Kalsın benim davam divana kalsın

* Değişik yörelerde değişik ezgilerde söylenen bu türkü, ayrıca *Daimi Özdoğan* tarafından da bestelendi.

Vay Vay Dünya

Neşet Ertaş

Bugün bana bir hal oldu
Yardan kara haber geldi
Bu haber bağırmı deldi
Bir de duydum Menom* öldü

Sevdiydik birbirimizi
Açamadık sırrımızı
Babalar haldan anlamaz
Duyasa öldürürdü bizi

Büyümüş gelinlik olmuş
Hasretinden rengi solmuş
Gizli dertten hastalanmış
Bir de duydum Menom ölmüş

Yalandır bu dünya yalan
Var mıdır muradın alan
Cennet yüzünü görmesin
Sevenlere mani olan

İnsanoğlu hiç mi idi
Öksüz sevmek suç mu idi
Biz de murada erseydik
Garip olmak suç mu idi

* *Neşet Ertaş* bu türküyü, ilk sevdiğinin öldüğünü öğrendiğinde yaktığını ancak adını söylemek istemediğinden «M» ile başlayan çeşitli sözcüklerle ifade ettiğini anlattı.

Çeker

Aşık Ali İzzet

Aşkın polisleri tuttu yakamı
Ne alır canımı ne de el çeker
O zalım yar benden kesti selamı
Ne bir mektup yazar ne de tel çeker

Girdi dil şehrine sevda taburu
Can uğuna hücum etti herbiri
Keder denizinde umut vapuru
Ne batar kurtulur ne de yol çeker

Felek ile geçinmiyor *İzzet'i*
Çirkin huyları var kötü adeti
Şu bendeki derdi ahı feryadı
Ne dağ taş götürür ne de kul çeker

* * *

Gidiyor musun Yarım

Yöresi:

Biga

Kaynak:

Fehime Uluer & Fevziye Doğramacı

Gidiyor musun yarım
Bizim vatana kadar
Ben senden ayrılamam
Ömrüm bitene kadar

Biga benim pazarım
Kendim okur yazarım
Yarım sana gitmezsem
Ateş olsun mezarım

Su gelir lüle lüle
Yar benzer beyaz güle
O gül benim hayatım
Ölürüm vermem ele

Oğlanın adı Metin
Çini tabakta zeytin
Kimselerde gözüm yok
Yare gitmek niyetim

Akayi Taşlı Dere

Yöresi:
Rize

Kaynak:
Hasan Sözeri

Akayi taşlı dere
Vura vura taşlara
Kesileyim sevdiğim
O sendeki kaşlara

Kurbanım taşlı dere
Gülüne çiçeğine
Kız senin türkülerin
Dert oldu yüreğime

Oy dere taşlı dere
Derman ol derdimize
Mevlam sabırlar versin
Sevdiğim ikimize

* * *

Üç Gün Evvel

Yöresi:
Sinop

Kaynak:
Sabahat Karakulak

Üç gün evvel geldi gelin alıcı
Denizde boğuldu yoktur ilacı
Anam babam kime olsun davacı
Alma da dalgam alma yeni gelini
Gümüş de kemer sıkılmış ince belini

Çeyizim sandıkta basılı kaldı
Elbisem duvarda asılı kaldı
Benim nazlı yarım yasılı kaldı
Alma da dalgam alma yeni gelini
Gümüş de kemer sıkılmış ince belini

Haydin kızlar kalkın yola duralım
Hürmüz gelin geçiyor onu görelim
Öğle namazını bizde kılalım
Alma da dalgam alma yeni gelini
Gümüş de kemer sıkılmış ince belini

Yaylalar İçinde (Osman Efe Türküsü)

Yöresi:
Aksaray

Kaynak
Bayram Çalışkan

Yaylalar içinde Erzurum yayla
Şehirler içinde Konya'dır Konya
Vuruldu Osmanım şen olsun dünya
Yandım mapushane senin elinden

Çıkar çıkar parmaklıktan bakarım
Konya seni ateşlere yakarım
Birgün olur ben buradan çıkarım
Yandım mapushane senin elinden

* * *

Ne Fayda

*Teslim Abdal*¹²⁴

Gafil durma şaşkın birgün ölürsün
Dünya sana baki değil ne fayda
Ettiğin işlere pişman olursun
Pişmanlığın ele girmez ne fayda

Birgün seni iletirler evinden
Hakkın kelamını kesme dilinden
Kurtulmazsın Azrail'in elinden
Türlü türlü yolun olsa ne fayda

Söylersin de sen sözünden şaşmazsın
Helalini haramından seçmezsin
Kepeğin tükenir su da içmezsin
Hep deryalar senin olsa ne fayda

Teslim Abdal eydür çöksem otursam
Cümle varlığımı ele yetirsem
Şu yalan dünyayı zapta getirsem
Hep dünyalar senin olsa ne fayda*

* «Ela Gözlük» adlı araştırmamda, *Yavuz Top'un Antepli Hasan Hüseyin*'den derlediği *Kul Himmet Üstadım* mahlaslı «Gafil Gezme Şaşkın» adlı çok benzerlik gösteren bir türküyü aktardım.

Koca Dünya

Mublis Akarsu

Koca dünya dar mı geldi ne oldu
Küstürdüm yarımı barışamadım
Ne beni güldürdü ne kendi güldü
Bir türlü sırrına erişemedim

Ne söylesem diken oldu sözlerim
Yaralıyım oldum için sızlarım
Derdim çoktur soranlardan gizlerim
Dert ehli bulup da konuşamadım

Akarsu bir ömür verdiler bana
Talihim yok imiş o yardan yana
Hangi can dayanır sevdiğim buna
Bir türlü ellere karışamadım

• • •

Kaşlarının Karesi

Yöresi:
Çorum

Kaynak:
Rıfat Özsaraç

Kaşlarının karesi
Kalbimdedir yaresi
Öyle bir derde düştüm
Nedir bunun çaresi

(Bağlantı)
Kapısına kapısına kul oldum
Ben o yarin gözlerine vuruldum
Bir vefasız yüzünden
Yandım yandım kül oldum

Hep böyle dolaşılmaz
Karlı dağlar aşılmaz
Yarinden ayrılanlar
Kolayca kavuşulmaz

(Bağlantı)

Bir Giderim (*Amani Oyun Havası*)

Yöresi:
Safranbolu

Kaynak:
Sadi Yaver Ataman

Bir giderim bir ardıma bakarım
Gözlerimden kanlı yaşlar dökerim
 Evdeki kızına duvardaki sazına
 Akşama tez gel kışlığına yazına

Sözüme sadığım dönmem pazardan
Hak saklasın yavrum seni nazardan
 Evdeki kızına duvardaki sazına
 Akşama tez gel kışlığına yazına

Evlerine varamadım arımdan
Ayırdılar beni nazlı yarımından
 Evdeki kızına duvardaki sazına
 Akşama tez gel kışlığına yazına

• • •

Az Giderim Uz Giderim (*Hacı Bey Türküsü*)*

Yöresi:
Sivas

Kaynak:
Aşık Veysel

Az giderim uz giderim
Dere tepe düz giderim
Hacı Beye gelin geldim
Gelin geldim kız giderim

Ayvalı'dan çıktım yayan
Dayan hey dizlerim dayan
Hacı Beye gelin gittim
Uyan Hacı Beyim uyan

Evimizin önü kavak
Kavaktan dökülür uvak
Elim kına yüzüm duvak
Uyan Hacı Beyim uyan

* Özellikle *Orta Anadolu*'da yaygın olarak söylenen bu türkünün başka çeşitlemelerini «Ela Gözlüm» adlı araştırmamda aktardım.

Kiraz Aldım Dikmeden

Yöresi:
Mengen

Kaynak:
Emin Barın

Kiraz aldım dikmeden
Dallarını bükmeden
Bir armağan ver bana
Ben gurbete gitmeden
Tombulacık Halimem yar başına gel
Ben gidiyorum Bolu'ya düş peşime gel

Ocak başında kaldım
İnce fikire daldım
Kapılar açılırken
Seni geliyor sandım
Alçaklara kar yağıyor üşümedin mi
Sen bu işin sonunu düşünmedin mi

Tütün aldım Hendek'ten
Hekim gelir Devrek'ten
Hekim bana neylesin
Yangınımız yürekten
Algın mısın Halimem baygın mısın gel
Hiç haberin gelmiyor dargın mısın gel

• • •

Çifte Çıkar Martinimin Dumanı

Yöresi:
İnebolu

Kaynak:
Sarı Recep

Çifte çıkar martinimin dumanı
Yoktur da zalimlerin dini imanı
Şimdi gelir mahpusların fermanı
Gül gülistanlık olsun şu İnebolu
Beni de vuran zalim amucam oğlu

Sisli kaya derler bir kara taştır
Beni vuranlar da dört arkadaştır
Siyah yamçım bana da yoldaştır
Gül gülistanlık olsun şu İnebolu
Beni de vuran zalim amucam oğlu

Avluya Bir Kuş Kondu

Yöresi:
Gümüştane

Kaynak:
Nurettin Şenol

Avluya bir kuş kondu
Yeşil idi kanadı
Güzellerin içinde
Niye beni kınadı

Aman da yeşillim oğlan
Dolan dağları dolan
Sallan kölen ben olam

Trenin düdüğüne
Taş koydum gediğine
Anneler kız besliyor
Vermiyor sevdiğine

Aman da yeşillim oğlan
Dolan dağları dolan
Sallan kölen ben olam

* * *

Ben de Şu Dünyaya (UH)

Yöresi:
Divriği

Kaynak:
Mahmut Erdal

Ben de şu dünyaya geldim geleli
Bir ahtına sadık yar bulamadım
Yağmur ilen yağdım yel ilen estim
Yanmış yüreğime kar bulamadım

(Bağlantı)

Eylen turnam eylen bir sualım var
Eğer eylenmezsen intizarım var
Aman sevdiğimden bana bir haber

Şu karşıda duran turna ben olsam
O yar keklik olsa avcı beñ olsam
Alem çiçek olsa arı ben olsam
Yar dilinden tatlı bal bulamadım

(Bağlantı)

Elif'in Hecesine

Yöresi:

Maraş

Kaynak:

Ferruh Arsunar¹²⁵

Elif'in hecesine
Gündüzün gecesine
Allah beni kavuştur
Cumanın gecesine
Mendilim kara kara
Yüreğim yara

Beylerin yazısına
Av tutar tazısına
Ne diyerek ağladım
Alnımın yazısına
Mendilim dalda dalda
Gözlerim yolda

Mendilimin beyazı
Elif etme bu nazı
Ağ memeyin üstüne
Kılsam bayram namazı
Mendilim yeşil yeşil
Yüreğim devşir

• • •

Duman Duman Olmuş (UH)

Yöresi:

Urfa

Kaynak:

Nizipli Deli Mehmet

Duman duman olmuş karşıki dağlar
Çözölmüş tiyegi bozulmuş bağlar

Gözlerimin yaşı sel gibi çağlar
Anadan ayrılan ah eder ağlar

Bölbölün vatanı bahçeler bağlar
Garibin vatanı kahveler hanlar

Yatak melul mahzun yorgan kan ağlar
Hastanın halinden ne bilir sağlar

Keşkem Bu Ellere (*Mahmut Türküsü*)

Yöresi:
Erzurum

Kaynak:
Ağa Keskin & İlhami Uslu

Keşkem bu ellere gelmez olaydım
Seni bu hallerde görmez olaydım
Kırıla kollarım vurmaz olaydım
Ölene dek Mahmut diyem yar diyem

Öğleyinen ikindinin çağında
Bir gül bitmiş nazlı yarin bağında
Yıkılacak Karaman'ın dağında
Ölene dek Mahmut diyem yar diyem

* * *

Geline Bak Geline

Yöresi:
Keskin

Kaynak:
Hacı Taşan

Kaleden iniyordum
Çağırсан dönüyordum
Aşkından kibrit oldum
Üfürsen yanıyordum

(Bağlantı)

Geline bak geline şu Keziban geline
Kan kınalar yaktırmış kardan beyaz eline
Gelin kurban olurum saçlarının teline

Kaleden iniş m'olur
Ham demir gümüş m'olur
Akşamdan söz verip de
Sabaha dönüş m'olur

(Bağlantı)

Damdan dama ip gerdim
İpekli mendil serdim
Şu güzelin kızını
Can-ı yürekten sevdim

(Bağlantı)

Seyreyle Güzel (*Tatyan*)

Yöresi:
Erzurum

Kaynak:
Raci Alkır

Seyreyle güzel kudret-i mevla neler eyler
Allaha sığın adl-i teala neler eyler

Meyl eylemezem gayrisine hazreti haktan
Hem yüzleri dost özleri düşmandan usandım

Suları şikest meyleri kalp hasreti haktan
Virane değil ettiğim isyandan utandım

* * *

Sebep Mezarında Yosunlar Bitsin

Yöresi:
Kırşehir

Kaynak:
Mubarrem Ertaş

Sebep mezarında yosunlar bitsin
Yılanlar çıkanlar mekanın tutsun
Viran olsun yurdun baykuşlar ötsün
Kimsesiz ellerde kalasın sebep

(Bağlantı)
Evin yıkılsın sebep
Belin bükülsün sebep
Dalında baykuş ötsün
Gülün dökülsün sebep

Yekin yekin kalkamaz ol yerinden
Ayrılasın sahibinden serinden
Ahirinde ben tutayım elinden
İki yüzün kara olasın sebep

(Bağlantı)

Nere gitsem geldin girdin arama
Derman bulunmasın gizli yarana
Hep senin ucundan döndüm Kerem'e
Bana ettiğini bulasın sebep

(Bağlantı)

Tanyeri Atanda

Yöresi:

Kars

Kaynak:

Aşık Cevlani

Tanyeri atanda şafak sökende
Düşmanıñ üstüne hörenmeli
Düşman kalkan alıp kılıç çekende
Yiğit on beş yerden yaralanmalı

Haber aldım ihvanından kulundan
Doyuk olduk akçasından pulundan
Hey ağalar akan kanın alından
Altımızda kırat kınalanmalı

Köroğlu'm der Mirza gele han gele
Ben isterim günde yüz tufan gele
Derelerden oluk oluk kan gele
Sele düşüp gövde kürenmeli

* * *

Zamanı Geldi

Gevheri

Bülbül ne yatarsın yaz bahar oldu
Çağrışıp ötmenin zamanı geldi
Serviler yeşerdi çiçekler doldu
Cana can katmanın zamanı geldi

Benim yarım yanakları allıdır
Ak elleri deste deste güllüdür
Dertli olan bakışından bellidir
Her derdi atmanın zamanı geldi

Firkatle ağlayıp şevkle gülünce
Gözümden dökülen yaşı silince
Bir dilberin elin ele alınca
Yaylaya çıkmanın zamanı geldi

Aşık Gevheri de gider dostuna
Gidi rakiplerin bize kastı ne
Evvel bahar çayır çimen üstüne
Sarılıp yatmanın zamanı geldi

Çıktım Belen Kahvesine (Ormancı)

Nazmi Yükselen

Çıktım Belen kahvesine baktım ovaya
Bay Mustafa çağırıldı dama oynamaya
Ormancı da gelir gelmez yıkar masayı
Söz anlamaz ormancı çekmiş kafayı
 Aman ormancı canım ormancı
 Köyümüze bıraktın yoktan bir acı

Köyümüzün suları hoştur içmeye
İçinde köprüsü vardır gelip geçmeye
Sevdiğimi vurdular hiç mi hiçine
Yazık ettin ormancı köyün iki gencine
 Aman ormancı canım ormancı
 Köyümüze bıraktın yoktan bir acı

* * *

Gökte Yıldız Ellidir

Yöresi:
Avanos

Kaynak:
Avanoslu Selahattin¹²⁶

Gökte yıldız ellidir
Ellisi de bellidir
Sevda çeken güzelin
Gözlerinden bellidir

Kekliğin kayada sekişi sekiş
Gül ile bülbülün ettiği çekiş
Yarin iğnesiyle dikilen dikiş
Kıyamete kadar sökülmez imiş

Sür koyunun dördünü
Sev yiğidin merdini
Sever isen güzel sev
Çekme çirkin derdini

İreyhanım duvarda
Bir yar sevdim hovarda
Mevlam bizi kavuştur
Su yolunda pınarda

Dost Eline

Yöresi:
Erzurum

Kaynak:
İbrahim Emici

Dost eline giden turna
Bekle kelamı kelamı
Uğrar isen yar yanına
Eyle selamı selamı

Kement olmuş zülfün bize
Ela gözler süze süze
Yazılmıştır alnımıza
Hasret kalemi kalemi

Hey ağalar hey gaziler
Yürekte yaram sızılar
Gönül yarini arzular
Bilmez ırağı ırağı

Sefil bülbül dalda ötmez
Dost hayali serden gitmez
Yarama hiç melhem tutmaz
Gezek alemi alemi

Emrah der ki burdan gitsem
Birgün evvel yare yetsem
Yar elinden bade içsem
O gün ola mı ola mı

* * *

Bahçelerde Ayda Bar

Yöresi:
Haymana

Kaynak:
Remzi Coşkun

Bahçelerde ayda bar
Bugün evde bay da var

Şelebim nenni
Şelebim nenni

Erken erken kalkarım
Elim kolum yıkarım

Şelebim nenni
Şelebim nenni

Şelebim şimşir kaşıkday
Ben şelebiye aşıkday

Şelebim nenni
Şelebim nenni

Bu Gece Uyumamışam

Yöresi:
Ankara

Kaynak:
Mucip Arcımanı

Bu gece uyumamışam
Uykuma doymamışam
Kırpık seni keserim de
Yar gelmiş duymamışam

(Bağlantı)

O yana dönder beni
Bu yana dönder beni
Sol yanımda yaram var
Sağ yana dönder beni
Ağam o yar elinden
Paşam o yar elinden
Nasıl edem nerelere gidem
Şu zalımın elinden

Aristakta örümcek
Aklım aldın görüncek
Bir dahi yar sevmem de
Aslına ermeyincek

(Bağlantı)

* * *

Beri Gel (UH)*

Yöresi:
Arguvan

Kaynak:

Beri gel beri gel boyu güzelim
Alma yanağında kaldı nazarım
Yolüstüne kazın benim mezarım
Yar gelip geçtikçe bana can gelir

Arguvan'ın yolu tozdur dumandır
Bizi böyle eden haktır amandır
Gidiyorum geleceğim gümandır
Nasıl oldu bizi gurbet ele saldılar

* Kaynağa ilişkin bir bilgi edinemedim. TRT arşivinde de bulunan uzun havanın kaynağı ya da derleyenine ilişkin bir kayıt yok.

Hapishane İçinde

Yöresi:
Afyon

Kaynak:
Muharrem Çepniöğlu

Hapishane önünde yayılır kazlar
Bayramdan bayrama çalınır sazlar
Çok kışlar geçirdim gelmiyor yazlar
Düştüm ben bir zindana yanar döner ağlarım
Demir parmaklıklardan boyun büker ağlarım

Hapishane içinde bir mermer direk
Kimimiz yüz birli kimimiz kürek
İdam cezalarına dayanmaz yürek
Düştüm ben bir zindana yanar döner ağlarım
Demir parmaklıklardan boyun büker ağlarım

Hapishane içinde ötüşen kuşlar
Hayırdır inşallah gördüğüm düşler
Herkes sevdiğine canlar bağışlar
Düştüm ben bir zindana yanar döner ağlarım
Demir parmaklıklardan boyun büker ağlarım

Hapishanenin suyu içinden akar
Arkadaşlar gelmiş kapıdan bakar
Gardiyan darılır canımı yakar
Düştüm ben bir zindana yanar döner ağlarım
Demir parmaklıklardan boyun büker ağlarım

* * *

Sabuncu'nun Düzünde (Sabuncu Zeybeği)

Yöresi:
Dinar

Kaynak:
Saffet Uysal

Sabuncu'nun düzünde
Yalan yoktur sözünde
Sıra sıra benleri var
Çakır Ayşe'nin yüzünde

Sabuncu'nun düzünü
Kazma ile kazmalı
Çakır Ayşemin sözlerini
Kalem alıp yazmalı

Perişan

*Aşık Şahsenem Bacı*¹²⁷

Virane bahçede ağlıyor dallar
Bülbül zara gelmiş güller perişan
Aşk için çırpınan biçare haller
Yare doğru giden yollar perişan

Leylasıyın yarsız olan dağların
Bağbanıyım barsız kalan bağların
Yıllar var ki için için ağlarım
Gözyaşım elinden seller perişan

Kimisine karayazı kondurur
Kimisini sefaletten söndürür
Kimini de aşık eder yandırır
Feleğin elinden kullar perişan

Şahsenem feleğe çatmadan etmez
Devran çarkı döner gücümüz yetmez
Başım dumanlıdır rüzgar kar etmez
Seher vakti esen yeller perişan

• • •

Bugün*

Aşık Gerçeği

Engel olma yüce dağlar
Yare gideceğim bugün
Derdimin dermanı onda
Yare gideceğim bugün

Çal başına boş dünyayı
Yarsız nideyim bu canı
Aramış çağırmış beni
Yare gideceğim bugün

Der *Gerçeği*'m kalmış naçar
Yari kokusundan seçer
Aşk ile kapıyı açar
Yare gideceğim bugün

* İlk kez yayımlanıyor.

Sakınırım

Aşık Ömer

Gel dilberim kan eyleme
Seni kandan sakınırım
Doğan aydan esen yelden
Seni günden sakınırım

Tabibim hışmınan bakma
Ben kulun odlara yakma
Yanağına güller sokma
Seni gülden sakınırım

Halden bilir haldaşım var
Yola gider yoldaşım var
Üç yaşında kardeşim var
Seni ondan sakınırım

Ömer'im der ben de geldim
Tazelendi eski derdim
Sen bir kuzu ben bir kurdum
Seni benden sakınırım

* * *

Eremedim Vefasına Dünyanın*

Yöresi:

Kütahya

Kaynak:

Hisarlı Ahmet

Eremedim vefasına dünyanın
Bülbül konar sarayına Konya'nın
Çatık kaşın arasında var benin
Benlerin aklımı geri aldı ağlarım

Yükseklerden uçar yiğidin kuşu
Gurbete gidenin vardır bir işi
Kendi sılasında gülmeyen başı
Gider gurbet ele güler mi sandın

* *Bozkır (Konya) yöresi ve Ali Sandal & Mehmet Başaranı kaynaklı aynı adlı bir türkü daha bulunmaktadır.*

Sıçan

Yöresi:
Yözege

Kaynak:
Mubarem Karabulut

Hemen göçü yükletelim
Ya bu sıçan durur ya biz
Karakollar bekletelim
Ya bu sıçan durur ya biz

Damımız ardı tarladır
Ekin yok bize zorladır
Karanlıkta göz parlatır
Ya bu sıçan durur ya biz

Bacamızdan çıkmaz bütün
Bunu teslim ettik bütün
Kaçak dövüşüne metin
Ya bu sıçan durur ya biz

Ayran geldi bize hediye
Hasmım gözümüzde tü diye
Arzuhal yazsak kediye
Ya bu sıçan durur ya biz

* * *

Mühür Gözlerine

*Ozan Rehberi*¹²⁸

Mühür gözlerine kurban olduğum
Baygın baygın bakma del'ettin beni
Sevdana düşeli başım dumanlı
Yaktın yüreğimi kül ettin beni

Birgün sana açamadım sırrımı
Dağlar taşlar dinler ah u zarımı
Keşke görmeseydin yaslı serimi
Zalım kapındaki kul ettin beni

Bakışları *Rehberi*'yi yaralar
Gül benzinle yaralarım saralar
Benim bu halimi senden soralar
Daha tanışmadan el ettin beni

Çavuş Sizin Evleriniz

Yöresi:
Keskin

Kaynak:
Hacı Taşan

Çavuş sizin evleriniz bird olur
Eller sarar yüreğime dert olur
 Öldürdün beni gelin
 Alıveririm seni seni
Güzellerin sözleri pek mert olur
Seni vermem kız ellere hele hele
 Öldürdün beni gelin
 Alıveririm seni seni

Akşam oldu gine güneş batmıyor
Gavurun kızı bildiğinden sapmıyor
 Öldürdün beni gelin
 Alıveririm seni seni
Deftere baktım da suçum yoğumuş
Bilmem dostum niye bana küsülü
 Öldürdün beni gelin
 Alıveririm seni seni

Yüksek binalarda eğleşir derde
Canım kurban olsun mert oğlu merde
 Öldürdün beni gelin
 Alıveririm seni seni
Mert olan mert belli olur sözünden
Seni vermem kız ellere hele hele
 Öldürdün beni gelin
 Alıveririm seni seni

* * *

Beligrat Kalesi

Yöresi:
Rumeli

Kaynak:
Kemal Altınkaya

Beligrat kalesi dilber aman Zemlin ovası
Atlısı geçemez dilber aman değil ki yayası
Gönlüm oldu benim dilber aman sevda yuvası

Beligrat kalesi dilber aman Zemlin ovası
Atlısı geçemez dilber aman değil ki yayası

Nerde Kaldı

Aşık Yoksuli

Nerde kaldı çıkıp gelmez
Dostun kervanı kervanı
Özümü yaktı kavurdu
Zaman Mervanı Mervanı

Kan ağlıyor içim nidem
Yaralar bağırmda sitem
Kimin kapısına gidem
Bulam dermanı dermanı

Yoksuli yarama değme
Zaten sıhhat olmuş yağma
Kara taş boyun eğme
Çağır merdanı merdanı

* * *

Döndün mü Benden (UH)*

Pir Sultan Abdal

Döndün mü benden yüzü dönesi
Ben seni Ali'nin yoluna saldım
İkrarı boynuna kement olası
Ben seni Ali'nin yoluna saldım

Yürü bre yürü yüze gülücü
Bizi görüp de yad elleri sevici
Boynuna uğrasın Şahın kılıcı
Ben seni Ali'nin yoluna saldım

*Pir Sultan Abdal*ım dertlere derman
Ayrılık elinden halim pek yaman
Şefa'at etmesin On İki İmam
Ben seni Ali'nin yoluna saldım**

* *Aşık Yoksuli* tarafından bestelendi.

** *Pir Sultan Abdal* mahlası olan, sözleri biraz değişik, *Hacı Taşan* kaynaklı *Keskin Semabı* adlı türküyeye "Ela Gözlüm" adlı araştırmamda yer vermiştim.

Yiğitler Silkinip

Yöresi:
Sivas

Kaynak:
Aşık Veysel

Yiğitler silkinip ata binende
Derelerde bozkurtlara ün olur
Yiğit olan döne döne dövüşür
Kötüler kavgadan kaçar dön olur

Yiğit cüdasını almış atıyor
Ak elleri kızıl kana batıyor
Bir kötü kavgadan dönmüş kaçıyor
Kaçma kötü kaçma şimdi hun olur

Bir yiğit cüdasın almış eline
Serini koymuştur yiğit yoluna
Kalkan paralana zırhlar deline
Kanlı gömlek koçyiğide don olur

* * *

Gözlerin

Aşık Murat Çobanoğlu

Havam ey karanlık yolum karardı
Derdimi kapladı aman gözlerin
Hemen bakar bakmaz rengi sarardı
Benden mi bekliyor aman gözlerin
Gözlerin gözlerin aman gözlerin
O bilal bakışlı çimen gözlerin

Gözlerin ne malmış damlası tasta
Bir name gönderdim verdim ey posta
Sevdanın elinden vücudum hasta
Benden mi bekliyor aman gözlerin
Gözlerin gözlerin aman gözlerin
O bilal bakışlı çimen gözlerin

Bu nasıl sevdadır nasıl hararet
Bu nasıl cilvedir nasıl hareket
Bu Çobanoğlu'na olmuşsun cellat
Benden mi bekliyor aman gözlerin
Gözlerin gözlerin aman gözlerin
O bilal bakışlı çimen gözlerin

Dağlardadır

Aşık Poyrazoğlu

Bilir misin yolcu sen bu dağları
Ferhat'ın sedası bu dağlardadır
Koyun melemesi çoban çağları
Kavalın nağmesi bu dağlardadır

Ayvaz'ın Hasan'ın burdadır günü
Döne'nin Şirin'in telli düğünü
Kırat kişnemesi koçaklar ünü
Koroğlu narası bu dağlardadır

Genç yaşta gurbeti bastı düşünce
Hasret girdi hayaline düşünce
Avcı gibi düştü Aslı peşine
Kerem'in sevdası bu dağlardadır

Burdadır Mecnun'un sitem yaşları
Başında uçuşan sevda kuşları
Leyla'nın çadırı ocak taşları
Yanıp da tütmesi bu dağlardadır

Poyrazoğlu dağlar benim diyarım
Sanmayın ki ikrarımdan cayarım
Ne zaman bir kulak versem duyarım
Emrah'ın saz sesi bu dağlardadır

* * *

Su Bulanık İçilmez

Yöresi:
Sivas

Kaynak:
Filinta Niyazi

Su bulanık içilmez
Çayır ince biçilmez
Bana yardan geç derler
Yar tatlıdır geçilmez

Bağa girdim üzüme
Tevek değdi gözüme
Tevek gözün kör olsun
Yar göründü gözüme

Gel Yükünü Vurayım

*Remzi Bekar*¹²⁹

Gel yükünü vurayım oy
Katırın dorusuna
Katırım kurban olsun oy
Kızların sarısına

Derelerden yukarı oy
Kiracıyım kiracı
Kay bana sevdalığın oy
Var mı sende ilacı

Yükledim katırımı oy
Çuvalları yarıda
Vazgeçtim alacadan oy
Şimdi gönlüm sarıda

* * *

Aşkolsun

Sefil Abdal

Safa geldin safa geldin erenler
Muhabbet eyleyen cana aşkolsun
Vücudunu bilen Allahın bilir
Ademin kalbinde raha aşkolsun

Cümlenin maksudu ademde mevcut
Anınçün kıldılar melekler sücut
Allah bir Muhammet Ali'dir mescut
Evvel ezel kıblegaha aşkolsun

Bari bismillahtır noktadır kadim
Hasan errahmandır Hüsey'n errahim
Vallahi Ali'dir herşeye kadim
Vechinde bedrolan maha aşkolsun

Denir Ehlibeyt'i sevene naci
Ademde ayandır Allahın vechi
Muhammet giydiği hırkayı tacı
Sefil Abdal giydi şaha aşkolsun

Suvermez Diyorlar

Yöresi:
Emirdağ

Kaynak:
Halil Taşdağıtıcı

Suvermez diyorlar engin ovalı
Kuyular kazlırdım maden kovalı
Yok mu içinizde ağzı dualı
Dua edin ben yarimi alayım

Kıratıma koştum yeşil araba
Küçükükten beni koydun merama
Dünür saldım nazlı yarım anana
Kızım küçük diye vermedi bana

Top top edip zülûfünü tarama
Beni koyup bir yar daha arama
Kömür gözlüm n'ettim senin anana
Melhem deyi tuz bastırdım yarama

* * *

Haraba Kul Olduk

Aşk Dertli

Haraba kul olduk bezm-i ademde
Bünyad olsak da bir olmasak da bir
Düştük çare nedir dame alemde
Azad olsak da bir olmasak da bir

Aşk oduna yanmış ciğer kebabız
Hecr ile giryanız dilde pür abız
Yapılmış yıkılmış hane harabız
Abad olsak da bir olmasak da bir

Biz Şirin elinden aşk meyini içtik
Hak ile batılı fark edip seçtik
Varlık dağlarını deldik de geçtik
Ferhat olsak da bir olmasak da bir

Ey *Dertli* alemde biz şah-ı diliz
Haktan hakikatten agah-ı diliz
Tarık-ı esrara ervah-ı diliz
İrşad olsak da bir olmasak da bir

Bir Güzel Gördüm (UH)

Yöresi:
Kırşehir

Kaynak:
Neşet Ertaş

Bir güzel kız gördüm tutmuş yolunu
Uzatmış gerdana sarmış telini
Geldi geçti bilmem kimin gelini
Sorsam öldürürler sormasam öldüm

Dön beri de güzel yüzün göreyim
Gerdanda benine yüzüm süreyim
Dedi gel yanıma haber vereyim
Varsam öldürürler varmasam öldüm

Dedi yiğit muradına erdin mi
Koynumdaki çifte narı gördün mü
Dedi aşığısan gel gir koynuma
Girsem öldürürler girmesem öldüm

* * *

Halkalı Şeker

Yöresi:
Eskişehir

Kaynak:
Satılmış Kılıç

Halkalı şeker şam fıstık
Arpalar kara kılçık
Eğer beni seversen
Al çeyizi yola çık

(Bağlantı)
Halkalı şeker
Hasiretlik çeker
Çok salınma sevdiğim
Cahilim aklım gider

Ben bu yerde haneyim
Yel vurur pervaneyim
Gidin söylen o yare
Derdimden divaneyim

(Bağlantı)

Bir Güzele Nazar Ettim

*Aşık Bulalı*¹³⁰

Bir güzele nazar ettim ezelden
Aklımı başımdan yitirdi benim
Bütün bu cesedim sana kurbandır
Külli servetimi götürdü benim

Olur olmaz haller gelmez işime
Bu aşkın şerbeti değdi dişime
Nefs-i envareyi düşmüş peşime
Gençlik hayatımı bitirdi benim

Bulalı der gitti civan çağlarım
Mahzun kaldı bahçelerim bağlarım
Bülbülüm yuvadan uçtu ağlarım
Bu tatlı canıma yetirdi benim

• • •

Sakın

Yöresi:
Sivas

Kaynak:
Feyzullah Çınar

Yaz gelip de beş ayları doğunca
Akar boz bulanık selinden sakın
Kimse bilmez gurbet elde ahvalın
Sen dur vatanında ilinden sakın

İnsanın kötüsü eylikten bilmez
Kulaksıza öğüt versen de almaz
İnsan çiğ süt emmiş itimat olmaz
Kapında hizmetkar kulundan sakın

Kötü insan doğru gitmez yoluna
İyi insan hoş geçinir diline
Elini sunma ki hoyrat gülüne
Dikenî var batar elinden sakın

Karac'oğlan der ki eyle gönlünü
Elinden bırakma sadık yarını
Kimse bilmez ahvalini halini
Yakınında olan komşundan sakın

Çiçekten Harman Olmaz

Yörest:

Urfa

Kaynak:

Seyfettin Sucu

Çiçekten harman olmaz
Yar derde derman olmaz
Darılmış güle bülbül
Gelip dalına konmaz

Çiçek ektin bitti mi
Yara haber gitti mi
İşittim yar evlenmiş
Başı göğe yetti mi

Çiçekler ekilidir
Odam dört sekilidir
Bir can bir canı sevse
Kim kimin vekilidir

• • •

Sür Beni Beni

Aşık Serdari

Aşamadım zormuş Leyla gediğin
İllerden illere sür beni beni
Kusurum var ise sakla sevdiğim
Dillerden dillere sür beni beni

Yanarım içerden çıkmaz dumanım
Bir avuç kül oldum sormaz cananım
Tutar ah u zarım salmaz gümanım
Sellerden sellere sür beni beni

Gel gönlümün canı gül bazı bazı
İlhamım sendeymiş çalamam sazı
Kurbanın olayım etme bu nazı
Güllerden güllere sür beni beni

Ben ağacı isem sen de meyvasın
Bundan böyle kaynat sevda cezvesin
Der *Serdari* bende yoksa hevesin
Çöllerden çöllere sür beni beni

Gel Gönül

Yöresi:
Bulgaristan

Kaynak:
Sofyalı Süleyman Haki

Gel gönül mülküne gir nazar eyle
Muhabbet arz eder hallerimiz var
Ayin-i cemde bugün aşk pazarında
Hakka gider doğru yollarımız var

Rehberim Muhammet mürşidim Ali
Hacım Sultan On İki İmam gülü
Gönüller atası şah Kızıl Veli
Okurum ismini dillerimiz var

Müminin kabesi gönül evidir
Kudret hazinesi hakkın yeridir
Pirim cansız duvarları yürütür
Balım Sultan gibi ballarımız var

Aşık olan canlar yolunu tanır
Gerçekler çırağı sabah uyanır
Bu pir meydanıdır açlar doyurur
Susuzu kandırır göllerimiz var

Kırklar meclisinde Selman içinde
Fatma Ana huri gılman içinde
Ayin-i cemde bugün devran içinde
Derun Abdal gibi kullarımız var

* * *

Giyme Dedim

Yöresi:
Safranbolu

Kaynak:
Mistan Kürkçü & Salih Bozkurt

Giyme dedim giydin sen bu alleri
Başıma getirdin türlü halleri

Ezelden adettir güzele bakmak
Güzeller halinden ne bilir ahmak

Safranbolu'dan Zonguldak'a tel gider
Hanımlara deste deste gül gider

Gelir Gider

*Aşık Behlül Ali*¹³¹

Gam kasavet çekme hey kömür gözlüm
Yiğidin başına iş gelir gider
Genç yaşında güzel seven yiğidin
Sinesinde yare baş gelir gider

Nice diyem başa gelen halleri
Kömür gözlüm gel güldürme elleri
Hele bir parça da bekle yolları
Salarım selamın kuş gelir gider

Benden selam eylen nazlı civane
Eyvallah ederim güzel sevene
Sevdiğin yitiren olur divane
Çok ağlar gözünde yaş gelir gider

Şifa olsun yediceğin yoğurtlar
Izgın'ın kenarı sıra söğütler
Akli da olmayan babayiğitler
Yalancı dünyaya boş gelir gider

Behlül Ali'm der ki yoldaş yarenler
Azgın yaralarım yok mu saranlar
Olura olmaza sırrın verenler
Şu yalan dünyaya caş gelir gider

* * *

Evleri Yol Üstüdür

Yöresi:
Halfeti

Kaynak:
Tahir Yazıcıoğlu

Evleri yol üstüdür
Kemer bel üstüdür
Hergün gel burdan savuş
Burası yolüstüdür

He canım be
Sevdaya saldın beni
He canım be
Sevdaya saldın beni

Evleri var dereli
Sevdiğim mor bereli
Atlas cepken giyerler
Halfeti güzelleri

He canım be
Sevdaya saldın beni
He canım be
Sevdaya saldın beni

Geldim

Aşık Beblül Ali

Büşbütürün şavkın da tutmuş alemini
Parlıyor cemalin nur diye geldim
Ağılı hançeri vurdum sineme
Dertliyim hallerim sor diye geldim

Görmesin gözlerim ezel ben ölem
Sakınırım sana erişir alem
Boyun usul boylu kaşların kalem
Saçından iki tel ver diye geldim

Oldu bin bir derdim bilemiyorum
Arayıp dermanım bulamıyorum
Hayli zaman oldu göremiyorum
Azıcık karşımda dur diye geldim

İçerimde yanar ateşin ördün
Hergiz iflah etmez şu beni derdin
Hey kız Kerem eyle kolumu kırdın
Kırıldı kollarım sar diye geldim

Eydür *Beblül Ali*'m ecelin yakın
Atılma her yere sen seni sakın
Yedim şu feleğin ağılı okun
Derdimin ilacı var diye geldim

* * *

Giden Yolcuyu Ben mi Eğleyim (UH)

Yöresi:
Keskin

Kaynak:
Hacı Taşan

Giden yolcuyu da ben mi eğleyim
Susuz değirmene bent mi bağlayım
Giden gönlümü de kimde eğleyim
Bülbül öldü gülü soldu neyleyim

Kıyma felek kıyma bana yazıktır
Bahçeler virandır bağlar bozuktur
Ta evvelden garip gönlüm eziktir
Bülbül öldü gülü soldu neyleyim

İnsan Kısım Kısım

Yöresi:

Sivas

Kaynak:

Ali Delice

İnsan kısım kısım yer damar damar
Kaşların lam elif yüzlerin kamer
İnce bel üstüne olayım kemer
Yakışır bellere sar beni beni

Değişmiş donunu olmuş üveyik
Şahine benziyor gözleri büyük
Sen bir avcı ol da ben olam geyik
Doldur tüfeğini vur beni beni

Hadi canan kapınızda kul olam
Layık mıdır yanıp yanıp kül olam
Sen bir bahçıvan ol ben de gül olam
Nazik ellerinle der beni beni

• • •

Sıra Sıra Siniler (*Ramazan Türküsü*)

Yöresi:

Siirt

Kaynak:

Yöre Ekibi

Sıra sıra siniler
Hasta olan iniler
Aldı gitti yarimi
Şu karşı ki gemiler

(Bağlantı)

Ramazan can kurban
İşte geldi Ramazan
Ağama mektup yazam
Gün ola devran döne
Ağamla bile gezem

Bugün günden çarşamba
Gün dağları aşan da
Kuru otlar güvenir
Ramazan kavuşan da

(Bağlantı)

Ağlarım

*Bilal Ercan*¹³²

Yağmur yağar benim garip başıma
Göz koydular ekmeğime aşım
Doyamadan dolu dolu yaşıma
Bir yalana gitti ömrüm ağlarım

Dostlar vurdu bu bağrıma hançeri
Neler gördüm neler çektim neleri
Kimse bilmez bağrımdaki dertleri
Bir yalana gitti ömrüm ağlarım

* * *

Bahçelerde Biberiye

Yöresi:

Kırklareli

Kaynak:

Aşık Ali Tamburacı

Bahçelerde biberiye
Şişe dolu amberiye
Sen benimsin gel beriye

(Bağlantı)

Aman aman aman balabancı
Sol yanımda vardır sancı
Aman Makidonlu Makidonlu
Güzellerin içinde pek şanlı

Bahçelerde olur marul
Sular akar harıl harıl
İnce belden sıkı sarıl

(Bağlantı)

Bahçelerde olur haşhaş
Rakı içtim oldum sarhoş
Ela gözler olur bir hoş

(Bağlantı)

Giderim*

Aşık Reyhanî

Öz canımdan çok sevdiğim Erzurum
Çaresiz dişimi sıktım giderim
Gafillerden darbe yedi gururum
Çaresiz dişimi sıktım giderim

Selam olsun ecdat ile abaya
Abdurrahman Gazi Habip Babaya
Tuz ektiler çalıştığım çabaya
Kaderime boyun büktüm giderim

Benim canım feda idi bin cana
Bin can az derlerse iki bin cana
Kırk senelik gözyaşımı fincana
Kattım Karasu'ya aktım giderim

Kırılmış sazımı astım tavana
Çevirdim yönümü döndüm divana
Gurbet kelepçedir yurdu sevene
Bilerek koluma taktım giderim

Nazar ettim solu ile sağına
Sanki matem düşmüş yar otağına
Seyreyledim Palandöken dağına
Üç kez geri döndüm baktım giderim

Yel devirsin sebeplerin kökünü
Sırtıma verdiler sitem yükünü
Kırk senedir beklediğim ekini
Harmana dökmeden yaktım giderim

Alnımız apaçık yüzüm karasız
Buna rağmen kuyladılar yarasız
Tambura köyünden Emrah çaresiz
Ben de Erzurum'dan çektim giderim

Reyhanî'yim aşk ateşim dinmedi
İftira darbesi cana sinmedi
Zeynel Horasan'a gitti dönmedi
Bu da benim kara bahtım giderim

* İlk kez yayımlanıyor.

Yıldız mısın Sevdiğim (*Gurbet Havası*)

Yöresi:
Acıpayam

Kaynak:
Şinasi Uslu

Yıldız mısın a sevdiğim her şafakta doğarsın
Melek misin a sevdiğim yeşil donlar giyersin
Garip olanların a sevdiğim duruşundan bell'olur
Garip olanlar gibi a sevdiğim neden boynun bükersin

Sabah ezanları a sevdiğim erken okunur
Ezanın sesleri de a sevdiğim yüreğime dokunur
Benim sevdiğim ak göğsüne gonca güller takınır
Takındığın güllerin goncası a sevdiğim ben olayım

• • •

Denilir*

Aşık Gülşani

Bir fukara keşf-i keramet olsa
Müzevir insana ahabap denilir
Zengin kapısında bir hayvan ölse
Eyyvah yazık gönlü harap denilir

Fukarayı baş köşeye sürmezler
İyi yere münasebet görmezler
Ak sakallı olsa bir yer vermezler
Fukara ayağa turap denilir

Fukara durmayıp hizmet yetirse
Yükselse de gam yükünü götürse
Zengin bir mahleden beygir getirse
Bu halis küheylan Arap denilir

Gülşani çekiyor aşk mihnetini
Kavukçu zenginin eder methini
Fukara çalkasa bal şerbetini
Bal değil yıllanmış şarap denilir

* M. Öcal Oğuz'un "Yozgat'ta Halk Şairliğinin Dünü ve Bugünü" adlı araştırmasında, 20. yüzyılın ilk yarısında yaşamış *Yozgatlı Seyyahi* bölümünde de bu şiiri *Seyyahi* mahlasıyla vermektedir. Bu karışıklık iki aşığın da Yozgatlı olmasından kaynaklanıyor olabilir.

Öğren

*Nimri Dede*¹³³

Eğer tababetin özün ararsan
Evvela var hissi insanı öğren
İdrak içinde ruh denen ceryanın
Kalbinde yaptığı devranı öğren

Hem tahlil et mevcut kanını
Neresinde bulursan gör canını
Orada sarfeyle her imkanını
Canın eğlendiği mekanı öğren

Gör ne incelik var organlarında
Beyne bağlanmışlar aklın yanında
Havadis verirler tam zamanında
Ordaki nizamı erkanı öğren

Öğren o dizilmiş kemiklerini
Gör nasıl giymişler etle derini
Sen bir yana koy da bildiklerini
Nimri'den bu ilmi irfanı öğren

* * *

Güzeli Var mı

Zeki Salman

Söyle bana can alıcı
Senden de güzeli var mı
Güzelliğin sırrı nedir
Senden de güzeli var mı

Utanır yanında güller
Lal oldu seni görenler
Cemaline melek derler
Senden de güzeli var mı

Zeki kurban olsun sana
Ne olursun bak bir bana
Melekler ine yan yana
Senden de güzeli var mı

Eyvah Eyvah

*Yöresi:
Kırşehir*

*Kaynak:
Ekrem Çelebi*

Hangi dalı tuttu isem
Kırılıyor eyvah eyvah
Ben o yare ne dediysem
Darılıyor eyvah eyvah

Hemen kesilse fermanım
O zaman kalmaz dermanım
Benden izinsiz harmanım
Sürülüyor eyvah eyvah

Hasta oldum benzim sarı
Koy mezara diri diri
Nice yiğidin defteri
Dürülüyor eyvah eyvah

* * *

Gel de Gör

Aşık Adil Ali¹³⁴

Ademlerin başı tacı devlettir
Alnını sorarsan secdeyi haktır
Kaşların kalemi hükmü kudrettir
Ademdedir bütün alem gel de gör

Gözlerini sorar isen cevherdir
Yüzündeki nur da hakkın nurudur
Burun koku alır hüma cennettir
Ademdedir bütün alem gel de gör

Desti vilayettir bilek bil de gel
Hayıra bereket elin ver de gel
İmanı vahdettir düşün gör de gel
Ademdedir bütün alem gel de gör

Adil Ali belin bağla kemer best
Bizi sorar ise zikredici dost
Ayak menzil alır sakın etme kast
Ademdedir bütün alem gel de gör

Çöz Aslı'm

Yöresi:

Urfa

Kaynak:

Bakır Yurtsever

İsfahan'dır asl-ı bizim elimiz
Ördek uçtu viran kaldı gölümüz
Sen gidersen nice olur halimiz
Çöz Aslı'm çöz göğsün düğmelerini

Seni bana vercli yaradan Huda
Seni ben arayıp gezerim hala
Bir canım var o da olsun sana feda
Çöz Aslı'm çöz göğsün düğmelerini

* * *

Nazlı Dilber*

Dadaloğlu

Dostun bahçesinden yad el geçmesin
Kurutur ha nazlı dilber kurutur
Senin sevdan yüreğimde yağ komaz
Eritir ha nazlı dilber eritir

Yüksek olur Arap atın kaytağı
Eşsiz kalmaz koçyiğidin yatağı
Korkarım kötüye değer eteği
Geri dur ha nazlı dilber geri dur

Arap at üstünde olsa postumuz
İkrarından döndü m'ola dostumuz
Birgün kara toprak örter üstümüz
Çürütür ha nazlı dilber çürütür

Dadaloğlu'm der ki ben ne yapayım
Hangi din hak ise ona tapayım
Eğil de bir al yanaktan öpeyim
Beri dur ha nazlı dilber beri dur

* Benzer bir türküyü "Ela Gözlüm" adlı araştırmamda *Aşık Daimi* kaynaklı ve *Pir Sultan* mahlaslı olarak vermiştim.

Ferahi'dir Kızın Adı

Yöresi:
Muğla

Kaynak:
Galip Bilgili & Raziye Gülten

Ferahi'dir kızın adı

Yandım aman esmer yarım de
Aman da Ferahi

Türkmen kızı katarlamış mayayı

Yar yandım aman esmer yarım de
Aman da mayayı

(Bağlantı)

Ninna ninna ninna ninna

Ninni nih nina nay nam

Aman da aman Ferahi

Demirciler demir döver tunç olur

Yandım aman esmer yarım
Aman da tunç olur

Sevip sevip ayrılması güç olur

Yar yandım aman esmer yarım de
Aman da güç olur

(Bağlantı)

* * *

Er Meydanı

Yöresi:
Rumeli

Kaynak:
Kemal Altınkaya

Buna er meydanı derler bunda söz olmaz

Çifte yürekli erkekler gelin bu yane

Ele bele dile ihanet olmaz

Okurlar fermanı kıyarlar cane

Bu yolun erkanı hünkardan gelir

Serden geçmiş erler gelir bu yane

Sıdk-ı sadakatten ayrılmak olmaz

Okurlar fermanı kıyarlar cane

Şu Maşad'ın Kızları

Yöresi:
Akseki

Kaynak:
Mustafa Salman

Şu Maşad'ın kızları
Baygın bakar gözleri
Gözlerine bakarken
Kaybettim öküzleri

Böyle m'olur asmaların direği
Bir oğlunu edemedin güveyi

Entarisi beyazlı
Geliyor nazlı nazlı
Bakmayın çalımına
Evinin üstü sazlı

Nerelisin kömür gözlüm nereli
Verem oldum sana gönül vereli

Ocakbaşı düz başı
Ben istemem yüzbaşı
Olursa paşa olsun
Dosta düşmana karşı

Böyle m'olur asmaların direği
Bir oğlunu edemedin güveyi

* * *

Fincanın Etrafı Yeşil

Yöresi:
Diyarbakır

Kaynak:
Celal Güzelses

Fincanın etrafı yeşil aman aman
At kolun boynumdan aşır
Sarhoşum dilim dolaşır aman aman

Canımsın malımsın öldürdün beni
Kaş ettin göz ettin kandırdın beni

Fincanın etrafı sarı aman aman
Ağlarım sızlarım ben zari zari
Elimden aldılar yari aman aman

Canımsın malımsın öldürdün beni
Kaş ettin göz ettin kandırdın beni

Bir Gemim Var

Yöresi:
Ankara

Kaynak:
Genç Osman

Bir gemim var adalara yaslanır
Yağmur yağar yelkenleri ıslanır
Birgün olur deli gönül uslanır
 Ağlama kömür gözlüm
 Yoldan geldim yorgunum
 Ben o yarin saçlarına vurgunum

Bir gemim var salıverdim engine
Kaderim bu düşemedim dengime
Şimdi rağbet güzel ile zengine
 Ağlama kömür gözlüm
 Yoldan geldim yorgunum
 Ben o yarin saçlarına vurgunum

• • •

Sırma Bacı

Yöresi:
Kayseri

Kaynak:
Emir Kalkan

Sırma bacı Sırma bacı
Dor'at kişner acı acı
Ben hayfımı alamazsam
Hayfını alsın Çerkes Hacı

Bir oğlu da bir de kızı
Beyler istemiyor bizi
Ta Sivas'a bir tel vurmuş
Kör olsun askerin gözü

Varmadım Aziziye'ye
Kaymakam vurur dizine
Yara biter yangın söner
Ne deyim elin kızına

İbra'm Ağa diyerkene
El hatırın sayarkene
Öldürmüşler Kara Aslan'ı
Tan yıldızı doğarkene

Mektup Selam Söyle (UH)

Yöresi:
Erzincan

Kaynak:
Ali Ekber Çiçek

Mektup selam söyle benden sılaya
Söyle benim için de eller ağlasın
Gözü yaşlı düştüm gurbet ellere
Uzaktır aramızda yollar ağlasın

Bu nasıl kuş imiş yuva yapmamış
Yaptığı yuvayı da tamam etmemiş
Sanki benim derdim bana yetmemiş
Bir dert de sen bana ekledin felek

* * *

Şemsinur

Aşık Müdamî

Yedi yaştan bir sevdaya tutuldum
Sadık dostum ne haldeyim sor beni
Otuz üç senedir yandım yakıldım
Kül etti içimde gizli kor beni

Tuz misali her yemeğe ekildim
Elekten elendim kaba döküldüm
Nuh Nebi'nin haddesinden çekildim
Baba ocağından etti dur beni

Gönül bir deryadır sırrı bilinmez
Lokman'dan bu derde çare bulunmaz
Hüsnü bir an hayalimden silinmez
İster isen yad ellere sür beni

Leyl ü nehar yar vuslatın gözetir
Gözyaşlarım şarap ciğer mezedir
Saç sakal ağardı aşkım tazedir
Yalan dersin al tüfeği vur beni

Şair *Müdam* arar nerde Şemsinur
Saldı beni dertten derde Şemsinur
Hayalde fikirde sırda Şemsinur
Acep unuttun mu Şemsinur beni

Pınara Gel ki Görem

Yöresi:
Malatya

Kaynak:
Ufuk Erbaş

Pınara gel ki görem
El uzat bir gül verem
 Dur dur dursene
 Dur bir haber versene
Aramızda dağlar var
Ben seni nasıl görem
 Dur dur dursene
 Dur bir haber versene

(Bağlantı)
Üç gün arpanı derem
Beş gün buğulanı derem
Bu yıllık burda kalam
Gine seni ben alam

İrafta sekiz alma
Dördün al dördün alma
 Dur dur dursene
 Dur bir haber versene
Yar seni alam dedim
İster gel ister gelme
 Dur dur dursene
 Dur bir haber versene

(Bağlantı)

Ayağında yemeni
Niye almadın beni
 Dur dur dursene
 Dur bir haber versene
Bu dünyada ölüm var
Ne seni kor ne beni
 Dur dur dursene
 Dur bir haber versene

(Bağlantı)

Dünyaya Geldim Geleli

Geredeli Figani

Gülmedim dünyaya geldim geleli
Ne kara yazılı garip başım var
Ben kendimi bilip aklım ereli
Akar gözlerimden kanlı yaşım var

Ezelden talihim böyle çalınmış
Anasır gömleğim gamdan alınmış
Rahm-i maderimden temel çatılmış
Sanmayın sonradan benim aşım var

Fakir zahmetinden yaram sızılar
Talihim benim işte bu yazılar
Yiyecek bekliyor evde kuzular
Bir iki üç tane kalem kaşım var

Yalnız ve biçare hasret kalırsam
Ecel şerbetinden lezzet alırsam
Figani'yim gurbet elde ölürsem
Tarihi bilirsiz mezar taşım var

* * *

Dönmüşsün

Yöresi:
Mut

Kaynak:
Musa Eroğlu

Başı al bağlanmış küçücük güzel
Seherde açılan güle dönmüşsün
Dört yanını sarmış çiğdem hevengi
Turnadan alınan tele dönmüşsün

Yüce dağbaşında ceylanlar gezer
Derindir gölleri bahriler yüzer
Dilin şeker olmuş şerbetler ezer
Altın tas içinde bala dönmüşsün

Sarı çiçek sarman kurmuş oturur
Türlü çiçeklere haber yetirir
Dumanlı dağlardan koku getirir
Ilgıt ılgıt esen yele dönmüşsün

Gel Göçelim Gönül

Nesimi Çimen

Bozuldu dünyanın lezzeti tadı
Gel göçelim gönül gidelim burdan
Sevginin saygının kalmadı adı
Gel göçelim gönül gidelim burdan

Gerçeğe değer yok soytarı gözde
Ahlaklar bozuldu rezalet dizde
Edep haya kalktı kalmadı yüzde
Gel göçelim gönül gidelim burdan

Arifler azaldı kalmadı kamil
Hani sohbet ehli nerde ehl-i dil
Her ne arar isen bir güruh cahil
Gel göçelim gönül gidelim burdan

Bari sen idrak et gerçekte düşün
Dününden beter geliyor hergünün
Burda yeri kalmadı *Nesimi*'nin
Gel göçelim gönül gidelim burdan

* * *

Kara Dutun Dalını

Yöresi:
Adıyaman

Kaynak:
Selabattin Alpay

Kara dutun dalını
Erittiler balını
Gel sana gösterem yar
Bizim evin yolunu

Narin narin yarım
Narin narin yarım
Narin narin yarım
Narin narin yarım

Kara dutun karası
Yüzünde yıyarası
Sevdiğimiz yar değil
Başımızın belası

Narin narin yarım
Narin narin yarım
Narin narin yarım
Narin narin yarım

Kara dutu yiyen yok
Derdim yare diyen yok
Ayrılık gömlek olsa
Benden başka giyen yok

Narin narin yarım
Narin narin yarım
Narin narin yarım
Narin narin yarım

Bilmez Ali'yi

Muhlis Akarsu

Nasıl methedeyim sultanım seni
Bin bir ismin vardır birisi Ali
Keramet ehlinin Bektaşî Veli
Ebu Sufyan oğlu bilmez Ali'yi

Ali düşkünlerin gerçek dostudur
Ali inkarların elbet hasmıdır
Ali Muhammet'in öbür ismidir
Dağların odunu bilmez Ali'yi

Akarsu hak için yanar iniler
Geldi geçti Bektaşîler Veliler
Nice deryalarda yüzen gemiler
Her derya gemisi bilmez Ali'yi

• • •

Oynayın Kız Oynayın

Yöresi:
Trabzon

Kaynak:
Cemile Cevher

Oynayın kız oynayın
Durmanın ne karı var
A bu köyün içinin
Acayip bekarı var

Oy kemeñeci dayı
Soktun gözüme yayı
Kör ettin gözlerimi
Göremedim dünyayı

Oy kemeñeci dayı
Sokma gözüme yayı
Ben gözümden vazgeçtim
Çevirsene kaydayı

Oy sandığım sandığım
Yeşil boya boyandım
Demin türkü söyledim
Şimdi niye dayandım

Engin Derelerin Suyu

Yöresi:

Dursunbey

Kaynak:

Hasan Ateşbahar

Engin derelerin suyu çağlasın
Dengine düşmeyenler hemen ağlasın
Ağlasın da mor yazmayı bağlasın
 Kekliğim kekliğim suya mı geldin
 Al yaşmak altında aklımı sen çaldın

İNme turnam inme susuz çöllere
Ben gidiyorum sen kalırsın ellere
Uyma dedim uydun sen bu ellere
 Kekliğim kekliğim suya mı geldin
 Al yaşmak altında aklımı sen çaldın

* * *

Yumak Yumak

Yöresi:

Reşadiye

Kaynak:

Mihrican Bahar

Yumak yumak olmuş saçının teli
Yarı görmeyeli de deliyim deli
Gücük ayı zemherinin samyeli
Yaktı yüreğimi de kül etti beni
 Yürü güzel yürü Leylalarına
 Selam mı verilir böylelerine

Aşağıdan gelen üzüm kağnısı
Geldi geçti güzellerin benlisi
Şimdiki zamanın delikanlısı
Sarmayınca koyvermiyor yarını
 Yürü güzel yürü Leylalarına
 Selam mı verilir böylelerine

Aşağıdan gelen de eğer o ise
İkrar verip ikrarında durursa
Kadir mevlam seni bana verirse
Koymam aşırırım yüce dağları
 Yürü güzel yürü Leylalarına
 Selam mı verilir böylelerine

Aliverin Benim Barutuma (*Deli Zeybeği*)

Yöresi:

Muğla

Kaynak:

Galip Bilgili & Raziye Gülten

Alı cla verin benim barutumnan saçmamı
Üç gün kaldı şu Muğla'dan kaçmama
Gurbet de sebep oldu yardan ayrı düşmeme
Aman da aman yaylada bülbül ötmesin
Benim de yarım gurbetlere gitmesin

Aman da karanfili saksılarda büyüttüm
Suyunu cla billurlardan durulttum
Aman da ben yarimi görmeyeli unuttum
Aman da aman yaylada bülbül ötmesin
Benim de yarım gurbetlere gitmesin

• • •

Geldi Geçti*

Yunus Emre

Geldi geçti ömrüm benim
Şol yel esip geçmiş gibi
Hele bana şöyle durun
Bir göz açıp yummuş gibi *Hey hey*

Miskin Adem oğulları
Ekinlere benzer gider
Kimi biter kimi yiter
Yere tohum saçmış gibi *Hey hey*

Bu dünyada bir nesneye
Yanar içim göynür özüm
Yiğit iken ölenlere
Gök ekini biçmiş gibi *Hey hey*

Yunus Emre'm bu dünyada
İki kişi kalır derler
Meğer Hızır İlyas ola
Ab u hayat içmiş gibi *Hey hey*

* *Zülfü Livaneli* tarafından bestelendi.

Gine Gördüm

Yöresi:
Akdağmadeni

Kaynak:
Nida Tüfekçi

Gine gördüm Elif kızın yüzünü de
Duman sandım şalvarının tozunu

Elif çıkmış pencereden el eder de
Kaşıyan gözünü beni del'eder

Bir kuş konmuş sarayının başına
Güneşte cavmış kirpiğine kaşına

* * *

Döner Dönsün*

Pir Sultan Abdal

Koyun beni hak aşkına yanayım
Döner dönsün ben dönmezem yolumdan
Yolumdan dönüp de mahrum mu kalayım
Döner dönsün ben dönmezem yolumdan

Benim pirim gayet ulu kişidir
Yediler ulusu kırklar eşidir
On İki İmamın server başıdır
Döner dönsün ben dönmezem yolumdan

Kadılar müftüler fetva yazarsa
İşte kement işte boynum asarsa
İşte hançer işte kellem keserse
Döner dönsün ben dönmezem yolumdan

Ulu mahşer olur divan kurulur
Suçlu suçsuz gelir anda derilir
Piri olmayanlar anda bilinir
Döner dönsün ben dönmezem yolumdan

Pir Sultan'ım arşa çıkar ünümüz
O da bizim ulumuzdur pirimiz
Hakka teslim olsun garip canımız
Döner dönsün ben dönmezem yolumdan

* *Kazım Birlik* tarafından bestelendi.

Başka

Aşık Hüseyin Çırakman

Herkesin gözü var aleme bakar
Arifin gerçeği görüşü başka
Aşığın ateşi içini yakar
Hak deyip güzeli sarıştı başka

İnsanlar yükselir kendi özünden
Kişinin kemali kendi özünden
Kullar sultan olur tatlı sözünden
Kamilin pişirip verişti başka

Muhabbette gözler göze bakışır
Gönülden gönüle sevgi akışır
Sevenlere sevilmesi yakışır
Cömerdin sofrayı serişti başka

Çırakman'ım burda derdin dermanı
Kötülüğe okudukça fermanı
Aşk yeliyle savurdukça fermanı
Sırr-ı hakikatin yarıştı başka

* * *

Dirmilcik'ten Gider

Yöresi: *Kaynak:*
Burdur *Faik İnce*

Dirmilcik'ten gider yaylanın yolu
Benim sevdiceğim Dirmil'in gülü
Çıkma gelin yaylaya da yaz değil
Gelin iken ağlatanlar az değil

Saçları sırmalı dişleri inci
Sevdiceğim şu Dirmil'de 'birinci
Çıkma gelin yaylaya da yaz değil
Gelin iken ağlatanlar az değil

Yaylaların suyu soğuk içilmez
Bu zamanda Kırkpınar'a göçülmez
Çıkma gelin yaylaya da yaz değil
Gelin iken ağlatanlar az değil

Neredesin Sen

Neşet Ertaş

Şu garip halimden bilen işveli nazlım
Gönlüm hep seni arıyor neredesin sen
Tatlı dillim güler yüzlüm ey ceylan gözlüm
Gönlüm hep seni arıyor neredesin sen

Ben ağlarsam ağlayıp gülersem gülen
Bütün dertlerim anlayıp gönlümü bilen
Sanki kalbimi bilerek yüzüme gülen
Gönlüm hep seni arıyor neredesin sen

Sinemde gizli yaramı kimse bilmiyor
Hiçbir tabip bu yarama merhem olmuyor
Boynu bükük bir *Garip*'im yüzüm gülmüyor
Gönlüm hep seni arıyor neredesin sen

* * *

Sevdiğim Geçiyor Gençlik Çağları

*Mehmet Çakırtaş*¹³⁵

Sevdiğim geçiyor gençlik çağlarım
Perişan olmuşum gör beni beni
Bahara ererken karlı dağımız
Nazların bin derde kor beni beni

Yıllarca dil döktüm dilden bilmezsin
Ne kadar zalimsin halden bilmezsin
Yandım ateşine külden bilmezsin
Düşünüp hayıra yor beni beni

Diyar diyar gezdim hep seni andım
Gurbet çeşmesinde kahrınla yandım
Vallahi billahi candan usandım
Gel tutma herkesle bir beni beni

Bu bahar eyyamı servi boylu yar
Uyandı yaylalar uyandı dağlar
Bu mevsim herkesin bir sevdiği var
Unutma gül yüzlü yar beni beni

Geldi Bir Kara Duman

Remzi Bekar

Geldi bir kara duman
Sardı dört yanımızı
Ha bu kötü sevdalık
Alacak canımızı

İnelim derelere
Tutalım alabalık
Ey kız ananla baban
Etmedi mi sevdalık

Çayırılık ile çimen
Ver onu yarılığa
Ey kız seni seveli
Uğradım sarılığa

Hani çaça sepetim
Dünyayı tuttu methim
Virane bu Hemşin'de
Bilinmedi kıymetim

* * *

Hele Bakın (UH)

Neşet Ertaş

Hele bakın şu feleğin işine
Ne çileler vermiş kulun başına
Mecnun'u Leyla'ya hasiret etmiş
Kerem yanmış Aslı Hanın aşkına

Eyüp dert elinden ne hale gelmiş
Hüseyin aşkına başını vermiş
Ferhat Şirin için dağları delmiş
Nesimi yüzülmüş yarin aşkına

Kimi dert elinden ömrün bitirmiş
Kimi bahçesinde güller yetirmiş
Garip dert elinden yolun yitirmiş
Çark-ı devran döner birin aşkına

\

Evlerine Varamadım

Yöresi:
Acıpayam

Kaynak:
Süleyman Uğur

Evlerine de varamadım da köpekten
Gavurun kızı fistan giymiş de ipekten

Evlerine de ben varamadım da horozdan
Gavurun kızı uyumuş da kalmış da gurazdan

Evlerine de ben varamadım da harımdan
Küçüğüdüm ayırdılar da yarımdan

* * *

Emine

Talibi Coşkun

Biz sana ne yaptık keklik Emine
Bize zehir oldun ele bal oldun
Bahçemizde bittin keklik Emine
Bize diken oldun ele gül oldun

Sürüden ayrılmaz cins olan davar
Sütü temiz olan aslını sever
Kendi tabisine varmağa ever
Bizi koydun rakiplere mal oldun

Bizde deli oldun ellere uslu
Ben bir Kerem oldum sense bir Aslı
Yüzlerim gülmüyor yasıyım yası
Bize kara oldun ele al oldun

Güzelliğin meşhur sanki güneşsin
Cemalini gören gözler kamaşsin
Mikroplar elinde türlü kumaşsin
Ele ipek oldun bize çul oldun

Talib' Coşkun kaderine küsüyor
Emine'den umudunu kesiyor
Acı poyraz gibi deli esiyor
Ele dalda oldun bize yel oldun

Çıktım Yücesine*

Yöresi:
Kırşehir

Kaynak
Neşet Ertaş

Çıktım yücesine seyran eyledim
Cebel önü çayır çimen görünür
Bir firkat geldi de coştum ağladım
Al yeşil bahçeli Kaman görünür

Şaştım hey Allahım ben de pek şaştım
Devrettim Akdağ'ı Bozok'a düştüm
Yozgat'ın üstünde bir ateş saçtım
Yanar oylum oylum duman görünür

Biter Kırşehir'in gülleri biter
Çağrışır dalında bülbüller öter
Ufacık güzeller hep yeni yeter
Güzelin kaşında keman görünür

Gönül arzuladı Niğde'yi Bor'u
Gün günden artmakta yiğidin zarı
Çifte bedestanlı koca Kayseri
Erciyes karşıdan yaman görünür

Dadaloğlu'm der ki zatından zatı
Çekin eyerleyin gökçe kırıatı
Göçmek değil bizim elin muradı
Ağ yare gitmemiz güman görünür

* *Orta Anadolu*, özellikle *Kırşehir* yöresinin yaygın oyun havalarından biri olan
"Çiçek Dağı" aslında *Dadaloğlu*'nun bu türküsünün bir çeşitlemesidir.

Kurdular Ocak Taşını

Yöresi:
Tercan

Kaynak:
Cafer Aksünger

Kurdular kurdular ocak taşını
Ördüler ördüler kızın saçını
 Şen anam şen babam evin şen ola
 Benim yerim burda bomboş kala

Atı getirseler ata binemem
Elin köyüne de gelin gidemem
 Şen anam şen babam evin şen ola
 Benim yerim burda bomboş kala

Atı getirseler binmem üstüne
Allı kınalar da yakmam bestime
 Şen anam şen babam evin şen ola
 Benim yerim burda bomboş kala

* * *

Akdeniz Yakası

Yöresi:
Sivas

Kaynak:
Feyzullah Çınar

Akdeniz yakası aydın elleri
Kuşlar gider bizim Abdal Musa'ya
Cemalin görünce yürüdü dağlar
Taşlar gider bizim Abdal Musa'ya

Katardan ayrılan turna sürüler
Ah çektikçe ümüklerim sızılar
İrili ufaklı körpe kuzular
Koçlar gider bizim Abdal Musa'ya

Elim aydūr dört kitaptan evveli
Şeyhoğlu Bedrettin Bektaşî Veli
Ortaklar adına didemin seli
Çağlar gider bizim Abdal Musa'ya*

* *Abdal Musa yerine Dede Sultan olarak da söylenir.*

Gelin

Yöresi:
Çukurova

Kaynak:
Yaşar Kemal

Suya gider sudan gelir
Ak bilekler yosma gelin
Kul olayım ak topuğa
Kuru yere basma gelin

Kara kekil ısııl ısııl
Gelin zülûfünü deşir
Kolunu boynumdan aşır
Bu sözüme küsme gelin

Her görenden alır bacı
Kar memeler can ilacı
Zülûflerin darağacı
Azat eyle asma gelin

Karac'oğlan derler bana
Ben onmadan ondan sonra
Bir umudum kaldı sana
Umudumu kesme gelin

* * *

Kurban Olduğum

*Aşık Huzuri Baba*¹³⁶

Naz ü eda ile gezme
Boyuna kurban olduğum
Gezdikçe bağrımı ezme
Soyuna kurban olduğum

Yüzüm sürsem ayağına
Baş koysam göğsün ağına
Eşiğine otağına
Köyüne kurban olduğum

Huzuri derde bırakmış
Kirpiği canına takmış
Ak ellere kına yakmış
Toyuna kurban olduğum

Tez Gel

*Zafer Gündoğdu*¹³⁷

Gönlüm sana hasret gözüm yollarda
Yuvasız kuş gibi kaldım dallarda
Ne dizde derman var ne de kollarda
Bu sevda belimi bükmeden tez gel

Bir hüzündür düşmüş garip gönlüme
Yazık gençliğime yazık ömrüme
Bülbül gibi hasret kaldım gülüme
Ah u zar gönlümü tutmadan tez gel

Yaktı ateşlere kül etti beni
Eyvah giden günler gelir mi geri
Ah bir görebilsem sevdiğim seni
Daha umutlarım bitmeden tez gel

* * *

Ayrılık Büyüdü*

Aşık Emekçi

Denizleri yuttu dağları aştı
Ayrılık büyüdü hasret büyüdü
Acısı dünyadan Merih'e taşı
Ayrılık büyüdü hasret büyüdü

Hudutlara omuz verdi yaslandı
Kırpiklerden elek elek ıslandı
Gram gram ömür yedi beslendi
Ayrılık büyüdü hasret büyüdü

Yüreklerden hasret sütü sağıldı
Hıçkırıklar düğüm düğüm boğuldu
Ucun ucun kıta kıta dağıldı
Ayrılık büyüdü hasret büyüdü

Emekçi'yim yollar seçilir oldu
Ruhumuzdan nefes biçilir oldu
Dünya günden güne küçülür oldu
Ayrılık büyüdü hasret büyüdü

* İlk kez yayımlanıyor.

Dinle Sana Bir Nasihat Edeyim

Yöresi:
Çorum

Kaynak:
Ali Yücer & İsmail Yılmaz

Dinle sana bir nasihat edeyim
Hatırdan gönülden geçici olma
Yiğidin başına bir hal gelirse
Onu yad ellere açıcı olma

Mecliste arif ol kalamı dinle
El iki söylerse sen de bir söyle
Elinden geldikçe sen iy'lik eyle
Katı yükseklerde uçucu olma

El ariftir yoklar senin fendini
Dağıtırlar tuzağını bendini
Alçaklarda otur gözet kendini
Katı yükseklerde uçucu olma

Pir Sultan Abdal'ım sözüm başarır
Aşkın deryasını boydan aşırır
Seni bir mecliste hacil düşürür
Kötülerle konup göçücü olma

* * *

Yayladan Gel

Yöresi:
Malatya

Kaynak:
Selahattin Alpay

Gelin oldum Karabük'ün eline
Yedi bayram kına yakmam elime
Kurban olam Suna gibi geline
Yayladan gel kömür gözlüm yayladan

Ne kadar methetsem o kadar güzel
Kaldırır başını gözünü süzer
Muskalar yaptıram değmesin nazar
Yayladan gel kömür gözlüm yayladan

Murat'ı geçtim de yırganır dağlar
Kesildi mektubum bağlandı yollar
Körolası kader gurbete bağlar
Yayladan gel kömür gözlüm yayladan

Tandıra Koydum Paçayı

Yöresi:
Tortum

Kaynak:
Müslim Abay

Tandıra koydum paçayı
Üstüne örttüm keçeyi
Yedi bir güveç paçayı
Ev yıkanın kedisi

Kedi değil bir hışım
Allaha kaldı işim
Şimdi gelir er kişim
Ev yıkanın kedisi

O rafa koydum kaldırdı
Bu rafa koydum kaldırdı
Beni kardaşa dövdürdü
Ev yıkanın kedisi

• • •

Arifler İndinde

Kul Fakır

Arifler indinde dünya bir puldur
Sultanımın mah cemalin övmeli
Gönül bir ahvali sultana bildir
Emri budur galip nefsi dövmeli

Hak gönülde aşk gemisi oynarken
Arifler katında mana anarken
Muhabbetin ummanları kaynarken
Ol dem hemen aşk teline değmeli

Arifler satarlar dürr ü mercanı
Arifler vezninen tartar her canı
Kimin bunda işlemezse dükkânı
Onlar mahluk bu sıradan kovmalı

Bin üç yüz yirmi üç tamam duyarsan
Anlayıp sır edip kalbe koyarsan
*Kul Fakır*ım aziz cana kıyarsan
Her dem Hüseyin'e boyun eğmeli

Turnalar

Yöresi:

Antep

Kaynak:

Hüseyin Kırmızıgül

Yüce dağbaşında uçan turnalar
Var mı sizin vatanınız eliniz
Bir selam var göndereyim yarime
Bizim köye uğrar ise yolunuz

Turnam geçerseniz dostun elinden
Gurbet elde kimse sormaz halimden
Bir selam söyleyin benim dilimden
Nazlı yare uğrar ise yolunuz

Giderseniz karlı dağın ardına
Selam söyle aslanına kurduna
Kimseler konmasın yayla yurduna
Nazlı yare böyle söylen turnalar

* * *

Şunda Üç Dilbere

Geredeli Figani

Şunda üç dilbere gönül düşürdüm
Biri esmer bir beyaz biri al
Pervaneler gibi ciğer pişirdim
Biri sümbül birisi gül biri dal

Birinin cemali bedirlenmiş ay
Birinin kaşları kurulu ok yay
Birinin benleri aklım aldı hay
Biri Behram biri Hamza biri Zal

Birinin ruyleri gülşen-i ziynet
Biri vişne kiraz Kevser-i şerbet
Biri hakikatte meyva-i cennet
Biri halip biri sükker biri bal

Boy bos yosma fidan üçü bir akran
Nazardan saklasın hazreti süphan
Hak-i paylerinde *Figani* kurban
Onlar can almaya olmuş kabzımal

Hastadır Gönül

Kul Mustafa

Nesini sorarsın düşkün halimin
Çoktan beri yatar hastadır gönül
Alışmış gurbete göçmüş ilinden
Abdala karışmış posttadır gönül

Kişiyi acaptır müşkülü anmak
Pervanedir işi odlara yanmak
Çetin olur dostum senden ayrılmak
Karalar giyinmiş yastadır gönül

Kul Mustafa'm söyletmeyin deliyi
Pirim Hünkar Hacı Bektaş Veli'yi
Dost elinden içirdiler doluyu
Şimdi sarhoş olmuş tastadır gönül

* * *

Beşparmak'tan İnmem

Yöresi:
Fethiye

Kaynak:
Mustafa Coşkun

Beşparmak'tan inmem ben
Gümüslü mavzerimi vermem ben
 Eloğluna yandım ben
 Haydah güzelim kendi yarım sandım ben
 Haydah güzelim kendi malım sandım ben

Kuzulu da kuzulu basması
On beş lira kadunum kesmesi
 Eloğluna yandım ben
 Haydah güzelim kendi yarım sandım ben
 Haydah güzelim kendi malım sandım ben

Dam ardında dolaştım
Ot kazmaya başladım
 Eloğluna yandım ben
 Haydah güzelim kendi yarım sandım ben
 Haydah güzelim kendi malım sandım ben

Kırlangıçlar Yüksek Yapar

Yöresi:
Kayseri

Kaynak:
Yahya Beyoğlu

Kırlangıçlar yüksek yapar yuvayı
İner düz ovaya sürer sefayı

(Bağlantı)

Var git oğlan var git sana yar olmam
Anandan babandan intizar almam
Arabaya taş koydum
Ben bu yola baş koydum
Bir kötünün yüzünden
Adımı sarhoş koydum

Kırlangıçlar yüksek uçar havada
Yavruları yem bekliyor yuvada

(Bağlantı)

* * *

Padişah'tan Elçi Salsa*

Sefil Ersun

Padişah'tan elçi salsa fermanın
Haktan emir gelse varmam o yare
Dört kitapta adı yazsa görüşmem
Cennet bağı olsa girmem o yare

Gülü reyhan sürüp zemzemle yunsa
Altın sürahide şerbet bal sunsa
Sarrafın elinde cevahir olsa
İki kuruş değer vermem o yare

Sefil Ersun riyakarı neylesin
Sözlerine yalan katsın söylesin
Bundan böyle bildiğini eylesin
Hiçbir meramımı sormam o yare

* İlk kez yayımlanıyor.

Bir Fındığın İçini

Yöresi:
Giresun

Kaynak:
Osman Kalyoncu

Bir fındığın içini
Yar senden ayrı yemem
Bugün gördüm yarımı
Öldüğüme gam yemem

(Bağlantı)
Aldır aslanım aldır
Al yanakların baldır
Kınalı ellerinle
Beni uykudan kaldır

Fındık toplayan gelin
Fındık dalda kalmasın
Gel biraz konuşalım
Ahım sende kalmasın

(Bağlantı)

Fındık dalda tekeme
Kız fistanın ekleme
Yarin gitti gurbete
Gelir diye bekleme

(Bağlantı)

• • •

Evlerim Evlerim

Yöresi:
İnönü

Kaynak:
Yöre Ekibi

Evlerim evlerim saray evlerim
Ben onun içinde gönlüm eylerim

Evlerinin önü yüksek kaldırım
Kaldırımdan düştüm beni kaldırım

Aman kralın kızı vay kralın kızı
Haydi gülüm gel sallan dolan gel

Zulmet Deryası

Yöresi:
Sivas

Kaynak:
Yüksel Yıldız

Zulmet deryasında kapıldım sele
Girdim bir mekana candan içeri
Safi kıl gönlünü dalma hayale
Girdim bir mekana candan içeri

Takdir ilahidir çaldı kalemi
Böyle ivben verdi zata kelamı
Lütf-i ihsan etti devr-i alemi
Girdim bir mekana candan içeri

Haki pay eyledim pir divanına
Yüz sürdüm oturdum pir dergahına
Kemer best eyleyip durdum darına
Girdim bir mekana candan içeri

* * *

Pancar Pezik Değil mi

Yöresi:
Hacıbektaş

Kaynak:
Veli Kangal

Pancar pezik değil mi
Ciğer ezik değil mi
Ben sevdim eller aldı
Bana da yazık değil mi

(Bağlantı)
Hüdayda da hanım kızlar hüdayda
Yenile de çıkmış bu kayda
Ayrılık var ölüm var ne fayda

Kara kuşum havada
Yavruları yuvada
Kızlar kahve kavurur
Çingirdaklı tavada

(Bağlantı)

Ortaca'da Evimiz

Yöresi:
Köyceğiz

Kaynak:
Hamdi Özbay

Ortaca'da evimiz
Yeni düşük sevimiz
Bu sevinin uğruna
Şehit olsun birimiz

Aya bak yıldıza bak
Suya giden kıza bak
Kız Allahın seversen
Dön de bir yol bize bak

Gökte yıldız ellidir
Ellisi de bellidir
Gizli sevda çekenler
Gözlerinden bellidir

* * *

Benden Selam Söyle

Yöresi:
Erzincan

Kaynak:
Ali Ekber Çiçek

Benden selam söyle o güzel şaha
Kurduğu yollara gitmiyor talip
Herkes kendisine bir yol sürüyor
Mürşit buyruğunu tutmuyor talip

İçeri girilen ikrar hak diyor
Dışarı çıkılan ikrar yok diyor
Senden gayrı bana mürşit çok diyor
Verdiği ikrardan dönüyor talip

Yolum uğrar ise söylerim sözün
Varsın doğru yola gitmesin talip
Sen mürşitlik hakkın ifa eylersen
Günahı boynuna tutmasın talip

*Pir Sultan Abdal*ım ben bir biçare
Boynunu de eğip durmuyor dara
Gönüle de düştü bir sınık yara
İnliye inliye geliyor talip

Bulutlar Çöktü

Mublis Akarsu

Bulutlar çöktü üstüme
Bir karanlık gece gibi
Garip kaldım sensiz kaldım
Tütmeyen bir baca gibi

Sevda'nın yükü sırtımda
Eridim yar bir çırpıda
Gittiler kaldım ortada
Bir garibin göçü gibi

Akarsu o yare varam
Gidip divanına duram
Benim felek ile aram
Cehennemin içi gibi

* * *

Mürvete Geldim

Yöresi:
Maraş

Kaynak:
Aşık Mahzûni

Medet ya Muhammet medet ya Ali
Ya Muhammet sana mürvete geldim
Karlı dağlar gibi yağdır günahım
Ya Muhammet sana mürvete geldim

Muhammet'tir Nebilerin aynası
Salavat verenin nur olur sesi
On sekiz bin alemin Mustafası
Ya Muhammet sana mürvete geldim

Cennetin kapısı mermerdir taşı
İncidir duvarı hikmettir işi
Yüz igrirmi dört bin Nebinin başı
Ya Muhammet sana mürvete geldim

Abdal Pir Sultan'ım der Şam'a geldim
Şam eli'ze Haydar ben yana geldim
Bingan ettim Haydar kapına geldim
Ya Muhammet sana mürvete geldim

Entarisi Damgalı

Yöresi:
Rumeli

Kaynak:
Nibat Kaya

Entarisi damgalı
Penceresi halkalı
Alacaksan al beni
Benim başım dalgalı

Asılı yelek yüzü
Ayırdı felek bizi
Ayıranlar sürünsün
Kavuştur mevlam bizi

Bahçelerde çam fıstık
Dallerini biz kestik
Allah nasip eylesin
İkimize bir yastık

* * *

Nerdesin

Ali Kızıltuğ

Karakışı bahar eden vefasız
Çiğdem çiçek açtı hani nerdesin
Koyunlar kuzuladı dağlar yeşerdi
Derelerde su coş etti nerdesin

Bana inan ettin daim kahrını
O da söndürmedi gönül arını
Geldi yabancılar sordu halımı
Ölümlerden döndüm hani nerdesin

Gurbet ele gidip gelen gayet çok
Kime sordu isem seni gören yok
Aha bugün aha yarın gelen yok
Gözlerimde fer kalmadı nerdesin

Kızıltuğ'um der ki o günler geçti
Felek tırpan aldı sinemden biçti
Simsiyah saçlara çok aklar düştü
Aha ömrüm geçti hani nerdesin

Sendeki Kaşlar Bende Olaydı

Yöresi:
İstanbul

Kaynak:
Nuri Halil Poyraz

Sendeki kaşlar bende de olaydı
Kaşları senden rastığı benden
Ela gözlü küçük hanım da
Ayrılamam ben senden

Sendeki gözler bende de olaydı
Gözleri senden sürmesi benden
Ela gözlü küçük hanım da
Ayrılamam ben senden

Sendeki saçlar bende de olaydı
Saçları senden örmesi benden
Ela gözlü küçük hanım da
Ayrılamam ben senden

* * *

Turnam*

Pir Sultan Abdal

Sabahtan cemalin seyran eyledim
Gönüller perişan elinden turnam
Nice ki beklersin gurbet yolunu
Hiç bilirsin yok mu halinden turnam

Seher bülbülüsün gider gelmesin
Gelirsen de güle baki kalmasın
Seni uçuranlar murat almasın
Seni kim uçurdu gölünden turnam

*Pir Sultan Abdal*ım cemalin güzel
Aradım bulmadım derdimi yazar
Şimdi senin eşin cennette gezer
Kalma bizim için yolundan turnam

* *Hacı Engüzel* tarafından bestelendi.

Güldestedir

*Aşık Turabi*¹³⁸

Şah-ı Merdan'ın kulları
Hacı Bektaş'ın gülleri
İlm-i ledün bülbülleri
Güldestedir Bektaşiler

Her seher açılır meydan
Süreler aynı cem erkan
Ta elest ahd ile peyman
Güldestedir Bektaşiler

Sayıfullah secdegahım
Vechullahtır kıblegahım
Gönülleri Beytullahım
Güldestedir Bektaşiler

Sekahüm Rabbihüm derler
Şaraben tahur içerler
Sır için serden geçerler
Güldestedir Bektaşiler

Turabi'nin sözü haktır
Gerek dinle gerek baktır
Gönlümde garazım yoktur
Güldestedir Bektaşiler

* * *

Dama Attım

Yöresi:
Bünyan

Kaynak:
Adnan Türközü

Dama attım değnekleri
Kız ürküttün leylekleri

Yar döne döne döne
Ağam çelebi çelebi

Taşlı bayır bağ olur mu
Kara üzüm ağ olur mu

Yar döne döne döne
Ağam çelebi çelebi

Komşu kızını sevenin
Yüreğinde yağ olur mu

Yar döne döne döne
Ağam çelebi çelebi

Sürüler İçinde

Yöresi:
Keskin

Kaynak:
Hacı Taşan

Sürüler içinde sürmeli koyun
Şafaklar atıyor sarhoşum uyun
 A canım gel uyu
Son kadehte yaptın bana bir oyun

(Bağlantı)
Niyandasın sürmeli palazım niyanda
Had'aman niyanda
Ellerim saz çalar gözüm ilhvanda
Had'aman ilhvanda

Aşağıdan gelir gelinin göçü
Gelin mi ettiler canımın içi
 A canım gel içi
Beş sene sakladım verdiğin saçı

(Bağlantı)

İki çeşme yaptım altın oluklu
Suyunu bağladım alabalıklı
 A canım balıklı
Bir yar sevdim o da benden yanıklı

(Bağlantı)

* * *

Başına Bağlamış

Yöresi:
Silifke

Kaynak:
Cavit Erden

Başına bağlamış astar
Göster cemalin göster

Ah eyledim vah eyledim
Yar kapına kul eyledim

Gelmem diye naz eyledim
Sarsam olmaz mı sevsem olmaz mı

Evvelim Sen Oldun

Neşet Ertaş

Cahildim dünyanın rengine kandım
Hayale aldandım boşuna yandım
Seni ilelebet benimsin sandım
Ölürüm sevdiğim zehirim sensin
Evvelim sen oldun abirim sensin

Sözüm yok şu benden kırıldığına
Gidip başka dala sarıldığına
Gönül inanmıyor ayrıldığına
Gözyaşım sen oldun kahrım sensin
Evvelim sen oldun abirim sensin

Garip'im can yakıp gönül kırmadım
Senden ayrı ben bir mekan kurmadım
Daha bir gönüle ikrar vermedim
Batınım sen oldun zahirim sensin
Evvelim sen oldun abirim sensin

• • •

Dostun Dergahı*

Aşık Miskini

Dostun dergahına tövbeyle giren
Doğru iman eyler pirden sayılır
Körletip nefsin zincire vuran
Eline beline emin sayılır

Bulunmaz değeri gevher taşının
Tadına doyulmaz dostluk aşının
İyilik nişanı iyi kişinin
Kötülük nişanı kimden sayılır

Sadık Miskini der hakkı zikreyle
Yiyip içtiğine bin şükür eyle
Derin düşün hele bir fikir eyle
Yaradan kim bu yer kimden sayılır

* *İsmail Özden* tarafından bestelendi.

Ezel Bahar Geldi

Aşık Ali

Ezel bahar geldi kalkın gidelim
Ayrılık çetindir yar nasıl edelim
Gelin hey erenler seyran edelim
Gönül havası var deli bülbültün

Gül bitince o da bile bitiyor
Güle aşık olmuş yar yanıp tütüyor
Seher vakti garip garip ötüyor
Ne güzel sesi var deli bülbültün

* * *

Bu Gönlüm*

Aşık Perişan

Bu gönlüm de yükseklerden uçarken
Her yer oldu bana düz Karadeniz
Ellerin bağında güller açarken
Bizim bağa geldi güz Karadeniz

Kar fırtına vardır amma kış değil
Çileli yaşarım gönlüm hoş değil
Bilinçli gezersin kafan boş değil
Almanya Türkiye gez Karadeniz

Bana bir verirken ele on vermiş
Durmuş eli dili saza son vermiş
Duyar isen birgün aşık can vermiş
Yetiş cenazeme tez Karadeniz

Garip gönlüm şu dünyadan bezmedi
Güzel gördü boydan boya süzmedi
Yazılan kitaplar beni yazmadı
Aşık Perişan'ı yaz Karadeniz

* İlk kez yayımlanıyor.

Aşık Perişan'la yaklaşık 18 yıl aradan sonra yeniden karşılaştığımızda bana söylemişti bu türküyü.

Elveda

Yöresi:
Artvin

Kaynak:
Mehmet Koç

Esti ruz-i kasım sarardı dağlar
Bozuldu şirvanı dağlar elveda
Döküldü gazeller sarardı güller
Ötmüyor bülbüller bağlar elveda

Sefinimiz gam gölüne cerh oldu
Yandı bu vücudum nara gark oldu
Dolandı sinnimiz tamam kırk oldu
Elden gitti civan çağlar elveda

Der *Saidi* felek ile besteyim
Karalar giymişim daim yastayım
İlaç kar eylemez yaman hastayım
Unutmasın bizi sağlar elveda

* * *

Yari Özlerim*

İsmail İpek

Yine efkarlandım yari özlerim
Gönül kalk gidelim o yara doğru
Göremezsem kışa döner yazlarım
Gönül kalk gidelim o yara doğru

Yarin cemalini görmek isterim
Eşiğine yüzüm sürmek isterim
Varıp divanına durmak isterim
Gönül kalk gidelim o yara doğru

Dertli *İpek* hayalimde yaşarım
Sevdan ile dolup dolup taşarım
Aşkın ile yüce dağlar aşarım
Gönül kalk gidelim o yara doğru

* *Mehmet İpek* tarafından bestelendi.

Kaleden İndim Ancak

Yöresi:
Sivas

Kaynak:
Osman Şan

Kaleden indim ancak
Dudum aman aman aman
Elimde yeşil sancak
Eşim eylen eylen eylen

Kaleden iniyordum
Çevirsen dönüyordum
Aşkından kibrit oldum
Üfürsen yanıyordum

Kaleden indim düze
Su bağladım nergise
Yedi yıl hizmet ettim
Bir ela gözlü kıza

• • •

Koca Kuş

Yöresi:
Balıkesir

Kaynak:
Arif Eren

Koca kuşun yüksektedir oyunu
Değme bir şahine vermez payını

(Bağlantı)

Yarım senin nerelerin vay vay
Harap olmuş gül gibi tenin
Allı şalvar aman
Petekte bal var aman
Gelirse al gel aman
Gelmezse dön gine yalvar aman
Eğmelendir yarimi
Düğmelendir yarimi
Sürmelendir yarimi al gel aman

Koca kuşun kanadını eğerler
Güzellerin hatırına değerler

(Bağlantı)

Soğuk Su Başında

Yöresi:
Boğazlıyan

Kaynak:
Mevlîde Kayhan

Soğuk su başında yedim kebabı
Kimler olsun nazlı yarin sebebi

Soğuk su başında yedim çerezi
Nerde kaldı ahbapların birazı

Soğuk su başında esbap yumuşlar
Yuyup yuyup gül dalına komuşlar

Soğuk su başında gördüm gelini
Gümüş kemer sıkmış ince belini

* * *

Olsun

Neyzen Tevfik

Hicran kucağında tuttuğun sırdaş
Çağlamış bulanmış durulmuş olsun
Sözüne sazına güven de yanaş
Kulağı ezelden burulmuş olsun

Boş kafa gezdiren seyyahlar gibi
Keşkülünün delik çıkması dibi
Ariften anlasın seçsin garibi
Hakikat yolunda yorulmuş olsun

Taban tepmiş olan gam kervanında
Dostunu konuklar tatlı canında
Koçlar gibi duran pir meydanında
Aslanlar yurdunda kurulmuş olsun

Gel dese de bakma nakes aşına
Bir fırsat arar da kakar başına
Dostun namert dehrin mihenk taşına
Felaket pazarında vurulmuş olsun

Duysun aşkın elindeki rebabı
Okunsun alnında çile kitabı
Neyzen gibi günahkarın hesabı
Mezara girmeden sorulmuş olsun

Gidelim (*Emirdağ Türküsü*)

Aşık Haydar Öztürk

Emirdağlarına kara gidelim
Ayvadın usandık nara gidelim
Buranın güzelleri gönül eylemez
Gönül eyleyecek yere gidelim

Emirdağların buzu mu olur
Kanatlı kapının tozu mu olur
Bir yiğit de sevdiğini almazsa
Aldığı gelinde gözü mü olur

Emirdağlarında gönlüm kederli
İçim kan ağlıyor yarım gideli
Ne mekanım belli ne yurdum belli
Kanat ver ki mevlam yare gidelim

* * *

Yüklendi Barhanam (*Necip Türküsü*)*

Yöresi:
Sivas

Kaynak:
Aşık Veysel

İhtiyat mı etti de geri bakmaya
Ne hak geldi kefenini biçmeye
Sıva kollarını suyum dökmeye
Necip sana kurban derim söylemez

Hasta dediler de geldim yanına
Şifa geldi desem kıyma canına
Böyle işler düşer miydi şanına
Onun için küstüm Necip söylemem

Yüklendi barhanam çekildi göçüm
Bağışla günahım affeyle suçum
Necip'i görmeye gelmedin niçin
Necip sana kurban derim söylemez

* Orta Anadolu'da bu türkünün değişik çeşitlemeleri bulunmaktadır. Örneğin *Kırşehir* ve *Yozgat* yöresinde bozlak formunda yaygın olarak söylenen bir biçimi, *TRT* arşivinde de aynı adla ve *Mubarrem Ertay* kaynaklı olarak kayıtlıdır.

Hatırına Düşmez (Yareli Turna)

Yöresi:

Kaynak:

Zile

Mahmut Salan

Hatırına düşmez sormaz halimden

Kirpikleri siyah kalem kaşlı yar

Turnam turnam turnam turnam

Yareli turnam allıdır sunam

Fikrin zikrin çıkmaz oldu aklımdan

Kendi melül melül gözü yaşlı yar

Turnam turnam turnam turnam

Yareli turnam allıdır sunam

Gönül aşk atına binip yarışmaz

Gam-ı hicran devranına karışmaz

Turnam turnam turnam turnam

Yareli turnam allıdır sunam

Çoktan beri küsülüüz barışmaz

Benim ilen mercimeği taşlı yar

Turnam turnam turnam turnam

Yareli turnam allıdır sunam

Dertli ser-i sefil gurbet ellerde

Bir zaman şöhreti gezer dillerde

Turnam turnam turnam turnam

Yareli turnam allıdır sunam

Yarım gelir deyi gözü yollarda

Anadan gülmedim garip başlı yar

Turnam turnam turnam turnam

Yareli turnam allıdır sunam

Bilemem

Aşık Şerrafi

Varıp vefasız derdimi yansam
Darılır mı darılmaz mı bilemem
Açsam kollarımı boynuna sarsam
Sarılır mı sarılmaz mı bilemem

Güneş tepelerden çoktan aşmıştır
Ecel eşiğine yol yanaşmıştır
Zülüfler perişan tel dolaşmıştır
Örülür mü örülmez mi bilemem

Gayet yücelerden engine bakar
Vefasız sevdası sinemi yakar
Bahar seli gibi bulanık akar
Durulur mu durulmaz mı bilemem

Şerrafi der bakın yandıkça yandım
Yaşım gitti elli beşe dayandım
Vefasız kapını boşa mı çaldım
Girilir mi girilmez mi bilemem

* * *

Gönül Sabreyle

Aşık Daimi

Menzil almak ister isen
Gönül sabreyle sabreyle
Dostu bulmak ister isen
Gönül sabreyle sabreyle

Sabredenler menzil alır
Sabretmeyen yolda kalır
Sabreden maksudun bulur
Gönül sabreyle sabreyle

Daimi coş edip çağla
Pervaneni nare dağla
Öz gönlünü hakka bağla
Gönül sabreyle sabreyle

Lofçalı

Yöresi:

Hatay

Kaynak:

Mehmet İpekçi

Lofça'nın ardında kaya
Kayadan bakarlar aya
Canım Lofçalı Lofçalı
Doldur a fincanı fincanı

Lofça'nın altında pınar
Lofçalım pınardan döner
Canım Lofçalı Lofçalı
Doldur a fincanı fincanı

Lofça'nın altında kuyu
Lofçalımın kibar huyu
Canım Lofçalı Lofçalı
Doldur a fincanı fincanı

* * *

Bilmiş Ol

Aşık Kerem

Gönül geçmez senden ey yüz ü mahım
Ölünce severim seni bilmiş ol
Hakkın emri ile Azrail canım
Alınca severim seni bilmiş ol

Rahmet kapısına tutmuşum yüzüm
Hak için söylerim ben her bir sözüm
Sanki musallada halk da namazım
Kılınca severim seni bilmiş ol

Cemalin görünce aklım oldu çak
Hub yaratmış seni ol zatı pak
Mezarım içinde gözlerime hak
Dolunca severim seni bilmiş ol

Kerem der seyrettim halkı cananı
Kişi sevdiğine bulur bahani
Yevmi mahşerde de hakkın divanı
Olunca severim seni bilmiş ol

Hey Ağalar

Yöresi:

Artvin

Kaynak:

Mehmet Muratoğlu

Hey ağalar size tarif eyleyim
Alem taciz oldu virdimden benim
Ağlayarak gözü yaşlı giderim
Ayrılan vatandan yurdumdan benim

Köylü yüz çevirdi cümlesi küstü
Kiminin yareni kiminin dostu
Elamandır kement kollarım kesti
Hiç kimse anlamaz derdimden benim

Der *Şamili* gezdiğim bağlar elveda
Emek sarfettiğim çağlar elveda
Validem yaş döker ağlar elveda
Kardeşim gönderir ardımdan benim

• • •

Bu Kadar Cevretme*

Yöresi:

Turhal

Kaynak:

Mehmet Aslan

Bu kadar cevretme aziz sultanım
Ne olur insafa gel bazı bazı
Lütf u ihsan eyle çeşm-i maralım
Yaralı gönlümü sar bazı bazı

Coşkun sular gibi çağlayıp akma
Aşkın hançerini sineme çakma
Noksanım var ise kusura bakma
Bildiğinden şaşar kul bazı bazı

Sefil Kemter eydür leb-i balımsın
Canımın cananı servi dalımsın
Sen bir merhametli gönlü ganisin
Bendelere selam sal bazı bazı

* Sonraki sayfada verdiğim, *Muzaffer Sarısözen*'in *Antepli Aşık Hasan Hüseyin*'den derlediği benzer sözlü bir türkü daha bulunmaktadır.

Bu Kadar Cevretme

Aşık Hasan Hüseyin

Bu kadar cevretme aziz sultanım
Ya n'olur insafa gel bazı bazı
Halime rahmeyle ruh-i revanım
Bendene keremler kıl bazı bazı

Sen arıfsın ne dediğim bilirsin
Yaralı gönlüme melhem olursun
Ben geldikçe melul mahzun durursun
Şad eyle gönlümü gül bazı bazı

Coşkun çaylar gibi bulanıp akma
Gayzeyi hançeri sineme çakma
Çok ise günahım kusura bakma
Bildiğinden şaşar kul bazı bazı

Hüseyin'im der ki leb-i balımsın
Canımın cananı selvi dalımsın
Ne bir merhametsiz kanlı zalımsın
Perişan gönlümü al bazı bazı

• • •

Her Sabah Her Sabah

Aşık Veysel

Her sabah her sabah suya giderken
Yar yolunda toprak olsam toz olsam
Bakıp dört köşeye seyran ederken
Kara kaş altında ela göz olsam

Üğrünü üğrünü giderken yola
Niçe dilsizleri getirir dile
Gövel ördek gibi inerken göle
Ya bir şahin olsam ya da baz olsam

Veysel ördek olsun sen de göl yarım
Yeter gayrı Kerem eyle gel yarım
Lale sümbül mor menekşe gül yarım
Sen bir çiçek olsan ben de yaz olsam

Ekin Ektim öllere

Yöresi:

Ladik

Kaynak:

Kadir Üstündağ

Ekin ektim çöllere
Yoldurmadım ellere
On üçünde yar sevdim
Ondan düştüm dillere

(Bağlantı)

Ah seni gidi oyunbaz
Edasına doyulmaz
Şekerlenmiş yanaklar
Bakmayınan kanılmaz

Ekine firaz derler
Güzele beyaz derler
Her kime derdim yanam
Bu dert sana az derler

(Bağlantı)

Ekin ektim gül bitti
Dalında bülbül öttü
Ötme ey garip bülbül
Yarım gurbete gitti

(Bağlantı)

• • •

Bağa Girdim

Yöresi:

Şarköy

Kaynak:

Mustafa Karaer

Bağa girdim bağ budanmış bağa bülbül dadanmış
On beş yaşında Nazife de hanım kimlere aldanmış

Çıktım Şarköy'ün yoluna sıra sıra zeytinler
On beş yaşında Nazife de hanıma yazık ettiler

O tepeden bu tepeye oyun olur mu
On beş yaşında Nazife de hanıma doyum olur mu

Kardeş Gitme

Yöresi:

Urfa

Kaynak:

Cemil Canıkat

Kardeş gitme Diyarbekir düzüne

Kızlar peri olsa bakmam yüzüne

Çıkıp gurbet ele ağlattın beni

Kardeş kalk gidelim Urfa'ya doğru

Kardeş kalk gidelim sılaya doğru

Kardeş o dağlarda dağların mı var

Mor sümbüllü güllü bağların mı var

Gurbet elde ağlayan bir yarin mi var

Kardeş kalk gidelim Antep'e doğru

Gurbet benim ciğerimi dağladı

Cihan Köprüsünü aşıp geçelim

Başpınar'ın karlı suyun içelim

Gurbet kalesini tezce geçelim

Kardeş kalk gidelim Urfa'ya doğru

Gurbet benim ciğerimi dağladı

• • •

Harmana Sererler

Yöresi:

Emirdağ

Kaynak:

Halil Taşdağıtıcı

Harmana sererler sarı samanı

Hiç gitmiyor Emirdağ'ın dumanı

Gel otur yanıma canım sevdiğim

Ayrılık mı olur yayla zamanı

Hacerli çeşmesi bir ince yoldur

Doldur nazlı yarım testini doldur

Eninde ağlattın sonunda güldür

Eni de bir sonu da bir dünyanın

Bizim yaylalarda gonca gül olmaz

Boşla deliliği dağlar yol olmaz

Elin kızı kendi gelip yar olmaz

Varıp kapısına yalvarmayınca

Kara Gözlüm*

Karac'oğlan

Kısmet olup ben bu elden gidersem
Dünyalar durdukça kal kara gözlüm
Gurbet elden kem haberim gelende
Başının çaresin bul kara gözlüm

Bağlara kurulmuş bir tuğca düğün
Sinemin üstüne koydun bir düğüm
Kız yarımaya hasta diyorlar bugün
Hastayım yanıma gel kara gözlüm

Aşık aşığında bilir suçunu
Cennet sandım kız koynunun içini
Taramış zülfünü dökmüş saçını
Göğsünün üstüne tel kara gözlüm

Aşık aşığında bulur hevesin
Kömür sandım kız kaşların karasın
Yoksa sen kapına kul mu ararsın
İşte ben kapına kul kara gözlüm

Halep'in çevresi gül ile diken
Ayrılıktır benim belimi büken
Sinesin sineme sarayım derken
Ayrıldılar bizi bil kara gözlüm

Ey der *Karac'oğlan* duman var imiş
Yardan ayrılması yaman zor imiş
Ela göz üstünü perçem bürümüş
Yanağın çevresi lal kara gözlüm

* Sonraki sayfalarda da bir benzerini aktardığım ve değişik kaynaklarda bazı dört-lükleri aynı ya da benzer uyaklı bir şiir bulunmasına karşın *Noksani'nin (İbrahim Muratoğlu)* elyazmalarındaki bu biçimiyle ilk kez yayımlanıyor.

Boyakçının Gelini

Yöresi:

Erciş

Kaynak:

Hüsamettin Subaşı

Boyakçının gelini

Boyar boyar elini

Zalım babanın kızı

Koymaz tutam elini

Su gelir taşa değer

Kirpikler kaşa değer

Ele bir yar sevmişim

Yedi kardeşe değer

Boyakçının gelini

Boyar boyar elini

Zalım babanın kızı

Koymaz tutam elini

Boyakçının gelini

Boyar boyar elini

Zalım babanın kızı

Koymaz tutam elini

Edremit kirazları

Ne hoş olur yazları

Ciğerimi yakıyor

Celep bağı kızları

Boyakçının gelini

Boyar boyar elini

Zalım babanın kızı .

Koymaz tutam elini

* * *

Altın Tas İçinde

Yöresi:

Kütahya

Kaynak:

Hisarlı Ahmet

Altın tas içinde kınam ezdiler

Gümüş tarak ile zülfüm çözdüler

Yatsıya varmadan başım bozdular

Irak yakın deme anam gel bana

Kızım işkence çeker diye ağlama

Ayağında Mesi Var

Yöresi:

Uşak

Kaynak:

Muzaffer Sayan

Ayağında mesi var
Başında mor fesi var
Yaslan dağlar göreyim
Ardında yar sesi var

Ceviz dalı eğmeli
Kaş kirpiğe değmeli
Benim olmecek yari
Sevip de neylemeli

Köprünün altı çiçek
Bunu kimler biçecek
Benim nazlı yarimden
Gönlüm vaz mı geçecek

İndim nane biçmeye
Eğildim su içmeye
Yar karşıdan gelirken
Kanatlandım uçmaya

* * *

Sebep Sen Oldun

Aşık Nurşani

Bu hale gelmeme sen sebep oldun
Tufan mısın yağmur musun sel misin
Kötü günlerimi bir fırsat bildin
Düşman mısın dost mu bilmem el misin

İnandım sözüne candan dinledim
Düşeli sevdana nice inledim
Ne olduğun meçhul sanma anladım
Sazımda inleyen sırma tel misin

Bir defa kötüye çıkınca adım
Kalmadı burada düzenim tadım
Sana erişmekti en son muradım
Yoksa *Nurşani*'ye sen ecel misin

Yüce Dağbaşında (*Hubyar Semahı*)

Yöresi:

Yıldızeli

Kaynak:

Ali Sultan

Yüce dağbaşında bir kuş uçurdum
 Ana nenni nenni bir kuş uçurdum
Ben meylimi bir güzele düşürdüm
 Dilber nenni nenni düşürdüm
Duydum nazlı yarım yad eller almış
 Nenni nenni nenni yad eller almış
Sağlam idim ben aklımı şaşırdım
 Nenni nenni nenni vallah şaşırdım

Ceylan bakışına kurban olduğum
 Nenni nenni nenni kurban olduğum
Sallanma karşımda öldürme beni
 Ab gülüm gülüm yürüsene yavrurum
Mecnun edip beni de düşürdün çöle
 Ab gülüm gülüm düşürdün çöle
Kerem gibi burda da yandırma beni
 Ab gülüm gülüm yürüsene yavrurum

Yürü güzel yürü yolundan kalma
 Ana nenni nenni yolundan kalma
Her yüze gülteni dost olur sanma
 Dilber nenni nenni dost olur sanma
Ölümden korkup da sen geri dönme
 Ana nenni nenni sen geri dönme
Yiğidin alnına yazılan gelir
 Dilber nenni nenni yazılan gelir

Bu kadar sallanma öldürdün beni
 Ana nenni nenni öldürdün beni
Ölürüm de unutmam sevdiğim seni
 Ab gülüm gülüm yürüsene yavrurum
Bırakın sallansın da nazlı gelini
 Ab gülüm gülüm nazlı gelini
Güzelin döndüğü de meydan öğünsün
 Ab gülüm gülüm gülsene canım

Yol Etmeden Gel

Şekip Şabadoğru

Gözlerim yağmurla dolu bir bulut
Boşanıp dünyayı sel etmeden gel
Dilerim bir çeşme dol kesme umut
Taşıp ovaları göl etmeden gel

Bağlandım sevdana sır vermem yada
Cemalin görenler düşer feryada
Acımadık insan kalmaz dünyada
Keder dağım yakıp kül etmeden gel

Senelerdir ateşine yanarım
Sensiz derya olsam bile donarım
Senin için akar bendim pınarım
Ben sende yaşıyom el etmeden gel

Bazen gök kubbede bazen toprakta
Bilmeyen çözemez gizli bir nokta
Sen dalımda meyva *Şekip* yaprakta
Beni yol bilmeze yol etmeden gel

* * *

Ne Dersin (UH)

Neşet Ertaş

Gönül arz ediyor dostu görmeyi
Engel bırakmıyor buna ne dersin
Eller beğenmezken balı hurmayı
Evdeki tükenen una ne dersin

Kimi yaptığından övünür durur
Kimi pişman olmuş dövünür durur
Kimi bağıryanmış göğünür durur
Kerem gibi dolaşan kula dersin

Kimi tatlı dilli güler yüzlüdür
Kimi taştan ağır katı sözlüdür
Sormayın *Garip*'in derdi gizlidir
Gizli gizli yanan küle ne dersin

Acem Ülkesinde

Yöresi:
Erzurum

Kaynak:
Mubarrem Akkuş & Arif Sağ

Acem ülkesinde eyledim kaldım *Sana kurban*
 Gel gel hele hele gel
 Gel gel yavaş gel
 Aman Allah ölürem gel
 Aman Allah yanaram gel

Acem ülkesinde bir güzel gördüm *Sana kurban*
 Gel gel hele hele gel
 Gel gel yavaş gel
 Aman Allah ölürem gel
 Aman Allah yanaram gel

* * *

Olur mu*

Aşık Şahgüzel

Talibim varsam pirime
Baksam ala gözlerine
Pirimin gözü üstüne
Göz olur mu göz olur mu

Hak için gelmiştir dile
Söyleşir canları ile
Mürşidin sözü üstüne
Söz olur mu söz olur mu

Bakma sevda çektiğime
Yanarım can dost derdiyle
Hakkın ateşi üstüne
Köz olur mu köz olur mu

Canlar dergahta derilse
Adem nefsinı öldürse
Hakkın sevgisi üstüne
Haz olur mu haz olur mu

* İlk kez yayımlanıyor.

Mezarımın Taşı

Yöresi:
İzmir

Kaynak:
Yöre Ekibi

Mezarımın taşı Bozdağ'a karşı
Üstünün toprağı gözümün yaşı
Çakırcalı'yı vurdular akşama karşı
 Uyan anam uyan gör neler oldu
 Karıncalı dağbaşı kan ile doldu

Çekin kırıatımı binek taşına
Kollarım ermiyor eyer kaşına
Karıncalı dağda geldi düşman karşıma
 Uyan anam uyan gör neler oldu
 Karıncalı dağbaşı kan ile doldu

* * *

Düşman Değilim*

Aşık Külhani

Tüm insanları severim
Cana düşman değilim ben
İnsanlığa canım kurban
Dine düşman değilim ben

Gücüm yettiğine çökmem
Suçlu gibi dağa çıkmam
Korkma kem gözüyle bakmam
Sana düşman değilim ben

Sözüm sözdür geri caymam
Yemin ettim halkı soymam
Kimsenin canına kıymam
Kana düşman değilim ben

Yanık *Külhani*'nin bağı
Bu bir insanlığa çağrı
İster Sivas ister Ağrı
Van'a düşman değilim ben

* *Abdullah Papır* tarafından bestelendi.

Abdal Olsam

Yöresi:

Zile

Kaynak:

Murtaza Kurt

Abdal olsam şallar giysem eğnime
Gezen abdallara eş deli gönül
Ta ezelden aşıkların kalbine
Değer iragipten taş deli gönül

Bir hüsn ü güzele meylimi verdim
Kalbimde ikrarımda dilimde virdim
Ben dostu gördükçe artıyor derdim
Aksın gözlerimden yaş deli gönül

Sen özünü erenlerden ayırma
Zamane halkına sırrın duyurma
Alem sele gitmiş yanıp kayırma
Sen kendi sevdanla coş deli gönül

* * *

Kara Bahtım (UH)*

Yöresi:

Sivas

Kaynak:

Feyzullah Çınar

Girdab-ı mihnete kapandım kaldım
Vermedin bir yandan ses kara bahtım .
Anladım gâfilsin uykuya daldın
Yeter poyraz ol da es kara bahtım

Dünyada bir candan korkulmaz iken
Pençemden kimseler kurtulmaz iken
Aslana kaplana yırtılmaz iken
Yedirdin çakala pes kara bahtım

Dertli'ye çıkar mı bu yolun ucu
Şimdi farkedemez altını tuncu
Evvel beğenmezdin mesi pabucu
Dedirdin çarığa mes kara bahtım

* Yine *Feyzullah Çınar* tarafından kırık hava olarak söylenen *Seyranı*'nin benzer içerikli ve sözlü bir türküsüne 'Ela Gözlüm' adlı araştırmamda yer vermiştim.

Can Hatice

Yöresi:
Azerbaycan

Kaynak:
Huşeng Azəroğlu

Yatırdım yatırdım dan sesine
Tiskindim tiskindim can sesine
 Havar havar can Hatice
 Gözleri mercan Hatice
 Ben sana kurban Hatice

Ayağına başmak yaraşır
Eynine giymek yaraşır
 Havar havar can Hatice
 Gözleri mercan Hatice
 Ben sana kurban Hatice

Yap aşağın çayeledi
Tafta köyneğin lay eyledi
 Havar havar can Hatice
 Gözleri mercan Hatice
 Ben sana kurban Hatice

• • •

Gönül Bin Eğlence*

Aşık Noksani

Gönül bin eğlence nazdan ayrılmış
Efkarda mı yoksa ah u zarda mı
Yeşil baş sunalar güller nic'olmuş
Dostlar pazarında ziyankarda mı

Gelecek günleri hayırsız sanma
Bin türlü cilveye naza inanma
Boyalı pudralı kıza aldanma
Akıl yaşta mıdır yoksa serde mi

Noksan'ım günlerim ah u zar oldu
Aşkın çiçekleri sarardı soldu
Ağardı saçlarım ihtiyar oldu
Ah bülbül misali gülde harda mı

* İlk kez yayımlanıyor.

Gel Gönül Seninle

Aşık Ali İzzet

Gel gönül seninle bir ant edelim
Bu zalımı vatanda kalmamasına
Gani bundan dem yurduna göçelim
Bağlasınlar beni salmamasına

Yandım ey gaziler yandıkça yandım
Her dostun sözüne inandım kandım
Gayrı el sözünden bestdim usandım
Giderim gurbete gelmemesine

Kim ister gurbeti ıssız çölleri
Su toprak gezdirir garip kulları
Bir kırık saz ilen gurbet elleri
Yaslan *Al'İzzet'e* ölmemesine

* * *

Öldür Güzel*

Aşık Devranı Baba

Saçının her teli bir darağacı
Birine sen beni as öldür güzel
Gel benim sultanım başımın tacı
Aşkımı gönlüne yaz öldür güzel

Dertlerim depreşti seni görünce
Ölürüm yoluna kendi kendimce
Saçlarını açıp geri örünce
Beliğini dola tez öldür güzel

Kurban olim basıp gittiğin ize
Tarifin anlamın hiç sığmaz söze
Devranı Baba adak olmuştur size
Götürüp pirlere kes öldür güzel

* İlk kez yayımlanıyor.

Görsünler Beni

Mublis Akarsu

Açığım yok kapalım yok dünyada
Ne ise ahvalım sorsunlar beni
Bir kimseye vebalım yok dünyada
İster sevip ister kırsınlar beni

Dilim dönmez nedir gavur Müslüman
Duman ateş demek ateş de duman
Enelhak bağına girdiğim zaman
İster kesip ister yüzünler beni

Allah kul yaratmış biri de benim
Kimden kaldı benim imanım dinim
Ne şeytan tanırım ne de peri cin
Konuşan insanım görsünler beni

Okudum Kuranı edep erkânı
Yaptığım secdenin kıblesi canlı
Gerdeksiz gecede bir delikanlı
Ölü bir geline versinler beni

Akarsu'yum boşa güldükten sonra
Azrail yok imiş öldükten sonra
Gönül tahtım harap olduktan sonra
Bir kuru hasıra sarsınlar beni

* * *

Karşıdan Karşıya

Yöresi:
Sivas

Kaynak:
Muzaffer Sarısözen

Karşıdan karşıya hergeden komşu
Yağlıgını cebimden düştü gördün mü
Senin ile beni uygun görmüşler
Aramızdan biri geçti gördün mü

Irmak kenarında bir çift kazım var
Ölene dek dilber sende gözüm var
Tenha yerde sana bir çift sözüm var
Tütünü çıkmadık dert ettin bana

Bahçede Yeşil Çınar

Yöresi:
Diyarbakır

Kaynak:
Celal Güzelses

Bahçede yeşil çınar
Boyun boyuma uyar
Ben seni gizli sevdim
Bilmedim alem duyar

(Bağlantı)
Aman gülüm nananay
Top kaküllüm nananay
Nanay kibar yarım
Nay nanay ay nay

Bahçelerde gül varı
Var git ellerin yarı
Sen bana yar olmazsın
Yüzüme gülme bari

(Bağlantı)

* * *

Munzur Suyu

Fırat Cankat

Bazı durgun bazı coşkun akarsın
Munzur suyu böyle akışın niye
Bazı dost görünür düşman bakarsın
Munzur suyu böyle akışın niye

Durgunluğun korkutuyor insanı
Coşkunluğun inletiyor her yanı
Tez alırsın suladığın fidanı
Munzur suyu böyle akışın niye

Fırat Cankat sıla sevdası gibi
Hozat gelininin edası gibi
Aliş'in Zarif'e sevdası gibi
Munzur suyu böyle akışın niye

Elmaların Yongası

Yöresi:

Konya

Kaynak:

Abmet Özdemir

Elmaların yongası

Haydi sağ cebinde aynası

Aman sağ cebinde aynası

Aslanım aman aman aman ey

Aman aman aman aman

Vay vay

İki duvar arası

Haydi hovardalar yaylası

Aman hovardalar yaylası

Aslanım aman aman aman ey

Aman aman aman aman

Vay vay

Hop tara leyli leyli leyli ellerine

Sarılaydım o incecik bellerine

Elmaların incesi

Haydi dibindedir goncası

Aman dibidedir goncası

Aslanım aman aman aman ey

Aman aman aman aman

Vay vay

Diz dize otururken

Haydi çıka geldi amcası

Aman çıka geldi amcası

Aslanım aman aman aman ey

Aman aman aman aman

Vay vay

Hop tara leyli leyli leyli ellerine

Sarılaydım o incecik bellerine

• • •

Evlerim Evlerim

Yöresi:

Tefenni

Kaynak:

Abmet Yamacı

Evlerim evlerim hani yaman evlerim

Ben onun içinde gönlüm aman eylerim

Süslü Al'yem aman aman eylerim

Evlerim evlerim hani yaman kaldırım

Kaldırımdan düştüm gelin beni kaldırdın

Süslü Al'yem aman aman kaldırın

Evlerim evlerim hani yaman boyunca

İçinde yatmadım üç gün boyunca

Süslü Al'yem aman aman boyunca

Makaram Sarı Bağlar

Yöresi:
Diyanbakır

Kaynak:
Selahattin Mazlumoğlu

Makaram sarı bağlar
Kız söyler gelin ağlar
Niye ben ölmüş müyem
As'yein karalar bağlar

(Bağlantı)
O perde o perde
Zülfün yüzüne perde
Devriyeler sardı da bizi
Meğer kaderim böyle

Makarada ipliğim
As'yem benim kekliğim
Hiç aklımdan çıkmıyor
Tenhalarda öptüğüm

(Bağlantı)

Sarı gülü derende
İnsaf senin nerende
Kabahat sende değil
Sana gönül verende

(Bağlantı)

* * *

Fadimem Süslü Gezer

Yöresi:
Kayseri

Kaynak:
Abmet Gazi Ayhan

Fadimem süslü gezer
Ayağı mesli gezer

Fadimem
Fadimem

Fadimemsin benimsin
Ciğerimsin canımsın

Fadimem
Fadimem

Subaşımda ağlama
Ciğerimi dağlama

Fadimem
Fadimem

Arzuladım Geldim

Aşık Kerem

Arzuladım geldim Karadağ seni
Nedir bu çektiğim elinden senin
Aktı çeşmim yaşı Ceyhan'a döndü
Acep kimler geçer selinden senin

Dilerim başına samyeli essin
Şu kara bağırını taşçılar kessin
Elvan çiçeklerin yansın tutuşsun
Kimseler kok'ınasın gülünden senin

Maralların azgın azgın aylar
Çeşmelerin derin derin kuyular
Bellerini kessin yad haramiler
Bezirgan geçmesin ilinden senin

Kerem der serinden duman gitmesin
Lale sümbül mor menevşe bitmesin
Bahçenizde yad bülbüller ötmesin
Han Aslı'nı geçmiştir yolundan senin

* * *

Kuşatma*

Aşık Emekçi

Deniz balığıyım kuşatma beni
Daha nice akvaryumda kalayım
Derinliklerine okyanusların
Dalacağım öleceksem öleyim

Ustasının yurdu denizin dibi
Denizin dibinde yüzer sahibi
Denizlerin sınırı yok yer gibi
Orda ne gurbetim ne de sılayım

Emekçi'yim kollarımı bağlardan
Keder bize miras kaldı çağlardan
Korunmak zorlaştı kara ağlardan
Avlansam da avcıları bileyim

* İlk kez yayımlanıyor.

Sevgi İnsana Yakışır

Mublis Akarsu

Gönül eliyle dikilen
Sevgi insana yakışır
Aşkın oduyla tutuşan
Sevgi insana yakışır

Seherde ağlayıp öten
Burcu burcu hasret tüten
Yusuf'u zindana atan
Sevgi insana yakışır

Sevgi haktan ibarettir
Gönüllerde işaretir
En büyük bir ibadettir
Sevgi insana yakışır

*Akarsu'*yum sevgi güzel
Dilde güzel telde güzel
Dosta giden yolda güzel
Sevgi insana yakışır

* * *

Attım Tabancamı

Yöresi:
Afyon

Kaynak:
Murat Çelebioğlu

Attım tabancamı da ateş almadı
Fani dünya kimselere kalmadı
Sensiz ben yattım da sabah olmadı
Gitme dedim yar boynuma sarıldı
Bize kısmet gurbet elden verildi
Verildi anam verildi ben yandım

Bir taş attım indi de gitti dereye
Hain düşman aldı beni araya
Hekim bakmaz iy'oleycek yaraya
Gitme dedim yar boynuma sarıldı
Bize kısmet gurbet elden verildi
Verildi anam verildi ben yandım

Şu Söğüt'te Bir Kuş Var

Yöresi:
Söğüt

Kaynak:
Mustafa Şimşek

Şu Söğüt'te bir kuş var
Kanaadında gümüş var
Gitti de yarım gelmedi
Elbet bunda bir iş var
Edasına yandım gel gel aman

Söğüt'ün gedikleri
Şekerdir yedikleri
Hiç aklımdan çıkmıyor
O yarin dedikleri
Edasına yandım gel gel aman

* * *

İkrar Verdim*

Pir Sultan Abdal

İkrar verdim ikrarımı güderim
Dönmezem ikrardan dilin ucundan
Eksikliğim vardı yollarda kaldım
Yolumu ararım yolun ucundan

Gelin seyredelim bad-ı sabaha
Yer gök bend olmuştur şems-i lemaha
Turnalar çıkmışlar bir seyrangaha
Ayrılmam katardan telin ucundan

Üstümüzde bir nur doğdu dolunmaz
Her kula bir sevda vermiş bilinmez
Ya Ali dünyada sensiz olunmaz
Çok emek sarfettim lalin ucundan

*Pir Sultan Abdal*ım Muhammet Ali
Yardımcımız olsun ol Hızır Nebi
Görmeyeli seni del'oldum deli
Halimi sormazam telin ucundan

* Süleyman Yıldız tarafından bestelendi.

Şu Lefke'nin Üstünü

Yöresi:
Osmaneli

Kaynak:
Rıdvan Cor

Şu Lefke'nin üstünü duman bürüdü
Zaptiyeler kol kol oldu yürüdü
Herkes de sevdiğini aldı yürüdü
 Ya n'oldu Lefke çayır çayır evleri
 Bize de mesken oldu çadır evleri

Şu Lefke'nin alt yanında bahçeler
Emine Hanım bohçasını bohçalar
Senin için de kazanılmış akçeler
 Ya n'oldu Lefke çayır çayır evleri
 Bize de mesken oldu çadır evleri

* * *

'Aşağıdan Gelen Güzel'

Karac'oğlan

Aşağıdan gelen güzel
Eğri bağlar başlarını
Küstünse gel barışalım
Sil gözünün yaşlarını

Evlerinin önü kuyu
Kuyudan alırlar suyu
Küçücüksün biraz büyü
Hesap ettim yaşlarını

Kara çalıda gül bitmez
Karga bülbül olup ötmez
Gündüz hayalimden gitmez
Gece girer düşlerime

Karac'oğlan işlerini
Bağışlarım suçlarını
Kız gezecek yollarını
Ayıklarım taşlarını

* Musa Eroğlu tarafından bestelendi. M. Eroğlu 3. dördlüğü okumayıp onun yerine 2. dördlüğü bağlantı olarak dördlük sonlarında yineliyor.

Allı Yeşilli Kızlar*

Yöresi:
Artvin

Kaynak:
Bekir Karadeniz

Merdivene yukarı
 Allı yeşilli kızlar pullu yeşilli kızlar
Çıksam odalarına
 Allı yeşilli kızlar pullu yeşilli kızlar
İki güzel yanyana
 Allı yeşilli kızlar pullu yeşilli kızlar
Girsem aralarına
 Allı yeşilli kızlar pullu yeşilli kızlar

Merdiven basak basak
 Allı yeşilli kızlar pullu yeşilli kızlar
Çıkma yukarı yasak
 Allı yeşilli kızlar pullu yeşilli kızlar
Paşadan emir geldi
 Allı yeşilli kızlar pullu yeşilli kızlar
Kızlara oğlan yasak**
 Allı yeşilli kızlar pullu yeşilli kızlar

Merdivenin başında
 Allı yeşilli kızlar pullu yeşilli kızlar
Bir ambar bir de çardak
 Allı yeşilli kızlar pullu yeşilli kızlar
Nazlı yarin elinde
 Allı yeşilli kızlar pullu yeşilli kızlar
Bir tabak bir de bardak
 Allı yeşilli kızlar pullu yeşilli kızlar

* İlk kez yayımlanıyor.

** Oyun sırasında erkekler, *kızlara oğlan yasak* diye söylerken kadınlar da *oğlanlara kız yasak* biçiminde söylüyorlar.

Olaydı

Erzurumlu Emrah

Bu suz-i zulmetten divana gönül
Neyleyim bir kerre azad olaydı
Cevr ile yıkılan virane gönül
Nail-i vasl olup abad olaydı

Bağ-ı vuslat olsa biganelere
Baykuş ser çekmezdi viranelere
Yanıp yakılmadan pervanelere
Ateşten olurdu incedad olaydı

Emrah'ını saldın bu ateşlere
Bak gözümden akan kanlı yaşlara
Böyle çalınmazdım taştan taşlara
Felekte ikbalim küşad olaydı

* * *

Erciyes Kralı (*Kozanoğlu Türküsü*)

Yöresi:
Kayseri

Kaynak:
Hasan Akalın

Erciyes kralı Harmancık yurdu
Nic'oldu dağların aslanı kurdu
Ara yerde kaldı Hacılar yurdu
Elin seni istiyor gel Kozanoğlu

Hele yar yurdu
Hele yar kurdu
Hele yar yurdu
Gel Kozanoğlu

Yar gelir de yaylasına inerdi
Varsan gelir etrafında dönerdi
Ha deyince beş yüz atlı binerdi
Elin seni istiyor gel Kozanoğlu

Hele inerdi
Hele dönerdi
Hele binerdi
Gel Kozanoğlu

Çadırın altında maya kuzular
Yanı yöresinde çağlar sızılar
Elin aşiretin seni arzular
Elin seni istiyor gel Kozanoğlu

Hele kuzular
Hele sızılar
Hele arzular
Gel Kozanoğlu

Kozan geldi iskeleye dayandı
Kılıcın kabzası kana boyandı
Maaşımız beş bin yüze dayandı
Elin seni istiyor gel Kozanoğlu

Hele dayandı
Hele boyandı
Hele dayandı
Gel Kozanoğlu

Bahçeye Gel ki Görem

Yöresi:

Erciş

Kaynak:

Hüsamettin Subaşı

Bahçeye gel ki görem
El uzat bir gül verem
Aramızda dağlar var
Ben sana nasıl gelim

*He güley be güley kurbanım
Şengüley Şengüley kibarım
He güley be güley kurbanım
Şengüley Şengüley kibarım*

Bahçede bar şirindir
Ayvadan nar şirindir
Ne anadır ne baba
Hepsinden yar şirindir

*He güley be güley kurbanım
Şengüley Şengüley kibarım
He güley be güley kurbanım
Şengüley Şengüley kibarım*

Bahçede bar olaydın
Saraydın solaydın
Bize göre yar mı yok
İstedim sen olaydın

*He güley be güley kurbanım
Şengüley Şengüley kibarım
He güley be güley kurbanım
Şengüley Şengüley kibarım*

* * *

Yel Benim

Aşık Şabsenem Bacı

Esti acı poyraz kalem yıkıldı
Evrenime göz eyledi yel benim
Yuvam ilmik ilmik oldu söküldü
Emeklerim az eyledi yel benim

Kınamayın beni kavim kardaşlar
Didemden akıyor kan ile yaşlar
Ey günümde hatır soran yoldaşlar
Dostlarımı yüz eyledi yel benim

Gahi girip bir kazanda kavruldum
Gahi hamur gibi olup yoğruldu
Duman olup gökyüzüne savruldum
Küllerimi toz eyledi yel benim

Şabsenem der bitmez feryad-ı zarım
Yüklendi barhanem kesildi karım
Ne kışım bellidir ne de baharım
Yazlarımı güz eyledi yel benim

Oldu Yine

Aşık Nihani

Elveda zamanı geldi yanaştı
Aşacağım dağlar kar oldu yine
Münevver ahbaplar fazla şan açtı
Dediğim tekellüm dur oldu yine

Hayıf olsun o yar bize uc olur
Böyle hasret kalsam halim nic'olur
Konuşup da ayrılması güç olur
Bu dünya başıma dar oldu yine

Der *Nihani* bakın ah figanıma
Bir aman bulunmaz bu hicranıma
Ayrılık yetiştirdi değdi canıma
Sinemin şehrinde pir oldu yine

* * *

Geldi Ha Geldi

Aşık Nihani

Şükür olsun yaradana çok şükür
Telli Mihribanım geldi ha geldi
Yaralarım firkat buldu sulandı
Dertlere dermanım geldi ha geldi

Benim yarım güzellerden seçilmiş
Cennetten boyuna hülle biçilmiş
Al yanakta taze güller açılmış
Afet-i devranım geldi ha geldi

Bilmem uykuda mı yoksa uyağa
Felek beni attı her renk boyaya
Hasta oldum kalkabilmem ayağa
Cesette bu canım geldi ha geldi

Nihani'yim içtim kırlar tasından
Gönül vazgeçmiyor gam libasından
Maral ürker olmuş avcı sesinden
Sürmeli ceylanım geldi ha geldi

Sen Gider İsen (UH)

Yöresi:
Urfa

Kaynak:
Kazancı Bedii

Sen gider isen seni kimden soram
Siyah zülfün mah yüzüne örem
Hasret kaldım gül yüzünü görem
 Dağlar aman çöller aman
 Kaderime el aman güzel aman
 Elim nenni gülüm nenni nenni

Gurbet ellerinde bir ben söyler ağlarım
Al üstüne karaları bağlarım
Nazlı yardan ayrı düştüm yonarım
 Dağlar aman çöller aman
 Kaderime el aman güzel aman
 Elim nenni gülüm nenni nenni

* * *

Derenin Kenarında

Osman Bicioğlu

Derenin kenarında
Yılanın kemikleri
Gene düştü peşime
Domuzun enikleri

Haburası neresi
Ören obası Ören
Konuşurken yarimlen
Var mıdır bizi gören

Kızılağaç benimsin
Geleklerin delinsin
Nerede buluşalım
Sen bir güzel güzelsin

Karşıda gomar foli
Dolu yağayı doli
Sarılsın boğazına
Kemençeci *Bic'oğlu*

Bir Bahar Almadım

Aşık Kerem

Bir bahar almadım çeşm-i eladan
Asla kurtulmadım derd ü beladan
Beklerim bir haber gelmez sıladan
Dağlar perde çekmiş aralarımız

Ben bihudum bir dün beni hürümüş
Aradım clerdime derman yoğumuş
Derd ü mihnet için ninem doğurmuş
Keşke taş doğuraydı analarımız

Ben *Kerem*'im elbet yarım bulurum
Korkarım ki gurbet ilde kalırım
İflah olmam ben bu dertten ölürüm
Han Aslı'm giyinsin karalarımız

• • •

Ne Kaçarsın

Aşık Kerem

Ne kaçarsın benden ey yüz ü mahım
Seni sever var mı benden ziyade
Ruz-i şeb durmayıp alırsın ahım
Aşığın ağlatma bundan ziyade

Kaşların yay mıdır kirpiğin ok mu
Bir kez ben de sana sarılısam çok mu
Hey zalim göğsünde imanın yok mu
Sana lazım değil benden ziyade

Gel ver muradımı ben de bileyim
Çok ağlattın bugün ben de güleyim
İstersen canım sana kurban olayım
Hünerim yok sana bundan ziyade

Hercaisin gonca gülün kokulmaz
Cevredersin nice hatır yıkılmaz
Kerem der ki mah yüzüne bakılmaz
İnsanı yakarsın günden ziyade

Varın Bakın

Yöresi:

Kütabya

Kaynak:

Abmet Burukoğlu & Abdullah Çavuş

Varın bakın Türkmen kızı uyur mu
Kollarında altın bilezik durur mu
İslamoğlu gibi yiğit olur mu
N'olaydı n'olaydı da teslim olaydım
Konakta avlusuna kendim varaydım

Varın bakın benim bacam tüter mi
Bağımnda bahçamda bülbül öter mi
Küçük kardaş benim yerim tutar mı
N'olaydı n'olaydı da teslim olaydım
Konakta avlusuna kendim varaydım

İslamoğlu derler benim bir adım
Tarlada bağlandı kaldı kıratım
Hasret kıyamete kaldı muradım
N'olaydı n'olaydı da teslim olaydım
Konakta avlusuna kendim varaydım

* * *

Şu Karşı Yaylada

Yöresi:

Tercan

Kaynak:

Hıdır Ersoy

Şu karşı yaylada göç katar katar
Bir güzel sevdası serimde tüter
Bu ayrılık bana ölümden beter
Geçti dost kervanı egleme beni

Şu benim sevdiğim başta oturur
Bir güzelin derdi beni bitirir
Bu ayrılık bana zulüm getirir
Geçti dost kervanı egleme beni

Pir Sultan Abdal'ım dağlar aşalım
Aşalım da dost eline düşelim
Çok nimetin yedik helallaşalım
Geçti dost kervanı egleme beni

Gel Gidelim

Aşık Poyrazoğlu

Gel gidelim behey gönül
Karanlıktan nura doğru
İki cihanın güneşi
Ol ulu servere doğru

Aştan büyük dava yoktur
Başka yolda fayda yoktur
Sevgi vardır kavga yoktur
Dost Mevlana pire doğru

Poyrazoğlu görüyorum
Gah koşup gah duruyorum
Adım adım yürüyorum
Her adım mezara doğru

* * *

Ayrı Değiliz

Aşık İbreti

Minareye çıkıp bize bağırma
Haberimiz vardır sağır değiliz
Sen kendini kayır bizi kayırma
Allahla biz ayrı gayri değiliz

Eğer insanlıksa doğru niyetin
Nefsini ıslah et varsa kudretin
Bana lazım değil senin cennetin
Huriye gılmana esir değiliz

Arapça duaya değiliz mecbur
İster Müslüman bil isterse gavur
İnsanı hor görmek en büyük kusur
Buna inanmışız münkir değiliz

İbreti bu hale insan acınır
Ham softalar bu sözlere gücenir
Aslına ermeyen elbet gocunur
Onu avutmaya mecbur değiliz

Su Gelir Lüle Lüle

Yöresi:

Darende

Kaynak:

Nazmi Özalp

Su gelir lüle lüle
Yar gelir güle güle
Elinde ipek mendil
Terini sile sile

Hoy ninna ninna hopla da gel

Fistanı şalvarı topla da gel

Su gelir kütüğünden
İçilmez köpüğünden
İpek olsam sarılsam
Kızların topuğundan

Hoy ninna ninna hopla da gel

Fistanı şalvarı topla da gel

Su gelir taşa değer
Kırpıklar kaşa değer
Yardan bir name gelmiş
Aziz bir başa değer

Hoy ninna ninna hopla da gel

Fistanı şalvarı topla da gel

• • •

Kapı Ardına

Yöresi:

Kayseri

Kaynak:

Kazım Altan

Kap'ardına asıvermiş eleği
Yangın olur aşıkların yüreği
Benim yarım annesinin meleği

Yanyana fistan dillere destan

Olahı aman aman olahı

Kap'ardına asıvermiş çıkırığı
Oyun havasına bükür ipliği
Benim yarım annesinin kekliği
Yanyana fistan dillere destan
Olahı aman aman olahı

Sıra Sıra Kazanlar

Yöresi:
Aksaray

Kaynak:
Ahmet Gürses

Sıra sıra kazanlar
Kara yazı yazanlar
Cennet yüzü görmesin
Aramızı bozanlar
 A benim nazlı yarım aman
 Çorbası tuzlu yarım haydi

Git daldan kiraz getir
Dibinde kahve pişir
Her kahveyi içtikçe
Beni aklına düğür
 A benim nazlı yarım aman
 Çorbası tuzlu yarım haydi

Elma attım alıcı
Bir kuş vurdum delice
Ben bir yeni yar sevdim
Gözleri sürmelice
 A benim nazlı yarım aman
 Çorbası tuzlu yarım haydi

• • •

Sabahın Seher Vaktinde

Yöresi:
Kemaliye

Kaynak:
Refik Aktan & Zeki Oğuz

Sabahın seher vaktinde görebilsem yarımı
Gül dalına bülbül konmuş çeker ah u zarını
Elimden almak isterler benim nazlı yarımı
 Bu güzellik sana bana kalmaz o şimdi yar şimdi
 Bu güzellik sana bana kalmaz o geleceksen gel şimdi

Sabahın seher vaktinde oturmuş kahve içer
Bir elinde altın makas yarına fistan biçer
Bir selama kail olduk onu da vermez geçer
 Bu güzellik sana bana kalmaz o şimdi yar şimdi
 Bu güzellik sana bana kalmaz o geleceksen gel şimdi

Ağlama Ceylan Balası

Yöresi:
Kerkük

Kaynak:
Abdülvahit Küzecioğlu

(Bağlantı)
Ağlama ceylan balası
Sızlama ceylan balası
Gider gözün karası
Soyunum bak canıma
Hepsi de sevda yarası

Bu dağlar olmasaydı
Lalesi solmasaydı
Ölüm Allahın emri
Ayrılık olmasaydı

(Bağlantı)

Bu dağların ardı var
Gönlümün muradı var
Gözlerinden anladım
Sende sevda derdi var

(Bağlantı)

Bu dağlar güzel dağlar
Başını duman bağlar
Bir derde düşmüşüm ki
Halimi gören ağlar

(Bağlantı)

• • •

Çıkabilsem O Yarin Köşküne

Yöresi:
Silifke

Kaynak:
Cavıt Erden

Çıkabilsem ben o yarin köşküne
Sen doldur da ben içeyim aşkına

Aba da bir liba da bir giyene
Güzel de bir çirkin de bir sevene

Sarı Kavunun Yılı

Yöresi:
Sivas

Kaynak:
Musa Çeken

Sarı kavunun yılı
Ektim kadife gülü
Bir zaman ayrı gezek
Kesilsin elin dili

Al elmanın dördünü
Sev yiğidin merdini
Seversen bir güzel sev
Çekme çirkin derdini

• • •

Mehriban

Yöresi:
Kars

Kaynak:
İhsan Taftalı

Bahçelere geldi bahar
Yeşil halı serdi bahar
Gel dedim gelmedi yar

(Bağlantı)
Beni yada salsana yar
Şu halimi sorsana yar
A ceylan sevdiğim
Mehriban sevdiğim
Sırrımı bilmedin
Bilmedin yar

Bahçelerde güllü çiçek
Güllü çemen güllü çiçek
Gül dedim gülmedin yar

(Bağlantı)

Şirin şirin sözle beni
Özüm dedim özle beni
Gözledim gelmedin yar

(Bağlantı)

Asmalara Kol Uzanmış

Yöresi:
Kayseri

Kaynak:
Osman Kavuncu

Asmalara kol uzanmış dallere
Sen düşürdün beni halden hallere

Asmalara kol uzanmış engine
Şimdi rağbet güzel ile zengine

Asmalara kol uzanmış incire
İkimizi bir sarsınlar zincire

* * *

Saraydan İndi (*Gülizar Türküsü*)

Yöresi:
Kars

Kaynak:
Aşık Cevlani

Saraydan indi yürüdü
Dört yanım duman bürüdü
Vallahi canım çürüdü
Uyan avcı avın geldi

(Bağlantı)
Güllü gülli Güllizar
Güllü gülli Güllizar
Derdim oldu yetmiş Hezar
Yaralarım şimdi sızlar

Kaldırımı ufak taşlı
Aşığının gözü yaşlı
Al giymekli yeşil başlı
Uyan avcı avın geldi

(Bağlantı)

Akça kız söylemez yalan
Has bahçeye düştü talan
Hanım serv'ağacın dolan
Uyan avcı avın geldi

(Bağlantı)

Seherde Ağlayan Bülbül*

Yöresi:
Sivas

Kaynak:
Aşık Veysel

Seherde ağlayan bülbül
Sen ağlama ben ağlayım
Ciğerim dağlayan bülbül
Sen ağlama ben ağlayım

Aşık der ki hala böyle
Gideriz biz yola böyle
Felek bildiğini işler
Hemen yüz yıl talab eyle

Bülbülün donları yeşil
Kırmızı güle dolaşır
Ağlamak bana yakışır
Sen ağlama ben ağlayım

Aşık der ki bende vur
Suyu kaldır bende vur
Yedi yerde yaram var
Bir ok al da sen de vur

Bülbülün donları sarı
Ben ağlarım zarı zarı
Sen de mi yitirdin yarı
Sen ağlama ben ağlayım

Ezel bahar gelmeyince
Kırmızı gül bitmez imiş
Kırmızı gül bitmeyince
Garip bülbül ötmez imiş

* Cabit Öztelli, «Evlerinin Önü» adlı araştırmasında türkünün *Ercişli Emrah*'a ait olduğunu vermektedir. Ayrıca türküyü yalnızca 4 dörtlük olarak aktarmaktadır. Türkünün son 2 dörtlüğü ise şöyle:

*Bülbülün tüyleri sarı
Ben ağlarım zarı zarı
Sen de mi yitirdin yarı
Sen ağlama ben ağlayım*

*Emrah der ki bahtım kara
Aşk elinden ciğer pare
Bülbül güle ben de yare
Sen ağlama ben ağlayım*

Hal Yaman Oldu

Yavuz Top

Sen bu ellerden gideli
 Hal yaman oldu
 El yaman oldu
 Gel yaman oldu

Kimse sormadı derdimi
 Hal yaman oldu
 El yaman oldu
 Gel yaman oldu

Garip olduğum bildiler
Kolum kanadım kırdılar
Bakıp halime güldüler
 Hal yaman oldu
 El yaman oldu
 Gel yaman oldu

Yıllardır haber gelmedi
Sensiz yüzüm hiç gülmedi
Gayrı tahammül kalmadı
 Hal yaman oldu
 El yaman oldu
 Gel yaman oldu

• • •

Emirim

Yöresi:
Aydın

Kaynak:
Mehmet Tepecik

Emirim suya gider testi doldurur
Testinin kulpuna bülbül kondurur
Emirimin yan bakışı beyler öldürür
 Emirim Emirim ben yine gelirim
 Akan çaylar gibi ağlar da gelirim

Emirimin evleri taşlık değil mi
Salıver kakülü Emirim gençlik değil mi
Cebine koyduğum harçlık değil mi
 Emirim Emirim ben yine gelirim
 Akan çaylar gibi ağlar da gelirim

Ah Neyleyim

Aşık Ferrahi

Ah neyleyim gönül senin elinden
Her zaman ağladım gülemem gayrı
Ben bıktım usandım elin dilinden
Terkettim sılayı gelemem gayrı

Ben de eller gibi gülüp coşarken
Dermansız derdime çare ararken
Dertli dertli garip garip çalarken
Sazım düzen tutmaz çalamam gayrı

Ey *Ferrahi* şaştım senin işine
Neler gelmedi ki cahil başıma
Ağlayarak gelme mezar taşıma
Uyanıp da sana gülemem gayrı

• • •

Akşamdan Uyumadım (*Masıt Kırığı*)

Yöresi:

Acıpayam

Kaynak:

Hayri Dev & Hasan Dev

Akşamdan uyumadım
Uykuma doyamadım

*Üzüm koydum sepete
Mehmet oğlan tepede
Mehmet oğlan dururken
Dolaş Osman tokada*

Dam başında Dudu var
Dudu kızın adı var
Eğil bir yol öpeyim
Sende şeker tadı var

Tenekeler tıngırımasın
Köylülere duyulmasın

*Ocak başı yarıldı
Köylü kızı Ali'ye darıldı
Darılırsa darılsın
Gelsin bana sarılsın*

İki Şeyi Bekliyorum

Aşık Seyhanî

İki şeyi bekliyorum ömrümce
Birisi ecelim biri sevdiğim
Elbet gelecekler günün birinde
Birisi ecelim biri sevdiğim

Kader dert üstüne derdi oldurur
Dost ağlatır düşmanımı güldürür
İkisinden biri beni öldürür
Birisi ecelim biri sevdiğim

Kul Seyhanî hep ağlayıp durdum ben
Hayatımı bir güzele verdim ben
Şu alemde iki zalim gördüm ben
Birisi ecelim biri sevdiğim

* * *

Dolama Giyer

Yöresi:
Samsun

Kaynak:
Şinasi Önal

Dolama yar dolama
Ben seni vermem aleme
Kaşların benzer kaleme
Ağzı da şeker kehribar akar
Yar gül kokar yar sana kurbanı

Dolama giyer ilikli
Vardım kapısı kilitli
Yar gelir burma bıyıklı
Ağzı da şeker kehribar akar
Yar gül kokar yar sana kurbanı

Dolama giyer buz gibi
Ben seni sevdim kız gibi
Parlıyorsun yıldız gibi
Ağzı da şeker kehribar akar
Yar gül kokar yar sana kurbanı

Kapısının Önünde

Yöresi:
Maçka

Kaynak:
Mehmet Alan

Kapısının önünde
Yeşiller pazıları
Niye kara yazılmış
Alnımın yazıları

Aşma kıranı aşma
Ben seni tanıyorum
Her kırıdan aşanı
Ben seni sanıyorum

Yaylacıyım yaylacı
Koyunları heylerim
Olsa eski günlerim
Daha güzel söylerim

Yaylanın çimenini
Benim dor'atım eşti
Eski gidi eski günler
Arkadaş benden geçti

Ayağında yemeni
Yemenine diyeni
Güldükçe güldürürsün
Dertli veremlileri

Kara koyun kuzulu
Kuzusunun adı yok
Sensiz gene yavrum da
Yaylaların tadı yok

Anne Ben Hastayım

Yöresi:
Karaburun

Kaynak:
Serpil Eroğlu

Anne ben hastayım marul isterim
Haftanın başında düğün isterim
Sevdiğim oğlanı bana gösterin
Anne ben hastayım ölecek miyim
Ölmeden yarimi görecek miyim

Tekedağ üstünde bizim evimiz
Birbirimize düştü sevimiz
Bu sevda yüzünden ölür birimiz
Anne ben hastayım ölecek miyim
Ölmeden yarimi görecek miyim

* * *

Pınara Varmadın mı

Yöresi:
Urfa

Kaynak:
Selabattin Atabay & Mukim Tahir

Pınara varmadın mı
Su alıp gelmedin mi
Seni zalımın kızı
Hiç gelin olmadın mı
Yandım nanay gelin

(Bağlantı)
Oy gelin gelin gelin
Yandırdın beni gelin
Bir tomurcuk gül idim
Soldurdun beni gelin
Yandım nanay gelin

Bu pınar eşme pınar
Derdimideşme pınar
Yar yanına gelende
Su ver söyleşme pınar
Yandım nanay gelin

(Bağlantı)

Kocaman Dağların Başı (*Gurbet Havası*)

Yöresi:
Acıpayam

Kaynak:
Şinasi Uslu

Kocaman da dağların başı kocaman olur
Etekleri de eğrim eğrim yol olur
Bir yiğit de ne kadar kahraman olursa olsun
O da varır gurbetin ellerine kul olur
Bir yiğit de ne kadar kahraman olursa olsun
O da düşer de bir el kızına kul olur

Çingir çingir çingirler de şu yaylanın taşları
Garip garip öter de şu sılanın kuşları
Kendi sılasında gülmeyen şu fakirin başları
Gider de gurbet ellerinde güler mi sandın
Babasının evinde gülmeyen şu kızın başları
Gider de gurbet ellerinde güler mi sandın

* * *

Kalenderim

Yöresi:
Akçadağ

Kaynak:
İbrahim Erdem

Ne dinim var ne imanım
Kalenderim kalenderim
Ne şekkim var ne gümanım
Kalenderim kalenderim

Ne taşlardan arlanırım
Ne sözlerden dillenirim
Çul da giysem sallanırım
Kalenderim kalenderim

Ne salnım ne selatım var
Ne farzım ne sünnetim var
Ne govum ne gıybetim var
Kalenderim kalenderim

Dört kitabı ben yazarım
Kırklara engür ezerim
Kendi reyime gezerim
Kalenderim kalenderim

Felek Bizi Attı

Yöresi:
Sivas

Kaynak:
Feyzullah Çınar

Felek bizi attı gurbet ellere
Bilmem nerden geçer yolumuz bizim
Adı sanı bilinmedik ellerde
Acep nerde kalır ölümüz bizim

Yağmur yağar serpiliyor kar ile
Günümüz geçiyor ah u zar ile
Eğer kavuşmazsak nazlı yar ile
Kıyamete kalır kavlimiz bizim

Dertli *Mücrim*iyem yollarım ırak
Düşmüşem gurbete o yarden uzak
Bir yandan hasretlik bir yandan firak
Bilmem nerde kalır ölümüz bizim

* * *

Çayın Öte Yüzünde

Yöresi:
Elazığ

Kaynak:
Nurettin Balcı & Necdet Eşkinat

Çayın öte yüzünde
Ceylan oynar düzünde
Ben yarimi tanırım
Çifte ben var yüzünde

(Bağlantı)
Ağam yar deyme bana
Paşam yar deyme bana
Toyda vuruldum sana
Zati de vurgunum sana

Çay önünü çağladım
Ufak ufak ağladım
Dediler yarin gelir
Çifte kurban bağladım

(Bağlantı)

Yol Ver Dağlar*

Karac' oğlan

Bugün çay bulandı yarın durulmaz
Gurbette ölenin gözü yumulmaz
Muhabbetli dosttan gönül ayrılmaz
Yol ver dağlar ben sılama gideyim

Eğlen turnam sana haber sorayım
Kanadın altına mektup sarayım
Yelken açıp gitme ben de varayım
Yol ver dağlar ben sılama gideyim

Bülbül ne yatarsın bahar eriştı
Eski derdim yensine karıştı
Sıla da bir bir hatırıma düştü
Yol ver dağlar ben sılama gideyim

Bülbülün mekanı daldan daladır
Felek yüzümüze güler aldatır
Şimdi sevdiğimin gözü yoldadır
Yol ver dağlar ben sılama gideyim

Yükseğinde nemli nemli karım var
Engininde ala gözlü yarım var
Çok zamandan beri intizarım var
Yol ver dağlar ben sılama gideyim**

Hezeli de *Karac' oğlan* hezeli
Döküldü dalların gülü gazeli
Gurbet elde ben neylerim güzeli
Yol ver dağlar ben sılama gideyim

* *Musa Eroğlu* tarafından bestelendi.

** *Musa Eroğlu'nun* üç dörtlük olarak okuduğu türkünün bu dörtlüğü *Cabit Öztelli'nin* «Karacaoğlan» araştırmasında verdiği kaynaktan değişiktir. Mısranın uyakları aynı olmasına karşın aşağıda verdiğim gibi dörtlük içindeki sözcükler değişiktir. *Musa Eroğlu* ayrıca dörtlük sonfarındaki «gideyim» sözcüğü yerine «varayım» sözcüğünü kullanmakta.

*Gurbet elde efsarım zarım var
Sılada bekleyen nazlı yarım var
Bizi ayıraña intizarım var
Yol ver dağlar ben sılama gideyim*

Düşmüş de Gölgesi

Zülfü Livaneli

Düşmüş de gölgesi çökmüş de sisi
Şu karşığı toprak Anadolumdur
Kesti ışığını paşası beyi
İki kaşın arasına ay düştü

Palazını şahin gibi konması
Dostları ardından varır sanması
Yol olmuştur her yiğidin yanması
Sana bu ateşten çokça pay düştü

Su yürümeyince dağ uçmayınca
Sevdiğin Şirin'i sarabilmezdin
Genç idin tez idin sıra bilmezdin
Bir idin peşine on alay düştü

* * *

Dam Başında Duran Kız

*Yöresi:
Malatya*

*Kaynak:
Hakkı Coşkun*

Dam başında duran kız
Bayram gelmiş dolan kız
Bayram kurbandsız olmaz
Canım sana kurban kız

(Bağlantı)

Oy nedem nedem nedem
Yar nedem nedem nedem
Evi barkı terkedem
Yar seni alıp gidem

Su gelir taşa değer
Kirpikler kaşa değer
Etme bu kötülüğü
Birgün baş başa değer

(Bağlantı)

Çek Deveci*

Yöresi:
Dirmil

Kaynak:
Kadir Turan & Mehmet Yıldırım

Çek deveci develeri nadastan
Gül sineler birbirinden bedestan

Devesi var çansız
Gerdanı var bensiz
Ben olamam sensiz
Sen de durma bensiz
 Ötmelere nazik
 Sevilmemiş yazık
 Ak kollara sıktırmış
 Altın yüzük bilezik

Çek deveci develeri yokuşa
Gül sineler birbirine tokuşa

Devesi var çansız
Gerdanı var bensiz
Ben olamam sensiz
Sen de durma bensiz
 Ötmelere nazik
 Sevilmemiş yazık
 Ak kollara sıktırmış
 Altın yüzük bilezik

Devem yüksek atamadım urganı
Üşüdükçe çek üstüne yorganı

Devesi var çansız
Gerdanı var bensiz
Ben olamam sensiz
Sen de durma bensiz
 Ötmelere nazik
 Sevilmemiş yazık
 Ak kollara sıktırmış
 Altın yüzük bilezik

* TRT arşivinde kaynak olarak Kadir Turan ve Mehmet Yıldırım verilirken, Hale Gür, Şahin Akay'ı kaynak gösteriyor.

Elevana Yatak Serdim

Yöresi:

Antep

Kaynak:

Azmi Körükçü

Elevana yatak serdim yumuşak
Emmim oğlu yanıma geldi bir uşak
Küsmesi yok kızması yok konuşak
Baba beni bir çocuğa verdiler
Verdiler de nabalıma girdiler

* * *

Aştı Gitti*

Karac'oğlanı

İneyim gideyim Osman iline
Sevdaya düşenler yorulmaz imiş
Herkes sevdiğini almış yanına
Gariban hatırı sorulmaz imiş

Aştı gitti göremedim boyunu
Çene tutmuş kaşlarının yayını
Yeni bildim güzellerin huyunu
Gel denmeyen yere varılmaz imiş

Yer değilim karış karış yarılam
Su değilim bulanam da durulanı
Şu dünyada sevdiğine sarılan
Ahirette sual sorulmaz imiş

Karac'oğlanı geldi güzel kervanı
Ben olaydım devesine sarvanı
Fırsat elde iken sürün devranı
Kocayınca devran sürülmez imiş

* Musa Eroğlu tarafından bestelendi.

Ayrıca M. Eroğlu ilk dördlüğü söylemiyor. Son dördlüğü ise *Karac'oğlanı* mahlası olmaksızın aşağıda verdiğim gibi söylüyor.

*Ervanı da deli gönül ervanı
Ben olaydım göçümüzün sarvanı
Fırsat elde iken sürün devranı
Kocayınca devran sürülmez imiş*

Başında Puşan Kurban

Yöresi:

Güneydoğu Anadolu

Kaynak:

Nevzat Güyer

Başında puşan kurban
Dudağan dişen kurban
Yalınız sana değil
Yanında eşen kurban
Hele nenni de nenni
Götürün yara beni

Şu gelen ben olaydım
Atına nal olaydım
Belinde tarabulus
Kuşağı ben olaydım
Hele nenni de nenni
Götürün yara beni

• • •

Ben Ali'yim Ali Benim

Mustafa Sayılır

Pir Sultan'ım şu dünyaya
Dolu geldim dolu benim
Bilmeyenler bilsin beni
Ben Ali'yim Ali benim
Bilmeyenler bilsin beni
Ben Ali'yim Ali benim

Coşma deli gönül coşma
Coşup da kandan taşma
Üç yüz altmış altı çeşme
Her çeşmenin gölü benim
Bilmeyenler bilsin beni
Ben Ali'yim Ali benim

Çarşı pazar dolanırım
Ben hakkım haktan gelirim
Ben hakkımı hak bilirim
Dedikleri Veli benim
Bilmeyenler bilsin beni
Ben Ali'yim Ali benim

Erenler Cemine

Dertli Divanı

Erenler cemine gireyim dersen
Kin ile kibiri at da öyle gel
Gerçekler sırrına ereyim dersen
Ulu bir mürşide yet de öyle gel

Bülbülün güledir feryadı ünü
Zaya verme geçen saati günü
Okumak istersen ilmi ledünü
Bir gerçekten destin tut da öyle gel

Kolay mı *Divanı* gerçeğe ermek
Hasbahçe bağının gülünü dermek
Nene lazım elin kusurun görmek
Sen kendi aynana bak da öyle gel

* * *

Sarı Kız

Yöresi:

Hıms

Kaynak:

Hayriye Temizkalp

Sarı kız dediğin bir ince kızdır
Babası bezirgan giydiği bezdir
Beş yüz altın verdim dediler azdır
Digel digel kadan alım sarı kız
Aman aman digel digel bari kız

Sarı kızı aldım çıktım dağlara
Sarı kızı sevdim düştüm belaya
Beş yüz altın verdim Halil Ağaya
Yoksulluk elinden gitti sarı kız
Aman aman digel digel bari kız

Sarı kızın ayağında yemeni
Yaz gelince gezer çayır çimeni
Sarı kızın yoktur dini imanı
Hangi dağını maralısın sarı kız
Aman aman digel digel bari kız

Mektup Yazdım Acele

Yöresi:
Görece

Kaynak:
Katip Şadi

Mektup yazdım acele
Al eline hecele
Mektup benim vekilim
Al koynuna gecele

Akşamın karanlığı
Çekerim ayrılığı
Çok zamandır gelmiyor
Mektubun karşılığı

Elimle diktim yelek
Ne hurisin ne melek
Bu benim genç yaşımda
Neler etti bu felek

* * *

Nice Neylersin

Yöresi:
İğdir

Kaynak:
Abdurrahman Yörüktümen

Ben bir avuç darı olup yere dökülecek olsam
Koy beni nice neylersin sen beni nice neylersin

Sen bir avuç darı olup yere saçılacak olsan
Ben bir güzel toyuk olup seni de yersem ne dersin

Ben bir güzel ceylan olup dağa çıkacak olsam
Koy beni nice neylersin sen beni nice neylersin

Ben bir güzel avcı olup peşine gelecek olsam
Seni de vursam neylersin sen beni nice neylersin

Ben bir güzel elma olup sandığa girecek olsam
Koy beni nice neylersin sen beni nice neylersin

Ben bir güzel açar olup sandığı açacak olsam
Seni de yersem neylersin seni de yersem neylersin

Yordu Beni

Yöresi:

Uşak

Kaynak:

Mustafa Çobanoğlu

Yordu da beni a güzel de evinizin yokuşu

Yaktı da beni o gelinin a canım da bakışı

Yaktı da beni o gelinin a canım da bakışı

Çıkma da dedim a güzel de merdivenin başına

Sen getirdin güzel bu sevdayı a canım başıma

Sen getirdin güzel bu sevdayı a canım başıma

* * *

Dostlarım*

Aşık Hüdai

Dostlarım hep bende kusur aradı

Gerçek yanlarımı göremediler

Yar dediğim yad ellere yaradı

Sevdiklerim bana eremediler

Saflar kandı fitnelerin sözüne

Körler düştü kalleşlerin izine

Dinamitler kondu suyun gözüne

Yine de farkına varamadılar

Kalmadı sevdiğim lezzetim tadım

Devrildi seneler bak adım adım

Yıllarımı insanlara adadım

Bir günümü geri veremediler

Göz koydular varlığıma malıma

Kurtlar çoban oldu kuzularıma

Zalimi koydular mazlum yerine

Haklının hakkını aramadılar

Hüdai'nin yaraları döşünde

Duman eksik olmaz garip başında

Yar yari pişirir aşk ateşinde

Yarsızlar yarasın saramadılar

* Dertli Divani tarafından bestelendi.

Yavaşça

Yöresi:
Sivas

Kaynak:
Feyzullah Çınar

Dolanı dolanı gelir
Ölüm yavaşça yavaşça
Kalem alıp yaz derdimi
Gülüm yavaşça yavaşça

Sığınmıyor bir dem narım
Sevda oldu öz diyarım
Güz dedi geçti baharım
Selim yavaşça yavaşça

Sevdiğim bu yana bakmaz
Kaş eğip kipriğin yıkmaz
Kırıldı kanadım kalkmaz
Kolum yavaşça yavaşça

Garip gönlüm dürmaz oldu
Gözüm ırak görmez oldu
İşe güce varmaz oldu
Elim yavaşça yavaşça

Bu dünyaya güvenilmez
Ölmeyince kan kesilmez
Mesleki'm artar eksilmez
Zulüm yavaşça yavaşça

* * *

Bu Dünyanın Bağında

Sefil Necmi

Bir özümüz bu dünyanın bağında
Çok eziyet vardır işin başında
Ölüm vardır bu dünyanın sonunda
Bana acep gönülkar ne ilazım

Bir garip bülbülüm kondum bahçeye
İçi var yok bu dünyada akçeye
Gönül havalanır çıkar yüceye
Turap olmak ise dinle ilazım

Ele Bele Dile

İbsan Güvercin

Pirim Hünkar Hacı Bektaşî Veli
Ele bele dile sahip ol demiş
Doğru söz diyene hü dost demeli
Ele bele dile sahip ol demiş

Haklıyı haksızca asmayın diye
Namus belaları kusmayın diye
Kem söyleyip dosta küsmeyin diye
Ele bele dile sahip ol demiş

Hakikat ilminin budur emeli
Üç kelime sözdür asıl temeli
Güvercin'im pirim Hacı Bektaşî Veli
Ele bele dile sahip ol demiş

* * *

Pınara Vurdum Kazmayı

Yöresi:

Antakya

Kaynak:

Emel Akçay

Pınara vurdum kazmayı
Güzeller sever gezmeyi
Çirkinler bağlar yazmayı
Aman yar öldürdün beni
Ölmeden alayım seni

Pınarın başında ceviz
Cevizin dalları semiz
Aman yar nerde eviniz
Aman yar öldürdün beni
Ölmeden alayım seni

Pınarın başında iğde
İğdenin dalları yerde
Aman yar eviniz nerde
Aman yar öldürdün beni
Ölmeden alayım seni

Evlerinin Önü Çevirme

Yöresi:

Kayseri

Kaynak:

Abmet Gazi Ayhan

Evlerinin önü çevirme de çardağı
Yar elinde gezdiriyor badeleri bardağı
Nazlı yarın kokusu misk-i amber gülyacağı
Ağlama da kömür gözlüm yüreğim de yaralı
Beni bir taze gelin vurdu yüreğim de yaralı

Evlerinin önü aman iğde ağacı
Dökülür de yaprakları kalır ağacı
Eşinden ayrılanın aman nedir ilacı
Ağlama da kömür gözlüm yüreğim de yaralı
Beni bir taze gelin vurdu yüreğim de yaralı

* * *

Başımda Bir Sevda Döner*

Abmet Çelik

Başımda bir sevda döner
Ben yanarım kül olurum
Dokunduğum sular donar
Ben yanarım kül olurum

Karşı dağlar dizim dizim
Ufka doğru bakar gözüm
Poyraz yemiş titrer sazım
Ben yanarım kül olurum

Yunus ile çıktım yola
Dergahında çektim çile
Aşık oldum bile bile
Ben yanarım kül olurum

Dumanım var arşa çıkar
İrmağım var serin akar
Ateşim var beni yakar
Ben yanarım kül olurum

* Musa Eroğlu tarafından bestelendi.

Giclerem Ben Tebriz'e

Yöresi:
Erzurum

Kaynak:
Feryadi Hakkı Efendi

Giderem ben Tebriz'e
Bir dahi gelmem size
Şirin'in tatlı dili
Yadigar kalsın size

A balam bana bak bana bak
Dön geri bak geri bak
A balam bana bak bana bak
Dön geri bak geri bak

Giderem ben şiraza
Dayanamam bu naza
Gel koklaşak sarı kız
Belki gelmem bu yaza

A balam bana bak bana bak
Dön geri bak geri bak
A balam bana bak bana bak
Dön geri bak geri bak

* * *

Çarşıya Vardım

Yöresi:
Kayseri

Kaynak:
Emin Aldemir

Çarşıya vardım erikten aldım
Yarin haberini Everek'ten aldım

(Bağlantı)

O yar uzun boylu ben kısa kaldım
Nideyim nideyim nerelere gideyim
O yar camdan bakar ben nasıl edeyim

Çarşıya vardım armuttan aldım
Yarin haberini Mahmut'tan aldım

(Bağlantı)

Çarşıya vardım kayısıdan aldım
Yarin haberini dayısından aldım

(Bağlantı)

Çarşıya vardım kestaneden aldım
Yarin haberini postaneden aldım

(Bağlantı)

Çiğ Köfteler

Yöresi:

Maraş

Kaynak:

Mehmet Temiz

Çiğ köfteler ne acı
Ayran bunun ilacı
Çok yoğur gelin hacı
İlle canım çiğ köfte

Çiğ köfteyi yoğuran
Yemez bunu doğuran
Bol ayran tere soğan
İlle canım çiğ köfte

Çiğ köfte dama kaçtı
Ayran peşine düştü
Çok yedim karnım şişti
İlle canım çiğ köfte

Çiğ köftenin bulguru
Boğazdan geçmez kuru
Bacım ayranın duru
İlle canım çiğ köfte

• • •

Ah Edip Çırpınan

Sefil Selimi

Ah edip çırpınan bülbüle döndüm
Biçare dolaşır güle varamam
Aramaktan bitkin düştüm yorgunum
Kendime gelip de dosta varamam

Bilen var mı acep aşkın bağı
Beyhude geçirdim gençlik çağını
Aşmaya uğraştım karlı dağını
Susuz bir çöldeyim göle varamam

Sefil Selimi'yim can üze üze
Sarpları geçtim de ulaştım düze
Avcıyım basarım izlerden ize
Hasbahçeye giden yola varamam

Çay İçinde Adalar

Yöresi:
Urfa

Kaynak:
Mukim Tabir

Çay içinde adalar
Saki doldur badeler
Şirin canıma gelsin
Sana gelen kadalar

(Bağlantı)
Hele yar yar zalım yar
Ayrılık var ölüm var
Uzak yoldan dönüm var

Çay içinde eşme çok
Tabip yaram deşme çok
Ben dedim sen olasın
Bana göre aşna çok

(Bağlantı)

Çay içinde yarpuzlar
Yüreğim başı sızlar
Bezenmiş suya gider
Allı yeşilli kızlar

(Bağlantı)

• • •

Böyle Bağlar (UH)

Yöresi:
Diyanbakır

Kaynak:
Celal Güzelses

Böyle bağlar
Yar başını böyle bağlar
Kuş uçmaz kervan geçmez
Yıkılsın böyle bağlar

Güne düştüm
Gölgeden güne düştüm
Felek irazı olsun
Gördüğün güne düştüm

İntizarım

Yöresi:
Kangal

Kaynak:
Aşık İlyas Güldibi

İntizarım bak kelama
Yarımden gelen selama
Rüzigar doldu aleme
Bana bad-ı saha düştü

Felek birgün cana kıyar
Bizi kabdan kaba koyar
Kimi atlas libas giyer
Yardan bize aba düştü

Kul Yusuf um der ki kemler
Gözümden akıttım demler
Benim çektiğim sitekler
Yardan bana caba düştü

* * *

İğneleri Düğmeleri

Yöresi:
Bodrum

Kaynak:
Şerif Günay

İğneleri düğmeleri
Gönül sevmez değmeleri
Gelinimin sürmeleri

Haydan olur buydan olur
Hep güzeller soydan olur

Hay nereye huy nereye
Bahar geldi gül dereye
Bahar geldi gül dereye

Haydan olur buydan olur
Hep güzeller soydan olur

İğnesi var ipliği var
Gelin kızın gençliği var
Kınalı da kekliği var

Haydan olur buydan olur
Hep güzeller soydan olur

Sökün Ayı Geldi (UH)

Yöresi:

Sivas

Kaynak:

Aşık Ali İzzet

Sökün ayı geldi çiğdemler bitti
Çırpını çırpını ötüşün kuşlar
Gurbet elin kahır yaktı kül etti
Yanın benim gibi tutuşun kuşlar

Sarı çiğdem mor menevşe kokuyor
Yaylamızda yeşil suna şakıyor
Şimdi yavrularım yola bakıyor
Bugün bizim köye yetişin kuşlar

* * *

Neyimiş

Yunus Emre

Bilenlere sormak gerek
Bu tendeki can neyimiş
Can hod hakkın kudretidir
Damardaki kan neyimiş

Fikir yumuş oğlanıdır
Endişe kaygı kanıdır
Bu ah u vah aşk donudur
Taht oturan han neyimiş

Şükür onun birliğine
Yoğiken uş var eyledi
Çünkü asıldan biz yoğuz
Mülk ü hanuman neyimiş

Çalap viribidi bizi
Var dünyayı görür deyü
Bu dünya hod baki değil
Mülke Süleyman neyimiş

Sorun Tapduklu Yunus'a
Bu dünyadan ne anladı
Bu dünyanın kenarı yok
Sen neyimiş ben neyimiş

Çam Başına Çıktım

Yöresi:
Ordu

Kaynak:
Ziya Taşova

Çam başına çıktım çıram yanmadı
Mektup saldım yare mektup varmadı
Etrafıma baktım kimse kalmadı
Ağlama gelinim ağlama
Beni yolumdan eyleme

Sazaklara ev yapına o batar gider
Uzaklara kız verme o yiter gider
El kadarcık ekmeğin o bana yeter
Ağlama gelinim ağlama
Beni yolumdan eyleme

* * *

Çekinir*

Davut Sulari

İnanın dostlar ben böyle kişiyem
Bir haneye girmiş olsam çekinir
Muhammet Ali'ye ikrar vermişem
Sen necisin sormuş olsam çekinir

Ya bir cem veyahut bir irfan payı
Açmış olsam eder ah ile vayı
Muhammet Ali'den mantık manayı
Dilim ilen açmış olsam çekinir

Kullar gayet bezmiş bir devran derden
Kismetin ummazlar ab u Kevserden
Mervan'ın döllerı anlamaz maldan
Doğduğunu demiş olsam çekinir

Davut Sulari yem çekildim uzak
Adu nesli bize kurmasın tuzak
Hak ulu divana bir name yazak
Esen yele vermiş olsam çekinir

* İlk kez yayımlanıyor.

Ben Bir Ulu Şehirim

Aşık Mahzûni

Ben bir ulu şehirim
Sevenlerim gezeş beni
Okuyun ulu kitabı
Adem diye yazar beni

*Ali can can Ali can can
Hünkar Bektaş Veli can can*

Şeytanın gücü kar etmez
Hakka giden boşa gitmez
Büyü tutmaz nazar tutmaz
Deviremez nazar beni

*Ali can can Ali can can
Hünkar Bektaş Veli can can*

Vücudum şehri bir alem
Mallarım var kalem kalem
Dükkanımda durur mevlam
Gezin pazar pazar beni

*Ali can can Ali can can
Hünkar Bektaş Veli can can*

Dostu sevmekten yorulmam
Kolay küsmem hiç darılmam
Feleğe kızmam kırılmam
Tek *Mahzûni* üzer beni

*Ali can can Ali can can
Hünkar Bektaş Veli can can*

Dünya Dedikleri

Aşık Mahzuni

Dünya dedikleri mezarlık imiş
Bilmem ki ne zaman güldürür beni
Bir çiçeğim derdim dostun bağına
Eser cahil rüzgarı soldurur beni

Tükenmez dünyanın kara kedisi
Onun için bitmez gönlümün yası
Vız gelir cahilin dedikodusu
Dostlar ne korkutur yıldırır beni

Ayıptır *Mahzuni* kılıçla kama
İnsan olan insan kıyar mı cana
Cehennem kül etse korkmazdım ama
Dostun acı sözü öldürür beni

* * *

Az Kaldı (UH)

Aşık Mahzuni

Şu bizim dağlarda yaylak zamanı
Koyun kuzu seçilmeye az kaldı
Ceyhan suyu buram buram köpürür
Deh eyleyip geçilmeye az kaldı

Birgün duman sarar bizim ovayı
Osman Beyim değiştirir havayı
Başak verdi Berçenek'in buğdayı
Olgun olgun biçilmeye az kaldı

Hey bre Binboğa beri gel beri
Yerde kolay kalmaz yiğidin teri
Yaman olur bizim aş'retin şeri
Oba oba göçülmeye az kaldı

Mahzuni der kalkar bu kara duman
Birgün belli olur yahşiyle yaman
Bu zaman olmazsa başka bir zaman
Koca dünya küçülmeye az kaldı

Gül Yüzlü Cananım

Aşık Mahzuni

Gül yüzlü cananım senin elinden
Gizli gizli yaşım dökülmektedir
Dile destan oldum zalim dilinden
Akar gözyaşlarım dökülmektedir

Gönül bir sevdanın düştü peşine
Merhamet et n'olur gözüm yaşına
Yandım mah yüzüne kara kaşına
Düşündükçe ömrüm sökülmektedir

Mahzuni Şerifim ben bir deliyim
Göster cemalini seyran eyleyim
Yandım bittim işte daha ne deyim
Neden o dost benden çekilmektedir

* * *

Vallahi Billahi

Aşık Mahzuni

Avcı vurdu sanma onu
Diri daha diri daha *Vallabi billabi*
Dert başımda grup grup
Biri daha biri daha *Vallabi billabi*

Yaram çoktur ellemeyesin
Tabipleri yollamayasın
Sen bizi kör bellemeyesin *Hey dost hey can*
Beri bak ha beri bak ha *Vallabi billabi*

Sürdü köyün merasını
Kurmak için binasını
Yola gömdü anasını *Hey can hey can*
Kerim Ağa Kerim Ağa *Vallabi billabi*

Mahzuni döker yaşını
Bilir yaren yoldaşını
Birgün kırarlar başını *Hey can hey can*
Yarı şaka yarı maka *Vallabi billabi*

Seyyah Oldum

Aşık Mahzûni

Seyyah oldum pazar pazar dolaştım
Bir tüccara satamadım ben beni
Koyun oldum kuzum ile meleştım
Bir sürüye katamadım ben beni
Ben beni kendimi canımı özümü

Dostlar beni bir kazana kodular
Kırk yıl yandım daha çiğdir dediler
Ölçeğimi gram gram yediler
Bir kantarda tartamadım ben beni
Ben beni kendimi canımı özümü

Deli gönlüm aktı gitti engine
Çok boyandım çok çiçekler rengine
Bir *Mahzûni* demiş oldum kendime
Olmaz olsun atamadım ben beni
Ben beni kendimi canımı özümü

• • •

Kırmızı Gülden Dal Kestim*

Yöresi: *Kaynak:*
Dinar *Saffet Uysal*

Kırmızı gülden dal kestım
Haniya da benim eğri feslim *A gülüm aman*
Evveli de hergün gelirdin
Şimdi de selamı kestin *A kostak yarım*

Kırmızı gülüm var benim
Ne de çok sabrım var benim *A gülüm aman*
Ölmek var ayrılmak yok
Böyle de kavilim var benim *A kostak yarım*

Kırmızı gül olacaksın
Sararıp da solacaksın *A gülüm aman*
Aylar geçse yıllar geçse
Sen benim olacaksın *A kostak yarım*

* TRT arşivinde kaynak olarak *Ali Taş* gösteriliyor.

Boşlayın Beni

Aşık Mabzunı

Ah neyleyim düşkün oldum dünyada
Ateşle tığ ile şişleyin beni
Sevda dedikleri bir bela imiş
Gelmeyin yanıma boşlayın beni

Yiğit olan yiğit durur ahtında
Çünkü bu dert gider bulur lehinde
Şeytana rey verdim Ali tahtında
Lanet edin bana haşlayın beni

Mabzunı Şerifim hal beyan eder
Müslüme düşmanım başında teber
Bilmem ki bu yolum nereye gider
Ben öldükten sonra işleyin beni

• • •

Kömür Gözlüm

Karac'oglan

Aşık bilir aşıkların suçunu
Cennet sandım kız koynunun içini
Taramış zülfünü dökmüş saçını
Yüzünün üstüne tel kömür gözlüm

Aşık bilir aşıkların alâsın
Kömür sandım kaşlarının karasın
Sevdiğim kapına kul mu ararsın
İşte ben kapında kul kömür gözlüm

Yol üstünde biter bir toprak örün
Yar sen yüreğime vurdun bir düğüm
Ağ yarime hasta diyorlar bugün
Hastanın üstünde kal kömür gözlüm

Karac'oglan tepen duman karaymış
Yardan ayrılalı hayli zamanmış
Göğsünün üstüne misk mi sürünmüş
Yanağın çevresi bal kömür gözlüm

Yaşamaya Geldim

Aşık Mabzunî

Yaşamaya geldim ben de dünyaya
Elimden kolumdan bağlama beni
Komşular göçüyor yıldıza aya
Dağların başında eyleme beni

Körpecik aklını kandırma boşa
İnsanlar benzemez beyinsiz kuşa
Avareyim diye deme sen maşa
Bir dilim ekmeğe dağlama beni

Mabzunî nedendir geri kaldığın
Kulların sırtından çalın aldığın
Allah bilir kimin nasıl olduğun
Hastayım götürün sağlama beni

• • •

Evliyalar Menzilidir

Yöresi:
Sivas

Kaynak:
Aşık Süleyman

Evliyalar menzilidir
Yolların Bağdat senin
Coşar boz bulanık akar
Sellerin Bağdat senin
 Bağdat senin canım senin
 Kurban senin hayran senin

Ahu der ki şad mübarek
Cuş eder derya gibi
Güzeller firdevs bağında
Salların Bağdat senin

Eğer Bağdat'ı sorarsan
Cennet ül mevla gibi
Arabi eyler tekellüm
Dillerin Bağdat senin
 Bağdat senin canım senin
 Kurban senin hayran senin

Yürü Bre (UH)

Aşık Mabzunî

Yürü bre bol mezarlık
Her yılda varan varana
Kahrolası koca dünya
Birbirin kıran kırana

Gayrı çekemem bu nazı
Kış temsil edemez yazı
Kör olmuş insanın gözü
Gerçeği soran sorana

Mabzunî nedir bu zulüm
Kalmadı takatım halim
En sonunda vardır ölüm
Kendini yoran yorana

* * *

Palan Dağı Dumandır

Yöresi:
Urfa

Kaynak:
Kadir Algın

Palan Dağı dumandır
Erzurum dolu kandır
Ben yardan ayrılalı
Yüreğim dolu kandır

(Bağlantı)
Oy canan canan canan
Vay canan canan canan
Hangi derdime yanam
Hangi derdime yanam

Palan Dağında kar var
Erzurum'da kimim var
Yardan haber gelmedi
Yüreğim ona yanar

(Bağlantı)

Ey Sevdığım

Yöresi:
Develi

Kaynak:
Yusuḫ Seyranî

Ey sevdiğim artık yeter
Bana yosma bakışın var
Ateşlerden daha beter
Aşıkları yakışın var

Erdin güzellik çağına
Bağladın zülfün yayına
Beni hüsnün ayağına
Nal mih gibi çakışın var

Güzel senin hüsnün sebep
Olup gören eyler talep
Cennetten mi çıktın acep
Tavus gibi nakışın var

Güzellerin pek gencisin
Seyranî'ye birincisin
Aşk ipine zevk incisin
Güzel delip takışın var

* * *

Elbet Doğrudur

*Aşık Zevrakî*¹³⁹

Gelenler gideni aratır derler
Doğrudur ey dostum elbet doğrudur
Sevda serde sinsî yaradır derler
Ağrıdır ey dostum elbet ağrıdır

Bir kere yakayı verirsen ele
Düşürür adını dillerde dile
Çeler aklını da salar çöllere
Uğrudur ey dostum elbet uğrudur

Zevrakî'nin derdi hep yığın yığın
Dayanmak haddi mi her yüce dağın
Böğrü değildir ağrıyan aşığın
Bağrıdır ey dostum elbet bağrıdır

Diyarbakır Bu mudur

Yöresi:
Urfa

Kaynak:
Hamza Şenses

Diyarbakır bu mudur
Testi dolu su mudur
Gittin ki tez gelesin
Tez geldiğin bu mudur

*Elleri kınalı
Gözleri sürmeli
Elleri kınalı
Gözleri sürmeli*

Diyarbakır dört köşe
İçinde billur şişe
Allah sabırlar versin
Yarinden ayrılmışa

*Elleri kınalı
Gözleri sürmeli
Elleri kınalı
Gözleri sürmeli*

* * *

Başındaki Tellere

Yöresi:
Diyarbakır

Kaynak:
Zebra Bilir

Başındaki tellere lo
Bak şu esen yellere
Kıymet verir kim bakar lo
Sen var iken ellere

(Bağlantı)

Ağam o yar elinden
Paşam o yar elinden
Nasıl edem nere gidem
Şu zalımın elinden

Ele demedim mi ben
Sana demedim mi ben
İçer içer mestolur lo
İçme demedim mi ben

Gevene bak gevene lo
Yazık seni sevene
Seni seven divane lo
Senin nene güvene

(Bağlantı)

Yalan Dünya

Mehmet Çakırtaş

Mevsim mevsim üzerinden
Gelip geçtik yalan dünya
Dertle zaman bağlarında
Solup geçtik yalan dünya

Attın kahrın ortasına
Ne haldeyiz bizi sına
Bu kainat deryasına
Dalıp geçtik yalan dünya

Çöktü ruhumuzun köşkü
Bitti gönlümüzün meşki
Yalnız senden Tanrı aşkı
Alıp geçtik yalan dünya

Yüreğimde bir ateş var
Başka kula vermez zarar
Yana yana aşkta karar
Kılıp geçtik yalan dünya

Silinmeyen yazım kara
Talih benzer bir çift zara
Derdimizi her diyara
Salıp geçtik yalan dünya

Yaktık aşkın çirasını
Sile sile kalp pasını
Sende cevherin hasını
Bulup geçtik yalan dünya

Güller Bitmiş Viraneler Yurdunda (UH)

Sefil Feryadi

Güller bitmiş viraneler yurdunda
Ne acayip geçit vermez dağlar oy
Kimi sadık demde kendi keyfinde
Kimisine firkat gelmiş ağlar oy

Usandım feleğin adülerinden
Doldurup verdiği badelerinden
Sefil Feryad'nin didelerinden
Bahar seli gibi yaşıım çağlar oy

* * *

Ferman mı Geldi*

Aşık Sıdkı Baba

Bir haber sorayım erenler size
Sevdiğimden lütf-ü ihsan mı geldi
Mevlanın aşkına söyleyin bize
Müjde mi efkar mı efgan mı geldi

Efgan geldi ise giyem karalar
Bizim davamızı o dost aralar
Hasretinden açılmıştır yaralar
Tabipler şahından derman mı geldi

Devran bana çok cefalar yetirdi
Adü sözü dertlerimi artırdı
Dosttan bu nameyi kimler getirdi
Sail midir yoksa kervan mı geldi

O nameyi salan canan mı idi
İçinde okunan Kuran mı idi
Dosta gelen ehl-i iman mı idi
Yoksa bir münafık şeytan mı geldi

Sıtkı bu dert ile yandı kurudu
Eyvah gurbet elde ömrüm çürüdü
Münafıklar cellat oldu yürüdü
Yoksa katlimize ferman mı geldi

* *Musa Eroğlu* tarafından bestelendi.

İrafa Koydum Narı

Yöresi:
Kırşehir

Kaynak:
Çekiç Ali

İrafa koydum narı
Ağlarım zarı zarı
Küstürdüm de yolladım
İreyhan boylu yarı

(Bağlantı)
Yar yandan yandan yandan
Seviyom seni candan
İki can bir sevilmez
Ya ondan geç ya benden

İraftaki siniler
Hasta olan iniler
Yarı gurbette olanın
Kulakları çınılar

(Bağlantı)

İraftaki gül suyu
Uyu sevdiğim uyu
Sana sarhoş diyorlar
İçtiğin üzüm suyu

(Bağlantı)

• • •

Evlerinin Önü Yonca

Yöresi:
Ağrı

Kaynak:
Rubi Kanat

Evlerinin önü yonca
Yonca kalkar diz boyunca
Anası kızından ince

Evlerinin önü arpa
Koyun gelir kırpa kırpa
Anası kızından körpe

Dursunbey'in Hanları

Yöresi:
Dursunbey

Kaynak:
A. Eren & A. Turan & İ. Çalgı

Dursunbey'in hanları
Şingırlıklı camları
Benim için yapılmış
Balıkesir damları

Koyunların sürüsü
Arda kalmış birisi
Çifte yengeler arıyor
Çam dibinde ölüsü

* * *

Açıl Ey Ömrümün Varı

Yöresi:
Silifke

Kaynak:
Hüseyin Say

Açıl ey ömrümün varı
Bad-ı sabah olmadan
Has bahçenin gonca gülü
Sarıp da solmadan

Aman
Ben yandım
Gülü aman
Ben yandım

(Bağlantı)
Eşim eşim gel gel
Uğrun uğrun gel
Can yoldaşım gel

Yürü dilber yürü
Saçın sürünsün aslanım
Aç beyaz gerdanın
Sinen görünsün aslanım

Aman
Ben yandım
Aman
Ben yandım

(Bağlantı)

Güzeller güzeller
Nerde gezerler aslanım
Nerde düğün orda bayram
Seyran ederler aslanım

Aman
Ben yandım
Aman
Ben yandım

(Bağlantı)

İsraf Haramdır

Cemal Safi

Farkında değilsin vurduğun yerin
Şuramdır sevdiğim işte şuramdır
Mecnun'un aldığı darbeden derin
Yaramdır sevdiğim gönül yaramdır

Giderim mutluluk senden ıraksa
Hasretin yakamı bir an bıraksa
Uğrunda mutlaka kurban gerekse
Sıramdır sevdiğim benim sıramdır

Umudum ilgine avuç açarken
Selamı çok görme gelip geçerken
Aşkımı unutma beni harcarken
Haramdır sevdiğim israf haramdır

• • •

Ömrüm Benim

Aşık Ayhanı

Kış yaşadım yaza ayan
Dulda geçti ömrüm benim
Bülbül idim gül arayan
Dalda geçti ömrüm benim

Sevgi dedim kin verdiler
Yaralandım tuz bastılar
Hem övdüler hem dövdüler
Dilde geçti ömrüm benim

Divan durdum ağa beye
Bunca ömrüm gitti zaya
Mecnun oldum bir Leyla'ya
Çölde geçti ömrüm benim

Ayhanı'nin kırık beli
Tutmaz oldu eli kolu
Çamur çaylak engel dolu
Yolda geçti ömrüm benim

Bura mıdır Koçyiğitler Vatanı (UH)

Yöresi:

Keskin

Kaynak:

Hacı Taşan

Bura mıdır koçyiğitler vatanı
Aramazlar gurbet elde yiteni
Ak göğsün üstünde şeker diken
O da birgün imiş geçti neyleyim

Koçunun dağına da çıkaydım hemen
Geldi alıcı kuşum avcısı tamam
Alemin yaylaya göçtüğü zaman
O da birgün imiş geçti neyleyim

* * *

Selam Verdik

Yöresi:

Merzifon

Kaynak:

Aşık Musa Aslan

Selam verdik kadem bastık bu yere
Söyle aşık bu kamiller yeridir
Kurban olam yanındaki şu pire
Söyle kardeş bu kamiller yeridir

(Bağlantı)

Yar yar nazenim
Yar yar güzelim
Yar yar bir eylen eylen

Cehteyle ki kamillere yetesin
Metainı kıymetiyle satasın
Erbabının nasihatın tutasın
Söyle kardeş bu kamiller yeridir

(Bağlantı)

Osmani'yim pirden dolu içirim
Dört kitabın manasını seçerim
Ağzımdan dilimden cevher saçarım
Ben de bildim bu kamiller yeridir

(Bağlantı)

Ne Gün Gördüm

Aşık Burhânî

Ben doğmadan çoktan öldüm
Şansıma küstüğüm zaman
Ne gün gördüm ne de güldüm
Ağlayıp sustuğum zaman

Düşmüşem sebebine ben
Tutun kaldırın elimden
Deşer yaram kaderimden
Melhemi bastığım zaman

Güllerim soldu baharda
Söndü ışıklarım bağda
Bitmeyen çilem bir anda
Biter mi öldüğüm zaman

* * *

Birgün

Yöresi:
Erzincan

Kaynak:
Aşık Daimi

Gel gönül yeyip içelim
Bu güzellik geçer birgün
Alem param param olmuş
Alim sırrın açar birgün

Yeyip yedirmesi hoştur
Dert çekmeyen yürek taştır
Can dediğin huma kuştur
Kuş kafesten uçar birgün

Dal başında yeşil yaprak
Yeraltında kefen yırtmak
Gezdiğimiz kara toprak
Boyumuzdan aşar birgün

*Hatayi'*m gördüm düşümde
Hiç hilaf yoktur işimde
Baykuş mezarın taşında
Garip garip öter birgün

Temel Felsefemiz

Aşık Ali Cemali

Temel felsefemiz insanlıkla gelir
Şit Naci'deniz biz delillerimiz var
İnsan düşmanıya düşmanız biz
Ateşi nur eden Halillerimiz var

Bayrağımız kanda sancağımız canda
Hakkı yakın bulduk şahdamar kanda
İnsanlık yasamız bizim bu cihanda
Aleme hac olmuş ölülerimiz var

Altıgendir bizim esas temelimiz
İnsanca yaşamak bütün emelimiz
Gerçekleri söyler *Ali Cemali*'miz
Altıgen güvenli bilimlerimiz var

• • •

Benim Atım (*Saffet Efendi Türküğü*)

Yöresi:

Aksaray

Kaynak:

Abmet Gürses

Benim atım şu yerlerde eşinir
Ayağına değen taşlar aşınır
Ab aman Saffet Efendi
Suçlarımı affet efendi
Beni buralardan al git efendi

Koca kuşun yüksektedir oyunu
Değme bir şahine vermez payını
Ab aman Saffet Efendi
Suçlarımı affet efendi
Beni buralardan al git efendi

Üç gider de beş ardıma bakarım
Gözlerimden kanlı yaşlar dökerim
Ab aman Saffet Efendi
Suçlarımı affet efendi
Beni buralardan al git efendi

Ne Dedim Gül Yüzlüm

Yöresi:
Aşkale

Kaynak:
Ağa Taştan

Ne dedim gül yüzlüm yüzümden bezdin
Aşığı vurmaya silahlar dizdin
Aldın neşterleri derimi yüzdün
Ötme garip bülbül ben yaralıyam

Ben gidersem yaşın yaşın ağlama
Ciğerimi aşk oduna dağlama
Cümle dostlar gitti beni eğleme
Gelin rıza ile gönderin beni

Ben gidersem sizin eller yurt olsun
Etrafınız ey dost hep kurtlar dolsun
Ben gidersem yüreği'ze dert olsun
Gelin rıza ile gönderin beni

* * *

Hak Yoluna Gidenlerin*

Yöresi:
Erzincan

Kaynak:
Aşık Daimi

Hak yoluna gidenlerin
Asa olsam ellerine
Pir vafını edenlerin
Kurban olanı dillerine

Iraktır bu yollar ırak
Bu aşk bize gizli firak
Kemiklerim olsa tarak
Yar zülfünün tellerine

Seyrani kaldır parmağın
Yakındır hakka varmağın
Cennete giden ırmağın
Katre olsam sellerine

* Türkü, biri *Musa Eroğlu*'nın bestesi olmak üzere değişik ezgilerde söyleniyor.

Ben de Mecnun'dan Füzuna (*Tatyan*)

Yöresi:
Erzurum

Kaynak:
Faruk Kaleli

Ben de Mecnun'dan füzuna şıklık istidadı var
Aşık-ı sadık benim Mecnun'un ancak adı var
Adı leyli leyli leyli leyli birtanem gel

Kıl tefahür kimsenin var hem benim tek aşıkım
Leyli'nin Mecnunu Şirin'in Ferhatı var
Adı leyli leyli leyli leyli birtanem gel

• • •

Kalktı Havalandı*

Pir Sultan Abdal

Kalktı havalandı gönülün kuşu
Uçmayınca gönül yardan ayrılmaz
Suyum ısıtsalar tenim yusalar
Yunmayınca gönül yardan ayrılmaz

Ustalar getirin tabutum çatsın
Terziler getirin kefenim biçsin
Ak göğsüm üstünde çimenler bitsin
Bitmeyince gönül yardan ayrılmaz

Düşüne hey deli gönül düşüne
Değirmenler döner çeşmim yaşına
Cenazemi musallanın taşına
Koymayınca gönül yardan ayrılmaz

Sana derim sana ey adem ata
Daha yol mu gider buradan öte
Eyersiz yularsız ağaçtan ata
Binmeyince gönül yardan ayrılmaz

Pir Sultan Abdal'ım canım cezada
Bir candan yarım yok yolum gözede
Ecel şerbetinden bir tas bize de
Vermeyince gönül yardan ayrılmaz

* *Ali Çimen* tarafından bestelendi.

Ben Giderim Oduna (*Yaşar Türküsü*)*

Yöresi:
Afyon

Kaynak:
Kadir Üstündağ

Ben giderim oduna
Şahan derler adıma
Geleli üç ay oldu
Doyamadım tadına

(Bağlantı)
Yalan mıydı Yaşar
Karakolda doğru söyler
Mahkemede şaşar

Karşıdan giden atlı
Altında kilim katlı
Anam babam sağolsun
Hepisinden yar tatlı

(Bağlantı)

Sarı yayımın bendi
Ne tez unuttun andı
Düşmanlar bile etmez
Bana ettiğin fendi

(Bağlantı)

* Türkünün TRT arşivi dışında, yörede söylenen ve aşağıya aktardığım ek dördlükleri bulunmaktadır.

Mahkemenin salonunda
İstidası elinde
Kendi gidip adı kaldı
Koca köyün dilinde

Konakta duran kadı
Cemilem gelsin dedi
Biz nasıl ayrılalım
Yaşlarımız on yedi

(Bağlantı)

(Bağlantı)

Yirmidir benim yaşıım
Karadır yarım kaşıım
Üç sene de sönmedi
Ciğerimde ateşim

(Bağlantı)

Kızım Seni Götürmeye Gelmişler

Yöresi:
Korkuteli

Kaynak:
Hüseyin Çimrin

Kızım seni götürmeye gelmişler
Ya benim gönlümü kimler eğlesin
Gül tenin topraklar yediği zaman
Benim dertli gönlüm nasıl dayansın

Kızlar oturmuş da işini işler
Başlarında altın tezkep gümüşler
Ciğerine ağlayana deli demişler
Ağlamasam derdi kalbime işler

* * *

Bağdatlı

Yöresi:
Antakya

Kaynak:
Necmettin Melek

Aman aman Bağdatlı
Yanağı baldan tatlı
Kış günü yar yanında
Yaz günü sahra tatlı

(Bağlantı)
Aman aman meleğim
Nasıl edeyim
Seko seko seko gel yanıma

Bağdat'a giden olsa
Halimden bilen olsa
Seni yıkarım Bağdat
Yarime ziyan olsa

(Bağlantı)

Bağdat'a tel vuruldu
Akan sular duruldu
Şu benim cahil gönlüm
Bir güzele vuruldu

(Bağlantı)

Bülbül Bir Yumurta Kuzlar

Yöresi:
Kangal

Kaynak:
Aşık Ahmet Başer

Bülbül bir yumurta kuzlar
Kanadın altına gizler
On bir ay bir yolu gözler
Parelendi bülbül ey bülbül

(Bağlantı)
Duruşu gül gülüşü gül
Kaşları gül saçları gül
Kendisi gül bülbül ey
Parelendi bülbül ey

Bülbülün kanadı yeşil
Kırmızı güle dolaşır
Ağlamak bana yaraşır
Sen ağlama ben ağlayım

(Bağlantı)

Bülbülün kanadı sarı
Ben ağlarım zarı zarı
Sen de mi yitirdin yarı
Sen ağlama ben ağlayım

(Bağlantı)

* * *

Maral Sen Güzelsin

Yöresi:
Hınıs

Kaynak:
Hayriye Temizkalp

Maral sen güzelsin alı neylersin
İnce bel üstünde şalı neylersin

Maral dağa çıkar eşkın döşürür
İner çadırlara kahve pişirir

Maralın saçları sırmadan telden
Çeker ah u zarı ne gelir elden

Elmayı Nazik Soyarlar

Yöresi:
Bilecik

Kaynak:
İbrahim Tarık Çakmak

Elmayı nazik soyarlar
İçine bade koyarlar
Güzeli candan severler
Çirkini baştan savarlar

Elmanın bir yanı yeşil
Bakmaya gözler kamaşır
Sarhoşum dilim dolaşır
Güzele herşey yaraşır

* * *

Kahveciler Kahve Koyar (*Sürmeli*)

Yöresi:
Trabzon

Kaynak:
Hüseyin Birincioğlu

Kahveciler kahve koyar fincana
Dudakları benzer leyl-i mencana
 Vay vay vay sürmelim vay
Azrail gel sen de kıyma bu cana
Kıyan ellerine kurban olduğum
 Vay vay vay sürmelim vay

(Bağlantı)

Kaşlar kara gözler ela kirpikleri sürmeli
 Vay vay vay sürmelim vay
Seni alıp bu diyardan gitmeli
 Vay vay vay sürmelim vay

Odalar yaptırdım gelip geçmeye
Çeşmeler yaptırdım suyun içmeye
 Vay vay vay sürmelim vay
Kavil karar ettim alıp kaçmaya
Siyah perçemine kurban olduğum
 Vay vay vay sürmelim vay

(Bağlantı)

Tarlaya Ektim Soğan

Yöresi:
Trabzon

Kaynak:
Hüseyin Birincioğlu

Tarlaya ektim soğan
Bitmedi yedi doğan
Hep mi güzel oluyor
Senin annenden doğan

(Bağlantı)
Oy niye hanım niye
Öldüm yar diye diye
Boynunda iki lira
Ver birini ver hediye

Kuzgun dere yukarı
Yol gider Kanlıkaya
Kız ben seni alırım
Liralar saya saya

(Bağlantı)

Ormandan yol açarım
Seni alır kaçarım
Dört yanım duvar olsa
Şahin olur uçarım

(Bağlantı)

* * *

Hayriye'nin Boyu

Yöresi:
Eğin

Kaynak:
Mustafa Hoşsu

Hayriye'nin boyu da uzun
Kızlar gelir düzüm düzüm

Hayriye'nin boyu da çelek
Nerden dersin ordan gelek

Hayriye'nin boyu da ufak
Gelin kızlar halay tutak

Kara Duta Yaslandım

Yöresi:
Divriği

Kaynak:
Nuri Üstünses

(Bağlantı)

Gel gülüm etme gülüm
Mor menevşe sümbülüm
Ben senden ayrı düştüm
Sensin benim sevgülüm

Çiğ süttten kaymak olmaz
Güzele doymak olmaz
Eğil bir yol öpeyim
Yolcuyum durmak olmaz

(Bağlantı)

Kara dut oyulur mu
Güzele doyulur mu
Güzel seven yiğidin
Kolları yorulur mu

(Bağlantı)

* * *

Ekinler Ekilirken

Yöresi:
Uşak

Kaynak:
*Ali Kıran**

Ekinler ekilirken
Dibine dökülürken
Kız saçından üç tel ver
Kefenim dikilirken

Ekinler orak oldu
Yakınlar ırak oldu
Yarım gitti gelmedi
Kalbime merak oldu

* Mehmet Özbek, «Folklor ve Türkülerimiz» kitabında *Muğla* yöresi ve kaynak olarak *Hafız Sabri*'yi veriyor.

Bir Taş Attım

Yöresi:

Elazığ

Kaynak:

Vasfi Akyol

Bir taş atım çaya düştü
Çaydan çift güvercin uçtu
Benim gönlüm sana düştü
 Aman aman aldır gelin
 Lira verem bozdur gelin
 Ağ gerdana dizdir gelin

Evlerinin önü budur
Çifte güğüm dolu sudur
Yar sevenin hali budur
 Aman aman aldır gelin
 Lira verem bozdur gelin
 Ağ gerdana dizdir gelin

Evlerine gidem dedim
Bir bardak su içem dedim
Bir husecik alam dedim
 Aman aman aldır gelin
 Lira verem bozdur gelin
 Ağ gerdana dizdir gelin

* * *

Neler Ettin Bana*

Aşık Efkarî

Neler ettin bana neler işledin
Seni güller gibi gülesi seni
Yeni baştan ceyretmeye başladın
Seni ettiğini bulası seni

Sen beni aşk ile ateşe yaktın
Akıbet onulmaz derde bıraktın
Buseler vaadettin beni aldattın
Seni bir benimle kalası seni

* Ferda Ereren tarafından bestelendi.

Damdan Dama (Osman'a Yandım)

Yöresi:
Aksaray

Kaynak:
Mehmet Akça

Damdan dama atlan yar Osman'a yandım
Püskülleri sarkan yar Birtanem
El ettim de gelmedi Osman'a yandım
Horozlardan korkan yar Birtanem
 Osman Abim evde mi
 Üç odalı yerde mi
 Ah kadifeli evde mi

Terliğimin tepesi Osman'a yandım
Gül kokuyor nefesi Birtanem
Karşı köyden geliyor Osman'a yandım
Nazlı yarimin sesi Birtanem
 Osman Abim evde mi
 Üç odalı yerde mi
 Ah kadifeli evde mi

* * *

Meyhaneler Yok*

Aşık Zülali Baba

Bu nasıl memleket bu nasıl dünya
Gamı defetmeye meyhaneler yok
Bu nasıl yaşamak bu nasıl hülya
Sakiler elinden peymaneler yok

Kanarya terketmiş boştur kafesi
Bülbülün goncadan geçmiş hevesi
Kesilmiş gelmiyor baykuşun sesi
Gidip eğlenecek viraneler yok

Yetti Zülal artık etme ah u zar
Bulamazsın bir münasip şivekar
Bari Sahralarla olsam kafadar
Hani Mecnun gibi divaneler yok

* İlhan Erten tarafından bestelendi.

Sular Durulur Derler

Yöresi:
Çarşamba

Kaynak:
Faik Okutken

Sular durulur derler
Güzel sorulur derler
Yari gönlünde ara
Arayan bulur derler

(Bağlantı)
Ey ninnoşum ninnoşum
Ben sana vurulmuşum
Eller almış yarini
Ben yarsızım bir hoşum

Suların akışına
Ben yandım bakışına
Seni merhem dediler
Sinemin yarasına

(Bağlantı)

* * *

Bak Ne Hale Geldim

*Hasret Gültekin*¹⁴⁰

Bak ne hale geldim senin elinden
Sen benim başıma neler getirdin
Kurtulamaz oldum elin dilinden
Sen benim başıma neler getirdin

Şirin idin cefa çektirdin cana
Cefa çektim sitem ettim sultana
Bunca zulüm çile zordur insana
Sen benim başıma neler getirdin

Ne meşkin çekilir ne de hasretin
Bunca zulme nerden gelir kudretin
Çok çektim de bu bitmeyen zahmetin
Sen benim başıma neler getirdin

Kalkın Semaha Dönelim

Neşet Ertaş

Ey erenler hak aşkına
Kalkın semaha dönelim
Gönüldeki dost aşkına
Kalkın semaha dönelim

Dargınlık gitsin aradan
Hoşgörsün bizi yaradan
Üçer beşer bir sıradan
Kalkın semaha dönelim

O yokları var edene
Gerçek halim sır edene
Şükredelim yaradana
Kalkın semaha dönelim

Hak lokmasın yiye yiye
Biz bu deme geldik niye
Allah Allah diye diye
Kalkın semaha dönelim

Aşık olan çalsın sazı
Aysın cümlemizin özü
Hak affetsin hepimizi
Kalkın semaha dönelim

Garip'im döndüm şaşkına
Hak yardım etsin düşküne
Gönüldeki dost aşkına
Kalkın semaha dönelim

Gözlerim

Abdurrahim Karakoç

Ne zaman gençliğim aklıma gelse
Hüzünle hicranla dolar gözlerim
Sevda nedir diye bir soran olsa
Gider uzaklara dalar gözlerim

Aklıma geçmişin izi saplanır
İçime bir ince sızı saplanır
Yarama hasretin közü saplanır
Sessizce toprağı sular gözlerim

Eski mektupları açarım bazı
Bakarım çoğunla silinmiş yazı
Sık sık konuk gelir evime mazi
Zamanla mekanı böler gözlerim

Çıkıp tepelerden niye bakarım
Giden gelecek mi diye bakarım
Geceye yıldıza aya bakarım
Her zaman yokluğu yalar gözlerim

Bir mutlu genç görsem on sekizinde
Yahut da bir yavru anne dizinde
Kalsam da gam çekmem gam dehlizinde
O vakit o vakit güler gözlerim

Mektuplar başımın tacı mektuplar
Biraz tatlı biraz acı mektuplar
Sizsiniz gönlümün gücü mektuplar
Sizinle yaşını siler gözlerim

Dar Köprüden Geçerken

Yöresi:

Boğazlıyan

Kaynak:

Soner Özbilen

Dar köprüden geçerken

Uy aman yarım aman

Köprü salladı beni

Oğlan oğlan nar tanem oğlan birtanem oğlan

Ben ele varmaz idim

Uy aman yarım aman

Ağam yolladı beni

Oğlan oğlan nar tanesiyim yarın bir tanesiyim

Dar köprüden geçerken

Uy aman yarım aman

Elim değdi eline

Oğlan oğlan nar tanem oğlan birtanem oğlan

Altın kemer bağlamış

Uy aman yarım aman

Yarım ince beline

Oğlan oğlan nar tanesiyim yarın bir tanesiyim

Dar köprüden geçerken

Uy aman yarım aman

Geldik omuz omuza

Oğlan oğlan nar tanem oğlan birtanem oğlan

Benden sana fayda yok

Uy aman yarım aman

Yarım sen gelme bize

Oğlan oğlan nar tanesiyim yarın bir tanesiyim

Sabah Oldu

Yöresi:

Kızılcahamam

Kaynak:

Cemil Orhun & Emine Ünlüer

Sabah oldu sabah oldu sigaram yanmaz oldu
Sigaramın dumanından gözlerim görmez oldu
Aramıza düşman girdi yar bize gelmez oldu
Ko salınsın nazlı yarım yar gel akşam üstüne
Gelen geçen söz ediyor ben fakirin üstüne

Sabahın seher vaktinde üç güzel suya gider
İkisi suyun doldurur birisi de naz eder
Yeter ey sevdiğim yeter şimdi horozlar öter
Ko salınsın nazlı yarım yar gel akşam üstüne
Gelen geçen söz ediyor ben fakirin üstüne

* * *

Sazalca'dan Çıktım

Yöresi:

Niğde

Kaynak:

Nurettin Bayhan

Sazalca'dan çıktım ben de gelirim
Mapus olacağım ben de bilirim
İflah olmaz ben bu dertten ölürüm
Uzat ellerini kınalar yakayım
Sen sallan ben boyuna bakayım
Ak gerdana liraları takayım

Halime kız çay aşağı geliyor
Kaşıynan gözleri gel gel ediyor
Hovardalar ardisıra geliyor
Uğramaz yanıma da tövbeler olsun
Olsun da badeler dolsun
Annen de kaynanam olsun

Halime'nin çayda buldum izini
Duman sandım şalvarının tozunu
Açtım yaşmağını öptüm yüzünü
Uzat ellerini kınalar yakayım
Sen sallan ben boyuna bakayım
Ak gerdana liraları takayım

Al Çuha Mavi Çuha

Yöresi:
Bayburt

Kaynak:
Zakir Peksert

Al çuha mavi çuha
Çuha kenarı yuha
Dün gece neredeydin
Az kalclı aklım çıka
 Hey benim ağam
 Dal feslidir benim ağam
 Hey bey benim ağam
 Köyler ağası benim ağam

Al çuha boydan artar
Hatem parmağın tartar
Yarı güzel olanın
Gün be gün ömrü artar
 Hey benim ağam
 Dal feslidir benim ağam
 Hey bey benim ağam
 Köyler ağası benim ağam

Al çuha doldurayım
Mor yaka koydurayım
Kız sen bana gelmezsen
Ben kendimi vurayım
 Hey benim ağam
 Dal feslidir benim ağam
 Hey bey benim ağam
 Köyler ağası benim ağam

* * *

Kayalar Kayalar

Yöresi:
Kayseri

Kaynak:
Mehmet Ağa

Kayalar kayalar yüksek kayalar
Kayanın ardında keklik yayalar

Öğleyinen ikindinin arası
Yaktı beni kaşlarının karası

Niğde Bağları

Yöresi:
Niğde

Kaynak:
Nimet Balkan

Yine yeşillendi Niğde bağları
Bize mesken oldu gurbet elleri
Aslanım gurbet elleri

Bilmem hayal mıdır bilmem düş müdür
Mektubum gelmiyor yollar kış mıdır
Aslanım yollar kış mıdır

* * *

Felek Vurgunu*

Aşık Devran Baba

Felek vurdu derdim baştan aşırdı
Ben sözümle sözüm diliyle küstü
Gözüm görmez etti yönüm şaşırdı
Ben gözümle gözüm seliyle küstü

Canımı yağ beleş ettim satınca
Bütün varlığımla derde batınca
Kendi ateşime kendim atınca
Ben közümle közüm külüyle küstü

Seller gibi köpük köpük çağlarken
Dertlere bulandım dertli ağlarken
Yanık yanık dertli dertli çalarken
Ben sazımla sazım teliyle küstü

Ciğerlerim yandı eridi nardan
Gönlüm yorgun düştü bezerdi zardan
Başımda kış bordan geçit yok kardan
Ben yazımla yazım gülüyle küstü

Devran Baba'm der ki ahtım amandır
Felek vurgunuyum halım yamandır
Hiç aynaya bakmam hayli zamandır
Ben yüzümle yüzüm kılıyla küstü

* ilk kez yayımlanıyor.

Can Ellerinden Gelmişem

*Yöresi:
Pasinler*

*Kaynak:
Suat Işıklı*

Can ellerinden gelmişem
Fani mekanı neylerem
Ol mülke meylim salmışam
Ben bu cihanı neylerem

Aşkın şarabın içmişem
Dil gülşenine göçmüşem
Ben varlığımdan geçmişem
Nam-ı nişanı neylerem

Hakkı cemi halk eden
Mestaneyim billahi ben
Hallakı alem var iken
Halkı zamanı neylerem

• • •

Gönder

Şeref Taşlıova¹⁴¹

Hasret mektubunu yazdığın zaman
Sitem etme selamını hoş gönder
Yanıyor yüreğim halim pek yaman
İster dolu ister isen boş gönder

Sana aşık olan sevgi duyandır
Yar uğruna şirin canı koyandır
Mektubunun iki ucunu yandır
Üzerinde birkaç damla yaş gönder

Gece gündüz hayal eder özlerim
Kavuşmak çaresiz ağlar sızlarım
İlkbaharda yollarını gözlerim
Yaz gelmezsen sıcak sevgi kış gönder

Şeref bir gül gibi soldu deseler
Sıladan uzakta kaldı deseler
Gurbet ellerinde öldü deseler
Mezarıma iki tane taş gönder

Sinanoğlu

Yöresi:
Kütahya

Kaynak:
Ethem Ütku

Sinanoğlu derler benim adıml
Yiyen bilir ince bıçak tadını
Alamadım lezzetini tadını
Çalın zeybeklere bir Sinanoğlu
Düşmanları bozan bir Sinanoğlu

Sinanoğlu'nun cepkenleri sırmadan
Aç kapıyı konu komşu duymadan
Alır seni de kaçarım vurmadan
Çalın zeybeklere bir Sinanoğlu
Düşmanları bozan bir Sinanoğlu

• • •

Evreşe Yolları*

Yöresi:
Gelibolu

Kaynak:
Yöre Ekibi

(Bağlantı)
Evreşe yolları dar dar
Bana bakma benim yarım var

Bir fırın yaptırdım doldurdum ekmekleri
Gel beraber yiyelim yaptırdım börekleri

(Bağlantı)
Arkandaki yeleği ben örmedim mi yarım
Kızlarla konuşurken ben görmedim mi yarım

(Bağlantı)
Yeleğimin içinde mavi boncuk nazarlık
Benim yare hediyem bir ufacak gerdanlık

(Bağlantı)

* Ümit Kaftancıoğlu'nun Gelibolu'dan derlediği bu türkü tüm Trakya'da olduğu gibi Anadolu'nun birçok yerinde de söylenmektedir.

Ötme Dugdug

Yöresi:
Finike

Kaynak:
Cevat Uyanık

Ötme dugdug ötme bağrım eziktir
Soğuk vurmuş bağlarımız bozuktur

Emdan aynasını koymuş dizine
Ayrılık sürmesini çekmiş gözüne

Koyu da mı olur gabardıcın gölgesi
Günden güne atar yarin sevdası

* * *

Demedim mi

Yöresi:
Ege

Kaynak:
Selim Kasap

Hakikat bir gizli sırdır
Bilemezsin demedim mi
Bu bir rıza lokmasıdır
Yiyemezsin demedim mi

Gün yüzlümün atı tavlada bağlı
Anayın atayın yüreği kanlı
Ah yar yar yar dost dost
Medet yar yar yar dost yarım dost
Ah cana cana cana
Bak şuna şuna şuna şuna

Açıldı cennet kapısı
Yazıldı devran yazısı
Kıldan incedir köprüsü
Geçemezsin demedim mi

Pir Sultan Abdal'ım işte geldi yaz
Kaldır kollarını da eyle bir niyaz
Elmadan kırmızı pamuktan beyaz
Ver Allah bir güzel gönlüm eyleyim

Muhabbet ararsan saz gel saza
Mevlayı seversen bize gel bize

Bana Yeter

Yöresi:
Zile

Kaynak:
Murtaza Kurt

Güzel seni sevdim anca dünyada
Yüzüne baktığım kar bana yeter
Dolaştırma beni sema ziyada
Bu kadar yandığım nar bana yeter

Huylarınan menzil engin göçersin
Dost elinden bade olsa içersin
Beni görüp kaşın yıkar geçersin
Bir kez hatırimi sor bana yeter

Katibi'yem candan sadakatim var
Muhabbet yolunda seyahatim var
Bilirim ulusun kanaatim var
Sineni sineme sar bana yeter

. * * *

Olmadı

Yöresi:
Erzurum

Kaynak:
Suat Işıklı

Hey ağalar hangi derde yanayım
Yitirdim Aslı'mı gören olmadı
Pervaneler gibi yandım tutuştum
Yandım ateşine soran olmadı

Atıldım atıldım atılamadım
Kırıldı kantarım tartılamadım
Ezrail elinden kurtulamadım
Perişan halimden bilen olmadı

Kerem eder ben bu elden giderim
Dostun cemalini seyran ederim
Haktan emir geldi buna ne derim
Aslı Han gibi de yanan olmadı

Merekte Sarı Saman

Yöresi:
Şauşat

Kaynak:
Cevri Altıntaş

Merekte sarı saman
Gel sarılak bir zaman
Düşmanlar baş kaldırmış
Böyle gezek bir zaman

Karanfilim biberim
Ben herkesten dilberim
Yüzün gözün ekşitme
Misafirim giderim

* * *

Canlar Cananını Buldum*

Yunus Emre

Canlar cananını buldum
Bu canım yağma olsun
Aşsı ziyadan geçtim
Dükkanım yağma olsun

İkilikten usandım
Birlik hanına kandım
Derd-i şarabın içtim
Dermanım yağma olsun

Ben benliğimden geçtim
Gözünü hicabın açtım
Dost vafına eriştim
Gümanım yağma olsun

Yunus ne hoş demişsin
Bal u şeker yemişsin
Ballar balını buldum
Kovanım yağma olsun

* *Kemal Kaplan*¹⁴² tarafından bestelendi.

Bu Nasıl Ayrılık

Aşık Nihani

Bu nasıl ayrılık bu nasıl zulüm
Bu ahvale ermeden mi öleyim
Şehir-i Afgan'a açılmaz yolum
Yar şehrine girmeden mi öleyim

Iraktan ırağa onu seslerim
Kumru kuğular gibi kafeslerim
Kırk üç yıldır ben bir fidan beslerim
Bar verecek dermedin mi öleyim

Der *Nihan* kapında olmuşam sail
Acep bu murada kum oldu nail
Doldu müddet canım alır Azrail
Ya ben yari görmeden mi öleyim

* * *

Ölüm İle Ayrılığın Elinden

Yöresi:
Kars

Kaynak:
Gülseren Cevahir & Sakine Erdoğan

Gelmiş iken bu yerleri görelim
Ölüm ile ayrılığın elinden
Gonca gonca güllerini derelim
Ölüm ile ayrılığın elinden

Yaz gelince bir bozcacık meşeyim
Dalganı gelmiş bulanayım coşayım
Eylen kömür gözlüm helallaşayım
Ölüm ile ayrılığın elinden

Günahlı kardeşler günahım tartar
Hasretli yüzünü yüzüme sürter
Yeter bu ayrılık ölümden beter
Ölüm ile ayrılığın elinden

Pir Sultan Abda’ım eyliyor firak
İşte ben gidiyom yollarım ırak
Durmadan ağlıyor şu yangın yürek
Ölüm ile ayrılığın elinden

Gözlerin*

Yöresi:

Ardanuç

Kaynak:

Asım Özdemir¹⁴³

Salınıp bayramda gezen birtanem
Ey maşallah ne belalı gözlerin
Kudretten sürmesi çekilmiş uygun
Kalem vurmuş o imzalı gözlerin

İmzalar vurulmuş yazılı ismin
Ezberime aldım ay ile bir nün
Billahi rahat yok bir saat birgün
Deli eylemiştir beni gözlerin

Deli gönül derde rakip atmalı
Altı oklu üstü siyah çatmalı
Sarmasar olup da bile yatmalı
Hekim değmez bin tifili gözlerin

Tifillik sana kaymış batmışsın ala
Kokun güle benzer leblerin bala
Dertli şahin gibi düşmüş müşküle
Oturmuş gözetir yolu gözlerin

Gözetirim yolun çıkmazsın bin yıl
Kafeste beslenir sedalı bülbül
Leyliyi kadirde açılan yeşil
Açılan nurdan vinvaveli gözlerin

Vinvaveli işin mübarek nurdan
Ahudan vücudun virane hurdan
Bari ki göreydim ahir ki surdan
Baygın teki zelzeleli gözlerin

Zelzeleyle yıktın Gümüşhane'yi
Seni seven neyler başka sunayı
Güzellikte bastırmışsın sen ayı
Güneş der ki al şelveli gözlerin

* İlk kez yayınlanıyor.

Şelven koyar beni türlü emraza
Düşürür hervete uğratır naza
Ne yazık düşmüştür kadir bilmeze
Senin ol dünya güzeli gözlerin

Güzel seni çok severim ki inan
Ashın hurizade bilirim binan
*Kaynari Mustafa*¹⁴⁴ başına dönen
Yavru olam ben sürmeli gözlerin

* * *

Sefil Benim

Zeki Salman

Sormayın halimi benim
Sustu söylemiyor benim
Doktor bana su vermesin
Akıyor çeşmimde selim
Anam selim oy oy
Garip benim oy oy
Sefil benim oy oy

Yıkılmış tahtım sarayım
Doğuştan bahtı karayım
Tabip bana neylesin ki
Yüreğimden yaralıyım
Yara benim oy oy
Yetim benim oy oy
Sefil benim oy oy

Kapandı kismetim bahtım
Bu dünyada kaldı ahtım
Ecel döşeginden kalktım
İşte bakın yolcu benim
Ölem benim oy oy
Garip benim oy oy
Sefil benim oy oy

Erzurum Dağında (UH)

Yöresi:

Urfa

Kaynak:

Seyfettin Sucu

Erzurum dağında kurdum iskele
Yaşım on sekizdi gittim askere
Beni askere aldın da alayların doldu mu Erzurum
Güzel Erzurum şirin Erzurum

Erzurum dağında bindim katıra
Babam yok ki anam beni yatıra
Beni askere aldın da alayların doldu mu Erzurum
Güzel Erzurum şirin Erzurum

* * *

Acırım

*Aşık Deryami Baba*¹⁴⁵

Bana yaramayan yaramazlara
Ben kendimi yaktığıma acırım
Çok değer verirdim o kurnazlara
Yüzlerine baktığıma acırım

Akıllılar delileri seçtiler
Düşünmeden köprüleri geçtiler
Biliyorum bizi nasıl içtiler
Pınar olup aktığıma acırım

İsmi yazarken adını bozdum
Teline vurmadan udunu bozdum
Hayatın en güzel tadını bozdum
Hala limon sıkığıma acırım

Küçük balık büyüğünü yutmazdı
Yutsa bile boğazından gitmezdi
Ateş tarlasında ekin bitmezdi
Ben aklımı taktığıma acırım

Hey *Aşık Deryami* neyine kandın
Boşuna inandın boşuna yandın
Ömür boyu koca dağa tırmandın
Tepesine çıktığıma acırım

Ağ Elleri Sala Sala (UH)

Yöresi:
Kırşehir

Kaynak:
Muharrem Ertaş

Ağ elleri sala sala gelen yar
Nasıl geçireyim seni ele ben
Ben bir şahin olsam sen bir balaban
Taksam cırnağımı gitsem çöle ben

Koyunları kuzu ile karışık
Yüzü küskün ama kalbi barışık
Siyah perçemine zülfü dolaşık
Yeni düştüm düzen tutmaz tele ben

* * *

Gönül Pazarı

*Kul Himmet*¹⁴⁶

Dün gece seyrimde bir şara vardım
Niyaz ile kapıları açılır
Laleli sümbüllü bağını gördüm
Bülbül öter gonca güller seçilir

Pazarında gül alırlar satarlar
Koklaşuban canı cana katarlar
Gerçekleri bir kıl ile yederler
Müminlere hülle donu biçilir

Dallarında baharları yazılı
Yaprakları bir sıraya dizili
Meleşirler kurbanları kuzulu
Canlar bağışlanır kandan geçilir

Gül kokusu Muhammet'in teridir
Gönlü saf olanlar hakkın yaridir
Aşığa maşukun bergüzarıdır
Sevdalar nasipler nurlar saçılır

Bu şar *Kul Himmet*'i erenler şarı
Bu şarda satarlar erenler varı
Bu şarın adı var gönül pazarı
Engürler ezilir meyler içilir

Gel Gel*

Aşık Mabcutı

Gel efendim el çek fani dünyadan
Bu murcları sevme bezara gel gel
Çok talip rakibi rüsva eyledi
Yitirdi her birin hezara gel gel

Hezarın çeşmini yurhap eyledi
Nice yiğitleri turap eyledi
Nicenin köşkünü harap eyledi
Encamın fikredip bu zara gel gel

Bu zar ile yaşar isen yüz seksen
Ahir olacaksın hak ile yeksen
Karun u devlete eğer göz diksen
Çeker seni zemin o zırza gel gel

Zırr-i zemin düşün bir kalbi saf ol
İncitme kimseyi kamil arif ol
Bu remzi derc eyle söze sarraf ol
Matahın satın al pazara gel gel

Pazarın yanıldın ahvalın bozuk
Tarıkın azdırdın hayıfsın yazık
Ne tertip eyledin neyin var azık
Birgün çağırırlar mezara gel gel

Mezardır ahretin evvel ki babı
Orda yardım etsin ol hak cenabı
Rabbin kim Nebin kim olan hitabı
Münkirine cevap ikrara gel gel

İkrarın sadıksa baktırır cana
Kalbi ruşen olur vasfı her yana
Biner burakını gider meydana
İşaret zümresin ibrara gel gel

* "Ela Gözlüm" adlı araştırmamda aktardığım *Aşık Şamili*'nin "Dünya Destanı" gibi zincirleme yazılmış örneklerden olan, 20. yüzyılın başlarında ölen *Hodlu Mabcutı*'nin bu destanı *Şamili* ya da *Hıfzı*'daki kadar uzun olmasa da güzel örneklerden biridir.

İbrar zümresinde hak olmuş razı
O divanda bizzat kendidir gazi
Emmeyi sorar ol muştak bir gazi
Günahkara ferman kenara gel gel

Kenarda kalırlar yüzü karalar
Yalvarır hellaka ol biçareler
Haktan olmaz ise affa çareler
Çeker zebaniler finara gel gel

Finarı esharda bulan necati
Sağ yanımdan gelir anım beratı
Kim kıldı resula çok çok selatı
Emrolur Ahmed-i Muhtara gel gel

Ahmed-i Muhtar bize eyle şefaât
Farz-ı eda edip kim kıldı sünnet
Ne güzel makamdır makam-ı cennet
Söyle dilim tevhit ezkara gel gel

Ezkar-ı tevhide olma avare
Vasili hak olur kul vara vara
Mahcub'um umut ol perverdigara
Davet et kulunu didara gel gel

* * *

İncinir

Aşık Şamili

Ela gözlerine kurban olduğum
Salhı gezme kemer belin incinir
Dökme zülûflerin yüzün üstüne
Yel vuranda sırma telin incinir

Eridi kalmadı yüreğim yağı
Dolmuş da gidiyor o civan çağı
Beyaz bileğine gümüş kol bağı
Sıktırma sevdiğim kolun incinir

Der *Şamili* gelip melul olursun
Ah eylerim intizarda kalırsın
Benden ayrısına meyil verirsin
Örselerler gonca gülün incinir

¹ Karac'oğlu: Anadolu ve Rumeli'de değişik dönemlerde birden çok aşık bu adı kullanmıştır. Ancak 17. yüzyılda yaşadığı sanılan Çukurovalı, Varsağı aşiretinden olan, asıl *Karac'oğlu* olarak kabul edilir. Genellikle *Karac'oğlu* mahlası taşıyan tüm şiirler bu *Karac'oğlu*'a maledilir.

Karac'oğlu halk edebiyatında Türkmen aşıklık geleneğinin ilk ve en büyük temsilcisi sayılır. Doğumu, ölümü, asıl adı, ailesine ilişkin kesin bilgi bulunmamaktadır. Adının *Sımayıl (İsmail)*, *Halil* ya da *Hasan* olduğu, Belgratlı, Kilisli ya da Kozanlı olduğu biçiminde değişik görüşler bulunmaktadır. Ayrıca Mut'un Çukur köyündeki bir tepenin adının *Karac'oğlu Tepesi* olması nedeniyle mezarının burada olduğu kabul edilmektedir yöre insanınca. Bazılarına göre 16. ve 17. yüzyılda iki ayrı *Karac'oğlu* yaşamıştır. Daha sonra bu iki aşığın şiirlerinin birleştirilmesiyle de *Karac'oğlu* geleneği ortaya çıkmıştır.

Bunun dışında 19. yüzyılda da iki *Karac'oğlu*'ın yaşadığını öne sürenler bulunmaktadır. Bunlardan biri Silifkeli diğeri ise Yozgatlı olarak geçer. Kırım Tatarları arasında ve Türkmenistan'da bilinen *Karac'oğlu* öykü ve şiirleri vardır. *Karac'oğlu*'a ilişkin en önemli özellik, 16.-17. yüzyıllarda yaygınlaşan aruz ölçüsünü ve bağlı olarak Farsça, Arapça tamlamalardan uzak ve Türkçeyi tüm yalınlığıyla kullanmasıdır. İşlediği en belirgin konular ise aşk, insan ve doğadır.

² Erzurumlu Emrah: Erzurum'un Tambura köyünde doğdu, Niksar'da öldü. Hemen tüm Anadolu'da bilinen bir aşiktir. Uzun süre Çankırı'da, 12 yıl Sivas'ta yaşadı. Daha sonra Niksar'a yerleşerek evlendi. Ölümüne dek orada kaldı.

Erzurumlu Emrah birçok bakımdan *Ercişli Emrah*'la karıştırılsa da şiirlerindeki konu ve biçim itibarıyla ayrılır. *Erzurumlu Emrah*'ın doğum tarihine ilişkin tam bir açıklık bulunmamaktadır. Bazı kaynaklarda 18. yüzyılın sonunda doğduğu verilmektedir. 1854 ya da 1860 yılında öldüğüne ilişkin değişik savlar bulunmaktadır.

Ercişli Emrah'ın ise 17. yüzyılda yaşadığı sanılıyor. Doğru Anadolu, Azerbaycan, Türkmenistan ve Ermenistan'da yayılmış olan *Emrah ile Selvihan* adlı halk öyküsünün kahramanıdır.

³ Aşık Şamili: Artvin'in Yukarı Hod (yeni adı Yukarı Maden) köyündendir. 1810-1865 yılları arasında yaşadığı sanılmaktadır. Ba-

zı kaynaklarda ise 1839-1861 yılları arasında yaşadığı öne sürülmektedir. Ancak affedilmesi için zamanın padişahı *Abdülmecit*'e yazdığı şiirlerden ve bu şiirlerde geçen tarihlere göre 1835 yılında Erzurum hapisanesinde yattığı anlaşılmaktadır. *Mehmet Koç*'un araştırmalarında dönemin ünlü aşıklarından *Yusufoğlu Aşık Mubibbi*'nin hem arkadaşı hem çırağı olduğu, sesinin güzelliği ve bağlama çalmadaki yeteneğinden dolayı uzun yıllar *Aşık Mubibbi* tarafından desteklendiği yer alır.

Bazı kaynaklarda ise *Mubibbi*'nin (1823-1868 ya da 69) daha genç olduğu ve *Şamili*'den daha sonra özlüğü verilmektedir. Bu anlamda usta-çırak ilişkisinden çok arkadaşlık-akranlık, belki de tersi bir durum daha uygun bir tanımlama olabilir.

18 koşma, 2 destan ve 1 divanı saptanabilmiştir. Kitabın türküler bölümünün sonunda verilen «Dünyanın» adlı şiiri biçim olarak en eski olmamakla birlikte bu boyuttaki tek örnektir.

⁴ Aşık Nihani: 1885 - 14 Mart 1967. Şenkaya'nın Göreşken köyünde doğdu. Asıl adı *Mustafa Gedik*'tir. 13-14 yaşlarında bade içerek aşıklığa başladı. Rüyasına giren üç pir, Afganistan'da yaşayan *Mihriban* adlı bir kızı tanıtır. O günden sonra türkü söylemeye başlayan *Aşık Nihani*, dönemin ünlü aşığı *Sümmani* ile karşılaşır. *Sümmani* ise daha sonra *Nihani*'ye ilişkin, «Sesimizi duyuracak aşık» olarak sözeder.

⁵ Aşık Sümmani: 1860-1914/15. Narman'ın Samikale köyünde doğdu. Asıl adı *Hüseyin*'dir. Küçük yaşta Erzurum'a giderek aşıklar çevresine girdi. *Sümmani*'nin yetişmesinde dönemin ünlü aşığı *Erbabi*'nin etkisi oldu. Ayrıca *Hodlu Şamili* ile de karşılaştı.

Uzun yıllar birbirlerinin aşıklıklarına ilişkin şeyler duyduktan sonra ancak o dönemde özel bir izinle, Rusya'nın işgali altında bulunan Kars'a gidip *Aşık Şenlik*'le karşılaştı. Günler süren karşılıklı türkü söylemeden sonra birbirlerini etkilediler ve çok iyi arkadaş oldular. Daha sonra *Şenlik*'in annesi *Sümmani*'yi gömleğinden geçirip evlat edindi.

⁶ Aşık Efkarî: 28 Haziran 1900 - Mayıs 1980. Asıl adı *Adem Şentürk* olan *Aşık Efkarî*, Ardanuç'un Basa (yeni adı Yolüstü) köyünde doğdu. Dedesi, Osmanlı döneminde Suriye'nin Kamışlı kasabasından gelip Ardanuç'a yerleşti.

On yaşlarında, Merzifon'a yerleşmiş olan büyük kardeşleri ve amcalarının yanında yatılı okula gitti.

1. Dünya Savaşı sırasında askere alındı. Kısa bir süre sonra da Almanya'ya yollandı. Berlin'de müzik eğitimi gören *Efkarî* oradan Kafkasya'ya gitti ve savaşın sonuna dek (1918) orada kaldı.

On bir değişik halk hikayesi *Aşık Efkarî* tarafından *Ardanuç Rivayeti* olarak anlatılıp belgelendi. Bunlardan bazıları, *Avcı Ahmet'in Oğlu Mehmet Bey*, *Susamoğlu Şah Yusuf*, *Koroğlu Çoruh Kolu*, *Ferhat ile Şirin-Ardanuç Rivayeti*'dir.

Ayrıca *Aşık Efkarî*'nin akrabası olan ve 1. Dünya Savaşı sırasında Bayburt'ta öldüğü bilinen bir *Efkarî* daha vardır.

1960'lı yılların sonunda ve 70'li yıllarda türkû ve hikayeleriyle birçok kez dinleme fırsatı bulduğum *Aşık Efkarî*, uzun bir süre Türkiye'nin en yaşlı aşığı olma özelliğini elinde bulundurmuştu.

⁷ Hacı Taşan: 1920-1984. Keskin'de doğdu. Orta Anadolu yöresi türkülerinde ve bozlaklarda unutulmayacak sanatçı.

10-12 yaşlarında *Muharrem Ertaş*'tan bağlama öğrenmeye başladı. Bağlama çalmayı hem kendi yöresi hem de Kırşehir çevresindeki usta aşıklar ve bağlamacılarla daha da pekiştirdi. *Muharrem Ertaş*'ın çırağı olması ve yakınlığı nedeniyle sürekli *Abdallarla* da içli dışlı olan Taşan, hem onlardan etkilendi hem de özellikle *Neşet Ertaş* gibi, yörenin birçok sanatçısını etkiledi.

1950'lerin ikinci yarısında yöre sanatçısı olarak radyoda türkû söylemeye başladı. Onu *Neşet Ertaş* ve daha sonra da *Muharrem Ertaş* izledi. Zamanla herbiri sözleşmeli yöre sanatçısı olarak uzun yıllar radyoda görev yaptı.

⁸ Bekir Karadeniz: 1957 yılında Artvin'in Yukarı Hod (yeni adı Yukarı Maden) köyünde doğdu. 14 yaşında bağlama çalmaya başladı. Önce yöresindeki sonra başka yerlerde değişik aşıkları dinledi. Sonraki yıllarda derlemelere yöneldi.

Halk türkûleri ve edebiyatına ilişkin çeşitli araştırmaları bulunmaktadır. Bu konuda kitapları, yazıları yayımlandı, seminerler verdi.

⁹ Aşık Şerrafi: 1936 yılında Tokat'ın Gökdere köyünde doğdu. Asıl adı *Şerafettin Korkmaz*'dır. 15 yaşına dek doğduğu köyde yaşayan *Aşık Şerrafi*, daha sonra ailesiyle Tokat'a yerleşti. Okula gitme olanağı bulamadı ancak daha sonra kendi çabasıyla okuma yazma öğrendi.

Birçok şiiri yazılmasına karşın sonraları yitip gittiğinden dolayı şu an az sayıda şiiri bulunmaktadır.

¹⁰ Nesimi Çimen: 1931 - 2 Temmuz 1993. Saimbeyli'nin Fatmakuyu köyünde doğdu. Sarız, Kadirli, Elbistan'dan sonra 1963 yılında İstanbul'a yerleşti.

Türkiye dışında çeşitli Avrupa ülkelerinde dolaştı, konserler verdi. Bir süre İsveç'te yaşadı. İsveç hükümetince orada kalması isten-diye de buna uymayıp yeniden Türkiye'ye döndü.

Curasıyla birlikte anılan ve geleneğin son temsilcilerinden biri sayı-lan *Çimen*, *Radjo France*'in davetlisi olarak Paris'e gidip bir uzun-çalar doldurdu.

Sivas'ta öldü.

¹¹ Muhlis Akarsu: 1948 - 2 Temmuz 1993. Kangal'ın Minarekaya köyünde doğdu. Ortaokul yıllarında bağlama çalmaya başladı. İlk dönemlerde *Mahzunî*'den etkilendi. Sonraki yıllarda kendine öz-gü bir tavır yakalayan *Akarsu*, aşıklık geleneğine bağlı olarak çe-şitli yöreleri dolaştı. Birçok derleme çalışması olan *Akarsu*, 400 kadar kendi türkü ve derlemesini halk müziği repertuarlarına ka-zandırdı.

Özellikle 1980'li yılların başından itibaren *Arif Sağ*, *Musa Eroğlu* ve *Yavuz Top'la* birlikte oluşturduğu «Muhabbet» grubuyla önemli bir çizgi tutturdu.

Sivas'ta öldü.

¹² Aşık Devran Baba: 1942 yılında Adana'da doğdu. Asıl adı *Mus-tafa Şahin Yilmaztürk*'tür. 4 yaşında bağlama çalmaya başladı. *Ale-vi* bir aileden gelen *Devran Baba*, aşıklık geleneğini çevresindeki büyüklerinden öğrendi.

9 telli bir bağlamadan çöğüre dek tüm bağlama ailesi çalgılarını çalan *Devran Baba*, «Tokaç» adını verdiği ilk bağlamasını kendi yapıp at kuyruğundan tel taktı.

1964'ten sonra *Çukurova Radyosunda* uzun yıllar program yaptı. Yaşanan döneme ilişkin türküler yakmak gerektiğini söyleyen *Devran Baba*, sevgiden politik sorunlara dek hemen her konuda şiir yazmaktadır.

Değişleri özellikle 1980'li yıllardan itibaren değişik sanatçılar ta-rafından okunmaktadır.

¹³ Selahattin Alpay: 1950 yılında Malatya'da doğdu. Müziğe ilgisi küçük yaşlarda başladı. Yöresinden birçok güzel türküyü derledi ve yorumladı. Önceleri öğretmenlik yapan *Alpay*, daha sonra bu mesleği bırakarak kendini tümüyle türkü çalışmalarına verdi.

1976 yılından bugüne dek yaklaşık 20 kaset/plak/CD çalışması oldu.

¹⁴ Muharrem Ertaş: 1905-1985. Doğumuna ilişkin tam bir tarih

verilemiyor. Çeşitli tarihler söz konusu edilse de, bu konuda bilgisine başvurduğum *Neşet Ertaş* da kesin bir tarih söyleyemedi.

Kırşehirli *Mubharrem Ertaş*, Orta Anadolu türkülerinde, özellikle bozlaklarda önemli bir isimdi. Geleneksel müzik ve bağlama derslerini *Yusuf Usta* adlı yörenin ünlü saz ustasından aldı. *Abdal* adı verilen, özellikle Kırşehir, Yozgat, Keskin, Konya çevresinde gezginci olarak yaşayan ve geçimlerini ağırlıklı müzik, kalaycılık vs. gibi işlerden sağlayan toplulukların yetiştirdiği en büyük isimlerden biriydi. Yalnızca iyi bağlama çalması ya da türkü söylemesi değil, yaşamındaki sadelik ve hoşgörüyü hem kendi çocuklarına hem de yetiştirdiği birçok insana aktardı.

Gezginci yaşamından dolayı yalnızca kendi yöresinde değil, Anadolu'nun birçok bölgesinde tanındı ve türküleri yayıldı. Uzun süre radyoda programlar yaptı.

Halk müziğine verdiği uzun yılların emeğine saygı olarak Kırşehir'de anıtı dikildi.

¹⁵ Aşık Veysel: 25 Ekim 1894 - 21 Mart 1973. Şarkışla'nın Sivri alan köyünde doğdu. Yedi yaşında yakalandığı çiçek hastalığından dolayı bir gözünü, daha sonra bir kaza sonucu az gören öbür gözünü yitirdi.

İstanbul Radyosunun ilk yayınlarında türkü söyledi. 1941-46 yılları arasında *Köy Enstitülerinde* halk türküleri ve bağlama dersleri verdi.

Araştırmacılara göre bağlamanın ilk düzeni olarak kabul edilen ve aslında *Aşık Süleyman* tarafından kullanılan ancak *Aşık Veysel* aracılığıyla yayıldığından dolayı aşıklama düzeni (la-re-mi), «Veysel Düzeni» olarak da bilinir.

¹⁶ Davut Sulari: 1925 - 18 Ocak 1985. Erzincan'ın Çayırılı ilçesinde doğdu. Tasavvuf şairi olan dedesi *Kaltık Mehmet Ağa*'dan ilk bağlama, şiir ve türkü derslerini aldı. 17 yaşından itibaren bağlama çalıp türkü söyledi.

Önce *Kelam* mahlasını kullanan aşık daha sonra *Sulari* mahlasıyla şiir yazmaya başladı.

Konya Aşıklar Bayramının oluşturulmasında emeği geçen *Sulari*, 4 yıl kadar *Ankara* ve *İstanbul Radyolarında* usta bölge sanatçısı olarak çalıştı.

Türkü, atışma, güzelleme dallarında büyük bir yeteneğe sahipti.

Türkiye'nin birçok yerini at sırtında gezerek her gittiği yerde türküler, güzellemeler söyledi. Uzun yıllar çeşitli Avrupa ülkelerinde

de dolaşan *Sulari*, *Aşık Mahzuni*'den Arif Sağ'a birçok insanı etkilemiş dönemin en önemli aşıklarındanır.

Davut Sulari alışılagelmiş bir aşıklar meclisi anında Erzurum'da öldü.

17 *Aşık Mahzuni*: 1938 yılında Afşin'in Berçenek (yeni adı Tarlacık) köyünde doğdu. Asıl adı *Mehmet Şerif Cırıktır*. 1948'de medrese eğitimine başladı. Daha sonra Mersin ve Ankara'da askeri okullarda okudu. 1961 yılında ordudan ayrıldı. 12 yaşından beri bağlama çalan *Aşık Mahzuni*, ilk derslerini amcası *Aşık Seza*'den aldı.

1960'lı yıllardan bu yana özellikle politik taşlamalarda ekol olmuş aşıklardandır. Türkülerinden dolayı hemen her dönemde kovuşturmaya uğrayan *Mahzuni*'ye ilişkin ayrıntılı hazırlanmış birçok kitap yanında kendi yazdığı 4 kitap bulunmaktadır.

Yaklaşık 3000 şiiri olan *Mahzuni*, 400'ün üzerinde 45'lik plak, 15 kadar LP ya da CD ve 50'den fazla kaset doldurdu.

18 *Aşık Meftuni*: 1956 yılında Çorum'da doğdu. Asıl adı *Meftuni Topçu*'dur. 8 yaşında mandolin çalmaya başladı. İlk bağlama derslerini babasından aldı. Babasının öğretmen olmasından dolayı Türkiye'nin birçok yöresini dolaştı ve aşıklık geleneğini öğrendi. 11 yıl *Aşık Mahzuni*'yle birlikte türkü söyledi.

1979 yılında Hollanda'ya yerleşti. Halk müziğinin ve aşıklık geleneğinin Türkiye dışındaki genç temsilcilerinden biri olan *Aşık Meftuni* 1995'ten bu yana Belçika'da yaşamaktadır.

19 *Zaralı Halil*: Adı *Halil Söyler* olan ama kendi yöresinde daha çok *İnce Halil* olarak bilinen *Zaralı Halil*, Sivas yöresinde yaşamış en bilinen türkü ustalarındandır.

Zaralı Halil çok küçük yaşlarda aşıklık geleneğinde türküler söylemeye başladı. Daha sonra usta malı olanların yanısıra kendi türkülerini söyledi. Konuları doğa ve sevgi üzerine kurulu olan türküler zamanla tüm yörelere yayıldı ve sevilirdi.

20 *Aşık Cevlani*: 1900 - 20 Ocak 1975. Sarıkamış'ın Oluklu köyünde doğdu. Asıl adı *Dursun Kılıç* tir. *Cevlani* adını aile dostu olan *Aşık Sümmani* verdi.

Küçük yaşlarda *Aşık Yusuf*tan gelenekleri ve bağlama çalmayı öğrendi. Daha sonra *Aşık İkrâm*'ın yanında uzun süre çıraklık yaptı. *Aşık İkrâm* ölünce, çıraklığını *Aşık Bektaş*ın yanında sürdürdü.

I. Dünya Savaşı döneminde askere alındı ve savaşta yaralanıp esir düştü. Bir süre sonra köyüne geri döndü ve Kağızman'ın Yıldızagaç köyünde aşık olduğu kızla evlendi. 15 yıl sonra eşi ölen *Cevlani*, başka biriyle evlendi ve sonraki yıllarda Ankara'ya yerleşti.

1966'da başlayan *Konya Aşıklar Bayramını Aşık Müdâmi ve Aşık Efkari* ile birlikte açtı. Yine aynı yıl türkü dalında *Aşık Müdâmi ve Aşık Murat Çobanoğlu* ile birlikte birinci oldu.

Bir süre *Ankara Radyosu Yurttan Sesler* bölümünde de çalışan *Aşık Dursun Cevlanî* yaşamının son dönemlerine dek bağlamasını elinden, sözünü dilinden bırakmadı.

Aşık Cevlanî, Köroğlu Destanının 12 kolunu da bilen tek aşık olarak kabul edilir.

21 Abdullah Papur: 1945-1989. Küçük yaşlarda bağlama çalmayı öğrendi. Önce aşıklık geleneğinde usta malı türküler söyleyen *Papur*, sonraları kendi türkülerine ağırlık verdi. Türkiye'nin birçok yerini dolaştı.

1970'li yıllardan itibaren toplumsal konulara yönelen *Papur* bu dalda da birçok eser verdi.

22 Neşet Ertaş: 1938 yılında Kırşehir'de doğdu. Orta Anadolu tavrında, yaşayan en önemli isim olarak adlandırılan *Ertaş*, 3 yaşında bağlama çalmaya başladığını söyler. Babası *Muharrem Ertaş*'tan ders alıp, çalmayı ve söylemeyi öğrendi. 6 yaşlarından itibaren babasıyla birlikte dolaşmaya başladı.

Abdal geleneğini kendi sınırları dışına taşıması ve başka bölgelerde de sevilmesi bakımından öteki *Abdallardan* ayrılan *Ertaş*'ın kaç türküsü olduğuna ilişkin bir kesinlik bulunmamaktadır.

Daha çocuk denecek yaşta *Muzaffer Sarısözen*'in *Yurttan Sesler* programı çıkan *Ertaş* ilk plağını da 1957 yılında doldurdu. Önceleri ağırlıklı sevdâ türküleri söylerken daha sonra deyişlere de yer verdi. 1977 yılında geçirdiği hastalıktan dolayı tedavi için Almanya'ya gittikten sonra orada kaldı.

Sayısını bilmediği türkülerinde sevgi, dostluk gibi değerleri işleyen *Ertaş*, *Karac'oğlan*'dan *Aşık Veysele* çeşitli ozanlardan etkilendi.

Türkülerine serpiştirdiği *Garip* mahlası öne çıkarmadan ve ustaca kullandığından geleneksel aşıkların mahlasları gibi göze batmamaktadır. Babası *Muharrem Ertaş*'la belirginleşen *Garipler* deyiminden etkilendiğini söyleyen *Ertaş* özellikle başka bir mahlas aramaktansa *Garip*'i kullanmayı tercih etmiştir.

23 Çekiç Ali: Kırşehir yöresi *Abdallanın* bozlaklardaki önemli adlarından olan *Çekiç Ali*, *Muharrem Ertaş* gibi ustalarla yetişti. 1950'lerin sonunda yöre sanatçısı olarak radyoda türkü söylemeye başladı.

Bıraktığı geleneği birçok yöre sanatçısının yanında oğlu *Aydın Çekiç* de sürdürüyor.

24 Aşık Kerem: *İsfahan Şahının* oğlu ve asıl adının *Abmet Mirza* olduğu sanılıyor. *Kerem*'in babasının haznedarlığını yapan Ermeni bir keşişin kızı *Aslı* ile *Kerem* arasındaki aşkı anlatan, 16.-17. yüzyılda ortaya çıktığı sanılan bir halk öyküsünün (*Kerem ile Aslı*) kahramanı. Dinleri ayrı olduğundan dolayı bir türlü biraraya gelemeyen iki gencin öyküsü. Ancak yine de bu konuda tam bir kesinlik bulunmamakta. Öykünün, 16. yüzyılda yaşadığı varsayılan *Kerem Dede* ya da *Aşık Kerem* adlı bir aşığın şiirlerinden oluştuğu sanılır. Öykü, Balkan ülkelerinden Orta Asya'ya dek çok geniş bir alanda ve değişik dillerde anlatılır. 19. yüzyılda Ermeniceye uyarlanarak birkaç kez yayımlanmıştır.

Kerem, halk türküleri açısından aşkın ateşini simgeler.

25 Aşık Haydar Aslan: 1926 yılında Aksaray'da doğdu. Aslen Sivasslı'dır. Atalarının bir bölümü ise Kürecik'ten gelmiştir.

Küçük yaşlarda çobanlık yaparken türkü söylemeye başladı. Keremane çalan amcası Aşık Veli'den ilk türkü eğitimi aldı. Sonraki yıllarda *Aşık Veysel*, *Ali İzzet Özkan*, *Zaralı Halil*, *Antepli Hasan Hüseyin* gibi aşıklarla tanıştı ve görüşlerini aldı. İlk yıllarda daha çok *Refik Başaran*'ı örnek almasına karşın daha sonra *Veysel* geleneği ağır bastı.

1940'lardan sonra *Haydar Aslan*'ın akrabaları çalışmak üzere Adana'ya giderlerdi. Zamanla kendi ailesi de toprak edinerek 1948 yılında Adana'ya yerleşti.

Çukurova Radyosu mahalli sanatçısı olarak ta görev yapan *Aslan*, *Konya Aşıklar Bayramı*nda birçok kez birincilik ve Türkiye'nin çeşitli yerlerindeki yarışmalarda birçoğu birincilik olmak üzere değişik ödül kazandı.

Sevgiden toplumsal sorunlara dek hemen her konuda türkü söyleyen aşığın şiirlerini topladığı *İnsan Hayranıyım* adlı bir kitabı bulunmaktadır.

26 Ruhi Su: 1912 - 20 Eylül 1985. Van'da doğdu. Asıl adı *Mehmet*'tir. 1. Dünya Savaşı yıllarında anababasını yitirdi. 10 yaşına kadar yoksul bir ailenin yanında yaşadı. Daha sonra *Adana Öksüzler Yurdu*nda yatılı okudu. İlkokul dördüncü sınıfta keman çalmaya başladı. 1925 yılında Ankara'da kurulan *Musiki Muallim Mektebi*ni kazanmasına karşın, öksüzler yurdundaki öğrencilerin askere alınmasından dolayı İstanbul'da bir askeri okula gönderildi. Okuldan kaçarak Ankara'ya gidip müzik okumak istemesine karşın yakalanarak geri gönderildi. Daha sonra çürüğe çıkarak okuldan ayrıldı. Daha sonra kemanıyla katıldığı sınavdan sonra son sınıfın bir altından *Musiki Muallim Mektebi*ne alındı.

1935-36 yıllarında *Riyaseticumbur Filarmonik Orkestrasında* (Cumburbaşkanlığı Senfoni Orkestrası) görev aldı.

1936 yılında *Musiki Muallim Mektebini* bitirdi ve kemanı bırakarak şana geçti. Daha sonra (1942) *Devlet Konservatuarının* şan bölümünü bitirdi. Çeşitli okullarda öğretmenlik yaptı. *Ankara Radyosunda* yayınlanan çeşitli türkü programları düzenledi.

Devlet opera sanatçısı olarak birçok operada görev aldı. Bu görevi 1952 yılında tutuklanmasına dek sürdürdü.

Ölümüne dek türkü söylemeyi sürdüren *Rubi Su*, *Pir Sultan*'dan *Karac'oglan*'a değişik ozanların türkülerinden oluşan 12 uzunçalar hazırladı. Yazıları ve şiirlerini ise *Ezgili Yürek* adlı bir kitapta topladı.

27 *Pir Sultan Abdal*: 16. yüzyılda yaşayan *Pir Sultan Abdal*, *Şah Hatayi* ile birlikte *Alevi-Bektaşî* edebiyatının en önemli ozanlarından. Şiirlerinden yola çıkılarak varsayılan bilgilere göre asıl adı *Haydar*'dı. Yaşamı ağırlıklı Banaz'da geçti. Bazılarına göre soyu Horasan'a, bazılarına göre Azerbaycan'a, bazılarına göreyse Yemen'e dayanır.

1502 yılında İran Safevi devletinin kurulmasından sonra giderek *Anadolu Alevileri* üzerinde etkisi artan *Şah İsmail*'e karşı *Osmanlı Sultanı Yavuz Selim*, *Çaldıran Savaşı*'ndan sonra *Alevilere* ilişkin toplu kıyımlara girişti. Sonraki yıllarda *Kanuni Süleyman*, *Şah İsmail*'in oğlu 1. *Tahmasp*'in üzerine yürüyerek Bağdat'a girdi. 1548 yılındaysa 1. *Tahmasp* yeniden toparlanarak Anadolu'ya girdi. Bağlı olarak *Osmanlı-İran* ilişkileri daha da gerginleşti.

Bazı araştırmacılara göre *Pir Sultan*'ın şiirlerinde geçen *Şah*, *Şah Tahmasp* değil, 1577'de Şam yöresinde ortaya çıkan *Şah İsmail*'dir. Bu *Şah İsmail*, Yozgat'a dek gelip halkı Osmanlı yönetimine karşı isyana çağırdı. Sonra da 50 bin kişiyle *Hacı Bektaş Tekkesi*ni ziyaret etti. Bazı araştırmacılara göreyse, *Şah* sözcüğüyle *Hız. Ali* kastedilmektedir.

16. yüzyıldan 19. yüzyılın başlarına dek Anadolu ve Rumeli'de altı ayrı *Pir Sultan* yaşadığına ilişkin veriler bulunmaktadır. Ancak yine de en bilineni *Banazlı Pir Sultan*'ın tahmini ölüm (idam ediliş) tarihi 1588'dir. *Anadolu Alevilerinin* direniş simgesi olarak kabul edilen *Pir Sultan*'a ilişkin değişik birçok efsane, yaşam öyküsü anlatılır. Mezarının Banaz'da olduğu kabul edilir.

28 *Aşık Saidi*: Artvin'in Yukarı Hod (yeni adı Yukarı Maden) köyünde doğdu. Asıl adı *Sait*'tir. Yaşamına ilişkin kesin bilgiler bu-

lunmamakla birlikte yaklaşık 1810 yılında doğduğu tahmin edilmektedir.

Hodlu Şamili ile aynı dönemin aşıkları olduğu bilinmektedir. Hocalık yapan Saidi namaz kıldırırken pencereden atılan bir kurşunla öldürülür. Kesinlik kazanmamakla birlikte, aynı kıza aşık olduklarından dolayı *Şamili* bu olaydan sorumlu tutuldu. Daha sonra bu olaydan dolayı tutuklanan *Şamili* ise uzun yıllar Erzurum hapishanesinde kalmış.

29 Hasan Kaplani: Asıl adı *Hasan Kaplan* olan aşık 1960 yılında Yozgat'ın Tulum köyünde doğdu. Küçük yaşlarda şiir yazmaya başladı. İlkokulu köyünde okuduktan sonra ortaöğrenimi Ankara'da tamamladı. Aynı yıllarda Ankara'da birlikte olduğu çevrede aşıklık geleneğini ve bağlama çalmayı öğrendi.

30 Aşık İhsani: 1932 yılında Diyarbakır'da doğdu. Asıl adı *İhsan Sırluoğlu* dur. Türkiye'nin çeşitli yerlerinde değişik işlerde çalıştı. 1957 yılında Uşak Şeker Fabrikasında çalışmaya başladıktan sonra eşi Sevim'le (*Güllüşah*) tanışıp evlendi.

İlk ez 1958 yılında radyoda türkü söyledi. Anadolu'nun çeşitli yörelerini dolaştı. 1963'e dek geleneksel türküler söyleyen *Aşık İhsani*, sonraki yıllarda özellikle politik ağırlıklı türkülere yöneldi. Ömrünün bir bölümü hapishanelerde geçti. Türkiye ve Türkiye dışında birçok konser verdi.

Şiirlerini, «Ağalı Dünya» (1964-65, 2 cilt), «Yazacağım» (1966), «Bakalım Hele» (1967), «Bak Tarlanın Taşına» (1974), «Vur Ağanın Başına» (1975) adlı kitaplarda topladı. Bir de 1976'da, bütün şiirlerini topladığı «Dünden Bugüne Aşık İhsani» adında kitabı yayımlandı.

Ayrıca 1973 yılında çıkardığı «Ozan Dolu Anadolu» adlı antoloji ile gezi izlenimlerinden oluşan «Beyaz Köle» (1985), adında kitapları da vardır.

Aşık İhsani'yle 1980 yılında sohbet etme ve yakından dinleme fırsatı bulmuştum.

31 İhsan Güvercin: 1951 yılında Malatya'nın Fethiye köyünde doğdu. Küçük yaşlarda gelenekler çerçevesinde türküler öğrendi. Özellikle ağabeyi *Hüseyin Güvercin*'den dinlediği *Pir Sultan Abdal*, *Kul Himmet*, *Virani* ve *Nesimi*'nin deyişleriyle yetiştii.

Sonraki yıllarda Almanya'ya yerleşti. *Ali Ekber Aydoğan*'la birlikte uzun yıllar «Derdiyoklar» adıyla müzik çalışmaları oldu. Özellikle kendi dallarında, ikili gruplar için hem Türkiye dışında hem Türkiye'de bir öncü işlevi gördü «Derdiyoklar». 1980'li yılların sonunda ayrıldıktan sonra çalışmaları ayrı ayrı ve daha çok Türkiye ağırlıklı olarak sürüyor.

İhsan Güvercin, usta malı türkülerin yanında kendi yazdığı ya da

Pir Sultan Abdal, Yunus Emre gibi ozanların şiirlerinden bestelediği türkülerini de söylemektedir.

³² Nuri Üstünses: Divriğili *Üstünses, Zaralı Halil* gibi önce yöresinin aşıklerini dinleyerek türkü söylemesini öğrendi. Yöresinin birçok türküsüne kaynak oldu.

³³ Mahmut Güzelgöz: 17 Şubat 1919 - 7 Mart 1988. Urfa'da doğdu. Mesleğinden dolayı *Tenekeci Mahmut* olarak bilinir.

Küçük yaşlarda müzikle ilgilenmeye başladı. Yöresindeki *Mukim Tabir, Tamburacı Derviş* gibi birçok ustanın çıraklığını yapıp onlardan ilk müzik eğitimi aldı. Sonraki yıllarda ise *Hacı Nuri Hafız*'ın yanında geleneksel müziğin ayrıntılarını öğrendi.

Okuma yazmayı sonradan öğrenmesine karşın söylediği türkü ya da şarkı sözlerini doğru kullanmaya özen gösterdi. *Muzaffer Sarısözen*'in «Yurttan Sesler» programından başlayarak radyo programına katıldı. Yöresinin birçok türküsüne de kaynak olan *Mahmut Güzelgöz* türküler kadar gazel ve şarkıları da özenle ve güzel okuyan sayılı kişilerden biridir.

³⁴ Hıfzı Baba: 1860-1915. Artvin'in Yukarı Hod (yeni adı Yukarı Maden) köyündendir. Asıl adı *Mehmet*'tir. Uzun yıllar Kuzeydoğu Anadolu'da hocalık yaptığından *Hafız Mehmet* olarak da bilinir. Hem şiirleri hem de yaşamı bölgede yaşamış başka aşıklarla karıştırılır. Şiirleri daha çok, asıl adı *Recep* olan *Kağızmanlı Hıfzı (1893-1918)* adlı başka bir aşık ve yörede yaşamış aynı adlı öteki aşıklarınkiyle karışmıştır.

Mehmet Koç'un «Hodlu Halk Ozanları ve Kalem Şueraları» adlı araştırmasında *Hıfzı*'ya ilişkin ayrıntılı bilgiler bulunmaktadır. Ayrıca *Hıfzı Baba* üzerine aktarılan birçok türkülü anlatıyı da *Aşık Talihsiz*'den dinleyip karşılaştırma olanağım oldu.

³⁵ Aşık Emni: 1943 yılında Zile'nin Hatıppınarı köyünde doğdu. Asıl adı *Emin Düştü*'dür Küçük yaşlarda türkü söylemeye, şiir yazmaya başladı. Şiirleri birçok dergi ve gazetede yayımlanan *Aşık Emni*, değişik yörelerde yapılan yarışmalarda ödüller kazandı.

Bugüne dek birçok kaset ve 45'lik plak doldurdu.

³⁶ Aşık Mahcubi: Artvin'in Aşağı Hod (yeni adı Aşağı Maden) köyündendir. Asıl adı *Mehmet*'tir. Yaşamına ilişkin kesin bilgi yoktur. Ancak 19. yüzyılda öldüğü sanılmaktadır. *Hıfzı Baba*'nın *Mahcubi*'nin ölümü üzerine yazdığı bir şiirinden yola çıkılarak *Hıfzı*'dan

daha önceki bir dönemde öldüğü varsayılmaktadır. (*Hıfzı Ba-ba'nın ölümü: 1915*).

37 Yavuz Top: 1950 yılında Tercan'ın Rızabey köyünde doğdu. Küçük yaşlarda halk türkülerine ve bağlamaya ilgi duydu. İlk bağ-lama derslerini *Aşık Daimi*'den aldı. 1967 yılında TRT'nin açtığı sı-navla *İstanbul Radyosunda* bağlama sanatçısı olarak göreve başla-clı. 1970'li yıllarda kurduğu halk müziği orkestrasıyla Türkiye'de ilk kez çoksesli halk müziği denemelerine başlayan *Yavuz Top*, bugünün çoksesli halk müziğine temel nitelikteki önemli önçalış-maları gerçekleştirdi.

Mahmut Gazimihal'in çizgi ve anlatımından yola çıkarak ilk bas bağlamayı, daha sonra ise Batıdaki kontrabas karşılığı olan yaylı kopuzu yapıp kullanmaya başladı.

1976 yılından sonra konservatuardabağlama öğretmenliği yaptı. 4 yıl sonra bu görevinden, 1985 yılında da radyodan ayrıldı. Daha sonra kendi müzik okulunu kurup birçok genç sanatçının yetişme-sine katkıda bulundu.

Halen *Kültür Bakanlığı* bünyesinde solist sanatçı olan *Top*'un, *Arif Sağ*, *Musa Eroğlu* ve *Mublis Akarsu*'yla birlikte sürdürdüğü «Muhabbet» çalışmaları 1980 sonrası halk müziğinin sıçrama yapma-sında önemli katkısı oldu.

38 Aşık Noksani: 1922-1964. Artvin'in Yukarı Hod (yeni adı Yuka-rı Maden) köyünde doğdu. Asıl adı *İbrahim Muratoğlu*'dur. İlk birkaç şiirinde İbrahim, 1945'lerin ikinci yarısından sonra *Noksa-ni* mahlasını kullanmaya başladı.

İlkokul öğrenimi olmasına karşın babası ve ağabeyinden Arapça ve kısmen Farsça öğrendi. Şiirlerinde zaman zaman *Sümmani* ve *Şenlik* gibi Farsça etkiler görülmesine karşın ağırlıkla yalın Türk-çeyi kullandı. Yıllarca kendi yazdıklarının yanısıra birçok başka aşığın türkülerini de derleyip yazdı.

39 Aşık Daimi: 1932-1983. Asıl adı *İsmail Aydın* olan *Aşık Daimi* İstanbul doğumludur. Ancak geçmişi dolayısıyla *Tercanlı Daimi* olarak bilinir.

İki dedesinin de saz şairi olmasının etkisiyle küçük yaşta bağlama öğrendi. Bir süre İstanbul'dan ayrılarak Tercan'a yerleşti. 1962'den sonra yeniden İstanbul'a dönen *Daimi* ölümüne dek orada yaşadı.

Önceleri usta malı türküler söyleyen *Aşık Daimi* daha sonra kendi deyişlerine ağırlık verdi. TRT tarafından açılan sınavı kazanarak ka-şeli sanatçı oldu.

Türkiye ve Avrupa'nın çeşitli kentlerinde konserler verdi.

⁴⁰ Aşık Hacı Karakılçık: 1948 yılında Feke'nin Tokmanaklı köyünde doğdu. Aynı aşiretten geldiğinden *Karac'oğlanı* türküleriyle büyüdü ve onlardan etkilendi.

Askerden sonra Çukurovalı birçok aşıkla birlikte olarak aşıklık geleneğini öğrendi. Türkiye genelinde birçok yarışmaya katıldı ve çeşitli ödüller aldı.

⁴¹ Aşık Emekçi: 1 Ocak 1955'te Maraş'ta doğdu. Asıl adı *Ali Haydar Levendiz*'dir. Bağlamayı ilk kez babasından dinleyip ilgi duydu. Küçük yaşlarda aşıklık geleneğini öğrendi. *Mabzunı*, *Meçhuli* ve *İhsanı* gibi aşıklardan etkilendi.

İlk kasetini 1973 yılında Antep'te çıkardı. *Aşık Daimi* ve *Ümit Kaptancıoğlu*'nun hazırladıkları radyo programlarına katıldı.

Mabzunı, *Nesimi Çimen*, *İsmail İpek* ve *İhsanı*'yle çeşitli turnelere katılan *Aşık Emekçi*, özellikle politik türküleriyle tanındı.

1980'den beri Almanya'da yaşayan aşık Kanada'dan Avustralya'ya birçok ülkede konserler verdi. Son yıllarda değişik konularda türküler de yazan aşığın eserleri birçok sanatçı ve grup tarafından seslendirildi.

Bugüne dek 17 kaset ve 4 tane 45'lik plak hazırlayan *Aşık Emekçi*, şiirlerinin bir bölümünü topladığı «Özgürlük Mahkumları» adlı bir kitap yayımladı.

⁴² Fuzuli: 1480-1556. Kerbela'da doğdu. Asıl adı *Mehmet Bin Süleyman*'dır. Şiirlerinin başkaları tarafından alınmasını engellemek amacıyla, gereksiz, yararsız anlamına gelen *Fuzuli* adını kullandı. Gençliğine ilişkin ayrıntılı bir bilgi bulunmamasına karşın, yapıtları incelendiğinde iyi bir eğitim gördüğü anlaşılır. İslami ilimlerden Fars edebiyatına, tasavvuftan hekimliğe dek çok yönlü bilgiye sahipti. *Şii* olan *Fuzuli* yaşamının büyük bir bölümünü Kerbela'da geçirdi. *Ali Şir Nevai*, *Nesimi* ve *Necati* gibi şairlerin şiir anlayışını benimseyen *Fuzuli* Türkçe, Arapça ve Farsçayı tüm incelikleriyle bilmekteydi. Halk dilinde geçen deyimlerden Kuranda geçen hadislere dek her türlü kavramı kullandı. Belki bundan dolayı her kesimde geniş ilgi buldu.

Başta *1. Süleyman (Kanuni)* olmak üzere birçok kişiye övgüler yazdı. Ancak genelde saraydan uzak tutuldu.

Fuzuli şiirinin temelde ilim ve sevgi üzerine kuruludur. Yapıtlarını çeşitli dillerde vermesine karşın ağırlıkla Azeri ağızını kullandı. Kendisinden sonraki hemen tüm şairleri etkiledi.

Hadikatü's-Süeda, Leyla ile Mecnun, Türkçe Divan, Enisü'l-Kalb, Fuzuli'nin Mektupları, Terceme-i Hadis-i Erbain, Rind ü Zabid, Arapça Divan, Matlau'l-İtikad, Heft Cam adlı yapıtları bulunmaktadır.

Ayrıca 19. yüzyılın ilk yarısında yaşadığı bilinen ve az sayıda şiiri bugüne ulaşabilen başka bir *Fuzuli* daha bulunmaktadır. Şiirlerinde hece ve aruz ölçülerini ustaca kullanmasından yola çıkılarak eğitilmiş olduğu düşüncesine varılmaktadır.

43 İsmail İpek: 1942 yılında Afşin'in Örenli köyünde doğdu. Küçük yaşlarda aşıklık geleneğini ve bağlama çalmayı öğrendi.

1966'da askerden döndükten sonra İstanbul'a gitti. İlk plağını doldurduktan sonra tutulunca uzun süreli çalışmalarına girdi. Bu arada birçok aşıkla tanıştı.

1968'de bir tiyatrodan çeşitli oyunlarda rol almaya ve bağlama çalmaya başladı. 1971 yılında *Devlet Tiyatrolarına* girdi. Ancak bir buçuk yıl sonra ayrıldı. Bir süre sonra konser vermek üzere 9 aylığına Avrupa'ya gitti. 1976 yılında *Ankara Belediyesi*nde işe girdi. 1994 yılında emekli oldu.

Yaklaşık 60 adet 45'lik plak, 15 adet de kaset doldurdu.

Birçok türküsü değişik sanatçılar tarafından da seslendirilen *İpek* Ankara'da yaşamaktadır.

44 Aşık Şenlik: 1850-1913. Çıldır'ın Suhara köyünde doğdu. Asıl adı *Hasan*'dır. 14 yaşında bade içerek aşık oldu. Bağlama çalmayı *Aşık Nuri*'den öğrendi.

Dönemin ünlü aşığı *Sümmanî*'yle karşılaşmış ve birbirini etkilediler.

Bir atışmadan sonra diğer aşıklar tarafından zehirlendi. Köyüne dönerken Arpaçay'ın Dalaver köyünde öldü. Cenazesi köyüne getirilip gömüldü.

Şenlik üzerine *Ensar Aslan*'ın "Çıldır Aşık Şenlik" adlı geniş bir araştırması bulunmaktadır.

45 Talip Özkan: 1939 yılında Acıpayam'da doğdu. 1958 yılında *TRT Ankara Radyosunda* göreve başladı. 1960 yılında kısa bir aradan sonra *İstanbul Radyosunda* yeniden göreve başladı. Sonraki yıllarda *İzmir Radyosuna* geçip 1977 yılında Paris'e gidinceye dek orada bağlamacı, solist ve koro şefi olarak çalıştı.

İrlanda, Amerika, Kanada, Fransa, Yunanistan gibi ülkelerde birçok plak ve CD doldurdu. 1994'te hazırladığı bir CD ile ilginç bir

deneme yaptı: 14 ezgiye yer verdiği çalışmasında, 3 klasik ve 11 halk müziği ezgisini tamburla çalıp söyledi.

46 Mehmet Koç: 1936 yılında Artvin'in Yukarı Hod (yeni adı Yukarı Maden) köyünde doğdu. Çocukluğundan itibaren yöresinde halk anlatılarını dinleyip ilgi duydu. İlkokula başladığı yıl benim de öğretmenim olan Koç, 34 yıl Türkiye'nin çeşitli yerlerinde öğretmenlik yaptıktan sonra 1985 yılında emekli oldu.

1955 yılından bu yana toparlamaya başladığı yöresinin aşıklarına ilişkin bilgi, not, araştırmaları vs. "Hodlu Halk Ozanları ve Kalem Şueraları" adıyla yayımladı.

47 Aşık Rufai: 19. yüzyılda Artvin'in Yukarı Hod (yeni adı Yukarı Maden) köyünde yaşadı. 1878 yılında öldüğü sanılmaktadır. Asıl adı Yusuf'tur.

Gözleri görmediği halde topraktan çeşitli mutfak eşyaları yaparak yaşamını sürdürdü. Kuranı ezberleyerek hafız olan Aşık Rufai'nin sevgilisini kokusundan tanıdığı söylenir.

48 Kazım Birlik: 1953 yılında Ankara'da doğdu. 18 yaşında bağlama çalmayı öğrendi. Kimseden ders almamasına karşın 2 yıl gibi kısa bir sürede dönemin ünlü halk müziği sanatçılarından Mehmet Bozdoğan'a baş bağlamacı oldu.

İlk nota ve müziğe ilişkin teoriyi askerde öğrenen Birlik, bir süre Musa Eroğlu ve İhsan Öztürk gibi sanatçılarla da çalıştı.

1976 yılında Nurettin Dadaloğlu ve beraberindeki grupla konser için gittiği Almanya'da kaldı.

Bağlamayı geniş bir alanda kullanan Birlik'in öteki kasetlerinin yanında Pir Sultan Abdal'ın şiirlerini bestelediği, birincisi çıkan iki kasetlik bir çalışması bulunmaktadır.

49 Fatih Kısaparmak: 1955 yılında Elazığ'da doğdu. Küçük yaşlarda müziğe ilgi duymaya başladı. Bir süre konservatuara devam etti. Yöresinden birçok türkü derleyerek arşivlere kazandırdı. Türküleri önce başka sanatçılarca söylendi. Özellikle 1980'li yılların ikinci yarısından itibaren ağırlık verdiği kaset ve sahne çalışmalarıyla tanındı ve sevildi.

50 Koroğlu: Batı Sibiry'a, Hazar dolayları, İran, Irak, Azerbaycan, Rumeli, Anadolu, Ermenistan hatta Afganistan gibi çok geniş bir alanda Koroğlu adında birçok efsane anlatılmaktadır. Tüm bu ülke ve yörelerde çeşitli biçimlerde Koroğlu rivayetleri vardır.

Tam olarak nerede ve ne zaman yaşadığına ilişkin bilgi bulunmamaktadır. 1575-1590 yıllarında *Özdemiroğlu Osman Paşa* komutasındaki İran seferlerine katılan *Köroğlu* adlı bir aşığın iki destanı vardır. Ancak bu *Köroğlu* ile Bolu çevresindeki isyancı *Köroğlu*'nun aynı kişi olup olmadığı bilinmiyor. Ayrıca *Evliya Çelebi* de 17. yüzyılın ikinci yarısında bir *Köroğlu* hikayesinden sözeder. Değişik yer ve zamanlara ilişkin anlatılmalarına karşın tüm *Köroğlu* hikayelerinin ortak yanı haksızlığa karşı duran bir babayla oğul çerçevesindedir.

Bolu çevresindeki *Köroğlu*'nın ölümü yaklaşık 16. yüzyıl sonları olarak kabul edilir.

51 İzzet Altınmeşe: 1945 yılında Maden'de doğdu. Türkülerle içiçe olan bir ailenin çocuğu olmasının etkisiyle küçük yaşlarda türkü söylemeye başladı.

İlk müzik eğitimini *Adana Halk Eğitim Merkezi* çerçevesinde aldı. Yine ilk kez Adana'da sahneye çıktı.

1975 yılında kendi yöresinden derlediği «Maden Dağı» adlı türküy-le adını duyurdu. Uzun yıllar *İhsan Öztürk*'le birlikte çalıştıktan sonra İstanbul'a yerleşti. Son yıllarda kendi adına bir televizyon programı hazırlamaktadır.

Doğu ve Güneydoğu olduğu kadar Kerkük ve Azeri ağzı ya da de-yişleri de ustaca yorumlayan *Altınmeşe* birçok türküyü halk müzi-ği arşivine kazandırdı.

52 Aşık Gerçeği: Asıl adı *Hamza Sümer* olan aşık 1961 yılında Turhal'da doğdu. 1 yaşında geçirdiği menenjit hastalından sonra gözlerini yitirdi. 5 yaşında ailesiyle birlikte Yozgat'ın Çekerek ilçesine göçtü ve orada büyüdü.

11 yaşında İzmir'deki bir okulda temel eğitimini aldı. Küçük yaş-larda bağlama çalmaya başlayan *Aşık Gerçeği*, *Turhallı Aşık Se-mai*'den aşıklık geleneğini öğrendi. Önce Zile, Turhal gibi yakın çevresinde, daha sonra Sivas'a dek giderek *Aşık Veysel* de içlerin-de olmak üzere birçok aşığı tanıdı, dinledi.

Türkiye genelinde birçok yarışmaya ve radyo programlarına katıl-dı. 1979 yılında *TRT Ankara Radyosunda* verdiği bir sınavla ma-halli sanatçı unvanını kazandı.

Aşık Gerçeği İstanbul'da bir devlet kurumunda çalışmaktadır.

53 Yunus Emre: Doğumu yaklaşık 1238, ölümü, 1320. Anado-lu'nun değişik yerlerinde adına mezarlar var. *Anadolu Selçuklu*

*Devletin*in dağılma döneminde yaşamış, Türkçe şiirin öncüsü tasavvuf şairi.

İslam bilimlerinin yanısıra Arapça ve Farsça öğrendiği, bunların dışında İran ve Yunan mitolojisini de incelediği sanılır. *Hacı Bektaş*'ın halifesi *Taptuk Emre* tekkesinde hizmet etmiş, düşüncesini yaymak için Anadolu'yu dolaşmıştır. Daha sonra kendisi de şeyh olan Yunus Emre'nin adına bulunan mezarların bazıları Eskişehir, Manisa, Erzurum, Karaman gibi yerlerde dir.

Yunus Emre, Oğuz lehçesi ve çağının konuşma dilini temel almış olmasına karşın yine de sözcüklerin tümü Türkçe değildir. Bazı zaman Farsça dil kurallarına göre şiir söylediği olmuştur. Bazı sözcüklerin Arapça, Farsça ve Türkçesini birlikte kullanmıştır.

Yunus adı sevgi ve hoşgörüyü özdeşleşmiştir.

54 *Aşık Ali İzzet*: 1902 - 11 Ekim 1981. Şarkışla'nın Höyük köyünde doğdu. Asıl adı *Ali İzzet Özkan*'dır. Bağlama çalıp türkü söylemeye hemen tüm öteki aşıklar gibi küçük yaşlarda başladı. İlk bağlama derslerini kendi köyünden *Aşık Sabri* ve *Aşık Ali*'den aldı.

Tüm bölgeleri adım adım dolaştı, yüzlerce deyiş söyledi. Kimi zaman kendi türkülleri arasına başka aşıkların dizelerini kattı. Hatta *Pir Sultan Abdal* mahlasıyla da şiirler yazdı.

1940 yılında Ankara Halkevi tarafından konuk edildi. Uzun süre *Aşık Veyse* ile birlikte köy enstitülerinde gezici bağlama öğretmenliği yaptı. Türküleri olduğu kadar aşıklık geleneğinin bir parçası olan halk öykülerinin derlenmesinde de önemli bir kaynak oldu. Şiirlerini, «Mühür Gözlüm» ve «Teller de Muradın Alsın» adlı kitaplarında topladı. Yine bu kitapları kaynak alarak *İlhan Başgöz* de 1979 yılında, «Aşık Ali İzzet Özkan» adında bir kitap yayımladı.

55 *Hisarlı Ahmet*: 1908 - 4 Ocak 1984. Asıl adı *Ahmet İnegöllü*'dür. Ancak sonraki yıllarda *Hisarlı* soyadını aldı. Kütahya'nın Hisar köyünde doğdu. İlk gençlik yıllarında üç telli bağlama öğrenmeye başladı.

Askere gittiğinde, müzik konusundaki yeteneğinden dolayı bando da klarnet çaldı. Okuma yazma ve nota öğrendi.

Askerden döndükten sonra açtığı kahvehane *Aşık Veyse*'den *Davut Sulari*'ye dek birçok aşığın uğrak yeri oldu. Çevredeki yetenekli gençlere bağlama çalma konusunda yardımcı oldu. Daha sonra *Halkevleri* bünyesinde daha geniş bir çevreye ulaşabildi.

1942 yılında *Muzaffer Sarısözen* tarafından radyoya çağrıldı. Çe-

şitli zamanlarda radyo programlarına katıldı. Birçok Kütahya tür-küsünün arşivlere aktarılmasına aracı oldu.

Aşıklar ve genç sanatçılara merkez olan kahvehanesini giderek müzik aletleri sattığı bir işyerine dönüştürdü.

56 Aşık Reyhani: 1932 yılında Hasankale'nin Alvar köyünde doğ-du. Asıl adı *Yaşar Yılmaz*'dır. İran'dan göçen babası önce Kars'a daha sonra Erzurum'a yerleşti. *Reyhani* mahlası kendisine, Aşık Hicrani tarafından verildi.

Küçük yaşlarda aşıklığa ilgi duydu. *Konya Aşıklar Bayramı*na ara-lıksız katılan yedi aşıktan biridir. Eski aşıkların dışında, yetiştiği *Huzuri Baba, Nihani, Cevlani, Efkari, Murat Çobanoğlu*'nun ba-bası *Gülistan Çobanoğlu* gibi aşıklardan gelenek ve usul öğrendi.

İran'dan Avrupa'ya birçok ülkede türkü söyleyen *Aşık Reyhani*, katıldığı yarışmalarda da birçoğu birincilik olmak üzere çeşitli ödüller aldı.

57 Aşık Haşimi: 1951 yılında Çorum'un Ortakışla köyünde doğdu. Asıl adı *Haşimi Aslıbaktır*. 13 yaşında rüyasında yüzünü göreme-diği bir kıza aşık oldu. Küçük yaşlarda bağlama çalmaya başladı ve aşıklık geleneğini öğrendi. İlk ustası *Aşık Hasan Savurganoğ-lu*'dur. 14 yaşında *TRT Ankara Radyosunda* sınava girdi. Ancak babası izin vermediğinden yeniden köyüne döndü. 18 yaşına dek köyünde kaldı. Yöresindeki birçok ünlü aşıkla karşılaştı. Onların türkülerini de ustaca yorumladı: Kırık havalar olduğu gibi uzun havaları yorumlamakta da birçok kişiye esin kaynağı olmuştur. *Haşimi*, hem kendi türkülerini hem de usta malı türkülerini yorum-lamadaki becerisiyle tanınır.

Şekip Şahadoğlu, Mustafa Taşkaya gibi kendi yöresinin aşıklarıy-la birlikte çalıştı, kasetler doldurdu. Birçok türküsü *Musa Eroğlu* aracılığıyla duyuldu ve sevidi.

58 Şah Hatayi: 1486-1524. Erdebil'de doğdu. *İran Safevi* devleti-nin başı olan 1. *İsmail*, daha çok *Şah İsmail* olarak bilinir. Azer-baycan edebiyatının en güçlü temsilcilerindendir. Anadolu Türkçe-siyle yazdığı şiirleri yüzyıllar boyunca, özellikle Alevi toplulukları tarafından günümüze dek ulaştırılmıştır.

Çaldıran'da Osmanlı sultanı *Yavuz*'a yenildikten sonra tahtı oğlu-na bıraktı. Azerbaycan'da öldü ve Erdebil'e gömüldü.

59 Feyzullah Çınar: 1937 - 24 Ekim 1983. Çamşırhı'nın Çamağa kö-yünde doğdu. Beş yaşında bağlama öğrenmeye başladı.

1950'den itibaren de yaygın olarak çalıp söyledi. 1968 yılında katıldığı *Hacı Bektaş'ı* anma toplantısında karşılaştığı Fransız Türko-log *Bayan Melikoff* tarafından Fransa'ya davet edildi. Çeşitli Avrupa ülkelerinde Alevilik üzerine konferanslar verdi, örnekledi. *Alevi-Bektaşî* deyişlerindeki yorumundan dolayı 1971 yılında *Radio France*'in konuğu olarak Paris'te bir uzunçalar doldurdu.

Ankara'nın emektar bağlama yapımcısı *Halil Yeniatay*ın Küçükcesat'taki dükkanında kısa bir sohbet, 1980 yılında ise birkaç saat dinleme fırsatı bulmuştum.

60 Muzaffer Sarısözen: 1899 - 3 Ocak 1963. Sivas'ta doğdu. İlkokulu Sivas'ta bitirdikten sonra, lise öğrenimine Sivas'ta başladı. Ancak öğrenimini tamamlamadan *Sivas Valiliği* tarafından müzik öğrenimi görmesi için *İstanbul Belediye Konservatuana* gönderildi. Burada 4 yıl öğrenim gören *Sarısözen*, bir süre, konservatuar müdürü *Yusuf Ziya Demircioğlu*'yla birlikte folklorla ilgili çalışmalar yaptı. Daha sonra Sivas'a gelerek, önce öğretmen okulunda, sonra da lisede müzik öğretmenliği yaptı. Öğretmenliği sırasında, bir yandan da halk müziği ve oyunlarıyla ilgili derleme çalışmalarını sürdürdü. Halk müziğine gönül verip de vazgeçemeyenlerin başında gelen *Muzaffer Sarısözen*, özdeğerlere sahip çıkılması gereğine inanmış, özellikle yöresinden yüzlerce türkü derlemiş ve değerlendirmiştir.

Halk oyunlarından halaylarla ilişkin ilk yazılar *Sarısözen*'in imzasıyla 1930'lu yıllarda bazı gazete ve dergilerde yayımlanmaya başladı.

Sivas'ta öğretmenliği sırasındaki çabalarından dolayı *Milli Eğitim Bakanlığı* yetkililerince 1938 yılında *Ankara Devlet Konservatuarı* (*Ankara Musiki Muallim Mektebi*) folklor arşivine atandı.

1937-1951 yılları arasında *Milli Eğitim Bakanlığı* tarafından Türkiye'nin birçok yöresinde derleme çalışmaları yapıldı. Bu derlemelerin çoğuna katılan *Sarısözen*, derlenen bu türkü ve ezgilerin arşivde bir düzen içinde saptanması, korunması ve değerlendirilmesini sağladı.

Muzaffer Sarısözen'in Türkiye'deki folklorla katkısı, türkü ve oyun havalarının derleme ve notaya alınmasından başka, Türkiye düzeyinde yaygınlaştırılması, tanıtılması konusunda oldu.

Halk müziğiyle ilgili radyo yayınları *Sarısözen*'in 1938'de Ankara'ya gelmesiyle, önceleri birer ikişer solo program olarak sürmüş, *Milli Musiki Sanatkarları Kolu* adıyla *Türk Halk Müziği* ve *Klasik Türk Müziği* birlikte yürütülmüştür. Halk müziği yayınlarının dikkatle dinlenmeye başlandığı 1938-1941 yılları arasında, müzik ya-

yınları şefi *Mesut Cemil Sel*, *Türk Halk Müziği*nden sorumlu şef yardımcısı ise *Sarisözen*'di. *Sarisözen*, o yıllarda *Ankara Radyosu*na gelip zaman zaman programlar yapan yöre sanatçılarını biraraya getirip ilk halk müziği programlarını başlattı.

1940 yılından sonra zamanla artan halk müziği yayınları 1941 yılının sonlarına doğru *Sarisözen* yönetiminde «Biz Türkü Öğreniyoruz» ve «Yurttan Sesler» adı altında *Klasik Türk Müziği* korosundan ayrılarak yayınlarını sürdürmeye başlamıştır. Bu topluluk elemanlarının sayıları gün geçtikçe artmış, böylece *Türkiye Radyolarının* ilk *Yurttan Sesler Korusu*, *Muzaffer Sarisözen*'in öncülüğünde resmen kurulmuş oldu. Bu gelişmeyi çağdaş halk müziğindeki birinci kopuş ve yeniden yapılanma olarak adlandırmak yerinde olur.

1953 yılında *İzmir Radyosu*, 1954 yılında *İstanbul* ve daha sonraki yıllarda da *Erzurum Radyosu Yurttan Sesler Korusu* kurulmuştur. 1940'lı yıllarda radyolarda 5-10 kişiyi geçmeyen halk müziğine gönül veren profesyonellerin sayısı bugün binlere ulaşmış durumda.

Muzaffer Sarisözen, bugün sesini ve sazını dinlediğimiz birçok sanatçının öğretmenini olup, ilk Ankara'ya gelişinde *Ankara Devlet Konservatuvarı Folklor Arşivi*'ndeki görevi sırasında başlattığı tarih ve halk oyunları öğretmenliğini uzun yıllar sürdürerek, pek çok öğrencinin bu alanda yetişmesini sağladı. Türkiye'nin birçok yöresinde *Mahmut Ragıp Gazimihal*, *Ahmet Adnan Saygun*, *Ulvi Cemal Erkin*, *Halil Bedii Yönetken*, *Nurullah Taşkıran* ve *Rıza Yetişen*'den oluşan derleme ekibiyle birlikte on binlerce türkü ve öykü derledi. Bunların binden çoğunu *Muzaffer Sarisözen* notaya aldı, değerlendirdi.

Türkiye'de az sayıda yapılan halk müziğine ilişkin basılı yayınların başında, 1926'da *İstanbul Belediye Konservatuvarının* yayımladığı 14 defter durumundaki «Anadolu Halk Şarkıları» adlı kitapların dışında önemli bir yayın olarak, *Sarisözen*'in 1941 yılında yayımladığı «Seçme Köy Türküleri» adlı kitabı gelmektedir.

Sarisözen daha sonra, 1952 yılında «Yurttan Sesler», 1962 yılında günümüzde halk müziği ile ilgili önemli bir kaynak olan «Türk Halk Musikisi Usulleri» adlı kitabını yayımladı.

Sarisözen, ilk *Türk Halk Müziği* toplu çalışmalarına başladığı yıllarda bağlamaların ses perdelerinin eşit olmasını sağlamaya çalışıp, koma seslere ayrı numara verdi.

1949-50 yıllarında İtalya ve İspanya'da yapılan halk oyunları şenliklerine Türkiye'den ilk kez halk oyunları ekipleri *Sarisözen*'in başkanlığında gönderildi ve büyük başarı sağladı. 1952 yılında bir

bankanın kurduğu halk oyunlarını yayma ve yaşatma kurumunda da önemli görevlerde bulundu.

Özellikle halk müziğine ilişkin görüşlerini çeşitli dergi ve gazetelerde yayımlayıp, genç kuşağı halk müziğinin derlenmesi, araştırılması ve tanıtılması konusunda özendirilmeye çalıştı.

⁶¹ Halil Soyuer: 1921 yılında Havran'da doğdu. Lise yıllarında şiir yazmaya başladı. Şiirleri 1940 yılından beri çeşitli yerlerde yayımlanmaya başladı.

Uzun yıllar *Ankara Halkevi* bünyesindeki kültür ve sanat şubesini yönetti. Özellikle o dönemde yaygınlaşan *Şiir Günlerinin* yaratıcı ve sunucusu oldu.

1955 yılında memurluktan ayrılarak gazeteciliğe başladı. Değişik dergi ve gazetelerde çalıştıktan sonra 1982 yılında emekli oldu. Bazı dergiler de çıkaran Soyuer'in şiirleri çeşitli dillere çevrildiği gibi birçok sanatçı tarafından da bestelendi.

Bugüne dek 12 şiir kitabı yayımlanan ve çeşitli ödülleri de bulunan Soyuer, *Dünya Şairler Kongresinde* Türkiye'yi temsil etti.

⁶² Aşık Dertli: 1772 yılında Bolu'nun Sahnalar köyünde doğdu. Asıl adı *İbrahim*'dir. Küçük yaşlarda babasını yitirince başka bir köydeki yakınlarının yanına gidip çobanlık yapmaya başladı. Yöresine gelen gezici aşıklardan etkilenerek bağlama çalmasını öğrendi. Gençlik yıllarında İstanbul'a sonra da Konya'ya giderek 3 yıl aşıklık geleneğinde çıraklık yaptı. Daha sonra Mısır'a gitti ve 10 yıl kaldı.

Köyüne döndükten sonra evlendi. Ancak gezginci yaşamından dolayı yaklaşık 1825 yılında yeniden İstanbul'a gitti. 1840 yılında geçirdiği bir bunalım sonucu intihar etmeye kalkıştı. Daha önce kullandığı *Lutfi* mahlası yerine *Dertli* mahlasını almasının bu olayla ilgili olduğu söylenir.

Birçok konuya eleştirel ve yürekli yaklaşımından dolayı medreseliler tarafından dinsizlikle suçlanmış olmasına karşın toplumun geniş kesimlerinde sevilip üne kavuştu.

Çeşitli Orta Anadolu şehirlerinde dolaşan *Dertli*, son yıllarını Ankara'ya giderek aşıkları korumasıyla tanınan *Alişan Beyin* yanında geçirdi.

Pir Sultan Abdal, *Kaygusuz Abdal*, *Aşık Ömer* ve *Gevheri*'den etkilenmiş olan *Dertli*'nin Ankara Koyunpazarı'ndaki mezarı yol yapımı sırasında ortadan kalktı. Daha sonra Gerede yolu üzerinde bir anıt mezar yapıldı.

Kesin olmamakla birlikte 1845 ya da 1846 yılında Ankara'da öldüğü kabul edilir. Bir anlatıya göre *Alişan Beyi* saçlarından öptükten sonra oradakilerle tek tek vedalaşıp bir hasıra uzanarak ölmüştür.

63 Aşık Ruhsati: 1836-1899. Asıl adı *Mustafa*'dır. Kangal'ın Deliktaş köyünde doğdu.

Yaşamına ilişkin değişik tarihler sözkonusudur. *Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Halk Edebiyatı Uzmanı olan Doğan Kaya, 1835-1911* tarihlerini verirken, yine aynı üniversitede öğretim görevlisi olan *Müjgan Üçer* ise 1856-1910 tarihlerini vermektedir.

Bektaşî olan *Ruhsati*, Anadolu'nun birçok yerini dolaştı. Ayrıca *İcadi* ve *Cebdi* mahlasıyla da şiirler yazdı.

300 kadar şiiri saptanan *Ruhsati*'nin ayrıca 473 beyitlik aruzla yazılmış «Uğru ile Kadı» adlı bir hikayesi bulunmaktadır.

64 Aşık Pervani: 1931 yılında Yusufeli'nin Okker (yeni adı Havuzlu) köyünde doğdu. Asıl adı *İsmail Çelik*'tir.

Aşık İkrari'nin (1844-1904) torunu olan *Aşık Pervani* küçük yaşlarda aşıklık geleneğini öğrendi. Sonraki yıllarda *Davut Sulari*, *Ummani*, *Güllühan*, *Çobanoğlu*, *Reyhani* gibi aşıklarla karşılaşmalar yaptı.

65 Abdülvahit Küzecioğlu: Kerküklü sanatçı, *Abdurrahman Kızılay* gibi Kerkük türkülerine ilişkin önemli kaynaklardan biridir. 1958 yılında Türkiye'ye gelerek türkülerini radyolara aktardı.

66 Aşık Zülali Baba: 1873 - 18 Aralık 1956. Posof'un Suskap köyünde (şimdiki adı Aşık Zülali Köyü) doğan ve asıl adı *Yusuf Kökten* olan *Aşık Zülali Baba* tüm Kuzeydoğu Anadolu'da bilinir ve türküler söylenir. İlk ustası *Aşık Abbas*'tır.

Sözü kadar sazıyla da önce kendi bölgesinde sonra İstanbul'a kadar birçok yerde tanındı. İstanbul'da bir süre medrese eğitimi gören *Zülali Baba* daha sonra yeniden Kars'a döndü.

Aralarındaki yaş farkına karşın döneminin ünlü aşıkları *Sümmani* ve *Şenlik*'le karşılaştı. Özellikle «Dedecan» adlı şiirinde, *Şenlik*'le karşılaşmasını ve ondan çok şey öğrendiğini anlatır.

67 Şekip Şahadoğlu: 1932-1996. Çorum'un Ortakışla köyünde doğdu. 8 yaşından itibaren babası *Aşık Hasan*'dan bağlama öğrenmeye başladı. Küçük yaşlarda aşıklık geleneğini öğrendi. Elinde

bağlaması, önce yöresini daha sonra Türkiye'nin birçok yerini dolaştı.

Çeşitli konularda yaklaşık 400 şiiri bulunan *Şahadoğru*, Türkiye dışında da konserler verip kaset doldurdu.

68 **Aşık Ömer:** 17. yüzyılın ünlü aşıklarından. Doğumuna ilişkin kesin bir bilgi yok. Ölüm tarihi 1707 olarak kabul edilir. Uzun yıllar Aydın'da oturduğundan kendisini Aydınlı saydığı görüşleri olduğu gibi yine şiirlerine dayanılarak Kırım'ın Gözleve köyü ya da Konya'nın Gözleve köyünden olduğunu varsayanlar da bulunmaktadır.

Şiirlerinden anlaşıldığı kadarıyla Farsça bilmekteydi. Ordu şairi olması dolayısıyla birçok Osmanlı bölgesini dolaşma fırsatı buldu. Çok değişik yerlerde bilinmesinin bununla bir ilişkisi olmalı. Divan şiirinden en çok etkilenen aşıklardan biri olmakla birlikte aşıklık geleneğinde koşma ve destanlarda çok güzel örnekler vermiştir. Özellikle İstanbul Destanı ünlüdür. 17. yüzyılda yaşamış **Ömer** adlı birçok aşığın şiirleriyle **Aşık Ömer**'in şiirlerinin birbirine karıştırıldığı öne sürülür.

69 **Kazancı Bedii:** 1929 yılında Urfa'da doğdu. Asıl adı *Bedii Yoluk*'tur. Mesleğinden dolayı *Kazancı Bedii* ya da *Kazancı Bedih* olarak bilinir.

Küçük yaşlarından beri müzikle içiçe olan *Kazancı Bedii*, birçok Urfa türküsüne kaynak olmuştur. Eserleri yıllardır çeşitli sanatçılarca okunmaktadır.

Son yıllarda bazı televizyon programlarına katılmasıyla daha geniş bir çevreye doğrudan ulaşabilen *Kazancı Bedii*'nin yörede sayısız kaseti çıkmasına karşın Türkiye geneline yönelik bir dağıtım 1997 ve 1998 yıllarında gerçekleşti.

70 **Dadaloğlu:** 1785-1868. Çukurova dolaylarında yaşadığı varsayılan *Dadaloğlu*'nun asıl adı *Veli*'dir.

Öteki Avşarlar gibi göçer olan bir ailenin çocuğu olan *Dadaloğlu*, aşıklık geleneğini ve ilk eğitimi babası *Aşık Musa*'dan aldı.

Bir süre imamlık yaptıktan sonra aşıklığa yönelen *Dadaloğlu*, daha sonra *Kozanoğlu*'nun çocuklarının yetiştirilmesini üstlendi.

Avşarlarla Osmanlı arasındaki gerginliğin 1865 yıllarında iyice belirginleşmesiyle *Kozanoğlu* öldürüldü ve Avşarlar Sivas'ın Sindel köyünde yerleşik yaşama zorlandı. Köy yaşamına alışamayan *Dadaloğlu*, ilerlemiş yaşına karşın Sivas'ı terkedip Çukurova'ya dönerek gezginci yaşamını sürdürdü. Çok geçmeden de öldü.

Öğrenim görmüş olduğu halde, birçok okur yazar aşık gibi divan edebiyatı etkisinde kalmamıştır. Şiirlerinde *Karac'oglan*'la *Koroğlu* karışımı bir duygu gözlenir.

71 Aşık Gül Ahmet: 1955 yılında İslahiye'nin Fevzi Paşa bucağında doğdu. Asıl adı *Ahmet Yiğit*'tir. Lisede öğrenciyken şiir yazmaya ve bağlama çalmaya başladı.

1975 yılında katıldığı *Konya Aşıklar Bayramı*nda adını duyuran *Gül Ahmet* çeşitli dallarda birincilikler aldı. Türkiye dışında da konserler vermiş olan aşık bir ilkokulda müdür olarak görev yapmaktadır.

72 Celal Güzelses: 1900 - 1 Şubat 1959. Asıl adı *Mehmet Celalettin* olan *Güzelses* Diyarbakır'da doğdu. Mahalle mektebinde başladığı eğitimini 1. Dünya Savaşı yıllarında feshedilinceye dek *Rüştiye Mektebinde* sürdürdü. Okul yıllarında (1913-1921) ise bir yandan *Diyarbakır Ulu Camide* müezzinlik yaptı.

Askerliğinden sonra *Diyarbakır Valiliği* bünyesinde memur olarak çalıştı. *Cabit Sıtkı Tarancı*'nın da yardımıyla 1931 yılında İstanbul'da ilk plağını doldurdu.

Bir rastlantı sonucu tanıştığı dönemin bayındırlık bakanı *Fevzi Pirinççioğlu*'nun daveti üzerine Dolmabahçe Sarayında, aralarında *Atatürk*'ün de bulunduğu bir gruba 8 saat süren bir dinleti sundu.

18 adet plak dolduran *Güzelses*'in İstanbul'da kalması istenmesine karşın kabul etmeyerek Diyarbakır'a döndü.

Diyarbakır'daki memurluğunun yanı sıra Halkevinde müzik şefliği yaptı. Bu dönemdeki çalışmalarını ise *Diyarbakır Halk Türküleri* adlı bir kitapta topladı.

1934 yılındaki soyadı yasasından sonra, sesinin güzelliği dolayısıyla *Celal Güzelses* adını aldı.

Diyarbakır'daki müzik yaşamı her yıl *Ankara* ve *İstanbul* radyolarında yaptığı birçok yayın ve konserlerle sürdü.

1956 yılında müzisyen arkadaşlarının kendisinden ayrılmasından sonra emekliliğini isteyen *Güzelses*, okul yıllarında müezzinlik yaptığı *Ulu Camide* baş müezzin olarak görev yapmaya başladı. 1956 yılının sonundan ölümüne dek bu görevini sürdürdü.

73 Aşık Poyrazoğlu: 1951 yılında Erciş'te doğdu. Asıl adı *Ahmet Poyrazoğlu*'dur. Küçük yaşlarda aşıklık geleneğini öğrendi. Van'ın ilçelerinde öğretmen olarak çalıştığı yıllarda bilgisini pekiştirdi. *Aşık Müdâmi*, *Aşık Reyhani*, *Aşık Ummani* gibi birçok aşığı din-

ledi ve dostluğunu geliştirdi. Ayrıca yöredeki halk hikayelerini derledi.

Aşıklık geleneğindeki tüm dallarda başarılı örnekler veren *Poyrazoğlu* birçok yarışmada birincilik aldı. Türküleri çeşitli sanatçılar tarafından yorumlanan aşık 1974 yılından beri kaset ve plak dolurmaktadır.

⁷⁴ Musa Eroğlu: 1946 yılında İçel'in Mut ilçesinde doğdu. Küçük yaşlarda bağlama çalmaya başladı. 17 yaşından itibaren *Mut Halkevi* erevesinde halkoyunları çalışmalarına katıldı. Silifke, Mut ve Barak yöresi ezgileri üzerine araştırma yaptı. Halk müziği arşivine derleme ve besteleriyle birçok trk kazandırdı.

Arif Sağ ve *Muhlis Akarsu*'yla başlayıp sonra *Yavuz Top*'un da katıldığı «Muhabbet» çalışmalarının 1980 sonrası halk müziğinin sıçrama yapmasında, özellikle aşıklama konusunda önemli katkısı olan *Eroğlu*, *Tahtacı Aleviler*indendir.

Deyişten bozlağa her türü ustaca yorumlayan *Eroğlu*, müzik çalışmalarının yanısıra *Kültür Bakanlığı Halk Kültürleri ve Oyunları* dalında uzman ve araştırmacı görevini sürdürmektedir.

⁷⁵ Neyzen Tefvik: 24 Mart 1879 - 28 Ocak 1953. Bodrum'da doğan şairin asıl adı *Tevfik Kolaylı*'dır. Yergileri ve toplumsal kural-ları öneme almayışıyla tanınır. Küçük yaşlarda Bodrum'daki *Berber Kazım*'dan ney dersleri aldı. İzmir'de okula başladı ancak hastalığı nedeniyle tamamlayamadan ayrıldı. Daha sonra *İzmir Mevlevihanesine* devam ederek *Neyzen Cemal Beyden* ders almaya başladı. Aynı zamanda *Eşref*, *Tevfik Nevzat* gibi birçok şair ve hiciv ustası ile tanıştı. 1898 yılında İstanbul'a giderek *Fethiye Medresesine* girdi. Sonradan şeyhülislam olan *Musa Kazım* ve *Mehmet Akiften* de destek gören *Neyzen Tefvik*, *Hacı Arif Bey*, *Tamburi Cemil Bey* gibi mzikilerle dostluk kurdu.

Kural tanımadığı ve sözünü esirgemediğinden sarayla başı derde girdi. 1903 yılında Mısır'a kaçtı. *II. Abdülhamit'i* eleştiren şiiri nedeniyle gıyabında idama mahkm edildi ve *II. Meşrutiyetin* ilanına dek (1908) saklandı.

İçkiye olan bağımlılığından dolayı çeşitli zamanlarda *Bakırköy Rb ve Sinir Hastalıkları Hastanesinde* eşitli zamanlarda tedavi gördü.

Gördüğü her haksızlığı hicveden *Neyzen Tefvik'in* şiirlerinin bir bölümü, *Hiç* (1919), ve *Azab-ı Mukaddes* (1924 ve 1949) adlı kitaplarda yayımlandı. 1994'te ise şiirleri *A. Ceren* tarafından toparlanarak «Azab-ı Mukaddes» adıyla yeniden yayımlandı. Ayrıca *Al-*

pay Kabacalı'nın da Neyzen Tevfik'e ilişkin 1987 yılında yayımlanan ayrıntılı bir kitap çalışması bulunmaktadır.

76 Geredeli Figani: 1814-1895. Asıl adı *Seyyid Ahmet* olan *Geredeli Aşık Figani*, *Aşık Dertli'nin* çırağı olarak bilinir.

Yoksul yaşamı boyunca haksızlığa karşı durmuş içe kapanık ama açık sözlü olmaktan da vazgeçmemiştir. Çeşitli yörelerde dolaşıp türkü söyleyen *Geredeli Figani'nin* başı çoğu zaman dertten kurtulmadı.

Değişik yer ve zamanlarda birçok aşık *Figani* mahlasını kullanmıştır.

Bugüne dek bilinmeyen birçok şiiri *Hayrettin İvgin* tarafından kitap olarak yayımlandı.

77 Mahmut Erdal: 1938 yılında Divriği'nin Çamşılı bölgesindeki Şahin köyünde doğdu. 8 yaşında bağlama çalmaya başladı. İlk bağlama derslerini babasının dayısı, *Battal Karababa ve Aşık Ali Metin'den* aldı. Aynı zamanda aşıklık geleneğini de öğrendi. Sonraki yıllarda kendini geliştirdi. Geleneksel halk şiirlerini bestelediği gibi kendi türkülerini de yazdı. Türkiye'nin birçok yerinde ve Türkiye dışında konserler verdi.

Uzun yıllar radyoda mahalli sanatçı olarak görev yapan *Erdal'ın* •Yine Dertli Dertli İniliyorsun• ve •Bir Ozanın Kaleminden• adlı kitapları yayımlandı.

78 Aşık Nusret Toruni: 1945 yılında Narman'ın Samikale köyünde doğdu. Asıl adı *Nusret Sümmanioğlu'dur*. Ünlü aşık *Sümmani'nin* torunudur. Aşıklık geleneğini ağırlıkla babasından öğrendi. 9 yaşında çalıp söylemeye başladı. Katıldığı çeşitli yarışmalarda ödüller aldı. Türkiye ve Türkiye dışında aşıklar şölenine katıldı.

79 İsmail Özden: 1950 yılında Erzincan'ın Gözeler köyünde doğdu. Küçük yaşlarda bağlama çalmayı öğrendi. *Davut Sulari, Aşık Daimi* gibi yöresinin aşıklarından etkilendi. Önceleri aşıklık geleneğinde türküler çalıp söyleyen *Özden*, özellikle 1980'den sonra kendi şiirlerinin yanısıra eski aşıkların şiirlerini bestelemeye ağırlık verdi.

Türkülerini ilk dönemlerde başka sanatçılar söyledi. Daha sonra başladığı kaset/CD çalışmaları sürüyor.

80 Sefil Seyyahi: 17 Temmuz 1944 yılında Artvin'in Yukarı Hod (yeni adı Yukarı Maden) köyünde doğdu. Asıl adı *Nihat Muratoğ-*

lu'dur. İran'dan İngiltere'ye birçok ülkeyi dolaştı. Her gittiği yerde karşılaştığı ilginçlikleri, sorunları şiire döktü.

Ayrıca 20. yüzyılın başlarında yaşamış *Yozgatlı Seyyahi* (*Aşık Çelebi* olarak da bilinir) ve 17. yüzyılda yaşamış bir *Seyyahi* daha bulunmaktadır.

81 *Aşık Nurşani*: 2 Şubat 1959'da İslahiye'nin Sakçagözü köyünde doğdu. Asıl adı *Ali Ayhan*'dır. Köyüne gelip giden aşıklardan etkilenerek 10 yaşlarında bağlama çalmaya başladı. Ayrıca babasının da etkisi ve yardımı oldu.

1972-73 yıllarından itibaren şiir yazmaya da başlayan *Aşık Nurşani*, daha sonra *Aşık Mahzuni* ve başka birçok aşıkla birlikte Anadolu'da çeşitli turnelere katıldı. İlk plağını da aynı yıllarda doldurdu. Bugüne dek çeşitli biçimlerde 15 kaseti çıktı.

Aslında mahlas olarak kendisine verilen *Hürşani*, yanlışlıkla ilk plağına *Nurşani* olarak geçti ve öyle de kaldı.

1979 yılında yine *Aşık Mahzuni*'yle birlikte konser vermek üzere gittiği Almanya'da kaldı.

Bugüne dek yaklaşık 300 şiir yazdı. Bunların 120 kadarını bestleyen *Aşık Nurşani*'nin türküleri çeşitli sanatçılar tarafından da okunmaktadır.

82 *Aşık Perişan*: 1937 yılında Artvin'in Yukarı Hod (yeni adı Yukarı Maden) köyünde doğdu. Asıl adı *Hüseyin Mutlu*'dur. Küçük yaşlardan ailesinden ve çevresinden aşıklık geleneğini öğrendi. Önce usta malı türküleri söyleyen *Aşık Perişan* zamanla kendi şiirlerini yazmaya başladı.

Değişik zamanlarda köyünde ve başka yerlerde görüştüğü aşıklarla karşılaşmalar yaptı. Doğaçamada oldukça başarılı olan *Aşık Perişan* Bursa'da yaşamaktadır. Gençlik yıllardan beri ağabeyi *Aşık Gülani* (*Hilmi Mutlu*) ile yaptığı, ancak yalnızca birini arşivime alabildiğim birçok atışması oldu.

İlkokul yıllarından beri şiir yazan *Aşık Perişan*, şiirlerinin sayısını bilmediğini söylemektedir.

83 *Aşık Sıdkı Baba*: 1865-1928. Tarsus'un Yenice köyünde doğdu. Asıl adı *Zeynel Abidin*'dir. Ailesi 1800'lü yıllardaki iç karışıklıklar nedeniyle Malatya'dan Silifke'ye göçtü. Daha sonra geri dönmek istediyseler de vazgecip Tarsus yakınlarındaki Yenice köyüne yerleştiler. *Sıdkı Baba*'nın daha 6 yaşındayken deyiş söylemeye başladığı rivayet edilir. 12 yaşından itibaren *Pervane* mahlasını kullanmaya başladı. Yine aynı yaşlarda evden kaçarak *Hacı Bektaş*

dergahını ziyarete gitti. Belirli aralıklarla 14 yıl kadar orada kalarak *Hacı Bektaş* dergahındaki *Cemalettin Efendi*'ye hizmette bulundu. Bundan dolayı da *Cemalettin Efendi*, *Pervane* yerine *Sıdkı* mahlasının daha uygun olacağını söyledi. Sonraki yıllarda tarikat adına hemen tüm Anadolu'yu dolaşan *Sıdkı Baba*, 1894'te Merzifon'un Harız (yeni adı Gümüştepe) köyüne yerleşerek orada evlendi. *Aşık Sıdkı Baba* ömrünün sonuna dek orada kaldığı için her bakımdan kendisini Harızlı olarak gördü. Bundan dolayı birçok yerde *Harızlı Sıdkı* olarak bilinmektedir.

Yaşamı ve şiirleri birçok araştırma ve yazıya konu olan *Aşık Sıdkı Baba*'nın değişik türlerde binleri aşan şiiri bulunmaktadır.

Bu konudaki en ayrıntılı araştırma *Muhsin Gül* tarafından "Sıdkı Baba, Hayatı ve Şiirleri" adıyla 1984 yılında yayımlandı.

⁸⁴ Kul Elfazi: 1813-1863. Kayseri'de doğdu. Asıl adı *Bedros*'tur. Aşıklığa evlendikten sonra başladı. Birçok Ermeni aşık gibi *Kul Elfazi*'nin de tüm şiirleri Türkçedir. Anadolu'nun çeşitli bölgelerinde dolaştıktan sonra Bağdat'a giderek aşıklarla karşılaştı.

Kevork Pamukciyan'ın araştırmalarında *Kul Elfazi*'nin daha önceki bir dönemde yaşamış olacağı yolunda ipuçları bulunmaktadır.

⁸⁵ Abdurrahim Karakoç: 1932 yılında Elbistan'da doğdu. İlkokuldan beri şiir yazmaktadır. Seyrek olarak *Karakoç* mahlasını kullanmaktadır.

Uzun yıllar çiftçilik yaptıktan sonra *Elbistan Belediyesi*nde muhasebeci olarak çalıştı. 1985 yılında emekli olduktan sonra Ankara'ya yerleşti.

Bugüne dek 8 şiir kitabı yayımlanan *Karakoç*, Ankara'da bir gazetedede yazarlık yapmaktadır. Son şiirlerini topladığı kitap ise önümüzdeki dönemde yayımlanacak. Şiirleri *Musa Eroğlu*, *Aşık Mahzunî* gibi birçok kişi tarafından bestelendi.

⁸⁶ Refik Başaran: 1907-1945. Ürgüp'ün Damsa (yeni adı Taşkınpaşa) köyünde doğdu. 11 yaşında bağlama çalmaya başladı. *Topal Hasan* ve *Yeşilhisarlı İbrahim*'den bağlama dersleri aldı. Dönemin sınırlı koşullarına karşın Türkiye'nin hem her yerinde sevilirdi, dinlendi. Ankara'daki bir yarışmada birinci olunca, *Atatürk* tarafından *Başaran* soyadı verildi.

Arıca Dağı eteklerinde, nedeni halen bilinmeyen bir biçimde öldüğünde henüz 38 yaşındaydı.

⁸⁷ Nida Tüfekçi: 29 Eylül 1929 - 18 Eylül 1993. Yozgat'ın Akdağ-

madeni ilçesinde doğdu. 1953'te *Ankara Radyosuna* girerek *Muzaffer Sarısözen*'le birlikte «Yurttan Sesler» topluluğunda çalıştı. *Yeni Mahalle Musiki Cemiyetinde* ders verdi. 1959'da *İstanbul Radyosuna* geçerek sonraki yıllarda (1962) *Neriman Altındağ Tüfekçi*'yle birlikte «Yurttan Sesler Kadınlar Topluluğu» adıyla yeni bir yapı oluşturdu. 1966'da *İstanbul Radyosu Türk Sanat ve Halk Musikisi Müdür Yardımcılığına* getirildi. Bu dönemde «Yurttan Sesler Erkekler Korosu», «Dört Ses Dört Saz», «Divan-Bağlama-Cura» adlı toplulukları kurup yönetti. 1971-76 yılları arasında *Erzurum Radyosunda* eğitmen ve denetçi olarak görev yaptı. *TRT Müzik Dairesinin* kuruluş çalışmalarına katılıp, bu dairenin başkan yardımcılığına getirildi. Ayrıca *Devlet Konservatuvarı Türk Musikisi Bölümü* kurucuları arasında yer alıp öğretim üyeliği görevini üstlendi. Bilinen birçok sanatçıya dersler verdi.

Solo ve toplu programlarda bağlama çalmayı ise önce *Ankara Radyosunda* sonra da *İstanbul Radyosunda* sürdürdü. Bunun dışında «Ozanlar ve Bölge Sanatçıları», «Oyunlarımız Türkülerimiz», «Türkülerin Dili», «Halk Ozanları Geçiyor» gibi açıklamalı radyo programları hazırlayıp sundu. Ayrıca başka ülke radyo ve televizyonları için de benzer programlar hazırladı.

Çeşitli araştırmalar yaptı, yazılar yazdı halk müziğine ilişkin. Değişik ansiklopedilere katkıda bulunana *Tüfekçi* 1991 yılında devlet sanatçısı olarak kabul edildi.

Nida Tüfekçi, 1963 yılında *Neriman Tüfekçi*'yle birlikte Memleket Türküleri adlı bir kitap yayımladı.

88 Ozan Kemteri: 1945 yılında Divriği'nin Karsıcık köyünde doğdu. Asıl adı *İbrahim Alkan*'dır. 12 günlükken babasını yitiren *Ozan Kemteri*, çok küçük yaşlardan başlayarak çeşitli işlerde çalıştı. Annesiyle birlikte bir süre Ankara'da yaşamını sürdürmeye çalıştı ancak birkaç yıl sonra yeniden köyüne döndü. Sonraki yıllarda İstanbul'a yerleşti. Türküleri annesinden öğrenip sevdi. Ayrıca İstanbul'daki teyzesinin kocası *Bulut Dede*'nin de aşıklık geleneği ve Alevi kültürü konusunda önemli katkıları oldu.

Bir süre sonra bir bağlama satınalan *Kemteri* ilk bağlama derslerini *Aşık Hasan Turan*'dan aldı.

Sonraki yıllarda *Aşık Daimi*'nin de yardımı gördü. Ayrıca *Aşık Mahzunî*, *Nesimi Çimen*, *Hüseyin Çırakman*, *İsmail İpek*, *Aşık Haydar*, *Aşık Yoksulî*, *Ali Kızıltuğ*, *Şekip Şabadoğru*, *Kul Ahmet*, *Muhlis Akarsu* gibi birçok aşıkla karışlaştı.

İstanbul'da geçen yıllardan sonra eşiyle birlikte Almanya'ya gitmek üzere başvuruda bulundu. Önce eşi birkaç ay sonra da ken-

di Almanya'ya gitti. 13 yıl Hannover'de yaşadktan sonra Berlin'e yerleşen *Ozan Kemter*'nin yaklaşık 260 şiiri bulunmaktadır.

Birçok başkası gibi eşi *Aslıhan* da *Ozan Kemter*'nin türkülerini söylemektedir.

89 Ahmet Gazi Ayhan: 1924 - 9 Şubat 1987. Kayseri'nin Akçakaya köyünde doğdu. Küçük yaşlarda yöredeki bağlamacılardan ders aldı. 1945 yılında *Ankara Radyosuna* bağlama sanatçısı olarak girdi.

Bağlaması yanında iyi bir yorumcu da olan *Ayhan*, Kayseri tavrının bilinen en büyük ustalarından biriydi. Birçok türküyü arşivlere kazandırdı.

90 Aşık Müdami: 1914 - 8 Kasım 1968 Asıl adı *Sabit Ataman* olan aşık Posof'un Varizna (yeni adı Demirdöver) köyünde doğdu. Doğum tarihi bazı kaynaklarda 1918 olarak geçmesine karşın, oğlu *Arif Hikmet Ataman*, 1914 yılının doğru olduğunu söyler. 18. yüzyılda yaşamış olan *Aşık Üzeyir, Ferhad, Feryadi* gibi aşıklar *Aşık Müdami*'nin dedeleriydi. 7 yaşına dek doğduğu yerde yaşayan *Müdamî*, babasının imanlık görevinden dolayı ailesiyle birlikte Ardahan'a göçtü. Burada askeri rüştiyeye başladı ancak okulun kapatılmasıyla bir süre medrese eğitimi gördü.

7 ve 14 yaşlarında gördüğü rüyada bade içerek aşık oldu. 1934'te bağlama çalmaya başlayan *Aşık Müdami* usta malı türkü ve halk hikayelerini *Şavşatlı Yakupoğlu Tuvfik Usta*'dan öğrendi.

Halk şiirinin tüm türlerini deneyen ve başarılı olan *Müdamî*, 1966'da başlayan *Konya Aşıklar Bayramını Aşık Efkarî* ile birlikte açtı. Yine aynı yıl türkü dalında *Aşık Murat Çobanoğlu* ile birlikte birinci oldu.

Birçok halk hikayesini türküleştirecek sonraki kuşaklara aktardı. Bunlardan bazıları, *Alşir ile Gül, Seyfizülyezen, Öksüz Vezir* olarak sıralanabilir.

91 Ali Kızıltuğ: 1944 yılında Divriği'nin Mursal köyünde doğdu. Küçük yaşlarda yöresindeki aşıkları dinleyerek aşıklık geleneğini öğrendi. Önce Sivas ve çevresinde daha sonra başka yörelerde türküler söyledi. Ankara'da yaşayan *Ali Kızıltuğ* bugüne dek birçok kaset ve 45'lik plak doldurdu.

92 Mustafa Kul: 1957 yılında Erzincan'ın Tahsulı Ekrek (yeni adı Sütpinar) köyünde doğdu. İlköğrenimini köyünde, ortaöğrenimi

Erzincan'da tamamladı. Daha sonra Marmara Üniversitesi Siyasal Bilimler Fakültesini bitirdi.

Küçük yaşlarda türkülerle ilgilenmeye başladı. Özellikle lise yıllarında yöresindeki *Mahmut Kaçmaz*, *İsmet Özcan* gibi tanınmış sanatçılarla birlikte oldu ve bağlama çalmayı öğrendi. İstanbul'daki üniversite yıllarında *Abuzer Karakoç* gibi sanatçılarla çalıştı.

Yöresinden birçok türküyü kaynak olduğu kadar birçok türküyü de derleme yoluyla arşivlere kazandırdı. Gelenekler çerçevesinde söylediği türkülerin yanında kendi yazdıklarını da söylemektedir. Ayrıca eserleri çeşitli sanatçılar tarafından yorumlandı.

1987, 1991 ve 1995 yıllarında Erzincan milletvekili olarak parlamentoya girdi. Komisyon üyeliklerinden bakanlığa birçok değişik görevde bulunan *Kul*, (parlamentarliği dışında) birçok usta sanatçıyla birlikte çeşitli programlara katıldı.

⁹³ Mehmet Muratoğlu: 1917 - 24 Ocak 1996. Artvin'in Yukarı Hod köyünde (yeni adı Yukarı Maden) doğdu. Türkiye'nin birçok yerinde çalıştı.

Gençlik yıllarından başlayarak özellikle Kuzeydoğu Anadolu aşık- larından *Sümmani*, *Şenlik* gibi çok bilinenleri başta olmak üzere birçok aşığı yakınlarından ya da birinci ağızdan dinleyip yazdı. Bursa'da öldü.

⁹⁴ Cahit Öztelli: 1910 - 26 Şubat 1978. Erzincan'da doğdu. 1939 yılında *Ankara Dil Tarih ve Coğrafya Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı* bölümünü bitirdikten sonra önce Denizli'de sonra Türkiye'nin çeşitli yerlerinde öğretmenlik, *MEB Yayınları ve Basılı Eğitim Malzemeleri Genel Müdürlüğü Ansiklopediler Şubesinde* redaktörlük, *Milli Folklor Enstitüsü* müdürlüğü gibi görevlerde bulundu. 1972 yılında emekli olduktan sonra ölümüne dek *DTCF* bünyesinde halk edebiyatı dersleri verdi.

Folklorla ilişkin çok geniş bir arşive sahip olan *Öztelli*, önemli ve temel sayılan kaynakları da hazırlayıp kitaplaştırdı.

Başkalarıyla gerçekleştirdiği ortak çalışmaların dışında yaklaşık 25 kitabı yayımlandı. Bunların içinde, *Pir Sultan Abdal*, *Karac'oğlan*, *Kul Nesimi*, *Yunus Emre*, *Köroğlu*, *Dadaloğlu* üzerine yaptığı araştırmalar sayılabilir.

⁹⁵ Aşık Hüdai: 1940 yılında Göksun'un Yoğunoğlu köyünde doğdu. Asıl adı *Sabri Orak*'tır. On yaşında babasını yitirdikten sonra ailesiyle birlikte Adana'nın Kadirli ilçesine göçtü.

Yöredeki öteki aşıkların yanında kendini yetiştiren *Hüdai* okuma

yazmayı askerde öğrendi. *Konya Aşıklar Bayramına* katıldı. 1968 yılında şiir dalında birincilik aldı.

Hüdaî'nin, «Gönül Diyarından Deyişler» ve «Yaralar Beni» adlarında, şiirlerini topladığı iki kitabı var.

96 Yaşar Kemal: 1923 yılında Osmaniye'nin Hemite (yeni adı Gökçedam) köyünde doğdu. Asıl adı *Kemal Sadık Göğceli*'dir. Ortaokul son sınıftan ayrılarak çeşitli işlerde çalıştı. Küçük yaşlarda şiir yazmaya ve folklor derlemelerine başladı. Bu çalışmaların bir yanı olan ağıt derlemeleri 1943 yılında *Adana Halkevi* bünyesinde yayımlandı.

1940'ların ikinci yarısından sonra birçok öykü ve (kaybolan) iki roman yazdı. 1951 yılında İstanbul'a giderek Cumhuriyet gazetesinde yayımlanan röportajlarıyla büyük ilgi topladı. 1963 yılına dek gazeteci olarak çalıştı.

1974-75 yıllarında *Türkiye Yazarlar Sendikası*, 1991-91 yıllarında ise *PEN Yazarlar Derneği* kurucu başkanlığında bulundu. *İnce Memed* elli kadar dile çevrilerek yayımlandı. Yapıtlarıyla Türkiye ve Türkiye dışında birçok önemli ödül aldı.

97 Aşık Ferrahi: Asıl adı *Mehmet Ali Ferrahi*'dir. Babası, ailesiyle birlikte Eruh'tan Ceyhan'a göçtü. Orada evlendi ve üç çocuğu oldu. *Ferrahi* üç kardeşin en küçüğüydü. 8 yaşında ırgatlık yapmaya başlayan *Ferrahi* 12 yaşında bağlama çalmayı öğrendi.

Gırtlak kanseri olduğundan dolayı türkülerini söyleyemedi. Sonraki yıllarda o çaldı, kızı *Emine* ise onun türkülerini söyledi. 1969'da öldü. Belki kendi yaşamı, belki çevresinden dolayı şiirlerinde hüznün ağırlıklı bir konu olmuştur.

98 Ali Ekber Çiçek: 1938'de Erzincan'ın Ulalar köyünde doğdu. Çok küçük yaşlarda bağlama öğrenmeye başladı. *Potim İsmail Dede* ve *Emin Tabak Dede*'den ilk bağlama dersleri aldı.

Sonraki yıllarda Ankara'ya geldi. *Muzaffer Sarısözen* tarafından beğenilince 1954 yılında *Ankara Radyosuna* girdi. 1960'dan sonra da *İstanbul Radyosunda* sürdürdü görevini.

99 Gevheri: Yaşamı hakkında kesin bir bilgi bulunmamasına karşın 17. yüzyılın ikinci yarısı ile 18. yüzyılın başları arasında yaşadığı yolunda düşünceler var. Kesin olmamakla birlikte doğum yerinin Kırım olduğuna ilişkin ipuçları bulunmaktadır. Asıl adınınsa *Mehmet* olduğu sanılmaktadır.

Şair Mehmet Hayri Paşa'nın divan katipliğini yaptığı (yaklaşık

1700 yılları) kabul edilen *Gevheri*, Rumeli'den Suriye'ye dek çeşitli yerleri dolaşmıştır.

Şiirlerinden anlaşıldığı kadarıyla oldukça iyi bir eğitim görmüş olan *Gevheri* yalnızca halk arasında değil saray çevresinde de bilinen ve tutulan bir aşıktır.

Ayrıntılı bilgi olmamasına karşın uzun ancak zor koşullarda yaşadığı varsayılır. Bir şiirinden yola çıkılarak 1715'te sağ olduğu kabul edilir. Bazılarınca 1735'ten sonra öldüğü düşünülmektedir.

Yine bazı araştırmacılara göre *Karac'oğlan*'la bir karşılaşması olmuştur. Hatta bu karşılaşma *Karac'oğlan*'ın yaşadığı döneme ilişkin bir kaynak olarak düşünülür bazı araştırmacılara göre.

100 Kul Fakır: 1873-1938. Merzifon'un Kireymir köyünde doğdu. Doğum ve ölüm tarihlerine ilişkin kesinlik bulunmamakla birlikte yapılan araştırmalar, yaklaşık bu tarihlere denk düşmektedir.

Okuma yazma bilmemesine karşın küçük yaşlarda yazmaya başladığı şiirlerini, bağlaması ve sesiyle türküleştirerek çevrede duyulmaya başladı.

Gümüşhacıköylü *Aşık Kul Hüseyin Derviş*'ten etkilendi. *Kul Fakır* mahlası da bu aşık tarafından verildi.

Kul Fakır, tasavvuf ve tekke geleneğinden de etkilenmesine şiirlerinde daha çok insan ögesini temel aldı.

Kul Fakır'a ilişkin ayrıntılı bir araştırma, *Ali İhsan Aktaş* ve *Sabri Yücel* tarafından «Aşık Kul Fakır» adıyla 1991 yılında yayımlandı.

101 Aşık Seyrani: 1807-1866. Asıl adı *Mehmet*'tir. Toplumsal taşlama ve tasavvuf içerikli şiirleriyle ünlüdür.

Kısa bir medrese eğitimi gördü. Halep'ten İstanbul'a birçok yeri dolaşp türküler söyledi. İstanbul'da kaldığı 7 yıl boyunca çeşitli dallarda eğitim gördü ve *Alevi-Bektaşî* düşüncesine yöneldi.

Özellikle dönemindeki haksızlıklara karşı taşlamalar söylediğinden sarayla başı derde girdi. Bundan dolayı yeniden, doğduğu yer olan Everek'e (yeni adı Develi) döndü ve ölümüne dek orada kaldı. Yaşadığının son döneminde yakalandığı sinir hastalığından dolayı kendisine deli dendiği bilinmektedir.

Ayrıca yaklaşık aynı dönemlerde yaşamış, asıl adı *Abmet* olan *Bektaşî* şairlerinden İspartalı bir *Seyrani* daha vardır.

102 Sefil Selimi: 1933 yılında Şarkışla'da doğdu. Asıl adı *Abmet Günbulut*'tur. 1957'den bu yana şiir yazmaktadır. 1966 yılından

başlayarak *Konya Aşıklar Bayramı*na katıldı. Bir süre Hollanda'da yaşayan *Sefil Selimi* 1972'de yeniden Sivas'a döndü.

Şiirlerini, «Yar Badesi», «Yalın Kat» ve «Kul Yanmasın» adlı kitaplar da topladı.

103 Malatyalı Fahri: Asıl adı *Fabri Kayaban*'dır. Taş plak döneminin ünlü seslerinden biri olana *Malatyalı Fabri*, «Bahçelere Ay Doğdu», «Bugün Ayın Üçüdür», «Ne Acıdır Mapushane Havası» gibi yöresinin birçok türküsüne kaynak olmuştur.

104 Abdurrahman Kızılay: 1940 yılında Kerkük'te doğdu. Kerkük türkülerine ilişkin en önemli kaynaklardandır. 1958'de *Abdülva-bit Kuzecioğlu* ile birlikte Türkiye'ye gelerek eserlerini radyolara verdi. 1959'da *Bağdat Radyosu Türkmence Bölümü*nde programlar yapmaya başladı. 1960-66 yıllarında *Ankara Devlet Konservatuvarı Kontrbas Bölümü*nde öğrenim gördü. Yeniden Kerkük'e dönen Kızılay 1967'de tekrar Türkiye'ye gelip yerleşti. Bilinen birçok Kerkük türküsü kendisine ait olduğu gibi birçok türkünün de derlenmesine kaynak olmuştur.

Mehmet Özbek'le bir kaset çalışması da olan Kızılay, 1991 yılında *Salih Turban*'la birlikte «Kerkük Türküleri» adlı bir kitap yayımladı.

105 Aşık Hüseyin Çırakman: 1930 yılında Sungurlu'nun Körkü köyünde doğdu. Okuma yazmayı okula gitmediği halde köyündeki bazı kişilerden öğrendi. Aşıklık geleneğini ve ilk türküleri babasından öğrendi. Babası bağlama çalamamasına karşın usta malı deyişleri okurdu.

Çırakman, bağlama çalmayı köyündeki *Nesimi* adlı bir dededen öğrendiğinde 15 yaşlarındaydı. 20 yaşına dek usta malı deyişleri söyledi. Daha sonra kendi yazmaya başladı.

Türkiye'nin çeşitli yerlerinde ve Türkiye dışında konserler veren *Çırakman*'ın yayımlanmış 5 kitabı bulunmaktadır.

106 Sadi Yaver Ataman: 1908 - 10 Aralık 1994. Yanya doğumlu. *İstanbul Belediye Konservatuvarı*nda eğitim gördükten sonra 1931-40 yılları arasında Anadolu'da öğretmen olarak çalıştı. 1940-48 yılları arasında Karabük'te belediye başkanlığı yaptı. 1950'den 1966'ya dek *Ankara* ve *İstanbul* radyolarında değişik görevlerde bulundu.

Türkiye'de halk müziği alanındaki ilk canlı yayın *Ataman*'ın *Ankara Radyosunda* çalıştığı döneme rastlar. «İzahlı Halk Müziği» adlı program ve topluluk kuruculuğu ayrı bir önemdedir.

Halk müziği dışında aşıklar, halk oyunları, gelenek ve göreneklere ilişkin birçok makale ve kitap yazmıştır.

107 Aşık Emrah: Sivaslı. Asıl adı *Hamza Başyurt*'tur. Küçük yaşlarda aşıklık geleneğini ve bağlama çalmayı öğrendi. Önce usta malı türküler söyleyen *Aşık Emrah*, daha sonra kendi türkülerine ağırlık verdi.

Erzurumlu Emrah'ın türkülerini de söylediğinden bazen karışıklık olmaktadır.

Eserleri başka sanatçılarca da yorumlan *Aşık Emrah* birçok türküyeye kaynak olmuştur.

108 Aşık Feryadi: 1961 yılında Arpaçay'da doğdu. Asıl adı *Maksut Koca*'dır. Küçük yaşlarda, özellikle babasının anlattığı halk hikayelerini dinleyerek çok şey öğrendi. Bağlama çalmayı ise kendi kendine öğrendi. Sonraki yıllarda üç kaset dolduran *Feryadi*, çeşitli festival ve yarışmalara katıldı.

Ayrıca Sivas yöresinde yaşamış olan ve daha çok *Deli Derviş* olarak bilinen *Feryadi* gibi *Feryadi* adlı birçok aşık daha bulunmaktadır.

109 İskender Karadeniz: 1940 yılında Artvin'in Yukarı Hod (yeni adı Yukarı Maden) köyünde doğdu. Yöresindeki aşıkların etkisiyle küçük yaşlarda şiir yazıp türkü söylemeye başladı.

Uzun yıllar Almanya'da yaşayan *Karadeniz*'in şiirleri genellikle ayrılık ve sevdâ konuları üzerine yoğunlaşmıştır.

110 Talibi Coşkun: 1898 - 12 Mart 1976, Şarkışla'nın Tonus (yeni adı Altınyayla) köyünde doğdu. Asıl Adı *Hacı Bektaş*'tır. Doğum tarihi, resmi kayıtlarda 1904 olmasına karşın Talibi'nin verdiği bilgilere göre 1898 tarihi doğrudur.

Aşıklık geleneğini küçük yaşlardan başlayarak çevresindeki aşıklardan, bağlama çalmayı ise kendi kendine öğrendi. Bastırdığı şiirleri satarak geçimini sağlamaya çalıştı. Türkiye'nin birçok şehri- ni dolaştıktan sonra Ankara'ya yerleşti. Bu arada *Ankara Radyosu* bünyesinde bazı programlara katıldı.

Gezdiği ve yaşadığı yerlere ilişkin 13 kitabı yayımlandı.

111 Dertli Divani: 15 Ocak 1962 tarihinde Urfa'nın Kısas köyünde doğdu. Asıl adı *Veli Ayku*'tur. Dedesi *Ahmet Baba*, babası, asıl adı *Hamdullah* olan *Aşık Büryan*'dır.

Küçük yaşlarda aşıklık geleneğini ve bağlama çalmayı öğrendi. Hem kendi şiirlerini hem de babasının ya da başka aşıkların şiirlerini bestelemektedir.

Aşıklığın yanı sıra *Hacı Bektaş Dergahı* yönünden bir *Alevi-Bektaşî* dedesidir.

Türküleri birçok sanatçı tarafından söylenen *Dertli Divanı* Ankara'da yaşamaktadır. Bugüne dek tek başına ya da grup olarak 10 kadar kaset çıkardı.

112 Erol Parlak: 1964 yılında Eleşkirt'te doğdu. Küçük yaşlardan başlayarak Ankara'daki usta bağlamacıları izledi, etkilendi ve bağlama çalmayı öğrendi.

1986'da *İstanbul Devlet Konservatuarı*nı bitirdikten sonra aynı kurumda 3 yıl süreyle öğretim görevlisi olarak çalıştı. 1988'de açılan sınavı kazanarak TRT sanatçısı oldu. 1998'de TRT'den ayrıldı.

Son yıllarda yeniden gündeme gelen şelpe tekniğiyle bağlama çalma konusunda *Ramazan Güngör* gibi ustaları yörelerinde inceleyerek kendini geliştirdi. *Neşet Ertaş*'tan *Davut Suları*'ye birçok kişiyi yorumlamasıyla tanındı.

Özellikle Batı ve Güneybatı Anadolu ve Türk cumhuriyetlerinde yaptığı araştırmalarda Anadolu geleneğiyle Orta Asya müziği arasındaki temel benzerlikler üzerindeki çalışmalarına bağlı olarak çeşitli sesler üzerinde yoğunlaştı.

1996'dan sonra *Köln Senfoni Orkestrası* eşliğinde *Arif Sağ* ve *Erdal Erzincan*'la birlikte Avrupa'nın değişik kentlerinde verdiği konserler büyük ilgi gördü.

Doktora tezi olarak hazırladığı «Tezenesiz Saz Çalma Geleneği» ve «Bozlaklar» adlı iki kitap çalışması bulunmaktadır.

113 Lütfü Gültekin: 1949 yılında Tunceli'de doğdu. Küçük yaşlarda bağlama çalmaya başladı. 1969 yılında yüksek öğrenim yapmak üzere Berlin'e gitti. Bir buçuk yıl sonra Belçika'ya yerleşti. Bir süre maden işçisi olarak çalıştı.

Birçok türküsü çeşitli sanatçılarca okunan *Gültekin* son yıllarda yoğun olarak müzikle uğraşmaktadır.

114 Arif Sağ: 1945 yılında Aşkale'nin Sos (yeni adı Dallı) köyünde doğdu. 7 yaşında bağlama çalmaya başladı. 14 yaşına dek aşıklık geleneğinde türküler öğrenip çaldı.

Sonraki yıllarda İstanbul'a gelerek *Nida Tüfekçi*'den ders aldı. 1965'te *İstanbul Radyosuna* girdi. 3 yıl sonra ayrıldı. 1974'e dek değişik türlerde yaklaşık 200 beste yapıp 45 plak doldurdu. Yüzlerce sanatçıya bağlama çaldı.

1975'te *İstanbul Teknik Üniversitesi Devlet Konservatuarı*na öğretim görevlisi olarak çağrıldı.

Musa Eroğlu ve *Muhlis Akarsu*'yla başlayıp sonra *Yavuz Top'un* da katıldığı 'Muhabbet' çalışmalarının 1980 sonrası halk müziğinin sıçrama yapmasında, özellikle aşıklama konusunda önemli katkısı oldu.

Arif Sağ'ın 1982'de açtığı müzik okulunda bugüne dek binlerce kişi eğitim gördü ve birçok yetenekli insan için bu okul önemli bir fırsat oldu.

Japonya'dan Amerika Birleşik Devletleri'ne dek birçok ülkeye çağrıldı.

1996'dan sonra *Köln Senfoni Orkestrası* eşliğinde *Erol Parlak* ve *Erdal Erzincan*'la birlikte Avrupa'nın değişik kentlerinde verdiği konserler büyük ilgi gördü.

1996 yılında Cumhurbaşkanlığı tarafından verilen özel ödülü aldı.

1987-1991 yılları arasında Ankara milletvekili olarak parlamento-da görev yapan *Sağ*'ın tüm halk çalgılarını çalabileceği konusunda belgesi bulunmaktadır.

115 *Aşık Murat Çobanoğlu*: 1940 yılında Kars'ta doğdu. Babası, *Çıldır Şenlik*'in çırağı yörenin usta aşıklarından *Gülistan Çobanoğlu*'dur. 14 yaşlarında türkü söylemeye başlayan aşık ilk bağlama derslerini de babasından aldı.

1966 yılından başlayarak sürekli olarak *Konya Aşıklar Bayramı*na katıldı. Birçok kez çeşitli dallarda birincilik ödülleri aldı. Kendi türkülerinin yanısıra usta malı türküleri de genç kuşaklara özenle aktarmaktadır.

Türkiye'nin her yerinde bilinen, tanınan *Çobanoğlu* yıllarca radyo programları yaptı. Halk edebiyatı ve aşıklık geleneği üzerine çeşitli seminerler verdi. Şiirleri çeşitli dergilerde yayımlandı. Türkiye dışında, Avrupa'dan İran'a dek birçok ülkede konserler verdi, yarışmalara katıldı. Azeri aşıklardan *Elesker* ve *Gaşem*'le karşılaştı.

30 kadar plak ve bir o kadar da kaset dolduran *Çobanoğlu*'nun iki de altın plağı bulunmaktadır.

116 *Cevri Altıntaş*: Şavşatlı *Altıntaş*'ın doğumuna ilişkin kesin bir tarih bilinmemektedir. Ancak 1890'lı yılların başında doğduğu sanılıyor. Üflemeli halk çalgılarının ustaca çalan *Cevri Altıntaş* birçok güzel yöre türküsüne kaynak oldu.

1940'lı yılların sonundan itibaren *Muzaffer Sarısözen*'in hazırlayıp sunduğu Yurttan Sesler programında yer aldı. Daha sonra *İstanbul Radyosunda* görev yaptı. Özellikle mey ve kavalı ile birçok insan için öncü ve öğretici işlevi gördü.

Orta Anadolu *Abdallan*na benzer bir yaşamı olan *Cevri Altıntaş* kendi yöresi dışında Kars gibi çevre illerden de birçok türküyü halk müziği arşivlerine aktardı.

1967 yılında öldü.

117 Zehra Bilir: 1913 yılında Arapkir'de doğdu. Folklorla ilgisi küçük yaşlarda başladı. Ortaokulu Kayseri'de bitirdikten sonra 1927 yılında İstanbul'a geldi. 1933-35 yılları arasında çeşitli oyunlarda figüranlık yaptı. Eşiyle birlikte Anadolu'nun birçok yerini dolaştı. Türküleri derleyip öğrendi.

İstanbul'da *Kamini Artaki Candan*'dan nota ve solfej dersleri aldı. 1942-43 yıllarında *İstanbul Konservatuarı*nda derslere katılıp bilgisini pekiştirdi.

Aynı dönemlerde doldurduğu plaklarıyla tanındı ve sevildi. 1944 yılında ilk kez sahneye çıkarak klasik sazlar eşliğinde türküleri seslendirdi. *Zehra Bilir*'in bir başka önemi ise, halk türkülerini toplu olarak sahneye taşıyan ilk sanatçı olmasından gelmektedir.

118 Aşık Meluli: 1892 - 14 Kasım 1989. Afşin'in Kötüre köyünde doğdu. Asıl adı *Karaca*'dır. 7-8 yaşlarında köyündeki bir hocadan Arapça okuma yazma öğrendi. 10 yaşlarında Afşin'de Ermeni aile dostları bir ailenin yanına gönderildi. 20 yaşlarına dek Ermeni okulunda eğitim gördü. Arapça, Ermenice, matematik ve edebiyat dersleri aldı.

Varlıklı babasının haksızlıklarına dayanamayarak eşiyle birlikte köyünü terkettti. Orta Doğunun çeşitli yerlerini dolaştı, değişik insanlarla ve aşıklarla tanıştı.

Şiirlerinde insan ve sevgi ögesini öne çıkardı. *Meluli* dışında *Latife* mahlasıyla da şiir yazdı.

Meluli'nin torunları *Latife Özpolat* ve *Hamdullah Erbil* tarafından yapılan araştırma, «Meluli Divanı ve Aleviliğin, Tasavvufun, Bektaşiliğin Tarihçesi» adıyla yayımlandı.

119 Sefil Ersun: 1966 yılında Yozgat'ın Karcalar köyünde doğdu. Asıl adı *Ersin Bağcı*'dır. Küçük yaşlarda aşıklık geleneği ve halk şiirine ilgi duymaya başladı. Lise yıllarında katıldığı bir şiir yarışmasında birincilik aldı. Şiirleri çeşitli yerlerde yayımlanan *Sefil Ersun*, halk şiirin usta kalemleri arasında sayılmaktadır. Şiirlerinde insana, doğaya ilişkin hemen her konuyu işlemektedir.

Karac'oğlu'dan Aşık Veysel'e, Aşık Ali İzzet'ten Abdurrahim Karakoç'a dek birçok kişiden etkilenen *Sefil Ersun*'un kitaplaştırdığı şiirleri önümüzdeki dönemde yayımlanacak.

120 Saffet Uysal: 1944 yılında Dinar'ın Bademli köyünde doğdu. Bağlama çalmayı küçük yaşlarda dayılarından öğrendi. Kalabalık Yörük bir aileden gelen *Uysal*, çeşitli insanların gelip gittiği ve her gelenin birşeyler bıraktığı ya da aldığı bir ortamda büyüdü.

Gümüşhane Öğretmen Okulunda okudu. O dönemde de okulun müzik gruplarında yer aldı. Okulu bitirdikten sonra 9 yıl öğretmenlik yaptı. Daha sonra 1973 yılında açılan bir sınavı kazanarak TRTye girdi. Buradaki yapımcılık görevi dolayısıyla Türkiye'nin çeşitli yerlerinde derlemeleri oldu.

Aşık Veysel'den Nesimi Çimen'e, Ruhi Su'dan Muharrem Ertaş'a dek birçok insanla röportajlar yaptı.

Halk müziği ve edebiyatına ilişkin çalışmalarını özellikle *Alevi-Bektaşî* ve *Türkmen* geleneği üzerine yoğunlaştırdı.

Müzik ve folklor çalışmaları dışında öykü, şiir ve yazıları yayımlandı. Ayrıca bir gazetede türkülerin öyküleri üzerine yazılar yazmaktadır.

TRT Antalya Radyosundaki yapımcılık görevini sürdürmektedir.

121 Erdal Erzincan: 1971 yılında Aşkale'nin Sos (yeni adı Dallı) köyünde doğdu. 7 yaşında bağlama çalmaya başladı.

1985 yılında *Arif Sağ*'dan bağlama dersleri almaya başladı. 1989 yılında *İstanbul Devlet Konservatuarı*na girdi. Tezenesiz bağlama çalma konusunda önemli bir yetenek olan *Erdal Erzincan*, gelecekte türkü ve deyişleri söylemenin yanında özellikle *Erzurumlu Emrah*, *Karac'oğlu* gibi eski aşıkların şiirlerini de bestelemektedir.

1996'dan sonra *Köln Senfoni Orkestrası* eşliğinde *Arif Sağ* ve *Erol Parlak*'la birlikte Avrupa'nın değişik kentlerinde verdiği konserler büyük ilgi gördü.

122 Hüseyin Kaçıran: 1923 yılında Adana'da doğdu. Okuma yazmayı askerlikte öğrenen *Kaçıran* uzun bir süre çobanlık sonra da inşaat işçiliği yaptı.

Özellikle 1970'li yıllarda *•Ruhumda Bir Sıkıntı Var•* türküsüyle tanınan aşığın *•Merhaba Dostlar•* (1966) ve *•Anadolu'nun Çilesi•* (1971) adlı iki şiir kitabı yayımlandı.

123 Zülfü Livaneli: 1946 yılında Ilgın'da doğan *Ömer Zülfü Liva-*

123 Zülfü Livaneli: 1946 yılında Ilgın'da doğan Ömer Zülfü Livaneli, bağlama çalmayı çocukluğunda öğrendi. 1972'de İsveç'e yerleşti. 1974-1975 yıllarında Stockholm'de müzik öğrenimi gördü. Aynı yıllarda yalnızca bağlama eşliğinde doldurduğu politik ağırlıklı uzunçalardan sonra giderek Batı çalgılarıyla geleneksel çalgıları birarada kullanarak düzenlemeler yaptı.

Önce *Maria Faranduri*, daha sonra *Mikis Theodorakis*'le çeşitli ülkelerde konserler verdi, plaklar cloldurdu. Birçok film müziği de besteleyen ve öclül alan *Livaneli*, günlük bir gazetede köşe yazarlığını sürdürmektedir.

124 Teslim Abdal: 17. yüzyılda yaşadığı sanılmakta. Bazı şiirlerinden, *Dedemoğlu* ile aynı dönemde yaşadığı anlaşıyor. Şiirleri Anadolu'nun hemen her yerinde bilinir. *Teslim Abdal*'ın piri *Alioğlu* olarak kabul edilir.

Mecitözü'nün Teslim köyünde türbesi olan *Teslim Abdal*'a Denizli'de türbesi bulunan *Teslim Sultan Abdal*'ın aynı kişi olup olmadığı bilinmemektedir.

2. *Mahmut* döneminde gerçekleştirilen *Bektaşî* tekkelerinin denetlenmesine ilişkin kayıtlarda, Mecitözü'nün Teslim köyünde böyle bir tekkenin varlığından sözedilir.

125 Ferruh Arsunar: 1908-1965. İstanbul'da doğdu. Türkiye'nin ilk konservatuvarı sayılan *Darül Elhan* bünyesinde 1923 yılında Doğu müziği, 1941 yılında ise Batı müziği bölümü bitirdi. *İstanbul Devlet Konservatuvarı*nda başlatılan folklor derleme çalışmalarına katıldı. Derlenen türkü ve oyun havalarını notalayıp 14 defter olarak yayımladı.

126 Avanoslu Selahattin: 1910 - 5 Şubat 1973 Avanos'ta doğdu. Soyunun Erzurum'dan geldiği bilinmektedir. Babasının istememesine karşın 12 yaşında bağlama çalmayı öğrendi. Türkülerini hep kendi yazan *Avanoslu Selahattin*, 19 yaşında ilk plağını doldurdu. Sesi hem kırık havalara hem de uzun havalara uygundu. Ölen bir arkadaşından dolayı önce *Ercan* soyadını, daha sonra *Küçükdağ* soyadını kullandı. 1945 yılında Ankara'ya yerleşerek değişik işlerde çalıştı. *Ankara Belediyesi*nden 1972'de emekli oldu. Öldükten sonra Avanos'ta toprağa verildi.

Birçok türküsü çeşitli sanatçılarca kaynak gösterilmeksizin ve başkalarına maledilerek okundu.

127 Aşık Şahsenem Bacı: 1943 yılında Sarıkamış'ın Boyalı köyünde doğdu. Küçük yaşlarda bağlama öğrenmeye başladı. Akrabaları arasında *Aşık Mustafa* gibi Sarıkamış'ın birçok tanınmış aşığı bulunan *Şahsenem Bacı*, sözü olduğu kadar sazı ile de kendine yer edinmiştir.

Çeşitli aşık şölenlerine katılmış, 1975 yılında *Hacı Bektaş'ı* anmak için yapılan şenliklerde birincilik kazanmıştır.

128 Ozan Rehberi: 15 Mart 1953 - 2 Aralık 1991. Divriği'nin Karakuzulu köyünde doğdu. Asıl adı *Ali Metin*'dir. Küçük yaşlarda bağlama çalmaya başladı.

1983 yılına dek *Ozan Metin* mahlasını kullandı. Ancak isim benzerliğinden dolayı *Aşık Ali Metin*'le karıştırılmasını engellemek için *Ozan Rehberi* mahlasını kullanmaya başladı.

Gerede'de bir trafik kazası sonucu öldü. Mezarı Ankara'dadır.

129 Remzi Bekar: 1937 yılında Hemşin'in Şanova köyünde doğdu. Küçük yaşlarda müziğe ilgi duydu. Hem yöresindeki türkülerini söylemeyi ve on bir yaşında tulum çalmayı öğrendi.

Çeşitli yerlerde çalıştıktan sonra 1955 yılında İstanbul'a yerleşti.

Dönemin ünlü tulum ustalarından Çamlıhemşinli *Mustafa Garipoğlu* ve *Pazarlı Mustafa Tezcan*'dan tulumun inceliklerini öğrendi. 1965 yılından itibaren radyoda çalmaya başladı. Çeşitli sanatçılara tulumla eşlik etmeyi ve radyo televizyon programlarına katılmayı sürdürmektedir.

Türkiye ve Türkiye dışında birçok konser ve toplantıya katıldı.

Tuluma ilişkin çeşitli araştırmaları bulunan *Bekar*'ın, yöresi ve kendi türkülerinden oluşan bir kitap çalışması bulunmaktadır.

130 Aşık Bulali: 1919-1985. Artvin'in Aşağı Hod (yeni adı Aşağı Maden) köyünde doğdu. Asıl adı *Mevlüt Yılmaz*'dır. Kendine özgü bağlama çalmasıyla bilinen *Aşık Bulali* hem kendi şiirlerini hem de yörenin ünlü aşıkları *Şamili*, *Sümmani*, *Şenlik*'in şiirleri gibi usta malı eserler söyledi.

Aşıkla 1970'li yıllarda çok kez görüşüp dinleme fırsatı bulmuştum.

131 Behlül Ali: 1881-1956. Elbistan'ın Izgın köyünde doğdu. Küçük yaşlarda başladığı aşıklığı ölümüne dek sürdürdü. Gençlik yıllarında bir süre medrese eğitimi gördü. Ancak çeşitli nedenlerle tamamlamadı.

Karac'oğlan ve *Dadaloğlu* geleneğinde şiirler yazan *Aşık Behlül Ali*, Elbistan ve Maraş yöresinde tanınmasına karşın daha geniş bir çevreye ulaşamadı. Türkülerinden bazıları çeşitli yazılı kaynaklara aktarılmışsa da daha çok yörede ağızdan ağza geçerek bugüne gelmiştir.

En belirgin kaynak, özellikle ilk şiirlerinin bulunduğu kendi elyazması olan «Behlül Ali ile Güllü Fadime» adlı defterdir.

Aşık Behlül Ali'ye ilişkin ayrıntılı derleme M. Sabri Koz tarafından yapılmıştır.

132 Bilal Ercan: Kulu'da doğdu. Ana babası Kahta'dan göçerek Kulu'ya yerleştiğinden kendisini hem Kululu hem de Adıyamanlı olarak tanımlayan *Ercan*, özellikle besteleriyle de halk müziğine katkıda bulundu.

Bugüne dek beş adet kaseti çıktı. Eserleri kendi dışında birçok sanatçı tarafından okundu.

Çankaya Belediyesi Kültür Danışmanlığı, Hacettepe Üniversitesi Halk Oyunları Şefliği gibi görevleri birarada sürdürmektedir.

133 Nimri Dede: Asıl adı *İsmail Dehmenoglu* olan *Nimri Dede* 1909'da Keban'ın Nimri (yeni adı Pınarlar) köyünde doğdu. 14 yaşına dek köyünde yaşadktan sonra bir yakını tarafından İstanbul'a götürüldü. Üç yıl kadar okula gitti. Ancak yaşının büyük olması nedeniyle okuldan çıkarıldı.

Saz çalmamasına karşın, değişik yarışmalara, araya da *Konya Aşıklar Bayramı*na şiirleriyle katıldı.

134 Aşık Adil Ali: 1936 yılında Eğin'in (Kemaliye) Bezmişen (yeni adı Gözaydın) köyünde doğdu. Asıl adı *Adil Ali Atalay*'dir. Şiir yanında öykü ve roman denemeleri de bulunan Atalay birçok yarışma ve şenliğe katıldı.

Şiirlerini «Ehli Beyt'in Mucizeleri», «Anadolum Anadolum» ve «Gel Kendine Deli Gönül» adlı kitaplarda topladı. Ayrıca «Seyyit Nizamoğlu Divanı» ve «Kerbela ve Matem» adlı iki derlemesi bulunmaktadır.

135 Mehmet Çakırtaş: 1920 - 1 Kasım 1988. Erdemir'te doğdu. Küçük yaşlarda halk şiirine ilgi duydu ve kendini yetiştirdi. 1947'de geldiği Ankara'da bir devlet kuruluşunda çalışmaya başladı. 1961 yılından sonra çeşitli gazetelerde çalıştı.

Kendine özgü bir tavrı olan *Çakırtaş*, özellikle aşk şiirlerinde başarılı bir şairdir.

Şiirlerini «Damlalar», «Gün Dönümü» ve «Gün Dönümünden Sonra» adlı kitaplarda topladı.

136 Aşık Huzuri Baba: 21 Nisan 1886 - 23 Eylül 1951. Asıl adı *Ali Coşkun*'dur. Yusufeli'nin Zor (yeni adı Esenkaya) köyünde doğdu. Aşıklık geleneğini babası *Aşık Keşfi*den öğrendi.

Yirmi yaşına dek medrese eğitimi gördü. Bu eğitimden sonra Kaf-

kasya'dan geçerek Kırım'a gitti. Doğaçlamada iyi bir usta olan *Huzuri Baba* heceli, koşma, destan gibi çeşitli eserler verdi. Özellikle bağlama eşliğinde yaptığı ve 175 dörtlüğü bulan karşılaşması ve «Para Destanı» adlı uzun şiiri çok meşhurdur.

Döneminde birçok aşık yetiştiren *Huzuri Baba*'nın şiirlerinin bir bölümü 1949 yılında Hikmet Dizdaroğlu tarafından «Yusufelili Huzuri, Şahsiyeti ve Şiirleri» adıyla kitap olarak, bir bölümü de çeşitli dergilerde yayımlandı.

Bir süre Şavşat ve Yusufeli'de tapu ve nüfus memurluğu yapan *Aşık Huzuri Baba*, daha sonra aşıklık geleneğine uyarak Türkiye'nin birçok yöresini dolaştı.

137 Zafer Gündoğdu: 1960 yılında Erzincan'ın Dacirek köyünde doğdu. İlk bağlama derslerini babası ve amcasından aldı. *Aşık Daimi*, *Ali Ekber Çiçek*, *Aşık Mahzunî* gibi isimlerden etkilendi. 1976 yılında İstanbul'a gelerek *Türk Folklor Kurumunda* ilk sistemli müzik eğitimine başladı. Daha sonraki yıllarda *Arif Sağ*'dan bağlama tekniğine ilişkin ders aldı. 1980'de konservatuara girdi. Ertesi yıl radyoda stajyer sanatçı olarak göreve başladı. 1983 yılında tar sanatçısı için açılan sınava girerek kadroya geçti. Bir süre sonra, önce bağlama sanatçısı, sonra da ses sanatçısı oldu.

1994 yılında açılan sınavı kazanarak TRT'nin en genç şefi özelliğine sahip oldu. Sonraki yıllarda *Türkiye Radyolarının* tüm halk müziği korolarından oluşturduğu, çeşitli adlardaki ortak koroları yönetmektedir.

138 Aşık Turabi: Değişik kaynaklarda *Turabi*'den (ya da *Türabi*) sözedilmektedir. Asıl adı *Hacı Ali*'dir. *Atilla Özkırmı*lı, *Abdülbaki Gölpınarlı*'yı kaynak göstererek verdiği bilgilerde 1849-50'de *Hacı Bektaş*'taki pir evinde öldüğünün bilindiğini yazıyor. Benzer bir not *Cahit Öztelli* tarafından da düşülmektedir. Ancak başka herhangi bir ayrıntı bulunmamaktadır.

Bendeki bilgiler bu kaynaklardan daha somut gibi görünüyor. Doğum tarihine ilişkin kesin bir tarih bulamadım. Ancak 19. yüzyıldan önce doğduğu söylenebilir. Ölümü ise 1850-75 arası bir tarihte olmalı. *Turabi*'nin yeğeni olan *Aşkale*'nin Sos (yeni adı Dalli) köyünden *Behiye Zorlu*, (yaklaşık doğum tarihi: 1905) ve yine aynı köylü birçok kişi birbirine yakın bilgiler aktarmaktadır. Bu bilgilere göre *Turabi*, *Aşkale*'nin Sos (yeni adı Dalli) köyündendir.

Varlıklı, ancak acımasız bir insan olan bir kardeşinden uzaklaşmak için köyünü terkedip diyar diyar dolaşan *Turabi*, Erzincan'da me-

zarının bulunduğu köye yerleşti. Yıllarca yoksul ve yardıma muhtaç insanlara destek vereli. Özellikle yeni köyüne öylesine bağlandı ki, kendisini orali olarak adlandırdı.

139 Aşık Zevraki: 1922 yılında Kelkit'in Gelinpetek köyünde doğdu. Asıl adı *Akif Timurhan*'dır. Ailesinin tek çocuğu olmasına karşın bir devlet memuruna evlatlık olarak verildi. Küçük yaşlarda halk şiirine ilgi duydu. Yine çok küçükken resim yapmaya başladı.

Rüyasında gördüğü bir kıza aşık olan *Zevraki*, halk şiirinde çok çeşitli örnekler veren ve hemen her konuda şiir yazan aşıklardan-
dır. Farsça ve Arapça tamlamaları da günümüz dilene ustaca aktarabilen *Aşık Zevraki*'nin yüzlerce şiiri bulunmaktadır. Bu şiirlerinin birçoğu başka sanatçılar tarafından bestelendi.

Aşık Zevraki'nin, inceleme fırsatını bulduğum yüzlerce sayfalık el-yazmalarında şiir ve çeşitli konulardaki düşüncelerinin yanında kendi yaptığı resimler de önemli birer yapıt niteliğindedir.

140 Hasret Gültekin: 1 Mayıs 1971 - 2 Temmuz 1993. İmranlı'nın Han köyünde doğdu. 6 yaşında bağlama çalmaya başladı. Birçok halk çalgısını çok iyi çalan *Gültekin*, kısa yaşamında, beste, derleme, yönetmenlik gibi müziğin birçok alanıyla uğraştı. Türkiye ve Avrupa'nın birçok yerinde konserler veren *Gültekin*, tezenesiz bağlama çalma konusunda da ilk ve yetenekli sanatçılardan biriydi. Sivas'ta öldü.

141 Şeref Taşlıova: 10 Nisan 1938'de Çıldır'ın Gülyüzü köyünde doğdu. Küçük yaşlarda babası öldü. Yaklaşık 10 yaşında şiir yazmaya başladı. İlkokuldan sonra bir süre öğretmen okuluna devam etti. Bu yıllarda da bağlama çalmayı öğrendi. *Aşık Kasım*'a çiraklık yaparak kendini geliştirdi ve yöredeki aşıklarla tanışma fırsatı buldu.

*Konya Aşıklar Bayramı*na başından beri katıldı. Katıldığı yarışma ve festivallerde değişik dallarda birçok ödül aldı. 15'i altın olmak üzere 80'in üzerinde madalya, 100 kadar takdirname vs. bunlardan bazıları. Çeşitli dergilerde folklor yazıları yazdı. Amerika'dan Japonya'ya birçok ülkede programlar yaptı. 1000'den fazla şiiri bulunan, Azeri, Fars ve Anadolu kültürüyle yoğrulmuş bilgi birikimiyle önemli bir kaynak ve değer olan *Taşlıova*'yı değişik zamanlarda birkaç kez izleme fırsatı bulmuştum.

142 Kemal Kaplan: 1965 yılında doğdu. Aslen Zaralı olan *Kaplan*, orta öğrenimi tamamladıktan sonra *İTÜ Devlet Konservatuarı*nı bitirdi.

Özellikle deyişler konusuna kendini yoğunlaştırdı. Bugüne dek birçok sanatçıya bağlamasıyla eşlik eden *Kaplan*, derleme çalışmalarının yanısıra geleneksel halk şiirlerini de bestelemektedir.

¹⁴³ Asım Özdemir: 1926 yılında Ardanuç'un Gümüşhane köyünde doğdu. 6 aylıkken babasını yitirdi. Annesi ve ninesi tarafından büyütüldü. Küçük yaşlardan başlayarak yöresindeki aşıkları dinledi ve türkülerini ezberledi. Özellikle Kuzeydoğu Anadolu aşıklarının türkülerini ve yaşamlarını belleğine toplayan Özdemir, usta malı türkülerin yanında kendi türkülerini de söylemektedir.

¹⁴⁴ Aşık Kaynari: Ardanuç'un Gümüşhane köyünde yaşamış ve asıl adı *Mustafa* olan *Aşık Kaynari*'nin, 19. yüzyılın sonlarında öldüğü ancak mezarının nerede olduğu bilinmemektedir. Bilinen tek türküyü bana aktaran aynı köylü *Asım Özdemir*'in anlattığı kadarıyla, *Aşık Kaynari*'nin ailesi Kars'tan bu köye göçmüştür. Ancak yaşamına ve türkülerine ilişkin başka herhangi bir bilgi bulunmamaktadır. *Asım Özdemir*'in tanıyanlardan duyduğu kadarıyla ermiş bir kişi olarak görülür ve sevilirmiş. Orta yaşlarda iken birden ortadan yok olmuş. Ermiş olduğundan sır olup uçtuğu inancı yaygındır yörede.

¹⁴⁵ Aşık Deryami Baba: 1926 - 17 Kasım 1987. Şavşatlı aşığın asıl adı *Dursun Ali Erdoğan*'dır. 1946'da bağlama çalmaya başladı. Özellikle hicivdeki başarısıyla adını duyuran *Deryami Baba*, *Konya Aşıklar Bayramı*nda da birincilikler aldı.

Yoksul bir yaşam sürdüren ve son yıllarını Şavşat'ta, karavan biçimine getirilen eski bir kamyonla geçiren *Deryami Baba*'yı değişik yerlerde birkaç kez dinlemiştim.

¹⁴⁶ Kul Himmet: 16. yüzyılın sonlarıyla 17. yüzyılın başlarında yaşamıştır. Almus'un Varzıl (yeni adı Güdümlü) köyündendir. Şiirlerinde *Şah Abbas* döneminden söz etmesinden yola çıkılarak *Pir Sultan*'ın müritlerinden ya da onunla yakın ilişkisi olduğu ve yaklaşık aynı dönemlerde yaşadığı varsayılır. *Alevi-Bektaşî* çevresinde *Şah Hatayi* ve *Pir Sultan*'dan sonraki en önemli şair olarak kabul edilir.

Pir Sultan'ın asılmasından sonra uzun süre saklanıp izini kaybettirmiştir. Şiirleriye dilden dile ve bazı cönkler aracılığıyla günümüze ulaşmıştır. Şiirleri çoğu zaman *Himmet* adlı başka şairlerinkiyle karıştırılmıştır.

Abdal Olsam	433
Acem Ülkesinde	431
Acıpayam Yolları	116
Acırım	524
Açıl Ey Ömrümün Varı	494
Açıl Mor Menekşe	113
Açtım Perdeyi	83
Adaletin Bu mu Dünya	97
Adem Kardeş	86
Adil Efendi	141
Ağaç Başı (<i>Celal Türküsü</i>)	49
Ağ Deveyi Düzde Gördüm	173
Ağ Elleri Sala Sala	525
Ağlama Ceylan Balası	454
Ağlarım (<i>Bilal Ercan</i>)	375
Ağlarım (<i>Aşık Müdami</i>)	172
Ah Edip Çırpınan	477
Ah Hamamcı	328
Ahmet Ahmet Diye (<i>Sarı Ahmet Türküsü</i>)	206
Ah Neyleyim	459
Ah Öleydim	98
Ah Tren Kara Tren	248
Akayı Taşlı Dere	345
Ak Bilekte Sarı Akik	210
Akdeniz Yakası	397
Akşamdan Uyumadım (<i>Masıt Kırığı</i>)	459
Akşamın Vakti Geçti	233
Akşam Yeli	327
Alaydım Elin Elime	73
Al Beni Götür Beni	249
Alçacık Duvar Üstü	91
Al Çuha Mavi Çuha	514
Aldılar Elimden	341
Al Elmayı Daldan Al	96
Aliverin Benim Barutuma (<i>Deli Zeybeği</i>)	390
Ali Dost	336
Ali Efe	284
Ali Göründü Gözüme	293
Al Kanlar İçinde (<i>Yaralı Mahmut</i>)	154
Allı Yazma Başında	149
Allı Yeşilli Kızlar	444
Al Mendili	124
Altın Tas İçinde	427
Al Yeşil Giyinmiş	122

Ama Geldim Bu Cihana (<i>Divan</i>)	275
Amaney	106
Amani Oyun Havası (<i>Bir Giderim</i>)	348
Ana Ana	178
Ana Beni Bir Çocuğa Verdiler	151
Anacan Bağrımı Gam	338
Anam Ağlar	59
Anne Ben Hastayım	462
Aradım	197
Aramadı Sormadılar	53
Arap Atlar	268
Ararım	70
Ararlar Beni	52
Arifler İndinde	401
Arkam Sensin Kalam Sensin	102
Arzuhalım Sana	41
Arzuladım Geldim	440
Asla Konmam	183
Asmalara Kol Uzanmış	456
Aşağıdan Gelen (<i>Rıdvan Cor</i>)	184
Aşağıdan Gelen (<i>Mevlide Kayhan</i>)	56
Aşağıdan Gelen Güzel	443
Aşağı Yoldan Çıktı	231
Aşığım	74
Aşığın Yaylası	305
Aşıрма	270
Aşkın Ne Derin	102
Aşık Olmaz	156
Aşkolsun	366
Aştı Gitti	468
Atem Tutem Ben Seni	303
Atım Araptır Benim	61
Atımın Yelesi	300
Atladı Çıktı Eşiği	100
Attım Tabancamı	441
Avluya Bir Kuş Kondu	350
Ayağına Giymiş	115
Ayağında Mesi Var	428
Ay Akşamdan Işıktır (<i>Yaylalar</i>)	199
Ayıplarım Gönül Seni (<i>Rodos Semahı</i>)	42
Ay İran'da İran'da	55
Ayrı Değiliz	451
Ayrılık Badesi	130
Ayrılık Büyüdü	399
Ayva Dibi	234
Az Giderim Uz Giderim (<i>Hacı Bey Türküsü</i>)	348
Aziziye	309

Az Kaldı 483
Azrail Serime 144

Bade-i Lebinden 152
Bağa Girdim 424
Bağa Girdim Üzüme 261
Bağdatlı 502
Bahar Geldi Gül Açtı 107
Bahar Geldi Yar Gelmedi 134
Bahçede Yeşil Çınar 437
Bahçelerde Ayda Bar 356
Bahçelerde Biberiye 375
Bahçeye Gel ki Görem 446
Bahçeye İndim ki 201
Bakar 87

Bak Ne Hale Geldim 509
Bak Sevdığım 279
Bana Kaldı 81

Bana mı Verdin 218
Bana mı Yanam 249
Bana Yeter 519

Barak (*Garip Ağlar*) 195
Başımda Altın Tacım 50
Başımda Bir Sevda Döner 475
Başına Bağlamış 412
Başında Puşan Kurban 469
Başındaki Tellere 490
Başka 392

Bayburt Barı (*Sallandım Girdim Bağa*). 121
Bayram O Bayram Ola (*Can Bula Cananını*) 248
Beklerim Selamın 326
Beligrat Kalesi 362
Belli Değil 76
Bellidir 287

Ben Ali'yim Ali Benim 469
Ben Bir Garip 88
Ben Bir Ulu Şehirim 482
Ben Bir Yakup İdim 193
Ben de Mecnun'dan Füzuna (*Tatyan*) 500
Benden Selam Söyle 407
Ben de Şu Dünyaya (*Mahmut Erdal*) 350
Ben de Şu Dünyaya (*Hacı Taşan*) 43
Ben Giderim Batum'a 174
Ben Giderim Oduna (*Yaşar Türküsü*) 501
Beni Beni 44
Beni Candan Usandırdı 89
Benim Atım (*Saffet Efendi Türküsü*) 498

Benim Kurbanlarım	223
Beni Taşlama	52
Ben Olsam	331
Ben Yemenimi (<i>Bursa Sekmesi</i>)	99
Benziyor	236
Beri Gel	357
Beşparmak Dağı Sıra	253
Beşparmak'tan İnmem	403
Beter İmiş Aşkın Narı	296
Beyaz Fesli	216
Beyrek Dağı	301
Bıraktı Beni	79
Bilemem	420
Bilene Danış	137
Bilir	45
Bilmez Ali'yi	388
Bilmiş Ol	421
Bin Cefalar Etsen	80
Bin Derdim Var İdi	209
Bir Arzuhal Yazdım	126
Bir Ay Doğar	81
Bir Bahar Almadım	449
Bir Boyuna Baktım (<i>Eski Sille</i>)	136
Bir Çift Kavlak Koşarım	253
Bir Daha	298
Bir Elinde Kantar (<i>Name Gelin</i>)	215
Bir Fındığın İçini	405
Bir Gemim Var	383
Bir Giderim (<i>Amani Oyun Havası</i>)	348
Birgün	497
Bir Güzel Gördüm	368
Bir Güzele Nazar Ettim	369
Bir Melek	105
Bir Mendil Aldım	265
Bir Nazan-ı Canan	144
Bir Niyazım Var	60
Bir Ok Attım	187
Bir Semaver Aldım	106
Bir Sen İç	82
Bir Su Gibi	229
Bir Taş Attım	507
Bir Tepeden Bir Tepeye	112
Bir Yanım Tutmuyor	289
Bir Zaman	133
Biter Kırşehir'in Gülleri	329
Bitlis'in Önünde Bağlar	105
Bize de Banaz'da	64

Boş Dünya	258
Boşlayın Beni	486
Boyakçının Gelini	427
Bozdoğan Zeybeği (<i>Dumanı Vardır</i>)	127
Boztepe'nin Başında (<i>Gürcü Horonu</i>)	104
Böyle Bağlar	478
Böyle mi Yanar	207
Bu Dünyanın Bağında	473
Bu Dünyayı	114
Bu Gece Bu Handayım	224
Bu Gece Rüya Gördüm	159
Bu Gece Uyumamışanı	357
Bu Gönlüm	414
Bugün	359
Bugün Gökyüzünde	317
Bugünler	66
Bugün Seyre Çıkmış	61
Bu Kadar Cevretme (<i>Aşık Hasan Hüseyin</i>)	423
Bu Kadar Cevretme (<i>Sefil Kemter</i>)	422
Bulutlar Çöktü	408
Bu Nasıl Ayrılık	521
Bu Ne Biçim Sevda	148
Bura mıdır Koçyiğitler Vatanı	496
Bursa Sekmesi (<i>Ben Yemenimi</i>)	99
Bu Sıra	315
Bu Yerlerden Geçen Dilber	273
Bu Zamanda	165
Bülbül Bir Yumurta Kuzlar	503
Bülbülüm Altın Kafeste	184
Bülbülün Kanadı Sarı (<i>Diyarbakır</i>)	311
Bülbülün Kanadı Sarı (<i>Yozgat</i>)	166
Can Bula Cananını (<i>Bayram O Bayram Ola</i>)	248
Can Ellerinden Gelmişem	516
Can Hatice	434
Canımı Yoluna Koyduğum	69
Canlar Cananını Buldum	520
Cehalet Rüzgarı	277
Celal Türküsü (<i>Ağaç Başı</i>)	49
Cemilemin Gezdiği Yollar	265
Ceviz Arasında	143
Ceylan Gözlüm	243
Cihan Var Olmadan	225
Çam Başına Çıktım	481
Çam Dibinde	95
Çarşıya Vardım	476

Çavuş Sizin Evleriniz	362
Çay İçinde Adalar	478
Çayın Öte Yüzünde	464
Çayırdı Buldum Seni	182
Çek Deveci	467
Çeker	344
Çek Gemici	187
Çekin Halay Yürüsün	310
Çekinir	481
Çıkabilsem O Yarin Köşküne	454
Çıkarım Bozok Dağına	218
Çıktım Belen Kahvesine (<i>Ormancı</i>)	355
Çıktım Çamın Dorusuna	111
Çıktım Seyreyledim	277
Çıktım Yücesine	396
Çiçekten Harman Olmaz	370
Çifte Çıkar Martinimin Dumanı	349
Çifte Kuburları	330
Çiğ Köfteler	477
Çok Göresim Geldi	319
Çok Şükür Açıldı	320
Çöz Aslı'm	380

Dağdan Keserler Meşeyi	169
Dağdan Yuvarlandı	186
Dağlar (<i>Burcu Başak</i>)	304
Dağlar (<i>Aşık Ceyhani</i>)	210
Dağlar (<i>Abdullah Papur</i>)	334
Dağlardadır	365
Dağlar Yeşil Boyandı	129
Dal Boylum	281
Dama Attım	411
Dama Çıkma İz Olur (<i>Emmoğlu</i>)	321
Dam Başında Duran Kız	466
Damda Puşi İşlerem	168
Damdan Dama (<i>Osman'a Yandım</i>)	508
Dar Köprüden Geçerken	512
Dedim Dilber	287
Dedim Dilber Didelerin Islanmış	231
Dede Dede Can Dede	328
Değil	109
Değilim	167
Değirmen Üstü Çiçek	307
Deli Gönüm	198
Deli Gönül (<i>Aşık Daimi</i>)	260
Deli Gönül (<i>Seyfi Doğanay</i>)	118
Deli Gönül (<i>Aşık Emini</i>)	74

Deli Zeybeği (<i>Aliverin Benim Barutuma</i>)	390
Deloy Deloy	306
Demedim mi (<i>Aşık Daimi</i>)	185
Demedim mi (<i>Selim Kasap</i>)	518
Demirciler Demir Döver	170
Denilir	377
Deniz Dalgasız Olmaz	88
Denize Dalmayınca	78
Derdi Derunum	150
Derdim Dağlardan Yücedir	281
Derdim Gizli	103
Derdimi Söylesem	186
Derdinden Del'Oldum	84
Derede Değirmenim (<i>Düz Horon</i>)	222
Derenin Kenarında	448
Dert Olur	291
Dillala (<i>Kırda Erik Ağacı</i>)	164
Dinek Dağı	274
Dinle Sana Bir Nasihat Edeyim	400
Dinle Sözümü	260
Dirmilcik'ten Gider	392
Divan (<i>Ama Geldim Bu Cihana</i>)	275
Divana Kalsın	342
Diyarbakir Bu mudur	490
Dolama Giyer	460
Dolanır	274
Doru Kuşudum (<i>Gurbet Havası</i>)	125
Dost Eline	356
Dostlar Beni Hatırlasın	239
Dostlarım	472
Dost Nazarı	58
Dosttan Gelen Sitem	307
Dostun Dergahı	413
Dönen Dönsün	391
Döndün mü Benden	363
Dönmüşsün	386
Dudu Dillim	220
Duldalanma Yar Mevlayı Seversen	40
Duman Duman Olmuş	351
Dumanı Vardır (<i>Bozdoğan Zeybeği</i>)	127
Duru Cevher	125
Dursunbey'in Hanları	494
Dünya Dedikleri	483
Dünyanın Ortasında	316
Dünyaya Geldim Geleli	386
Düşman Değilim	432
Düşmüş de Gölgesi	466

Düşürdü 94
Düştü 56
Düz Horon (*Derede Değirmenim*) 222

Ecele Doğru 161
Efendiler Bağı 142
Eğdim Kiraz Dalını 165
Eğin Dedikleri 46
Ekin Ekilen Yere 103
Ekin Ektim Çöllere (*Akdağmadeni*) 158
Ekin Ektim Çöllere (*Ladik*) 424
Ekin Ektim Çöllere (*Niğde*) 297
Ekinler Ekilirken 506
Ela Gözlü Nazlı Dilber 267
Ela Gözlü Nazlı Yarı 203
Ela Gözlü Pirim Geldi 118
Elbet Doğrudur 489
Ele Bele Dile 474
Elevana Yatak Serdim 468
Elif Dedim Be Dedim 172
Elif'in Hecesine 351
Elin mi Oldun 176
Eller Şem'a Yakar 40
Elmaların Yongası 438
Elmanın Bir Yanı Pembe 337
Elmayı Nazik Soyarlar 504
Elmayı Top Top Yapalım 104
Elveda 415
El Yanmasının 316
Emine 395
Emirdağ Türküsü (*Gidelim*) 418
Emirim 458
Emmoğlu (*Dama Çıkma İz Olur*) 321
Engin Derelerin Suyu 389
Enginlerden Giden 205
Entarisi Damgalı 409
Erciyes Kralı (*Kozanoğlu Türküsü*) 445
Erciyes'ten Duman Kalktı 98
Eremedim Vefasına Dünyanın 360
Erenler Cemine 470
Erenlerin Yeri 153
Er Meydanı 381
Erzincan'dan Kemah'tan 235
Erzurum Dağında 524
Erzurum Ovaları 147
Eser Sabah Yeli 227
Eski Sille (*Bir Boyuna Baktım*) 136

Esmerim	221
Eşimden Ayrıldım	73
Eşkom	261
Eşref Türküsü (<i>Hayatları Değirmi</i>)	282
Evlerim Evlerim (<i>İnönü</i>)	405
Evlerim Evlerim (<i>Tefenni</i>)	438
Evlerine Varamadım	395
Evlerinin Önü Çevirme	475
Evlerinin Önü Kuyu	305
Evlerinin Önü Yonca	493
Evleri Yol Üstüdür	372
Evliyalar Menzildir	487
Evreşe Yolları	517
Evvelim Sen Oldun	413
Ey Gül Dalı	136
Eyleyemez	288
Ey Sevdığım	489
Eyvah Ey	240
Eyvah Eyvah	379
Eyvah Oy	141
Eyvana Gel Eyvana	292
Eyvanına Vardım	301
Ezel Bahar	178
Ezel Bahar Geldi	414
Ezim Ezim Eziliyor	54
Fadimem Süslü Gezer	439
Fatsa'nın Yolları	131
Faydası Ne	93
Felek	145
Felek Bizi Attı	464
Felek Senin Elinden	330
Felek Vurgunu	515
Feracemi Al İsterim	168
Ferahi'dir Kızın Adı	381
Ferman mı Geldi	492
Fırat Kenarında	291
Fidayda (<i>Hüdayda</i>)	60
Fincanın Etrafı Yeşil	382
Fincanı Taştan Oyarlar	97
Garip Ağlar (<i>Barak</i>)	195
Garip Bir Kuştı Gönlüm	90
Gazel Gazel Olmuş	255
Geçiyor	146
Gel Bana	334
Gel de Gör	379

Geldi Bir Kara Duman 394
 Geldi Geçti (*Aşık Saidi*) 65
 Geldi Geçti (*Yunus Emre*) 390
 Geldi Ha Geldi 447
 Geldik Bu Hana 292
 Geldim (*Aşık Behlül Ali*) 373
 Geldim (*Aşık Melulî*) 322
 Geldim İşte 290
 Gelen Yok Giden Yok 68
 Gel Ey Dostum 216
 Gel Gel 526
 Gel Gidelim 451
 Gel Göçelim Gönül 387
 Gel Gönül (*İsmail İpek*) 92
 Gel Gönül (*Sofyalı Süleyman Haki*) 371
 Gel Gönül Seninle 435
 Gel Hünkarım 153
 Gelin 398
 Geline Bak Geline 352
 Gelir Gider 372
 Gelmedi 42
 Gelmemiş Dünyaya 49
 Gel Sevdığım 158
 Gel Sevelim 214
 Gel Yükünü Vurayım 366
 Germencik'nen Baltacık'ın Arası 222
 Getirin Hako'yu 314
 Gıcılar Kavak Gıcılar 213
 Gidelim (*Emirdağ Türküsi*) 418
 Gidelim Gidelim 256
 Giden Yolçuyu Ben mi Eğleyim 373
 Giderem Ben Tebriz'e 476
 Giderim 376
 Gider Oldum 139
 Gidin Bulutlar Gidin 116
 Gidiyor musun Yarım 344
 Gine Bahar Oldu 160
 Gine Dertli Dertli (*Turna Semahı*) 194
 Gine Gördüm 391
 Gine Kısmet Çekti 71
 Girdim Yarın Bahçesine 80
 Gitme Turnam Gitme 303
 Giyme Dedim 371
 Gökte Yıldız 226
 Gökte Yıldız Ellidir 355
 Gönder 516
 Gönül (*İhsan Güvercin*) 245

Gönül (<i>Zülali Baba</i>)	278
Gönül Arzediyor	179
Gönül Bin Eğlence	434
Gönül Çalamazsın	219
Gönül Dağı	68
Gönül Pazarı	525
Gönül Sabreyle	420
Gönül Senden Ayrılır mı	189
Gönül Yarası	340
Görsünler Beni	436
Görünüşte Azım	286
Gözlerim	511
Gözlerin (<i>Aşık Kaynari</i>)	522
Gözlerin (<i>Aşık Murat Çobanoğlu</i>)	364
Gözlerin (<i>Aşık Ruhsatı</i>)	192
Gurbet Elden Kurtulmuyor	152
Gurbet Havası (<i>Doru Kuşudum</i>)	125
Gurbet Havası (<i>Kocaman Dağların Başı</i>)	463
Gurbet Havası (<i>Yıldız mısın Sevdığım</i>)	377
Gül Demeyen Yar	133
Güldestedir	411
Gülistanda Gülüm Var	241
Gülizar	140
Gülizar Türküsü (<i>Saraydan İndi</i>)	456
Güller Bitmiş Viraneler Yurdunda	492
Gül Yüzlü Cananım	484
Gümbürlenir	156
Gün Akşam Olmaz	262
Gürcü Horonu (<i>Boztepe'nin Başında</i>)	104
Güvercin Uçuverdi (<i>Misget</i>)	191
Güzeli Var mı	378
Güzeller Güzeli	180
Güzeller Sultanı	193
Güzeller Şahını Gördüm	242
Güzelsiz Yayla	84
Hacı Bey Türküsü (<i>Az Giderim Uz Giderim</i>)	348
Hak Beni Yarattı	51
Hakir Görme	332
Hak Yoluna Gidenlerin	499
Haktan Gelen Şerbeti	269
Halaylım (<i>Leyla Türküsü</i>)	241
Halimiz	122
Halkalı Şeker	368
Hal Yaman Oldu	458
Hama'nın	171
Hani Yaylam	41

Hapishane İçinde	358
Haraba Kul Olduk	367
Harmana Sererler	425
Harman Yeri	211
Hasan Dağı	313
Hasretin Beni Yakıyor	108
Hastadır Gönül	403
Hata Benim	272
Hatırına Düşmez (<i>Yareli Turna</i>)	419
Havada Bulut Yok (<i>Yemen Türküsü</i>)	266
Havalanma Gönül Kuşum	321
Havar Havar	75
Hayatları Değirmi (<i>Eşref Türküsü</i>)	282
Haydar'ı Gördüm	128
Haydi Güzelim	101
Hayriye'nin Boyu	505
Hele Bakın	394
Her Sabah Her Sabah	423
Hey Ağalar	422
Hey Arkadaş	339
Hey On Beşli	196
Hoş Gelir	181
Hubyar Semahı (<i>Yüce Dağbaşında</i>)	429
Hüdayda (<i>Fidayda</i>)	60
Hüsey'n'e Doğru	71
 İğdir'ın Al Alması	 150
 İçinde	 243
İğneleri Düğmeleri	479
İki Şeyi Bekliyorum	460
İkrar Verdim	442
İlim Bilmektir	171
İnce Çayır Biçilmez	212
İnce Giyerim İnce	138
İncili Sedef	234
İncinir	527
İndim Dere Beklerim	182
İndim Gülün Bağına	175
İndim Yarın Bahçesine	130
İnsan Kısım Kısım	374
İntizarım	479
İrafa Koydum Narı	493
İsraf Haramdır	495
İslamoğlu	78
İsmi Sevdığım	204
İstemem	107

İster Benden	294
İşte Geldim Gidiyorum	92
İzzetli Hürmetli Bilirim	207
Kaderim	271
Kader Sapanı	181
Kağızman'a Ismarladım	235
Kahpe Felek	254
Kahpe Zaman	132
Kahve Koydum Fincana (<i>Mican Türküsü</i>)	67
Kahveciler Kahve Koyar (<i>Sürmeli</i>)	504
Kahvenin Önünden	257
Kaldı	264
Kaldır Nikabını	72
Kalede Kavun Yerler	157
Kaleden İndim Ancak	416
Kalenderim	463
Kalenin Bayır Düzü	296
Kalenin Bedenleri (<i>Erciş</i>)	272
Kalenin Bedenleri (<i>Niksar</i>)	315
Kalk Gidelim Şıh Bağına	280
Kalkın Semaha Dönelim	510
Kalktı Havalandı	500
Kalktım Geldim (<i>Silişke Koşması</i>)	59
Kamberim	208
Kamil Postu	188
Kanlı Melek	219
Kapı Ardına	452
Kapının Önünde	332
Kapısının Önünde	461
Kara Bahtım	433
Kara Bahtıma Küstüm	45
Kara Duta Yaslandım	506
Kara Dutun Dalını	387
Kara Erik Çağala	275
Kara Gözlüm (<i>Karac'oğlan</i>)	426
Kara Gözlüm (<i>Aşık Mahzuni</i>)	82
Kara Gözüm	62
Kara Kaş Altına (<i>Sürmeli</i>)	151
Kara Kaş Altında	213
Kara Kış	177
Karakuşu Vurdular	111
Karanfilim Budam Budam	229
Karanfilim Serende	65
Karanfilin Moruna	290
Karanfil Ocak Ocak	237
Karanfil Oylum Oylum	113

Kara Tren	304
Kardeş Gitme	425
Kar mı Yağdı	278
Karşıda Fırat Gördüm	160
Karşıdan Geliyor	109
Karşıda Görünen	119
Karşıdan Karşıya	436
Kaşlarının Karesi	347
Kavak Kavağa Yaslanır	198
Kayadan İndirdiler	244
Kayalar Kayalar	514
Keklik	217
Keklik Olsam (<i>Keklik Mengisi</i>)	267
Keklik Mengisi (<i>Keklik Olsam</i>)	267
Kendi Noksanı Bil	237
Keşkem Bu Ellere (<i>Mahmut Türküsü</i>)	352
Kınayı Getir	285
Kıratım	263
Kırda Erik Ağacı (<i>Dillala</i>)	164
Kırkpınar'da Kestiler (<i>Molla Ahmet Türküsü</i>)	258
Kırlangıçlar Yüksek Yapar	404
Kırmızı Gülden Dal Kestim	485
Kısmet Olsa	337
Kız Belin İncedir	75
Kızılırmak Can İncitme	327
Kızım Seni Götürmeye Gelmişler	502
Kiraz Aldım Dikmeden	349
Kiremide Su Düştü	242
Kiremitte Buz musun	157
Kobak Köyünden Geçtim	99
Koca Dünya	347
Koca Kuş	416
Kocaman Dağların Başı (<i>Gurbet Havası</i>)	463
Koyun Seni Güde Güde Getirdim	120
Kozanoğlu Türküsü (<i>Erciyes Kralı</i>)	445
Köğengin Ellerinde	54
Kömür Gözlüm (<i>Abmet Altuner</i>)	197
Kömür Gözlüm (<i>Erzurumlu Emrah</i>)	39
Kömür Gözlüm (<i>Karac'oğlan</i>)	39
Kömür Gözlüm (<i>Karac'oğlan</i>)	486
Kurban Olduğum	398
Kurdular Ocak Taşını	397
Kuşatma	440
Leyla Türküsü (<i>Halaylım</i>)	241
Lofçalı	421
Maçın Dağı	299

Madem Dilber Meylin	115
Madımak	250
Mahkeme Meclisi	208
Mahmut Türküsü (<i>Keşkem Bu Ellere</i>)	352
Makaram Sarı Bağlar	439
Malatya Malatya	63
Maral Sen Güzelsin	503
Maraş'tan Bir Haber Geldi (<i>Meyrik Türküsü</i>)	259
Masit Kırığı (<i>Akşamdan Uyumadım</i>)	459
Mavi Yeleğin Oğlan	312
Mecnun Gibi Dolaşırım	72
Mecnun'um Leylamı Gördüm	289
Medet Sevdığım	309
Mehriban	455
Mektup Selam Söyle	384
Mektup Yazdım Acele	471
Merekte Sarı Saman	520
Merhamet Kıl	205
Merhametsiz Padişahlar (<i>Yemen Türküsü</i>)	202
Meşeden Gel	127
Merdivenin Altından	162
Meyhaneler Yok	508
Meyrik Türküsü (<i>Maraş'tan Bir Haber Geldi</i>)	259
Mezarımın Taşı	432
Mican Türküsü (<i>Kabue Koydum Fincana</i>)	67
Mihrican	163
Misget (<i>Güvercin Uçuverdi</i>)	191
Molla Ahmet Türküsü (<i>Kırkpınar'da Kestiler</i>)	258
Muallim (<i>Penceresi Cam Cama</i>)	128
Munzur Suyu	437
Mühür Gözlerine	361
Mürvete Geldim	408
Name Gelin (<i>Bir Elinde Kantar</i>)	215
Nasıl Anlatayım	62
Nasıl Yar Diyeyim	244
Nazike	254
Nazilli'nin Hanları	323
Nazlı Dilber	380
Nazlı Yare Küskünüm	323
Nazlı Yarım	180
Ne Bakarsın Kömür Gözlüm	250
Necip Türküsü (<i>Yüklendi Barhanam</i>)	418
Ne Çemen	189
Ne Dedim	119
Ne Dedim Gül-Yüzlüm	499
Ne Demek	51

Nedendir Suna Boylum	206
Neden Garip Garip	259
Neden Sonra	117
Ne Dersin	430
Ne Fayda	346
Ne Gün Gördüm	497
Ne Güzel Yakışmış	43
Ne Güzel Yaratmış	58
Ne Kaçarsın	449
Neler Ettin Bana	507
Ne Mahzun Durursun	308
Ne Minnet	126
Ne Nihan Edersin	286
Nerde Kaldı	363
Nerdesin	409
Neredesin Sen	393
Nesin	110
Neyimiş	480
Neyleyim	121
Ne Zaman Doğacak	167
Nice Bu Hasret-i Dildar	135
Niceler Dünyaya	57
Nice Neylersin	471
Niğde Bağları	515
Niye Demediniz	195
Oğlan Kalk Gidelim	161
Okum Attım	47
Olaydı	445
Oldu Yine	447
Olmadı	519
Olmadı Dediğimiz	112
Olur mu	431
Olsun (<i>Aşık Melulî</i>)	325
Olsun (<i>Neyzen Tevfik</i>)	417
Ormancı (<i>Çıktım Belen Kahvesine</i>)	355
Ortaca'da Evimiz	407
Osman'a Yandım (<i>Damdan Dama</i>)	508
Osman Efe Türküsü (<i>Yaylalar İçinde</i>)	346
Oy Bahçenize	247
Oy Bir Sigara	69
Oy Mendil	169
Oynayın Kız Oynayın	388
Öğren	378
Öldür Güzel	435
Ölmeden Sevdığım	124

Ölüm İle Ayrılığın Elinden 521
Ömrüm Benim 495
Ömrümün 48
Ömür Dediğin 336
Öte Yakaya Geçelim 280
Ötme Dugdug 518

Padişah Fermanı 159
Padişah'tan Elçi Salsa 404
Palan Dağı Dumandır 488
Pancar Pezik Değil mi 406
Penceresi Cam Cama (*Muallim*) 128
Perişan 359
Pınara Gel ki Görem 385
Pınara Varmadın mı 462
Pınara Vurdum Kazmayı 474

Ramazan Türküsü (*Sıra Sıra Siniler*) 374
Rodos Semahı (*Ayıplarım Gönül Seni*) 42

Sabahın Seher Vaktinde 453
Sabah Oldu 513
Sabuncu'nun Düzünde (*Sabuncu Zeybeği*) 358
Sabuncu Zeybeği (*Sabuncu'nun Düzünde*) 358
Saffet Efendi Türküsü (*Benim Atım*) 498
Sakal 70
Sakın 369
Sakınırım (*Gevheri*) 252
Sakınırım (*Aşık Ömer*) 360
Salın da Gel 188
Sallandım Girdim Bağa (*Bayburt Barı*) 121
Sallanı Sallanı 129
Samanlıkta Su Durur 175
Sana Öğreteyim (*Topal Koşma*) 270
Saraydan İndi (*Gülizar Türküsü*) 456
Saray Yolu 190
Sarı Ahmet Türküsü (*Abmet Ahmet Diye*) 206
Sarı Çiçek 63
Sarı Kavunun Yılı 455
Sarı Kız (*Hıms*) 470
Sarı Kız (*Kayseri*) 227
Sarı Olur Üst Yakanın Geveni 263
Sarı Tamburam 95
Sarı Yaylam 322
Sazalca'dan Çıktım 513
Sebep Mezarında Yosunlar Bitsin 353
Sebep Sen Oldun 428

Sefil Benim	523
Seherde Ağlayan Bülbül	457
Seher Yeli	215
Selam Verdik	496
Sel Gibi	86
Selvi Boylum	212
Sendeki Kaşlar Bende Olaydı	410
Sen Gider İsen	448
Senin Olsun	200
Sen Nerdesin	308
Servetim Sermayem	199
Sevdiceğim Gelmedi	251
Sevdiğim	176
Sevdiğim Geçiyor Gençlik Çağları	393
Sevdiğim Gurbette	201
Sevgi İnsana Yakışır	441
Seyreyle Güzel (<i>Tatyan</i>)	353
Seyyah Oldum	485
Sıçan	361
Sıladan Bir Haber	283
Sıra Sıra Kazanlar	453
Sıra Sıralı Konaklar	339
Sıra Sıra Siniler (<i>Ramazan Türküsü</i>)	374
Sırma Bacı	383
Silememiştir	306
Silifke Koşması (<i>Kalktım Geldim</i>)	59
Silifke'nin Yoğurdu	299
Silmedin Gözyaşını	232
Sinanoğlu	517
Siyah Çorap Giysene	93
Soğuk Su Başında	417
Sorun Beni	335
Söğüt'ün Erenleri (<i>Söğüt Zeybeği</i>)	333
Söğüt Zeybeği (<i>Söğüt'ün Erenleri</i>)	333
Sökün Ayı Geldi	480
Söyle Dilber	318
Su Bulanık İçilmez	365
Suda Balık Oynuyor	79
Suda Balık Yan Gider	142
Su Gelir Ark Uyanır	284
Su Geliş Lüle Lüle	452
Sular Durulur Derler	509
Sultanım	100
Sultan Seccadesi	335
Susadım Sular İsterim	288
Suvermez Diyorlar	367
Suya Giden Sürmeli Kız	295

Sür Beni Beni	370
Sürmeli (<i>Kahveciler Kahve Koyar</i>)	504
Sürmeli (<i>Kara Kaş Altına</i>)	151
Sürmeli (<i>Yozgat Seni</i>)	173
Sürüler İçinde	412
Şaha Doğru Giden Kervan	202
Şahin İdim	240
Şakı Bülbül	255
Şehr-i Kabristan	302
Şemsinur	384
Şemsiyemin Ucu Kare	204
Şen Kayadan At Beni	333
Şeytan Bunun Neresinde	123
Şık Şık Bilezik	276
Şu Dağlar Ulu Dağlar	55
Şu Derenin Uzunlu	155
Şu Dirmil'in Çalgısı	247
Şu Dünyada	314
Şu Kanlı Zalım	91
Şu Karşıkı Karlı Dağlar	298
Şu Karşı Yaylada	450
Şu Köyceğiz Yolları	101
Şu Lefke'nin Üstünü	443
Şu Maşad'ın Kızları	382
Şu Milas'ın İçinde	163
Şunda Üç Dilbere	402
Şu Söğüt'te Bir Kuş Var	442
Şu Yalan Dünyaya	326
Şu Yaylanın Oylumuna	331
Şükür	264
Tabibim Yok	217
Tamburam Rebab Oldu	170
Tandıra Koydum Paçayı	401
Tanımaz Beni	252
Tanyeri Atanda	354
Tan Yıldızı	47
Tarif Etme	48
Tarlaya Ektim Soğan	505
Taşa Basma İz Olur	295
Tatlı Dile Güler Yüze	313
Tatyan (<i>Ben de Mecnun'dan Füzuna</i>)	500
Tatyan (<i>Seyreyle Güzel</i>)	353
Temel Felsefemiz	498
Tez Gel (<i>Feyzullah Çınar</i>)	224
Tez Gel (<i>Zafer Gündoğdu</i>)	399
Topal Koşma (<i>Sana Öğreteyim</i>)	270
Toprak Olup Gittiler	300

Turnalar 402
Turnam 410
Turna Semahı (*Gine Dertli Dertli*) 194

Uca Dağlar Başında 311
Uca Dağların Başına 319
Uğrun Uğrun 230
Unutma Sevdığım 221
Uyanıktır 77
Uydurmuş 246
Uykudan Uyanmış 143
Uzun İnce Bir Yoldayım 238

Üç Duygu 226
Üç Gün Evvel 345

Vallahi Billahi 484
Vardır 148
Varın Bakın 450
Var mıdır 312
Vay Vay Dünya 343
Vazgeçtim 140
Ver Ateşi 110
Vezirene Sen Vezirene 85
Vurma Oğlan 138
Vur Sineme Öldür Beni 145

Yabandan Gel 192
Yağmur Yağar Yerlere 94
Yalan Dünya (*Pir Sultan Abdal*) 232
Yalan Dünya (*Mehmet Çakırtas*) 491
Yandı Bağrım 64
Yaralandım 137
Yaralı Mahmut (*Al Kanlar İçinde*) 154
Yar Delisiyim 155
Yar Deyi Deyi 139
Yareli Turna (*Hatırına Düşmez*) 419
Yarım Uyanmaz 57
Yari Özlerim 415
Yar Sabah Olsun 174
Yar Sevmesi Sevaptır 66
Yastığı Kuş Tüyünden 283
Yaşamaya Geldim 487
Yaşar Türküsü (*Ben Giderim Oduna*) 501
Yaş Nane Kuru Nane 341
Yatma Yeşil Çimene 131
Yavaşça 473
Yavaş Yavaş 324

Yayladan Gel	400
Yaylalar (<i>Ay Akşamdan Işıktır</i>)	199
Yaylalar İçinde (<i>Osman Efe Türküsü</i>)	346
Yayla Zamanı	146
Yazarlar Beni	117
Yaz Geldi Sevdiğim	285
Yaz Geline	44
Yedi İklim Dört Köşeyi	154
Yel Benim	446
Yemen Türküsü (<i>Havada Bulut Yok</i>)	266
Yemen Türküsü (<i>Merhametsiz Padişahlar</i>)	202
Yeşil Dayler	85
Yeşil İpek Bükene	233
Yeşil İpek Bükeyim	273
Yetiş	236
Yetiş Hacı Bektaş	83
Yıldız mısın Sevdiğim (<i>Gurbet Havası</i>)	377
Yıllarca	251
Yiğitler Silkinip	364
Yine Bir Hal Oldu	196
Yine Gönlüm Hoş Değil	190
Yoğurt Koydum Dolaba	325
Yola Gel Sevdiğim	310
Yol Etmeden Gel	430
Yol Ver Dağlar	465
Yol Ver Ulu Dağlar	149
Yordu Beni	472
Yorulдум	257
Yorulдум Yollar Uzak	228
Yozgat Seni (<i>Sürmeli</i>)	173
Yörük Yaylasında	320
Yumma Gözün	50
Yumak Yumak	389
Yusuf Paşam Geliyor	135
Yüce Dağbaşında	166
Yüce Dağbaşında (<i>Hubyar Semahı</i>)	429
Yücelerden Seyreyledim	87
Yüklendi Barhanam (<i>Necip Türküsü</i>)	418
Yüksek Yüksek Tepelere	246
Yürü Bre	488
Yürü Güzel Yürü	177
Yürü Yalan Dünya	230
Yüz Ay Var	223
Yüz Dirhemdir	279
Zamanı Geldi	354
Zeytin Yaprağı Yeşil	120
Zulmet Deryası	406

Abdal olsam şallar giysem eğnime	433
Acem ülkesinde eyledim kaldım	431
Aç artık dost kollarını	216
Açığım yok kapalım yok dünyada	436
Açıl ey ömrümün varı	494
Açıl mor menekşe bahar erişti	113
Aç kulaklarını dinle sözümü	260
Açtım perdeyi de durnamı gördüm	83
Adem kardaş dedim geldim yanına	86
Ademlerin başı tacı devlettir	379
Ağaç başı kuş burnı	49
Ağ deveyi düzde gördüm	173
Ağ elleri sala sala gelen yar	525
Ağlama ceylan balası	454
Ağ pınar da güzeline görgülü	291
Aha dama çıkamı mı	254
Ah edip çırpınan bülbüle döndüm	477
Ah hamamcı bu hamama güzellerden kim gelir	328
Ahmet Ahmet diye geldin yanıma	206
Ah neyleyim düşkün oldum dünyada	486
Ah neyleyim gönül senin elinden	459
Ah tren kara tren	248
Akayi taşlı dere	345
Ak bilekte sarı akik	210
Akdeniz yakası aydın elleri	397
Ak gerdanda nokta nokta ben olanı	221
Akılsız baş yordu ayaklarımı	251
Akılsız diyerek beni taşlama	52
Aklımdan geçeni anlayan güzel	252
Akşamdan uyumadım	459
Akşamın vakti geçti	233
Akşam oldu da gün dağından aşmıyor	306
Akşam yeli akşam yeli	327
Alaydım elin elime	73
Alçacık duvar üstü	91
Al çuha mavi çuha	514
Al'efenin evleri konağa yakın	284
Al elmayı daldan al	96
Alı da verin benim barutumnan saçmamı	390
Aldılar elimden kaşı karamı	341
Al kanlar içinde kaldın meleşim	154
Allı yazma başında	149
Altın tas içinde kınam ezdiler	427
Al yeşil giyinmiş geline bakın	122

Ama geldim bu cihana etmedim firkat-ı ah 275
 Aman aman amaney 106
 Aman aman Bağdatlı 502
 Aman felek aman senin elinden 141
 Aman gönül aman ben sana kurban 325
 Anacan bağrımı gam eylemişem ben 338
 Anam ağlar başucumda oturur 59
 Anne ben hastayım marul isterim 462
 Anne beni Kırkpınar'da kestiler 258
 Aradım da bulamadım 178
 Aramadı sormadılar beni 53
 Arap atlar ıskın olur 268
 Arifler indinde dünya bir puldur 401
 Arzuhalım sana ey kaşı keman 41
 Arzuladım geldim Karadağ seni 440
 Asla konmam muhannetin yurduna 183
 Asmalara kol uzanmış dallere 456
 Aşağıdan gelen güzel 443
 Aşağıdan gelen hanım oynasın 184
 Aşağıdan gelen üzüm kağnısı 56
 Aşağıdan gelir bir kanlı melek 219
 Aşağıdan Yusuf Paşam geliyor 135
 Aşağı yoldan çıktı bayrağın ucu 231
 Aşamadım zormuş Leyla gediğin 370
 Aşığın yaylası derler otağı 305
 Aşık bilir aşıkların suçunu 486
 Aşkın ne derin yaralar açtı ciğerimde 102
 Aşkın polisleri tuttu yakamı 344
 Atem tutem ben seni 303
 Atım Araptır benim 61
 Atım atım kıratım 263
 Atımın yelesi beyaz 300
 Atladı çıktı eşiği 100
 Attım tabancamı da ateş almadı 441
 Avcı vurdu sanma onu 484
 Avluya bir kuş kondu 350
 Ayağına giymiş üç güllü çorap 115
 Ayağında mesi var 428
 Ay akşamdan ışıktır 199
 Ayıplarım gönül seni 42
 Ay İran'da İran'da 55
 Aynaya baktım yüzüme 293
 Ayrılık badesi kar etti cana 130
 Ayva dibi serin olur yatmaya 234
 Az giderim uz giderim 348
 Aziziye Aziziye 309
 Az mı rah eyledim gurbet ellere 224
 Azrail serime çöktüğü zaman 144

Baba bugün dağlar yeşil boyandı	129
Bade-i lebinden nuş eden aşık	152
Bağa girdim bağ budanmış bağa bülbül dadanmış	424
Bağa girdim üzüme	261
Bağdat'ı Musul'u dolaştım geldim	152
Bahar ayı geldi karlar eridi	331
Bahar geldi gül açtı	107
Bahçede yeşil çınar	437
Bahçelerde ayda bar	356
Bahçelerde biberiye	375
Bahçelere geldi bahar	455
Bahçeye gel ki görem	446
Bahçeye indim ki gülleri derem	201
Bak ne hale geldim senin elinden	509
Bana gül diyorlar neme güleyim	121
Bana yaramayan yaramazlara	524
Başı al bağlanmış küçücük güzel	386
Başımda altın tacım	50
Başımda bir sevda döner	475
Başına bağlamış astar	412
Başındaki tellere lo	490
Başında puşan kurban	469
Bataklığa serme kamil postunu	188
Bazı durgun bazı coşkun akarsın	437
Be felek senin elinden	330
Beklerim selamın seher zamanı	326
Beligrat kalesi dilber aman Zemlin ovası	362
Ben bilirim erenlerin yerini	153
Ben bir avuç darı olup yere dökülecek olsam	471
Ben bir garip bülbül idim sarpa tünedim	88
Ben bir ulu şehirim	482
Ben bir Yakup idim kendi halimde	193
Ben bir yetim idim bir şehre vardım	243
Ben de Mecnun'dan füzuna şıklık istidadı var	500
Benden selam söyle o güzel şaha	407
Ben de şu dünyaya geldim geleli (Hacı Taşan)	43
Ben de şu dünyaya geldim geleli (Mahmut Erdal)	350
Ben de şu dünyaya geldim giderim	342
Ben doğmadan çoktan öldüm	497
Ben gerçeğim yanlış fikir olamam	117
Ben giderim adım kalır	239
Ben giderim Batum'a	174
Ben giderim oduna	501
Beni candan usandırdı	89
Benim atım şu yerlerde eşinir	498
Benim bunda bir günahım var mı sevdiğim	334
Ben susadım sular isterim	288

Ben yemenimi al isterim	99
Beri gel beri gel boyu güzelim	357
Beşparmak dağı sıra	253
Beşparmak'tan inmem ben	403
Beter imiş aşkın narı	296
Beyaz fesli esmer	216
Beyrek Dağı dumanın var karın var	301
Bilemedim kıymetini kadrini	272
Bilenlere sormak gerek	480
Bilirim bilirim dersin bilene danış	137
Bilir misin yolcu sen bu dağları	365
Bin cefalar etsen almam üstüme	80
Bin derdim var idi bin daha oldu	209
Bir arzuhal yazdım şahlar şahına	126
Bir ay doğar ilk akşamdan gecedan	81
Bir bahar almadım çeşm-i eladan	449
Bir boyuna baktım bir de yüzüne	136
Bir çift kavlak koşarım	253
Bir değil beş değil senden çektiğim	118
Bir elinde kantar	215
Bir fındığın içini	405
Bir fukara keşf-i keramet olsa	377
Bir gemim var adalara yaslanır	383
Bir giderim bir ardıma bakarım	348
Bir güzele nazar ettim ezelden	369
Bir güzel kız gördüm tutmuş yolunu	368
Bir güzel methedem bari cihan yanmasın	316
Bir haber sorayım erenler size	492
Bir insan ömrünü neye vermeli	336
Bir melek simadır aklımı alan	105
Bir mendil aldım dereden	265
Bir nazan-ı canan bir ela gözlüm	144
Bir niyazım vardır pirlir pirine	83
Bir ok attım vızıladı	187
Bir özümüz bu dünyanın bağında	473
Bir saatlik yolum bin yıllık oldu	133
Bir semaver aldım silenim yoktur	106
Bir su gibi ak güzel	229
Bir taş atım çaya düştü	507
Bir tepeden bir tepeye ün olur	112
Bir yanım felçlidir bir yanım tutmaz	289
Biter Kırşehir'in gülleri biter	329
Bitlis'in önünde bağlar	105
Bitmez oldu şu gurbetin cefası	210
Bize de Sivas'ta Pir Sultan derler	64
Biz sana ne yaptık keklik Emine	395
Boranın kışına kalmayan dağlar	334

Boyakçının gelini	427
Boztepe'nin başında	104
Bozuldu dünyanın lezzeti tadı	387
Böyle bağlar	478
Böyle mi yanar adam adama	207
Bu dünyayı kuran mimar	114
Bu gece rüya gördüm	159
Bu gece bu handayım	224
Bu gece uyumamışam	357
Bu gönlüm de yükseklerden uçarken	414
Bugün bana bir hal oldu	343
Bugün ben bir civan gördüm ey aziz	236
Bugün ben güzeller şahını gördüm	242
Bugün çay bulandı yarın durulmaz	465
Bugün gökyüzünde turna sesi var	317
Bugün seyre çıkmış gördüm bir civan	61
Bugün yine duman sardı başımı	304
Bu hale gelmeme sen sebep oldun	428
Bu kadar cevretme aziz sultanım (<i>Aşık Hasan Hüseyin</i>)	423
Bu kadar cevretme aziz sultanım (<i>Sefil Kemter</i>)	422
Bulguru kaynatırlar	60
Buluta girmeyle güneş kaybolmaz	87
Bulutlar çöktü üstüme	408
Buna er meydana derler bunda söz olmaz	381
Bu nasıl ayrılık bu nasıl zulüm	521
Bu nasıl memleket bu nasıl dünya	508
Bundan böyle nazlı yara küskünüm	323
Bu ne biçim sevda imiş	148
Bura mıdır koçyiğitler vatanı	496
Bu suz-i zulmetten divana gönül	445
Bu yerlerden geçen dilber	273
Bu zamanda nerde kopar bilinmez	165
Bülbülüm altın kafeste	184
Büsbütün şavkın da tutmuş alemi	373
Bülbül bir yumurta kuzlar	503
Bülbül ne yatarsın yaz bahar oldu	354
Bülbülün kanadı sarı (<i>Diyanbakır</i>)	311
Bülbülün kanadı sarı (<i>Yozgat</i>)	166
Cahildim dünyanın rengine kandım	413
Can bula cananını	248
Can ellerinden gelmişem	516
Canım anam nasıl diyem derdimi	74
Canımı yoluna koyduğum güzel	69
Canlar cananını buldum	520
Cemilemin gezdiği dağlar meşeli	265
Ceviz arasında vardır evimiz	143
Cihan var olmadan ketm-i ademde	225

Çam başına çıktım çıram yanmadı 481
 Çam dibinde çıra yaktım almadı 95
 Çarşıya vardım erikten aldım 476
 Çavuş sizin evleriniz bird olur 362
 Çayın öte yüzünde 464
 Çay içinde adalar 478
 Çek deveci develeri nadastan 467
 Çek gemici gemileri 187
 Çekin de halay yürüsün 310
 Çektiğim cevri-cefalar 336
 Çıkabilsem ben o yarin köşküne 454
 Çıkarım Bozok dağına 218
 Çıkıp seyreyleme gülşen bağını 278
 Çıktım Belen kahvesine baktım ovaya 355
 Çıktım çamın dorusuna 111
 Çıktım Kırklar Dağın seyran eyledim 171
 Çıktım seyreyledim bizim elleri 277
 Çıktım yücesine seyran eyledim 396
 Çiçekten harman olmaz 370
 Çifte çıkar martinimin dumanı 349
 Çifte kuburları çaktım almadı 330
 Çiğ köfteler ne acı 477
 Çiğ sarı çiğdem sarı 270
 Çok dolaştım bu dünyada 198
 Çok düş gördüm gerçek hani 200
 Çok göresim geldi nazlı nigarım 319
 Çok özledim görem gül cemalini 308
 Çok şükür açıldı bize bugün meydan-ı Gerbela 320

Dağdan yuvarlandı kayalarımız 186
 Dağdan keserler meşeyi 169
 Dağların ardındayım 281
 Dama attım değnekleri 411
 Dama çıkma iz olur 321
 Dam başında duran kız 466
 Damdan dama atlan yar 508
 Damda puşi işlerem 168
 Dar köprüden geçerken 512
 Dede dede can dede 328
 Dede gene yüz ay var 223
 Dedim Adil Efendi gel kıyma bana 141
 Dedim dilber cemalin eyle ayan 287
 Dedim dilber didelerin ıslanmış 231
 Değirmenim terse döndü bu sene 249
 Değirmen üstü çiçek 307
 Deli gönül feryat etme boşuna 309
 Deli gönül sana bir çift sözüm var 260
 Demirciler demir döver tunç olur 170

Deniz balığıyım kuşatma beni 440
 Deniz dalgasız olmaz 88
 Denize dalmayınca 78
 Denizleri yuttu dağları aştı 399
 Derdi derunuma değme hey Lokman 150
 Derdim gizli kimselere diyemem 103
 Derdimi söylesem ben kara taş 186
 Derdinden del'oldum inan vallahi 84
 Derenin kenarında 448
 Dertliyim dermanım yok 340
 Devlet çarkı dönsün döndükten sonra 107
 Devrildim ansızın selvi dal gibi 236
 Diken batınca bende kan aktı 140
 Dinek Dağı yeni geldim gurbetten 274
 Dinle beni dinle behey zalım yar 44
 Dinle gönül figanımı zarımı 71
 Dinle sana bir nasihat edeyim 400
 Dirmilcik'ten gider yaylanın yolu 392
 Diyarbekir bu mudur 490
 Dolama yar dolama 460
 Dolanı dolanı gelir 473
 Dolusu yok günlerimin 335
 Doru da kuş idim doğru inmezdim 125
 Dost eline giden turna 356
 Dostlarım hep bende kusur aradı 472
 Dostun bahçesinden yad el geçmesin 380
 Dostun dergahına tövbeyle giren 413
 Döndün mü benden yüzü dönesi 363
 Dudu'nun bağında laleler biter 220
 Duldalanma yar mevlayı seversen 40
 Duman duman olmuş karşiki dağlar 351
 Dumanı da vardır şu dağların başında 127
 Durmadan dolandım dost bulmak için 197
 Dursunbey'in hanları 494
 Duru cevher satıyorum 125
 Duydum dost yarelenmiş 190
 Dün gece seyrimde bir şara vardım 525
 Dünya dedikleri mezarlık imiş 483
 Dünya geniş idi şimdi daraldı 76
 Dünyanın ortasında kurulu direk 316
 Düşmüş de gölgesi çökmüş de sisi 466

Efendiler bağı beş gül ağacı 142
 Eğdim kiraz dalını 165
 Eğer tababetin özün ararsan 378

Eğer gider isen bizim ellerden	298
Eğer sevdiğime kavuşamazsam	281
Eğin dedikleri küçük bir şehir	46
Ekin ekilen yere	103
Ekin ektim çöllere (<i>Akdağmadeni</i>)	158
Ekin ektim çöllere (<i>Ladik</i>)	424
Ekin ektim çöllere (<i>Niğde</i>)	297
Ekinler ekilirken	506
Ela gözlerine kurban olduğum	527
Ela gözlü nazlı dilber (<i>Gevheri</i>)	252
Ela gözlü nazlı dilber (<i>Karac'oğlan</i>)	267
Ela gözlü nazlı yari	203
Ela gözlü pirim geldi	118
Elde düğün bayram benim neyime	223
Elevana yatak serdim yumuşak	468
El eyvana yatak serdim yumuşak	151
Elif dedim be dedim	172
Elif'in hecesine	351
Eller şem'a yakar uruşan için	40
Elmaların yongası	438
Elmanın bir yanı pembe	337
Elmayı nazik soyarlar	504
Elmayı top top yapalım	104
Elveda zamanı geldi yanaştı	447
Emirdağlarına kara gidelim	418
Emirim suya gider testi doldurur	458
Engel olma yüce dağlar	359
Engin derelerin suyu çağlasın	389
Enginlerden giden yokuş bitmedi	205
Entarisi damgalı	409
Erciyes kralı Harmancık yurdu	445
Erciyes'ten duman kalktı	98
Eremedim vefasına dünyanın	360
Erenler cemine gireyim dersin	470
Erişti gönlüme baharın yeli	126
Erzincan'dan Kemah'tan	235
Erzurum dağında kurdum iskele	524
Erzurum ovaları	147
Eser eser sabah yeli kesilmez	227
Esmer bugün ağlamış	221
Esti acı poyraz kalem yıkıldı	446
Esti cehalet rüzgarı	277
Esti ruz-i kasım sarardı dağlar	415
Eşimden ayrıldım yoktur kararım	73
Eşinden ayrılmış keklik misali	100
Eşkom dama çıkmış bulgur seçiyi	261
Ettiler dost nazarında	58

Evinin önüne oturmuş garip garip ağlar 195
Evlerine de varamadım da köpekten 395
Evlerim evlerim hani yaman evlerim 438
Evlerim evlerim saray evlerim 405
Evlerinin önü çevirme de çardağı 475
Evlerinin önü yonca 493
Evleri yol üstüdür 372
Evliyalar menzildir 487
Evreşe yolları dar dar 517
Ey benim sarı tamburam 95
Ey efendim benim halim bilsene 322
Ey erenler hak aşkına 510
Ey gül dalı gül dalı 136
Ey sevdiğim artık yeter 489
Ey şahin bakışlı yükseğe bakma 133
Eyvana gel eyvana 292
Eyvanına vardım eyvanı çamur 301
Ezel bahar geldi kalkın gidelim 414
Ezel bahar yaz ayları gelende 178
Ezeli ezelden taksimde mevla 218
Ezim ezim eziliyor yüreğim 54

Fadimem süslü gezer 439
Farkında değilsin vurduğun yerin 495
Felek bizi attı gurbet ellere 464
Felek vurdu derdim baştan aşırıldı 515
Feracemi al isterim 168
Ferahî'dir kızın adı 381
Fırat kenarında esvap yumuşlar 291
Fincanın etrafı yeşil aman aman 382
Fincanı taştan oyarlar 97

Gafil durma şaşkın birgün ölürsün 346
Gaflet uykusuna dalmış gidiyor 57
Gam kasavet çekme hey kömür gözlüm 372
Garip bir kuştı gönlüm 90
Gazel gazel olmuş ömür bağlarım 255
Gel beri güftümü güş eyle gafil 292
Geldi bir kara duman 394
Geldi geçti ömrüm benim 390
Geldi geçti yaz ayları yürümez 65
Gel dilberim kan eyleme 360
Geleceğim diye gitti 79
Gel efendim el çek fani dünyadan 526
Gelenler gidene aratır derler 489
Gelen yok giden yok uzadı ara 68
Gel gidelim behey gönül 451

Gel gönöl cahilin yanına varma	92
Gel gönöl mülküne gir nazar eyle	371
Gel gönöl seninle bir ant edelim	435
Gel gönöl yeyip içelim	497
Gel gülüm etme gülüm	506
Gelin oldum Karabük'ün eline	400
Gelmemiş dünyaya sen gibi nazik	49
Gelmiş iken bu yerleri görelim	521
Gel sevelim sevileni seveni	214
Gel sevdiğim artık bir karar eyle	158
Gel yükünü vurayım oy	366
Geriden laf atmak aşık olmaz	156
Germencik'nen Baltacık'ın arası	222
Getirin Hako'yu giydirin sakoyu	314
Gıcılar kavak gıcılar	213
Gidelim gidelim aman nere gidelim	256
Giden yolcuyu da ben mi eğleyim	373
Giderem ben Tebriz'e	476
Gider oldum kömür gözlüm elveda	139
Giderim giderim gelmez mi sonu	262
Gidin bulutlar gidin	116
Gidiyor musun yarım	344
Gine bahar oldu bezendi bağlar	160
Gine dertli dertli iniliyorsun	194
Gine de yeşillendi Acıpayam yolları	116
Gine gördüm Elif kızın yüzünü de	391
Gine kısmet çekti gurbet ellere	71
Girdab-ı mihnete kapandım kaldım	433
Girdim yarin bahçesine çiçekler açmış	80
Gitme turnam gitme yollar ıraktır	303
Giyme dedim giydin sen bu alleri	371
Gökte yıldız ellidir	355
Gökte yıldız yerde ışık görünmez	226
Gönlüm sana hasret gözüm yollarda	399
Gönül arz ediyor dosta gitmeyi	179
Gönül arz ediyor dostu görmeyi	430
Gönül bahçesinin gonca gülünü	48
Gönül bin eğlence nazdan ayrılmış	434
Gönül çalamazsın aşkın sazını	219
Gönül dağı yağmur boran olunca	68
Gönül eliyle dikilen	441
Gönül geçmez senden ey yüz ü mahım	421
Görünüşte azım tartıda ağır	286
Gözlerim yağmurla dolu bir bulut	430
Gözlerin eflatun ellerin Lokman	110
Gurbetin tadı kaçtı	249
Güldürmedim nazlım birgün ben seni	324

Gülistanda bir gülüm var 241
Güller bitmiş viraneler yurdunda 492
Gülmedim dünyaya geldim geleli 386
Gül yüzlü cananım senin elinden 484
Gün be gün başımı saldı dumana 240
Gün olur da sabrın senin 195
Güvenemem servetime malıma 97
Güvenme dünyada malım var diye 52
Güvercin uçuverdi 191
Güzel aşık cevrimizi 185
Güzelim bu dünya sana da kalmaz 312
Güzeller toplandı geldi bahçeye 42
Güzellikleri arzula 245
Güzel seni sevdim anca dünyada 519
Güzelsiz yaylaya konup göçülmez 84
Güzel şahtan bana bir dolu geldi 82

Hak beni yarattı adem 51
Hakikat bir gizli sırdır 518
Haktan gelen şerbeti 269
Hak yoluna gidenlerin 499
Halkalı şeker şam fıstık 368
Hangi dalı tuttu isem 379
Hani yaylaım hani senin ezelin 41
Hapishane önünde yayılır kazlar 358
Haraba kuf olduk bezm-i ademde 367
Harmana sererler sarı samanı 425
Harman yeri yaş yeri 211
Hasan Dağı Hasan Dağı 313
Haşretin beni yakıyor 108
Hasret mektubunu yazdığın zaman 516
Hasta canım yatak üste inerken 251
Hatırına düşmez sormaz halimden 419
Havada bulut yok bu ne dumandır 266
Havam ey karanlık yolum karardı 364
Havar havar canım havar 75
Havalanma gönül kuşum 321
Hayat kapısından tek tek 161
Hayatları değirmi 282
Haydi güzelim kundurana tek tek bas 101
Hayriye'nin boyu da uzun 505
Hele bakın şu feleğin işine 394
Hemen göçü yükletelim 361
Hemen mevla ile sana güvendim 102
Hergün böyle adet etmiş 51
Her sabah çıkar yolunu beklerim 255
Her sabah her sabah suya giderken 423

Her seherde tan yıldızı doğarken 47
Hey ağalar hangi derde yanayım 519
Hey ağalar size tarif eyleyim 422
Hey arkadaş kimliğimi sorarsan 339
Hey erenler bezminize 290
Herkesin gözü var aleme bakar 392
Hey on beşli on beşli 196
Hicran kucağında tuttuğun sırdaş 417
Hiç de kabul etmez nasihat gönül 274

Iğdır'ın al alması 150

İçimde yanıyor aşkın ateşi 70
İçtim aşk meyini oldum divane 155
İğneleri düğmeleri 479
İhtiyat mı etti de geri bakmaya 418
İki şeyi bekliyorum ömrümce 460
İkrar verdim ikrarımı güderim 442
İlim ilim bilmektir 171
İnanın dostlar ben böyle kişiyem 481
İnce çayır biçilmez 212
İnce giyerim ince 138
İncili sedef kol bağın 234
İndim dere beklerim 182
İndim gülün bağına 175
İndim yarin bahçesine gül açılmış gül güle 130
İneyim gideyim Osman iline 468
İnsan kısım kısım yer damar damar 374
İntizarım bak kelama 479
İrafa koydum narı 493
İsfahan'dır asl-ı bizim elimiz 380
İslamoğlu derler benim adıma 78
İsmi sevdığım saadetli yarım 204
İşte dünya malı dünyada kalır 74
İzzetli hürmetli bilirim seni 207

Kader bizim için yüce dağları 146
Kader sapanına koyup atıyor 181
Kağızman'a ısmarladım nar gele 235
Kahpe felek ile kavle tutuşum 81
Kahpe felek şaşırttırdı yolumu 254
Kahveciler kahve koyar fincana 504
Kahve koydum fincana 67
Kahvenin önünden gelir geçersin 257
Kaldır nikabını görem yüzünü 72
Kalede kavun yerler 157
Kaleden indim ancak 416

Kaleden iniyordum	352
Kalenin bayır düzü	296
Kalenin bedenleri (<i>Erciş</i>)	272
Kalenin bedenleri (<i>Niksar</i>)	315
Kalk gidelim şıh bağına gazele	280
Kalktı havalandı gönülün kuşu	500
Kalktım geldim İncekum'dan durmadan	59
Kambur felek sanki beni kayırdı	50
Kandilden içeri bir nihan iken	128
Kanlı yaşlar aka aka gözümden	279
Kap'ardına asıvermiş eleği	452
Kapının önünde durur araba	332
Kapısının önünde	461
Kara bahtıma küstüm	45
Kara dutun dalını	387
Kara erik çağala	275
Kara gözlüm karlar yağdı başıma	82
Kara gözüm ay balam	62
Kara kaş altına çekmiş sürmeler	151
Kara kaş altında kara gözlerin	213
Kara kış gelmeden bir kar başladı	177
Karakışı bahar eden vefasız	409
Karakış terketti yurdu	134
Karakuşu vurdular	111
Karanfilim budam budam budama	229
Karanfilim serende	65
Karanfilin moruna	290
Karanfil katar oldu	124
Karanfil ocak ocak	237
Karanfil oylum oylum	113
Kara taş su koyarsan	109
Kara tren gelmez m'ola	304
Kardeş gitme Diyarbekir düzüne	425
Karlar eriyince bahar gelince	63
Kar mı yağdı Kütahya'nın dağına	278
Karşıda Fırat gördüm	160
Karşıda görünen ne güzel yayla	119
Karşı dağın yamacı	140
Karşıdan geliyor bir çift araba	109
Karşıdan karşıya hergeden komşu	436
Kaşlarının karesi	347
Kavak kavağa yaslanır	198
Kayadan indirdiler	244
Kayalar kayalar yüksek kayalar	514
Kekliğin izi kanlı	217
Keklik olsam yuva yapsam	267
Kendi noksanını bilip arif ol	237

Kerem eyle yürü ceran kuzusu 167
 Keşkem bu ellere gelmez olaydım 352
 Kınayı getir aney 285
 Kırdı erik ağacı 164
 Kır langıçlar yüksek yapar yuvayı 404
 Kırmı taşın kenarı 241
 Kırmızı gülden dal kestim 485
 Kısmet olsa varsam yarin yanına 337
 Kısmet olup ben bu elden gidersem 426
 Kış yaşadım yaza ayan 495
 Kız belin incedir ince 75
 Kızılırmak can incitme sen bugün 327
 Kızım seni götürmeye gelmişler 502
 Kız niçin bakıp bakıp gülersin 193
 Kime şekva edem kime yalvaram 94
 Kiraz aldım dikmeden 349
 Kiremidle su düştü 242
 Kiremitte buz musun 157
 Kirpiklerini ok eyle 145
 Kobak köyünden geçtim 99
 Koca dünya dar mı geldi ne oldu 347
 Koca kuşun yüksektedir oyunu 416
 Kocaman da dağların başı kocaman olur 463
 Koyun beni hak aşkına yanayım 391
 Koyun seni güde güde getirdim 120
 Köğengin ellerinde 54
 Kömür gözlüm ateşine düşeli 39
 Kömür gözlüm ben bu elden gidersem 230
 Kömür gözlüm geçti günüm zar ile 197
 Kurdular kurdular ocak taşını 397

 Lavantalar kokuşturmuş 246
 Lofça'nın ardında kaya 421

 Maçın Dağı Maçın Dağı hiç sormazsın nazlı yarı 299
 Madem dilber meylin yoğudu bende 115
 Madımak oylum oylum 250
 Mahkeme meclisi icat olduğu 208
 Makaram sarı bağlar 439
 Malatya Malatya bulunmaz eşin 63
 Manasız mantıksız sözü bilmenin faydası ne 93
 Maral sen güzelsin alı neylersin 503
 Maraş'tan bir haber geldi 259
 Mavi yeğin oğlan 312
 Mecnun gibi dolaşırım çöllerde 72
 Mecnun Leyla gibi seni sevecek 243
 Mecnun'um Leylamı gördüm 289

Medet ya Muhammet medet ya Ali 408
Mektup selam söyle benden sılaya 384
Mektup yazdım acele 471
Menzil almak ister isen 420
Merdivene yukarı 444
Merdivenin altından 162
Merekte sarı saman 520
Merhamet kıl kaşı keman 205
Merhametsiz padişahlar askeri 202
Mert dayanır namert kaçır 156
Meşeden gel a sürmelim meşeden 127
Mevsim mevsim üzerinden 491
Mezarımın taşı Bozdağ'a karşı 432
Minareye çıkıp bize bağırma 451
Mühür gözlerine kurban olduğum 361

Nasıl anlatayım zamanı dostlar 62
Nasıl methedeyim sultanım seni 388
Nasıl vafedeyim güzelim seni 192
Nasıl yar diyeyim ben böyle yare 244
Nazilli'nin hanları 323
Nazlı yarım aklın başa 117
Naz ü eda ile gezme 398
Ne ağlarsın kömür gözlüm 189
Ne bakarsın kömür gözlüm kapıdan 250
Ne çemen ne saye-i gül 189
Ne dedim gül yüzlüm yüzümden bezdin 499
Ne dedim ki benden küstün sevdiğim 119
Nedendir suna boylum nedendir 206
Neden garip garip ötersin bülbül 259
Ne dinim var ne imanım 463
Nefsine kul olmuş kibirli kişi 306
Ne güzel yakışmış allar Ayşe'ye 43
Ne güzel yaratmış seni yaradan 58
Ne hayaller kurup dünyaya geldim 264
Ne kaçarsın benden ey yüz ü mahım 449
Neler ettin bana neler işledin 507
Ne mahzun durursun karanfil beyaz 308
Ne nihan edersin benden yüzünü 286
Nerde kaldı çıkıp gelmez 363
Nerde sana benzer birini görsem 181
Nesini sorarsın düşkün halimin 403
Ne uzundur şu Fatsa'nın yolları 131
Neyleyip ağlarsın ey deli gönül 148
Neyleyeyim bu dünyayı 56
Ne zaman doğacak üstüme güneş 167
Ne zaman gençliğim aklıma gelse 511

Nice arif canlar nice kamiller 300
Nice bu hasret-i dildar ile giryan olayım 135
Niceler dünyaya gelir de gider 57
Niçin böyle melil melil gezersin 39

Oğlan oğlan kalk gidelim 161
Okum attım yayım nerden asayım 47
Olmadı dediğimiz 112
Onulmaz yareler açtın neyleyim 86
Ortaca'da evimiz 407
Oy bahçenize ben giremedim gazelden 247
Oy bir sigara ver bana 69
Oy mendil oyalı mendil 169
Oynayın kız oynayın 388

Ölmeden sevdiğim kabrimi kazma 124
Ömrüm ahir oldu gurbette mevla 264
Ömrüm tamam olup vadem yetince 258
Öpüp koklamaya kıyamaz iken 176
Öte yakaya geçelim 280
Ötme dugdug ötme bağrım eziktir 518
Öz canımdan çok sevdiğim Erzurum 376
Özü hakka bağladım ben 153

Padişah'tan elçi salsa fermanın 404
Palan Dağı dumandır 488
Pancar pezik değil mi 406
Penceresi cam cama 128
Pınara gel ki görem 385
Pınara varmadın mı 462
Pınara vurdum kazmayı 474
Pınar başı burma burma 182
Pirim Hünkar Hacı Bektaşî Veli 474
Pir Sultan'ım şu dünyaya 469

Rıza pazarında dükkan açmayan 288
Rüzgara kapıldı dalım budağımı 315
Rüzgar gibi yeryüzüne süzıldüm 45

Sabahın seher vaktinde görebilsem yarımı 453
Sabah oldu da tan yerleri atıyor 208
Sabah oldu sabah oldu sigaram yanmaz oldu 513
Sabahtan cemalin seyran eyledim 410
Sabuncu'nun düzündü 358
Saçının her teli bir darağacı 435
Saçların sarı yarım 163
Safa geldin safa geldin erenler 366

Sakal seni güzel için taşıyım	70
Salın da gel meydan kız görsün	188
Salınıp bayramda gezen birtanem	522
Sallandım girdim bağa	121
Sallanı sallanı Suna can gelir geçersin	129
Sana güvenilmez bir ters ocaksın	271
Sana öğreteyim de dağdan aşmayı	270
Samanlıkta su durur	175
Saraydan indi yürüdü	456
Saray yolu incedir	190
Sarı kavunun yılı	455
Sarı kız dediğin bir ince kızdır	470
Sarı olur üst yakanın geveni	263
Sarı yaylam da seni yaylayamadım kar iken	322
Sazalca'dan çıktım ben de gelirim	513
Sebep mezarında yosunlar bitsin	353
Seherde ağlayan bülbül	457
Seher yeli dost köyüne varırsan	215
Selam verdik kadem bastık bu yere	496
Sen ademi hakir görme	332
Sen bu ellerden gideli	458
Sendeki kaşlar bende de olaydı	410
Senden mi benden mi	257
Sen gider isen seni kimden soram	448
Seni beklemekten bıkan hasretim	122
Seni övmek için söz bulamadım	180
Sermaye-i aşkı sorarsan Zahid	307
Servetim sermayem malım kalmadı	199
Sevdasına yandığım ey nazlı yarım	180
Sevdiğimden ayrı gurbet ellerde	139
Sevdiğimden ayrı kaldım kalalı	48
Sevdiğim geçiyor gençlik çağlarım	393
Sevdiğim gurbette yeter yad oldum	201
Sevdiğim yar bana göndermiş name	294
Seyreyle güzel kudret-i mevla neler eyler	353
Seyyah oldum pazar pazar dolaştım	485
Sıladan bir haber aldım gel diye	283
Sıra sıra kazanlar	453
Sıra sıra siniler	374
Sıra sıralı konaklar	339
Sırma bacı Sırma bacı	383
Silifke'nin yoğurdu	299
Silmedin gözyaşını aşkın ile ağlayanın	232
Sinanoğlu derler benim adıma	517
Siyah çorap giysene	93
Soğuk su başında yedim kebabı	417
Sorma bir insanın aslı neslini	287

Sormayın halimi benim	523
Söğüt'ün erenleri	333
Sökün ayı geldi çiğdemler bitti	480
Söyle bana can alıcı	378
Söyle dilber suçum nedir	318
Su bulanık içilmez	365
Suda balık oynuyor	79
Suda balık yan gider	142
Su gelir ark uyanır	284
Su gelir lüle lüle	452
Sular durulur derler	509
Sultan seccadesi yaymış köşeye	335
Suvermez diyorlar engin ovalı	367
Suya giden sürmeli kız kimindir	295
Suya gider sudan gelir	398
Sürüler içinde sürmeli koyun	412
Şaha doğru giden kervan	202
Şah-ı Merdan'ın kulları	411
Şahin idim dağbaşında oturdum	240
Şehr-i kabristanı seyreyle gönül	302
Şemsiyemin ucu kare	204
Şen kayadan at beni	333
Şık şık bilezik kolunda	276
Şu bizim dağlarda yaylak zamanı	483
Şu dağlar ulu dağlar	55
Şu derenin uzununu	155
Şu dünyada yalnız kaldım	314
Şu Dirmil'in çalgısı	247
Şu dünyanın sefasını sürmedim	212
Şu garip gönlümü şen tutamadım	159
Şu garip halimden bilen işveli nazlım	393
Şu kahpe zamanın yersiz akışı	132
Şu kanlı zalımın ettiği işler	91
Şu karşiki karlı dağlar	298
Şu karşı yaylada göç katar katar	450
Şu Köyceğiz yolları	101
Şu Lefke'nin üstünü duman bürüdü	443
Şu Maşad'ın kızları	382
Şu Milas'ın içinde ben bir tek güldüm	163
Şunda üç dilbere gönül düşürdüm	402
Şu Söğüt'te bir kuş var	442
Şu yalan dünyaya geldim geleli	326
Şu yaylanın oylumuna	331
Şükür olsun yaradana çok şükür	447

Tabibim yok yaralıyım	217
Talibim varsam pirime	431
Tamburam rebab oldu	170
Tandıra koydum paçayı	401
Tanyeri atanda şafak sökende	354
Tarlaya ekdim soğan	505
Taşa basma iz olur	295
Tatlı dile güler yüze	313
Telli sazdır bunu adı	123
Temel felsefemiz insanlıkla gelir	498
Tuz torbasın tuzsuz koyan	92
Tüm insanları severim	432
Uca dağların başına	319
Uca dağlar başında nar şirin olar	311
Ulu haktan yara bir niyazım var	60
Uyan bir kere kıl idrak	77
Uykudan uyanmış gözleri bir hoş	143
Uzun ince bir yoldayım	238
Üç duyguyu canım gibi severim	226
Üç gün evvel geldi gelin alıcı	345
Varın bakın Türkmen kızı uyur mu	450
Varıp vefasız derdimi yansam	420
Vay gözünü sevdiğimin dünyası	66
Ver ateşi yalan dünya ko yansın	110
Vezirene sen vezirene	85
Virane bahçede ağlıyor dallar	359
Vurma oğlan vurma ben de vuruldum	138
Yabandan gel kömür gözlüm yabandan	192
Yağmur yağar benim garip başıma	375
Yağmur yağar yerlere	94
Yamacımdan gelen dilber	305
Yamansın her zaman aldattın beni	145
Yandı bağrım yandı aşkın elinden	64
Yaralandım gurbet elde	137
Yarimin izin deyim	98
Yar sabah olsun ben bu yerden gideyim	174
Yar sevmesi sevaptır	66
Yastığı kuş tüyünden	283
Yaşamaya geldim ben de dünyaya	487
Yaş nane kuru nane	341
Yatırdım yatırdım dan sesine	434
Yatma yeşil çimene	131
Yaylalar içinde Erzurum yayla	346

Yaylanın çimeninde	222
Yaz geldi sevdiğim yine yaz geldi	285
Yaz gelip de beş ayları doğunca	369
Yaz gelince irençberler hergeder	44
Yedi iklim dört köşeyi dolandım	154
Yedi yaştan bu ana dek	172
Yedi yaştan bir sevdaya tutuldum	384
Yeşil dayler yeşil dayler	85
Yeşil ipek bükene	233
Yeşil ipek bükeyim	273
Yılan aktı kamaşa	227
Yıldız mısın a sevdiğim her şafakta doğarsın	377
Yıllardır şu hasretinle yanarım	176
Yine bahar geldi yayla zamanı	146
Yiğitler silkinip ata binende	364
Yine bir hal oldu garip gönlüme	196
Yine efkarlandım yarı özlerim	415
Yine yeşillendi Niğde bağları	515
Yoğurt koydum dolaba	325
Yola gel sevdiğim yola gel yola	310
Yol ver ulu dağlar aşam belinden	149
Yordu da beni a güzel de evinizin yokuşu	472
Yoruldum da yollar uzak	228
Yozgat seni delik delik delerim	173
Yörük yaylasında yaylayamadım	320
Yumak yumak olmuş saçının teli	389
Yüce dağbaşında bir kuş uçurdum	429
Yüce dağbaşında biter ot olur	166
Yüce dağbaşında uçan turnalar	402
Yücelerden seyreyledim	87
Yüksek yüksek tepelere ev kurmasınlar	246
Yürü bre yalan dünya	232
Yürü bre bol mezarlık	488
Yürü güzel yürü saçın saz gibi	177
Yürü yalan dünya bunca gamın ne	230
Yüz dirhemdir kuşağımın şeridi	279
Zeytin yaprağı yeşil	120
Zulmet deryasında kapıldım sele	406

Adlar Dizini

A

Müslim Abay

Tandıra Koydum Paçayı 401

Derun Abdal

Gel Gönül 371

Sefil Abdal

Aşkolsun 366

Pir Sultan Abdal

Benden Selam Söyle 407

Bilene Danış 137

Bin Cefalar Etsen 80

Bir Sen İç 82

Bize de Banaz'da 64

Demedim mi 185

Demedim mi 518

Dinle Sana Bir Nasihat Edeyim 400

Divana Kalsın 342

Dönen Dönsün 391

Döndün mü Benden 363

Gel Ey Dostum 216

Gönül Arzediyor 179

İkrar Verdim 442

Kalktı Havalandı 500

Karşıda Görünen 119

Ölüm İle Ayrılığın Elinden 521

Mürvete Geldim 408

Nasıl Yar Diyeyim 244

Neyleyim 121

Sarı Tamburam 95

Şu Kanlı Zalım 91

Şu Karşı Yaylada 450

Turnam 410

Yalan Dünya 232

Teslim Abdal

Ne Fayda 346

Haydar Acar

Nazlı Yare Küskünüm 323

Ali Seydi Adıgüzel

Deloy Deloy 306

Mehmet Ağa

Kayalar Kayalar 514

Aşık Gül Ahmet

Gülizar 140

Yar Deyi Deyi 139

Hisarlı Ahmet

Ah Hamamcı 328

Altın Tas İçinde 427

Elif Dedim Be Dedim 172

Eremedim Vefasına Dünyanın 360

Gidin Bulutlar Gidin 116

Meşeden Gel 127

Hasan Akalın

Erciyes Kralı (Kozanoğlu Türküsü) 445

Kozanoğlu Türküsü (Erciyes Kralı) 445

Mublis Akarsu

Bilmez Ali'yi 388

Bulutlar Çöktü 408

Bugünler 66

Derdim Gizli 103

Görsünler Beni 436

Koca Dünya 347

Medet Sevdiğim 309

Ömrümün 48

Sevgi İnsana Yakışır 441

Sorun Beni 335

Yine Gönlüm Hoş Değil 190

Şahin Akay

Çek Deveci 467

Mehmet Akça

Damdan Dama (Osman'a Yandım) 508

Osman'a Yandım (Damdan Dama) 508

Emel Akçay

Pınara Vurdum Kazmayı 474

Hayrettin Akçay

Çam Dibinde 95

Feyyaz Akgüler

Sürmeli (Yozgat Seni) 173

Yozgat Seni (Sürmeli) 173

Yüce Dağbaşında 166

Abmet Akıncan

Kar mı Yağdı 278

Muharrem Akkuş

Acem Ülkesinde 431

Kağızman'a Ismarladım 235

Nevin Akol

Zeytin Yaprığı Yeşil 120

Beyhan Aksoy

Gel Ey Dostum 216

Cafer Aksünger

Kurdular Ocak Taşını 397

Refik Aktan

Sabahın Seher Vaktinde 453

Zülküf Aktan

Dama Çıkma İz Olur (*Emmoğlu*) 321

Emmoğlu (*Dama Çıkma İz Olur*) 321

Vasfi Akyol

Al Elmayı Daldan Al 96

Bahçeye İndim ki 201

Bir Taş Attım 507

Kalede Kavun Yerler 157

Köğengin Elllerinde 54

Mehmet Alan

Kapısının Önünde 461

Aşık Adil Ali

Gel de Gör 379

Aşık Ali

Ekin Ekilen Yere 103

Ezel Bahar Geldi 414

Aşık Behlül Ali

Geldim 373

Gelir Gider 372

Çekiç Ali

Anam Ağlar 59

İrafa Koydum Narı 493

Emin Aldemir

Çarşıya Vardım 476

Kadir Algın

Palan Dağı Dumandır 488

Raci Alkır

Bayram O Bayram Ola (*Can Bula Cananını*) 248

Can Bula Cananını (*Bayram O Bayram Ola*) 248

Hani Yaylam 41

Seyreyle Güzel (*Tatyan*) 353

Tatyan (*Seyreyle Güzel*) 353

Selabattin Alpay

Ağaç Başı (*Celal Türküsü*) 49

Bitlis'in Önünde Bağlar 105

Böyle mi Yanar 207

Celal Türküsü (*Ağaç Başı*) 49

Eşkom 261

Kara Dutun Dalını 387

Nazike 254

Yayladan Gel 400

Kazım Altan

Kapı Ardına 452

Kemal Altınkaya

Beligrat Kalesi 362

Er Meydanı 381

Maçın Dağı 299

İzzet Altınmeşe

Amaney 106

Bu Gece Bu Handayım 224

Damda Puşi İşlerem 168

Karşıda Fırat Gördüm 160

Kınayı Getir 285

Kıratım 263

Mihrican 163

Sıra Sıralı Konaklar 339

Şahin İdim 240

Cevri Altıntaş

Merekte Sarı Saman 520

Suya Giden Sürmeli Kız 295

Abmet Altuner

Kömür Gözlüm 197

Hüseyin Andaç

Kara Kaş Altına (Sürmeli) 151

Sürmeli (Kara Kaş Altına) 151

Bayram Aracı

Bir Elinde Kantar (Name Gelin) 215

Fidayda (Hüdayda) 60

Hüdayda (Fidayda) 60

Name Gelin (Bir Elinde Kantar) 215

Halit Arapoğlu

Karşıdan Geliyor 109

Mucip Arcıman

Atım Araptır Benim 61

Bir Elinde Kantar (Name Gelin) 215

Bu Gece Uyumamışam 357

Madem Dilber Meylin 115

Name Gelin (Bir Elinde Kantar) 215

Mustafa Sami Arı

Ah Tren Kara Tren 248

Hüseyin Arsal

Kalenin Bedenleri 315

Ümit Yılmaz Arslan

Denize Dalmayınca 78

Adem Arslandoğan

Mecnun Gibi Dolaşırım 72

Ferruh Arsunar

Elif'in Hecesine 351

Ali Rıza Aslan

Keklik Olsam (Keklik Mengisi) 267

Keklik Mengisi (Keklik Olsam) 267

Aşık Haydar Aslan

Kader Sapanı 181

Sarı Çiçek 63

Mehmet Aslan

Bu Kadar Cevretme 422

Aşık Musa Aslan

Selam Verdik 496

Rıza Aslandoğan

Ali Dost 336

Neyleyim 121

Nail Aslanpay

Yoğurt Koydum Dolaba 325

Selabattin Atabay

Pınara Varmadın mı 462

Sadi Yaver Ataman

Amani Oyun Havası (*Bir Giderim*) 348

Bir Giderim (*Amani Oyun Havası*) 348

Yeşil İpek Bükene 233

Hasan Ateşbahar

Engin Derelerin Suyu 389

Ali Atıcı

Ay Akşamdan Işıktır (*Yaylalar*) 199

Yaylalar (*Ay Akşamdan Işıktır*) 199

Yücelerden Seyreyledim 87

Osman Atilla

Harman Yeri 211

Müslim Aydoğdu

Ali Göründü Gözüme 293

Bin Derdim Var İdi 209

Ahmet Gazi Ayhan

Evlerinin Önü Çevirme 475

Fadimem Süslü Gezer 439

Oy Mendil 169

Salın da Gel 188

Taşa Basma İz Olur 295

Aşık Ayhani

Nasıl Anlatayım 62

Ömrüm Benim 495

Şu Yalan Dünyaya 326

Huşeng Azeroğlu

Can Hatice 434

Kara Gözüm 62

B

Dilber Bağış

Maraş'tan Bir Haber Geldi (*Meyrik Türküsü*) 259

Meyrik Türküsü (*Maraş'tan Bir Haber Geldi*) 259

<i>K. Babadır</i>	
Uca Dağlar Başında	311
<i>Mibrican Bahar</i>	
Yumak Yumak	389
<i>Nurettin Balcı</i>	
Çayın Öte Yüzünde	464
<i>Nimet Balkan</i>	
Niğde Bağları	515
<i>Emin Barın</i>	
Kiraz Aldım Dikmeden	349
<i>Burcu Başak</i>	
Dağlar	304
<i>İsmail Başaran</i>	
Uca Dağların Başına	319
<i>Refik Başaran</i>	
Merdivenin Altından	162
<i>Nurettin Bayhan</i>	
Sazalca'dan Çıktım	513
<i>Aşık Ahmet Başer</i>	
Bülbül Bir Yumurta Kuzlar	503
<i>Ahmet Bayatoğlu</i>	
Şu Köyceğiz Yolları	101
<i>Zebra Bayatoğlu</i>	
Şu Köyceğiz Yolları	101
<i>Haydar Baycın</i>	
Karanfilim Serende	65
<i>İpek Bayrak</i>	
Padişah Fermanı	159
<i>Kazancı Bedii</i>	
Ben Bir Yakup İdim	193
Nice Bu Hasret-i Dildar	135
Sen Gider İsen	448
<i>Remzi Bekar</i>	
Geldi Bir Kara Duman	394
Gel Yükünü Vurayım	366
<i>Aşık Osman Bektaş</i>	
Bugün Gökyüzünde	317
<i>Emin Bektöre</i>	
Yağmur Yağar Yerlere	94
<i>Refia Berkant</i>	
Karanfilin Moruna	290
<i>Aşık Beyhani</i>	
Bir Daha	298
Vur Sineme Öldür Beni	145
<i>Yahya Beyoğlu</i>	
Kırlangıçlar Yüksek Yapar	404
<i>Osman Bicioğlu</i>	
Derenin Kenarında	448

Galip Bilgili

- Aliverin Benim Barutuma (*Deli Zeybeği*) 390
Deli Zeybeği (*Aliverin Benim Barutuma*) 390
Ferahi'dir Kızın Adı 381

Kamil Nizam Bigalı

- Yatma Yeşil Çimene 131

Zebra Bilir

- Başındaki Tellere 490
Kalenin Bayır Düzü 296

Hüseyin Birincioğlu

- Kahveciler Kahve Koyar (*Sürmeli*) 504
Sürmeli (*Kahveciler Kahve Koyar*) 504
Tarlaya Ektim Soğan 505

Kazım Birlik

- Dönen Dönsün 391
Neyleyim 121
Sarı Tamburam 95
Yalan Dünya . 232

Süleyman Boyacıoğlu

- Ahmet Ahmet Diye (*Sarı Ahmet Türküsü*) 206
Sarı Ahmet Türküsü (*Ahmet Ahmet Diye*) 206

Zekeriya Bozdağ

- Madem Dilber Meylin 115

Salih Bozkurt

- Giyme Dedim 371

Nafi Budak

- Akşamın Vakti Geçti 233
Ne Çemen 189

Aşık Bulalı

- Bir Güzele Nazar Ettim 369

O. Hayri Buldur

- Hasan Dağı 313

Ziya Bulut

- Elmayı Top Top Yapalım 104

Aşık Burhani

- Ne Gün Gördüm 497

Ahmet Burukoğlu

- Varın Bakın 450

Faik Buz

- İndim Yarın Bahçesine 130

Mehmet Bülbül

- Şık Şık Bilezik 276

Büryani Baba

- Geldik Bu Hana 292

Hasan Büyükçoban

- Feracemi Al İsterim 168

Aşık Cabili

Senin Olsun 200

Halil Can

Bozdoğan Zeybeği (*Dumanı Vardır*) 127

Dumanı Vardır (*Bozdoğan Zeybeği*) 127

Kemal Can

Aldılar Elimden 341

Ölmeden Sevdığım 124

Mevlüt Canaydın

İndim Yarın Bahçesine 130

Cemil Cankat

Kara Bahtıma Küstüm 45

Kardeş Gitme 425

Fırat Cankat

Munzur Suyu 437

Aşık Ali Cemali

Temel Felsefemiz 498

Derviş Cemali

Dosttan Gelen Sitem 307

Gülseren Cevahir

Ölüm İle Ayrılığın Elinden 521

Cemile Cevher

Oynayın Kız Oynayın 388

Aşık Cevlani

Düştü 56

Gine Bahar Oldu 160

Gümbürülenir 156

Gülizar Türküsü (*Saraydan İndi*) 457

Saraydan İndi (*Gülizar Türküsü*) 457

Tanyeri Atanda 354

Uykudan Uyanmış 143

Aşık Ceyhani

Dağlar 210

Mehmet Civanoglu

Dünyanın Ortasında 316

Veli Civelek

Eğdim Kiraz Dalını 165

Rıdvan Cor

Aşağıdan Gelen 184

Şu Lefke'nin Üstünü 443

Hakkı Coşkun

Dam Başında Duran Kız 466

Murat Coşkun

Kız Belin İncedir 75

<i>Mustafa Coşkun</i>	
Beşparmak'tan İnmem	403.
<i>Necati Coşkun</i>	
Karanfil Ocak Ocak	237
<i>Remzi Coşkun</i>	
Bahçelerde Ayda Bar	356
<i>Talibi Coşkun</i>	
Emine	395
Kaderim	271

Ç

<i>Bedir Çağlayan</i>	
Getirin Hako'yu	314
<i>Süleyman Çakal</i>	
Şemsiyemin Ucu Kare	204
<i>Mehmet Çakırtaş</i>	
Sevdiğim Geçiyor Gençlik Çağları	393
Yalan Dünya	491
<i>İbrahim Tarık Çakmak</i>	
Elmayı Nazik Soyarlar	504
<i>İbrahim Çalgı</i>	
Dursunbey'in Hanları	494
<i>Ali Çalışkan</i>	
Karanfil Oylum Oylum	113
<i>Bayram Çalışkan</i>	
Beyaz Fesli	216
Osman Efe Türküsü (Yaylalar İçinde)	346
Yaylalar İçinde (Osman Efe Türküsü)	346
<i>Abdullah Çavuş</i>	
Varın Bakın	450
<i>Rıfat Çavuş</i>	
Yabandan Gel	192
<i>Musa Çeken</i>	
Sarı Kavunun Yılı	455
<i>Ekrem Çelebi</i>	
Eyvah Eyvah	379
<i>Murat Çelebioğlu</i>	
Attım Tabancamı	441
<i>Ahmet Çelik</i>	
Başımda Bir Sevda Döner	475
<i>Atakan Çelik</i>	
Eyvah Oy	141

Aziz Çelik

Eyvanına Vardım 301
Yaz Geldi Sevdığım 285

Fabrettin Çelik

Eser Sabah Yeli 227

Hüseyin Çelik

Allı Yazma Başında 149

Hasan Çelikel

Saray Yolu 190

Muharrem Çepnioğlu

Hapishane İçinde 358

Feyzullah Çınar

Akdeniz Yakası 397
Dosttan Gelen Sitem 307
Felek Bizi Attı 464
Kara Bahtım 433
Karşıda Görünen 119
Sakın 369
Tez Gel 224
Yavaşça 473

Aşık Hüseyin Çırakman

Başka 392
Üç Duygu 226

Ali Ekber Çiçek

Benden Selam Söyle 407
El Yanmasın 316
İsmi Sevdığım 204
Mektup Selam Söyle 384
Nasıl Yar Diyeyim 244

Kamil Çiftçi

İğdir'in Al Alması 150

Ali Çimen

Kalktı Havalandı 500

Mazlum Çimen

Söyle Dilber 318

Nesimi Çimen

Dinle Sözümü 260
Gel Göçelim Gönül 387
Tan Yıldızı 47
Yavaş Yavaş 324

Hüseyin Çimrin

Kızım Seni Götürmeye Gelmişler 502

Aşık Murat Çobanoğlu

Gözlerin 364
İster Benden 294

Mustafa Çobanoğlu
Yordu Beni 472
İbrahim Çöğür
Atladı Çıktı Eşiği 100

D

Dadaloğlu
Çıkarım Bozok Dağına 218
Çıktım Yücesine 396
Nazlı Dilber 380
Yedi İklim Dört Köşeyi 154
Yusuf Paşam Geliyor 135
Orhan Dağlı
Erzincan'dan Kemah'tan 235

Aşık Daimi
Asla Konmam 183
Birgün 497
Deli Gönül 260
Demedim mi 185
Ela Gözlü Pirim Geldi 118
Hak Yoluna Gidenlerin 499
Gönül Sabreyle 420
Haydar'ı Gördüm 128
Yetiş Hacı Bektaş 83

Müslüm Dalkılıç
Toprak Olup Gittiler 300

Hozatlı Ahmet Dede
Hasretin Beni Yakıyor 108

Mehmet Dede
Beni Candan Usandırdı 89

Nimri Dede
Öğren 378

Pir Dede
Ayıplarım Gönül Seni (Rodos Semahı) 42
Rodos Semahı (Ayıplarım Gönül Seni) 42

Ali Delice
İnsan Kısım Kısım 374

Emin Demirayak
Gidelim Gidelim 256
Şu Dirmil'in Çalgısı 247

Aşık Deryami Baba
Acırım 524

Aşık Dertli

- Haraba Kul Olduk 367
Hatırına Düşmez (*Yareli Turna*) 419
Kara Bahtım 433
Şeytan Bunun Neresinde 123
Yareli Turna (*Hatırına Düşmez*) 419

Hasan Dev

- Akşamdan Uyumadım (*Masit Kırığı*) 459
Masit Kırığı (*Akşamdan Uyumadım*) 459

Hayri Dev

- Akşamdan Uyumadım (*Masit Kırığı*) 459
Masit Kırığı (*Akşamdan Uyumadım*) 459

Aşık Devai

- İçinde 243

Devran Baba

- Bak Sevdiğim 279
Felek Vurgunu 515
Güzeller Güzeli 180
Öldür Güzel 435
Sen Nerdesin 308
Tarif Etme 48

Dertli Divanı

- Cehalet Rüzgarı 277
Erenler Cemine 470
Dostlarım 472

Hüseyin Dizdar

- Oy Bahçenize 247

Sadık Doğanay

- İzzetli Hürmetli Bilirim 207

Seyfi Doğanay

- Deli Gönül 118

Fevziye Doğramacı

- Gidiyor musun Yarım 344

Mustafa Dokumacı

- Şık Şık Bilezik 276

Abmet Duman

- Keklik Mengisi (*Keklik Olsam*) 267
Keklik Olsam (*Keklik Mengisi*) 267

Paşa Duman

- Bir Çift Kavlak Koşarım 253

Hasan Durak

- Arap Atlar 268
Bir Ay Doğar 81
Fırat Kenarında 291

Osman Duran

- Samanlıkta Su Durur 175

Feryadi Hakkı Efendi

Giderem Ben Tebriz'e 476

Gülistanda Gülüm Var 241

Aşık Efkarî

Gelmedi 42

Görünüşte Azım 286

Neler Ettin Bana 507

Kul Elfazî

Aşık Olmaz 156

Aşık Emekçi

Ayrılık Büyüdü 399

Kuşatma 440

Sel Gibi 86

İbrahim Emici

Dost Eline 356

Aşık Emîni

Deli Gönül 74

Aşık Emrah

Ceylan Gözlüm 243

Kapının Önünde 332

Erzurumlu Emrah

Dedim Dilber Didelerin İslanmış 231

Dost Eline 356

Kömür Gözlüm 39

Olaydı 445

Sevdiğim Gurbette 201

Uykudan Uyanmış 143

Yunus Emre

Canlar Cananını Buldum 520

Değil 109

Geldi Geçti 390

Haktan Gelen Şerbeti 269

İlim Bilmektir 171

Neyimiş 480

Hacı Engüzel

Turnam 410

Ufuk Erbaş

Pınara Gel ki Görem 385

Ali Ercan

Adaletin Bu mu Dünya 97

Bilal Ercan

Ağlarım 375

Mahmut Erdal

- Beklerim Selamın 326
Ben de Şu Dünyaya 350
Bu Ne Biçim Sevda 148
Gine Dertli Dertli (*Turna Semahı*) 194
Silememiştir 306
Turna Semahı (*Gine Dertli Dertli*) 194

İbrahim Erdem

- Kalenderim 463

Cavit Erden

- Başına Bağlamış 412
Çıkabilsem O Yarin Köşküne 454
Kalktım Geldim (*Silifke Koşması*) 59
Silifke Koşması (*Kalktım Geldim*) 59
Silifke'nin Yoğurdu 299

Sakine Erdoğan

- Ölüm İle Ayrılığın Elinden 521

Kenan Erel

- Dudu Dillim 220

Arif Eren

- Dursunbey'in Hanları 494
Koca Kuş 416

Ferda Ereren

- Neler Ettin Bana 507'
Neyleyim 121

Fabrettin Ergeç

- Dede Dede Can Dede 328

Nevruz Ergin

- İğdir'ın Al Alması 150

Sadık Ergun

- Fidayda (*Hüdayda*) 60
Hüdayda (*Fidayda*) 60

Selçuk Erim

- Kiremitte Buz musun 157

Musa Eroğlu

- Aşağıdan Gelen Güzel 443
Aştı Gitti 468
Başımda Bir Sevda Döner 475
Ceviz Arasında 143
Dönmüşsün 386
Ecele Doğru 161
Evlerinin Önü Kuyu 305
Ferman mı Geldi 492
Hak Yoluna Gidenlerin 499
Ne Dedim 119
Nedendir Suna Boylum 206
Sarı Yaylam 322
Toprak Olup Gittiler 300
Unutma Sevdığım 221
Yol Ver Dağlar 465

Serpil Eroğlu

- Anne Ben Hastayım 462
Sarı Olur Üst Yakanın Geveni 263

Hıdır Ersoy

- Şaha Doğru Giden Kervan 202
Şu Karşı Yaylada 450

Sefil Ersun

- Havalanma Gönül Kuşum 321
Padişah'tan Elçi Salsa 404

Muharrem Ertaş

- Ağ Elleri Sala Sala 525
Başımda Altın Tacım 50
Biter Kırşehir'in Gülleri 329
Deniz Dalgasız Olmaz 88
Dinek Dağı 274
Neden Garip Garip 259
Sebeup Mezarında Yosunlar Bitsin 353
Şu Dağlar Ulu Dağlar 55
Yusuf Paşam Geliyor 135

Neşet Ertaş

- Bir Güzel Gördüm 368
Çıktım Yücesine 396
Evvelim Sen Oldun 413
Gel Sevelim 214
Gönül Dağı 68
Hata Benim 272
Hele Bakın 394
Kalkın Semaha Dönelim 510
Kızılırmak Can İncitme 327
Ne Dersin 430
Ne Güzel Yaratmış 58
Neredesin Sen 393
Suda Balık Oynuyor 79
Tatlı Dile Güler Yüze 313
Vay Vay Dünya 343
Yandı Bağrım 64
Yine Bir Hal Oldu 196

İlhan Erten

- Ayrılık Badesi 130
Gönül 278
Kaldır Nikabını 72
Meyhaneler Yok 508

Rakım Ertürk

- Atımın Yelesi 300

Erdal Erzincan

- Felek Senin Elinden 330

Necdet Eşkinat

- Çayın Öte Yüzünde 464

Malatyalı Fabri

Kanlı Melek 219

Kul Fakır

Arifler İndinde 401

Enginlerden Giden 205

Aşık Ferrahi

Ah Neyleyim 459

Ela Gözlü Nazlı Yarı 203

Aşık Feryadi

Yıllarca 251

Sefil Feryadi

Güller Bitmiş Viraneler Yurdunda 492

Geredeli Figani

Dünyaya Geldim Geleli 386

Şunda Üç Dilbere 402

Şükür 264

Vardır 148

Fuzuli

Beni Candan Usandırdı 89

El Yanmasın 316

G

Sabri Gencer

Ne Mahzun Durursun 308

Teoman Genç

Sallanı Sallanı 129

Aşık Gerçeği

Bugün 359

İstemem 107

Aşık Gevheri

Dedim Dilber 287

Merhamet Kıl 205

Ne Nihan Edersin 286

Sakınırım 252

Zamanı Geldi 354

*Halim Giresunluoğlu*Kahve Koydum Fincana (*Mican Türküsü*) 67Mican Türküsü (*Kahve Koydum Fincana*) 67*Vahdet Gizli*

Kayadan İndirdiler 244

Osman Gonalga

Sarı Kız 227

Burhan Gökalt

Çekin Halay Yürüsün 310

<i>Hıdır Güç</i>	Gönül Arzediyor	179
<i>Aşık Gülabi</i>	Seher Yeli	215
<i>Aşık İlyas Güldibi</i>	Güzeller Şahını Gördüm	242
	İntizarını	479
<i>Ali Güler</i>	Değirmen Üstü Çiçek	307
<i>Samiye Güler</i>	Oğlan Kalk Gidelim	161
<i>Aşık Gülşani</i>	Denilir	377
<i>Hasret Gültekin</i>	Bak Ne Hale Geldim	509
<i>Lütfü Gültekin</i>	Geldim İşte	290
<i>Raziye Gülten</i>	Aliverin Benim Barutuma (Deli Zeybeği)	390
	Deli Zeybeği (Aliverin Benim Barutuma)	390
	Ferahi'dir Kızın Adı	381
<i>Şerif Günay</i>	İğneleri Düğmeleri	479
<i>Zafer Gündoğdu</i>	Tez Gel	399
<i>Hudaverdi Güner</i>	Ver Ateşi	110
<i>İhsan Güneş</i>	Güzeller Sultanı	193
<i>Hüsamettin Güney</i>	Bir Ok Attım	187
<i>Cuma Gürbüz</i>	Dert Olur	291
<i>Abmet Gürses</i>	Aziziye	309
	Benim Atım (Saffet Efendi Türküsü)	498
	Saffet Efendi Türküsü (Benim Atım)	498
	Sıra Sıra Kazanlar	453
<i>İhsan Güvercin</i>	Bakar	87
	Ele Bele Dile	474
	Gönül	245
	Haktan Gelen Şerbeti	269
	Hüsey'n'e Doğru	71

Nevzat Güyer

Başında Puşan Kurban 469

Mahmut Güzelgöz

Alaydım Elin Elime 73

Ana Beni Bir Çocuğa Verdiler 151

Eşref Türküsü (*Hayatları Değirmi*) 282

Hayatları Değirmi (*Eşref Türküsü*) 282

Celal Güzelses

Adil Efendi 141

Bahçede Yeşil Çınar 437

Böyle Bağlar 478

Bülbülün Kanadı Sarı 311

Esmerim 221

Fincanın Etrafı Yeşil 382

Silmedin Gözyaşını 232

H

Sofyalı Süleyman Haki

Gel Gönül 371

İbrahim Hakkı

Bade-i Lebinden 152

Zaralı Halil

Ezim Ezim Eziliyor 54

Yola Gel Sevdiğim 310

Fadik Hanım

Ayağına Giymiş 115

Fadime Hanım

Ayağına Giymiş 115

Aşık Haşimi

Çıktım Seyreyledim 277

Elin mi Oldun 176

Neden Sonra 117

Yetiş 236

Şab Hatayı

Birgün 497

Dünyanın Ortasında 316

Ela Gözlü Pirim Geldi 118

Aşık Hıfzı Baba

Aşığım 74

Bana mı Verdin 218

Aşık Hilmi

Ali Göründü Gözüme 293

Kul Himmet

Gönül Pazarı 525

<i>Mustafa Hoşsu</i>	
Hayriye'nin Boyu	505
Sultan Seccadesi	335
<i>Abmet Hulusi</i>	
Ekin Ektim Çöllere	297
<i>Aşık Huzuri Baba</i>	
Kurban Olduğum	398
<i>Aşık Hüdai</i>	
Dostlarım	472
Gönül Çalamazsın	219
Güzeller Sultanı	193
<i>Aşık Hüseyin</i>	
Ben de Şu Dünyaya	43
<i>Aşık Hasan Hüseyin</i>	
Bu Kadar Cevretme	423

I

<i>Süleyman Ilgın</i>	
Bir Tepeden Bir Tepeye	112
<i>Suat Işıklı</i>	
Can Ellerinden Gelmişem	516
Olmadı	519
<i>Abdullah Işılak</i>	
Bu Sıra	315

I

<i>Aşık İbreti</i>	
Ayrı Değiliz	451
<i>Aşık İhsani</i>	
Ararım	70
Sakal	70
Tabibim Yok	217
<i>Aşık İlhami</i>	
Kendi Noksanı Bil	237
<i>Selabattin İnal</i>	
Ayva Dibi	234
<i>Faik İnce</i>	
Dirmilcik'ten Gider	392
<i>İsmail İpek</i>	
Gel Gönül	92
Hey Arkadaş	339
Yari Özlerim	415
<i>Mehmet İpek</i>	
Yari Özlerim	415

<i>Yılmaz İpek</i>	
İslamoğlu	78
<i>Mehmet İpekçi</i>	
Lofçalı	421
<i>Mehmet İşbilen</i>	
Yeşil İpek Bükeyim	273
<i>Kazım İşnas</i>	
Kırkpınar'da Kestiler (<i>Molla Ahmet Türküsü</i>)	258
Molla Ahmet Türküsü (<i>Kırkpınar'da Kestiler</i>)	258
<i>Aşık Ali İzzet</i>	
Çeker	344
Gel Gönül Seninle	435
Nesin	110
Sökün Ayı Geldi	480

K

<i>Hüseyin Kaçıran</i>	
Gel Bana	334
<i>Ümit Kaftancıoğlu</i>	
Evreşe Yolları	517
<i>Faruk Kaleli</i>	
Ben de Mecnun'dan Füzuna (<i>Tatyan</i>)	500
Karanfilim Budam Budam	229
Su Gelir Ark Uyanır	284
Tatyan (<i>Ben de Mecnun'dan Füzuna</i>)	500
<i>Emir Kalkan</i>	
Sırma Bacı	383
<i>Osman Kalyoncu</i>	
Bir Fındığın İçini	405
<i>Rubi Kanat</i>	
Evlerinin Önü Yonca	493
<i>Veli Kangal</i>	
Pancar Pezik Değil mi	406
<i>Kemal Kaplan</i>	
Canlar Cananını Buldum	520
<i>Hasan Kaplani</i>	
Bahar Geldi Yar Gelmedi	134
Canımı Yoluna Koyduğum	69
<i>Mubarrem Karabulut</i>	
Sıçan	361
<i>Saadettin Karaca</i>	
İnce Giyerim İnce	138
<i>Karac'oğlan</i>	
Ak Bilekte Sarı Akik	210
Aşağıdan Gelen Güzel	443
Aştı Gitti	468

Ela Gözlü Nazlı Dilber	267
Evlerinin Önü Kuyu	305
Ezel Bahar	178
Felek Senin Elinden	330
Gelin	398
Gider Oldum	139
Gine Dertli Dertli (<i>Turna Semahı</i>)	194
Güzelsiz Yayla	84
Hama'nın	171
Kaldır Nikabını	72
Kara Gözlüm	426
Kömür Gözlüm	39
Kömür Gözlüm	486
Madem Dilber Meylin	115
Ne Dedim	119
Nedendir Suna Boylum	206
Sakın	369
Turna Semahı (<i>Gine Dertli Dertli</i>)	194
Uğrun Uğrun	230
Yol Ver Dağlar	465
Nusret Karadağ	
Gıcılar Kavak Gıcılar	213
Bekir Karadeniz	
Allı Yeşilli Kızlar	444
Ay İran'da İran'da	55
Beni Beni	44
Derede Değirmenim (<i>Düz Horon</i>)	222
Düz Horon (<i>Derede Değirmenim</i>)	222
Şen Kayadan At Beni	333
Karakuşu Vurdular	111
Kobak Köyünden Geçtim	99
İskender Karadeniz	
Gün Akşam Olmaz	262
Cemal Karaelmas	
Ne Bakarsın Kömür Gözlüm	250
Öte Yakaya Geçelim	280
Mustafa Karaer	
Bağa Girdim	424
Aşık Hacı Karakılçık	
Ak Bilekte Sarı Akik	210
Derdim Dağlardan Yücedir	281
Güzelsiz Yayla	84
Hoş Gelir	181
Sultanım	100
Abdurrahim Karakoç	
Ecele Doğru	161
Gözlerim	511
Tanımaz Beni	252

<i>Fabri Karaoğlan</i>	
Madımak	250
<i>Sabahat Karakulak</i>	
Üç Gün Evvel	345
<i>Asiye Karapınar</i>	
İşte Geldim Gidiyorum	92
<i>İbrahim Karataş</i>	
Mavi Yeleğin Oğlan	312
<i>Selim Kasap</i>	
Demedim mi	518
<i>Aşık Katibi</i>	
Bana Yeter	519
Değilim	167
<i>Osman Kavuncu</i>	
Asmalara Kol Uzanmış	456
<i>Cafer Kaya</i>	
Beyrek Dağı	301
<i>Nihat Kaya</i>	
Entarisi Damgalı	409
<i>Yılmaz Kaya</i>	
Kara Tren	304
<i>M. Ali Kayabaş</i>	
Şu Dirmil'in Çalgısı	247
<i>Mevlide Kayhan</i>	
Aşağıdan Gelen	56
Soğuk Su Başında	417
<i>Aşık Kaynarı</i>	
Gözlerin	522
<i>Derviş Kemal</i>	
Hakir Görme	332
<i>Yaşar Kemal</i>	
Gelin	398
Merhametsiz Padişahlar (<i>Yemen Türküsü</i>)	202
Yemen Türküsü (<i>Merhametsiz Padişahlar</i>)	202
Yorulдум Yollar Uzak	228
<i>Sefil Kemter</i>	
Bu Kadar Cevretme	422
İzzetli Hürmetli Bilirim	207
<i>Ozan Kemteri</i>	
Ana Ana	178
Kaldı	264
Kamil Postu	188
Niye Demediniz	195
Selvi Boylum	212
Ne Zaman Doğacak	167
<i>Aşık Kerem</i>	
Arzuladım Geldim	440
Bilmiş Ol	421

Bir Bahar Almadım	449
Bugün Seyre Çıkmış	61
Ne Kaçarsın	449
Olmadı	519
<i>Tabsin Kerkükoğlu</i>	
Vezirene Sen Vezirene	85
<i>Ağa Keskin</i>	
Keşkem Bu Ellere (<i>Mahmut Türküsü</i>)	352
Al Kanlar İçinde (<i>Yaralı Mahmut</i>)	154
Mahmut Türküsü (<i>Keşkem Bu Ellere</i>)	352
Yaralı Mahmut (<i>Al Kanlar İçinde</i>)	154
<i>Düriye Keskin</i>	
Havada Bulut Yok (<i>Yemen Türküsü</i>)	266
Yemen Türküsü (<i>Havada Bulut Yok</i>)	266
<i>Kemal Keskin</i>	
Havar Havar	75
<i>Hüseyin Kılıç</i>	
İnce Çayır Biçilmez	212
<i>Satılmış Kılıç</i>	
Halkalı Şeker	368
<i>Ali Kıran</i>	
Ekinler Ekilirken	506
<i>Bedirhan Kırmızı</i>	
Eyvana Gel Eyvana	292
Eşref Türküsü (<i>Hayatları Değirmi</i>)	282
Hayatları Değirmi (<i>Eşref Türküsü</i>)	282
<i>Hüseyin Kırmızıgül</i>	
Gine Kısmet Çekti	71
Turnalar	402
<i>Fatih Kısaparmak</i>	
Ah Öleydim	98
<i>Abdurrahman Kızılay</i>	
Yüz Ay Var	223
<i>Deniz Kızılgün</i>	
Gel Sevdığım	158
<i>Ali Kızıltuğ</i>	
Bana mı Yananı	249
Nerdesin	409
Sevdiğim	176
<i>Tekin Kireççi</i>	
Senin Olsun	200
<i>Mehmet Koç</i>	
Ama Geldim Bu Cihana (<i>Divan</i>)	275
Bana mı Verdin	218
Bu Yerlerden Geçen Dilber	273
Divan (<i>Ama Geldim Bu Cihana</i>)	275
Düşürdü	94

Geldi Geçti	65
Elveda	415
Kismet Olsa	337
<i>Mustafa Hulusi Koçer</i>	
Güvercin Uçuverdi (Misget.)	191
Misget (Güvercin Uçuverdi)	191
<i>Volkan Konak</i>	
Olmadı Dediğimiz	112
<i>Ali Konukay</i>	
Eğdim Kiraz Dalını	165
<i>Hasan Korkut</i>	
Erzurum Ovaları	147
<i>Hüseyin Kök</i>	
Acıpayam Yolları	116
<i>Koroğlu</i>	
Arkam Sensin Kalam Sensin	102
Gümbürülenir	156
Tanyeri Atanda	354
<i>Azmi Körükçü</i>	
Elevana Yatak Serdim	468
<i>İhsan Köycü</i>	
Çifte Kuburları	330
Kavak Kavağa Yaslanır	198
<i>Mustafa Kul</i>	
Kara Kış	177
Keklik	217
Nazlı Yarım	180
<i>Murtaza Kurt</i>	
Abdal Olsam	433
Bana Yeter	519
<i>Aşık Kusuri</i>	
Bakar	87
<i>Mustafa Küçük</i>	
Derdinden Del'Oldum	84
<i>Aşık Külhani</i>	
Düşman Değilim	432
<i>Mistan Kürkçü</i>	
Giyme Dedim	371
<i>Abdülvahit Küzecioğlu</i>	
Ağlama Ceylan Balası	454
Dağlar Yeşil Boyandı	129
İncili Sedef	234
Kalk Gidelim Şıh Bağına	280

Zülfü Livaneli

Düşmüş de Gölgesi 466
 Geldi Geçti 390
 Ömür Dediğin 336

Alvarlı M. Lütü

Bayram O Bayram Ola (*Can Bula Cananını*) 248
 Can Bula Cananını (*Bayram O Bayram Ola*) 248
 Nice Bu Hasret-i Dildar 135

M

Aşık Mahcubi

Gel Gel 526
 Uyanıktır 77

Aşık Mahzuni

Aramadı Sormadılar 53
 Ararlar Beni 52
 Az Kaldı 483
 Ben Bir Ulu Şehirim 482
 Boşlayın Beni 486
 Dünya Dedikleri 483
 Gökte Yıldız 226
 Gül Yüzlü Cananım 484
 Kara Gözlüm 82
 Mürvete Geldim 408
 Seyyah Oldum 485
 Vallahi Billahi 484
 Yaşamaya Geldim 487
 Yürü Bre 488

Selabattin Mazlumoğlu

Makaram Sarı Bağlar 439

Aşık Meftuni

Beni Taşlama 52

Nizipli Deli Mehmet

Duman Duman Olmuş 351

Necmettin Melek

Bağdatlı 502

Aşık Meluli

Çok Göresim Geldi 319
 Çok Şükür Açıldı 320
 Geldim 322
 Olsun 325
 Söyle Dilber 318
 Var mıdır 312
 Yavaş Yavaş 324

Aşık Mesleki

Azrail Serime 144

Yavaşça 473

Aşık Mümin Meyrani

Sana Öğreteyim (*Topal Koşma*) 270

Topal Koşma (*Sana Öğreteyim*) 270

Halil İbrahim Mısırlı

Akşam Yeli 327

Aşık Miskini

Dostun Dergahı 413

Eyleyemez 288

Mehmet Muratoğlu

Ezel Bahar 178

Hey Ağalar 422

Uydurmuş 246

Kul Mustafa

Hastadır Gönül 403

Aşık Mücrimi

Felek Bizi Attı 464

Aşık Müdâmi

Ağlarım 172

Dolanır 274

Şemsinur 384

N

Sefil Necmi

Bu Dünyanın Bağında 473

Nimet Nergiz

Fincanı Taştan Oyarlar 97

Aşık Nihani

Bu Nasıl Ayrılık 521

Duldalanma Yar Mevlayı Seversen 40

Geldi Ha Geldi 447

Oldu Yine 447

Filinta Niyazi

Su Bulanık İçilmez 365

Aşık Noksani

Bana Kaldı 81

Gönül Bin Eğlence 434

Kara Gözlüm 426

Aşık Nurşani

Beter İmiş Aşkın Narı 296

Bir Yanım Tutmuyor 289

Gel Hünkarım 153

Sebeup Sen Oldun	428
Ŗu Dünyada	314
Yürü Yalan Dünya	230

O

<i>Zeki OĞuz</i>	
Sabahın Seher Vaktinde	453
<i>Bedri Orcan</i>	
Bahar Geldi G�l A�tı	107
<i>Cemil Orb�n</i>	
Sabah Oldu	513
<i>Faik Okutken</i>	
Sular Durulur Derler	509
<i>Genç Osman</i>	
Bir Gemim Var	383
<i>AŖık Osmani</i>	
Selam Verdik	496
<i>AŖık Murat Ozanoğlu</i>	
AŖıĖım	74

 

<i>AŖık �mer</i>	
Bir Zaman	133
Sakınırım	360
<i>Ŗinasi �nal</i>	
Dolama Giyer	460
<i>Selim �nder</i>	
Karanfilim Serende	65
<i>Ali Ŗevket �ndesev</i>	
B�lb�l�m Altın Kafeste	184
<i>Nazmi �zalp</i>	
Su Gelir L�le L�le	452
<i>Ali �zbay</i>	
Ali Efe	284
<i>Hamdi �zbay</i>	
Ortaca'da Evimiz	407
<i>Avni �zbenli</i>	
YaŖ Nane Kuru Nane	341
<i>Soner �zbilen</i>	
Dar Köprüden Geçerken	512
<i>Abmet �zdemir</i>	
Elmaların Yongası	438

Asım Özdemir

Gözlerin 522

Mehmet Özdemir

Ali Efe 284

İsmail Özden

Derdi Derunum 150

Dostun Dergahı 413

Gazel Gazel Olmuş 255

Yar Delisiyim 155

Muzaffer Özden

Eğin Dedikleri 46

Osman Özdenkçi

Öte Yakaya Geçelim 280

Adil Özder

Eyvah Ey 240

Mehmet Özdiş

Ekin Ektim Çöllere 158

Daimi Özdoğan

Divana Kalsın 342

Talip Özkan

Cemilemin Gezdiği Yollar 265

Çıktım Çamın Dorusuna 111

Siyah Çorap Giysene 93

Rıfat Öz Saraç

Kaşlarının Karesi 347

Babattin Özsoy

Aşığın Yaylası 305

Cabit Öztelli

Derdimi Söylesem 186

Gönül Senden Ayrılır mı 189

Aşık Haydar Öztürk

Arzuhalım Sana 41

Aşıрма 270

Emirdağ Türküsü (*Gidelim*) 418

Gidelim (*Emirdağ Türküsü*) 418

Gönül Çalamazsın 219

P

Necmettin Pala

Denize Dalmayınca 78

Cuma Pamuk

Bağa Girdim Üzüme 261

Abdullah Papur

Ben Olsam 331

Dağlar 334

Duru Cevher	125
Düşman Değilim	432
Hakir Görme	332
Niceler Dünyaya	57
Şu Yaylanın Oylumuna	331
Yarım Uyanmaz	57
Yayla Zamanı	146
<i>Erol Parlak</i>	
Dal Boylum	281
<i>Osman Peblivan</i>	
Demirciler Demir Döver	170
Kahvenin Önünden	257
Yörük Yaylasında	320
<i>Gürkan Peker</i>	
Şehr-i Kabristan	302
<i>Zakir Peksert</i>	
Al Çuha Mavi Çuha	514
Ey Gül Dalı	136
<i>Arif Perçin</i>	
Bir Tepeden Bir Tepeye	112
<i>Fethi Perilioğlu</i>	
Bir Semaver Aldım	106
<i>Aşık Perişan</i>	
Bu Gönlüm	414
Erenlerin Yeri	153
<i>Aşık Pervani</i>	
Ne Minnet	126
<i>Yusuf Polatoğlu</i>	
Bu Sıra	315
<i>Nuri Halil Poyraz</i>	
Sendeki Kaşlar Bende Olaydı	410
<i>Aşık Poyrazoğlu</i>	
Dağlardadır	365
Eyvah Oy	141
Gel Gidelim	451

R

<i>Mustafa Ramiz</i>	
Yar Sabah Olsun	174
<i>Sarı Recep</i>	
Çifte Çıkar Martinimin Dumanı	349
İndim Dere Beklerim	182
<i>Ozan Rehberi</i>	
Mühür Gözlerine	361

Aşık Reyhanı

Giderim 376
Kahpe Zaman 132
Yazarlar Beni 117

Aşık Rufai

Ama Geldim Bu Cihana (*Divan*) 275
Bir Nazan-ı Canan 144
Bu Yerlerden Geçen Dilber 273
Divan (*Ama Geldim Bu Cihana*) 275
Düşürdü 94

Aşık Ruhsatı

Bir Arzuhal Yazdım 126
Gözlerin 192

S

Hafız Sabri

Ekinler Ekilirken 506

Arif Sağ

Acem Ülkesinde 431
Geldik Bu Hana 292

Aşık Said

Kızılırmak Canı İncitme 327

Aşık Saidi

Elveda 415
Geldi Geçti 65

Cemal Safi

İsraf Haramdır 495

Mahmut Salan

Hatırına Düşmez (*Yareli Turna*) 419
Yareli Turna (*Hatırına Düşmez*) 419

Mustafa Salman

Şu Maşad'ın Kızları 382

Zeki Salman

Güzeli Var mı 378
Sefil Benim 523

Aşık İbrahim Saltan

Servetim Sermayem 199
Vazgeçtim 140

Kemal Sarısözen

Alçacık Duvar Üstü 91

Muzaffer Sarısözen

Karşıdan Karşıya 436
Koyun Seni Güde Güde Getirdim 120

<i>Sırrı Sarısözen</i>	
Yaz Gelince	44
<i>Bayram Satılmış</i>	
Kızılırmak Can İncitme	327
<i>Hüseyin Say</i>	
Açıl Ey Ömrümün Varı	494
Bir Boyuna Baktım (<i>Eski Sille</i>)	136
Eski Sille (<i>Bir Boyuna Baktım</i>)	136
<i>Muzaffer Sayan</i>	
Ayağında Mesi Var	428
<i>Mustafa Sayılır</i>	
Ben Ali'yim Ali Benim	469
<i>Alaattin Seçgel</i>	
Sultan Seccadesi	335
<i>Avanoslu Selabattın</i>	
Gökte Yıldız Ellidir	355
<i>Sefil Selimi</i>	
Ah Edip Çırpınan	477
Kara Kaş Altında	213
<i>Aşık Serdari</i>	
Sür Beni Beni	370
<i>Mehmet Seske</i>	
Barak (<i>Garip Ağlar</i>)	195
Garip Ağlar (<i>Barak</i>)	195
<i>Hulusi Seven</i>	
Bir Melek	105
<i>Aşık Seyhani</i>	
İki Şeyi Bekliyorum	460
<i>Aşık Seyrani</i>	
Hak Yoluna Gidenlerin	499
Mahkeme Meclisi	208
<i>Yusuf Seyrani</i>	
Ey Sevdığım	489
<i>Yozgatlı Seyri</i>	
Benziyor	236
<i>Sefil Seyyahi</i>	
Bu Zamanda	165
Deli Gönlüm	198
Gurbet Elden Kurtulmuyor	152
<i>Yozgatlı Seyyahi</i>	
Denilir	377
<i>İrfan Sezgin</i>	
Dama Çıkma İz Olur (<i>Emmoğlu</i>)	321
Emmoğlu (<i>Dama Çıkma İz Olur</i>)	321
<i>Seyfettin Sığmaz</i>	
Muallim (<i>Penceresi Cam Cama</i>)	128
Penceresi Cam Cama (<i>Muallim</i>)	128

<i>Aşık Sıdkı Baba</i>	
Ferman mı Geldi	492
Yar Delisiyim	155
<i>Aşık Mürsel Sinan</i>	
Dost Nazarı	58
<i>İsmail Soysal</i>	
Fatsa'nın Yolları	131
<i>Halil Soyuer</i>	
Geçiyor	146
Halimiz	122
<i>Hasan Sözeri</i>	
Akayi Taşlı Dere	345
Bu Gece Rüya Gördüm	159
Kiremide Su Düştü	242
<i>Rubi Su</i>	
Bilene Danış	137
Bir Sen İç'	82
Bize de Banaz'da	64
<i>Hüsamettin Subaşı</i>	
Bahçeye Gel ki Görem	446
Boyakçının Gelini	427
Kalenin Bedenleri	272
<i>Nazire Subaşı</i>	
Atem Tutem Ben Seni	303
<i>Seyfettin Sucu</i>	
Çiçekten Harman Olmaz	370
Erzurum Dağında	524
<i>Davut Sulari</i>	
Çekinir	481
Benim Kurbanlarım	223
Efendiler Bağı	145
Ne Demek	51
Yar Sevmesi Sevaptır	66
<i>Ali Sultan</i>	
Bin Cefalar Etsen	80
Hubyar Semahı (Yüce Dağbaşıında)	429
Yüce Dağbaşıında (Hubyar Şemahı)	429
<i>Aşık Süleyman</i>	
Evliyalar Menzilidir	487
<i>Aşık Sümmani</i>	
Bellidir	287
Duldalanma Yar Mevlayı Seversen	40
Yol Ver Ulu Dağlar	149

Katip Şadi

Mektup Yazdım Acele 471

Şekip Şahadoğlu

Aradım 197

Gül Demeyen Yar 133

Yol Etmeden Gel 430

Hilmi Şabbalı

Al Beni Götür Beni 249

Yorulдум 257

Aşık Şahgüzel

Olur mu 431

Muzaffer Şahin

Gitme Turnam Gitme 303

Yaralandım 137

Aşık Şahsenem Bacı

Perişan 359

Yel Benim 446

İbrahim Şakirkuş

Halaylım (Leyla Türküsü) 241

Leyla Türküsü (Halaylım) 241

Aşık Şamili

Bir Niyazım Var 60

Eller Şem'a Yakar 40

Hey Ağalar 422

İncinir 527

Kısmet Olsa 337

Osman Şan

Kaleden İndim Ancak 416

M. Şen

Uca Dağlar Başında 311

Aşık Şenlik

Faydası Ne 93

Nurettin Şenol

Avluya Bir Kuş Kondu 350

Hamza Şenses

Aşkın Ne Derin 102

Diyarbakir Bu mudur 490

Ramazan Şenses

Al Yeşil Giyinmiş 122

Aşık Şerrafi

Bilemem 420

Bilir 45

Mustafa Şimşek

- Elmanın Bir Yanı Pembe 337
Söğüt'ün Erenleri (Söğüt Zeybeği) 333
Söğüt Zeybeği (Söğüt'ün Erenleri) 333
Şu Söğüt'te Bir Kuş Var 442

Şiri

- Cihan Var Olmadan 225

İlyas Şirin

- Geldi Geçti 65

T

İhsan Taftalı

- Mehriban 455

Mukim Tabir

- Çay İçinde Adalar 478
Pınara Varmadın mı 462

Aşık Ali Tamburacı

- Bahçelerde Biberiye 375

Münire Tarabuş

- Ben Giderim Batum'a 174
Dillala (Kırda Erik Ağacı) 164
Kırda Erik Ağacı (Dillala) 164

Ali Taş

- Kırmızı Gülden Dal Kestim 485

Hacı Taşan

- Açtım Perdeyi 83
Boş Dünya 258
Ben de Şu Dünyaya 43
Bura mıdır Koçyiğitler Vatanı 496
Çavuş Sizin Evleriniz 362
Erciyes'ten Duman Kalktı 98
Gelmemiş Dünyaya 49
Geline Bak Geline 352
Giden Yolcuyu Ben mi Eğleyim 373
Kamberim 208
Ne Güzel Yakışmış 43
Sürüler İçinde 412
Yusuf Paşam Geliyor 135

Halil Taşdağıtıcı

- Harmana Sererler 425
Suvermez Diyorlar 367

Şeref Taşlıova

- Gönder 516

Ziya Taşova

- Çam Başına Çıktım 481

Ağa Taştan

- Ne Dedim Gül Yüzlüm 499

<i>İbrahim Tatlıses</i>	
İndim Gülün Bağına	175
<i>Mehmet Temiz</i>	
Çiğ Köfteler	477
<i>Hayriye Temizkalp</i>	
Maral Sen Güzelsin	503
Sarı Kız	470
Suda Balık Yan Gider	142
<i>Mehmet Tepecik</i>	
Emirim	458
<i>Muhsin Tercan</i>	
Boztepe'nin Başında (Gürcü Horonu)	104
Gürcü Horonu (Boztepe'nin Başında)	104
<i>Neyzen Tevfik</i>	
Felek	145
Olsun	417
<i>Ümit Tokcan</i>	
Oy Bir Sigara	69
<i>Yavuz Top</i>	
Bade-i Lebinden	152
Beni Candan Usandırdı	89
Bıraktı Beni	79
Cihan Var Olmadan	225
Hal Yaman Oldu	458
İlim Bilmektir	171
Söyle Dilber	318
<i>Şefik Torungil</i>	
Ağ Deveyi Düzde Gördüm	173
<i>Aşık Nusret Toruni</i>	
Bellidir	287
Sıladan Bir Haber	283
Yol Ver Ulu Dağlar	149
<i>Abdullah Tunç</i>	
Kara Erik Çağala	275
<i>Turabi Baba</i>	
Güldestedir	411
<i>Ali Turan</i>	
Dursunbey'in Hanları	494
<i>Kadir Turan</i>	
Çek Deveci	467
<i>Hamdi Tüfekçi</i>	
Hey On Beşli	196
<i>Nida Tüfekçi</i>	
Gine Gördüm	391
Bülbülün Kanadı Sarı	166
<i>Muazzez Türing</i>	
Anacan Bağrımı Gam	338

Adnan Türközü

Dağdan Yuvarlandı 186

Dama Attım 411

İsmail Türüt

Gönül Yarası 340

U

Ali Ufki

Ela Gözlü Nazlı Dilber 267

Şakı Bülbül 255

Süleyman Uğur

Evlerine Varamadım 395

Fehime Uluer

Gidiyor musun Yarım 344

Aşık Ummani

Bugün Gökyüzünde 317

Salih Urban

Aşağı Yoldan Çıktı 231

İlhami Uslu

Keşkem Bu Ellere (*Mahmut Türküsü*) 352

Mahmut Türküsü (*Keşkem Bu Ellere*) 352

Şinasi Uslu

Doru Kuşudum (*Gurbet Havası*) 125

Gurbet Havası (*Doru Kuşudum*) 125

Gurbet Havası (*Kocaman Dağların Başı*) 463

Gurbet Havası (*Yıldız mısın Sevdiğim*) 377

Kocaman Dağların Başı (*Gurbet Havası*) 463

Yıldız mısın Sevdiğim (*Gurbet Havası*) 377

Ethem Utku

Sinanoğlu 517

Cevat Uyanık

Ötme Dugdug 518

Saffet Uysal

Kırmızı Gülden Dal Kestim 485

Nazilli'nin Hanları 323

Sabuncu'nun Düzünde (*Sabuncu Zeybeği*) 358

Sabuncu Zeybeği (*Sabuncu'nun Düzünde*) 358

Ü

İkbal Ünal

Şu Derenin Uzunlu 155

Emine Ünlüer

Sabah Oldu 513

Nursal Ünsal

Adem Kardaş 86

Şinasi Ünyeli

Kayadan İndirdiler 244

Mehmet Üstün

Ben Bir Garip 88

Kadir Üstündağ

Ben Giderim Oduna (*Yaşar Türküsü*) 501

Ekin Ektim Çöllere 424

Yaşar Türküsü (*Ben Giderim Oduna*) 501

Nuri Üstünces

Açıl Mor Menekşe 113

Eşimden Ayrıldım 73

Kahpe Felek 254

Kara Duta Yaslandım 506

V

Sacide Varsak

Yeşil Dayler 85

Kul Veli

İsmi Sevdığım 204

Mecnun'um Leylamı Gördüm 289

Aşık Veysel

Az Giderim Uz Giderim (*Hacı Bey Türküsü*) 348

Belli Değil 76

Bu Dünyayı 114

Dostlar Beni Hatırlasın 239

Dedim Dilber Didelerin İslanmış 231

Gelen Yok Giden Yok 68

Hacı Bey Türküsü (*Az Giderim Uz Giderim*) 348

Her Sabah Her Sabah 423

Mecnun'um Leylamı Gördüm 289

Mecnun Gibi Dolaşırım 72

Necip Türküsü (*Yüklendi Barhanam*) 418

Seherde Ağlayan Bülbül 457

Şu Karşiki Karlı Dağlar 298

Uzun İnce Bir Yoldayım 238

Yiğitler Silkinip 364

Yumma Gözün 50

Yüklendi Barhanam (*Necip Türküsü*) 418

Abmet Yamacı

Evlerim Evlerim 438
Yürü Güzel Yürü 177

Süleyman Yanık

Vurma Oğlan 138

Zeki Yantaş

Çek Gemici 187

Zühre Yaprak

Bir Su Gibi 229

Şemsi Yastıman

Biter Kırşehir'in Gülleri Biter 329

Zekeriya Yaygan

İslamoğlu 78

Aşık Veli Yaycı

Okum Attım 47

Tabir Yazıcıoğlu

Evleri Yol Üstüdür 372

Servet Yenigün

Ali Efe 284

Abdül Yeşil

Hasan Dağı 313

Ekrem Yeşilada

Beşparmak Dağı Sıra 253
Bir Mendil Aldım 265

Ali Yıldırım

Hak Beni Yarattı 51

Süleyman Yıldız

İkrar Verdim 442

Yusuf Yıldız

Sevdiceğim Gelmedi 251

Yüksel Yıldız

Azrail Serime 144
Merhamet Kıl 205
Zulmet Deryası 406

Mehmet Yıldırım

Çek Deveci 467

İsmail Yılmaz

Dinle Sana Bir Nasihat Edeyim 400

Musa Yılmaz

Uca Dağlar Başında 311

Abmet Yılmaztaş

Eşref Türküsü (*Hayatları Değirmi*) 282
Hayatları Değirmi (*Eşref Türküsü*) 282

Aşık Yoksuli

Döndün mü Benden 363

Nerde Kaldı 363

Halil Bedii Yönetken

Ben Yemenimi (*Bursa Sekmesi*) 99

Bursa Sekmesi (*Ben Yemenimi*) 99

Abdurrahman Yörüktümen

Nice Neylersin 471

Bakır Yurtsever

Çöz Aslı'm 380

Garip Bir Kuştu Gönlüm 90

Tamburam Rebab Oldu 170

Kul Yusuf

İntizarım 479

Ali Yücer

Dinle Sana Bir Nasihat Edeyim 400

Nazmi Yükselen

Çıktım Belen Kahvesine (*Ormancı*) 355

Ormancı (*Çıktım Belen Kahvesine*) 355

Z

Aşık Zevraki

Elbet Doğrudur 489

Ali Rıza Zorlu

Susadım Sular İsterim 288

Aşık Zülali

Ayrılık Badesi 130

Gönül 278

Meyhaneler Yok 508

A

- Aba: Kalın giysi, daha çok derviş giysisi anlamında
Abat: Bayındır, çokluk bildirir
Abdal: 1. Derviş, 13. yüzyılda yaygınlaşmış Batını Şii topluluğunun üyelerine verilen ad, 2. İbadet eden, 3. Özellikle Orta Anadolu başta olmak üzere Türkiye'nin çeşitli yerlerine yayılmış olan ve geçimleri ağırlıkla müzik üzerine kurulu gezici topluluktan olan
Ab-ı hayat: İçenlere sonsuz yaşam verdiğine inanılan su
Ab-ı revan: Akarsu, yaşam
Ab-ı zülal: Berrak su, billur su
Abid: İbadet eden, tapınan
Abo: Nara
Abo çekmek: Nara atmak
Ab u dane: Su ve ekmek
Acap, acep: acaba
Acem: İranlı, İran'a ilişkin
Aciz: Gücü yetmeyen, acınacak, beceriksiz
Adab: Terbiyeler, görgüler, edep sözcüğünün çoğulu
Adem: İnsan
Ademoğlu: İnsan, insanoğlu
Adü: Düşman, kötü
Afet: 1. Büyük felaket, 2. Çok güzel kadın
Aga: Bkz. ağa
Ağah: Uyanık, bilen, bilgili
Ağa: 1. Kırsal kesimde geniş toprak sahibi olan insan, 2. Saygın kişi
Ağı: Zehir
Ağmak: Yükselmek
Ağyar: Düşman, rakip
Ağza & ağaza: Aza, üye
Ahduman: Söz verme, yemin etme
Ahi: 1. Kardeş, 2. Esnaf örgütü üyesi
Ahir: Son, en son
Ahsen: En güzel, en yakışıklı
Ahter: Yıldız
Aht etmek: Yemin etmek, söz vermek
Ah u zar: Ağlayıp inleme
Ahd ü peyman: Verilmiş söz, ant
Ahval: 1. Oluşlar, içinde bulunulan durum, 2. Sözler
Akça, akçe: Eski para birimlerinden
Akıbet: Son
Al: 1. Kırmızı, 2. Hile, tuzak
Alamet: Belirti, iz, işaret

Alem: Bayrak, minare ucundaki işaret
Algın: Sevdalı
Alıcı kuş: Yırtıcı kuş
Al'Osman: Osmanoğulları, Osmanlı padişahlarının soyu, Osmanlı ülkesi
Ama: Kör
Amber: Güzel kokulu bitki
Amel: İş, eylem
Anda: Orada
Ander: Lanet, kötü
Anka: 1. Kaf dağının ardındaki masal kuşu, 2. Adı var kendi yok
Annaç: Karşı, karşısı
Ar: Utanma
Arabi: Arapça
Arif: Bilgili, bilen
Arş: 1. Çardak, çadır, 2. Çadır, dam, 3. Gökyüzü, 4. Taht
Asar: İzler, belirtiler
Asuman: Gök
Aşna: Bildik, tanıdık
Avaz: Ses, söylenen
Ayan: Açık, bilinir
Aydur: Der, söyler
Aynı: Mektup, yanıt
Ayyuk: Gökyüzü, göğün en yüksek katı
Azad: Özgür
Azap: Acı, üzüntü
Aziziye: Pınarbaşı'nın eski adı

B

Bab: Kapı
Bade: İçki, şarap
Bad-ı saba: Sabah yeli
Bac: Haraç, zorla alınan para
Bağban: Bahçıvan
Bahi: Şehvetle ilgili, şehvete ilişkin
Bahr & behr: Deniz
Bahri: Deniz ördeği
Baki: Sürekli, kalıcı
Bakraç: Küçük kazan
Balçık: Çamur
Bal ü perr: Kanat
Baz: Doğan
Bed: Çirkin, kötü
Bedbaht: Mutsuz, talihsiz
Bednam: Kötü, çirkin, sevimsiz

Bedesten & bedestan: Çarşı
 Bel: Dağ tepe arası yer ya da ucu sivrice kürek
 Beli: Evet, doğru kabul etme anlamında
 Beligrat: Belgrat
 Bend: 1. Bağ, bağlama, 2. Akan birşeyin durdurulduğu yer
 Bende: Kul
 Bergüzar: Armağan, hediye
 Bes: Zarar, korku, kötülük
 Beyan: Bildirim
 Beyan etmek: Bildirmek
 Beyçare: Bkz. biçare
 Beyhude: Boşuna, boş yere
 Beytullah: Tanrı evi, kabe
 Beze: 1. Yoksul, miskin, 2. Günah, hata, suç
 Bezirgan: Tüccar, alıp satan
 Bezm: 1. İçkili, eğlenceli toplantı, 2. Diş ucuyla ısırma
 Bezm-i adem: 1. Yokluk meclisi, 2. Evrenin oluşumundan önce Tanrının meleklerle yaptığı toplantı
 Bildir: Geçen yıl
 Bi-çare: Çaresiz
 Bozok: Yozgat'ın adlarından biri
 Buse: Öpücük
 Bus etmek: Öpmek
 Bu & buy: Koku
 Bühtan: İftira, kara çalma
 Büryan: Yakıp kavurma, kebab etme
 Büyü: Satmalar, satışlar

C

Can: Bedendeki tinsel varlık
 Cana: Sevgili, ey sevgili
 Cam: İçki bardağı
 Camış & camız: Manda
 Car: 1. Tellal aracılığıyla duyurma, 2. Çağrı, 3. İmdat, yardım isteme
 Cara yetişme: Yardıma yetişme
 Caş: Bilgisiz, deneyimsiz, toy
 Cebel: 1. Dağ, 2. Gavur Dağları üstündeki bulunan ve şimdiki adı Yarpuz olan kasaba
 Cefa: Büyük sıkıntı, eziyet
 Cehalet: Bilgisizlik
 Cehd: Çalışma, çabalama
 Cemaat: İnsan topluluğu, daha çok bir düşünce, inanç çevresindeki topluluk
 Cemal: Yüz, güzel yüz

Cenan: Yürek, gönül
Cevher: Öz, maya
Cevr: Haksızlık, eziyet
Cevretmek: Haksızlık etmek, eziyet etmek
Cıvan: Yakışıklı, genç
Cızı: Çizgi
Cibal: Dağlar
Cihat: Din uğuruna verilen savaş
Cilve: Yapmacık davranış, eda
Cim: Arap abecesinin altıncı harfi
Cüda: Ayrılmış, ayrı düşmüş
Cümle: Tüm, hepsi
Cünun: Delirme, delilik
Cüzi: Az, az ölçüde

Ç

Çak: Yırtık, yarık
Çaket, çeket: Ceket
Çalap: Tanrı, gücü yeten
Çark-ı felek: Gök kubbesi, gök yuvarlağı
Çeper: Çit, çalı çırpıdan yapılmış duvar
Çeşm: Göz
Çeşm-i siyah: Kara göz
Çeşm-i mest: Süzgün göz
Çevre: Yazma, örtü
Çeymelenmek: Yapışmak, sarılmak
Çin: Kıvrım, büküm
Çün: Çünkü, mademki

D

Dad: Adalet, doğruluk
Dağlı: Yanık
Dar: 1. Ev, yurt, 2. İdam sehpası
Daraba: Duvar
Dar-ı fena: 1. Dünya, gelip geçici, 2. Yokluk evi
Daye: Dadı, süt anne
Deccal: Kıyamet öncesi ortaya çıkacağına inanılan yalancı peygamber
Degirman: Değirmen
Dehan: Ağız
Dehr: Zaman, çağ, dünya
Dem: 1. İçki, gözyaşı, 2. Kan, 3. Soluk, 4. Zaman, dönem
Derbeder: 1. Kapı kapı dolaşan, serseri, 2. Perişan, dağınık

Derbend: Boğaz, dar geçit
Dergah: Tekke, okul, kapı
Derun: 1. İç, içeri, içinde, 2. Gönül, yürek
Dest: El
Destur: 1. İzin, ruhsat, 2. Yasa, kural, 3. Zerdüşt dininde ruhani başkan
Deva: İlaç, çare
Dil: Gönül
Didar: Yüz, çehre
Dide: Göz
Didmek: Didiklemek, yolmak
Dihan: 1. Kırmızı sahtiyan, 2. Sürünülecek yağlar
Dildar: Sevgili, sevilen
Divane: Deli, aklını yitirmiş
Divit: Kalemliği ve hokkasıyla taşınır yazı takımı
Diyar-ı gurbet: Gurbet ili
Don: Giysi, örtü
Dun: Alçak, aşağı, talihsiz
Dür, dürr: İnci
Dürer: Büyük inci taneleri

E

Ebru: Kaş
Eda: 1. Verme, ödeme, 2. Hoş olân, işve
Edna: Değersiz, aşağı
Efgan: İstirapla bağırıp çağırma, inleme, ağıt
Efkar: 1. Fikirler, düşünceler, 2. Keder, üzüntü
Eglenmek: Eylenecek, durmak
Ekber: Ulu, yüce
El: 1. İl, yer, 2. Yabancı
Elif: Arap abecesinin ilk harfi
Em: İlaç, çare
Emsal: Eş, benzer
Encam: Son, sonuç
Endaze: Eskiden kullanılan 65 cm uzunluğunda bir ölçü
Engür: Üzüm
Enva: Türler, çeşitler
Erbap: 1. İşini iyi bilen, becerikli, 2. Reis, başkan, 3. Sahipler
Erkan: 1. Bir topluluğun ileri gelenleri, 2. Yol, yöntem, 3. Temeller, esaslar
Ervah: Ruhlar
Esgar: Açık, ortada, aşikar
Esrar: Sırlar, akıl ermez şeyler
Essah: Gerçek, doğru
Esvap: Giysi, giyecek şeyler

Eşk: Aşk
Evliya: Erenler, keramet sahibi olanlar
Evmek: bkz. ivmek
Eyn: 1. Zaman, an, 2. Yorgunluk
Eyyam: Günler
Eyüp: İsrailoğulları peygamberlerinden biri, genellikle bu peygamberden yolaçıkılarak sabır, sabırlılık anlamında kullanılır
Ezel: Önce
Ezrail: Bkz. Azrail
Ezvah: Gam, keder, tasa, üzüntü, eziyet

F

Fak: Tuzak
Fani: Gelip geçici, ölümlü, dünya
Fehm: Anlama, anlayış
Fend: Tasarı, plan, beceri
Fer: Güç, takat
Ferman: Padişahın yazılı emri
Fersah: Çeşitli aralıklara denk düşen uzunluk ölçüsü
Feryat: Yardım amaçlı bağırma
Fesat: Bozukluk, genellikle sinsi, iki yüzlü anlamında kullanılır
Fevt & fetv: Ele geçmemek üzere yitme
Fevt & fetv etmek: Bir daha ele geçmemek üzere yitirmek
Figan: İnilti
Firdevs: 1. Cennet, 2. Bostan, bahçe, 3. Uçmak
Firkat: Sevilenden, dosttan ayrılmak
Fitne: İkilik

G

Gani: Zenginlik, gönül zenginliği
Gavvas: Dalgıç
Gaf: Hata
Gafil: Anlayışsız, bilgisiz
Gaflet: Uyku, dalgınlık, boş bulunmak
Gafur: Tanrının adlarından biri, günahları bağışlayıcı
Gam: Üzüntü, keder, tasa
Gamze: Çene ya da yanaktaki çukurluk
Gani: Tanrı
Gazal: Ceylan
Geda: Yoksul
Genc: Gömü, define, hazine
Gerbela: Kerbela
Gıybet: Kötüleme, yerme, çekiştirme, dedikodu

Giriftar: Tutkun, tutulmuş, yakalanmış, esir düşmüş, tutsak
Gövel: Gök mavisi
Gussa: Keder, kaygı, tasa
Guş: Kulak
Guşe & Kuşe: Köşe, bucak
Guş etmek & guş eylemek: Dinlemek, kulak vermek
Gücük: Şubat
Gügüm: Güğüm, altı geniş üstü dar su kabı
Gülizar: Gül yanaklı, al yanaklı
Gülşen: Gül bahçesi
Güman: 1. Sıkıntı, tasa, 2. Şüphe, işkil
Güya: Sanki

H

Hal: 1. Durum, 2. Yüzdeki ben
Halkolmak: Oluşmak, varolmak, yaratılmak
Halk etmek: Yaratmak, Tanrının yaratması
Hanay: Büyük konak
Haki: 1. Hikaye eden, anlatan, 2. Toprak rengi, toprakla ilgili
Hakir: 1. Değersiz, aşağı, 2. Kumaşın parlak, ipek yolları
Hakk: 1. Tanrı, 2. Doğruluk
Hamaylı: Muska, üçgen biçiminde dürülüp taşınan, Arapça yazılı, koruyuculuğuna inanılan şey
Hamuş: Suskun, sessiz
Han: 1. hükümdar, 2. Otel, kervansaray, 3. Üstüne yemek konan tepsi
Hanuman: Ev bark, ocak
Har: 1. Diken, 2. Eşek
Haram: Dini açıdan yasaklanmış
Harami: Eşkıya, soyguncu
Harap: Yıkık, yıkılmış
Hasbihal: Görüşüp dertleşme
Hassa: Duygu
Havf: Telaş, tedirginlik, korku
Havz-ı kevser: Kevser havuzu
Hazan: Sonbahar, güz
Heba: Boş yere, karşılıksız
Hebb: Uykudan uyanma
Hecr: Ayrılık
Heç: Hiç
Hercayi: Vefasız
Herg & herk: Sürülerek bir yıl dinlenmeye bırakılan tarla
Herk etmek: Tarlayı sürerek dinlenmeye bırakmak
Heva: İstek, arzu, sevgi
Heyran: Hayran

Hezar: 1. Bülbül, 2. Bin, 3. Oldukça ok
Hezaran: 1. Bülbüller, 2. Binler
Hıbb & hubb: Sevgi
Hızır İlyas: Sıkıntıda kalan insanların yardımına yetişecek ermiş kişi
Hicap: Utanma
Hicran: Acı, ayrılık acısı
Hikmet: şaşılası, düşündürücü iş
Hilaf: Yalan, karşı
Himmet: Yardım, Tanrı katında yapılan destek
Hirmen: Harman
Hod: Kendi, aslında, bizzat
Hoyrat: 1. Sert, kötü, 2. Orta Anadolu merkezli uzun hava çeşit-
lerinden biri
Hozan: Dinlenmeye bırakılmış, birkaç yıl işlenmemiş tarla
Hub: Güzel, iyi, hoş
Hubb: 1. Sevgi, 2. Aldatıcı, kurnaz
Huda & hda: Tanrı
Humar: İçki ya da uyku sersemliği
Huri: 1. Cennette var olduğuna inanılan kadın, 2. Güzel ve iyi
huylu kadın
Hur: uval, büyük torba
Huruc: ıkış, ıkma, ayaklanma
Hüccet: Senet, belge, delil
Hlle: İslam kurallarına göre kocasından üç kez boşanan kadının
yeniden evlenebilmesi için bir yabancı bir erkeğe yalnızca bir
günlüğüne nikahlanması
Hüma: Devlet kuşu, kutluluk
Hüner: Beceri, yetenek
Hünkar: Padişah, hükümdar
Hüsn: Güzel, iyi, güzellik, iyilik

I

İlgıt: Yavaş yavaş esme, akma
İrgamak: 1. abuk olmak, davranmak, 2. Oynatmak, kaldırmak

I

İbaret: Birşeyden oluşmuş, birşeyin aynısı
İbrahim & Halil İbrahim: Kabe'yi kurduğuna inanılan İsrailoğulla-
rı peygamberlerinden biri. Keldani hükümdarı Nemrut döneminde
yaşamış ve putları kırdırdığından dolayı ateşe atılmış ancak Tanrı
tarafından ateş gl bahçesine dönüştürülmüş. Konuğu çok sevdiği
için Halil İbrahim adı konukseverlikle eşleşmiştir.

İblis: Şeytan
 İbret: Kötü bir olaydan alınan ya da alınacak ders
 İblis: Şeytan
 İd: Bayram
 İçre: İçinde
 İflah: 1. Kötü durumdan kurtulma, 2. Başarılı olma
 İgma: Bayılma, kendinden geçme
 İgva: Yoldan çıkma
 İhsan: 1. verme, bağışlama, 2. iyilik
 İhvan: Candan dostlar, yarenler
 İkbal: Gelecek
 İkrar: 1. Açıkça söyleme, 2. Bildirme, 3. Onay, söz verme
 İlahi: 1. Tanrısal, 2. Tanrıya söylenen şarkı, türkü
 İlm-i ledün: Tanrı sırlarını konu alan bilim
 İntizar: Beddua, kötü söz
 İpti: İlk, birinci
 İraf: Raf
 İrat: 1. Gelir, akar, 2. Tehlikeye düşürme
 İrfan: Bilme, anlama
 İrşad & irşat: 1. Doğru yolu gösterme, 2. Aydınlık
 İsevi: Hristiyan
 İshar: Gece uyumayıp uyanık tutma
 İvmek: Acele etmek
 İzhar: 1. Gösterme, ortaya çıkarma, 2. Gösteriş
 İzzet: Büyüklük, yücelik

K

Kada: Bela, kötülük
 Kadem basmak: Gelmek, ulaşmak, varmak
 Kadr: Değer, onur, rütbe
 Kaf: Yalnızca anka kuşunun yaşadığı varsayılan efsanevi dağ
 Kail: Söyleyen, inanılan kişi
 Kain: Bulunan, varolan
 Kalaba: Kalabalık
 Kalma kal: Karışık, kıyamet
 Kamanmak: Şaşırp kalmak, ne yapacağını bilmemek
 Kamer: Ay
 Kamet: Boy, bos
 Kamet-i bala: Uzun boy
 Kamil: Olgun
 Kanaat: İnanç, inanma
 Kan: Birşeyin özü, kaynağı
 Kani: 1. Dokunaklı, iğneleyici söz söyleyen, 2. İnançlı, yetinen, çoğunu istemeyen
 Karavana: Büyük yemek kazanı

Karhane & kerhane: 1. Ticarethane, işyeri, 2. Genelev
 Karun: İsrail'de yaşamış ve çok varlıklı bir efsane kahramanı, çok varlıklı anlamında kullanılır
 Kasavet: 1. Gam, keder, 2. Sertlik, katılık
 Kasd: Niyet, bilerek yapma
 Katar: 1. Birbiri ardına sıralanmış hayvan sürüsü, 2. Tren
 Katre: Damla
 Kavi & kevi: Sert, güçlü, sağlam
 Kavl, kavl: Söz, söz verme, söz kesme
 Kavlak: 1. Kabağı dökülmüş ağaç, 2. Güneşten derisi soyulmuş insan
 Kaytan: Pamuk ya da ipekten sicim
 Kelb: Köpek
 Kelep: Birşeye sarılmış büyük iplik çilesi
 Kelamullah: Kur'an
 Kelimullah: Sina'da Tanrı ile konuşan Musa'nın lakabı
 Kem: Kötü
 Kemter: Aciz, hakir
 Keramet: 1. Ermişçe yapılan insanüstü şey, beceri, 2. Bağışlama, 3. Ağırlama, konuk etme
 Kerkeş: Akbaba
 Keşik: Sıra, nöbet
 Kilk: Kalem
 Kil u kal: Dedikodu
 Koz: Ceviz
 Köynek: Gömlek
 Küfr: 1. Sövüp sayma, 2. Tanrıya ilişkin şeylere inanmama
 Külbe: Kulübe
 Külli: Tüm, çok
 Kürüng: Gürz, topuz
 Küşad: Açma

L

Lal: 1. Dilsiz, 2. Kırmızı değerli bir taş, 3. Kırmızı, al
 Lal-ı leb: Kırmızı dudak
 Lane: Yuva
 Leb: Dudak
 Leçek: Baş örtüsü, yün atkı
 Levh: Düz, üzerin resim yapılabilen ya da yazı yazılabilen nesne
 Leyl: Gece
 Leyla: Gece gibi kara, karanlık
 Leyl ü nehar: Gece gündüz
 Libas: Giysi
 Lokman: Efsanevi bir ünü olduğu varsayılan hekim
 Lütf: İyilik, güzellik
 Lüver: Tabanca

- Mağrip: Batı
 Malı: Ay
 Mah cemel: Ay gibi yüz, ay yüzlü
 Mahbub: Sevgili, yar
 Mahlas: İkinci ad, aşıkların kullandığı takma ad
 Mahluk: Yaratık
 Mahlukat: Yaratılmış olanlar
 Mahrama & Marhama: Örtü, büyük yazma
 Mahşer: Kıyamet günü
 Mahur: Kumarhane, meyhane
 Mahzun: Hüzünlü, üzgün, acılı
 Mail: Eğilimi olan
 Maksud: İstenen, amaçlanan şey
 Mar: Yılan
 Maral, meral: Dişi geyik
 Marifet: Yetenek, bilgelik
 Maslahat: 1. İş, 2. Öğüt, 3. Olay
 Maşuk: Sevilen, aşık olunan
 Maya: 1. Dişi deve, 2. Asıl ve gerekli olan
 Medet: Yardım, imdat
 Melanet: Ayıplama, azarlama, çıkışma
 Melhem: Merhem
 Melul: 1. Usanmış, bıkmış, 2. Mahzun, üzgün, acılı
 Men: Ben
 Menzil: Ere, hedef
 Merdane: Yiğide yakışır biçimde
 Mertek: Yapıda kullanılan köşeli ya da yuvarlak sırık
 Mervan: Halife Osman'ın yazmanı, özellikle Alevi inancında, kötü kişi anlamında kullanılır
 Mest: Kendinden geçmiş, sarhoş
 Mestane: 1. Sarhoşa özgü, 2. Baygın göz
 Mest olmak: Kendinden geçmek, sarhoş olmak
 Meşakkat: Sıkıntı, güçlük
 Meşk: 1. Yazı örneği, 2. (Daha çok müzik alanında) alışma, alıştırma
 Meşk etmek: Çalıp söylemek
 Meşrep: 1. İçecek yer, 2. Yaratılış, karakter
 Metah: Ticaret eşyası, mal
 Methetmek: Övmek
 Mevcut: Doğum, doğuş
 Mey: İçki
 Meyyit: Ölmüş
 Mezat: Artırmalı satış, daha çok yok pahasına anlamında
 Mihcen: Çomak
 Mihman: Konuk
 Mihnet: Gam, keder, eziyet

Mihr: 1. Güneş, 2. Sevgi, dostluk
Mihrab: 1. Camide imama ayrılan özel bölüm, 2. Sevgilinin kaş-
ları,
3. Ümit bağlanan yer
Mihriban: Seven, dost
Mim: 1. Arapça -M- harfinin adı, 2. Bir yazının altına bittiğine, gö-
rüldüğüne ilişkin konan işaret
Min'el an : Bundan böyle, bundan sonra
Miraz: Sözün gizli anlamı
Miyan: Bel
Mizan: Terazi, günahların ölçülmesi durumu
Muhannet: Mumyalanmış
Muhib & muhip: Seven, sevişen, muhabbetli
Mukadder: Değeri biçilmiş, alında yazılı olan
Murdar: Pis
Musaf: Kur'an
Musalla: Ölü yıkanan masa
Musevi: Yahudi
Musibet: Bela
Mücrim: Suçlu
Müfdit: Aşırı
Münafık: Dinden çıkmış, inanmayan
Mümin: İnanan
Münasip: Uygun
Münkir: Yadsıyan, inkar eden
Mürşit: Bilen, bilgili, alim
Mürüvvet: 1. Ailede çocukların doğumu, evliliği gibi sevinç, mut-
luluk getiren olaylar, 2. İyilik, cömertlik
Müşkül: Zor, çetin
Müşkülat: Zor, çetin durum
Mütela & müptela: Tutkun

N

Nabal: Günah
Naci: Kurtulmuş, selamete erişmiş
Naçar: Çaresiz, güçsüz
Nadide: Ender, az bulunan
Nahır: Büyük baş hayvan sürüsü
Nalan: İnleyen, ah çeken
Name: Mektup
Nar: Ateş
Narh & nark: Çarşıda, pazarda satılan şeylerin resmi makamlar ta-
rafından belirlenen fiyatı.
Nazar: Bakış, genellikle kötü bakış, göz değmesi anlamında kulla-
nılır

Neciyullah: Tanrı, sırdaşı
Neçe: Nice, ne denli
Nefs: Özbenlik
Nehar: Gündüz
Nemçe: Macar
Nemse: Bkz. Nemçe
Nev: Yeni
Neva: Ses, ahenk
Nev-cıvan: Genç delikanlı
Nevres: Yeni yetişen, taze
Niyabet: 1. Vekillik, temsil etme, 2. Kadı vekili
Nihan: Gizlenmiş
Nihrir: Akıllılar, bilgililer
Niran: 1. Cehennem, 2. Aydınlık, ışık
Niyaz: Yalvarma, yakarma
Nuş, nuş etmek: İçmek

O

Od: Ateş
Ol: O
Otağ: Çadır
Oyuk: Bostan korkuluğu

Ö

Örd: Ateş
Ören: Yıkık, harabe
Örk: Hayvanları çayıra bağlamaya yarayan kalın ip
Örün: Yağ, yoğurt gibi süt ürünleri
Özge: Başka

P

Pa & pay: Ayak
Pak: Temiz
Pare: Parça, bölüm
Pay: Bölüşülen bütünün herbir parçası
Payan: Uç, son
Payedar: Rütbeli
Pay-ı taht: Başşehir
Penah: Sığınak
Perçem: Kakül ya da tepede bırakılan saç tutamı
Perest: Seven, taraftar

Perverdigar: Tanrı
Peyk: Haber ve mektup götürüp getiren
Peyke: Sedir, tahtadan yapılmış alçak oturma yeri
Peymane: Şarap kadehi
Pezir: Kabul eden, alan
Piyade: Yaya
Poç & poç olmak: Yenilgi, yenilmek
Post: 1. Tüylü hayvan derisi, 2. Makam
Poşu: Örtü, başa bağlanan örtü
Pota: Hedef, nişangah
Pul: Akçeden küçük metal para
Pür: Tam, tüm, dolu
Pürhun: Kan içinde
Puş: Örtünecek şey, örtü

R

Rahm: Acıma, esirgeme, koruma
Rahşan: Parlak
Ra'na: Güzel, hoş görünen
Rastık: Saç ya da kaş boyamakta kullanılan siyah boya
Raz: Sır, giz
Redif: Peşpeşe giden aynı dönem askeri
Resul: Elçi, peygamber
Reva: Uygun, uygunluk
Revan: Yürüyen, giden
Ri'fat: Yükseklik, yücelik
Riya: İkiyüzlülük
Riyakar: İkiyüzlü
Ruh: 1. Tin, 2. Yanak, yüz, çehre
Ruh-i revan: Yoluna can koymak
Ruhsar: Yanak
Ruşen: Aydınlık, aydınlatan şey
Ruz: Gün
Rüsva: Onursuz, rezil

S

Saba: Gün doğusundan esen hafif rüzgar, tanyeli
Sabi subi: Çoluk çocuk
Sahat: Saat
Sahir: 1. Gece uyumayan, uykusuz, 2. Büyücü, 3. Büyüleyici
güzel, 4. Maskaralık eden
Sail: Dilenci
Sahra: Afrika'daki büyük çöl. Daha çok çöl, ıssız anlamında

Saki: İçki dağıtan
Salhı: Başboş
Seda: Ses
Sehil: Kıyı, sahil
Sema: Gökyüzü
Ser: Baş
Ser-gerdan: 1. Baş dönmüş, sersem, şaşkın, 2. Perişan
Server: Başkan, baş olan, ulu
Seyrani: Seyirci, seyreden
Sınık: 1. Kırık çıkık, 2. Yenilmiş, bozguna uğramış
Sırça: Cam, camdan yapılmış
Sıdk, sıtk: Bağlılık, doğruluk, içtenlik
Sırr-ı penah: Sır saklayan, ağzı sıkı.
Sikke: Madeni para
Sin: Gömüt, mezar
Sine: Göğüs, bağır
Sitemkar: Sitem eden
Siyinmek: İslanmak
Sofu: Dinin buyruklarını tümüyle yerine getiren
Sual, suval: Soru
Suz: Yakan, yakıcı, acı veren
Sükker: Şeker
Süleyman: Bir peygamber, tüm varlıklara hükmü geçen ve çok
uzun yaşayan insan

Ş

Şad: Sevinç
Şah: Eski İran hükümdarı, Hz. Ali'ye verilen unvanlardan biri
Şah-ı dil: Gönül padişahı
Şah-ı Merdan: Yiğitlerin şahı, Hz. Ali
Şakımak: Söylemek, şarkı söylemek
Şark: Doğu
Şayan: Yakışır, yaraşır
Şecer: Ağaç
Şebgun: Gece renkli, kara
Şefağat: Cennet
Şehristan: Büyük şehir
Şekm: Sertlik, güç kuvvet
Şekva: Şikayet, sızlanma
Şekm: Sertlik, güç kuvvet
Şem: Mum, ateş
Şems: Güneş
Şeşper: Silah olarak kullanılan altı dilimli topuz
Şevk: 1. Sevinç, eğlence, 2. Şiddetli arzu, istek

Şeyda: 1. Deli, kaçık, 2. Çılgınca aşık
Şıkar: Av
Şikest: Kırılan
Şikest olmak: Kırılmak
Şir: Anlama, kavrama
Şive: 1. Yöresel ağız, 2. Naz, eda, işve
Şivekar: Cilveli, işveli
Şol: O
Şule: Işık

T

Tagayyür: Değişme, başkalaşma
Tahir: Temiz
Talib: İsteyen, istekli
Tamaşa: Bkz. temaşa
Tarık: Yol
Tarümar: Dağınık, bölük pörçük
Tasvir: Resmini yapma, tanımlama
Taşra: Dış, dışarı
Tayyip: Güzel, hoş
Tecelli: Yazgı, alın yazısı, kader
Tekke: Tarikattan olanların barınıp ibadet yaptıkları yer
Temren: Mızrak ucu
Temaşa: Bakmak, seyretmek
Tenha: Sessiz ortam, köşe bucak
Tepretmek: Kıpırdatmak, oynatmak
Terek: Raf
Terki: Eyerin arka bölümü
Teşne: Susamış, çok istekli
Tımar: Yara bakımı, bakım, hayvan bakımı
Tırman: İki tarla arasındaki sınır
Tig: Kılıç, ok
Tiyeg: Teğek, asma
Turab & turap: Toprak

U

Uçmak: Cennet
Uğru: Hırsız, çalan
Uğrun: Gizli, gizlice, belli etmeden
Umman: Okyanus
Urgan: Kalın bükülmüş ip

Urum: 1. Anadolu, özellikle Orta Anadolu. Alevilerin yoğun olarak bulunduğu Sivas, Çorum, Amasya, Yozgat ve Tokat yöresi
Usul: 1. Asıllar, kökler, 2. Temel bilgi, 3. Yöntem, kural
Usul boy: Güzel vücut
Uş: İşte, şimdi

Ü

Ülfet: Anlaşarak birarada yaşama
Ümmet: Bir dini lidere bağlı topluluk
Üryan: Çıplak
Ürüšan: Işıl ışıl, parlak
Üveyik: Güvercin cinsi güzel bir kuş

V

Vahdet: Yalnızlık, teklik, birlik, Tanrıya ulaşma
Vala: 1. Yüksek, yüce, 2. Parlak başörtüsü
Vasıl: Erişen, ulaşan
Vasl: Kavuşan, ulaşan
Vebal: Günah, şiddet, azap
Vech: Yüz
Vefa: Sözünde durma, sözünü yerine getirme, dostluk
Vefakar: Sözünde duran, sadık
Viran: Yıkık, harabe
Viribimek: Göndermek, yollamak
Visal: Kavuşma, ulaşma
Vona: Ordu'nun ilçesi Perşembe'nin eski adı
Vuslat: Sevgiliye kavuşma zamanı

Y

Yaba: Harman savurmakta kullanılan çatal biçimindeki alet
Yad: Yabancı
Yahşi: İyi, güzel
Yalap: Parıltı, parıldamak
Yaren: Arkadaş, yakın, dost
Yarpuz: Güzel kokulu, naneye benzer bir ot
Yasin: Kuranda bir sure, Muhammet anlamında
Yaşmak: İnce yüz örtüsü
Yaver: Yardımcı, emir subayı
Yecüc Mecüc: İslam inançlarına göre bu iki kavimin ortaya çıkması da kıyametin kopacağını gösteren belirtiler arasında sayılır
Yeksan: 1. Bir, birlik, 2. Düz, yerle bir

Yemen: Ayakkabı
Yemeni: Baş örtüsü
Yesir: Tutsak
Ye's: Umutsuzluk
Yezlan: Tanrı
Yezit & Yezid: Muaviye'nin oğlu 680 yılındaki Kerbela olayını gerçekleştiren Emevi halifesi.
Yigirmi: Yirmi
Yumak: Yıkamak
Yusuf & Yusuf-ı Kenan: 1. İsrailoğulların Yakup peygamberin babası. Çok güzel olduğundan dolayı kendisini kıskanan kardeşlerince kör bir kuyuya atılmış. Daha sonra bir kervan tarafından kuyudan çıkarılarak Mısır'da bir bakana satılmış. Bakanın karısı Yusuf'a aşık olduğundan zindana atılmış ancak yedi yıl sonra kurtulup Mısır'a hükümdar olmuş, 2. Güzellik anlamında kullanılır.

Z

Zahir: Belirgin, ortada
Zahm: Yara
Zakir: Din buyruklarına sıkıca bağlı kişi
Zambul: Arı, balarısı
Zaptiye: Kolluk kuvveti, polis vs.
Zar: Ağlama, inleme
Zarb & Zerb: Hız, güç
Zemheri: Ocak ayı, karakış
Zemmetmek: Yermek, kınamak
Zemzem: Kabe'de akan ve kutsallığına inanılan su
Zerre: En küçük parça
Zertar: 1. Altın tel, sırma, 2. Güneş ışını
Zırr: 1. Dövme, 2. Tomurcuk
Zingildemek: Çınlamak, ötmek
Ziyan: Zarar
Zuhur: Görünme, ortaya çıkma
Zülal: 1. Saf, hafif, 2. Soğuk, güzel, tatlı su

Kaynakça

- *Vağıf ABDULGASIMOV*
Azerbaycan Tarı, Ankara, 1996
- *Oya ADALI*
Dadaloğlu, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara Üniversitesi Basımevi, 1973
- *Ali İhsan AKTAŞ - Sabri YÜCEL*
Aşık Kul Fakir, Anadolu Matbaa, İstanbul, 1991
- *Ali İhsan AKTAŞ*
Anadolu'yu Kucaklayan Ozan Mahzuni Şerif, Öztürk Matbaası, 1990
- *ANA YAYINCILIK*
Ana Britannica, Genel Kültür Ansiklopedisi, 1986
- *M. Sunullah ARISOY*
Türk Halk Şiiri Antolojisi, Bilgi Yayınevi, 1. Baskı, 1985
- *ARTVIN VALİLİĞİ*
Artvin 1973 İl Yıllığı
- *Ensar ASLAN*
Çıldır Aşık Şenlik, Dicle Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları, 2. Baskı, 1992
- *Atilla AŞUT*
Sivas Kitabı, Edebiyatçılar Derneği Yayınları, Ankara, 1994
- *Songül KARAHASANOĞLU ATA*
Mey ve Metodu, İnkılap Kitabevi, İstanbul, 1. Baskı 1995
- *Adil Ali ATALAY*
Gel Kendine Deli Gönül, Can Yayınları, 1998
- *M. DEMİREL BABACANOĞLU*
İnsan Hayranıyım, Aşık Haydar Aslan-Yaşamı ve Şiirleri, Adana Büyükşehir Belediyesi Yayınları, 1. Baskı 1992
- *Muhan BALİ*
Gümüşhaneli Aşık Zevraki Üzerine, Nasuh Ünal Karaarslan'ın yayına hazırladığı «Geçmişte ve Günümüzde Gümüşhane Sempozyumu» adlı kitaptan, Gümüşhane Valiliği, Ankara, 1991
- *İlhan BAŞGÖZ*
Folklor Yazıları, Adam Yayınları, 1. Baskı 1986
- *İlhan BAŞGÖZ*
Karac'oğlan, Cem Yayınları, 1984
- *İlhan BAŞGÖZ*
Ali İzzet Özkan, Indiana Üniversitesi Türkçe Programı Yayınları, 2. Baskı 1994
- *Hüseyin BAYAZ*
Koroğlu Antep Rivayeti, Karacan Yayınları, 1981

- **Mebmet BAYRAK**
Eşkîyalık ve Eşkîya Türküleri, Yorum Yayınları, 1985
- **Mebmet BAYRAK**
Öyküleriyle Halk Anlatı Türküleri, Baran Ofset, 1996
- **Mebmet BAYRAK**
Pir Sultan Abdal, Yorum Yayınları, 1986
- **Halit BAYRI**
Halk Şiiri, 19. Yüzyıl, Varlık Yayınevi, 1. Baskı, İstanbul 1956
- **Şevket BEYSANOĞLU - Salih TURHAN - Kubilay DÖKMEŞ**
Diyarbakır Musiki Folkloru, Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi Kültür ve Sanat Yayınları, Ankara, 1996
- **Asım BEZİRCİ**
Pir Sultan, Say Yayınları, 2. Baskı, 1992
- **Asım BEZİRCİ**
Türk Halk Şiiri 1, Say Yayınları, İstanbul, 1993
- **Asım BEZİRCİ**
Türk Halk Şiiri 2, Say Yayınları, İstanbul, 1993
- **Adnan BİNYAZAR**
Halk Anlatıları, Mozaik Yayınları, 1995
- **Nejat BİRDOĞAN**
Notalarıyla Türkülerimiz, Özgür Yayın, 1. Baskı, 1988
- **Friedrich BLUME**
Allgemeine Enzyklopädie der Musik, 17 Bände, Bärenreiter-Verlag Karl Vötterle GmbH & Co. KG, Kassel-Basel-London, 1979
- **Pertev Naili BORATAV**
Folklor ve Edebiyat 1982, Adam Yayınları, 1983
- **Pertev Naili BORATAV**
100 Soruda Türk Halkedebiyatı, Gerçek Yayınevi, 4. Baskı, 1982
- **Alexander BUCHNER**
Musikinstrumente der Völker, Verlag W. Dausien, Hanau/Main, 1968
- **A. ÇAKIR - S. YÜKRÜK - T. OZANOĞLU - M. ÖCAL - E. AYDAŞ**
Türk Halk Ezgileri 1, Halk Kültürlerini Araştırma ve Geliştirme Müdürlüğü Yayınları, Ankara, 1992
- **A. ÇAKIR - S. YÜKRÜK - T. OZANOĞLU - M. ÖCAL - E. AYDAŞ**
Türk Halk Ezgileri 2, Halk Kültürlerini Araştırma ve Geliştirme Müdürlüğü Yayınları, Ankara, 1996
- **Ata ÇATIKKAŞ**
Maniler (Kilisli Rifat Bilge), Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul, 1996
- **Ali ÇAVAZ**
Barak Folkloru, Folklor Doğru dergisi, Boğaziçi Üniversitesi Folklor Kulübü yayını
- **Ali Abbas ÇINAR**
Türk Halk Kültürü Araştırmaları, Ozan Rehberi Bölümü, Kültür Bakanlığı Yayınları, 1992

- *Hüseyin ÇIRAKMAN*
Çorumlu Halk Ozanları, Alev Yayınları, İstanbul, 1992
- *Hüseyin ÇIRAKMAN*
Değişleriyle Dünün ve Bugünün Halk Ozanları, Ankara Büyükşehir Belediyesi Yayınları, Ankara
- *Kemal DEMİRAY*
Anlamdaşlar Sözlüğü, İnkılap Kitabevi, İstanbul
- *Melih DUYGULU*
Alevi-Bektaşî Müziğinde Deyişler, İstanbul, 1997
- *Aşık EFKARİ*
Halk Ozanlarını Tanıtma ve Eserlerini Yaşatma Derneği, Ankara, 1976
- *Mahmut ERDAL*
Yine Dertli Dertli İniliyorsun. Ant Yayınları, 3. Baskı, İstanbul 1996
- *Mahmut ERDAL*
Bir Ozanın Kaleminden. Anadolu Matbaası, 1. Baskı, İstanbul 1998
- *Sadeddin Nüzhet ERGUN*
Aşık Ömer-Hayatı ve Şiirleri, Semih Lütfi Matbaası ve Kitabevi, 1. Baskı, İstanbul
- *Abdullah Rıza ERGÜVEN*
Yunus Emre, Yaba Yayınları, 1. Baskı, 1982
- *Abmet Şükrü ESEN*
Anadolu Türküleri, Türkiye İş Bankası Yayınları, 1986
- *İsmet Zeki EYUBOĞLU*
Türk Dilinin Etimoloji Sözlüğü, Sosyal Yayınlar, 2. Baskı, 1991
- *Sabahattin EYUBOĞLU*
Yunus Emre, Cem Yayınevi, İstanbul, 1997
- *FOLKLOR/EDEBİYAT DERGİLERİ*
Ürün Basım Yayın Turizm Ltd. Ankara
- *Enver GÖKÇE*
Eğin Türküleri, Yaba Yayınları, 1. Baskı, 1982
- *Sevgi GÖKDEMİR - Ayvaz GÖKDEMİR*
Yunus Emre-Güldeste, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1996
- *Abdülbaki GÖLPINARLI*
Alevi-Bektaşî Nefesleri, 2. Baskı, İnkılap Kitabevi, İstanbul, 1992
- *Abdülbaki GÖLPINARLI*
Yunus Emre. Varlık Yayınları, 1995
- *Peter GRADENWITZ*
Musik zwischen Orient und Okzident, 1. Auflage, Heinrichshofen's Verlag, Wilhelmshaven - Hamburg, 1997
- *Mubsin GÜL*
Halk Ozanı Sıdkı Baba, Hayatı ve Şiirleri, Ankara, 1985
- *Emrullah GÜNEY*
Anadolu Türküleri, Schulbuchverlag Anadolu, Hückelhoven

- **HAGEM**
Halk Ozanların Sesi Dergileri, Kültür Bakanlığı, HAGEM Yayınları
- **HAGEM**
Akdeniz Yöresi Türk Toplulukları Sosyo-Ekonomik Yapısı (Tah-tacılar) Sempozyumu Bildirileri, Kültür Bakanlığı, HAGEM Yayın-ları, Ankara, 1995
- **HAGEM**
Türk Halk Kültürü Araştırmaları 1992, Kültür Bakanlığı, HAGEM Yayınları, Ankara, 1992
- **HAGEM**
İpek Yolu, Uluslararası Halk Edebiyatı Sempozyumu Bildirileri, 1-7 Temmuz 1993, Kültür Bakanlığı, HAGEM Yayınları, Ankara, 1995
- **HAGEM**
3. Milletlerarası Türk Halk Edebiyatı ve Folkloru Kongresi Bil-dirileri, Kültür Bakanlığı, HAGEM Yayınları, Ankara, 1996
- **HAGEM**
1. Türk Halk Kültürü Araştırma Sonuçları Sempozyumu Bildiri-leri 1, Kültür Bakanlığı, HAGEM Yayınları, Ankara, 1996
- **HAGEM**
1. Türk Halk Kültürü Araştırma Sonuçları Sempozyumu Bildiri-leri 2, Kültür Bakanlığı, HAGEM Yayınları, Ankara, 1996
- **HAGEM**
Türk Halk Kültüründen Derlemeler 1994, Kültür Bakanlığı, HA-GEM Yayınları, Ankara, 1996
- **HAGEM**
Türk Halk Kültüründen Derlemeler 1995, Kültür Bakanlığı, HA-GEM Yayınları, Ankara, 1996
- **HAGEM**
V. Milletlerarası Türk Halk Kültürü Kongresi Halk Edebiyatı Sek-siyon Bildirileri 1, Kültür Bakanlığı, HAGEM Yayınları, Ankara, 1997
- **HAGEM**
V. Milletlerarası Türk Halk Kültürü Kongresi Halk Edebiyatı Sek-siyon Bildirileri 2, Kültür Bakanlığı, HAGEM Yayınları, Ankara, 1997
- **HAGEM**
Türk Halk Kültürü Araştırmaları 1994, Kültür Bakanlığı, HAGEM Yayınları, Ankara, 1996
- **HAGEM**
Türk Halk Kültürü Araştırmaları 1995, Kültür Bakanlığı, HAGEM Yayınları, Ankara, 1996
- **Feyzi HALICI**
Aşıklık Geleneği ve Günümüz Halk Şairleri "Güldeste", Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Atatürk Kültür Merkezi Ya-yınları, Sayı: 58, Ankara, 1992
- **Orhan HANÇERLİOĞLU**
Türk Dili Sözlüğü, Remzi Kitabevi, İstanbul, 1992

• *Ferdinand HIRSCH*

Das große Wörterbuch der Musik, Seehamer Verlag GmbH, Berlin, 1996

• *Osman İLKER*

Aşağı Hod ve Aşağı Hodlular, Aşağı ve Yukarı Maden Köyleri Kültür ve Dayanışma Derneği Yayınları İstanbul, 1992

• *Osman İLKER*

Yukarı Hod ve Yukarı Hodlular, Ankara, 1989

• *Hayrettin İVGİN*

Geredeli Aşık Figani, Kültür Bakanlığı, HAGEM Yayınları, Ankara, 1994

• *Alpay KABACALI*

Neyzen Tevfik, Hayatı-Kişiliği-Şiirleri, Özgür Yayın, 3. Basım, İstanbul, 1996

• *Emir KALKAN*

Kayseri ve Yöresi Ağıtları, Kültür Müdürlüğü Yayınları, Kayseri, 1992

• *Bekir KARADENİZ*

Ela Gözlüm - Türküler, Özgür Yayın, 2. Baskı, İstanbul 1998

• *Gündağ KAYAOĞLU*

Folklor ve Etnografya Araştırmaları 1984, Anadolu Sanat Yayınları, İstanbul, 1984

• *Gündağ KAYAOĞLU*

Folklor ve Etnografya Araştırmaları 1985, Anadolu Sanat Yayınları, İstanbul, 1985

• *Yaşar KEMAL*

Ağıtlar, Toros Yayınları, İstanbul, 1992

• *Yaşar KEMAL*

Sarı Defterdekiler-Folklor Derlemeleri, Yapı Kredi Yayınları, 1. Baskı, İstanbul 1997

• *Mehmet KOÇ*

Hodlu Aşıklar ve Kalem Şueraları, 1990

• *İrfan KURT*

Bağlamada Düzen ve Pozisyon, Pan Yayıncılık, 1989

• *Mohammad Taghi MASSOUDIEH*

Tradition und Wandel in der persischen Musik des 19. Jahrhunderts. Robert Günther'in «Musikkulturen Asiens, Afrikas und Ozeaniens im 19. Jahrhundert» adlı kitabından, Gustav Bosse Verlag, Regensburg 1973

• *İbrahim MURATOĞLU*

Türkü Defteri ve Değişik Notlar, 1944-1963

• *Mehmet MURATOĞLU*

Elyazması Defter, 1939

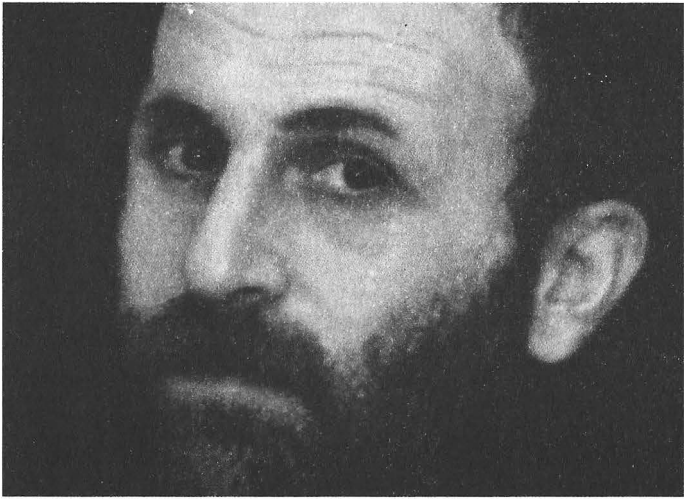
• *MÜZİK ANSİKLOPEDİSİ*

Ankara, 1985

- *Mahir NAKİP*
Kerkük Türk Halk Musikisinin Tasnif ve Tahlili, Kültür Bakanlığı Yayınları, 1991
- *Gafar NAMAZELİYEV*
Azerbaycan Halk Türküleri, Ankara, 1993
- *NESİN VAKFI*
Edebiyat Yıllığı, 1982
- *Aluş NUŞ*
Rumeli Türküleri, Say Yayınları, 1. Baskı, 1996
- *Battal PEHLİVAN*
Bahçe Biziz Gül Bizdedir, Türkü Yayınevi, 1. Baskı, 1983
- *Battal PEHLİVAN*
Aşık Veysel, Deniz Yayınları, 1. Baskı, 1984
- *Ali PÜSKÜLLÜOĞLU*
Büyük Dil Kavuzu, Yapı Kredi Yayınları, 1995
- *Ali PÜSKÜLLÜOĞLU*
Türkçe Sözlük, Yapı Kredi Yayınları, 1995
- *Öcal OĞUZ*
Yozgat'ta Halk Şairliğinin Dünü ve Bugünü, Kültür Bakanlığı Yayınları, 1994
- *Ümit Yaşar OĞUZCAN*
Aşık Veysel-Dostlar Beni Hatırlasın, Özgür Yayın, 8. Baskı, 1985
- *Mehmet ÖZBEK*
Folklor ve Türkülerimiz, Ötüken Neşriyat, 2. Baskı, 1981
- *Mustafa ÖZGÜL - Salih TURHAN - Kubilay DÖKMEŞ*
Notalarıyla Uzun Havalarımız, Ankara, 1996
- *Atilla ÖZKIRIMLI*
Alevilik-Bektaşilik ve Edebiyatı, Cem Yayınevi, 1985
- *Burhan ÖZBAKIR*
Amasya Türküleri, Amasya Belediyesi Kültür Yayınları, 1988
- *Latife ÖZPOLAT - Hamdullah ERBİL*
Melulî Divanı ve Aleviliğin, Tasavvufu, Bektaşiliğin Tarihçesi, Başak Yayınları, Ankara, 1992
- *Cabit ÖZTELLİ*
Halk Türküleri, Varlık Yayınevi, 1. Baskı, İstanbul 1953
- *Cabit ÖZTELLİ*
Halk Şiiri, 14. - 17. Yüzyıl, Varlık Yayınevi, 1. Baskı, İstanbul 1955
- *Cabit ÖZTELLİ*
Halk Şiiri, 18. Yüzyıl, Varlık Yayınevi, 1. Baskı, İstanbul 1955
- *Cabit ÖZTELLİ*
Evlerinin Önü-Halk Türküleri, Özgür Yayın, 2. Baskı, 1983
- *Cabit ÖZTELLİ*
Karacaoğlan, Özgür Yayın, 8. Baskı 1989
- *Cabit ÖZTELLİ*
Pir Sultan Abdal, Özgür Yayın, 6. Baskı 1985

- *Cabit ÖZTELLİ*
Pir Sultan'ın Dostları, Özgür Yayın, 1. Baskı 1984
- *Cabit ÖZTELLİ*
Yunus Emre, Özgür Yayın, 4. Baskı, 1992
- *Cabit ÖZTELLİ*
Koroğlu, Dadaloğlu, Kuloğlu, Özgür Yayın, 2. Baskı 1984
- *Cabit ÖZTELLİ*
Bektaş Gülleri, Özgür Yayın, 2. Baskı 1985
- *Hayrettin RAYMAN*
Karacaoğlan Şiirlerinde Ahenk, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1996
- *Kurt REINHARD*
Die Türkei im 19. Jahrhundert
Robert Günther'in «Musikkulturen Asiens, Afrikas und Ozeaniens im 19. Jahrhundert» adlı kitabından, Gustav Bosse Verlag, Regensburg 1973
- *Ursula REIHARD - Tiago de Olivera PINTO*
Sänger und Poeten mit der Laute, Türkische Aşık und Ozan, Museum für Völkerkunde Berlin, Berlin 1989
- *Saim SAKAOĞLU - Berat ALPTEKİN - Esmâ ŞİMŞEK*
Azerbaycan Aşıkları ve Halk Şairleri, Halk Kültürü Yayınları, 1986
- *Vahit Lütfi SALCI*
Gizli Türk Dini Oyunları, Numune Matbaası, 1941
- *Annemarie SCHMIMMEL*
Yunus Emre, Seçme Şiirler, Önel Verlag, Köln, 1991
- *Mehmet SEMİZ*
Bağlama, Evrensel Müzikevi, Ankara, 1993
- *Halil SOYUER*
Sevgi Çiçekleri, Ocak Yayınları, Ankara, 1996
- *Rubi SU*
Türk Halk Oyunları, Kültür Bakanlığı Yayınları, 1994
- *Hasan ŞAHİN*
Türk Halk Kültürü Araştırmaları, Kültür Bakanlığı Yayınları, 1992
- *Rüşdü ŞARDAĞ*
Klasik Divan Şiirimiz, İnkılap ve Aka Kitâbevleri, İstanbul, 1976
- *Burhan TARLABAŞI*
Eğin Havaları, Kültür Bakanlığı Yayınları 1995
- *Mustafa TATÇI*
Yunus Emre Divanı, Akçağ Yayınları, Ankara, 1991
- *TDK*
Türkçe Sözlük, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 1988
- *Habib Hassan TOUMA*
Die Musik der Araber im 19. Jahrhundert
Robert Günther'in «Musikkulturen Asiens, Afrikas und Ozeaniens im 19. Jahrhundert» adlı kitabından, Gustav Bosse Verlag, Regensburg 1973

- *TRT MÜZİK DAİRESİ*
Türk Halk Müziği Arşivi
- *Bahattin TURAN*
Yeni Bağlama Metodu, Ekol Müzik Merkezi, 1993
- *Salih TURHAN*
Azerbaycan Halk Mahnıları, Yükseköğretim Kurulu Matbaası, 1993
- *Salih TURHAN - Abdurrahman KIZILAY*
Kerkük Türküleri, Yükseköğretim Kurulu Matbaası, 1991
- *Salih TURHAN - Kubilay DÖKMETAŞ - Levent ÇELİK*
Türkülerimiz ve Hikayeleri, Ankara, 1996
- *Cumhuriyet Dönemi TÜRKİYE ANSİKLOPEDİSİ*
İletişim Yayınları, İstanbul, 1983
- *Orhan URAL*
Erzurumlu Emrah, Özgür Yayın, 1984
- *Öner YAĞCI*
Yunus Emre, Yaşamı ve Bütün Şiirleri, Gün Yayınları, İstanbul, 1996
- *Serbülent YASUN*
Halk Türkülerimiz, Bimaş Matbaacılık, 1979
- *Cemil YENER*
Türk Halk Edebiyatı Antolojisi, İnkılap Kitabevi, 2. Baskı, 1989
- *Faruk YENER*
Küçük Batı Müziği Ansiklopedisi, Orkestra Yayınları, 2. Baskı, İstanbul, 1966
- *Ali YILDIRIM*
Başlangıcından Günümüze Alevi Bektaşî Deyişleri 1, 2. Baskı, Uyum Yayıncılık, Ankara 1997
- *Ali YILDIRIM*
Başlangıcından Günümüze Alevi Bektaşî Deyişleri 2, 2. Baskı, Uyum Yayıncılık, Ankara 1997
- *Rıza ZELYUT*
Halk Şiirinde Başkaldırı, Sosyal Yayınlar, 1989
- *Sadık ZİYPAK*
Müzik Eğitimi ve Bağlama Metodu, MİNPA Matbaacılık, Ankara

Fotoğraf: Bircan Özdem

Bekir Karadeniz

1957'de doğdu. İlk ve ortaöğrenimini Artvin'de, yükseköğrenimini Ankara'da tamamladı.

Edebiyatın yanında müzik ve fotoğrafla uğraşıyor.

1982'den beri Türkiye dışında yaşıyor.

Şiir, öykü, çeviri ve çeşitli yazıları Almanya, Hollanda ve Türkiye'de değişik dergilerde yayımlandı.

Kuzey Ren Vestfalya Eyaleti Kültür Bakanlığı desteğinde çeşitli kültür kurumlarınca yapılan şiir yarışmasında 1996 yılı birincilik ödülünü aldı.

Yedi Yılın Şiirleri (Kum, 1996), *Gecikmiş Şiirler* (Kum, 1998), *Uzayda Bir Işık* (Kum, 1998), *Ela Gözlüm-Türküler* (İBB Kültür, 1997), Ulla Karadeniz'le birlikte çevirdiği *Erich Fried-Seçmeler* (Papirüs, 1994), *Hans Magnus Enzensberger-Seçme Şiirler* (Kavram, 1998), *Erich Fried-Vatansız 100 Şiir* (Kavram, 1998) yayımlandı.

Bekir Karadeniz

Kömür Gözlüm

Türküler

Fotograf: Süleyman Kaçar

Müslim ABAY Derun ABDAL Sefil ABDAL Pir Sultan ABDAL Teslim ABDAL Haydar ACAR Ali Seydi AD AKÇAY Feyyaz AKGÜLER Ahmet AKINÇAN Muharrem AKKUŞ Nevin AKOL Beyhan AKSOY Cafer AK ALİ Emin ALDEMİR Kadir ALGİN Raci ALKIR Selahattin ALPAY Kazım ALTAN Kemal ALTINKAYA İzz Hüseyin ARSAL Ümit Yılmaz ARSLAN Adem ARSLANDOĞAN Ferruh ARSUNAR Ali Rıza ASLAN Aşık ATEŞBAHAR Ali ATICI Osman ATILLA Müslim AYDOĞDU Ahmet Gazi AYHAN Aşık AYHANİ Hüseyin BAŞARAN Refik BAŞARAN Aşık Ahmet BAŞER Ahmet BAYATOĞLU Zehra BAYATOĞLU Haydar BAY Yahya BEYOĞLU Osman BİCİOĞLU Hüseyin BİRİNCİOĞLU Galip BİLGİLİ Kamil Nizam BİGALİ Zehra BİL BURHANİ Ahmet BURUKOĞLU Mehmet BÜLBÜL Aşık Büryani BABA Hasan BÜYÜKÇOBAN Faik BUZ A CEVLANİ Aşık CEYHANİ Mehmet CİVANOĞLU Veli CİVELEK Rıdvan COR Hakkı COŞKUN Murat COŞKU Mehmet ÇAKIRTAŞ İbrahim Tarık ÇAKMAK Ahmet ÇALAN İbrahim ÇALGI Ali ÇALIŞKAN Bayram ÇAL ÇELİK Cemal SAFİ Hasan ÇELİKEL Muharrem ÇEPNİOĞLU Feyzullah ÇINAR Aşık Hüseyin ÇIRAKMAN İbrahim ÇÖĞÜR DADALOĞLU Orhan DAĞLI Aşık DAİMİ Müslüm DALKILIÇ Hozatlı Ahmet DEDE Mehn Devran BABA Dertli DİVANİ Hüseyin DİZDAR Sadık DOĞANAY Seyfi DOĞANAY Fevziye DOĞRAMA ELFAZİ Aşık EMEKÇİ İbrahim EMİCİ Aşık EMİNİ Aşık EMRAH Ercişli EMRAH Erzurumlu EMRAH Yunu EREREN Fahrettin ERGEÇ Coşkun BAĞIR Nevruz ERGİN Sakine ERDOĞAN Sadık ERGUN Selâuk ERİ Necdet EŞKİNAT Malatyalı FAHRİ Kul FAKIR Aşık FERRAHİ Aşık FERYADİ Deli Derviş FERYADİ Gered Burhan GÖKALP Aşık GÜLABİ Aşık İlyas GÜLDİBİ Ali GÜLER Samiye GÜLER Aşık GÜLŞANİ Hasret GÜL Ahmet GÜRSER İhsan GÜVERCİN Nevzat GÜYER Mahmut GÜZELGÖZ Celal GÜZELSES Sofyalı Süleyr HOŞSU Ahmet HULUSİ Aşık HUZURİ Aşık HÜDAİ Aşık HÜSEYİN Aşık Hasan HÜSEYİN Süleyman ILG Yılmaz İPEK Mehmet İPEKÇİ Mehmet İŞBİLEN Kazım İŞNAS Aşık Ali İZZET Aşık İZZETİ Hüseyin KAÇ Muharrem KARABULUT Saadettin KARACA KARACIOĞLAN Nusret KARADAĞ Bekir KARADENİZ KARAOĞLAN Asiye KARAPINAR İbrahim KARATAŞ Selim KASAP Aşık KATİBİ Osman KAVUNCU Ca KEMTERİ Aşık KEREM Tahsin KERKÜKOĞLU Ağa KESKİN Düriye KESKİN Kemal KESKİN Hüseyin KILIÇ Tekin KİREÇÇİ Mehmet KOÇ Mustafa Hulusi KOÇER Volkan KONAK Ali KONUKAY Hüseyin KÖK KÖRÖ KÜZECİOĞLU Zülfü LİVANELİ Alvarlı M. LÜTFİ Aşık MAHCUBİ Aşık MAHZİNE Selahattin MAZLUMOC MİSKİNİ Mehmet MURATOĞLU Kul MUSTAFA Aşık MÜCRİMİ Aşık MÜDAMİ Sefil NECMİ Nimet NER OSMANİ Aşık Murat OZANOĞLU Aşık ÖMER Şinasi ÖNAL Ali Şevket ÖNDESEV Selim ÖNDER Nazmı Ö ÖZDEN Osman ÖZDENKÇİ Adil ÖZDER Mehmet ÖZDİŞ Daimi ÖZDOĞAN Talip ÖZKAN Rıfat ÖZSARA Gürkan PEKER Zakir PEKSERT Arif PERÇİN Fethi PERİLIOĞLU Aşık PERİŞAN Aşık PERVANİ Yusuf P Hafız SABRİ Arif SAĞ Aşık SAİD Aşık SAİDİ Cemal SAFİ Mahmut SALAN Mustafa SALMAN Zeki SA Mustafa SAYILIR Alaattin SEÇGEL Avanoslu SELAHATTİN Sefil SELİMİ Aşık SERDERİ Nuri SESİĞÜ SEZGİN Seyfettin SİĞMAZ Aşık SİDKİ Aşık Mürsel SİNAN Fethi SİVEREKLİ İsmail SOYSAL Halil SOYU Katip ŞADİ S DOĞRU Hilmi ŞAHBALLI Aşık ŞENSES Ram Aşık ŞERRAFİ Mustafa ŞİMŞEK Ağa TAŞTAN İTICI İbrahim TATLİSES Mehmet Abdullah TUN Bİ Kadir TURAN Hamdi TÜFEKÇİ USLU Şinasi USLU Ethem UTKU Cevat UYANIK Saffet Sacide VARSAK Kul VELİ Aşık VEYSEL Ahmet YAMACI YENİGÜN Abdül YEŞİL Ekrem YEŞİLADA Ali YILDIRIM Aşık YOKSULİ Halil Bedii YÖNETKEN Abdurrahman

ISBN 975-447-109-6

9 789754 471090

ŞAH
ŞİRİ
TEMİ
Nida
UYS
Süley
Mehn
YÖRÜ